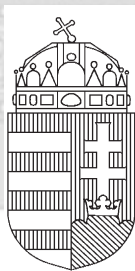

HÍRKÖZLÉSI ÉRTESÍTŐ

A NEMZETI HÍRKÖZLÉSI HATÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Szerkesztőség:
1015 Budapest, Ostrom u. 23–25.
Telefon: 457-7283
E-mail: hirkozlesi.ertesito@nhh.hu

Megjelenik
havonta

Ára: 567 Ft

TARTALOM

	oldal	oldal
II. FŐRÉS: Nemzeti Hírközlési Hatóság Tanácsa		
Határozatok		
DH-2073-14/2007. számú, piacmeghatározás, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása és kötelezettségek előírása (3., 5. piac) tárgyában hozott határozat	330	
DH-2083-14/2007. számú piacmeghatározás, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása és kötelezettségek előírása (4., 6. piac) tárgyában hozott határozat . . .	390	
DH-12665-15/2007. számú, a Tele 2 Magyarország Kft. és a Magyar Telekom Nyrt. közötti közvetítőválasztás biztosításával kapcsolatos jogvitás eljárás tárgyában hozott határozat	440	
Bírósági határozatok		
Fővárosi Bíróság ítélete (a DH-9203/2005. sz. ügyben)	448	
Fővárosi Ítéltábla ítélete II. fokon (a DH-664-32/2005. sz. ügyben)	451	
Fővárosi Bíróság ítélete (a DH-385-18/2006. sz. ügyben) . . .	467	
		Fővárosi Bíróság ítélete (a DH-388-16/2006. sz. ügyben) . . . 472
		Fővárosi Bíróság végzése (DH-396/2006. sz. ügyben) 475
		Fővárosi Bíróság végzése (DH-14182-7/2006. sz. ügyben) . . 476
III. FŐRÉS: Nemzeti Hírközlési Hatóság Hivatala		
Tájékoztatás a piacfelügyeleti eljárásokban a Nemzeti Hírközlési Hatóság által hozott és a hatóság honlapján 2007. április hónapban közzétett érdemi határozatokról		478
Tájékoztatás a távközlési szolgáltatások bejelentése nyilvánosságba való bejegyzések tényéről		479
Tájékoztatás a távközlési szolgáltatások bejelentése nyilvánosságba való törlések tényéről		479
Jogszabályfigyelés		480
V. FŐRÉS: Egyéb információk, tájékoztatók		
A Nemzeti Hírközlési Hatóság elérhetősége		481
A Nemzeti Hírközlési Hatóság Hivatala ügyfélszolgálatának elérhetőségei és nyitvatartási rendje		481

II. FŐRÉS Z: Nemzeti Hírközlési Hatóság Tanácsa

Határozatok

DH-2073-14/2007. számú, piacmeghatározás, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása és kötelezettségek előírása (3., 5. piac) tárgyában hozott határozat

*A határozatban üzleti titokként megjelölt adatok a DH-2073-15/2007. sz. határozatban szerepelnek.

Ügyiratszám: DH-2073-14/2007.

Tárgy: Piacmeghatározás, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása és kötelezettségek előírása (3-5. piac)

A Nemzeti Hírközlési Hatóság Tanácsa (a továbbiakban: Tanács) az érintett piacok azonosítására, az érintett piacokon fennálló verseny hatékonyságának elemzésére, az érintett piacokon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítására, illetve a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók jogszabályban meghatározott kötelezettség előírására hivatalból indított eljárása során meghozta a következő

határozatot.

A Tanács a „Nyilvánosan elérhető helyi és/vagy országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára” elnevezésű kiskereskedelmi piac szolgáltatási és földrajzi kiterjedését meghatározta, amelynek eredményeként a piacon öt, földrajzilag elkülönült piacot érintett piacként azonosított. Ezek a következők:

1. Nyilvánosan elérhető helyi és országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára a Magyar Köztársaság területének az elektronikus hírközlő hálózatok azonosítóinak felosztási tervéről szóló 164/2005.(VIII.16.) Korm. rendelet (továbbiakban: ANFT) 1. sz. mellékletének 2.1.3 pontja¹ alapján meghatározott, 1, 22, 23, 26, 34, 35, 36, 37, 42, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 52, 53, 54, 56, 59, 69, 72, 73, 74, 75, 76, 82, 83, 84, 85, 87, 92, 93, 94, 96, 99 hívószámú körzeteiben (továbbiakban: 1. sz. érintett piac).
2. Nyilvánosan elérhető helyi és országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára a Magyar Köztársaság területének az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 24, 25, 27, 28, 33, 57, 62, 63, 88 hívószámú körzeteiben (továbbiakban: 2. sz. érintett piac).

3. Nyilvánosan elérhető helyi és országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára a Magyar Köztársaság területének az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 32, 66, 68, 89, 95 hívószámú körzeteiben (továbbiakban: 3. sz. érintett piac).
4. Nyilvánosan elérhető helyi és országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára Magyar Köztársaság területének az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 77, 78, 79 hívószámú körzeteiben (továbbiakban: 4. sz. érintett piac).
5. Nyilvánosan elérhető helyi és országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára a Magyar Köztársaság területének az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 29. hívószámú körzetében (továbbiakban: 5. sz. érintett piac).

A Tanács a „Nyilvánosan elérhető helyi és/vagy országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára” elnevezésű kiskereskedelmi piac szolgáltatási és földrajzi kiterjedését meghatározta, amelynek eredményeként a piacon öt, földrajzilag elkülönült piacot érintett piacként azonosított. Ezek a következők:

1. Nyilvánosan elérhető helyi és országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára a Magyar Köztársaság területének az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3 pontja alapján meghatározott, 1, 22, 23, 26, 34, 35, 36, 37, 42, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 52, 53, 54, 56, 59, 69, 72, 73, 74, 75, 76, 82, 83, 84, 85, 87, 92, 93, 94, 96, 99 hívószámú körzeteiben (továbbiakban: 1. sz. érintett piac).
2. Nyilvánosan elérhető helyi és országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára a Magyar Köztársaság területének az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 24, 25, 27, 28, 33, 57, 62, 63, 88 hívószámú körzeteiben (továbbiakban: 2. sz. érintett piac).
3. Nyilvánosan elérhető helyi és országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára a Magyar Köztársaság területének az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 32, 66, 68, 89, 95 hívószámú körzeteiben (továbbiakban: 3. sz. érintett piac).
4. Nyilvánosan elérhető helyi és országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára Magyar Köztársaság területének az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott,

¹ A számozási körzethez tartozó települések listáját lásd a hatóság www.nhh.hu honlapján az „Azonosítógazdálkodás”, „Nyilvántartások”, „Azonosítógazdálkodási nyilvántartás”, „Földrajzi számok” rovatban.

77, 78, 79 hívószámú körzeteiben (továbbiakban: 4. sz. érintett piac).

5. Nyilvánosan elérhető helyi és országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára a Magyar Köztársaság területének az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 29. hívószámú körzetében (továbbiakban: 5. sz. érintett piac).

Ezen érintett piacokon a Tanács a fennálló verseny hatékonyságát elemezte és jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként azonosította az alábbi szolgáltatókat:

1. Az 1. sz. érintett piacokon a *Magyar Telekom Nyrt.-t* (székhely: 1013 Budapest, Krisztina krt. 55. cégszám: 01-10-041928).
2. A 2. sz. érintett piacokon az *Invitel Távközlési Szolgáltató Zrt.-t* (székhely: 2040 Budaörs, Puskás Tivadar u. 8-10., cégszám: 13-10-040575).
3. A 3. sz. érintett piacokon a *Hungarotel Távközlési Zrt.-t* (székhely: 1113 Budapest, Bocskai út 134-146. cégszám: 01-10-043040).
4. A 4. sz. érintett piacokon az *Emitel Távközlési Zrt.-t* (székhely: 6722 Szeged, Tisza Lajos krt. 41. cégszám: 06-10-000154).
5. Az 5. sz. érintett piacokon a *Monor Telefon Társaság Kft.* (székhely: 1092 Budapest, Kinizsi u. 30-36. cégszám: 01-09-268888).

A Tanács a jelen határozat szerinti 1., 2., 3., 4. és 5. számú érintett piacokon jelentős piaci erejüként azonosított szolgáltatókra az Eht. 111. § szerinti közvetítőválasztás kötelezettségét változatlan tartalommal hatályában fenntartja, ezen túl a kiskereskedelmi szolgáltatási piacokon kiszabható más kötelezettséget nem ró ki.

Jelen határozat ellen fellebbezésnek helye nincs. A határozat felülvizsgálata a határozat kézbesítésétől számított 15 napon belül a Fővárosi Bírósághoz címzett, a Tanácshoz 3 példányban benyújtott keresettel kérhető.

A keresetlevél benyújtásának e határozat végrehajtására halasztó hatálya nincsen.

Indokolás

A Tanács – eleget téve az Eht. 57. § (1) bekezdésében foglaltaknak – az Eht. 14. § (1) bekezdés c) pontja értelmében az Eht. 10. § f) pontjában foglalt hatáskörében eljárva ismételtlen lefolytatta az Eht. 52-57. § rendelkezései szerinti, a piacmeghatározásra, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató azonosítására és kötelezettségek előírására, hatályban tartására, valamint módosítására irányuló eljárását. A Tanács a tárgyi eljárás során a piacmeghatározás, a piacelemzés és a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása, valamint a rájuk vonatkozó kötelezettségek előírása során alkalmazandó alapelvekről szóló 16/2004. (VI. 24.) IHM rendeletben (a továbbiakban „*IHM rendelet*”) foglaltak mellett a piacmeghatározás, a piacelemzés és a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása, valamint a rájuk vonatkozó kötelezettségek előírása során a hatóság által alkalmazandó alapelvekről (vizsgálati szempontokról) szóló 8001/2004.

(IHK. 8.) IHM tájékoztató (a továbbiakban „*IHM tájékoztató*”) által a piacmeghatározás és a piacelemzés körében meghatározott jogalkalmazói elvek és szempontok, valamint az ott rögzített módszertan, eljárásjogi intézmények, eszközök, fogalmak, meghatározások alapján, valamint a korábbi piacelemzési eljárások során kialakult jogalkalmazói gyakorlat szerint járt el.

A Tanács a piacelemzési eljárás érdekében – azt megelőzően – lefolytatott piacfelülvizsgálati ellenőrzési típusú eljárása keretében rendszerezett és feldolgozott adatok és információk értékelése alapján, valamint az Eht. 57. § (1) bekezdésében foglalt, a piacelemzés ismételt lefolytatására irányuló törvényi kötelezettségének eleget téve megindította a „*Nyilvánosan elérhető helyi és/vagy országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára*”, illetve a „*Nyilvánosan elérhető helyi és/vagy országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára*” elnevezésű kiskereskedelmi piacok vonatkozásában a piacelemzési eljárást, melynek során megállapította, hogy fenti szolgáltatási piacon belül meghatározható öt-öt elkülönült piac továbbra is érintett piacnak minősül. A Tanács az elkülönült érintett piacokon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként a Magyar Telekom Nyrt-t, az Invitel Távközlési Szolgáltató Zrt-t, a Hungarotel Távközlési Zrt-t, az Emitel Távközlési Zrt-t, valamint a Monor Telefon Társaság Kft-t azonosította. A piacelemzési eljárás során feltárt versenyprobléma, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók beszédcélú hívásvégződtetési piacon jelentkező jelentős piaci erejének orvoslása érdekében a Tanács a piacelemzési eljárást lezáró jelen határozatának rendelkező részében a DH-664-73/2005. és a DH-664-77/2005. ügyszámokon hozott határozataival kiszabott közvetítőválasztás kötelezettséget változatlan tartalommal hatályában fenntartotta.

A határozat indokolásában került meghatározásra, valamint részletesen bemutatásra a piacmeghatározás, a piacelemzés, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosításának, valamint értékelésének menete. A határozatban megmutatkozó hatósági döntés indokolása azon túl, hogy magában foglalja a hatósági eljárás egészének folyamatát, együttesen, összefüggésében tartalmazza a ténybeli, azaz a Tanács által feltárt releváns közgazdasági és műszaki tényállási elemeket, a tényállás tisztázásának rendszerét, a tények, bizonyítékok hatósági jogalkalmazáshoz szükséges értékelését, és a tényekből az egyedi ügyre levonható következtetéseket, valamint a jogi indokolást is, amelynek keretében a Tanács az érdemi döntéshez, jogérvényesítéshez vezető valamennyi eljárási és anyagi jogi normát tételesen és részletezően megjelölt és azok egyedi ügyre vonatkozó alkalmazását, értelmezését, tartalmát és jelentőségét ki is fejtette. Ezen túlmenően a Tanács a határozat indokolásában részletesen és külön kitért a határozat meghozatala során alkalmazott, összetett mérlegelési szempontrendszer, a mérlegelést megalapozó tényállási elemek, a mérlegelési jogkört biztosító jogszabályi keretek, valamint az egyedi ügy tényállásán és a

vonatkozó jogi normákon alapuló jogalkalmazói érdemi mérlegelés, értékelés bemutatására is.

A Tanács a piacelemzési eljárás lefolytatása érdekében 2005. augusztus 04. napján az Eht. 52. § (2) bekezdése, valamint a 151. § (1) és (2) bekezdései alapján 2005. augusztus 4-én kelt DH-13978/2005. számú határozatával 30 napos határidő tűzésével adatszolgáltatási kötelezettséget írt elő Hatóság által nyilvántartott valamennyi nyilvános helyhez kötött telefon szolgáltatást nyújtó szolgáltató (a továbbiakban „*Szolgáltatók*”) számára.

A Szolgáltatókat terhelő adatszolgáltatási kötelezettség meghatározására a piacelemzési eljárást megelőző, annak eredményes lefolytatása érdekében megindított, az adatszolgáltatás mellett a megismert adatok feldolgozását és értékelését is magában foglaló piacfelügyeleti ellenőrzési típusú eljárás keretében került sor, melynek során a Hatóság a felügyelt piac szerkezete, a piacon jelenlévő piaci szereplők közötti viszonyrendszer, az általuk nyújtott szolgáltatások vonatkozásában szerzett olyan információkat, adatokat és tapasztalatokat, melyek alapján a felügyelt piac érdemi vizsgálata körében megalapozottabb döntést hozhatott. Azon túl, hogy a piacfelügyeleti ellenőrzési típusú eljárás eredményeképpen a Hatóság megállapította, hogy mely piacokon szükséges a piacelemzési eljárás lefolytatása, illetve, hogy annak körében mely szolgáltatók minősülnek majd Eht. 27. § szerint az adott piacon ügyfélnek, a tárgyi ellenőrzési tevékenység azt az adminisztratív célt is szolgálta, hogy a Hatóság a megismert, valamint a rendelkezésére álló adatok összességét – az eredményes piacelemzési eljárás érdekében – összegezni, összefoglalni, valamint rendszerezni tudja. A Hatóság fent részletezett, a piacelemzési eljáráshoz szorosan kapcsolódó döntés-előkészítési célú tevékenységének köszönhetően a Hatóság már a piacelemzési eljárás megindításakor rendelkezett azokkal az információkkal, amelyek az eredményes piacelemzési eljárás lefolytatásának, valamint az azt lezáró hatósági döntés megalapozottságának garanciáját hordozzák magukban.

A piacfelügyeleti ellenőrzési típusú eljárás keretében benyújtott adatok mennyisége és minősége tekintetében a Tanács megállapította, hogy a vonatkozó piacon az összes, gazdasági ereje alapján számításba vehető szolgáltató teljesítette adatszolgáltatási kötelezettségét. Az adatszolgáltatás körében megismert adatokon túlmenően a Tanács megvizsgálta a 3. és 5. számú piacok elemzése szempontjából releváns, nyilvánosan (pl.: általános szerződési feltételekben, nyilvános ajánlatokban, statisztikákban, piacutatói eredményekben) hozzáférhető adatokat, valamint a társhatóságok által nyilvánosságra hozott információkat, különös tekintettel a kiskereskedelmi díjakra, és díjcsomagokra. Ennek megfelelően a Tanács az adatszolgáltatás beérkezésének időpontját követő esetleges piaci változásokra tekintettel konkrétan megvizsgálta annak lehetőségét is, hogy vannak-e olyan korábban nem ismert piaci folyamatok, amelyek miatt indokolt lenne újabb adatszolgáltatást elrendelni az érintett szolgáltatókkal kapcsolat-

ban 2005. valamint 2006. évekre vonatkozóan. Ennek érdekében a Tanács elsősorban a Központi Statisztikai Hivatal által létrehozott Országos Statisztikai Adatgyűjtési Program (a továbbiakban: *OSAP*) hírközléssel összefüggő elemzéseit vette alapul a tényállás tisztázása során. Ezek egyrészt az OSAP 1707/03. számú „*A távközlési tevékenység évközi adatai*” elnevezésű statisztikáira támaszkodnak, amelyek a fix-mobil helyettesíthetőség körében az alábbi elemzéseket tartalmazzák:

- Kezdeményezett beszélgetések átlagos hossza Internet-használat nélkül (1. ábra)
- Mobil beszélgetések átlagos hossza (2. ábra)
- Helyhezkötött és mobil belföldi forgalom (3. ábra)
- Egy előfizetésre eső átlagos beszélgetéshossz vezetékes és mobil hálózatról kezdeményezett beszélgetések esetében (4. ábra).

A határozat másrészt OSAP 1707. számú kérdőívét veszi alapul, amely a közvetítőválasztás alakulását, növekedési ütemét mutatja be 2003-2006. évekre vonatkozóan (5. ábra).

Az OSAP 2005. és 2006. évi adatai alapján a Tanács megállapította, hogy a 3. és 5. számú piacokon az adatszolgáltatással bekért adatok alapján tett megállapításokat az OSAP elemzések minden tekintetben alátámasztják, ezért nem szükséges a piacelemzési eljárás meghosszabbítása újabb adatszolgáltatás elrendelésével.

A Tanács piacelemzési eljárás során a rendelkezésére álló adatokat a tényállás tisztázása érdekében összesítette, és rendszerbe foglalta az adatszolgáltatásra a szolgáltatóktól beérkezett adatokat, és az ekként előállított adattáblákat alkalmazta az eljárás eredményeként meghozott döntések és megállapítások kellő megalapozásához.

A Tanács az ekként rendelkezésére álló adatokat összességében értékelte és megállapította, hogy az előző piacelemzési eljáráshoz hasonlóan továbbra is indokolt a piacmeghatározás, a piacelemzés és a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása, valamint a rájuk vonatkozó kötelezettségek előírása során alkalmazandó alapelvekről szóló módosított IHM rendelet 1. számú melléklete szerinti 3. és 5. piacok érdemi vizsgálatát elvégezni. A beérkezett adatok feldolgozásának eredményeként a Tanács tisztázta a jelen eljárásban ügyfélnek minősülők körét, és megállapította, hogy a jelen eljárásban azok a szolgáltatók minősülnek ügyfélnek, akik a 3. és 5. számú piacokon szolgáltatási jogosultsággal rendelkeznek, ténylegesen szolgáltatást nyújtanak.

Az adatszolgáltatás keretében benyújtott adatok mennyisége és minősége tekintetében a Tanács megállapította, hogy a vonatkozó piacokon a köztudomású tények alapján az összes, gazdasági ereje alapján számításba vehető szolgáltató teljesítette adatszolgáltatási kötelezettségét. A Tanács az adatszolgáltatási kötelezettséget nem teljesítő szolgáltatóval szemben a kötelezettség teljesítésének kikényszerítése érdekében bírságot szabott ki.

Ezt követően a Tanács 2006. október 25. napján kelt levelében tájékoztatta az ügyfeleket a piacelemzési eljárás megindításáról.

Az Eht. 20. § (1) bekezdés a), b) és c) pontja alapján a Hatóság és a versenyhatóság az elektronikus hírközlési piaci versenyt érintő kérdésekben a verseny védelmének következetes érvényre juttatása, illetve az egységes jogalkalmazás előmozdítása érdekében szorosan együttműködik, így különösen az elektronikus hírközlési piac érintett piacainak meghatározásával, az érintett piacokon fennálló verseny elemzésével, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosításával és a rájuk vonatkozó kötelezettségek előírásával kapcsolatos eljárásokban. A Tanács és a Gazdasági Versenyhivatal (a továbbiakban „GVH”) az együttműködés részleteit szabályozó Együttműködési megállapodás vonatkozó 6. fejezetében foglaltaknak megfelelően a tárgyi eljárása során szorosan együttműködött, egyeztetette a kiküldendő kérdőíveket, az alkalmazott módszertant, valamint a határozat-tervezeteket. Ennek során a versenyhatóság szakmai álláspontját megismerte. Az együttműködés részletei a határozat Indokolásának „B” fejezetében kerülnek kifejtésre.

A Tanács az Eht. 36. § (1) bekezdésében meghatározott egyeztetési kötelezettségének eleget téve a jelen határozat tervezetét a Hatóság internetes oldalán 2006. november 24. napján, a Hírközlési Értesítő 2006/12. számában pedig 2006. december 13. napján tette közzé.

A határozattervezetre az Eht. 36. §-a keretében beérkezett észrevételek feldolgozását, a figyelembe vett, illetve a figyelembe nem vett észrevételeket, valamint azok figyelmen kívül hagyásának indokait a jelen határozat indokolásának „C” fejezete tartalmazza.

Az érdekeltekkel történő egyeztetés lefolytatását követően, az Eht. 65. § (1) bekezdése alapján a Tanács a tárgyi Határozatának tervezetét részletes indokolással együtt 2007. „...” napján megküldte az Európai Bizottságnak és a tagállami elektronikus hírközlési szabályozó hatóságoknak, miután a határozattervezetben foglaltak hatással lehetnek a tagállamok közötti kereskedelemre, tekintettel a Keretirányelv (38) szakaszára, melynek alapján, a tagállamok közötti kereskedelmet érintő intézkedések olyan intézkedések, amelyek közvetlen, vagy közvetett, tényleges vagy potenciális befolyást gyakorolhatnak a tagállamok közötti kereskedelemre oly módon, amely az egységes piac akadályát képezheti. Ezek közé olyan intézkedések tartoznak, amelyek jelentős hatást gyakorolnak a más tagállamokban található üzemeltetőkre, vagy felhasználókra, így például amelyek a más tagállamok felhasználóira érvényes árakat érintik.

A részletes indokolásra, illetve a megküldésre vonatkozó szabályokra az Európai Bizottságnak a „piacelemzési eredményeinek a Bizottsághoz való eljuttatásával (notifikáció) kapcsolatos eljárásról, a kapcsolatos határidőkről és a Bizottsággal való konzultáció módjáról szóló, 2003. július 23. napján kiadott ajánlásában (2003/561/EC) foglal-

tak irányadóak. Ezen eljárás részletei a jelen határozat indokolásának „D” fejezetében kerülnek részletezésre.

Az érintett piacok megállapítására, az érintett piacokon fennálló verseny és annak hatékonysága elemzésére, az egyes érintett piacokon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítására, valamint a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatókat terhelő kötelezettségek meghatározására irányuló eljárás egy több egymásra épülő szakaszból álló közigazgatási eljárás. Az Eht. 52. § (1) bekezdése szerint a Tanács azonosítja az érintett piacokat; elemzi az érintett piacokon fennálló versenyt, illetve annak hatékonyságát, és amennyiben azokon a verseny nem kellően hatékony, azonosítja az érintett piacokon a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatót, illetve szolgáltatókat; valamint a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóra, illetve szolgáltatókra az Eht. XI-XIV. fejezetében foglalt kötelezettségek közül a piacelemzés alapján feltárt versenyt korlátozó akadályok által indokolt, azokkal arányos, legalább egy kötelezettséget ír elő, vagy a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóra korábban, a jelen piacelemzési eljárást megelőzően jogszabályban megállapított legalább egy kötelezettséget fenntart, illetve módosítja azt. Eljárása során a Tanács a versenyjog vonatkozó szabályai, valamint az IHM tájékoztatóban meghatározottak szerint, a magyar elektronikus hírközlési piac sajátosságainak figyelembevételével járt el.

Az tárgyi eljárás első lépéseként a Tanács az IHM rendelet 1. számú mellékletében meghatározott „Nyilvánosan elérhető helyi és/vagy országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára”, illetve a „Nyilvánosan elérhető helyi és/vagy országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára” elnevezésű kiskereskedelmi piacok vizsgálatából indult ki, meghatározta a szolgáltatási piacokat és megállapította, hogy az ott megjelölt piacok a Magyar Köztársaság területén érintett piacnak minősülnek. A Tanács az érintett piacon belül a rendelkező részben foglalt öt-öt elkülönült piacot azonosította.

Az érintett piacok meghatározását követő szakaszokban a Tanács – az indokolásban foglaltak szerint – elvégezte az érintett piacokon fennálló verseny, illetve annak hatékonyságának elemzését, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók kijelölését, valamint e szolgáltatókra az Eht. vonatkozó rendelkezéseiben meghatározott körben kötelezettségeket határozott meg.

A Tanács jelen határozatba foglalt döntésének meghozatala érdekében elvégzett vizsgálatok, elemzések részletes elemzését a jelen határozat indokolása az alábbiak szerint tartalmazza:

- I. Piacmeghatározás
- II. Piacelemzés, JPE szolgáltatók azonosítása
- III. Kötelezettségek kirovása

A Tanács a lefolytatott vizsgálatok alapján a Kötelezett Szolgáltatók tekintetében, az Eht. „Jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók kötelezettségei a kiskereskedelmi szolgáltatási piacokon” című XIII. fejezetében megha-

tározott, illetve a DH-664-73/2005. és DH-664-77/2005. számú határozataiban kirótt kötelezettségek közül az Eht. 111. § szerinti közvetítéválasztás kötelezettséget továbbra is fenntartja, ezen túl más kötelezettséget nem ró ki.

A Tanács a „Nyilvánosan elérhető helyi és/vagy országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára” elnevezésű 3. számú, illetve a „Nyilvánosan elérhető helyi és/vagy országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára” elnevezésű 5. számú kiskereskedelmi piacokra vonatkozóan egy határozatban rendelkezett. A két kiskereskedelmi piac egy határozatban történő azonosítását és elemzését elsősorban az indokolta, hogy a Tanács az adat-szolgáltatás alapján megállapította, hogy mind a lakossági mind a nem lakossági felhasználók számára ugyanazon szolgáltatói kör nyújt szolgáltatást. Továbbá a két piac egy határozatban történő azonosítását és elemzését indokolja, hogy egyrészt a vizsgált piac bejelentett szolgáltatásai, illetve általános jellemzői hasonlóak, másrészt a piacok elemzése és azonosítása ugyanazon feltételek és tényezők vizsgálata mellett végezhető el, azaz az összefüggések a két piacot illetően ugyanazok voltak, ugyanúgy, ahogyan a Tanács döntésének érdemi tartalma is. Azokban az esetekben, ahol az elemzésben a két piac tekintetében különbségek adódtak, a Tanács azt megfelelően feltüntette határozatában.

A jogorvoslati jogosultság az Eht. 46. § (1) bekezdésén és az Eht. 47. § (1) bekezdésén alapul.

A Tanács döntését az Eht 39. § (1) bekezdése alapján teljes ülés keretében hozta meg.

A. fejezet

I. Piacmeghatározás és a piac érintettségének megállapítása

I. 1. A piac meghatározásának menete

A piacmeghatározás során a Tanács az IHM rendelet I. sz. Mellékletében 3. számmal jelölt kiskereskedelmi piac², nevezetesen a „Nyilvánosan elérhető helyi és/vagy országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára” és az 5. számmal megjelölt piac³ „Nyilvánosan elérhető helyi és/vagy országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára” megnevezésű piac vizsgálatából indult ki, figyelemmel az Európai Unió Bizottsága (a továbbiakban: Bizottság) Ajánlására⁴.

A piacmeghatározás során a Tanács meghatározta a szolgáltatások pontos tartalmát, a piacok megnevezését és a jogszabályokban meghatározott fogalmakat alapul véve.

A Tanács megvizsgálta továbbá a szolgáltatók kiskereskedelmi piaci viselkedését befolyásoló tényezőket, különös tekintettel a helyettesítés kérdéseire.

A vizsgált szolgáltatási piac meghatározása után került sor a piac földrajzi határainak meghatározására, amelynek során a Tanács elsősorban a hálózatok által lefedett terület nagyságát vizsgálta.

A piacok meghatározása után a Tanács megvizsgálta, hogy a „Nyilvánosan elérhető helyi és/vagy országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára” és a „Nyilvánosan elérhető helyi és/vagy országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára” kiskereskedelmi piacok érintett piacoknak tekinthetők-e a Magyar Köztársaság területén.

I. 2. Jogszabályi fogalmak

A „Nyilvánosan elérhető helyi és/vagy országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára” és a „Nyilvánosan elérhető helyi és/vagy országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára” kiskereskedelmi piacok vizsgálatához a kiindulási alapot az Eht. 188. §-ban szabályozott fogalmak közül a 7., 10., 11. 13., 14., 15., 22., 25., 26., 28., 41., 67., 68., 71., 82., 86. és 88. pontokban meghatározottak jelentették.

Az adott piachoz tartozó jogszabályi fogalmakhoz tartoznak a többször módosított a távbeszélő-szolgáltatási piacon jelentős piaci erővel rendelkező távközlési szolgáltató által nyújtott távbeszélő-szolgáltatás díjairól, valamint az egyetemes távközlési szolgáltatással kapcsolatos díjsomagokról szóló 3/2002. (I.21.) MeHVM rendelet (a továbbiakban: *Díjrendelet*) 2. § (1) bekezdésének a), h), i), j) alpontjaiban meghatározott fogalmak.

Az adott piac fogalmainak a megközelítéséhez támpontot ad még az ANFT 1. sz. melléklete is.

I. 3. A szolgáltatás tartalmi meghatározása

A Tanács megállapította, hogy a piac technológia-szemleges vizsgálata ellenére a különféle technológiák sajátosságai miatt az azokhoz kötődő szolgáltatások tartalma kisebb eltéréseket mutat. A helyi és/vagy országos hívások piacán – technológiai megvalósításuk és/vagy hívási eljárásuk tekintetében – az alábbi részpiacok különböztethetők meg:

- 1.3.1. vezetékes hozzáféréssel rendelkező, szokványos módon telefonáló,
- 1.3.2. rádiós hozzáféréssel rendelkező,
- 1.3.3. műsorelosztó hálózathoz csatlakozó,
- 1.3.4. behívókártyát használó,
- 1.3.5. közvetítéválasztást igénybevevő előfizetők hívásai.

² Amely megegyezik az Európai Bizottság 2003/311/EC sz. Ajánlásában 3. számmal jelölt piaccal

³ Amely megegyezik az Európai Bizottság 2003/311/EC sz. Ajánlásában 5. számmal jelölt piaccal

⁴ 2003/311/EC sz. Ajánlás Melléklete

A Tanács megállapította, hogy az 1.3.1 - 1.3.3. részpiacok egymástól sem a hívási eljárásokban, sem az elérhető előfizetők vagy szolgáltatások vonatkozásában nem térnek el egymástól, ezeket egy piacnak tekinti mind a lakossági, mind a nem lakossági hívások esetében.

Az 1.3.4. és 1.3.5. részpiacok kérdését a Tanács az 1.4.5. és 1.4.6. pontban vizsgálta meg.

A vizsgált piac azonosításának első lépéseként a Tanács elvégezte a bejelentett szolgáltatások vizsgálatát. Ennek során a Tanács megvizsgálta a 3. és 5. számú piacon ténylegesen nyújtott és igénybe vehető szolgáltatások tartalmi jellemzőit és a jogszabályi követelményeket.

A „Nyilvánosan elérhető helyi és/vagy országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára” és a „Nyilvánosan elérhető helyi és/vagy országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára” kiskereskedelmi piacokhoz tartozó szolgáltatásokat alapvetően az határozza meg, hogy az a helyhez kötött, nyilvános telefonhálózat (Eht. 188. § 42. és 87. fogalom) igénybevételével a „belföldi hívás” jogszabályi fogalmának (Eht. 188. § 7. fogalom) megfelel, valamint az előbbi piacot az „egyéni előfizető” jogszabályi fogalmának (Eht. 188. § 10. fogalom) megfelelő felhasználók, míg az utóbbi piacot a nem egyéni (üzleti) előfizető fogalmának megfelelő felhasználók veszik igénybe.

A szolgáltatás fenti jogszabályi kritériumoknak való megfelelése független attól, hogy az igénybe vett hálózat részben vagy egészben vonalkapcsolt, vagy csomagkapcsolt technológiával működik, és a hálózat típusa PSTN vagy IP alapú.

A fenti fogalmak felhasználásával a Tanács az adott piacokat alkotó előfizetői hívások következő értelmezésével végezte el a piac vizsgálatát:

belföldi hívás, melynek összetevői:

helyi hívás

országos hívás, melynek összetevői:

településen kívüli hívás, melynek összetevői:

helyközi I-es díjzónába tartozó hívás,
helyközi II-es díjzónába tartozó hívás,
belföldi távolsági hívás;

nemföldrajzi szám hívása, melynek összetevői:

belföldi előtéttel hívható nemföldrajzi számok hívása, melynek összetevői:

osztott díjas szolgáltatások hívása,
emeltdíjas szolgáltatások hívása,
Internet elérési hívás,

intelligens hálózati szolgáltatások hívása,

üzleti hálózatba irányuló hívás,

IP VPN hozzáférési szolgáltatás hívása;

nyilvános mobil rádiótelefon hálózatba irányuló hívás,

díjköteles speciális szám hívása;

kezelői munkahelyek hívása.

A Tanács megállapította, hogy a vizsgált piacon a bejelentett szolgáltatás alapvető jellemzői az alábbiak:

a) A szolgáltatást a „Nyilvánosan elérhető helyi és/vagy országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára” elnevezésű piacon lakossági, a „Nyilvánosan elérhető helyi és/vagy országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára” elnevezésű piacon nem lakossági előfizetők részére nyújtják,

b) a szolgáltatás helyhez kötött előfizetői hozzáférési pontról érhető el,

c) a hívások típusa a számozási terv szerint lehet:

ca) az egy számozási körzeten belüli hívás, beleértve a helyi és a helyközi I. (körzeti) hívásokat, az ANFT 1. sz. mellékletének 4.1.1. pontja szerinti tárcsázási eljárással;

cb) a hívó fél számozási körzetétől eltérő számozási körzetbe, földrajzi számra irányuló hívás, Magyarországon belül, az ANFT 1. sz. mellékletének 4.1.2. pontja szerinti tárcsázási eljárással;

cc) nem földrajzi számra (előfizetőhöz vagy szolgáltatáshoz vagy hálózathoz) irányuló hívás, Magyarországon belül, az ANFT 1. sz. mellékletének 4.1.2. vagy 4.1.4. pontja szerinti tárcsázási eljárással;

d) a hívások révén az alábbi funkciók mindegyike megvalósítható:

da) a más belföldi helyhez kötött előfizetői hozzáférési pontok elérése,

db) mobil hálózat előfizetőinek elérése,

dc) speciális szolgálatok elérése díjköteles hívással (pl. táviratközvetítő, tudakozó stb.),

dd) kezelői segítséggel elérhető szolgálatok (pl. kézi-kezelésű távolsági hívás, tudakozás utáni kezelői/automatikus hívás),

de) behívásos (dial-up) Internet kapcsolat létesítése,

df) faxkapcsolat létesítése,

dg) kapcsolat létesítése nem földrajzi számon elérhető előfizetőkkel vagy szolgáltatásokkal;

e) a szolgáltatás igénybevételével felépített kapcsolatok után az előfizető az egyes kapcsolatok időtartamával arányos, a hívás jellegétől és általában napszaktól függő tarifa szerinti forgalmi díjat, esetenként a sikeres kapcsolatok darabszámával arányos kapcsolási díjat fizet,

f) a díjfizetés jogszabály szerint részletezett számla alapján, vagy előre befizetett összegből történő levonás alapján (hívókártya, előrefizetett díjsomag) történik.

I.4. Az IHM rendeletben meghatározott tárgyi piactól való esetleges eltérés indokoltságának vizsgálata

Az IHM rendelet 2. § (2) bekezdése szerint „A Tanács a magyar elektronikus hírközlési piac sajátosságai által indokolt esetben az 1. számú mellékletben meghatározott szolgáltatási (áru) piacoktól eltérő piacokat is meghatározhat.” Ugyanígy rendelkezik a Tájékoztató 9. és 36. pontja is a hatóság feladatainak tekintetében.

A Tanács megvizsgálta, hogy vannak-e olyan, a nemzeti sajátosságok által indokolt esetek, amelyek miatt az IHM rendeletben meghatározott tárgyi piactól való eltérés válhat szükségessé. A Tanács a tárgyban jelzett kiskeres-

kedelmi piacokkal kapcsolatosan az alábbi, különböző elektronikus hírközlési piacok összevonására, valamint szolgáltatási részpiacok más piacokhoz való átcsoportosítására vonatkozó alapvető lehetőségeket vizsgálta.

I.4.1. A lakossági és nem lakossági kiskereskedelmi piacok összevonása

- a) Az IHM rendelet külön kiskereskedelmi piacként jelöli meg – a helyi és országos forgalmi piacok vonatkozásában is – a lakossági és a nem lakossági felhasználók részére nyújtott szolgáltatások piacát. Az IHM rendelet fogalomhasználata eltér az Eht. fogalomhasználatától, ezért a Tanács a „lakossági felhasználó” fogalmának szinonimájaként alkalmazta az „egyéni előfizető” /illetve felhasználó/ (az Eht. 188. § 10. pontja alapján) fogalmát az alábbiaknak megfelelően:

A lakossági (egyéni) előfizető (felhasználó) az a természetes személy, aki úgy nyilatkozott, hogy gazdasági vagy szakmai tevékenységi körén kívül veszi igénybe az előfizetői szolgáltatást.

Ennek alapján a „nem lakossági” felhasználó meghatározást a „nem egyéni” előfizető és felhasználó törvényi fogalmának figyelembe vételével alkalmazta a Tanács:

Nem lakossági (üzleti, intézményi) előfizető (felhasználó) az a jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság vagy egyéni vállalkozó magánszemély, aki úgy nyilatkozott, hogy gazdasági vagy szakmai tevékenységi körén belül veszi igénybe az előfizetői szolgáltatást.

- b) A Tanács megvizsgálta, hogy a jogszabályok és a szolgáltatók Általános Szerződési Feltételei (ÁSZF) lehetővé teszik-e a megkülönböztetést:
- ba) A szolgáltatók általában deklaráltan külön díjcsomagokat kínálnak a lakossági előfizetőknek, illetve az üzleti előfizetőknek.
- bb) A lakossági előfizetőknek kínált díjcsomagok általában nem kedveznek az üzleti előfizetőknek, illetve ez fordítva is fennáll.
- bc) A lakossági előfizetők forgalmi jellemzői (így pl. belföldi forgalmuk csúcsidejű hányada) mind 2003-ban, mind 2004-ben lényegesen eltért az üzletitől:
- Lakossági belföldi forgalom csúcsidejű hányada: 39,92%
  - Nem lakossági belföldi forgalom csúcsidejű hányada: 83,24%.
- (Forrás: szolgáltatók által beadott kérdőívek 2004. évi adatai alapján)
- illetve
- Lakossági belföldi forgalom csúcsidejű hányada: 36,4%
  - Nem lakossági belföldi forgalom csúcsidejű hányada: 86,0%.
- (Forrás: Átfogó távközlési árelemzés, ARIOSZ összefoglaló tanulmány 2005. június)

bd) Az 1993-94-ben megkötött koncessziós szerződések alapján az egyes számozási területeken működő szolgáltatók, illetve jogutódaik 8 évre kizárólagos jogot szereztek nyilvánosan elérhető helyhez kötött telefon (akkori kifejezéssel: közcélú távbeszélő) szolgáltatás nyújtására. E szolgáltatók mind a lakossági, mind a nem lakossági piacon versenyképes ajánlatokkal vannak jelen. Az újonnan piacra lépő ún. alternatív szolgáltatók, tehát amelyek korábban nem rendelkeztek koncesszióval az ország valamely területén, ezzel szemben (a Tele2 kivételével) szinte kizárólag nem lakossági előfizetőkből képezik előfizetői bázisukat. Ebből következően az alternatív szolgáltatók jellemzően vagy a lakossági (Tele2) vagy a nem lakossági szegmensre kívánnak fókuszálni, ezért e két részpiacra eltérő szereplők eltérő számmal jelennek meg, melyek üzleti, marketing stratégiája, az előfizetőkel szemben követett magatartása markánsan különböző attól függően, hogy azok a lakossági, illetve a nem lakossági piacon tevékenykednek.

be) A felhasználók körében a lakossági előfizetők nem képesek kiegyenlítő vásárlóerőt létrehozni, erre csak a nagy forgalmat létrehozó, nem lakossági előfizetőknek van lehetőségük.

Fentiek miatt a Tanács indokoltnak tartja a lakossági és a nem lakossági piac megkülönböztetését.

I.4.2. A nyilvános telefonállomásokról indított hívások

a) A szolgáltatók adatállományukban külön kezelik a nyilvános telefonállomásokról (a továbbiakban: nyilvános állomás) indított hívásokat. Ugyanakkor az Eht. 188. § ide vonatkozó 88. pont szerinti fogalmából nem derül ki, hogy a nyilvános állomásokról indított hívások a lakossági vagy a nem lakossági piachoz tartoznak-e, vagy esetleg mindkettőhöz. (A Bizottság ajánlása, illetve más releváns EU anyagok explicit módon nem érintik a nyilvános állomásokról indított hívások kérdését a piacelemzés vonatkozásában.)

- b) A Tanács megfontolva, hogy
- a nyilvános telefonállomásoknál a használatnak nem kell nyilatkoznia arról, hogy lakossági vagy nem lakossági minőségben telefonál-e, mivel a nyilvános állomás tarifái ettől függetlenek;
  - a nyilvános állomásokról indított hívások bizonyos mértékben megoszolhatnak a lakossági és nem lakossági piacok között, azonban ezek elkülönítése a rendelkezésre álló adatok alapján nem lehetséges, mert a kétféle eredetű hívásokat a szolgáltatók műszakilag nem tudják megkülönböztetni; ezek aránya csak igen költséges piackutatással lenne megállapítható;
  - ugyanakkor a nyilvános állomások kötelező aránya csak az egyetemes szolgáltatásra vonatkozó követelmények között szerepel (Eht. 117. § b) pont); az egyetemes szolgáltatás pedig elsősorban a lakossági felhasználók érdekeit szolgálja;

- a tapasztalat azt mutatja, hogy a használók a nyilvános állomást gazdasági tevékenységi körükön kívüli esetekben veszik igénybe,
- a nyilvános állomások jelentősége fokozatosan csökken, a nyilvános állomásokról származó belföldi hívások utáni bevétel
  - az összes lakossági belföldi hívás után befolyt bevételnek 2004-ben csak az 5,76%-át tette ki,
  - az összes belföldi hívás után befolyt bevételnek pedig a 3,05%-át.
 (Forrás: szolgáltatók által beadott kérdőívek 2004. évi adatai alapján)

A Tanács a fentiek alapján a nyilvános állomásokról indított hívásokat a lakossági piac részének tekinti.

I.4.3. Helyi és országos hívások piacának szétválasztása
Az IHM rendelet a 3. és az 5. számú, vizsgált piacok esetében összevontan határozza meg a helyi és az országos hívások piacát⁵. Jóllehet az országos (belföldi és helyi) hívásoknál mind a közvetítőválasztás (amely 2004-ig a helyi hívásoknál nem volt kötelező), mind a kártyás behívó szolgáltatás alternatívát kínál az előfizetők részére, mégis a Tanács indokoltan tartotta megvizsgálni a kétféle piac esetleges szétválasztásának jogosultságát.

A kérdőívekben beérkezett adatok összesítése a következő eredményeket adta:

1a. táblázat: A vizsgált piacon a lakossági árbevétel alakulása 2002-ben (Mft)

Hívásdíjak	Emitel	Hungarotel	Invitel	Monor Telefon	Magyar Telekom	Egyéb szolgáltatók	Országosan összesen
Kapcsolási díj							5 951
Belföldi ⁶							68 319
Internet elérés							4 584
Nem földrajzi							3 871
Összesen							82 725

Forrás: szolgáltatók által beadott kérdőívek alapján, kerekítve
A kitért rész üzleti titkot tartalmaz.

1b. táblázat: A vizsgált piacon a nem lakossági árbevétel alakulása 2002-ben (Mft)

Hívásdíjak	Emitel	Hungarotel	Invitel	Monor Telefon	Magyar Telekom	Egyéb szolgáltatók	Országosan összesen
Kapcsolási díj							5 539
Belföldi							66 244
Internet elérés							3 968
Nem földrajzi							4 121
Összesen							79 872

Forrás: szolgáltatók által beadott kérdőívek alapján, kerekítve
A kitért rész üzleti titkot tartalmaz.

⁵ IHM rendelet 1. sz. mellékletének 3. pontja

⁶ Belföldi árbevétel: helyi, helyközi I.-II.-III hívásaiból, valamint a mobil számokra irányuló hívásokból származó árbevétel

1c. táblázat: A vizsgált piacon a lakossági árbevétel alakulása 2003-ban (MFt)

Hívásdíjak	Emitel	Hungarotel	Invitel	Monor Telefon	Magyar Telekom	Egyéb szolgáltatók	Országosan összesen
Kapcsolási díj							4 824
Belföldi							68 335
Internet elérés							5 796
Nem földrajzi							2 729
Összesen							81 684

Forrás: szolgáltatók által beadott kérdőívek alapján, kerekítve
A kitakart rész üzleti titkot tartalmaz.

1d. táblázat: A vizsgált piacon a nem lakossági árbevétel alakulása 2003-ban (MFt)

Hívásdíjak	Emitel	Hungarotel	Invitel	Monor Telefon	Magyar Telekom	Egyéb szolgáltatók	Országosan összesen
Kapcsolási díj							4 751
Belföldi							65 777
Internet elérés							4 034
Nem földrajzi							4 320
Összesen							78 882

Forrás: szolgáltatók által beadott kérdőívek alapján, kerekítve
A kitakart rész üzleti titkot tartalmaz.

1e. táblázat: A vizsgált piacon a lakossági árbevétel alakulása 2004-ben (MFt)

Hívásdíjak	Emitel	Hungarotel	Invitel	Monor Telefon	Magyar Telekom	Egyéb szolgáltatók	Országosan összesen
Kapcsolási díj							4 287
Belföldi							62 366
Internet elérés							5 493
Nem földrajzi							3 553
Összesen							75 699

Forrás: szolgáltatók által beadott kérdőívek alapján, kerekítve
A kitakart rész üzleti titkot tartalmaz.

1.f. táblázat: A vizsgált piacon a nem lakossági árbevétel alakulása 2004-ben (MFt)

Hívásdíjak	Emitel	Hungarotel	Invitel	Monor Telefon	Magyar Telekom	Egyéb szolgáltatók	Országosan összesen
Kapcsolási díj							3 538
Belföldi							56 856
Internet elérés							2 974
Nem földrajzi							6 355
Összesen							69 724

Forrás: szolgáltatók által beadott kérdőívek alapján, kerekítve
A kitakart rész üzleti titkot tartalmaz.

2.a. táblázat: A vizsgált piacon a lakossági forgalom alakulása 2002-ben (ezer perc)

Forgalom	Emitel	Hungarotel	Invitel	Monor Telefon	Magyar Telekom	Egyéb szolgáltatók	Országosan összesen
Belföldi							4 593 188
Internet elérés							2 872 489
Nem földrajzi							131 600
Összesen							7 597 277

Forrás: szolgáltatók által beadott kérdőívek alapján, kerekítve
A kitakart rész üzleti titkot tartalmaz.

2b. táblázat: A vizsgált piacon a nem lakossági forgalom alakulása 2002-ben (ezer perc)

Forgalom	Emitel	Hungarotel	Invitel	Monor Telefon	Magyar Telekom	Egyéb szolgáltatók	Országosan összesen
Belföldi							3 369 733
Internet elérés							1 018 575
Nem földrajzi							258 011
Összesen							4 646 319

Forrás: szolgáltatók által beadott kérdőívek alapján, kerekítve
A kitakart rész üzleti titkot tartalmaz.

2c. táblázat: A vizsgált piacon a lakossági forgalom alakulása 2003-ban (ezer perc)

Forgalom	Emitel	Hungarotel	Invitel	Monor Telefon	Magyar Telekom	Egyéb szolgáltatók	Országosan összesen
Belföldi							4 130 842
Internet elérés							2 352 391
Nem földrajzi							111 410
Összesen							6 594 643

Forrás: szolgáltatók által beadott kérdőívek alapján, kerekítve
A kitakart rész üzleti titkot tartalmaz.

2d. táblázat: A vizsgált piacon a nem lakossági forgalom alakulása 2003-ban (ezer perc)

Forgalom	Emitel	Hungarotel	Invitel	Monor Telefon	Magyar Telekom	Egyéb szolgáltatók	Országosan összesen
Belföldi							3 127 092
Internet elérés							1 123 108
Nem földrajzi							246 717
Összesen							4 496 918

Forrás: szolgáltatók által beadott kérdőívek alapján, kerekítve
A kitakart rész üzleti titkot tartalmaz.

2e. táblázat: A vizsgált piacon a lakossági forgalom alakulása 2004-ben (ezer perc)

Forgalom	Emitel	Hungarotel	Invitel	Monor Telefon	Magyar Telekom	Egyéb szolgáltatók	Országosan összesen
Belföldi							4 317 706
Internet elérés							2 285 693
Nem földrajzi							65 174
Összesen							6 668 573

Forrás: szolgáltatók által beadott kérdőívek alapján, kerekítve

A kitakart rész üzleti titkot tartalmaz.

2f. táblázat: A vizsgált piacon a nem lakossági forgalom alakulása 2004-ben (ezer perc)

Forgalom	Emitel	Hungarotel	Invitel	Monor Telefon	Magyar Telekom	Egyéb szolgáltatók	Országosan összesen
Belföldi							2 840 646
Internet elérés							723 462
Nem földrajzi							74 454
Összesen							3 638 561

Forrás: szolgáltatók által beadott kérdőívek alapján, kerekítve

A kitakart rész üzleti titkot tartalmaz.

3. táblázat: Árbevétel¹ és forgalom dinamikája az adott piacokon

		2002	2003	2004
<i>Lakossági piac</i>	Helyi forgalom (ezer perc)	3 078 789	2 655 751	2 323 308
	Településen kívüli forgalom (ezer perc) ³	1 514 399	1 475 091	1 366 733
	Helyi árbevétel (MFt) ¹	19 935	21 613	14 985
	Településen kívüli árbevétel (MFt) ^{1,3}	48 384	46 722	16 127
	Helyi átlagár (Ft/perc) ^{1,2}	6,47	8,14	6,45
	Településen kívüli hívások átlagára (Ft/perc) ^{1,2}	31,95	31,67	11,80
<i>Nem lakossági piac</i>	Helyi forgalom (ezer perc)	1 870 983	1 657 134	1 243 909
	Településen kívüli forgalom (ezer perc) ³	1 498 750	1 469 958	971 243
	Helyi árbevétel (MFt) ¹	13 087	13 153	8 975
	Településen kívüli árbevétel (MFt) ^{1,3}	53 157	52 624	14 274
	Helyi átlagár (Ft/perc) ^{1,2}	6,99	7,94	7,22
	Településen kívüli hívások átlagára (Ft/ ^{1,2})	35,47	35,80	14,70

Forrás: a szolgáltatók által benyújtott adatlapok

Megjegyzések a táblázatokhoz:

1. Az árbevételek és az átlagárak a kapcsolási díjakat nem tartalmazzák.
2. Az átlagárak csak összehasonlító jellegűek és az árbevétel/forgalom hányadossal egyenlők.
3. Internet hívások és nem földrajzi számok hívása nélkül

Ezen adatok alapján megállapítható, hogy a kétféle piac forgalmi és bevételi jellemzői nem mutatnak olyan különbségeket, ami indokolná a különválasztást.

További, a döntést alátámasztó indokok:

- a) A helyi és az országos hívások piaca a vizsgált múltbeli időszakban elkülönült, mert az előző, a hírközlésről szóló 2001. évi XL. törvény nem tette kötelezővé a helyi szolgáltató választást. A hatályos Eht. 111. §-a azonban már a helyi viszonylatú közvetítőválasztást is kötelezővé teszi a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók részére.
- b) Az előfizetői díjak tekintetében a Tanács megállapította, hogy a településen kívüli hívások árai jellemzően magasabbak, mint a helyi hívások árai, ezt az eltérő műszaki tartalom indokolja. Az árak mértékénél azonban ebből a szempontból fontosabb a piaci körülmények, feltételek változására való reagálás hasonlósága. (A Tájékoztató még a helyettesítés esetén sem az árak mértékének azonosságát jelöli meg fő szempontként, ld. 46. pont). A helyi és belföldi hívások korábbi árszabályozási módszere a Díjrendelet alapján lényegében azonos (ársapka típusú) volt, csak az ársapka konkrét mértékében volt eltérés. *A távbeszélő-szolgáltatási piacon jelentős piaci erővel rendelkező távköz-*

lési szolgáltató által nyújtott távbeszélő-szolgáltatás díjairól, valamint az egyetemes távközlési szolgáltatással kapcsolatos díjsomagokról szóló 3/2002. (I.21.) MeHVM rendelet, valamint az elektronikus hírközlési szolgáltatások költségszámítására vonatkozó szabályokról szóló 18/2003. (XII. 27.) IHM rendelet módosításáról szóló 4/2004. (III. 24.) IHM rendelet azonban ezt a szabályozást általánosságban megszüntette, azt csak az egyetemes szolgáltatások tekintetében tartva hatályban.

- c) Az árak vizsgálata során a Tanács figyelembe vette továbbá a kapcsolási díjat, amelynek felszámítása és mértéke egységes a helyi és a településen kívüli hívások esetében, de az adatokból nem lehet azokat helyi és településen kívüli részre különválasztani.

Fentiek alapján a Tanács megállapította, hogy a helyi és országos hívások piacainak szétválasztása nem indokolt.

I.4.4. A nemzetközi- és belföldi hívások piacainak összevonása

A Tanács megvizsgálta, hogy indokolt-e a belföldi hívások összevonása a lakossági és a nem lakossági piacon a nemzetközi hívásokkal. A vizsgálat alapján a Tanács megállapította a következőket:

4. táblázat: Árbevétel és forgalom dinamikája az adott piacokon

		2002	2003	2004
Lakossági piac	Belföldi forgalom (ezer perc)	7 597 277	6 594 643	6 668 573
	Nemzetközi forgalom (ezer perc)	82 126	74 774	76 521
	Belföldi árbevétel (MFt) ¹	82 725	81 684	75 699
	Nemzetközi árbevétel (MFt)	6 898	5 711	4 887
	Belföldi hívások átlagára (Ft/perc) ¹	10,89	12,39	11,35
	Nemzetközi átlagár (Ft/perc) ¹	83,99	76,38	63,86
Nem lakossági piac	Belföldi forgalom (ezer perc)	4 646 319	4 496 918	3 638 561
	Nemzetközi forgalom (ezer perc)	121 771	120 929	127 844
	Belföldi árbevétel (MFt) ¹	79 872	78 882	69 724
	Nemzetközi árbevétel (MFt)	8 429	6 825	6 613
	Belföldi hívások átlagára (Ft/perc) ¹	17,19	17,54	19,16
	Nemzetközi átlagár (Ft/perc) ¹	69,22	56,44	51,73

Forrás: a szolgáltatók által benyújtott adatlapok

Megjegyzések a táblázathoz:

1. Az átlagárak csak összehasonlító jellegűek és az árbevétel/forgalom hányadossal egyenlők.

További, a döntést alátámasztó indokok:

- A nemzetközi hívások jellegzetessége, hogy percdíjaink jóval magasabbak a helyi vagy országos hívások díjainál;
- A nemzetközi hívások díjai – eltérően a belföldi hívásokétól – napszaktól függetlenek;
- A korábban magas nemzetközi hívásdíjak miatt a verseny ezen a piacon jóval hamarabb kialakult, mint más piacokon. A piac fejlődése szempontjából kiemelkedő jelentőségű volt, hogy – amikor a Magyar Telekom Nyrt. még kizárólagos jogosultsággal rendelkezett a nemzetközi hívások piacán – már megjelentek IP technológiát alkalmazó és az akkori szabályozás szerint közcélú távbeszélő szolgáltatásnak nem minősülő nemzetközi kimenő hívásslolgáltatások;
- A nemzetközi hívások esetében a többi piachoz képest nagyobb gyakorisággal alkalmazzák a szolgáltatók az IP és/vagy kártyás behívó technológiát.

Mindezek alapján a Tanács megállapította, hogy a nemzetközi hívásokat mind a lakossági, mind a nem lakossági piac vonatkozásában a vizsgált piactól elkülönítve indokolt vizsgálni.

I.4.5. Behívókártyás hívások különválasztása

Figyelembe véve azon tényt, hogy a vizsgált múltbeli időszakban több szolgáltató nyújtott lehetőséget belföldi hívások behívókártyás lebonyolítására (amelyet az Eht. 188. § 88. „Nyilvános telefonállomás” fogalma, mint „hívó kódokkal használatos kártyák”-at említ), a Tanács a piacelemzés során a következő meghatározást használta:

„Behívókártyás szolgáltatás: belföldi és/vagy nemzetközi hívások lebonyolításának olyan módja, amikor az ANFT szerinti hívószám tárcsázása előtt az előfizető a szolgáltatás igénybevételének kezdeményezésére szolgáló speciális számot és behívókártyája számát, valamint azonosító (PIN) kódot tárcsáz. A szolgáltatóval kötött megállapodás alapján a hívó helyhez kötött előfizető „A” száma felhasználásával az eljárás egyszerűsíthető.”

A Tanács megállapította, hogy a funkcionalitás oldaláról a behívókártyás szolgáltatás a vizsgált piacon alkalmas a helyhez kötött nyilvános telefonszolgáltatás helyettesítésére, és a vizsgált időszakban ezt a lakossági felhasználók használták is.

A beérkezett adatok, valamint a piackutatások alapján azonban megállapítható, hogy a felhasználók többsége még nem él a kétszintű tárcsázás és az előre fizetett jelleg előnyeivel.

A Tanács megállapította azt is, hogy a piacon lévő behívókártyás szolgáltatást nyújtó vállalkozások a szolgáltatást – a hozzáférési hálózattól eltekintve, mivel az valamelyik inkumbens szolgáltató áramkörkapcsolt hálózata – többségükben IP technológia felhasználásával valósítják meg. Az IP technológia az átviteli útnak csak olyan szakaszára terjed ki, amely nincs közvetlen kapcsolatban az előfizetői végberendezéssel. Az előfizetők a kétféle, egymástól különböző technológia hatását nem, vagy csak kevésbé érzékelik.

5.táblázat: Behívókártyás szolgáltatás aránya a teljes belföldi hívásokhoz

			2002	2003	2004
Lakossági hívások	Összes településen kívüli hívás	árbevétele (MFt)	48 384	46 722	16 127
		forgalma (ezer perc)	1 514 399	1 475 091	1 366 733
	Összes behívókártyás hívás	árbevétele (MFt)	0,0	0,4	0
		forgalma (ezer perc)	2,3	17,6	0
	% -os megoszlás	árbevétel	0,00 %	0,00 %	0,00%
		forgalom	0,00 %	0,00 %	0,00%
Nem lakossági hívások	Összes településen kívüli hívás	árbevétele (MFt)	53 157	52 624	8 975
		forgalma (ezer perc)	1 498 750	1 469 958	971 243
	Összes behívókártyás hívás	árbevétele (MFt)	334	301	91
		forgalma (ezer perc)	7 093	8 972	3 465
	% -os megoszlás	árbevétel	0,63 %	0,57%	1,01%
		forgalom	0,47 %	0,61%	0,36%

Forrás: szolgáltatók által beadott kérdőívek alapján

Fentiek alapján a Tanács megállapította, hogy a behívókártyás szolgáltatással lebonyolított belföldi hívások az adott piacok részét képezik.

I.4.6. A közvetítő-választással (korábban szolgáltató-választással) indított hívások piacainak különválasztása

A Tanács megvizsgálta a közvetítő-választás alakulását az utóbbi 3 évben. A Tanács megállapította, hogy a közvetítő-választás igénybevétele 2004-ben jelentősen nőtt, bár a teljes piacok méretéhez képest még mindig nagyon alacsony részesedéssel bírt.

a) Internet elérési hívás analóg vonalról, ahol az elérhető adatátviteli sebesség 9,6-56 kbit/s közötti lehet (az előbbi érték az egyetemes szolgáltatásra jogszabályban előírt minimum⁸, a második érték az elméleti maximum);

b) Internet elérési hívás ISDN BRA (alapsebességű) digitális hozzáférésről, ahol az elérhető adatátviteli sebesség a hozzáférés mindkét „B” csatornájának a felhasználásával 128 kbit/s.

Az Internet elérési hívás felépítéséhez az ANFT által

6. táblázat: Közvetítő-(szolgáltató-)választás részesedése a teljes belföldi hívásokból

		2002	2003	2004	
Lakossági hívások	Összes településen kívüli hívás	árbevétele (MFt)	48 384	46 722	16 127
		forgalma (ezer perc)	1 514 399	1 475 091	1 366 733
	Összes szolgáltató-választásos hívás	árbevétele (MFt)	85,2	108,3	620
		forgalma (ezer perc)	2 829,4	4 324,1	63 360
	% -os megoszlás	árbevétel	0,18 %	0,23%	3,84 %
		forgalom	0,19 %	0,29%	4,64%
Nem lakossági hívások	Összes településen kívüli hívás	árbevétele (MFt)	53 157	52 624	8 975
		forgalma (ezer perc)	1 498 750	1 469 958	971 243
	Összes szolgáltató-választásos hívás	árbevétele (MFt)	488	1 495	633
		forgalma (ezer perc)	15 164	44 525	42 262
	% -os megoszlás	árbevétel	0,92 %	2,84 %	7,05%
		forgalom	1,01%	3,03 %	4,35 %

Forrás: szolgáltatók által beadott kérdőívek alapján

Az árak vizsgálata során a Tanács megállapította, hogy a normál, illetve a közvetítő-választással indított hívások árai között nincs szignifikáns eltérés.

Az IP technológia esetleges hatására ugyanaz állapítható meg, mint a I.4.5. pontnál.

Fentiek alapján a Tanács arra a következtetésre jutott, hogy a közvetítő-választás útján indított hívások a vizsgált piacok részét képezik.

I.4.7. Az Internet elérési hívások piacának különválasztása

A feltárcsázós Internet elérési hívásokat az előfizetők a helyhez kötött telefonszolgáltatók hálózatához csatlakozó Internet szolgáltatók⁷ (ISP) elérése érdekében alkalmazzák. A feltárcsázós Internet elérési hívásoknak két formájuk van:

előírt módon kizárólag „BE-51-abc def” alakú nem földrajzi hívószám használható, ahol a hatjegyű számból az „abc” a közreműködő szolgáltatót határozza meg, míg a „def” a közreműködő szolgáltató hálózatán keresztül elérhető Internet szolgáltatót, illetve annak szolgáltatását azonosítja.

Az Internet elérési hívások jellemzője a beszéd összeköttetésénél jóval hosszabb (esetenként több óras) tartásidő. Emiatt a telefonszolgáltatók lehetőleg csak egy központ körzetén belül vállalják az Internet szolgáltató bekötését, mert az eltérő tartási profil váratlan torlódásokhoz vezethet a nem erre méretezett átviteli nyálákon. Ez azonban nem zárja ki a különböző körzetek közötti kapcsolat létrehozását Internet elérés céljából.

⁷ Elvileg mobil rádiótelefon hálózatról is kezdeményezhető feltárcsázós Internet hívás, ha a hozzáférést beszédátvitel helyett átállítják adatátvitelre. A vizsgált időszakban az elérhető adatsebesség a szokásos modulációs eljárás mellett kb. 14 kbit/s.

⁸ 2003. évi C. tv. 117. § a) pontja

Budapesten ajánl a szolgáltató lehetőséget arra, hogy a budapesti hálózat egyes központjai között az Internet elérési forgalmat átengedje a budapesti két tandem központ valamelyikén, megfelelő ellenszolgáltatásért.

A fentiekhez képest új elemet jelent, hogy az Eht.-ban a jelentős piaci erejű helyhez kötött telefonszolgáltatót terhelő azon kötelezettség, hogy referenciaajánlatot készítsen Internet híváskezdeményezési forgalmi szolgáltatás nyújtására számfordítás nélkül⁹ vagy számfordítással¹⁰, amely utóbbi lehetővé teszi az Internet szolgáltatók áttelepülését a jogosult szolgáltatóhoz a régi „bc” szám megtartása mellett.

A telefonszolgáltatók az ISP-hez irányuló hívást hasonlóan kezelik, mint a többi nem földrajzi hívást, azaz számfordítás után egy előfizetői hozzáférési ponton végződik, mégpedig rendszerint ugyanazon számozási körzeten belül. Az Internet hívás tehát ugyanolyan erőforrásokat vesz igénybe, mint egy helyi vagy helyközi I. hívás.

Az Internet hívások együttes kezelése a helyi és országos hívásokkal a következő 7. táblázat alapján megvalósított:

Amint az I.4.3. fejezetben lévő 1.-2. táblázatok mutatják, a lakossági Internet elérési hívások forgalmi részaránya jelentős volumenű ugyan, azonban árbevétele jóval kisebb súlyú (5,5; 7,1 ill. 7,3%-a). A nem lakossági piacon a forgalmi arányok, valamint az árbevételei arányok (5,3; 5,4 ill. 4,3%) hasonlóak, bár abszolút értékben kisebbek. Ennek oka kettős: egyrészt a lakossági Internet-forgalom zömmel a kedvezményes időszakban folyik, másrészt a szolgáltatók az Internet elérést csökkentett forgalmi díjjal kínálják. Megállapítható az is, hogy a forgalom volumene a vizsgált időszakban csökkent, az árbevétel viszont növekedett, ami a kedvezményes időszakban használt átalánytarifák megszüntetésével, valamint a szélessávú Internet elérés terjedésével függ össze.

A Tanács megállapította, hogy nem indokolt az Internet elérési hívások és a helyi és/vagy országos hívások megkülönböztetése, mert ugyanazok a szolgáltatók nyújtanak Internet elérést, amelyek a belföldi hívásokat nyújtják előfizetőknek. Az adatgyűjtés azt mutatja, hogy az Internet elérés vonatkozásában az öt hagyományos telefonszolgáltató játssza a fő szerepet; az alternatív szolgáltatók inkább az üzleti beszéd- és faxforgalomra helyezik a hangsúlyt.

7. táblázat: Árbevétel és forgalom dinamikája az adott piacokon, az Internet szempontjából

		2002	2003	2004
Lakossági hívások	Belföldi forgalom, Internet behívás nélkül (ezer perc)	4 724 797	4 242 252	4 382 880
	Internet behívási forgalom (ezer perc)	2 872 489	2 352 391	2 285 693
	Belföldi árbevétel, Internet behívás nélkül (MFt) ¹	78 141	75 888	70 206
	Internet behívási árbevétel (MFt) ¹	4 584	5 796	5 493
	Belföldi átlagár, Internet behívás nélkül (Ft/perc) ^{1,2}	16,54	16,06	16,02
	Internet behívási átlagár (Ft/perc) ^{1,2}	1,60	2,46	2,40
Nem lakossági hívások	Belföldi forgalom, Internet behívás nélkül (ezer perc)	3 627 744	3 373 810	2 915 100
	Internet behívási forgalom (ezer perc)	1 018 575	1 123 108	723 462
	Belföldi árbevétel, Internet behívás nélkül (MFt) ¹	70 365	70 097	66 749
	Internet behívási árbevétel (MFt) ¹	3 968	4 034	2 974
	Belföldi átlagár, Internet behívás nélkül (Ft/perc) ^{1,2}	19,40	20,78	22,90
	Internet behívási átlagár (Ft/perc) ^{1,2}	3,90	3,59	4,11

Megjegyzések a táblázathoz:

1. Az árbevételek a kapcsolási díjakat nem tartalmazzák.
2. Az átlagárak csak összehasonlító jellegűek és az árbevétel/forgalom hányadossal egyenlők.

Forrás: szolgáltatók által beadott kérdőívek alapján

⁹ Eht. 113. § (1) bek. a)

¹⁰ Eht. 113. § (1) bek. b)

A különválasztást az sem indokolja, hogy az Internet elérés szabályozott áron¹¹ történik, mivel a tárgyalt piacok összesített kiskereskedelmi árbevételének a vezetékes telefon igénybevételével történő dial-up Internet hívásokból származó árbevételek csak csekély hányadát képviselik. A szolgáltatók piaci szerepénél mind árbevétel, mind forgalom szempontjából ezt a hívásfajtát is számba kell venni.

Fentiek alapján a Tanács megállapította, hogy az Internet elérésére irányuló hívások a vizsgált piacok részét képezik.

I.5. Helyettesítés vizsgálata

A Tanács vizsgálta a lehetséges keresleti és kínálati helyettesítést. Az esetleges helyettesítési lehetőségek mindemellett befolyásolják a vizsgált piacok határait is.

A helyettesítési lehetőségek felmérése során a Tanács elsősorban a funkcionális azonosságokat ill. eltéréseket, a piackutatás által feltárt használati szokásokat, az áttérés korlátait és az árakat vizsgálta.

I.5.1. Keresleti helyettesítés

A keresleti helyettesítés lehetővé teszi a hatóság számára azon helyettesíthető áruk vagy áruskála meghatározását, amelyekre a fogyasztók könnyen válhatnak egy relatív áremelkedés esetén. Ezek alapján a Tanács a jelen piacon megállapította, hogy a más szolgáltató által versenytársként nyújtott, tartalmilag azonos telefon-szolgáltatás – amennyiben az az adott területen elérhető – az érintett piac részeként veendő figyelembe, így nem tartozik a helyettesíthetőség vizsgálatának témakörébe.

A kiskereskedelmi szinten lehetséges keresleti helyettesítés vizsgálata során a Tanács megvizsgálta, hogy elméletileg mely szolgáltatások jöhetnek szóba a korábban meghatározott bejelentett szolgáltatás helyettesítőjeként. Ebből kiindulva a Tanács a következő, a fogyasztók számára hozzáférhető keresleti helyettesítési lehetőségeket vizsgálta meg:

1. mobil rádiótelefon hálózaton,
2. bérelt vonallal
3. Interneten nyújtott kétirányú beszédátvitel útján kezdeményezett belföldi hívások.

I.5.1.1. Nyilvánosan elérhető helyhez kötött helyi és/vagy országos lakossági, illetve nem lakossági telefon-szolgáltatások helyettesítése mobil rádiótelefonról indított hívásokkal.

A Tanács megvizsgálta a helyi és/vagy országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások helyettesíthetőségét mobil rádiótelefon szolgáltatásokkal. Ennek során megvizsgálta a bejelentett szolgáltatás egyes összetevőit, valamint a szolgáltatás igénybevételének egyéb körülményeit.

A Tanács külön megvizsgálta a helyettesítés kérdését a fenti helyhez kötött szolgáltatás minden egyes összetevőjére, úgymint:

- helyi hívások
- településen kívüli hívások,
- nemföldrajzi (díjmentes, osztott díjas, emeltdíjas) számok hívása,
- mobil számok hívása,
- Internet elérés hívása,
- egyéb belföldi hívások.

A Tanács vizsgálatát a felsorolt hívások egyes funkcionális összetevői szerint végezte. Ennek során megállapította, hogy a fenti hívások – mobil helyettesítés esetén – a következő hívástípusokkal helyettesíthetők:

- helyi hívások → mobil-helyhez kötött hívások
- településen kívüli hívások → mobil-helyhez kötött hívások
- nemföldrajzi számok hívása → mobil-helyhez kötött hívások
- mobil számok hívása → mobil hálózaton belüli vagy mobil-mobil hívások
- Internet elérés hívása → nincs megfelelője
- egyéb belföldi hívások → mobil-helyhez kötött hívások

A Tanács vizsgálatának eredményeképpen megállapította, hogy a bejelentett szolgáltatásnak az I.3. pontban felsorolt funkcionális összetevői közül mobil rádiótelefonnal az a), b), ca), cb), da), db), dc), dg), e) és f) pontokban megjelöltek teljesíthetők mobil rádiótelefon hozzáférés igénybevétele esetén is.

A Tanács azonban eltéréseket talált a szolgáltatás egyéb, lényeges funkcionális összetevői és igénybevételi körülményei vonatkozásában. Ezek az eltérések a következők:

- a) Az I.3. cc) pontban szereplő, nemföldrajzi számra irányuló hívások vonatkozásában meg kell jegyezni, hogy a rendhagyó díjazású számok az esetek jelentős részében nem érhetők el mobil hálózatokból. Különösen igaz ez az osztott díjas számokra, amelyek mobil hálózatokra nem értelmezhetők, de a prémiumdíjas számokra is, mert a helyhez kötött telefon szolgáltatók, valamint az ezen keresztül elérhető tartalom-szolgáltatók a szabályozott árú összekapcsoláson keresztül nehezen tudják érvényesíteni a szokásosnál magasabb kiskereskedelmi haszonkulcsukat.
- b) Az I.3. dd) pontban szereplő, kezelői munkahelyhez irányuló hívástípus nem mindig értelmezhető a mobil hálózatokban, mert a mobil szolgáltatók nem rendezkedtek be a távhívások és nemzetközi távhívások kezelői segítésére.
- c) Az I.3. de) pontban szereplő Internet behívások (dial-up) és a df) pontban szereplő faxhívás szolgáltatás a mobil hálózatban azért nem értelmezhető, mert az elsődlegesen hangszolgáltatásra tervezett mobil

¹¹Eht. 74. § (5) bekezdése és 30/2001.(XII.23.) MeHVM rendelet 3. §.

rádiótelefon hálózat csak mérsékelt sebességgel¹² és a hálózati végpont különleges beállítása esetében alkalmas adatátvitelre. Ugyanaz a hálózati végpont vagy hangszolgáltatásra, vagy adatátvitelre alkalmas csupán és a végberendezés is csak különleges GSM távmásoló készülék kell, hogy legyen.

A GSM hálózatban alkalmazható GPRS hívás¹³ – magasabb hozzáférési díja és eltérő tarifái miatt – nem jöhet szóba Internet behívásos (dial-up) szolgáltatás helyettesítésére.

d) Az I.3. c) pont vonatkozásában lényeges különbség mutatkozik a helyhez kötött hívások, illetve az azokat helyettesítő mobil hívások átlagos hívásdíja között, ami az alábbi, a szolgáltatók által nyilvánosságra hozott tarifákon és a 2005. évi adatszolgáltatásukon alapuló alábbi számítási módszer segítségével jól bemutatható:

Első lépés:

A helyhez kötött telefon szolgáltatók kérdőívei alapján számításra kerülnek az átlagos vezetékes díjak:

8. táblázat: Helyhez kötött (belföldi) átlagdíjak 2004-ben

<i>Vezetékes díj elem</i>	<i>Nettó éves bevétel</i>	<i>Éves perc forgalom</i>	<i>átlagos díj</i>
Lakossági	77 520 610 000	6 667 159 080	11,63
Üzleti	69 627 500 000	3 636 162 490	19,15
Lakossági+Üzleti	147 148 110 000	10 303 321 570	14,28

Második lépés:

Hasonló módon a mobil szolgáltatók kérdőívei is feldolgozásra kerülnek:

9. táblázat: Mobil átlagdíjak 2004-ben

<i>Mobil díj elem</i>	<i>Nettó éves bevétel</i>	<i>Éves forg.</i>	<i>átlagos díj</i>
ebből a teljes mobil-mobil forgalom	192 430 738 782	6 291 836 879	30,58
Vezetékes irányba	24 810 455 666	715 224 304	34,69

*: Egyes cégek bevételi adatai csak az összes forgalmi irány vonatkozásában álltak rendelkezésre, melyet becsléssel bontottunk szét egyes hívásirányokra. A becsléshez a többi cég irányonkénti bevételi arányait alkalmaztuk mobil-mobil illetve mobil-vezetékes bontásban.

Harmadik lépés:

Helyettesítés esetén a vezetékes-mobil irányú hívásokat mobil-mobil irányú hívásokkal lehet helyettesíteni, a vezetékes-vezetékes hívásokat pedig mobil-vezetékes hívásokkal.

Negyedik lépés:

A vezetékes szolgáltatók kérdőívei alapján ki lehet számolni a mobil irányba menő hívások arányát

Ötödik lépés: Az előző lépésben kiszámolt aránnyal súlyozásra kerülnek a kiszámolt átlagos mobil díjakat:

10. táblázat: Súlyozott átlagos mobil rádiótelefon díjak

<i>Forgalmi irány</i>	<i>Forgalom (ezer perc)</i>	<i>%-os arány</i>	<i>Helyettesítési díj</i>
Vezetékes szolgáltatók forgalma mobil irányba	1 249 702 660	12,13%	30,58
Vezetékes szolgáltatók forgalma belföldi vezetékes irányba	9 053 618 910	87,87%	34,69
Vezetékes szolgáltatók teljes belföldi forgalma (súlyozással)	10 303 321 570	100,00%	34,19

¹²Adatátvitelre beállított végpont esetén a vizsgált időpontban max. 14 kbit/s

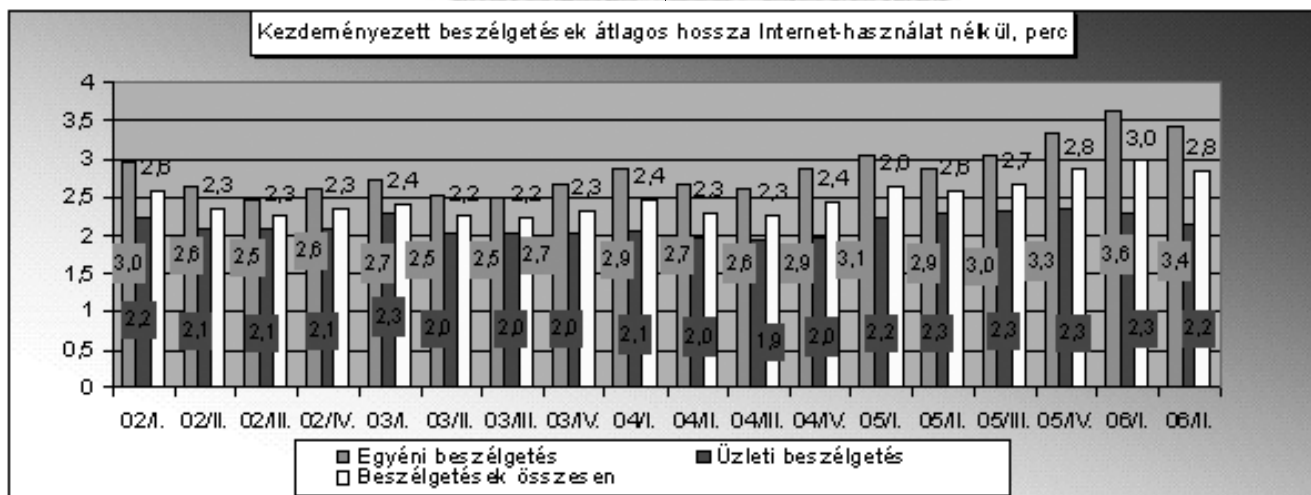
¹³General Packet Radio Service – általános csomagkapcsolt rádiószolgálat

A számítások eredményei alapján egyértelműen megállapítható, hogy a díjak tekintetében a helyettesítés nem állhat fenn, mivel, hogy ilyen esetben több mint 2,4-szeresére nőne a hívó által kifizetendő percdíj.

A Tanács a piackutatások eredményei alapján arra a megállapításra jutott, hogy a beszédkapcsolatok terén differenciálódás indult meg a helyhez kötött és a mobil telefonhasználat terén. Ennek egyik legjellemzőbb adata a hívások, ezen belül a belföldi hívások tartási ideje, amely a helyhez kötött telefonhálózatban a következő képet mutatja:

más személyhez. A mintegy másfélszeres tartásidő a helyhez kötött telefonról indított hívások esetén is ezt bizonyítja. Másrészt a tartásidőben megnyilvánuló különbség feltehetően arra is rámutat, hogy a mobilhívás nemcsak objektíve drágább (ld. az előző pontot), hanem a fogyasztók szubjektíve drágábbnak is érzik.

Ugyancsak ezt a differenciálódást támasztja alá az a tény, hogy annak ellenére, hogy a mobil rádiótelefon-szolgáltatók előfizetőinek száma több, mint kétszerese a helyhez kötött telefonszolgáltatók előfizetőinek, a mobil

Forrás: OSAP, 1707/03-as számú „A távközlési tevékenység évközi adatai” c. adatszolgáltatás alapján
1. ábra

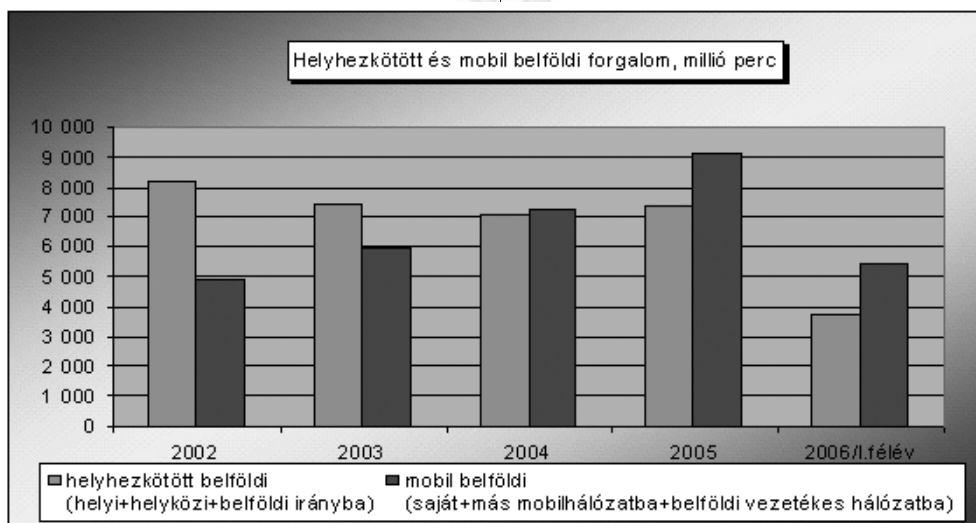
Ugyanakkor a mobil rádiótelefon hálózatban – ahol a lakossági és nem lakossági hívások megkülönböztetésére nincs mód – az adatok a következő képet mutatják:

Forrás: OSAP, 1707/03-as számú „A távközlési tevékenység évközi adatai” c. adatszolgáltatás alapján
2. ábra

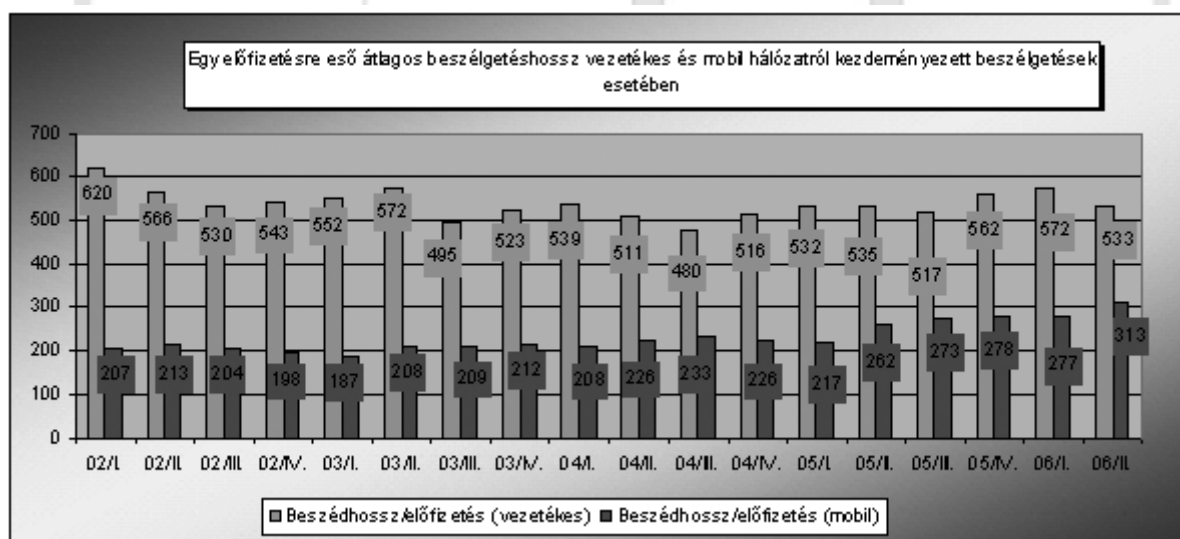
A differenciálódás abban a kézenfekvő tényben nyilvánul meg, hogy a helyhez kötött telefonhívások általában háztartáshoz, vállalkozáshoz, intézményhez, hivatalos szervezethez irányulnak, míg a mobil hívások személyes jellegűek és azokat csak a legritkább esetben továbbítják

rádiótelefon-hálózatok összeforgalma éppen 2004-ben érte utol a helyhez kötött hálózatok előfizetőinek összeforgalmát, így az egy előfizetőre eső percforgalom továbbra is nagy különbséget mutat a mobil és a helyhez kötött piac vonatkozásában.

Forrás: OSAP, 1707/03-as számú "A távközlési tevékenység évközi adatai" c. adatszolgáltatás alapján
3. ábra

Az egy előfizetőre jutó átlagos forgalom az előző ponthoz hasonló képet mutat a kétféle hálózat vonatkozásában:

Forrás: OSAP, 1707/03-as számú "A távközlési tevékenység évközi adatai" c. adatszolgáltatás alapján
4. ábra

A Tanács a helyhez kötött lakossági helyi és/vagy belföldi telefonhívások helyettesíthetőségének a vizsgálata során arra a következtetésre jutott, hogy valamennyi fenti szempont figyelembevételével a mobil rádiótelefon hívások a vizsgált időszakban összességében nem tekinthetők helyettesítő szolgáltatásnak.

I.5.1.2. A belföldi hívások bérelt vonallal történő helyettesíthetősége

A Tanács megvizsgálta a helyhez kötött belföldi telefonhívások helyettesítésének lehetőségét bérelt vonalon keresztül kezdeményezett, távoli telefonközponton keresztül felépülő hívásokkal.

Általában megállapítható, hogy a bérelt vonal csak a nem lakossági előfizetők esetében lehet üzletileg kifizető

tűző a magas bérelt vonali díjak miatt, de beszédátvitel érdekében igénybevett sávszélesség kizárja a szélessávú kihasználást. Emellett a vállalkozások részére a helyi hívások lehetőségét is biztosítani kell. Az ilyen távoli bekötésről elmondható, hogy az jellegzetesen a vállalkozás érdekkörének elérésére létrehozott második választási irány a vállalkozás alközpontjaiban.

A Tanács megállapította, hogy a bérelt vonal a helyhez kötött telefonról végezhető lakossági illetve nem lakossági belföldi hívásnak nem helyettesítője, ezért nem indokolt e szempont további vizsgálata, illetve a vizsgált kiskereskedelmi piac meghatározására e szempont nincs hatással, ezért a szolgáltatási piac e szempont szerint nem bővíthető.

I.5.1.3. Számítógépek közötti, Interneten keresztül megvalósított kommunikáció és a belföldi hívások helyettesíthetősége

A számítógép-számítógép közötti, az Internet hálózaton megvalósított kommunikáció biztosításához a következő feltételek szükségesek:

- mindkét félnek legyen bekapcsolt számítógépe (modemmel, terminál adapterrel, stb.)
- mindkét félnek legyen Internet hozzáférése,
- a cím kölcsönösen ismert legyen.

Ez esetben a hívottat csak akkor lehet elérni, ha annak Internet címét ismerjük, számítógépe be van kapcsolva, és bejelentkezett az Interneten, ezek hiányában a hívó nem tudja jelezni beszélgetési igényét. A nyilvános helyhez kötött hálózat esetében ezt a problémát a csengetés oldja meg.

Magyarországon ma már használatban vannak olyan számítógépen való szoftver alkalmazások¹⁴, amelyek Interneten keresztül kétirányú beszédkommunikációt tesznek lehetővé akár számítógép-számítógép közötti, akár számítógép-PSTN telefon, akár IP telefon-számítógép, IP telefon-PSTN telefon viszonylatában. A legtöbb esetben a kommunikáció az Internet szolgáltató által nyújtott szolgáltatás igénybevételéből származó lehetőségként fogható fel. Az ilyen hozzáférés azonban nem ad lehetőséget minden szolgáltatás igénybevételére (pl. segélyhívás), mivel az Internet hívások nomadikus jellege nem teszi lehetővé a hívó helyének azonosítását.

A Tanács a fentiek alapján megállapította, hogy az Internet szélessávú hozzáférési szolgáltatása a vizsgált időszakban nem tekinthető helyettesítő szolgáltatásnak a vizsgált piacokon, ezért nem indokolt e szempont további vizsgálata, illetve a vizsgált kiskereskedelmi piac meghatározására e szempont nincsen hatással, ezért a szolgáltatási piac e szempont szerint nem bővíthető.

I.5.2. Lánc-helyettesítés

Helyettesíthetőségi lánc akkor keletkezik, amikor ugyan bizonyítható, hogy az „A” és „C” áruk nem közvetlenül helyettesíthetőek, a „B” áru mind az „A”, mind a „C” árut képes helyettesíteni és ezért az „A” és „C” áruk azonos árupiacon lehetnek, mivel árazásukat korlátozhatja a „B” áru általi helyettesíthetőségük.

Az előző pontokban említett lehetséges helyettesítők egyike sem bizonyult valódi helyettesítőnek, így a lánc közepén hiányzó szem (B) hiánya miatt a Tanács megállapítja, hogy lánc-helyettesítés sem áll fenn.

I.5.3. Kínálati helyettesítés

A vizsgálat tárgya annak kiderítése, hogy mi a valószínűsége annak, hogy a kérdéses piacon *jelenleg nem*

működő vállalkozások úgy döntenek-e, hogy *rövid időn belül* egy relatív, vagyis kismértékű de jelentős és tartós áremelkedés után belépnek a piacra.

A Tanács megvizsgálta a szóba jöhető vállalkozásokat, melyeknek meglévő hálózatuk alapvetően alkalmas a szolgáltatások nyújtására. Megállapította, hogy három ilyen lehetséges vállalkozás típus létezik, mely részben alkalmas infrastruktúrával rendelkeznek:

1. nem nyilvános (magánhálózattal rendelkező) helyhez kötött telefon tevékenységet végző vállalkozások,
2. áramszolgáltató vállalatok PLC¹⁵ technológiával,
3. olyan vezetékes/kábeles műsorelosztó szolgáltatók, melyek kétirányú csillagpontos hálózattal rendelkeznek, de telefon szolgáltatást még nem nyújtanak.

A piacralépés korlátainak vizsgálata során a Tanács megállapította, hogy a jogi és adminisztratív korlátok nem jelentősek, a szolgáltatás bejelentése után a szolgáltatás nyújtása azonnal megkezdhető¹⁶, ill. az előfizetőnek fel kell mondania előző szerződését és új szerződést kell kötnie.

A strukturális korlátok vizsgálata során a Tanács megállapította, hogy a piacralépés a meglévő infrastruktúrán túlmenően jelentős beruházásokat igényel. Ilyenek pl.:

- vezetékes műsorelosztó hálózat esetén a fejállomás csatlakoztatása a telefonhálózat valamely kapcsolóközpontjához, a számhordozhatóság és a segélyhívó szolgálatok elérésének a megoldása, a törvényes lehallgatás alrendszerének a telepítése, az előfizetők ellátása megfelelő modemekkel (set-top boxokkal);
- nem nyilvános, magánhálózattal rendelkező vállalkozás telefonhálózata esetén az előfizetői nyilvános hálózat kiépítése, összekapcsolás a nyilvános telefonhálózattal, a megfelelő számlázó rendszer kiépítése, a számhordozhatóság biztosítása;
- PLC hálózat esetén a vivőfrekvenciás átvivő hálózat kiépítése, az előfizetői hozzáférés eszközeinek kifejlesztése és gyártásának megszervezése, összekapcsolás más nyilvános telefonszolgáltatásra használható elektronikus hírközlő hálózattal.

A Tanács a fentiek alapján megállapította, hogy önmagában az a tény, hogy egy rivális vállalkozás rendelkezik egy bizonyos szolgáltatás nyújtásához szükséges erőforrások egy részével, nem bír jelentőséggel akkor, ha a kérdéses szolgáltatás nyereséges nyújtása komoly további befektetést igényel.

Tekintettel arra, hogy a vezetékes telefon hálózatépítés - amely átviteli utak és kapcsolóeszközök, valamint az ezek működtetését szolgáló szoftverek rendszerének magas szintű műszaki követelményeket teljesítő megvalósítása -

¹⁴Pl. Skype, NeoPhoneX, Klip

¹⁵Power Line Communication

¹⁶Eht. 77. § (1) bek.

igen költséges vállalkozás, a Tanács megállapította, hogy kínálati oldalról új vezetékes telefonhálózat létrehozásával járó telefon szolgáltatás esetén helyettesítő hatás nincs.

A Tanácsnak tudomása van arról, miszerint egyes vállalkozások az áramszolgáltató hálózat vivőfrekvenciás kihasználására épülő szolgáltatással készülnek belépni az adott piacra, azonban ezen vállalkozások esetleges belépéséről ismert információk (tervek, elképzelések) még nem vehetők figyelembe a kínálati helyettesíthetőség vizsgálata szempontjából.

A vezetékes műsorelosztással foglalkozó vállalkozások esetében azokban az esetekben, amikor a szolgáltató már nyújt szélessávú Internet elérést a hálózatán, a kábeltelefon bevezetésének az esélye nagy. Nem lehet azonban figyelmen kívül hagyni az infrastrukturális korlátokon túlmenően azt a feladatot, amit a megfelelő szakember-gárda szervezése jelent a teljesen más jellegű fenntartási és ügyfélszolgálati feladatokhoz.

A piac vizsgálata során a Tanács megállapította, hogy a vizsgált piacon nincsen rövidtávú kínálati oldali helyettesítési lehetőség. A fentiek alapján ezért nem indokolt e szempont további vizsgálata, illetve a vizsgált kiskereskedelmi piac meghatározására e szempont nincsen hatással, ezért e szolgáltatási piac e szempont szerint nem bővíthető.

I.5.4. A szolgáltatási piac meghatározásának eredménye:

A piacmeghatározás során a Tanács az IHM rendeletben meghatározott, 3. és 5. számmal jelölt kiskereskedelmi piacok, azaz a „Nyilvánosan elérhető helyi és/vagy országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára” és a „Nyilvánosan elérhető helyi és/vagy országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára” piac vizsgálatából indult ki. A Tanács a kiskereskedelmi piacok I.5.1...3. pontban foglalt vizsgálata során megállapította, hogy nincsenek olyan keresleti, vagy kínálati helyettesítési lehetőségek, amelyek a vizsgált piacok szélesítését indokolták volna.

Ezért a Tanács megállapítja, hogy a magyarországi nyilvánosan elérhető helyi és/vagy országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások piacai a piacmeghatározás eredményei alapján egybeesnek az IHM rendeletben megnevezett 3. ill. 5. számmal megjelölt piacokkal. Megállapította továbbá, hogy ez a két piac nem vonható össze.

I. 6. Földrajzi piacok meghatározása

I.6.1. A földrajzi piacok kiterjedése

A Tanács a piac földrajzi kiterjedését a homogén versenyfeltételek megléte alapján határozza meg. A legfontosabb vizsgálendő tényezők ennek során a következők:

- Helyi hálózattal való lefedettség,
- Jelentős előfizetői bázis megléte,
- A szolgáltatás bejelentése, valamint a lekötött és/vagy kijelölt számmezők az egyes számozási körzetekben,
- Egyetemes szolgáltatási terület kiterjedése,

A földrajzi piacok vizsgálata során a Tanács elsődlegesen a szolgáltató használatában lévő hálózat által lefedett terület kiterjedését vizsgálta.

Másodsorban vizsgálta továbbá a közvetítő-választás útján vagy behívókártyával kezdeményezett helyhez kötött belföldi hívásokat. Megállapította, hogy ezeknek a hívásoknak volumene egyelőre olyan mértékű (lásd 6. táblázat adatai), hogy ez a homogén versenyfeltételek alakulására nincsen hatással.

A földrajzi piac Tanács általi vizsgálatának alapja, legkisebb területi egysége a számozási körzet. A fenti tényezők alapján a Tanács az 54 db számozási körzetben egyenként vizsgálta meg a versenyfeltételek homogenitását, és megállapította, hogy az 54 számozási körzetben külön-külön a versenyfeltételek homogének.

A következő lépésben a Tanács megvizsgálta, hogy melyek azok a számozási körzetek, ahol a versenyfeltételek egyformák. A vizsgálat eredménye alapján a Tanács megállapította, hogy a számozási körzetek egyenkénti megvizsgálásával és fokról fokra haladó csoportosításával 5 db olyan földrajzi piac határozható meg, melyben

1. a versenyfeltételek külön-külön homogének,
2. szignifikánsan különböznek a többi terület versenyfeltételeitől, és
3. együttesen az ország teljes területét lefedik.

A Tanács megállapította, hogy a fenti kritériumoknak megfelelő 5 db földrajzi terület mindegyikén tapasztalható, hogy egyetlen szolgáltató számára a versenyfeltételek – mind a lakossági, mind a nem lakossági piacon – jóval kedvezőbbek, mint az összes többi szolgáltató számára. Ez a kedvezőbb feltételek között levő szolgáltató mindegyik esetben megegyezik a korábbi koncessziós szolgáltatóval, vagy annak jogutódja. A homogén versenyfeltételekkel rendelkező földrajzi piacokat a 11. táblázat tartalmazza.

11. táblázat: Homogén versenyfeltételekkel rendelkező földrajzi piacok

Földrajzi piacok	Számozási körzetek számai	Volt koncessziós szolgáltató
1. földrajzi piac	1, 22, 23, 26, 34, 35, 36, 37, 42, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 52, 53, 54, 56, 59, 69, 72, 73, 74, 75, 76, 82, 83, 84, 85, 87, 92, 93, 94, 96, 99	Magyar Telekom Nyrt.
2. földrajzi piac	24, 25, 27, 28, 33, 57, 62, 63, 88	Invitel Távközlési Szolgáltató Zrt.
3. földrajzi piac	32, 66, 68, 89, 95	Hungarotel Távközlési Zrt.
4. földrajzi piac	77, 78, 79	Emitel Távközlési Zrt.
5. földrajzi piac	29	Monor Telefon Társaság Kft.*

Forrás: szolgáltatók által beadott kérdőívek alapján

Megjegyzés: * A Monor Telefon Társaság Zrt. 2006. szeptember 29-i dátummal időközben átalakult Monor Telefon Társaság Kft.-vé. Tekintettel arra, hogy a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. 16. § (1) bekezdése szerint, ha jogszabály másként nem rendelkezik vagy azt az ügy jellege nem zárja ki, a hivatalból indított vagy folytatott eljárásban a kieső ügyfél helyébe annak polgári jog szerinti jogutódja lép, ezért a Tanács a Monor Telefon Társaság Kft.-vel szemben folytatta eljárását.

I.6.2. A nem volt koncessziós szolgáltatók hatása a földrajzi piac kiterjedésére

A Tanács az adatlapok alapján megállapította, hogy az adott szolgáltatási piacon Magyarország területén 2004.

évben a 11. táblázatban felsoroltak mellett a következő szolgáltatók mutattak ki árbevételt és/vagy forgalmat:

12. táblázat: Árbevételt közlő alternatív szolgáltatók 2004-ben (L – lakossági, N – nem lakossági szolgáltató)

Szolgáltató megnevezése	Számozási körzet	L/N
Agnátus-Pont 2004 Távközlési Szolgáltató Kereskedelmi és Ipari Kft.	1	L
AMTEL Magyarország Kft	1	N
BT Limited Magyarországi Fióktelepe	országos	N
Com.unique Telekommunikációs Szolgáltató Kft.	1	L
Első Pesti Telefontársaság Zrt.	1	L/N
eTel Magyarország Távközlési Kft.	1	N
EXTERNET Informatikai Szolgáltató Kft.	1	N
GTS Datanet Távközlési Kft.	országos	N
H1 Telekom Távközlési és Kereskedelmi Kft.	országos	L/N
InTeleCom Telekommunikációs Szolgáltató Kft.	1	L/N
Keystone-Inc. Kft.	1	L
Option One Magyarország Kft.	1, 22, 23, 26, 34, 96	N
PanTel Távközlési Kft.*	országos	N
PRIVATE TEL Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	1	L/N
Tele2 Magyarország Kommunikációs és Szolgáltató Egyszemélyes Kft.	1	L
UPC Magyarország Telekommunikációs Kft.	1	L/N

Forrás: a szolgáltatók beküldött kérdőívei

Megjegyzés: a hatnál több számozási körzetben működő alternatív szolgáltatók országosként vannak feltüntetve

* A Tanács az adatlapok kitöltését eredetileg a PanTel Távközlési és Kommunikációs Holding Zrt-től kérte, azonban az utóbbi cég 2006. április 25.-ikén kelt levelében úgy nyilatkozott, hogy valamennyi hírközlési szolgáltatás nyújtásához használt eszközét 2005. február 28.-iki hatállyal átruházta a PanTel Kft-re.

A Tanács a szolgáltatás-bejelentések alapján megállapította, hogy ezek tevékenységi területe részben országos, részben csak Budapestre, illetve egy esetben öt számozási körzetre terjed ki. A versenyfeltételek homogenitásának vizsgálata alapján megállapította, hogy ezen szolgáltatók a földrajzi piacok fenti meghatározását árbevételükkel egyelőre nem befolyásolják (lásd a 13. táblázatot).

I.6.3. Helyettesítő szolgáltatások hatása a földrajzi piac kiterjedésére

Tekintettel arra, hogy mivel a Tanács megállapítása szerint az I.5.1.-I.5.3. pontokban foglaltak alapján sem keresleti, sem kínálati helyettesítés a vizsgált piac vonatkozásában nem áll fenn, a fent meghatározott földrajzi piacok módosítása erre való tekintettel nem szükséges.

I.7. A piac alakulása a jövőbeli időtávon belül

A Tanács megállapította, hogy a koncessziós kizárólagosság teljes feloldása óta megfigyelhető a volt koncessziós szolgáltatók, különösen a Magyar Telekom Nyrt. és az Invitel Zrt kölcsönös migrációja egymás volt koncessziós területére. Várható, hogy ez a migráció a jövőben tovább folytatódik, azonban ennek üteme a közeljövőben nem befolyásolja a piac helyzetét, bár a Tanács megállapította az olyan burkolt migrációt is, amikor az azonos tulajdonos vállalatok szereznek előfizetőket a másik, volt koncessziós szolgáltató területén¹⁷.

Az adatszolgáltatás alapját képező, vizsgált időszak után a vizsgált piacokon fontos változások álltak be. A műsorelosztó hálózaton keresztül elérhető, VoIP technológiát alkalmazó helyhez kötött telefon szolgáltatás (kábeltelefon szolgáltatás) már nemcsak a UPC vállalat hálózataiban áll rendelkezésre, hanem további KTV szolgáltatók is ajánlják (pl. T-Kábel, Fibernet stb.). Mivel a kábeltelefon szolgáltatást a Tanács a vizsgált piac részének tekinti, lényeges annak vizsgálata, hogy a kábeltelefon hozzáférések száma és forgalmunk mennyire befolyásolják a piac számszerű jellemzőit.

Az OSAP statisztikák alapján¹⁸ megállapítható, hogy 2006 év közepén mintegy 88.290 db kábeltelefon előfizető (ebből egyéni: 81.704 db, üzleti: 6.586 db.) volt az ország-

ban, elsősorban városokban, ami a teljes fővonalszámok mindössze 2,58%-a. Megállapítható, hogy a kábeltelefon szolgáltatás eddigi elterjedtsége a piaci viszonyokat nem változtatta meg annyira, hogy az adatgyűjtés megismétlése a 2005-2006 évekre indokolt lenne.

Új telefon szolgáltatás az ún. hordozható (nomadikus) telefon, amely helyhez nem kötött, de szorosan véve nem mobil telefonszolgáltatás igénybevételét teszi lehetővé. Az ilyen hordozható hozzáférések elérésére a hatóság megnyitotta a 21XXXXXXX számmezőt, amelyben 2006 végéig 32 szolgáltató kötött le magának számtartományt. A lekötött tartományokból 2006. végéig 226 ezer hozzáférésre jelentették be a szolgáltatók azok használatbavételét, ebből 99 ezer db a Magyar Telekom által lekötött. Természetesen ez nem jelent ugyanennyi előfizetőt, mert a kijelölést a számmező megkezdésekor kéri a szolgáltatók és feltehetőleg ennek a számnak egy része mögött van csupán élő, aktív előfizető.

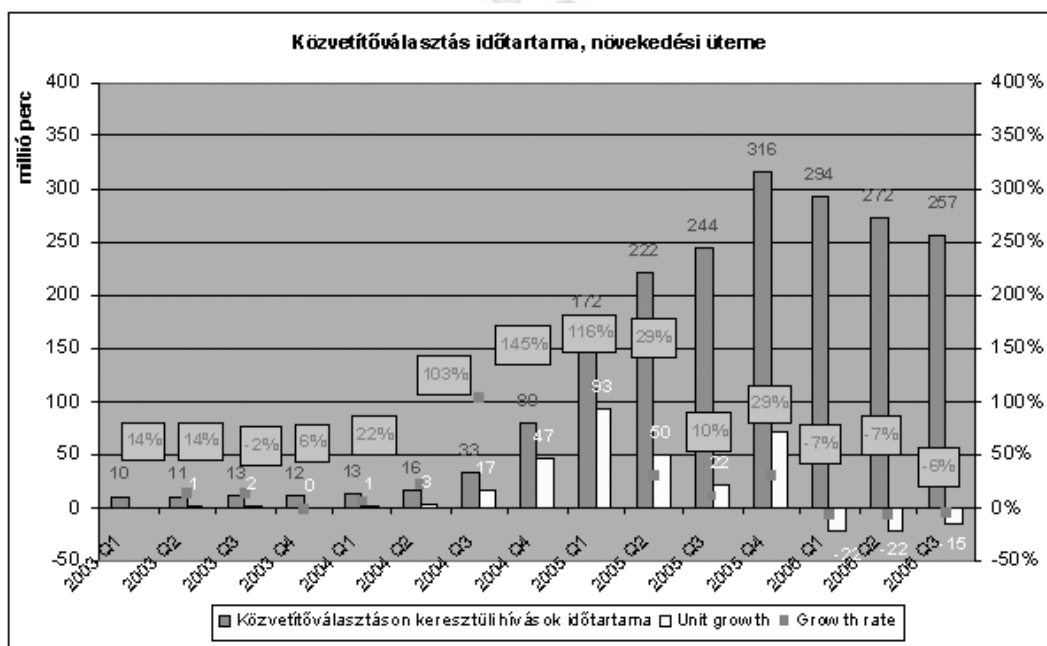
Ugyancsak fejlődő szolgáltatási terület az Internet telefon, amely a nyilvános Internet hálózatot használja fel a beszédcsomagok továbbítására. Nemcsak a már korábban ismert Skype használata lehetséges, hanem már egyes szolgáltatók, mint pl. a Magyar Telekom, maguk is ajánlanak szélessávú (ADSL) hozzáféréseken használható telefonálási programokat.

Mindkét utóbbi telefon szolgáltatás jellemzője, hogy új technológiák használatával nyújtják más, multimédiás szolgáltatások mellett. Várhatóan a következő piacelemzés során kell ezeket is mérlegelni; ezek az utóbbiak keresleti helyettesítésként vizsgálandók, hasonlóan a mobil rádiótelefon szolgáltatáshoz.

A Tanács megvizsgálta, hogy a 2004 vége óta eltelt időben hogyan alakultak a helyhez kötött telefon forgalmi piacai. Amint az alábbi ábra mutatja, a közvetítőválasztás forgalma 2004-ben ugyan jelentős dinamikával emelkedett, ez az emelkedés azonban 2005 végétől megtorpant. Tehát a forgalmi piacokon jelentős átrendeződés nem volt megfigyelhető:

¹⁷Ilyen burkolt migráció a T-Kábel telefon-szolgáltatása az Invitel területén, valamint a UPC kábeltelefon szolgáltatása a T-Com területén

¹⁸OSAP 2006 II. negyedéves kérdőíveinek az összegzése alapján

Forrás: OSAP 1707 kérdőíve a 2003-2006. évekre
5. ábra

Szükségesnek tartja a Tanács annak hangsúlyozását, hogy a vizsgált időszakban tapasztalható verseny, ami leginkább a közvetítőválasztásnak köszönhető, előnyösnek bizonyult a felhasználók szempontjából. Továbbá azt is értékelte a Tanács a piacelemzési eljárás során, hogy a közvetítőválasztási kötelezettség a megszüntetésének egyik alapvető feltétele az lenne – a JPE szolgáltatók korábbi erőfölényes helyzetének újbóli kialakulása elkerülésének érdekében –, hogy a Kötelezettek és a többi szolgáltató között kialakuljon az ideális versenyhelyzet.

Mindezek alapján a Tanács megállapította, hogy a vizsgált időtávon belül még nem várható, hogy a volt koncessziós szolgáltatók elvesztenék túlsúlyukat földrajzi piacukon.

Az Egyesült Államokban már léteznek olyan csomagok, amelyek együtt kínálnak lebeszélhető mobil- és vezetékes perceket. A vizsgált piacon mutatkoznak olyan tendenciák, hogy a jövőben egy vezetékes és egy mobil területen működő szolgáltató egyesülése révén lehetőség van olyan komplex telefonos csomagok kínálatára, melyek egyesítik a vezetékes és a mobil technológia előnyeit. Ebben az esetben az előfizetők mobiltelefonjukat otthon vezetékes telefonként, vezetékes díjszabással használják. Az integrált készülékeket be lehet majd arra programozni, hogy mindig azt a hálózatot használja, amelyiken olcsóbb a hívás. Ehhez technológiai oldalon szükség van a hagyomá-

nyos telefonvonal megtartására. A Tanács azokat a fejleményeket, amelyek egyes szolgáltatóknak a fentiek miatt piaci erejük növekedéséhez vezethet, különös figyelemmel kíséri.

A közismert penetrációs adatok¹⁹ a mobil piac növekedésének mérséklődésére, telítődésére utalnak, így a mobilszolgáltatók keresik a növekedés további lehetőségeit, melynek során a vezetékes piacot kezdik támadni néhány a keresletet szondázó, tapogatózó jellegű bár a vezetékes szolgáltatások számára kihívást jelentő, a vezetékes ügyfeleket megcélzó ajánlatokkal.

2005. októberére tehető az az időpont, amikor a mobil rádiótelefon szolgáltatók is elkezdtek versenyezni a vezetékes telefonpiac ügyfeleinek megnyerése érdekében azért, hogy olyan új tarifacsomagot vezettek be²⁰, amellyel az otthonról telefonálókat igyekeznek megnyerni előfizetőnek. Az új díjcsomag ugyanis az ügyfél által megadott címhez kötődik, kimenő hívás csak onnan kezdeményezhető. Tarifái viszont igen kedvezőek, nincs havidíja, a beszélgetés percdíjai vetekszenek a vezetékes szolgáltatók legkedvezményesebb tételeivel, azonban a külső hálózatból érkező hívásokat a mobil végződtetési díjak továbbra is terhelik. Az új díjcsomag kiegészítő tételekkel korlátozottan mobillá tehető, mobilszámok is hívhatók vele, hátránya viszont, hogy a hozzá megvásárolható opciókkal csak a szolgáltató saját hálózatában működő

¹⁹Lásd az NHH piaci monitoring szolgálatának adatait a www.nhh.hu honlap „Piaci, szabályozási és stratégiai információk”, „Hírközléspiaci adatok, jelentések” cím alatt.

²⁰Pl.a Vodafone HáziMobil, a T-Com MobilOtthon szolgáltatása

számok hívhatók, valamint a roaming szolgáltatás sem vehető igénybe.

A másik új piaci jelenség egy olyan díjcsomag²¹, amely egyszerre tartalmazza egy vezetékes szám és egy mobil szám használatát, melyet ugyanazon (választás szerint vezetékes vagy mobil) készüléken lehet használni kedvező díjakkal. Van mód a régi vezetékes szám megtartására a Vodafone-hoz történő számhordozás segítségével. Itt már mobilszolgáltatótól is (Vodafone) lehet vezetékes számot kapni, mely egy vezetékes szolgáltatóval (Invitel Zrt.) való együttműködés eredménye.

A piac fejlődésének másik jele, hogy nemcsak a UPC, hanem más kábeles műsorelosztó szolgáltatók is bevezetik a „triple play” szolgáltatást, amikor ugyanazon a hozzáféréseken nyújtanak műsorelosztási, Internet elérési és telefon szolgáltatást (utóbbit VoIP technológiával). Tekintettel arra, hogy a szolgáltatás még indulási szakaszban van, a jövőbeli időtávon belül még nem kell számolni azzal, hogy az érintett piacokon minőségi változást hoznának volumenükkel.

I.8. A piacazonosítás következtetései

A Tanács elvégezte a piacazonosítást az IHM rendeletben meghatározott „3. Nyilvánosan elérhető, helyi és/vagy országos, helyhez kötött telefon szolgáltatások lakossági felhasználók számára” valamint, az „5. Nyilvánosan elérhető, helyi és/vagy országos, helyhez kötött telefon szolgáltatások nem lakossági felhasználók számára” elnevezésű kiskereskedelmi piacokból kiindulva, a versenyjog elveinek alapján, az EU elektronikus hírközlési keretszabályozására figyelemmel a hatályos magyar jogszabályoknak megfelelően.

Az elvégzett vizsgálat alapján a Tanács megállapította, hogy a fent meghatározott piacok Magyarországon, a magyar viszonyoknak megfelelően a szolgáltatási piacok és a földrajzi piacok meghatározását együttesen figyelembe véve öt piacra bomlik, amelyek egymástól a nyújtott és igénybevett szolgáltatásokat tekintve nem, csak földrajzi területükben különböznek, és együttesen lefedik Magyarország egész területét. Ezek a földrajzi piacok területileg egybeesnek mind a lakossági piacon, mind a nem lakossági piacon belül.

A szolgáltatási piac és a földrajzi piac vizsgálata után a Tanács öt elkülönült piacot azonosított az alábbiak szerint:

„Nyilvánosan elérhető, helyi és/vagy országos, helyhez kötött telefon szolgáltatások lakossági felhasználók számára” elnevezésű piacon:

1. Nyilvánosan elérhető helyi és országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára a Magyar Köztársaság területének az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 1, 22, 23, 26, 34, 35, 36, 37, 42, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 52, 53, 54, 56, 59, 69, 72, 73, 74, 75, 76, 82, 83, 84, 85, 87,

92, 93, 94, 96, 99 hívószámú körzeteiben (1. sz. földrajzi piac).

2. Nyilvánosan elérhető helyi és országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára a Magyar Köztársaság területének az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 24, 25, 27, 28, 33, 57, 62, 63, 88 hívószámú körzeteiben (2. sz. földrajzi piac).
3. Nyilvánosan elérhető helyi és országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára a Magyar Köztársaság területének az ANFT 1. sz. mellékletének 2. pontja alapján meghatározott, 32, 66, 68, 89, 95 hívószámú körzeteiben (3. sz. földrajzi piac).
4. Nyilvánosan elérhető helyi és/ országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára a Magyar Köztársaság területének az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 77, 78, 79 hívószámú körzeteiben (4. sz. földrajzi piac).
5. Nyilvánosan elérhető helyi és országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára a Magyar Köztársaság területének az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 29. hívószámú körzetében (5. sz. földrajzi piac).

„Nyilvánosan elérhető, helyi és/vagy országos, helyhez kötött telefon szolgáltatások nem lakossági felhasználók számára” elnevezésű piacon:

1. Nyilvánosan elérhető helyi és országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára a Magyar Köztársaság területének az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 1, 22, 23, 26, 34, 35, 36, 37, 42, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 52, 53, 54, 56, 59, 69, 72, 73, 74, 75, 76, 82, 83, 84, 85, 87, 92, 93, 94, 96, 99 hívószámú körzeteiben (1. sz. földrajzi piac).
2. Nyilvánosan elérhető helyi és országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára a Magyar Köztársaság területének az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 24, 25, 27, 28, 33, 57, 62, 63, 88 hívószámú körzeteiben (2. sz. földrajzi piac).
3. Nyilvánosan elérhető helyi és országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára a Magyar Köztársaság területének az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 32, 66, 68, 89, 95 hívószámú körzeteiben (3. sz. földrajzi piac).
4. Nyilvánosan elérhető helyi és/ országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára a Magyar Köztársaság területének az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 77, 78, 79 hívószámú körzeteiben (4. sz. földrajzi piac).

²¹Vodafone Otthon Classic tarifacsomag

5. Nyilvánosan elérhető helyi és országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára a Magyar Köztársaság területének az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 29. hívószámú körzetében (5. sz. földrajzi piac).

I.9. A piacok vizsgálata érintettség szempontjából

A piac meghatározása után a Tanács megvizsgálta, hogy a meghatározott piacok szabályozási szempontból érintettek tekinthetők-e az alábbiak szerint:

- a) A versenyviszonyok vizsgálata, amelyen belül annak elemzése, hogy:
  - aa) létezik-e az érintett piacon tartósan magas piacra lépési korlát?
  - ab) a piaci jellemzők alapján, az érintett piac a hatékony versenyhez való közeledést mutatja-e?
- b) A versenyjogi eszközök önmagukban elégségesek-e a versenykorlátok kezelésére.

I.9.1. Piacra lépési korlátok

A belépési korlátoknak alapvetően két fajtája van, a jogi-adminisztratív és strukturális korlátok. Jogi és adminisztratív korlátok akkor érvényesülnek, amikor a belépőre vagy belépni szándékozóra nézve hátrányos feltétel forrása nem gazdasági jellegű, hanem a piacon érvényesülő jogszabályi, adminisztratív vagy egyéb állami szabályozás következménye. Strukturális korlátok abban az esetben léteznek, amennyiben a piacra újonnan belépő vagy belépni szándékozó egyenlőtlen feltételekkel szembesül az alkalmazott technológia és a piacra jellemző költségviszonyok miatt.

Adminisztratív és jogi korlátok:

A Tanács megállapította, hogy a belföldi helyhez kötött hívások piacaira történő belépés tekintetében adminisztratív és jogi korlátok nem jelentősek. A szolgáltatás bejelentése után a piacra lépés megtörténhet. A nyilvános elektronikus hírközlési szolgáltatás megkezdésének előfeltétele az Eht. szerint a szolgáltatás bejelentése a hatóságnál, amely bejelentésnek a címadatokon kívül a nyújtani kívánt szolgáltatás és a használt hálózat leírását, valamint a szolgáltatás földrajzi kiterjedését kell tartalmaznia. Ezen kívül a hatósághoz be kell nyújtani az előfizetői szolgáltatások általános szerződési feltételeit és az inter-fészek leírását.

A belföldi helyhez kötött hívások piacaira belépni kívánó szolgáltató nagyrészt a váltani kívánó előfizetőknél szerezhet ügyfelet. A váltani kívánó előfizető esetében a szolgáltatás igénybevételének adminisztratív feltétele pedig az, hogy az előfizetőnek fel kell mondania eredeti szerződését és új szerződést kell kötnie az új szolgáltatóval.

Strukturális korlátok:

Strukturális korlát oka lehet:

- ha a piacon már jelen van jelentős méretgazdaságosságot vagy választékgazdaságosságot elért szolgáltató;

- ha a piacra lépés olyan jelentős beruházással, költséggel jár, amely időelőtti kilépés esetén jelentős mértékben elvész (elsüllyedt költség);
- ha az új belépő szolgáltatásának nyújtásához szükséges egy vagy több részszolgáltatást, illetve hálózatrészt az ugyanazon piacon működő szolgáltatótól lehet vagy érdemes igénybe venni (függőségi viszony).

Egy-egy adott földrajzi területen új piacra lépő szolgáltató a következő módokon tud belföldi hívásokat lebonyolítani:

- a) új hálózatot épít, vagy már meglévő távközlési hálózatát korszerűsíti és/vagy alkalmassá teszi telefonszolgáltatásra.
- b) közvetítő-választással belép az adott földrajzi területre,
- c) behívó kártyás hozzáférést létesít az adott földrajzi területen.

A Tanács megállapította, hogy az a) esetben az új piacra lépő a következő strukturális korlátokkal találkozhat:

- Méretgazdaságosság, választékgazdaságosság és a hálózati hatás (nagyobb hálózathoz tartozni többletértéket jelent a fogyasztónak, mivel az előfizető hálózaton belüli, azaz általában egyszerűbben megvalósítható, olcsóbb hívással képes elérni több hívott felet). Ez az érintett piacok tekintetében nyilvánvaló, hiszen a fentiekben meghatározott földrajzi piacokon egyeduralkodó hálózatok léteznek.
- A nehezen duplikálható erőforrás jelentős beruházással, és így az elsüllyedt költség veszélyével jár. Bár az előfizetői hozzáférési hálózat létesítése terén a telefon szolgáltatókra korábban kirótt hurokátengedési kötelezettség ezt részben enyhíti, nem mentesíti a saját kapcsolóközpontok létesítése alól az adott területen.

A Tanács megállapította, hogy a b) és c) esetben a szükséges beruházás kevésbé jelentős, de hálózattal – az előfizetői hozzáférési hálózat kivételével – ebben az esetben is rendelkezni kell. Strukturális korlátként az új belépőnek ilyenkor is szembe kell néznie a méretgazdaságosság és választékgazdaságosság hatásaival, ráadásul függőségi viszony is fellép az adott földrajzi területen volt koncessziós szolgáltatóval szemben. A strukturális korlátok jelenlétét alátámasztja az előző fejezetekben bemutatott csekély részesedés a VoIP és közvetítő-választás eredetű árbevétel és forgalom terén.

I.9.2. Hatékony versenyhez való közeledés

A Tanács a piaci jellemzők alapján, az adott piacok hatékony versenyhez való közeledésének megállapításához minden esetben figyelembe vette az alábbi szempontokat:

- a) Az adott piacok szereplői számának időbeli változása, valamint az új - az adott piacon kívüli, de az elektronikus hírközlési szolgáltatások piacán tevő-

kenykedő – potenciálisan piacra lépő vállalkozások száma.

Az adott piacokon a bejelentett, ill. 2004 végén az NHH Hivatala²² által nyilvántartott szereplők száma 54. Ezek közül 21-en vallottak be bevételi adatokat, a 21 közül pedig 5-en a volt koncessziós társaságok körét alkotják. Az új piaci szereplők száma 16 (lásd a 12. sz. táblázatot).

Az érintett piacokra esetlegesen újonnan belépő vállalkozások száma pontosan nem mérhető fel. Elsősorban külföldi piaci szereplők jöhetnek szóba. A Tanács a fentiek alapján megállapította, hogy a piaci szereplők száma országos viszonylatban kevés ahhoz, hogy megállapítható legyen a hatékony versenyhez való közeledés.

- b) Az adott piacon a szereplők részesedésének megoszlása, azok egymáshoz való viszonya, illetve a változás múltbéli és jövőbeni várható tendenciái

13. táblázat: Árbevételi részesedés a földrajzi piacokon (árbevételi adatok alapján)

	Földrajzi piacok	Nagy piaci részesedéssel bíró szolgáltató neve	A piaci részesedés mértéke		
			2002-ben	2003-ban	2004-ben
Lakossági	1. sz.	Magyar Telekom Nyrt.	99,88%	99,88%	96,17%
	2. sz.	Invitel Távközlési Szolgáltató Zrt.	99,86%	99,44%	99,11%
	3. sz.	Hungarotel Távközlési Zrt.	100,00%	99,99%	99,98%
	4. sz.	Emitel Távközlési Zrt.	100,00%	99,99%	100,00%
	5. sz.	Monor Telefon Társaság Kft.	100,00%	99,99%	99,97%
Nem lakossági	1. sz.	Magyar Telekom Nyrt.	97,42%	95,93%	93,07%
	2. sz.	Invitel Távközlési Szolgáltató Zrt.	96,83%	99,41%	94,45%
	3. sz.	Hungarotel Távközlési Zrt.	98,42%	97,67%	90,04%
	4. sz.	Emitel Távközlési Zrt.	98,74%	98,64%	100,00%
	5. sz.	Monor Telefon Társaság Kft.	97,89%	97,20%	94,45%

Forrás: a szolgáltatók beküldött kérdőívei alapján

A fenti 13. táblázatból kitűnik, hogy mindegyik földrajzi piacon létezik egy-egy szolgáltató, amelynek piaci részesedése 90% felett van, a többi szereplő jelenléte pedig elhanyagolható ehhez képest. A Tanács megállapította, hogy az elmúlt 3 évben ezek a piaci szerepek jelentéktelen mértékben változtak, és a vizsgált időtávon belül sem valószínűsíthető a jelentősebb mértékű változásuk.

- c) A meghatározott piacokon lévő szolgáltatás(ok) műszaki, technológiai jellemzői

A Tanács megállapította, hogy az érintett piacokon a műszaki technológiai jellemzőket tekintve homogén helyzet uralkodik a meghatározott piacokon, hiszen mindegyik piaci szereplő tulajdonosa, vagy más szolgáltatótól veszi igénybe a szükséges hálózatot, mely lehet áramkörkapcsolt vagy IP technológiájú.

A hatékony versenyhez való közeledés esete akkor lenne megállapítható, ha az adott piacon az Eht. által a Tanács részére biztosított külső szabályozói beavatkozás megszüntetése esetén a piac az önszabályozó mechanizmusai révén a külső szabályozási beavatkozás célját a vizsgált időtávon belül elérné. A Tanács megállapította, hogy ez az eset nem valószínűsíthető, valószínűbb, hogy a piac a kiinduló állapot felé konvergálna.

Fenti pontok alapján a Tanács megállapította, hogy a meghatározott piacokon a verseny a vizsgálati időtávon belül nem közeledik a hatékony verseny irányába.

I.9.3. A versenyjogi eszközök elégtelensége:

Az ex-post eszközök közös jellegzetessége, hogy panasza ill. hivatalból indított eljárások és a piaci torzulás bekövetkezése után azt utólag kísérli meg orvosolni.

Általános megfontolás

A Tanács osztja az EU szabályozó hatóságainak azon álláspontját, hogy az elektronikus hírközlésen belül – különösen a szűk keresztmetszetekhez való hozzáférés biztosítása terén – a versenyjog elsősorban a verseny fenntartása/felügyelete (safeguarding), míg az ex-ante

²²2003.12.31.-ig a Hírközlési Felügyelet Területi Hivatala

szabályozás a verseny elősegítése (promoting) hatékony eszköze.

A magyar hírközlés liberalizációjának elmúlt másfél évtizede alatt – bár számos új szereplő jelent meg a piacon és több területen jelentős piaci részesedést is szereztek – a verseny nem vált olyan mértékben meghatározóvá, hogy kizárólag a verseny hatékonyságát biztosító jogkövető magatartás ellenőrzése elegendőnek lenne tekinthető.

Az ágazati (ex-ante) szabályozás specifikus vonásai

Az elektronikus hírközlési piacokra vonatkozó szabályok legalább három olyan szempontot, körülményt is leírnak, amelyek alapján arra a következtetésre lehet jutni, hogy a versenyjog módszerei önmagukban nem elegendők. Ezek az esetek

- a piaci torzulás korrigálásához szükséges beavatkozás feltételeinek azonosítása, illetve meglétének ellenőrzése összetett, bonyolult feladat (pl. részletes, szabályozói célú számviteli kimutatások, költségvizsgálatok, műszaki szempontokat is magukba foglaló feltételek ellenőrzése stb.)
- ismétlődő és/vagy időigényes beavatkozások (vizsgálatok) elkerülhetetlenek
- a jogbiztonság megteremtése kiemelkedő jelentőségű.

Ezen esetek alábbi elemzése azt mutatja, hogy egyedül a versenyjog nem elegendő az adott hírközlési piac szabályozásához.

a) A feladat összetettsége

A versenyhatóság ex-post eljárása egy vállalkozás konkrét versenyellenes magatartását szankcionálhatja, tehát a versenyellenes magatartások utólagos orvoslására képes, elősegítve ezzel a piacon fellépő versenytorzulások megakadályozását. Az ex-post eljárás a fenti sajátosságából következően önmagában a jövőre nézve nem tudja biztosítani, hogy a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók valamennyi előfizetővel szemben megkülönböztetés-mentesen járjanak el, illetve a szolgáltatások és a szolgáltatók közötti szabad választásában a jelentős piaci erejű szolgáltatók ne akadályozzák az előfizetőket. Az ex-ante eljárás tehát ilyen módon magát az okot, az ex-post eljárás pedig az okozatot kezeli. Az ágazati szabályozó hatóság a verseny elősegítése érdekében a fentiek alapján előre meghatározott és alkalmazandó követelmények előírásával biztosíthatja, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltatóknak ne legyen lehetőségük arra, hogy erőfölényükkel visszaéljenek

A „Nyilvánosan elérhető helyi és/vagy országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára” és a „Nyilvánosan elérhető helyi és/vagy országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára” elnevezésű kiskereskedelmi piacokon ex-ante típusú kötelezettség kiszabása konkrétan azt teszi lehetővé, hogy a szolgáltatók erőfölényes helyzetüket kihasználva ne állapíthassanak meg indokolatlanul magas árakat az előfizetők részére, illetve ne akadályozzák más szolgáltatók piacra lépését indokolatlanul alacsony árak alkalmazásával. Ezen felül az ex-ante kötelezettségek a kiskereskedelmi piacokon eleve megakadályozzák azt, hogy a hálózat tulajdonjogával rendelkező hozzáférést biztosító jelentős piaci erejű szolgáltató az általános szerződési feltételekben vagy az egyedi előfizetői szerződésben megtiltsa vagy indokolatlan feltételek alkalmazásához kösse, hogy az előfizető a jelentős piaci erejű szolgáltatónál lévő telefon-hozzáférés megtartása mellett más szolgáltatóktól is vehessen igénybe olcsóbb forgalmi szolgáltatásokat. Az ex-post szabályozás ezeket csak utólag képes orvosolni, hozzáteve, hogy a fogyasztók esetében ezen utólagos orvoslás már nem jelentheti fogyasztók által megfizetett azon többletköltségek megtérülését, amelyek a jelentős piaci erejű szolgáltató által alkalmazott indokolatlanul magas díjak, vagy amiatt merültek fel, mert a hozzáférést biztosító szolgáltató megakadályozta, hogy az előfizető a hozzáférés megtartása mellett más szolgáltatótól is vegyen igénybe olcsóbb forgalmi szolgáltatásokat.

lyozzák azt, hogy a hálózat tulajdonjogával rendelkező hozzáférést biztosító jelentős piaci erejű szolgáltató az általános szerződési feltételekben vagy az egyedi előfizetői szerződésben megtiltsa vagy indokolatlan feltételek alkalmazásához kösse, hogy az előfizető a jelentős piaci erejű szolgáltatónál lévő telefon-hozzáférés megtartása mellett más szolgáltatóktól is vehessen igénybe olcsóbb forgalmi szolgáltatásokat. Az ex-post szabályozás ezeket csak utólag képes orvosolni, hozzáteve, hogy a fogyasztók esetében ezen utólagos orvoslás már nem jelentheti fogyasztók által megfizetett azon többletköltségek megtérülését, amelyek a jelentős piaci erejű szolgáltató által alkalmazott indokolatlanul magas díjak, vagy amiatt merültek fel, mert a hozzáférést biztosító szolgáltató megakadályozta, hogy az előfizető a hozzáférés megtartása mellett más szolgáltatótól is vegyen igénybe olcsóbb forgalmi szolgáltatásokat.

b) Gyakori, időigényes beavatkozások

Amennyiben a verseny sérelme valószínűsíthető, a versenyhatóság megindítja vizsgálatát, amelynek során azonosítja az árut/szolgáltatást, meghatározza a releváns piacot, annak földrajzi határait, elemzi a piacot stb. Miután a versenyjog az egyes elektronikus hírközlési piacokra vonatkozóan részletes szabályokat nem tartalmaz, a tényállás tisztázása, illetve általában a panasszal kapcsolatos jogi értékelés bonyolultabb, mint a részletes szabályokkal rendelkező, ezeket szakmai részleteiben kellő biztonsággal, kisebb időigénnyel alkalmazó ágazati szabályozás esetén.

Tekintettel továbbá a fogyasztók és az ezzel kapcsolatban felmerülő esetleges versenyellenes magatartások nagyobb számára, valószínűsíthető, hogy a Tanács ex-ante szabályozásának hiánya a versenyhatóság sokkal gyakoribb beavatkozását eredményezné a piacon, úgy hogy ezen versenyproblémák egyébként az ex-ante szabályozással kezelhetők lennének. Az ex-ante szabályozással tehát hatékonyan csökkenthetőek a potenciális versenyellenes magatartások, és ezzel együtt a versenyhatóság időigényes beavatkozásainak száma.

c) Jogi, szabályozási vagy piaci környezet kiszámíthatósága

A jellemzően igen komoly beruházásokat igénylő piacra lépés során az új vállalkozások számára alapvető fontosságú a vállalkozás jogi környezetének és ezen jogi környezet kiszámíthatóságának ismerete. Ebben a tekintetben a versenyjog általános garanciális jellegű, míg az ex-ante szabályozás részletes, egyes konkrét kérdések szintjén kiszámítható működési és megtérülési körülményeket határoz meg. A versenyjog alkalmazása során önmagában az a tény, hogy valamely vállalkozó jelentős piaci erővel rendelkezik még nem elegendő a beavatkozáshoz. Ehhez bizonyítani kell, hogy a jelentős piaci erővel történő visszaélés megtörtént. Ezzel szemben az erőfölénnyel való visszaélés bizonyítása az ex-ante szabályozás keretei között nem szükséges, az erre való képesség megállapítása megalapozza a kötelezettség kirovását, ami lényegesen nagyobb biztonságot és kiszámíthatóságot je-

lent az új piacrалéпó számára, mint a versenyjog általános szabályai által biztosított védelem.

Így elsősorban az ex-ante szabályozás által megteremtődő jogi kiszámíthatóság teszi lehetővé, hogy a meglévő piaci szereplők és a piacra lépni kívánó vállalkozások megfelelő garanciákat kapjanak komoly beruházásainak megtérülésére, és hogy ezen szolgáltatók piaci versenye végső soron egyre olcsóbb és egyre jobb minőségű előfizetői szolgáltatásokat eredményezzen.

Tekintettel arra, hogy a vonatkozó kiskereskedelmi piacra belépés nagy befektetés igényű, ami jelentős elszüllyedt költségekkel jár, valamint arra, hogy az e piacon való működéshez jellemzően szükséges más szolgáltatókkal való együttműködés, ezen együttműködés szabályainak előzetes ismerete a szerződéses tárgyalásokra való felkészüléshez, illetve vitás esetekben az egyes tényállások tisztázásához alapvető fontosságú, a versenyjog eszközei önmagukban nem elegendők, azaz a versenyjog általános szabályai mellett szükség van az ex-ante szabályozásra is, annak részletes, konkrét, kiszámítható jellege miatt.

A konkrét piacokhoz kapcsolódó megfontolások:

A Tanács megállapította, hogy a piactorzulást – amennyiben annak bekövetkezése előre látható – megfelelő *ex-ante* szabályozással kell megelőzni ill. ellensúlyozni mivel az előfizetők nagy számát érintő kérdések utólag csak nehezen hozhatók helyre, illetve a szolgáltatók közötti egészséges verseny esetleg ki sem tud alakulni.

I.9.4. Az érintett piacok meghatározása

Fentiek alapján a Tanács megállapította, hogy az I.3. – I.5. fejezetekben meghatározott szolgáltatási piac és az I.6. fejezetben meghatározott földrajzi piacok együttes figyelembe vételével az I.8. pontban meghatározott öt piac érintett piac, és azokon ex- ante szabályozásnak van helye.

Az érintett piacok tehát az alábbiak (az I.8. pont beosztásának megfelelően):

A lakossági földrajzi piacok vonatkozásában:

1. számú érintett piac: Nyilvánosan elérhető helyi és országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára az 1. földrajzi piacon.

2. számú érintett piac: Nyilvánosan elérhető helyi és országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára a 2. földrajzi piacon.

3. számú érintett piac: Nyilvánosan elérhető helyi és országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára a 3. földrajzi piacon.

4. számú érintett piac: Nyilvánosan elérhető helyi és országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára a 4. földrajzi piacon.

5. számú érintett piac: Nyilvánosan elérhető helyi és országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára az 5. földrajzi piacon.

A nem lakossági földrajzi piacok vonatkozásában:

1. számú érintett piac: Nyilvánosan elérhető helyi és országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára az 1. földrajzi piacon.

2. számú érintett piac: Nyilvánosan elérhető helyi és országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára a 2. földrajzi piacon.

3. számú érintett piac: Nyilvánosan elérhető helyi és országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára a 3. földrajzi piacon.

4. számú érintett piac: Nyilvánosan elérhető helyi és országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára a 4. földrajzi piacon.

5. számú érintett piac: Nyilvánosan elérhető helyi és országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára az 5. földrajzi piacon.

II. Piacelemzés, JPE szolgáltatók azonosítása

II.1. Általános szempontok

A jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató (a továbbiakban: *JPE szolgáltató*) – összhangban az Eht. 53. § (1) bekezdésében írtakkal – az a vállalkozás, amely valamely érintett piacon, amelyen a gazdasági verseny nem kellően hatékony, egyedül (a továbbiakban: *önálló erőfölény*) vagy más szolgáltatóval közösen (a továbbiakban: *közös erőfölény*) gazdasági erőfölényben van.

A gazdasági erőfölény olyan gazdasági helyzet, amely lehetővé teszi, hogy a vállalkozás tevékenységét a versenytársaktól, a vevőktől és végső soron a fogyasztóktól nagymértékben függetlenül folytassa.

Egy szolgáltató erőfölényének megállapítását megalapozó kritériumok köre taxatív jelleggel nem határozható meg. A JPE minősítést nem mindegyik kritérium befolyásolja azonos mértékben.

Az, hogy egy kritérium önmagában nem elégséges a JPE-ként történő azonosításhoz, nem jelenti azt, hogy a kritériumok bármely kombinációja esetén nem megállapítható egy vagy több szolgáltató érintett piacon fennálló gazdasági erőfölényes helyzete.

Egy vállalkozást egy adott kritérium vizsgálatakor alapvetően az adott érintett piacon kell értékelni, de szükség szerint figyelembe kell venni, ha az adott érintett piacon a minősítést befolyásolja ugyanezen kritériumnak más érintett piacon, vagy érintett piacnak nem minősülő szolgáltatási piacon történő értékelése.

Az önálló és közös erőfölény megállapítása alapvetően ugyanazon kritériumok vizsgálatán alapszik azzal, hogy a közös erőfölény esetén további kritériumok figyelembevételére is szükséges, illetve egyes kritériumok értelmezése, hatása eltérő lehet a JPE minősítésre.

Az egyes kritériumok esetében azok múltbéli, illetve a vizsgált időtávon belüli várható változásait is – ha ez értelmezhető – figyelembe kell venni.

Az erőfölény megállapításához szükséges, később részletezett kritériumokat a Tanács egyenként megvizsgálta, és ezek közül a következő kritériumokat tekinti kiemelkedően jelentősnek a döntés meghozatala során:

- piaci részesedés;
- a nehezen megkettőzhető infrastruktúra feletti ellenőrzés;

- választékgazdaságosság;
- vertikális integráció.

II.2. Az egyes kritériumok vizsgálata

II.2.1. Piaci részesedés

A piaci részesedés vizsgálata a nettó árbevétel alapján, amit a piacvizsgálat során figyelembe vett szolgáltatások differenciált volta indokol. A nettó árbevétel típusú mérés során vehetők figyelembe leginkább az eltérő szolgáltatások, illetőleg az egyes szolgáltatások eltérő árszerkezete (különböző csomagok és kedvezmények stb.) miatti különbségek.

A piaci részesedés önmagában általában nem döntő kritérium. 25% alatt valószínűtlen az egyedüli erőfölény, amely a Bizottság döntéshozó gyakorlatában 40% felett feltételezhető. Kivételes esetektől eltekintve a már eldöntött jogesetek alapján a nagyon nagy – 50%-ot meghaladó – piaci részesedés önmagában bizonyíték a domináns helyzet meglétére. A piaci részesedés értékelésekor annak tendenciáját is figyelembe kell venni.

Jelen esetben a piaci részesedést a Tanács számozási területenként vizsgálta meg illetve a földrajzi piacoknak megfelelő öt érintett piacon egyenként elemezte.

A Tanács megállapította, hogy mindegyik érintett piacon létezik egy-egy szolgáltató, amelyik 2004. év végén 100%-hoz közeli piaci részesedéssel rendelkezik (lásd a 11. és 13. táblázatot).

A Tanács megállapította, hogy a piaci részesedés 2002 és 2004. év vége között majdnem azonos, nagyon kis mértékben csökkenő tendenciát mutat.

A Tanács megállapította azt is, hogy a vizsgált piacokon a döntő fölény a piaci részesedések területén mindenütt jelentkezik a piaci erőt növelő egyéb tényezőkkel (pl. innovációs készség, választék, stb.), ezért a Tanács alapvetően a piaci részesedések elemzésére szorítkozott.

II.2.2. A vállalkozások mérete

A vállalkozások méretének vizsgálata során – tekintetbe véve a helyhez kötött telefon szolgáltatások kiskereskedelmi piacainak évi 300 Mrd Ft körüli árbevételét – a Tanács elegendőnek tartotta csupán a 100 M Ft feletti nettó árbevételű cégeket figyelembe venni, mivel a többi vállalkozás az erőfölény meghatározását nem befolyásolja. A következő, 14. táblázat bemutatja az érintett piacokon működő cégek közül azon cégek méretének és pénzügyi helyzetének néhány jellemző adatát, amelyek összes nettó árbevétele a 2004. évben 100 millió Ft-nál nagyobb volt

A piaci szereplők számára a nagy méret kihasználása lehetőséget teremthet a piaci verseny különböző területein (termelés, pénzügy, értékesítés, marketing, K+F stb.) az előnyszerzésre, azonban a belföldi hívások kiskereskedelmi piacain ezen tényező nem releváns, hiszen a éppen a legnagyobb méretű szolgáltató (Magyar Telekom) szolgáltatási területén történt meg leginkább más szolgáltató általi piaci behatolás (lásd 13. táblázat).

A Tanács megállapította, hogy a vállalkozások méretét tekintve a UPC Kft., a Pantel Rt. és a GTS Datanet kft. veszi fel a versenyt a volt koncessziós szolgáltatókkal.

A vállalkozás mérete tehát önmagában nem releváns kritérium, illetve csak a piaci részesedési kritérium hatását erősíti.

II.2.3. A nehezen megkettőzhető infrastruktúra feletti ellenőrzés

A nehezen megkettőzhető infrastruktúra feletti ellenőrzés, azaz a hálózat tulajdonlása, ellenőrzési joga egyrészt a földrajzi piacokat is alapvetően meghatározza, másrészt az ex-ante szabályozás szükségességének vizsgálata során is jelentős piacra lépési korlátot jelent.

Fontos piacra lépési korlátot jelentenek az esetleges piacra lépés azon költségei, amelyeket a piacra lépőnek be kell fektetnie a szolgáltatás infrastrukturális feltételeinek biztosítása érdekében, de ezek a piac elhagyásakor nem térülnek meg. A potenciális piacra lépő csak akkor vállalja ezeket a beruházási költségeket, ha kilátása van arra, hogy mind a beruházás költségei, mind a szolgáltatás elkerülhető költségei megtérülnek az árbevételből.

A Tanács megállapította, hogy a tárgyalt érintett piacok esetében a meglévő infrastruktúra duplikálása elsősorban gazdaságilag indokolatlan (a helyi hálózat esetében műszaki okok miatt kivitelezhetetlen is lehet), főleg, hogy az alternatív megoldások (közvetítőválasztás, hurokátengedés) sokkal gazdaságosabbak és kisebb tőkeigényűek.

Nincs tehát olyan potenciális szolgáltató, aki, ha az érintett piacok esetében a piacra lépés abszolút műszaki és gazdasági korlátai nem állnának fenn a megtérülés reményében képes lenne vállalkozni egy-egy területen belül egy teljes nyilvánosan elérhető helyhez kötött hálózat kiépítésére.

A Tanács megállapította, hogy az érintett piacokon a nehezen megkettőzhető infrastruktúra fölötti ellenőrzést ugyanazok a szolgáltatók gyakorolják, amelyek egyébként is döntő piaci részesedéssel bírnak.

II.2.4. A technológiai előny vagy fölény

Az adott piacokon működő szolgáltatók részben hasonló infrastruktúrával rendelkeznek. Az újabb technológiák alkalmazására (pl. digitális előfizetői hozzáférések) lényegében mindegyik piaci szereplőnek van lehetősége. A hozzáférés vonatkozásában új technológiát vezettek be a kábeles műsorelosztó szolgáltatók, azzal, hogy a beszéd és a jelzések átvitelét IP protokoll szerint működő adatátviteli eszközökkel valósítják meg. Ez azonban sem a szolgáltatások minőségében, sem a választékában nem jelent versenyelőnyt.

A kutatás-fejlesztési ráfordítások tekintetében a Tanács megállapította, hogy ilyen tevékenységet a piaci szereplők csak marketing vonatkozásában végeznek, műszaki-technológiai fejlesztés téren – eltekintve egyes egyetemi, főiskolai projektek támogatásától – a gyártók kínálatára támaszkodnak.

A Tanács megállapította, hogy a technológiai előny szempontjának az erőfölény megállapításakor nincsen relevanciája.

14. táblázat: Az érintett piacokon működő vállalkozások méretének és pénzügyi helyzetének néhány jellemző mutatója 2004-ban

<i>Szolgáltatók</i>	<i>Összes eszköz (millió Ft)</i>	<i>Tárgyi eszközök aránya (%)</i>	<i>Tőkeellátottság (%)</i>	<i>Likviditási mutató (%)</i>	<i>Esedékességi mutató (%)</i>	<i>Adósság-fedezeti mutató (%)</i>	<i>Összes bevétel (millió Ft)</i>	<i>Üzemi tev. eredménye (millió Ft)</i>	<i>Adózott eredmény (millió Ft)</i>	<i>Befektetett eszközök beszerzése (mFt)</i>	<i>Befektetett eszközök eladása (mFt)</i>
<i>Magyar Telekom Nyrt.</i>	910 300,0	39,0	41,0	30,0	55,0	180,0	273 711,0	-2 596,0	39 268,0	-54 436,0	2 967,0
<i>EMITEL Távközlési Zrt.</i>	7 938,0	86,3	49,4	22,9	73,6	169,7	5 956,0	1 616,0	1 263,0	606,0	50,0
<i>HUNGAROTEL Távközlési Zrt.</i>	34 087,0	85,1	41,3	25,5	48,7	184,9	17 158,0	4 122,0	5 241,0	1 031,0	9,0
<i>Invitel Távközlési Szolgáltató Zrt.</i>	100 315,4	75,2	16,1	208,5	17,8	222,5	44 415,1	4 022,0	-421,0	5 093,0	51,0
<i>Monor Telefon Társaság Kft.</i>	18 226,7	80,6	40,0	92,4	48,3	255,5	10 518,6	2 269,6	2 480,5	1 895,4	26,5
<i>PanTel Távközlési Kommunikációs Holding Rt.</i>	28 358,0	45,0	22,0	97,0	27,0	150,0	22 644,0	-4 254,0	-3 539,0	3 307,0	635,0
<i>Tele 2 Kft.</i>	1 321,0	11,3	13,9	123,4	97,3	155,8	1 644,0	-1 507,6	-1 514,6	178,5	0,0
<i>Com.unique Kft.</i>	127,8	73,3	8,4	34,0	64,1	110,3	183,4	12,6	10,0	98,5	0,0
<i>BT Limited Magyarországi fióktelepe</i>	3 434,0	13,7	-33,4	222,3	27,5	73,2	4 906,0	170,0	124,0	250,0	2,0
<i>GTS Datanet Távközlési Kft.</i>	14 186,9	87,6	61,5	67,9	68,0	591,0	9 370,4	-320,8	52,8	-1 561,0	5,2
<i>UPC Kft.</i>	39 502,0	83,7	18,5	47,6	33,7	182,4	34 018,0	3 883,0	3 655,0	5 054,0	52,0
<i>H1 Telekom Távközlési és Kereskedelmi Kft.</i>	85,0	44,6	23,1	58,4	88,5	133,5	282,7	13,4	10,6	14,6	1,0
<i>Option One Magyarország Kft.</i>	197,3	1,8	-68,8	162,4	30,9	51,4	241,6	-61,9	-63,1	200,0	0,0

II.2.5. Kiegyenlítő vásárlóerő hiánya

Az Iránymutatás²³ nagy súlyt helyez a kiegyenlítő vásárlóerő szerepének vizsgálatára. A Bizottság iránymutatása szerint kiegyenlítő vásárlóerő alatt a nagy vevők azon képességét kell érteni, hogy ésszerű időn belül megfelelő alternatív megoldásra (hatékony megtorlás vagy más cég szolgáltatásainak igénybe vétele) képesek átállni, ha szállító árat emel, vagy hátrányosan módosítja a szállítási feltételeket.

Általános érvénnyel megállapítható, hogy a hírközlési szolgáltatásokat igénybe vevők alkupozícióját javítja, a szolgáltatók piaci erőfölényének érvényesítési lehetőségeit pedig korlátozza, ha:

- nagyfokú vevő-koncentráció áll fenn, vagyis a nagy vevők részaránya magas a szolgáltatók teljes árbevételében,

- a szolgáltató-váltás költsége alacsony,
- a fogyasztók jól informáltak, a piacon az elérhető szolgáltatások köre és azok ára a fogyasztók számára ismert és könnyen összehasonlítható.

A Tanács a rendelkezésre álló adatok alapján megállapította, hogy a „Nyilvánosan elérhető helyi és/vagy országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára” magyarországi piacon nem áll fenn nagyfokú vevő-koncentráció. A 2002 és 2004 közötti időszakban a 10 legnagyobb vevő kumulált részaránya elhanyagolható nagyságrendet képviselt a magyarországi helyhez kötött vezetékes telefonszolgáltatók teljes árbevételében.

15. táblázat: A 10 legnagyobb ügyféltől eredő árbevétel

Szolgáltató	Év	10 legnagyobb ügyféltől eredő bevétel	Teljes árbevétel	Részarány, %
EMITEL	2002			
	2003			
	2004			
HUNGAROTEL	2002			
	2003			
	2004			
INVITEL	2002			
	2003			
	2004			
Magyar Telekom	2002			
	2003			
	2004			
Monor Telefon	2002			
	2003			
	2004			

Forrás: szolgáltatók által beadott kérdőívek alapján
A kitékelt rész üzleti titkot tartalmaz.

²³ Az Európai Bizottság 2002/C 165/03. számú Iránymutatása a piacelemzésről és a jelentős piaci erő értékeléséről az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások közösségi szabályozási keretében

A lakossági ügyfélkört általában az jellemzi, hogy sok, kis bevételt hozó ügyfélből áll. Ezen ügyfelek egyike sem kerülhet alkupozícióba, egyikük elvesztése sem veszélyeztetné a cég létét, talpon maradását. Ezért ilyenek nem kerültek a 10 legnagyobb bevételt hozó ügyfelek közé.

A Tanács megállapította, hogy a tárgyalt piacon a kiegyenlítő vásárlóerő a jelentős piaci erő megállapítását nem módosítja.

II.2.6. A könnyű, vagy privilegizált hozzáférés a tökéhez

A tőkepiacokhoz és pénzügyi forrásokhoz való könnyebb hozzáférést nagymértékben meghatározza az adott szolgáltató piaci részesedése, vagyoni, pénzügyi helyzete és jövedelmezősége, tulajdonosi háttere, stratégiája, valamint az ügyvezetés stabilitása és reputációja. Amennyiben valamely vállalkozás a fenti szempontok alapján jobb megítélésnek örvend, könnyebben juthat pénzügyi forrásokhoz és ebből piaci előnye származhat.

A Tanács a II.2.2. pont 14. táblázata alapján megállapította, hogy az érintett vállalkozások tőkehozzáférési mutatói jelentős szórást mutatnak. Az érintett piacokon döntő piaci részesedésű szolgáltatók helyzete és a tulajdonosi háttere biztosítja számukra a tőkepiacokhoz való könnyebb hozzáférést, mint más, a piacon lévő telefon szolgáltatók esetében.

A Tanács megállapította, hogy az egyes földrajzi piacokon a legnagyobb árbevétellel rendelkező szolgáltatók tőkehozzáférési mutatói jelentős szórást mutatnak és ezek alapján a piacra egységes megállapítás nem tehető. Ugyanakkor a volt koncessziós szolgáltatók helyzete és tulajdonosi háttere biztosíthatja számukra a tőkepiacokhoz való könnyebb hozzáférést.

II.2.7. A szolgáltatások diverzifikációja

Az adott piachoz tartozó szolgáltatások diverzifikációjával (azaz ezen szolgáltatások csomagban, más szolgáltatásokkal együtt való nyújtása) kapcsolatosan elmondható, hogy a piacon lévő inkumbens szolgáltatók csaknem mindegyike közel azonos műszaki képességekkel rendelkező hálózati elemeket és eszközöket használ. A technikai, technológiai bázisban az inkumbens szolgáltatók között meglévő különbség a vizsgált időszakban csekély. (A vizsgálatot követő időszakban a Magyar Telekom csoport mobil üzletággal való bővülésével a Magyar Telekomnak megnőtt az esélye versenyelőny kialakítására, hiszen megvan a lehetősége a helyhez kötött forgalmi szolgáltatások mobil szolgáltatással való együttes csomagolására.) A többi alternatív szolgáltató azonban hozzáférési szolgáltatást csak jelentősen kedvezőtlenebb feltételekkel tudnak nyújtani, mint az inkumbens szolgáltatók.

II.2.8. Méretgazdaságosság

A méretgazdaságosság azt jelenti, hogy egy adott szolgáltatás kibocsátásának növekedésével a termelés átlagköltsége (egységnyi outputra jutó input) csökken. Ez a jelenség a fix költségek jelenlétének köszönhető. Minél nagyobb kezdeti beruházást igényel egy iparág, annál jelentősebb méretgazdaságossági hatások jelentkezhetnek.

A Tanács megállapította, hogy az érintett hozzáférési piacokon a méretgazdaságosság előnyeit elsősorban a volt koncessziós szolgáltatók élvezik.

II.2.9. Választékgazdaságosság

Választékgazdaságosság megvalósulása esetén több termék/szolgáltatást közös termelési folyamatban állítanak elő. Az érintett piacokon, ha a hálózat kapacitását több szolgáltatás között osztják meg, ezáltal költségmegtakarítás érhető el. A nagyobb választékgazdaságosság alkalmas piaci előny szerzésére.

Az érintett piacokon döntő piaci részesedéssel bíró szolgáltatók szolgáltatási portfóliója nagymértékben hasonló. Ezen szolgáltatók hívások tekintetében fennálló piaci pozícióját, előnyét erősítheti – legalábbis a közvetítő szolgáltatókkal, illetve hívókártyás szolgáltatókkal szemben – az a körülmény, hogy a hívások kezdeményezésének előfeltételét jelentő hozzáférés nyújtására is (ők) képesek.

A Tanács megállapította, hogy az érintett piacokon a választékgazdaságosság csak a hálózattal rendelkező piaci szereplők esetében érvényesülhet, ezért azokon a piacokon, ahol a versenytársak hálózatai között nagyságrendi különbség van a földrajzi piacokon belül, a választékgazdaságosság hatása csak igen korlátozottan jelenik meg.

II.2.10. Vertikálisan integrált vállalkozás, vállalkozás csoport

A vertikális integráció megvalósulása esetén egy vállalkozás (esetleg több azonos érdekkörbe tartozó vállalkozás) az értéklánc különböző szintjein elhelyezkedő piacokon egyaránt jelen van. Az ilyen szolgáltató a termelési folyamat különböző szintjeinek egy vállalkozáson belüli integrálása miatt képes a jobb árak elérésére (pl. eltérő belső és külső árak meghatározásával) és ebből fakadóan a piaci előnyszerzésre.

A Tanács megállapította, hogy ez a tényező releváns, amennyiben az előfizetőkkel rendelkező piaci szereplő vertikálisan integráltnak tekinthető, hiszen az IHM rendelet szerinti 3. és 5. piachoz tartozó szolgáltatás nyújtása szorosan kapcsolódik egyrészt az előfizetői hozzáférési piacokhoz, másrészt a végződtetési, híváskezdeményezési és tranzit nagykereskedelmi piacokhoz.

A vállalkozás csoportok tekintetében az adatlapokból konkrétan is megállapítható, hogy az öt volt koncessziós szolgáltató egyike, az Emitel Zrt. a Magyar Telekom Nyrt. 100%-os tulajdonában van, ami mindkettő piaci szereplésére befolyással van. A szakmai tapasztalatok átadása és a tudástranzfer során az Emitel Zrt. részére jelentős előnyt képez a hasonló, kisebb szolgáltatókkal szemben annak következtében, hogy 100%-os tulajdonosa a Magyar Telekom Nyrt.

Ugyancsak a Magyar Telekom Nyrt. által képviselt csoporthoz tartozik a T-Kábel Zrt. műsorelosztó vállalkozás is, amely 2004 végén lépett piacra kábeltelefon szolgáltatásával és amely ehhez a szolgáltatásához igénybe veszi a Magyar Telekom infrastrukturális és szellemi adottságait.

2005. év folyamán egyesült a Magyar Telekom és a T-Mobile Magyarország. Az egyesülés után a T-Mobile egyelőre továbbra is önálló márkanévként és önálló üzletággként működik a Magyar Telekom Csoporton belül.

Emellett a Magyar Telekom Nyrt. vertikálisan integrált vállalkozás, mivel egyidejűleg nyújtani képes a kiskereskedelmi helyhez kötött telefon, bérelt vonali és szélessávú szolgáltatások mellett a nagykereskedelmi szolgáltatások teljes spektrumát is. Az Emitel Nyrt. részére ez a körülmény jelentős előnyt képez a hasonló, kisebb szolgáltatókkal szemben.

A tulajdonosi szerkezet vizsgálata alapján a Tanács azt is megállapította, hogy a Monor Telefon Társaságnak 1999 óta tulajdonosa a Paruse cég, amely viszont 100%-ban a hollandiai bejegyzésű UPC (United Pan-European Communications) – Európa legnagyobb szélessávú szolgáltatója – tulajdonosa. A UPC a vezetékes műsorelosztási és a műholdas feltételes hozzáférési műsorelosztási piacon a Magyar Köztársaság területén is jelentős szerepet játszik előfizetői bázisa révén. Ez a Monor Telefon Társaság részére előnyt jelenthet, de előnyös a UPC részére is, amely szolgáltató elsőként lépett a helyhez kötött belföldi hívások piacaira kábeles műsorelosztó hálózatán keresztül. Az összefonódás eredménye, hogy a megfelelő infrastruktúrával nem rendelkező UPC részére a Monor Telefon Kft. végzi a közvetítésválasztáshoz, valamint a számhordozáshoz és a számlázáshoz szükséges szolgáltatások nagy részét.

A piacelemzés vizsgált időszakában az Egyesült Államokban bejegyzett Hungarian Telephone and Cable Corp. (HTCC) bejelentette, hogy megállapodásra jutott a PanTel Kft. részvényeseivel azok 100 százalékos részesedésének kivásárlásáról. Ez a körülmény a vizsgált időszakban mindkét szolgáltató részére előnyt jelenthetett.

II.2.11. A magasan fejlett elosztó és értékesítő hálózat

A Tanács megállapította, hogy a magasan fejlett elosztó és értékesítő hálózat *nem releváns* tényező, amennyiben – mint ez a volt koncessziós szolgáltatók valamint a ténylegesen versenyző nagyobb alternatív szolgáltatók mindegyikénél megállapítható – mindegyik szolgáltató ügyfélszolgálatára rendelkezik ingyen vagy helyi tarifával hívható számokkal, mely utóbbiak az ország egész területéről elérhetőek. Ezen kívül mindegyik cég rendelkezik személyes ügyfélszolgálati pontokkal és személyes értékesítési csapatokkal is, melyek képesek megkeresni az ügyfeleket bárhol az országban.

II.2.12. A potenciális verseny hiánya, piacra lépés vagy a piaci terjeszkedés akadályai

A piacon a verseny hatékonyabb irányba fejlődhet, ha a piacra lépés és a piacnövekedési korlátai alacsonyak, illetve fennáll a potenciális versenyhelyzet. Ezen kritériumok relevanciáját a Tanács a (I.9.1 fejezetben található) jogi és strukturális korlátok elemzése alapján vizsgálta. A potenciális versenyt illetően meg kell említeni a I.5.3 fejezetben vizsgált kínálati helyettesítőket. Ezek közül a korábban piacra még nem lépett, kétirányú csillagpontos hálózattal

rendelkező vezetékes műsorelosztó szolgáltatók, valamint az áramszolgáltató vállalatok, vagy azokkal szövetkező PLC vállalatok potenciális versenyt támaszthatnak.

További szempontként szükséges a piacon működő szolgáltatókhoz, illetve viselkedésükhöz kötődő *stratégiai korlátok* vizsgálata. A piacon bent lévő vállalatok stratégiai eszközökkel tarthatják távol vetélytársaikat. Ilyen, árazással kapcsolatos eszközök lehetnek: az árdiszkrimináció, árprés, keresztfinanszírozás, illetve árazással nem összefüggő eszközök, mint reklámháború, kutatás-fejlesztési befektetés. A vizsgált piacokon a szolgáltatók stratégiai korlátozó magatartására utaló jelek megfigyelhetők: a Gazdasági Versenyhivatal jelenleg két szolgáltató ellen is versenyfelügyeleti eljárást folytat a hívás forgalmi piacokon fennálló verseny – hozzáférési piaci erőfölény átvitele révén történő – korlátozását célzó vagy eredményező magatartások gyanúja tárgyában. A GVH-nak az észrevételezés során adott tájékoztatása szerint az egyik ezzel kapcsolatos eljárása már lezárult – bár az írásos határozat még nem került nyilvánosságra hozatalra –, és a Versenytanács a hozzáférési piaci erőfölény átvitelére irányuló eljárás alá vont magatartást jogsértőnek, visszaélészerűnek találta.

II.3. Közös erőfölény vizsgálata

A Tanács megvizsgálta a lehetőséget közös erőfölény kialakulására és a következőket állapította meg:

A közös erőfölény lényege, hogy elsősorban a piaci szerkezetből következően a kisszámú (domináns) szereplő magatartása megállapodás vagy tudatos összejátszás hiányában is hasonlóan fog alakulni.

A meghatározott öt érintett piac mindegyikében egy-egy közel 100% piaci részesedéssel rendelkező szolgáltató tevékenykedik. E szolgáltatónak elvileg sincs szüksége másokkal közös erőfölény kialakítására, a többi kis részesedéssel bíró cég pedig még együttesen is olyan csekély erővel bír ezen a piacon, hogy azok együttesen sem kerülhetnek közös erőfölényes helyzetbe.

A közös erőfölény lehetőségét egyébként eleve is kizárja az a tény, hogy az említett szolgáltatók elkülönült földrajzi piacokon tevékenykednek.

Mindezek alapján a Tanács megállapította, hogy közös erőfölény kialakulása az érintett piacokon fogalmilag kizárt, további vizsgálata indokolatlan.

II.4. Piaci erő átvitelének vizsgálata

Az Eht. 53. § (2) bekezdése előírja annak vizsgálatát, hogy van-e olyan, szomszédos piacon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató, amely gazdasági erejét átviheti egyik piacról a másikra.

Tárgyi piac a következő piacokkal lehet szomszédos kapcsolatban:

Vertikális szomszédosság: Az IHM rendelet szerinti 1. illetve 2. számú piaccal lehetséges, hiszen a hozzáférés és a belföldi forgalom díjai általában együtt szoktak értékesítésre kerülni, csomagban, mivel, hogy a belföldi

hívások indításához szükség van valamilyen hozzáférésre. A legtöbb szolgáltató mindkét piacon jelen van és azért képes erejét az egyikről a másikra átvinni.

Horizontális szomszédság: Az IHM rendelet szerinti 4. illetve 6. számú piaccal lehetséges, hiszen általában azonosak a fogyasztók. A legtöbb szolgáltató mindkét piacon jelen van és azért képes erejét az egyikről a másikra átvinni. Tekintettel arra, hogy az IHM rendelet szerinti 1., 2., 4. és 6. sz. piacokon a Tanács ugyanazokat a vállalkozásokat azonosította jelentős piaci erejű szolgáltatókként, mint amelyek a tárgyi érintett piacokon döntő részesedéssel bírnak, a piaci erő átvitelének vizsgálata megerősíti ezen vállalkozások jelentős piaci erejűvé minősítését az érintett piacokon.

Tekintettel arra, hogy az adott földrajzi piacokon a volt koncessziós szolgáltatók hozzáféréseik számaik tekintetében döntő fölényt mutatnak, várható, hogy ez valamely mértékben tükröződni fog ezen földrajzi piacok forgalmi helyzetében is. Emiatt fennáll annak a lehetősége, hogy az IHM rendelet szerinti 1. és 2. sz. piacon megmutatkozó piaci erejüket ezen vállalkozások bizonyos mértékben át tudják vinni a vizsgált helyhez kötött belföldi forgalmi piacokra is.

II.5. Jelentős piaci erejűvé (JPE) történő minősítés

A piaci részesedés és a többi kritérium együttes vizsgálata alapján az nyert megállapítást, hogy az érintett piacon a verseny nem eléggé hatékony és a következő vállalkozások jelentős piaci erővel rendelkeznek mind a lakossági, mind a nem lakossági piacon:

1. számú érintett piac: *Magyar Telekom Távközlési Nyrt.*
2. számú érintett piac: *Invitel Távközlési Szolgáltató Zrt.*
3. számú érintett piac: *Hungarotel Távközlési Zrt.*
4. számú érintett piac: *Emitel Távközlési Zrt.*
5. számú érintett piac: *Monor Telefon Társaság Kft.*

III. Kötelezettségek megállapítása

Az Eht. 52. § (1) bekezdése előírja, hogy a Tanácsnak az érintett piacokon azonosított, JPE-vel rendelkező szolgáltató(k)ra a piacelemzés által feltárt versenyt korlátozó akadályok által indokolt, azokkal arányos, legalább egy kötelezettséget meg kell állapítania, vagy a korábban jogszabályban, vagy a hatóság határozatában megállapított legalább egy kötelezettséget fenn kell tartania, vagy módosítania. A kiskereskedelmi piacokon a Tanács által megállapítható kötelezettségeket a XIII. Fejezet tartalmazza.

Tekintettel arra, hogy a vizsgált érintett piacokon a kijelölt JPE-vel rendelkező szolgáltatók piaci ereje várhatóan tartós marad, az *ex ante* szabályozásnak azt kell

biztosítani, hogy a JPE-vel rendelkező szolgáltatók sem árazási eszközökkel, sem nem-árazási diszkriminatív módszerek alkalmazásával ne élhessenek vissza gazdasági erőfölényükkel.

A kötelezettségek kiszabása folyamán – többek között az Európai Bizottság előző határozathoz fűzött észrevételeit is figyelembe véve - a Tanács először megvizsgálta azokat a kötelezettségeket, amelyeket a hatóság már a vizsgált múltbeli időszakban érvényesített a vizsgált érintett piacokon és az ahhoz kapcsolódó nagykereskedelmi piacokon.

Ezt követően megvizsgálta, hogy a vizsgált piacokon bekövetkeztek-e olyan lényeges változások, amelyek befolyásolhatták a kötelezettségek fenntartását, esetleges megszüntetését, vagy új kötelezettség kirovását.

A tárgyalat piacokkal kapcsolatosan a vizsgált időszakban jogszabály előírta referenciaajánlat készítését, összekapcsolási kötelezettségeket illetve költség alapú árak alkalmazását a jelentős piaci erejű szolgáltatók részére a híváskezdeményezés, és –végződtetés szolgáltatás tekintetében, amely kötelezettség ugyan nagykereskedelmi jellegű volt, de célja a helyhez kötött belföldi forgalmi kiskereskedelmi piacokon a verseny ösztönzése volt.

Az Eht. alapján a korábbi piacelemzési eljárás során a 8. és 9. piacon jóváhagyott referenciaajánlatok csökkenést eredményeztek a hívásdíjakban, de különösen a kiegészítő szolgáltatások egyszeri díjainak területén. Figyelemmel arra, hogy a díjakról szóló döntés csak a közelmúltban született meg, ezért annak a tényleges díjsökkentő hatását – amelynek elérésére a 8. piaci határozatok irányultak – a kiskereskedelmi piac tekintetében még nem állt a Tanácsnak módjában érdemben értékelni, mivel a vizsgálandó időszak rövid tartama miatt az elemzéshez szükséges adatok sem kvalitatív, sem pedig kvantitatív tekintetben nem álltak rendelkezésre.

III.1. Általános célok

A Tanács a kötelezettségek meghatározása során messzemenőig szem előtt tartotta az Eht. által a Hatóság számára az Eht. 9. § (2)-ban meghatározott feladatokat, továbbá az Eht.-ban lefektetett általános célokat²⁴. A kötelezettségek kirovása során törekedett arra, hogy biztosítsa az elektronikus hírközlési piac zavartalan, eredményes működését és fejlődését, az elektronikus hírközlési tevékenységet végzők és a felhasználók érdekeinek védelmét, továbbá a tisztességes, hatékony verseny kialakulásának és fenntartásának elősegítését.

III.2. Kötelezettségek meghatározásakor alkalmazott elvek

A kötelezettségek meghatározása során a Tanács az általános célokon kívül a következő elveket vette figyelembe:

²⁴Eht. 2. §

- A kötelezettségeknek a helyi és országos hívások piacain uralkodó versenyhiány következményeinek orvoslására kell irányulniuk.
- A kiszabott kötelezettségeknek a feltárt versenyt korlátozó akadályok által indokoltaknak és azokkal arányosnak kell lenniük.²⁵
- A kirótt kötelezettségek nem okozhatnak aránytalan terheket a szolgáltatók számára.
- A kötelezettségek hatásaként az áraknak hosszú távon kompetitív szintre kell beállniuk.
- A kötelezettségeknek a lehető legteljesebb mértékben alkalmazkodniuk kell a meghatározott piacok sajátosságaihoz.

III.3. A hatóság által kiszabható kötelezettségek

A jelen határozat szerinti érintett kiskereskedelmi szolgáltatási piacokon az Eht. a következő kötelezettségek előírását teszi lehetővé²⁶:

- indokolatlanul magas díjak alkalmazásának megtiltása,
- a piacra lépést vagy a versenyt akadályozó, indokolatlanul alacsony árak alkalmazásának megtiltása,
- egyes fogyasztók indokolatlan megkülönböztetésének tiltása,
- indokolatlan árukapcsolás tiltása,
- a kiskereskedelmi díjakkal kapcsolatos kötelezettségek teljesítésének ellenőrzéséhez szükséges költségszámítási kimutatás vezetése,
- kezdeményezés és javaslat a miniszter felé az előfizetői szolgáltatások ára legmagasabb mértékének megállapítására.

A felsorolt egyedi kötelezettségeken kívül az Eht. 111. §-a olyan általános kötelezettséget - a közvetítőválasztás kötelezettségét - határoz meg, amely alkalmazása a jelentős piaci erejű szolgáltatóra nézve kötelező.

A fenti III.1. és III.2. pontokban leírt célok elérése érdekében és alapelveknek megfelelően a Tanács a következő pontban kifejtett kötelezettségeket állapította meg.

III.3.1. Általános kötelezettség: Közvetítőválasztás (Eht. 111. §)

Az Eht. 111. § előírja, hogy az a szolgáltató, melyet a Tanács határozatával a helyhez kötött telefonhálózathoz történő előfizetői hozzáféréssel és használattal kapcsolatos, a Tanács által érintett piacként meghatározott bármely piacon jelentős piaci erejűnek nyilvánított, köteles előfizetője számára lehetővé tenni a közvetítőválasztást.

Ez összhangban áll az Egyetemes Szolgáltatási Irányelv²⁷ CPS-ről rendelkező 19. cikk (1) bekezdésével, amely kifejezetten kimondja, hogy az NRA²⁸-k a nyilvános telefonhálózathoz való hozzáférés és használat piaci tekintetében „előírják”, azaz kötelesek előírni a JPE szolgáltatóknak ezt a kötelezettséget az 1-6 piacokon. Ugyan az Irányelv alapján a kötelezettség kiszabása tekintetében a Hatóság mérlegelési joga nem biztosított az 1-6 piacok tekintetében, azaz az adott piacokon fennálló jelentős piaci erő esetén kiszabandó a közvetítőválasztás kötelezettsége, ám azt az Irányelv továbbra is hatósági előírás keretében határozza meg, amit többek között az egyes különböző nemzeti eljárásjogi jogintézmények, és speciális ágazati szabályozás indokol, mivel a kötelezettség tárgyában született határozat elleni jogorvoslat alkalmazásáról az Irányelv nem, csak az Eht. rendelkezik. Az Irányelv 19. cikk (2) bekezdése szerint más piacokon, más módokon történő kiszabása már nem kötelező, hanem az a hatóság mérlegelési jogkörébe tartozik azzal, hogy meg kell felelnie a Hozzáférési Irányelv²⁹ 8. cikk (4) bekezdésében foglaltaknak, vagyis a JPE szolgáltatóra kirótt kötelezettségnek tükröznie kell a probléma jellegét, azzal arányosnak, és megfelelően indokoltnak kell lennie.

III.3.2. Egyedi kötelezettségek

III.3.2.1. Nagykereskedelmi és kiskereskedelmi kötelezettségek előírásának szabályai

Az Eht. 109. § (1) bekezdése szerint, amennyiben a hatóság a piacelemzés alapján megállapítja, hogy egy általa meghatározott kiskereskedelmi szolgáltatási piacon a verseny nem kellően hatékony és a 102–108. §, illetve a 111. § szerinti kötelezettségek előírásával e törvény céljai nem lennének megvalósíthatók, az adott kiskereskedelmi szolgáltatási piacon az előfizetői szolgáltatások díjával kapcsolatos kötelezettséget írhat elő.”

A nagykereskedelmi kötelezettségek közül a korábbi piacelemzést lezáró határozatokban is előírta a Tanács az átláthatóság, a számviteli szétválasztás, a hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos, valamint a költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége kötelezettségeket, amelyek hozzájárultak a közvetítőválasztás során igénybevett híváskezdeményezés nagykereskedelmi szolgáltatás árának csökkentéséhez. Ugyanakkor a Tanács megállapította a 11. táblázat alapján, hogy a közvetítőválasztás elterjedtségének növekedése nem érte el még azt a szintet, amelyenél már valódi versenyről lehetne beszélni a vizsgált

²⁵Eht. 52. § (1)

²⁶Eht. XIII. Fejezet 109. §

²⁷Az Európai Parlament és a Tanács 2002/22/EK irányelve az egyetemes szolgáltatásról és az elektronikus hírközlő hálózatokhoz és elektronikus hírközlési szolgáltatásokhoz kapcsolódó felhasználói jogokról.

²⁸Nemzeti Szabályozó Hatóság (National Regulatory Authority)

²⁹Az Európai Parlament és a Tanács 2002/19/EK irányelve az elektronikus hírközlő hálózatokhoz és kapcsolódó berendezésekhez való hozzáféréssel és azok összekapcsolásáról.

földrajzi piacokon. A jelek szerint a közvetítéválasztás széleskörű elterjedése lassú, több évre kiterjedő folyamat.

Emellett szükséges továbbra is a vizsgált kiskereskedelmi piacokon az Eht. 111. § értelmében a közvetítéválasztás biztosítására vonatkozó kötelezettség fenntartása.

Az Eht. alapján, amennyiben a Tanács a piacelemzés során egy vállalkozást jelentős piaci erejüként azonosít, akkor a rendelkezésre álló „kötelezettségek közül a piacelemzés során feltárt versenyt korlátozó akadályok által indokolt, azokkal arányos, legalább egy kötelezettséget ír elő...³⁰”. Ez a gyakorlatban a következő feladatok elvégzését teszi szükségessé:

- A versenyprobléma azonosítása
- A kötelezettségek értékelése
- Arányos és indokolt kötelezettségek meghatározása

III.3.3. Versenyprobléma azonosítása

a) Döntő erőfölény a helyi és/vagy országos lakossági hívások piacán

A Tanács elvégezte a szolgáltatási piac meghatározását, melynek során nem talált olyan keresleti és kínálati helyettesítőket, amelyek nyomást gyakorolhattak volna a szolgáltatókra belföldi forgalmi díjaik meghatározása során. A piacmeghatározás révén azonosított piacokon történő piacelemzés során a Tanács nem talált olyan kiegyenlítő vásárlóerőt, ami nyomást gyakorolhatott volna a belföldi hívások díjaira.

A Tanács megállapította, hogy a helyi és/vagy országos hívások érintett piacain a jelentős piaci erejű szolgáltatók döntő (a lakossági piacon 96,17 és 100% közötti, a nem lakossági piacon 93,07 és 100% közötti) piaci részesedéssel bírnak.

A döntő piaci részesedésből fakadó erőfölényüket tovább erősítik a nehezen megkettőzhető infrastruktúra birtoklása, a választékgazdaságosság és a vertikális integráció által biztosított előnyök.

Mindezek hátterében az 1993 és 2002 közötti időszak jogszabályi környezetének megfelelően megkötött koncessziós szerződésekben meghatározott területi kizárólagosság áll. Az érintett piacokon a jelentős piaci erejű szolgáltatók versenytársai még nem rendelkeznek számottevő részesedéssel. A jelentős piaci erejű szolgáltatók lényegében a fogyasztóktól függetlenül (csak a teljes fogyasztói kereslet által korlátozva) folytathatják gazdasági tevékenységüket. Ez a különösen döntő erőfölény önmagában elegendő indok a lehetséges kötelezettségek kirovására.

Ugyanakkor a Tanács megállapította, hogy a vizsgált múltbeli időtávban a közvetítő-választás intézményének köszönhetően a piacrálépők aránya és részesedése dina-

mikusan nőtt.³¹ Továbbá megfigyelhető számos új jogosultti pozícióban lévő szolgáltató is, amelyek kedvező áráikkal és viszonylag egyszerűen igénybe vehető szolgáltatásaikkal rövid idő alatt országosan ismertté váltak.

Emellett a behívókártyás szolgáltatás forgalma és a szolgáltatók száma és részesedése is évről-évre növekszik³², bár jelentőségük egyelőre csekély.

b) Az árak szintje

A fent ismertetett döntő erőfölény miatt a volt koncessziós szolgáltatókon nincs olyan nyomás a belföldi díjaik meghatározása során, amely a díjak kompetitív szint fölött tartását gazdaságtalanná tenné, ahol a kompetitív díjszint a tökéletes verseny következtében kialakuló árat jelenti. Az eddigi időszakban valamilyen formában mindig érvényesült az érintett piacokon a kiskereskedelmi szolgáltatási árak jogszabályon alapuló hatósági szabályozása. Ez a szabályozás a távközlő-szolgáltatási piacon jelentős piaci erővel rendelkező távközlési szolgáltató által nyújtott távközlő-szolgáltatás díjairól, valamint az egyetemes távközlési szolgáltatással kapcsolatos díjcsomagokról szóló 3/2002. (I. 21.) MeHVM rendelet értelmében 2004. április 1-től csak az érintett piacok egy szeletére, az egyetemes szolgáltatási körbe tartozó hozzáférések és hívások díjának évenkénti megengedett emelésére korlátozódik. Ennek következtében a szolgáltatók által a jövőbeli vizsgált időszakban érvényesítendő tarifákat egyre inkább a (közvetítéválasztásnak és a behívókártyás szolgáltatásoknak köszönhető) piaci verseny befolyásolta, amint ezt a kiskereskedelmi piacok elemzése is mutatja. Várhatóan ez a tendencia érvényesül a közeljövőben is.

c) Piactorzító hatások

A jelenlegi díjstruktúra nagymértékben a hagyományos távközlési árképzési módszerek, illetve a korábbi árszabályozás folyamányaként alakult ki. Továbbra is megfigyelhetőek a kompetitív szinttől tartósan elszakadó díjak, amelyeket az utóbbi időszak szabályozása sem tudott teljes mértékben kiegyenlíteni, s amelyek kedvezőtlen hatást gyakorolnak a piacra.

A Tanács megvizsgálta az érintett piacokat és megállapította, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltatók olyan gazdasági erőfölényes helyzetben vannak, amely elméletileg lehetővé tenné a számukra, hogy díjaik szintjét a kompetitív szint felett határozzák meg, ha a közvetítéválasztás kötelezettsége nem lenne érvényben és az a) és b) pontban kifejtett pozitív hatások megszűnnének. Ezért szükség van olyan szabályozói intézkedésekre, amelyek elejét veszik az ismertetett piaci probléma kedvezőtlen hatásainak és a döntő piaci erőfölénnyel való vissza-

³⁰Eht. 52. § (1)

³¹Lásd a 6. táblázat adatait

³²Lásd az 5. táblázat adatait

élésnek, ezzel elősegítve a hatékony verseny kialakulását és a fogyasztók érdekeinek jobb érvényesülését.

III.3.4. Az egyedi kötelezettségek célja

Minden, a Tanács által kirótt kötelezettségnek az Eht.-ban és a Keretirányelvben lefektetett általános célokot kell szolgálnia. Ezen felül a kötelezettségeknek a piacelemzés alapján feltárt versenyt korlátozó akadályok által indokoltaknak, azokkal arányosaknak kell lenniük³³. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a kötelezettségek:

- Indokoltak, tehát megfelelnek a probléma természetének
- Arányosak, tehát megfelelnek a probléma súlyának.

A Tanács által kirótt kötelezettségeknek végső célként azt kell szolgálniuk, hogy a szolgáltató ne élhessen vissza azzal az erőfölénnyel, amely lehetővé teszi számára, hogy díjait a kompetitív szint felett határozza meg. A belföldi díjak szabályozása összhangban van az Eht. céljaival, alapelveivel és azzal a követelménnyel, mely szerint a versenyproblémákat elsősorban nagykereskedelmi, másodsorban kiskereskedelmi szabályozással kell megoldani.

A Tanács megállapította, hogy a kötelezettségek arányossága érdekében a tervezett intézkedéseknek csak a szükséges mértékűnek és a legkevésbé megterhelőnek (tehát a cél teljesüléséhez minimálisan szükségesnek) kell lenniük.

III.3.5. Kiskereskedelmi kötelezettségek

Mind az Eht., mind az alapját jelentő Új Európai Keret-szabályozás céljainak, és konkrét rendelkezéseinek megfelelően a Tanács a kiskereskedelmi piacokon jelentkező versenyproblémákat alapvetően a nagykereskedelmi piacok szabályozásán keresztül szándékozott megoldani. Ennek legfontosabb oka, hogy a kiskereskedelmi piaci szabályozás, a piaci folyamatokba való beavatkozásnak bizonyos esetekben olyan közvetlen lépését jelenti, amely a piaci mechanizmusokat nagy mértékben kiiktatja és ezáltal a kívánt hatásoktól eltérő eredményre vezethet.

Az előfizetői díjakkal kapcsolatos kötelezettségek Tanács által történő előírása indokolt lehet, ha a nagykereskedelmi piacon kirótt kötelezettségek hosszú távon ugyan valószínűleg biztosítanák a kötelezettségek céljainak elérését (elsősorban a fogyasztók érdekeinek védelmét, illetve a hatékony verseny kialakulását), de ahhoz, hogy ezek a kötelezettségek ténylegesen a piacon érvényesülni tudjanak szükség van a kiskereskedelmi szintű szabályozásra.

Ez a helyzet például akkor, ha a kiskereskedelmi árak teljesen szabad meghatározása által az adott piacon jelentős piaci erejű szolgáltató, amely a kapcsolódó nagykereskedelmi piacon is jelentős piaci erejű, meg tudja akadályozni (például túlzottan alacsony, ún. ragadozó kiskereskedelmi árak alkalmazásával) hogy a versenytársai

tényleges, az előfizetők számára is vonzó kínálati árakkal meg tudjanak jelenni a piacon.

Szintén szükség van kiskereskedelmi árszabályozásra, ha feltételezhető ugyan, hogy az adott kiskereskedelmi piacon a versenytársak által nyújtott szolgáltatások kínálata alapvetően a jelentős piaci erejű szolgáltatóra kirótt nagykereskedelmi kötelezettségek által biztosított piacra lépési lehetőségek révén érdemben bővülni fog, de ez a folyamat csak hosszabb távon érvényesül, ami alatt a kiskereskedelmi piacon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató a szolgáltatás árának túlzott mértékű megállapítása révén a fogyasztóknak jelentős károkat tud okozni.

Mindezeket figyelembe véve a Tanács az egyes kiskereskedelmi árszabályozások körében kiszabható kötelezettségeket az alábbiakban részletezett megállapítások miatt nem tartotta indokoltnak:

a) Indokolatlanul magas díjak alkalmazásának tilalma (Eht. 109. § (1)a) pont)

Abban az esetben, ha a hatóság megalapozottan gyanítja, hogy a kiskereskedelmi piacon indokolatlanul magas díjakat alkalmaznak, megtilthatja azt. *A Tanács – figyelemmel a jelen határozat III.3. pontjában kifejtettekre – megállapította, hogy az indokolatlanul magas díjak alkalmazásának tilalma kötelezettség kirovása a jelen körülmények között a piaci folyamatokba való túlzott mértékű beavatkozás lenne.*

b) Indokolatlanul alacsony (kiszorító) árak alkalmazásának tilalma (Eht. 109. § (1)b) pont)

Ha a szolgáltató a kiskereskedelmi piacon az indokoltan alacsonyabb árakat alkalmaz, ezzel megakadályozhatja, hogy az adott piacra új szolgáltatók lépjenek be, sőt, kiszoríthat a piacról olyanokat, amelyek ugyan hatékonyak, de ugyanazt a szolgáltatást nem tudják költség alatti áron nyújtani.

A Tanács az Eht. 116. §-ával összefüggésben megállapította, hogy az indokolatlanul alacsony ár alkalmazása okozhat árprést, az árprés megakadályozására azonban elsősorban a nagykereskedelmi piacon van lehetősége. Ezért az indokolatlanul alacsony ár tilalmát nem kívánja alkalmazni az érintett kiskereskedelmi piacokon.

c) Egyes fogyasztók indokolatlan megkülönböztetésének tiltása (Eht. 109. § (1)c) pont)

A Tanács megvizsgálva a kötelezettség megalapozottságát, megállapította, hogy a vizsgált piacon a szolgáltatók megkülönböztetik az előfizetők két kategóriáját:

- lakossági és nem lakossági, normál díjú előfizető,
- lakossági, egyetemes díjcsomagot igénybevevő előfizető.

Ez önmagában nem indokolja a kötelezettség kirovását, mivel az egyetemes díjcsomagot igénybevevők körét nem a szolgáltató, az igénybe vehető kedvezmény, mint

33 Eht. 52. §. (1), Hozzáférési irányelv 8. cikk (4)

megkülönböztetés módját és körülményeit pedig a jogszabály határozza meg.

A Tanács a fentiek alapján az egyes fogyasztók indokolatlan további megkülönböztetésének tilalmát nem tartja megalapozottnak és a probléma súlyával arányosnak.

d) Indokolatlan árukapcsolás tilalma (Eht. 109. § (1)d) pont)

A Tanács megvizsgálta, hogy az érintett szolgáltatók alkalmazzák-e a vizsgált piacon értékesített szolgáltatás összekapcsolását más olyan szolgáltatással, amely igénybevétele nélkül az adott piacon a szolgáltatás nem lenne igénybe vehető.

A Tanács a szolgáltatók díjsomagjainak az elemzése során úgy találta, hogy a díjsomagképzés maga tekinthető egyfajta árukapcsolásnak. A Tanács véleménye szerint az ilyen árukapcsolás nem indokolatlan, nem lép ki a helyhez kötött nyilvános telefonszolgáltatás keretei közül és a szolgáltató ezt nem írja elő kötelezően, hanem az előfizetők által választható díjsomagok között kínálja.

A Tanács álláspontja miatt az ilyen csomagképzés nem tiltható meg, mivel

- a hozzáférési díj és a forgalmi díjak ugyanannak a szolgáltatásnak részdíjai, így kizárt az indokolatlan árukapcsolás,
- a csomagképzés megtiltása jelentősen csökkentené a versenyben a szolgáltatók mozgásterét,
- a csomagok előnyös választékot nyújtanak az előfizetők részére hívási szokásaiknak megfelelőbb díjfizetési módok kiválasztására.

A közvetítőválasztás dinamikájának megfigyelhető csökkenése nem érte el azt a szintet, amikor a szabályozás teljes ellensúlyozásáról, így a verseny jelentős csökkenéséről lehetne szó, különösen, különösen annak figyelembevételével, hogy ez a csökkenés nemcsak a díjsomagok bevezetésével, hanem a műsorelosztó hálózatokon nyújtott helyhez kötött telefon szolgáltatás terjedésével is egybeesik.

Ezért a Tanács megállapította, hogy az indokolatlan árukapcsolás tilalmának kötelezettségként való előírása nem szükséges.

e) A kiskereskedelmi díjakkal kapcsolatos előírások teljesítésének ellenőrizhetősége (Eht. 109. § (3) bekezdés)

A kötelezettség célja, hogy az előző, díjakkal kapcsolatos kiskereskedelmi kötelezettségek teljesítését a hatóság rendszeresen ellenőrizhesse és szükség esetén megfelelő szankciókkal rászoríthassa a szolgáltatót a kiszabott kötelezettség teljesítésére. A hatóság előírhatja az ellenőrzéshez szükséges költségvetési kimutatás vezetését, ez szükséges a fenti, a) b) és c) pont alatti követelmények teljesítésének az ellenőrzésére. A szolgáltatónak tehát ezen kötelezettség keretében rendszeresen vezetnie kell az

ellenőrzéshez szükséges költségvetési kimutatásokat és betekintési lehetőséget kell biztosítani a hatóság részére a díjsomagok kalkulációjának ellenőrzéséhez.

f) Az alkalmazandó költségvetési elvek, formák és módszerek, valamint a kimutatások tartalmának a meghatározása (Eht. 109. § (3) bekezdés)

Az e) pont szerinti költségvetési kimutatások vezetéséhez a hatóság meghatározhatja az alkalmazandó költségvetési elveket, formákat és módszereket, valamint a kimutatások tartalmát. A Tanács jelenleg nem tartja célszerűnek, hogy a hatóság ezeket teljes részletességgel előírja.

A Tanács az e)-f) pontban meghatározott kötelezettséget – mivel az ezeket szükségessé tevő, fenti a)-d) pontok szerinti kötelezettségeket nem róta ki – nem róta ki.

g) Az előfizetői szolgáltatások ára legmagasabb mértékének megállapítására vonatkozó kezdeményezés a miniszter felé, megjelölve ezt a legmagasabb mértéket (Eht. 109. § (4) bekezdés)

A Tanács megállapította, hogy a fogyasztók érdekeinek védelme, és a hatékony verseny elősegítése érdekében nem szükséges a jelen határozat szerinti érintett piacok vonatkozásában az előfizetői szolgáltatások ára legmagasabb mértékének megállapítása.

III.3.6. Arányos és indokolt kötelezettségek meghatározása

A Tanács megvizsgálta a tíz érintett piacon érvényesülő erőfölény hatásait, azonosította a versenyproblémát, értékelte a rendelkezésre álló szabályozói eszközöket és ennek eredményeként megállapította, hogy a jelen határozat szerinti érintett kiskereskedelmi szolgáltatási piacokon a verseny még nem kellően hatékony. A Tanács megállapította ugyanakkor, hogy várhatóan a III.3. a) pontban leírt kedvező tendencia - fenntartva a közvetítőválasztás kötelezettségét - fennmarad, ezért – különös tekintettel a jelen piacokhoz kapcsolódó nagykereskedelmi piacokon kirótt kötelezettségekre³⁴ – a jelen érintett kiskereskedelmi piacokon az Eht. 111. § szerinti kötelezettség alkalmazásával a szabályozás céljai megvalósíthatók, ezért a kiskereskedelmi szolgáltatási piacon egyéb kötelezettség kiszabása nem szükséges.

Az Eht. 111. § (6) bekezdése azt is kimondja, hogy ha egy szolgáltató valamely érintett piacon a hatóság piac-elemzéssel és kötelezettségek megállapításával kapcsolatos eljárása alapján jelentős piaci erejűnek minősül, akkor a közvetítőválasztás lebonyolítása keretében nyújtott hálózati szolgáltatásának az ellenértékét költségalapon köteles kialakítani.

34 A jelen határozatban jelentős piaci erejűként minősített szolgáltatók mindegyike a közvetítőválasztáshoz igénybevetett híváskezdeményezés nagykereskedelmi szolgáltatást referencia-ajánlat alapján, szabályozott árakon nyújtja.

B. fejezet

Együttműködés a Gazdasági Versenyhivatallal
A Gazdasági Versenyhivatal észrevételei

A Gazdasági Versenyhivatal (a továbbiakban: *GVH*) az általa adott észrevételekkel kapcsolatban kiemelte, hogy az azokban megfogalmazott álláspontok a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló, többször módosított 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: *Tpvt.*) 38. § (2) bekezdése értelmében a jövőben folytatandó versenyfelügyeleti eljárásokban a *GVH* Versenytanácsát nem kötik. Ennek megfelelően a helyhez kötött telefon piacokkal kapcsolatos konkrét versenyfelügyeleti eljárásokban a *GVH* Versenytanácsa a Tanács határozatában meghatározottól eltérő piacokat határozhat meg, illetőleg az egyes vállalkozások piaci helyzetét, gazdasági erőfölényes pozícióját eltérően ítélni meg. Mindez az Európai Unió Bizottságának piacelemzéséről és a jelenős piaci erő értékeléséről szóló iránymutatása³⁵ (a továbbiakban: Iránymutatás) 25. pontjában foglaltakkal is összhangban van. Tekintettel ugyanakkor a jogbiztonság és a jogalkalmazás kiszámíthatóságának általános követelményére, valamint az Iránymutatás 24-25. pontjából kiolvasható azon célkitűzésre, hogy az ilyen eltérések csak valóban indokolt esetben forduljanak elő, a *GVH* az ilyen ügyek vizsgálati szakaszában a Hatóság és a *GVH* között létrejött megállapodásnak megfelelően a jogalkalmazás egységének megőrzése érdekében konzultálni fog a Hatóság Döntéselőkészítő Ágazatával.

A *GVH* meglátása szerint a határozat-tervezet megalapozottabbá tételéhez szükséges lenne az adatok frissítésére a Hatóság adatbázisaiból rendelkezésre álló adatok és/vagy újabb adatszolgáltatási kötelezettség előírásának segítségével, különösen arra tekintettel, hogy a tervezetben szereplő, nagyrészt csak 2004-ig ismert adatok alapján levont következtetésekre alapozva kíván a Tanács az elkövetkezendő szabályozási periódusra (2007-2008-ra) kötelezettségeket előírni.

Az Eht.-ban szabályozott *JPE* hatósági eljárás és ahhoz kapcsolódó adatszolgáltatásra irányuló ellenőrzési eljárás sajátos típusú, tartalmú hatósági jogviszonyrendszer. Sajátos mind a tényállás tisztázására irányuló eljárási cselekmények folyamatát, mind az eljárás menetét, szerkezetét, és az abban foglalt döntési folyamat rendszerét tekintve és ebből következően az ügyintézési határidő vonatkozásában is.

Mindezek alapján megállapítható, hogy a tartalmában *ex ante* típusú *JPE* eljárás döntési folyamatának elengedhetetlen, megelőző része az adatszolgáltatás elrendelése. Az adatszolgáltatás alapján pedig a beérkezett adatok felvételét képezik a releváns tényállási- és érdemi döntéshez szükséges elemek hatósági elemzésének. Az adatszolgál-

tatásra irányuló eljárási cselekményeket alapvetően meghatározza, hogy egyrészt az adatszolgáltatás – fogalmi szempontból is nyilvánvalóan – csak a megelőzően, azaz a szolgáltatónál már rendelkezésre álló adatokra terjedhet ki oly módon, hogy az csak olyan időszakra és adatokra vonatkozhat, amely a hatósági eljárásban bizonyítékként értékelhető, felhasználható. Másrészt az adatok feldolgozása, elemzése, értékelése a hatóság számára időben is terjedelmes tevékenységet feltételez.

Mindebből következően az adatszolgáltatás, mint a piacelemzés folyamatának első eljárási cselekménye kizárólag múltbéli adatokra vonatkozhat, azaz az eleve két-évente lefolytatandó *JPE* eljárást megelőző időszakra terjedhet ki.

Az Eht. szabályain alapuló eddigiekben vázolt hatósági eljárási folyamat keretében a megfelelő, megalapozott és valóságos piaci körülményeket tükröző tényálláson nyugvó érdemi döntés meghozatala érdekében, az adatszolgáltatás elrendelését megelőző időszakra vonatkoztatható és ezért meghatározott időszakra kiterjedő adatokon túlmenően a Tanács egyéb a tényállás tisztázására irányuló cselekményeket is végez a *JPE* eljárásban, amelyek az érdemi döntésben értékelésre kerülnek:

Ilyen – a tényállás tisztázásával összefüggő – garanciális elem a piaci események, trendek adatszolgáltatást követő figyelemmel kísérése. Ebben a körben a Tanács különösen fontosnak tartja kiemelni azt a tény, hogy a Tanács határozata nem korlátozódik az adatlapokkal teljesített adatszolgáltatásra, azaz a Tanács határozata nem kizárólag az adatszolgáltatás során bekért adatokon alapul, hanem magában foglal olyan elemzéseket, és megállapításokat is, amelyekről a Tanácsnak már hivatalból tudomása van. Ilyen információforrások az egyes adatbázisok, és a különböző nyilvános ajánlatok, valamint a szolgáltatók által kialakított *ÁSZF*-ek. Adatbázisok lehetnek egyrészt a Hatóság saját hiteles hatósági nyilvántartásai, másrészt külső adatbázisok, mint például *KSH* által vezetett negyedéves frissítésű *OSAP* adatbázis, pontosabban annak elektronikus hírközlésre vonatkozó elemzései, statisztikái.

A tényállás tisztázásának e módszere körében a Tanács alapvetően tekintettel van arra a tényre is, hogy a piacelemzéshez teljeskörű adatszolgáltatás ismételt elrendelése komoly terhet ró az egyes szolgáltatókra is, ráadásul ezzel aránytalanul meghosszabbodna a *JPE* eljárásban nyitvaálló egyébként is hosszú ügyintézési határidőt. Ezért a kiemelten és kifejezetten indokolt eseteket leszámítva a Tanács megpróbálja elkerülni a *JPE* eljárásban a teljeskörű adatszolgáltatási kötelezettség többszöri ismétlését, elrendelését.

Összefoglalóan tehát a *JPE* eljárásban egy 2007-ben hozott érdemi döntés az Eht. szabályozási rendszere alapján

³⁵Commission guidelines on market analysis and the assessment of significant market power under the Community regulatory framework for electronic communications networks and services (2002/C 165/03)

2005. évi adatszolgáltatási kötelezettségen, így 2004. évi adatokhoz igazodik akként, hogy a Tanács az érdemi döntés meghozataláig vezető eljárási szakaszokban folyamatosan figyeli, elemzi, értékeli, követi a részletesen említett – adatszolgáltatást kiegészítő – tényállási elemek alapján a piaci folyamatokat. Végül, de nem utolsósorban a változások megfelelő kezelésének terén az eljárás ügyfelei számára további biztosítékot, hogy a Tanács amennyiben az érintett piacon fennálló verseny megítélése szempontjából jelentős körülmény jut a tudomására, akkor az Eht. 57.§ (2) bekezdése szerint haladéktalanul lefolytathat – hivatalból, vagy kérelemre – újabb piacelemzést.

A Tanács azonban a határozatában megállapította – és ezt a határozat-tervezet „I.7 A piac alakulása a jövőbeli időtávon belül” pontjában ki is fejt – hogy a vizsgált piacon a változást leginkább jellemző mutató – a kábeltelefon előfizetés – mértéke azt mutatja, hogy a KTV telefonszolgáltatás eddigi elterjedtsége a piaci viszonyokat nem befolyásolta annyira, hogy az adatgyűjtés megismétlése 2005-2006. években indokolt lenne.

A GVH szerint a tervezet tévesen állapítja meg az I.4.1. bd) pontban, hogy az újonnan piacra lépő alternatív szolgáltatók szinte kizárólag a nem lakossági előfizetőkből képezik előfizetői bázisukat, melynek ellenpéldájaként az elsődlegesen lakossági piacra koncentrááló Tele2 Kft. említhető. A GVH kifejezőbbnek tartaná a megállapítás olyan értelmű átfogalmazását, mely szerint az alternatív szolgáltatók jellemzően vagy a lakossági, vagy a nem lakossági szegmensre kívántak fókuszálni, ezért a két részpiacon eltérő szereplők és eltérő számban jelentek meg. Ez aztán arra a következtetésre vezethetne, hogy a kínálati helyettesítés (egyéb szempontokkal is alátámasztva) a két szegmens között kizárható, s végső soron főként erre tekintettel állapítható meg, hogy nem indokolt a két piac összevonása.

A GVH észrevétele alapján a Tanács az alábbiak szerint pontosította a határozat-tervezet bd) alpontját:

„bd) Az 1993-94-ben megkötött koncessziós szerződések alapján az egyes számozási területeken működő szolgáltatók, illetve jogutódaik 8 évre kizárólagos jogot szereztek nyilvánosan elérhető helyhez kötött telefon (akkori kifejezéssel: közcélú távbeszélő) szolgáltatás nyújtására. E szolgáltatók mind a lakossági, mind a nem lakossági piacon versenyképes ajánlatokkal vannak jelen. Az újonnan piacra lépő ún. alternatív szolgáltatók, tehát amelyek korábban nem rendelkeztek koncesszióval az ország valamely területén, ezzel szemben (a Tele2 kivételével) szinte kizárólag nem lakossági előfizetőkből képezik előfizetői bázisukat. Ebből következően az alternatív szolgáltatók jellemzően vagy a lakossági (Tele2) vagy a nem lakossági szegmensre kívánnak fókuszálni, ezért e két részpiacon eltérő szereplők eltérő számmal jelennek meg, melyek üzleti, marketing stratégiája, az előfizetőkel szemben követett magatartása markánsan különböző attól függően, hogy azok a lakossági, illetve a nem lakossági piacon tevékenykednek.”

A GVH meglátása szerint az I.4.2. pontban („Nyilvános telefonállomásokról indított hívások”) foglalt indokolás inkább az I.3. alfejezet témájához („A szolgáltatás tartalmi meghatározása”) illene.

A Tanács véleménye szerint ezen pont lényege annak vizsgálata, hogy a nyilvános állomásokról indított hívások melyik piac részéhez tartoznak, s nem pedig a szolgáltatás tartalmi meghatározása, mert a tartalom gyakorlatilag ugyanaz a hozzáférés minden fajtájánál. Itt történik a lakossági és nem lakossági piacok különbözőségének a vizsgálata és itt indokolt a nyilvános állomások vizsgálata is.

A GVH szerint a tervezet I.4.3. pontjában szereplő elemzés a tervezet következtetésével szemben – miszerint a helyi és országos hívások piacainak szétválasztása nem indokolt – sokkal inkább azt támasztja alá, hogy a kétféle hívástípus között keresleti oldalról nem áll fenn helyettesítés, ami éppen az elkülönült kezelést indokolná, ugyanakkor belátható, hogy a kétféle hívástípus a kínálati helyettesíthetőség lehetősége és a versenyviszonyok hasonlósága miatt szabályozási szempontból valóban egy piac részének tekinthető.

Az elkülönült kezelés csak akkor indokolt, ha a szolgáltatás nyújtásában van lényeges különbség, pl. tarifális vagy egyéb szempontból. Itt azonban léteznek olyan díjcsomagok, amelyeknél mind a helyi, mind az országos hívások azonos díjért vehetők igénybe. Ebből következően a helyi és az országos hívások piacainak szétválasztása nem indokolt, ebben a Tanács egyetért a GVH-val.

Az előző pontban szereplő, hasonló okokra tekintettel a GVH az I.4.4. ponttal kapcsolatban is úgy látta, hogy a tervezetben szereplő indokolás csak a keresleti helyettesítés hiányának alátámasztására alkalmas, és a Tanácsnak további érveket kellene felhoznia a kínálati helyettesítés hiányára és a versenyviszonyok különbözőségére vonatkozóan ahhoz, hogy a belföldi és nemzetközi hívások elkülönült kezelésének indokoltságát alátámassza.

Az elkülönült kezelés csak akkor indokolt, ha a szolgáltatás nyújtásában van lényeges különbség, pl. tarifális vagy egyéb szempontból. A nemzetközi hívások piacán azonban nem léteznek olyan díjcsomagok, amelyeknél mind a belföldi, mind a nemzetközi hívások azonos díjért vehetők igénybe. A Tanács véleménye szerint ezért nem indokolt a nemzetközi és a belföldi hívások piacok összevonása.

A GVH szerint az Internethívásokkal kapcsolatban a tervezet I.4.7 pontjában szereplő érvek ugyancsak annak megállapítását támasztják alá, hogy azok és a belföldi hívások között nincsen keresleti helyettesítés, de a Tanács által levont következtetések alátámasztásához, miszerint az Internet hívás a vizsgált piac részét képezi, további, a kínálati helyettesítés fennállására, illetve a versenyviszonyok hasonlóságára vonatkozó bizonyítékok lennének szükségesek.

A Tanács a GVH észrevételével kapcsolatban megjegyzi, hogy az Internet hívások a hálózat erőforrásainak

az igénybevétele szempontjából nem különböznek pl. egy prémiumdíjas hívástól, mely ugyanúgy nem földrajzi számmal érhető el.

A GVH – a korábbi határozat-tervezetekre adott véleményével összhangban – félreérthetőnek tartotta a tervezet I.5.1. pontjának azon megállapítását, mely szerint a „*más szolgáltató által versenytársként nyújtott, tartalmilag azonos telefon-szolgáltatás – amennyiben az az adott területen elérhető – nem a helyettesíthetőség körébe tartozik*”. Helyette javasolta a mondatban annak hangsúlyozását, hogy ezen szolgáltatásokat a Tanács az érintett piac részeként vette figyelembe.

A GVH észrevételét a Tanács figyelembe vette, és a határozat-tervezet fenti pontját ennek megfelelően módosította.

„I.5.1. Keresleti helyettesítés

A keresleti helyettesítés lehetővé teszi a hatóság számára azon helyettesíthető áruk vagy áruszáma meghatározását, amelyekre a fogyasztók könnyen válhatnak egy relatív áremelkedés esetén. Ezek alapján a Tanács a jelen piacon megállapította, hogy a más szolgáltató által versenytársként nyújtott, tartalmilag azonos telefon-szolgáltatás – amennyiben az az adott területen elérhető – az érintett piac részeként veendő figyelembe, így nem tartozik a helyettesíthetőség vizsgálatának témakörébe.”

A GVH álláspontja szerint némileg leegyszerűsítő a határozat-tervezet I.5.1.1. pontjának azon megközelítése, mely szerint a hívások helyettesíthetőségének vizsgálata során a helyhez kötött számokra irányuló hívásokat elvi szempontból is csak mobil – helyhez kötött hívásokkal találja helyettesíthetőnek, mert ezzel figyelmen kívül hagyja azt a tényt, mely szerint a lakossági és nem lakossági szegmensen is igen elterjedt a mobil és vezetékes hozzáférés egyidejű fennállása, ami a helyhez kötött hívások egy része tekintetében a mobil – mobil (on-net vagy off-net) hívások helyettesítő szerepének vizsgálatát is szükségessé tenné. Továbbá, a GVH szerint az árak összehasonlításakor célszerű lenne a hívásirányonkénti elemzést (is) elvégezni (helyhez kötött szolgáltatóként külön-külön) mert elképzelhető, hogy a különböző hívásirányoknál, illetve szolgáltatóknál a mobil szolgáltatások eltérő verseny-nyomást gyakorolhatnak, ami a helyi és belföldi hívások megkülönböztetésének vagy összevonásának megítélésére és a JPE státusz megállapítására is kihat. A GVH szerint a mobil hangforgalom, valamint a mobil beszélgetések átlagos hosszának növekedése miatt pedig szükséges lenne a tervezetben szereplő adatsorokat 2005. és 2006. évi adatokkal is kiegészíteni, annak érzékeltetésére, hogy a vázolt tendenciák, illetve azok mentén a helyettesítés megítélése az előbbieken ellenére sem változott érdemben.

A Tanács az I.5.1.1. pontban megvizsgálta a nagyobb jellemző hívásirány-csoportokat, de a szolgáltatók közötti díjkülönbségek nem indokolták a szolgáltatónkénti elemzést. A mobil hívások átlagos hosszának diagrammját a Tanács kibővíti a 2005-2006. évi adatokkal.

A GVH nem értett egyet a Határozat-tervezet I.5.3. pontjának azon megállapításával, amely szerint a vizsgált piacokon nincsen rövidtávú kínálati oldali helyettesítési lehetőség, mert álláspontja szerint a kábeltelevíziós hangszolgáltatásokra tekintettel a kábeltelevíziós hálózatok legalább részben és minimálisan a lakossági piacokon kínálati helyettesítést képezhetnek, amit az is alátámaszt, hogy sorra jelennek meg kisebb kábelszolgáltatók hálózatain is helyhez kötött telefon-szolgáltatások, illetve a nagyobb szolgáltatók is fokozatosan elérhetővé teszik a szolgáltatást hálózataik újabb és újabb részein. A tervezetben írt belépési korlátokat (műszaki beruházások, szakember-gárda szervezése, stb.) ugyanis nagymértékben csökkenthetik az azonos tulajdonosi körbe tartozó hálózatok között fennálló gazdaságossági hatások, továbbá egyes alternatív szolgáltatók (PanTel, GTS) „*háttér PSTN*” szolgáltatókként való megjelenése, a kábeltelevíziós hangszolgáltatások műszaki hátterének biztosításának céljával.

A Tanács hangsúlyozta a kínálati helyettesítés vizsgálata során, hogy azon vezetékes/kábeles műsorelosztó szolgáltatók, melyek még nem léptek be a vizsgált piacra és nyújtanak szélessávú Internet elérést hálózatukon, eséllyel nyújthatnak kábeltelefon szolgáltatást is. Azonban a Tanács felhívja a figyelmet arra, hogy a jelentős KTV társaságok már nyújtanak kábeltelefon szolgáltatást, s az már része a piacnak. A kisebb KTV szolgáltatók rövidtávú belépésében taglalt műszaki, beruházási, illetve szervezési jellegű korlátokon túl felléphetnek olyan jogi korlátok is, melyek akadályozhatják pl. a „*háttér*” szolgáltatókkal történő szerződéskötést és együttműködést. (Ilyen pl. az, hogy a JPE szolgáltatók megtagadják azt a lehetőséget a KTV szolgáltatóktól, hogy a saját előfizetőik hívásainak a végződését egy- „*háttér*” szolgáltatóként jelentkező - alternatív szolgáltató „*tranzitálásán*” keresztül végezzék). Végkövetkezésként elmondható, hogy a határozat-tervezetben taglalt korlátok olyan jelentősek, hogy a Tanács továbbra sem tartja valószínűnek, hogy a KTV szolgáltatók kínálati helyettesítési lehetősége olyan fokú lenne, mely indokolná a szolgáltatási piac jelentős bővítését.

Bár a GVH is úgy látja, hogy a nem „*volt koncessziós*” szolgáltatók által az inkumbensekre gyakorolt verseny-nyomás mértéke még nem éri el azt a szintet, ami a földrajzi szempontú lánchelyettesítés fennállását, országos földrajzi piac meghatározását indokolná, azonban fontosnak tartotta megjegyezni, hogy a tervezetben I.6.2. pontjában szereplő 12. táblázat adatai tekintetében szükséges lenne 2004-nél újabb adatokra támaszkodni, mivel véleménye szerint azóta jelentős változások következtek be – elsősorban a különböző szolgáltatások földrajzi lefedettség tekintetében.

A Tanács az „*I.7. A piac alakulása a jövőbeni időtávon belül*” fejezetben megindokolta, hogy a vizsgált piacon a változást leginkább jellemző mutató – a kábeltelefon előfizetés – mértéke azt mutatja, hogy a KTV telefonszolgáltatás eddigi elterjedtsége a piaci viszonyokat földrajzi

szempontú lánchelyettesítés szempontjából sem változtatta meg annyira, hogy az adatgyűjtés megismétlése 2005-2006. években indokolt lenne, különösen a kábeltelefon szolgáltatás elszórt földrajzi megoszlása miatt.

A GVH meglátása szerint a határozat-tervezet I.7. pontjában a kábeltelevíziós hangszolgáltatások szerepének megítélésekor nem elegendő a tényleges előfizetőszámok összevetése, mely alapján a Tanács a hozzáférésekre vonatkozó adatok alapján a hívásslolgáltatások vonatkozásában is azt a következtetést vonja le, miszerint a kábeltelefon előfizetések száma a teljes fővonalzámnak mindössze 2,58 %-a, így ez a piaci viszonyokat nem változtathatja meg érdemben a tervezet által szabályozni kívánt időszakban sem. A GVH álláspontja alapján azonban a helyhez kötött inkumbens szolgáltatók piaci pozícióját, és ennél fogva piaci magatartását nemcsak a tényleges előfizetőszámok alapján számítható piaci részesedés, vagy nem elsősorban az befolyásolja, hanem az előfizetők váltási lehetősége és hajlandósága, melyek közül az előbbit a kábeltelefonnal lefedett területeken élő előfizetők száma alapján lehet megbecsülni. A GVH – részben a Hatóság kábelprojektjének adatai alapján készített – számításai szerint például az Invitel esetében az előfizetők több, mint 50%-ának lenne lehetősége arra, hogy akár azonnal áttérjenek kábeltelevíziós hangszolgáltatásra, ami – az előfizetők váltási hajlandóságától és egyéb tényezőktől függően – az Invitel JPE-státuszára is hatással lehet. Hasonló elemzéssel a GVH a többi volt koncessziós szolgáltató esetében nem rendelkezik, így szükségesnek tartaná, hogy a Tanács a piac (és a piaci pozíciók) jövőbeli alakulására vonatkozó következtetések levonása előtt ezirányú vizsgálatokat is végezzen.

A Tanács véleménye szerint az Invitel és a többi inkumbens szolgáltató JPE státusán nem változtat azon becslés, amely a területükön lévő kábeltelefonnal lefedett előfizetők váltási lehetőségét számolja ki. A Tanács rendelkezésére álló adatokból nem látszik olyan tendencia, amely a vizsgált időszakban mért igen jelentős JPE túlsúlyú piaci részesedéseket olyan módon tudná megfordítani az előretekintő időszakban, hogy egyrészt a Határozat-tervezetekben kijelölt JPE szolgáltató elveszítené JPE státusát, másrészt hogy feltűnjön olyan új (kábeltelefon) szolgáltató, melynek piaci ereje olyan mértékben megnő, hogy versenykorlátozó ereje révén azt JPE-nek kellene kijelölni. A Tanács hangsúlyozza, hogy a vizsgált piacon a verseny segítése alapvető elemének tekinti a közvetítéváltás kötelezettségét, amelynek alkalmazása nélkül komoly esély mutatkozhatna a verseny korlátozására abban az esetben is, ha egyébként a vizsgált piacon valós verseny lenne. A Tanács azzal vette figyelembe a hatékony versenyhez való közeledés kialakulásának a lehetőségét, hogy további kiskereskedelmi kötelezettséget nem rótt ki.

A GVH álláspontja szerint a határozat-tervezet I.9.1. pontjában a strukturális korlátok címszó alatt nem lehet figyelmen kívül hagyni a kábeltelevíziós hálózatok üzemeltetőinek piacra lépési lehetőségeit, akár a nagyobb

beruházást igénylő kábelhálózat visszirányúsítása, akár a már visszirányúsított kábelhálózatok telefon szolgáltatásra alkalmassá tétele révén, mely utóbbi esetében a piacra lépési korlátok sokkal kevésbé érvényesülnek, mint a Tanács által elemzett esetekben, ami a hatékony versenyhez való közeledés szempontjából is kiemelt jelentőségű lehet.

A Tanács a GVH véleményét a következőképpen veszi figyelembe az „I.9.1 Piacra lépési korlátok” pont „Strukturális korlátok” alpontjának a) bekezdésében:

„Egy-egy adott földrajzi területen új piacra lépő szolgáltató a következő módokon tud belföldi hívásokat lebonyolítani:

a) új hálózatot épít vagy már meglévő távközlési hálózatát korszerűsíti és/vagy alkalmassá teszi telefonszolgáltatásra”

A fentiekben részletesen kifejtetteknek megfelelően a GVH az I.9.2. pontban is szükségesnek tartaná az ismertetett belépési korlátok mellett („mögött”) működő piacok hatékony versenyhez való közeledésének részletesebb elemzését, a kábelhálózatok által támasztott verseny-nyomás nagyobb – a jelentőségéhez mért – súllyal történő figyelembe vételét. Ennek során a GVH szerint nem elegendő a 2004. évi tényleges piaci részesedési adatokra támaszkodni, hanem a különböző technológiák (különösen is a kábeltelevíziós hangszolgáltatás) hatását a szabályozni kívánt időtávon belül várható lefedettségére tekintettel kellene megítélni.

A Tanács felhívja a figyelmet arra, hogy a vizsgált piacon a kábeltelevíziós hangszolgáltatást egyértelműen a piac részének tekinti. A hatékony versenyhez való közeledés vizsgálata során a Tanács nem tartja szükségesnek a különböző technológiák hatásának vizsgálatát a piacelemzésbe beemelési, hiszen a piacvizsgálat deklaráltan technológia-semleges megközelítésű. Továbbá az előfizetők váltási szándéka sem alapvetően technológiafüggő, hanem nagyon sok más tényezőn (szolgáltatók piaci, üzleti magatartása, reklám, díjsomagok, szolgáltatás-csomagok, ügyfélszolgálat stb.) alapul. A Tanács tehát azzal vette figyelembe a hatékony versenyhez való közeledés kialakulásának a lehetőségét, hogy elegendőnek tartotta a közvetítő-választás kötelezettségének kirovását, további kiskereskedelmi kötelezettséget nem rótt ki.

Az ágazati szabályozás specifikus vonásai címszó alatt a határozat-tervezet I.9.3. c) pontjának címét a GVH „Jogi kiszámíthatóság” helyett a jogi, szabályozási vagy piaci környezet kiszámíthatóságára javasolja módosítani, mert álláspontja szerint a jogi kiszámíthatóság a versenyjogi szabályozást és beavatkozást is jellemzi, a különbség – mint ahogyan az a címszó alatt szereplő elemzésből is kitűnik – inkább a piaci környezet, működési feltételek előrejelezhetőségében, előre ismert voltában áll.

A Tanács a GVH véleményét figyelembe véve a fenti pont címét az alábbiak szerint módosítja:

„Jogi, szabályozási vagy piaci környezet kiszámíthatósága”

A GVH szerint téves az a megállapítás a határozat-tervezet II.2.1. pontjában, mely szerint a nagyon magas piaci részesedések mellett a többi szempont már marginálisnak minősül, hiszen éppen az indokolja a további szempontok elemzésének szükségességét, hogy egyes tényezők képesek lehetnek a nagyon magas piaci részesedésből fakadó inkumbensi előnyök ellensúlyozására, ekként alkalmasak lehetnek arra, hogy a piaci szereplő erőfölényét erodálják. Véleménye szerint különösen ilyen tényezőnek minősülhet a kiegyenlítő vásárlóerő léte, illetve az a körülmény, ha könnyen, gyorsan, kockázat-mentesen és alacsony költségekkel megvalósítható a belépés, azaz támadható a piac. Ezen szempontok részletes elemzését megelőzően a GVH álláspontja szerint nem célszerű azok jelentőségére vonatkozó kijelentéseket tenni, így a piaci részesedésen túli szempontokat előre marginálisnak minősíteni.

A Tanács a GVH véleményét figyelembe véve a „II.2.1 Piaci részesedés” fejezet utolsó bekezdését a következőképpen módosítja:

„A Tanács megállapította, hogy a vizsgált piacokon a döntő fölény a piaci részesedések területén mindenütt jelentkezik a piaci erőt növelő egyéb tényezőkkel (pl. innovációs készség, választék, stb.), ezért a Tanács alapvetően a piaci részesedések elemzésére szorítkozott.”

Tekintettel arra, hogy a tervezet mind a lakossági, mind a nem lakossági felhasználók piacára vonatkozik, célszerű lenne a határozat-tervezet II.2.5. pontjában a vevő-koncentráció hatását, illetve annak hiányát a lakossági piacon is bemutatni, például a nemzetközi hívásokra vonatkozó határozat-tervezetben található megoldás felhasználásával (a 39. oldal tetején látható táblázat alatti bekezdés beillesztésével).

A Tanács a GVH véleményét figyelembe módosítja a fenti pontot azzal, hogy az alábbi szövegrész kerül a 15. táblázat alá:

„A lakossági ügyfélkört általában az jellemzi, hogy sok, kis bevételt hozó ügyfélből áll. Ezen ügyfelek egyike sem kerülhet alkupozícióba, egyikük elvesztése sem veszélyeztetné a cég létét, talpon maradását. Ezért ilyenek nem kerültek a 10 legnagyobb bevételt hozó ügyfelek közé.”

A határozat-tervezet II.2.9. pontjában a GVH szerint érdemes lenne megemlíteni, hogy az inkumbensek hívások tekintetében fennálló piaci pozícióját, előnyét erősítheti – legalábbis a közvetítő szolgáltatókkal, illetve hívókártyás szolgáltatókkal szemben – az a körülmény, hogy a hívások kezdeményezésének előfeltételét jelentő hozzáférés nyújtására is (ők) képesek.

A Tanács a GVH véleményét a következőképpen veszi figyelembe („II.2.9. Választékgazdaságosság” pont második bekezdésébe beillesztendő):

„Az érintett piacokon döntő piaci részesedéssel bíró szolgáltatók szolgáltatási portfóliója nagymértékben hasonló. Ezen szolgáltatók hívások tekintetében fennálló piaci pozícióját, előnyét erősítheti – legalábbis a közvetítő szolgáltatókkal, illetve hívókártyás szolgáltatókkal szemben – az a körülmény, hogy a hívások kezdeményezésének előfeltételét jelentő hozzáférés nyújtására is (ők) képesek.”

A GVH meglátása szerint a határozat-tervezet II.2.10. pontjában a különböző elektronikus hírközlési szolgáltatók között fennálló tulajdonosi, irányítási viszonyok nem a vertikális integráció kérdésköréhez tartoznak, hanem inkább a vállalkozás mérete, illetve a tőkepiachoz való hozzáférés szempontjának keretében elemzendőek.

A Tanács a GVH észrevételét a határozat tartalmi mondanivalója tekintetében kevésbé lényeges inkább dogmatikai okfejtésnek tartja, mivel a hírközlési szolgáltatók között fennálló tulajdonosi, irányítási viszonyok inkább a vertikális integrációnál tett megállapítások fejezetben belül ajánlott feltüntetni. Ennek indokoltsága a határozat említett pontjában felsorolt szolgáltatók példáján keresztül konkrétan bemutatásra is került.

A GVH szerint további a határozat-tervezet II.2.11. pontjában érvekkel kellene alátámasztani a határozat-tervezet II.2.11. pontjában szereplő megállapítást, amely szerint a magasan fejlett elosztó és értékesítő hálózat a JPE pozíció megállapítása szempontjából releváns tényező, hiszen az inkumbensek közötti összehasonlítás e tekintetben nem mérvadó; az inkumbensek képességeit az alternatív szolgáltatókkal, versenytársaikkal szembeállítva kellene elemezni. Véleménye szerint különösen arra tekintettel lenne szükséges a megállapítás alaposabb bizonyítása, mivel a Tanács – szó szerint azonos érvelésre támaszkodva – a nemzetközi helyhez kötött hívások piacainak elemzésénél ezzel éppen ellentétes következtetésre jutott.

A Tanács a GVH véleményét figyelembe véve módosította a határozat-tervezet vonatkozó fejezetét:

„A Tanács megállapította, hogy a magasan fejlett elosztó és értékesítő hálózat nem releváns tényező, amennyiben – mint ez a volt koncessziós szolgáltatók valamint a ténylegesen versenyző nagyobb alternatív szolgáltatók mindegyikénél megállapítható – mindegyik szolgáltató ügyfélszolgálatára rendelkezik ingyen vagy helyi tarifával hívható számokkal, mely utóbbiak az ország egész területéről elérhetőek. Ezen kívül mindegyik cég rendelkezik személyes ügyfélszolgálati pontokkal és személyes értékesítési csapatokkal is, melyek képesek megkeresni az ügyfeleket bárhol az országban.”

A korábban írtaknak megfelelően a GVH szerint a határozat-tervezet II.2.12. pontjában szereplő szempontnál nem elegendő annak megállapítása, hogy a korábban piacra még nem lépett, kétirányú csillagpontos hálózattal rendelkező vezeték nélküli műsorelosztó szolgáltatók, valamint az áramszolgáltató vállalatok, vagy azokkal szövetkező PLC vállalatok potenciális versenyt támaszthatnak, hanem szükséges lenne ezen potenciális verseny mértékének, jelentős piaci erőre gyakorolt hatásának elemzése is, különösen a szabályozni kívánt jövőbeni időszakokra várható fejlemények figyelembevételével.

A Tanács e kérdéssel kapcsolatos véleményét lásd az I.5.3 pontban írt válaszban. A Tanács véleménye szerint jelen határozat-tervezetben elegendő utalni az I.5.3 fejezetben említett kínálati helyettesítési lehetőségekre, valamint az I.9.1 fejezetben említett piaci lépési korlátok

meglétére. Ezen fejezetben leírtak együttesen bizonyítják, hogy annak ellenére, hogy vannak jelek a hatékony verseny kialakulására, a vizsgált piacon az inkumbens szolgáltatók piaci részesedése annyira túlnyomó súlyú, hogy a potenciális verseny mértékének részletesebb elemzési módja sem változtatná meg a JPE minősítés konkrét kritérium rendszerét.

A stratégiai korlátok között említett versenyhivatali eljárásokhoz kapcsolódóan annyi kiegészítést kívánt tenni a GVH, hogy az egyik ilyen eljárása már lezárult – bár az írásos határozatot még nem hozta nyilvánosságra –, és a Versenytanács a hozzáférési piaci erőfölény átvitelére irányuló eljárás alá vont magatartást jogsértőnek, visszaélészerűnek találta.³⁶

A Tanács a GVH észrevételével kiegészíti a II.2.12. pont utolsó mondatát:

„A vizsgált piacokon a szolgáltatók stratégiai korlátozó magatartására utaló jelek megfigyelhetők: a Gazdasági Versenyhivatal jelenleg két szolgáltató ellen is versenyfelügyeleti eljárást folytat a hívás forgalmi piacokon fennálló verseny – hozzáférési piaci erőfölény átvitele révén történő – korlátozását célzó vagy eredményező magatartások gyanúja tárgyában. A GVH-nak az észrevételzés során adott tájékoztatása szerint az egyik ezzel kapcsolatos eljárása már lezárult – bár az írásos határozat még nem került nyilvánosságra hozatalra –, és a Versenytanács a hozzáférési piaci erőfölény átvitelére irányuló eljárás alá vont magatartást jogsértőnek, visszaélészerűnek találta.”

A GVH szerint a határozat-tervezet II.4. pontjában a Tanácsnak a lehetséges kapcsolódási pontok ismertetésén túl – a nemzetközi helyhez kötött hívásokra vonatkozó határozat-tervezetben (42. oldal) olvasható megoldáshoz hasonlóan – a potenciális problémákra (hozzáférési piaci erőfölény átvitele a forgalmi piacokra) is rá kellene mutatnia, amelyeket aztán a kötelezettségek kiszabása során is figyelembe kellene vennie, az alábbiakban részletesen kifejtettek szerint.

A Tanács a GVH észrevételével kiegészíti a II.4. pontot:

„Tekintettel arra, hogy az adott földrajzi piacokon a volt koncessziós szolgáltatók hozzáféréseik számaik tekintetében döntő fölényt mutatnak, várható, hogy ez valamely mértékben tükröződni fog ezen földrajzi piacok forgalmi helyzetében is. Emiatt fennáll annak a lehetősége, hogy az IHM rendelet szerinti 1. és 2. sz. piacon megmutatózó piaci erejüket ezen vállalkozások bizonyos mértékben át tudják vinni a vizsgált helyhez kötött belföldi forgalmi piacokra is.”

A határozat-tervezet III. fejezetének elején olvasható bevezető ötödik bekezdésében a GVH meglátása szerint tévesen szerepelnek a helyi hurok átengedésére, illetve a

hozzáférési kiskereskedelmi piacokra vonatkozó utalások, helyettük a híváskezdeményezés és -végződtetés, illetve a forgalmi piacok említése lenne indokolt.

A Tanács a GVH észrevételének megfelelően módosítja a fenti pont ötödik bekezdését:

„A tárgyalt piacokkal kapcsolatosan a vizsgált időszakban jogszabály előírta referenciaajánlat készítését, összekapcsolási kötelezettségeket illetve költség alapú árák alkalmazását a jelentős piaci erejű szolgáltatók részére a híváskezdeményezés, és -végződtetés szolgáltatás tekintetében, amely kötelezettség ugyan nagykereskedelmi jellegű volt, de célja a helyhez kötött belföldi forgalmi kiskereskedelmi piacokon a verseny ösztönzése volt.”

A GVH álláspontja szerint a határozat-tervezet III.3.2.1. pontjában szereplő nagykereskedelmi kötelezettségekre vonatkozó megállapítások tekintetében „elegánsabb” megoldás lenne, ha az azok indokoltságát alátámasztó nagykereskedelmi piaci piacelemzések, határozat-tervezetek is ismertek lennének a piaci szereplők számára, mert ez a megközelítés biztosíthatná átlátható módon, hogy kiskereskedelmi kötelezettség kiszabására csak a nagykereskedelmi kötelezettségek hatásának mérlegelését követően, végső megoldásként, „last resort”-ként kerül sor.

A GVH felvetésével kapcsolatban nyomatékosan hangsúlyozni kívánja a Tanács, hogy a kötelezettségek kiszabása körében a döntések meghozatala során mindig azt kell vizsgálnia és mérlegelnie hogy, az adott piachoz kapcsolódó piacokon kirótt kötelezettségek, és az elemzés alá vont piacon kiróni tervezett kötelezettségek együttesen képesek-e orvosolni a feltárt versenytorzító hatásokat. Ebből a szempontból tehát nem érhető a GVH felvetése, hiszen a feltárt versenyproblémákat mindig az adott helyzetben, a kapcsolódó piacokon hatályos kötelezettségek egymásra hatásának vizsgálatából kiindulva kell kezelni. A közvetítőválasztás kötelezettségének kirovásával összefüggésben fontosnak tartja a Tanács kiemelni, hogy ezen kötelezettségnek a kiskereskedelmi forgalmi piacokon történő előzetes megteremtése, biztosítása nélkül a nagykereskedelmi piacok, különösen a híváskezdeményezés nagykereskedelmi forgalmi piaca (lásd: 8. sz. piac) az ott kirótt kötelezettségek ellenére is azonnal tranzakció nélkülivé válna, és értelmetlenné tenné az ott kiszabott nagykereskedelmi kötelezettségeket.

A GVH észrevétele alapján a határozat III.3.2.1. pontja 2. bekezdésének utolsó mondata törlésre kerül.

A határozat-tervezet III.3.5. pontjának d) alpontja foglalkozik az indokolatlan árukapcsolás tilalma kötelezettségként való kiszabásának kérdésével. Ezzel kapcsolatban a GVH szerint a II.2.12. fejezetben foglaltaknak ellentmond a tervezet azon megállapítása, mely szerint „*egyéb, indokolatlan árukapcsolásra utaló jeleket a Tanács nem*

³⁶Adóntéssel kapcsolatban kiadott sajtóközlemény a következő internetes címen érhető el: http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=72&st=1&m5_doc=4182

észlelt". A GVH álláspontja értelmében a Tanácsnak itt azzal kellene megindokolnia a kötelezettség kiszabásának mellőzését, hogy bár elképzelhető, hogy a szolgáltatók hozzáférési piaci erőfölényüket megpróbálják átvinni a forgalmi piacokra is kapcsolt (lebeszélhetőséget tartalmazó) csomagok értékesítésével, ezt a problémát azonban a Tanács a hozzáférési piacon kívánja kezelni és/vagy annak kezelésére a versenyjogi ex post eszközöket, beavatkozást alkalmasnak és elégségesnek ítéli.

A határozat-tervezet III.3.5. Kiskereskedelmi kötelezettségek fejezetet ennek megfelelően átdolgozza annak érdekében, hogy (a GVH észrevételének megfelelően) megindokolja, hogy az észrevételben szereplő piaci probléma megoldását a Tanács a miért a hozzáférési, és nem a forgalmi piacon kezeli. A Tanács kihangsúlyozza, hogy további kiskereskedelmi kötelezettségek kiszabására az 1-2-es piacon van mód, különös tekintettel arra, hogy a közvetítéválasztás szolgáltatásra válaszul kínált (hozzáférési és forgalmi szolgáltatást összecsomagoló) díjsomagok vizsgálatánál az indokolatlan árukapcsolás lehetősége fogalmilag kizárólag a hozzáférési, és nem a forgalmi piacon értelmezhető. Az indokolatlan árukapcsolás két szolgáltatás esetén minden olyan esetben indokoltnak tekinthető, ha az adott két szolgáltatás tipikusan csak együtt vehető igénybe. Nyilvánvaló például, hogy vezetékes telefonhívást kezdeményezni valamilyen vezetékes hozzáférési típusú előfizetői szolgáltatáson keresztül lehet (analog, IP, vagy szélessávú telefon). Így ezen két szolgáltatás összekapcsolása indokoltnak tekinthető, noha ez nem jelenti azt, hogy a két szolgáltatást ugyanattól a szolgáltatótól kell igénybe venni. A Tanácsnak tudomása van olyan alternatív szolgáltatóról (Pantel), amely egy (Tele2 által kifogásolt) összecsomagoló (Favorit) díjsomagra kínál közvetítéválasztásos szolgáltatást (Pantel Fix, Fix Plusz csomagok), mely mutatja, hogy a verseny nincs kizárva ezen a piacon. A Tanács az indokolatlanul alacsony árak alkalmazásának a valószínűségére utaló jeleket még nem talált a vizsgált piacon. A Tanács tehát ex-ante kötelezést kizárólag akkor kíván alkalmazni, ha egyéb ex-post módszerek nem vezetnek eredményre. Jelenleg a GVH két szolgáltató ügyében folytat versenyfelügyeleti eljárást a hívás forgalmi piacon fennálló verseny – hozzáférési piacon meglévő erőfölény átvitele révén történő – korlátozását célzó vagy eredményező magatartások gyanúja tárgyában. A Tanács e vizsgálatok eredménye után szükség esetén a következő piacelemzési eljárás során, esetleg rendkívüli piacelemzés keretében vizsgálja meg annak szükségességét, hogy indokolt-e további kiskereskedelmi kötelezettségeket kiszabni.

C. fejezet

Egyeztetés az érdekeltekkel

Az alábbi válaszokban a szolgáltatók által adott észrevételek összefoglaltan vannak közölve. Az NHH Tanácsa válaszai a szolgáltatók vonatkozó (mondanivalójukat összefoglaló) részei után a keretben összefoglalva található meg.

C/1

INVITEL észrevételek a DH-18315-45/2006. számú, és a DH-18315-46/2006. számú piaci tervezetekhez

A határozat-tervezetre tett általános észrevételek:

Az Invitel egyetért az NHH határozat-tervezetében a közvetítő előválasztás kötelezettség fenntartásával. Másfelől viszont kifogásolja az indoklás több megállapítását, ugyanis a kábel TV szolgáltatók telefonszolgáltatása, és az aszimmetrikus mobil helyettesítés hatásának figyelmen kívül hagyásával véleménye szerint a Tanács éppen azt az infrastruktúra alapú versenyt nem értékeli, amely közvetlen szabályozói beavatkozás nélkül indult el, befolyásolja egyre nagyobb mértékben a piaci szereplők döntését.

Meglátása szerint a tervezet több helyen nem vesz tudomást, vagy jelentéktelennek ítéli a kábel TV szolgáltatók telefon-szolgáltatásának eredményeit, ennek megfelelően nem vizsgálja kellő alaposítással hatását a piac egészére.

Az Invitel értékelése szerint hasonló hiányosság a mobil szolgáltatások egyoldalú helyettesítő hatásának figyelmen kívül hagyása, mivel a határozat-tervezet vizsgálja ugyan a helyettesítés lehetőségét, azonban nem érdemben, és olyan szempontok alapján, amelyek a tényleges fogyasztói döntéseket kevésbé befolyásolják.

Az Invitel álláspontja szerint a kábel TV szolgáltatók telefonszolgáltatása kiszélesítette a versenyt, így az inkumbens szolgáltatóknak már a hozzáférési szolgáltatás sem jelent biztos bevételt, és díjait a legkevésbé sem alakíthatja szabadon.

Az Invitel kiemeli továbbá, hogy a mobil szolgáltatók kínálatában megjelentek a helyettesítő ajánlatok, amelyek a vezetékes szolgáltatók díjstruktúráját tükrözik, kiegészítve számos kedvezménnyel. A mobil szolgáltatás helyettesítő hatását véleménye szerint főként akkor lehet érzékelni, amikor az egy háztartásban élő előfizetők a párhuzamos vezetékes előfizetést felmondják, így a mobil hozzáférés kizárólagossá válik a háztartásban

A Tanács véleménye szerint a határozat-tervezet figyelembe veszi mind a KTV szolgáltatók kábeltelefon szolgáltatását, mind a fix-mobil helyettesítés hatását, de úgy ítéli meg, hogy ezen tényezők még nem befolyásolják olyan mértékben a verseny alakulását, hogy a vizsgált piacok szabályozás nélkül maradjanak. A Tanács annak ellenére, hogy a versenyproblémát leginkább jelző piaci részesedés mutatók jelentős (a belföldi hívás piacon legalább 93%, a nemzetközi hívás piacon legalább 74% feletti) részesedés mutattak a kijelölt JPE szolgáltatók tekintetében, a verseny jeleit mutató folyamatokat (melyeket az Invitel is bemutat észrevételében) érzékelve a kiskereskedelmi piacokon szükségesnek és elégségesnek találta az Eht. által kötelezően előírt közvetítéválasztás kötelezettségét kiróni, mivel a kiskereskedelmi piacon folyó verseny fenntartása alapvető fontosságú szabályozási cél.

A határozat-tervezetre tett részletes észrevételek:

Az Invitel szerint nem helytálló a határozat-tervezet 24. oldalán található megállapítás a mobil helyettesítés lehetőségét hívástípusonkénti elemzéséről, azaz hogy a Hatóság külön-külön értékelve vizsgálta az egyes helyhez kötött hívástípusok helyettesíthetőségét mobil hálózathoz indított hívással, technológiai alapon közelítve meg a helyettesíthetőséget, és elemeiben szeparáltan vizsgált egy olyan szolgáltatás-csomagot, amit fogyasztói szokások alapján lehetne vizsgálni. Véleménye szerint ugyanis nem az a kérdés, hogy a vezetékes-vezetékes helyi hívást hogyan és mennyiért lehet mobil-vezetékes irányú hívással helyettesíteni, hanem az, hogy egyáltalán ilyen helyettesítés történik-e, vagy helyette pl. mobil-mobil hívás két mobil hálózat között, esetleg mobil-mobil hívás hálózaton belül, vagy mobil-mobil hívás hálózaton és felhasználói csoporton (családtagok, intézményi ügyfél alkalmazottai közötti hívás speciális díjazással) belül.

Az Invitel kifogásolta az ár-összehasonlítást is. A határozat-tervezet véleménye szerint a vezetékes hálózatra irányuló hívások díjainál az alkalmazott díjakat veszi figyelembe és nem a potenciális lehetőséget, hiszen egy vezetékes végződtetési díj töredéke a mobil végződtetési díjnak, tehát a mobil-vezetékes irányú hívás potenciálisan helyettesítője lehet a vezetékes-vezetékes hívásnak. Ezzel kapcsolatban utal az Invitel a mobil szolgáltatók által bevezetett otthoni mobil csomagok díjstruktúrájára. Továbbá véleménye szerint itt asszimmetrikus helyettesíthetőségről lehet beszélni, ugyanis ezeket a hívásokat vezetékes hálózathoz induló hívásokkal – az aránytalan végződtetési díjak miatt – nem lehet helyettesíteni.

A fix-mobil helyettesítés kiindulópontjakor a Tanács figyelembe vette az adott piacon lévő bejelentett szolgáltatások összetevőit annak érdekében, hogy vizsgálható legyen, hogy helyettesítés esetén a vezetékes hívásokat milyen hívástípussal lehet helyettesíteni. A Tanács tehát azt vizsgálta, hogy ha megtörtént volna a helyettesítés, az mennyibe került volna a fogyasztónak, és fennállt volna-e a valóságban a helyettesítés. De ez csak az egyik vizsgált tényező. A Tanács vizsgálta azt is, hogy az érintett piacon bejelentett szolgáltatás funkcionális összetevői (helyhez kötött és mobil előfizetői elérések, faxkapcsolat létesítése, behívásos Internet kapcsolat létesítése, nemföldrajzi számok elérése), és igénybevételi körülményei között milyen azonosságok és eltérések találhatók a helyhez kötött telefonszolgáltatás és a mobil szolgáltatás között. Elemzésre került továbbá a helyhez kötött és a mobil telefonhasználat terén mutatkozó differenciálódás jelensége is, mely mutatja a helyhez kötött és a mobil telefonhasználatban még mindig mutatkozó különbségeket, annak ellenére, hogy vannak jelei a fix-mobil helyettesítés megletére (lásd az Invitel által is említett otthoni mobil díjcsomagokat). A Tanács ezen tényezők együttes elemzésével jutott arra a következtetésre, hogy valamennyi tényezőt egybevetve nincs helyettesítés az adott piacon.

A Hatóság számításai („egy előfizetőre jutó percforgalom” bontás) az Invitel szerint nem alaposak a határozat-tervezet 28. oldalán, mivel véleménye szerint a Hatóság nem vette figyelembe, hogy a vezetékes előfizetés háztartást jelent, a mobil előfizetés viszont egyént. Miközben tehát a háztartás tagjainak percforgalma a vezetékes előfizetés esetében egy előfizetésre kumulálódik, addig a mobil előfizetés esetében ez nem jellemző. Ennek megfelelően javasolja, hogy a vezetékes előfizetésre jutó percforgalmat el kellene osztani a háztartások átlagos létszámával.

A Tanács nem tartotta indokoltnak az egy előfizetőre jutó percforgalom számolásánál a szolgáltató által javasoltakat. A határozat-tervezetben ugyanis az összehasonlíthatóság miatt a vezetékes és mobil forgalmi adatok a lakossági és üzleti adatok együttes szerepeltetésével találhatók meg. Ennek oka, hogy a mobil adatok nincsenek megbontva lakossági és üzleti piacokra, így a Tanács az összehasonlíthatóság miatt a vezetékes adatokat is együttes módon szerepeltette. A másik tényező, ami miatt a Tanács nem végzett korrekciót, hogy az üzleti telefon valójában több forgalmi percet jelent, s az üzleti percforgalom esetében háztartásszám egyáltalán nem értelmezhető.

Az Invitel meglátása szerint a határozat-tervezet a 31. oldalon nem foglalkozik a kábelTV szolgáltatók által beindított telefonszolgáltatással, miközben a vizsgált időszakban egyfelől a UPC bejelentette szolgáltatásának elindítását, másfelől novembertől ténylegesen meg is kezdte szolgáltatását, és már a vizsgált időszakban 700 ezer előfizetőjénél tette lehetővé a telefonszolgáltatás nyújtását.

A Tanács kiemeli, hogy a kínálati helyettesítés körében csak azon szolgáltatók vizsgálandók, amelyek nem nyújtanak telefonszolgáltatást, és rövidtávon képesek a piacra való belépésre. A legnagyobb KTV szolgáltató (UPC, T-Kábel) KTV telefonszolgáltatása már a vizsgált piac részeként szerepel.

A 35. oldal megállapításaihoz képest az Invitel előrelépésként értékeli, hogy a határozat-tervezetben – felismerve az elhúzó eljárásból eredő hiányosságokat – a Tanács felülvizsgálta a kábelTV szolgáltatók helyzetét. Mindemellert az Invitel megjegyzi, hogy a határozat-tervezet továbbra sem a potenciális ügyfélkört veszi figyelembe, szemben a GVH gyakorlatával. Arra is felhívja a figyelmet, hogy a piacon megjelent olyan nagykereskedelmi ajánlat, amely révén a megfelelő infrastruktúra kiépítése nélkül is beléphetnek kábelTV szolgáltatók a telefon piacra (pl. Pantel), tovább csökkentve a belépési korlátokat és növelve a potenciális előfizetők számát.

A határozat-tervezet „1.7. A piac alakulása a jövőbeli időtávon belül” pontjában részletesen és egyértelműen elemzi a Tanács a kábeltelefon szolgáltatásokat. Ebben a pontban a Tanács megállapította, hogy ezen szolgáltatás elterjedtsége (2006. közepéig mérve) nem változtatta meg jelentősen a piaci viszonyokat.

Az Invitel tapasztalata szerint a hívásforgalmi szolgáltatások piacain (3-6 piacok) jelenleg is erőteljes árverseny

tapasztalható a szolgáltatók között, amely az elmúlt időszakban nemcsak erősödött, de ki is egészült a szolgáltatások más jellemzői közötti versengéssel is. Másfelől megjelent az infrastruktúra alapú verseny is a különböző platformokon működő szolgáltatók között, aminek eredményeként a kábel TV szolgáltatók és mobil szolgáltatók a vezetékcsatlakozásokhoz képest teljesen eltérő üzleti modellel, és ennek megfelelő egyedi kínálatokkal jelentkeztek, így a fogyasztók nagy része ma már nemcsak az inkumbens és közvetítő szolgáltatók szolgáltatásai között választhat, ahol a hozzáférési, forgalmi és kiegészítő szolgáltatások egyes díjainak különbözősége mellett, a szolgáltatások összetétele, sőt a kínált szolgáltatások minősége is változó. Ennek hatásaként a verseny már nem csak az árakat tartja kordában, hanem a választékot is erősíti, amely összességében a fogyasztói hasznot maximalizálja.

Az Invitel állítása szerint az elmúlt években évente elveszítette előfizetőinek 10%-át. A csökkenés véleménye szerint a T-Kábel és a UPC telefonszolgáltatása beindulásával egyidőben a kétszeresére emelkedett, amely csökkenés mind a mai napig a versenytárs megjelenése előtti szint másfélszerese. A megkérdezések alapján a vonalakat lemondók 40%-a konkrétan a kábel TV szolgáltató ajánlata miatt hozta meg a döntését (megnevezte valamely szolgáltatót, illetve elhordozta előfizetői számát).

A szolgáltató észrevételével kapcsolatosan a Tanács úgy véli, hogy valóban vannak jelek a verseny megindulására a vizsgált piacon, amely tény azonban nem befolyásolja azt a körülményt, hogy az Invitel az érintett piacon jelentős piaci erejű szolgáltató. A Tanács pontosan a vizsgált piacon tapasztalható árverseny miatt róta ki a JPE szolgáltatókra a „legenyhébb”, az Eht. szerint kötelezően kiemelt kötelezettséget, melynek fenntartását mindenképpen szükségesnek tartja a kiskereskedelmi piacokon a verseny fenntartása érdekében. A Tanács további megjegyzése az, hogy az OSAP adatok szerint az Invitel előfizetőinek a száma 2005-ben 5,68%-kal, 2006 11. hónapjában pedig 7,92%-kal csökkent (a szolgáltató állítása szerint évente 10%-os csökkenéssel szemben), ami nem befolyásolja érdemben az Invitel JPE minősítését.

Az Invitel észrevételeiben továbbá bemutatott néhány külföldi szabályozói gyakorlattal, és elméleti megoldásokkal összefüggő tanulmányrészletet a fix-mobil helyettesítéssel, és az asszimmetrikus szabályozással kapcsolatban. Ezek a tanulmányok azonban nem tükrözik közvetlenül a magyar hírközlési piac sajátosságait, és ezért nem is alkalmazhatók közvetlenül a vezetékcsatlakozási piacokon.

A vezetékcsatlakozási és mobil piacon a helyettesítés kritikus mértékével kapcsolatban nem feltétlenül szükséges éppen a HM teszt elvégzése a vizsgált piacon. Továbbá a Tanácsnak nincs tudomása olyan EU tagállamról, ahol számolás szintjén elvégezték volna a hipotetikus monopolista (HM) tesztet. A fentiekben túl maga a szolgáltató észrevétele is alátámasztotta azt, hogy a Tanács miért nem alkalmazhatta a HM tesztet.

C/2

Magyar Telekom észrevételek a DH-18315-45/2006 számú piaci tervhez

Az Indokolás negyedik bekezdésével kapcsolatban a Magyar Telekom NyRt. (a továbbiakban: MT) úgy vélte, hogy az nem tartalmaz részletes indokolást arra vonatkozóan, hogy egy – az érintettek észrevételeinek feldolgozását és a bizottsági notifikációs eljárást követően – várhatóan 2007 első felében elfogadásra kerülő piaci határozat miatt 2004. év végi piaci adatokon alapul. Véleménye szerint azzal, hogy 2004. év végére az Eht. még csak egy éve tudta érzékeltetni versenyélénkítő hatását, teljesen indokolatlan a 2007. év elejétől 2-3 évre előre tekintő vizsgálat, ha a 2004. év végi piaci adatokon, piaci részesedéseken alapul.

Továbbá az MT véleménye szerint bár a határozattervezet másutt (pld: 1.7. pontban) utalt arra, hogy figyelembe vett bizonyos OSAP adatokat, és tartalmaz indokolást, illetve utalt arra, hogy egyfelől a „kábeltelefon” szolgáltatás vonatkozásában miért nem volt indokolt „az adatgyűjtés megismétlése a 2005-2006 évekre”, illetve másfelől megvizsgálta, hogy „a 2004. vége óta eltelt időben hogyan alakultak a helyhez kötött telefon forgalmi piaci (bár számszerű utalás csak a közvetítőválasztás időtartamára, növekedési ütemére történik), ezek az indokolások, illetve utalások azonban nem teljes körűek.

Az MT továbbá azért is sérelmesnek vélte ezt a megközelítést, mivel az Eht. módosított 57. § (1) bekezdése alapján már nem évente, hanem kétfévente folytatja le a Tanács a piacelemzési eljárást. Véleménye szerint így 2009-ben még 2004. év végi piaci részesedési adatokon alapuló JPE határozat fogja kötelezni a kijelölt szolgáltatókat.

Az MT a fenti észrevételét nem csak az (általános) indokolásra tette, hanem annak az „A.” fejezetében található legtöbb táblázatra is.

Az Indokolás, hetedik bekezdésével kapcsolatban az MT kérte, hogy a Tanács a beazonosíthatóság érdekében végleges határozatában pontosan (cím, forrás stb.) szerepeltesse „az IRG és az ERG nyilvánosan elérhető honlapján foglaltakat”.

Az Eht.-ban szabályozott JPE hatósági eljárás és ahhoz kapcsolódó adatszolgáltatásra irányuló ellenőrzési eljárás sajátos típusú, tartalmú hatósági jogviszonyrendszer. Sajátos mind a tényállás tisztázására irányuló eljárási cselekmények folyamatát, mind az eljárás menetét, szerkezetét, és az abban foglalt döntési folyamat rendszerét tekintve és ebből következően az ügyintézési határidő vonatkozásában is.

Míndezek alapján megállapítható, hogy a tartalmában ex ante típusú JPE eljárás döntési folyamatának elengedhetetlen, megelőző része az adatszolgáltatás elrendelése. Az adatszolgáltatás alapján pedig a beérkezett adatok feltételét képezik a releváns tényállási- és érdemi döntéshez szükséges elemek hatósági elemzésének. Az adat-

szolgáltatásra irányuló eljárási cselekményeket alapvetően meghatározza, hogy egyrészt az adatszolgáltatás – fogalmi szempontból is nyilvánvalóan – csak a megelőzően, azaz a szolgáltatónál már rendelkezésre álló adatokra terjedhet ki oly módon, hogy az csak olyan időszakra és adatokra vonatkozhat, amely a hatósági eljárásban bizonyítékként értékelhető, felhasználható. Másrészt az adatok feldolgozása, elemzése, értékelése a hatóság számára időben is terjedelmes tevékenységet feltételez.

Mindebből következően az adatszolgáltatás, mint a piacelemzés folyamatának első eljárási cselekménye kizárólag múltbéli adatokra vonatkozhat, azaz az eleve két-évente lefolytatandó JPE eljárást megelőző időszakra terjedhet ki.

Az Eht. szabályain alapuló eddigiekben vázolt hatósági eljárási folyamat keretében a megfelelő, megalapozott és valóságos piaci körülményeket tükröző tényálláson nyugvó érdemi döntés meghozatala érdekében, az adatszolgáltatás elrendelését megelőző időszakra vonatkoztatható és ezért meghatározott időszakra kiterjedő adatokon túlmenően a Tanács egyéb a tényállás tisztázására irányuló cselekményeket is végez a JPE eljárásban, amelyek az érdemi döntésben értékelésre kerülnek:

Ilyen – a tényállás tisztázásával összefüggő – garanciális elem a piaci események, trendek adatszolgáltatást követő figyelemmel kísérése. Ebben a körben a Tanács különösen fontosnak tartja kiemelni azt a tény, hogy a Tanács határozata nem korlátozódik az adatlapokkal teljesített adatszolgáltatásra, azaz a Tanács határozata nem kizárólag az adatszolgáltatás során bekért adatokon alapul, hanem magában foglal olyan elemzéseket, és megállapításokat is, amelyekről a Tanácsnak már hivatalból tudomása van. Ilyen információforrások az egyes adatbázisok, és a különböző nyilvános ajánlatok, valamint a szolgáltatók által kialakított ÁSzF-ek. Adatbázisok lehetnek egyrészt a Hatóság saját hiteles hatósági nyilvántartásai, másrészt külső adatbázisok, mint például KSH által vezetett negyedéves frissítésű OSAP adatbázis, pontosabban annak elektronikus hírközlésre vonatkozó elemzései, statisztikái.

A tényállás tisztázásának e módszere körében a Tanács alapvetően tekintettel van arra a tényre is, hogy a piacelemzéshez teljeskörű adatszolgáltatás ismételt elrendelése komoly terhet ró az egyes szolgáltatókra is, ráadásul ezzel aránytalanul meghosszabbodna a JPE eljárásban nyitvaálló egyébként is hosszú ügyintézési határidőt. Ezért a kiemelten és kifejezetten indokolt eseteket leszámítva a Tanács megpróbálja elkerülni a JPE eljárásban a teljeskörű adatszolgáltatási kötelezettség többszöri ismétlését, elrendelését.

Összefoglalóan tehát a JPE eljárásban egy 2007-ben hozott érdemi döntés az Eht. szabályozási rendszere alapján 2005. évi adatszolgáltatási kötelezettségen, így 2004. évi adatokhoz igazodik akként, hogy a Tanács az érdemi döntés meghozataláig vezető eljárási szakaszokban folyamatosan figyeli, elemzi, értékeli, követi a részletesen említett – adatszolgáltatást kiegészítő – tényállási elemek alapján a piaci folyamatokat.

A Tanács mindezek alapján megállapította, hogy – és ezt a határozat-tervezet „I.7 A piac alakulása a jövőbeli időtávon belül” pontjában ki is fejt – jelen piacelemzési és kötelezettség előírási eljárásban a 3-5-ös piacon lévő változások, melyek a kábeltelefon szolgáltatás szélesebb körű elterjedésében, a nomadikus telefon megjelenésében, valamint az Internet telefon fejlődésében mutatkoznak meg, a 2004-ig terjedő, vizsgált időszak után a piaci viszonyokat nem befolyásolták oly módon, hogy indokolt lett volna az adatgyűjtés megismétlése a 2005-2006-os évekre vonatkozóan. Egyébként további biztosítékot jelent a változások megfelelő kezelésének terén a szolgáltató számára, hogy a Tanács amennyiben az érintett piacon fennálló verseny megítélése szempontjából jelentős körülmény jut a tudomására, akkor az Eht. 57.§ (2) bekezdése szerint haladéktalanul lefolytathat újabb piacelemzést.

Az MT a határozat-tervezet I.1. pontjával kapcsolatban tájékoztatta a Hatóságot arról, hogy az elektronikus hírközlésre vonatkozó közösségi keretszabályozás folyamatban levő felülvizsgálata során 2007. első felében elején várható az érintett piacokról szóló új Bizottsági Ajánlás közzététele. A Bizottság által 2006. június 28-án közzétett közlemény³⁷ már tartalmazza az új ajánlás tervezetét, amelyben nem szerepeltek a kiskereskedelmi hívás/forgalmi piacok. Az új – kiskereskedelmi hívás/forgalmi piacokat már nem tartalmazó – bizottsági ajánlás elfogadása után az MT úgy látja, hogy várható a 16/2004. (IV. 24.) IHM rendelet jogharmonizációs célú módosítása. Ezért a végleges határozatban a bizottsági ajánlásra vonatkozó hivatkozások véleménye szerint ennek megfelelően módosítandók, valamint alaposabb indokolást fog igényelni a kiskereskedelmi hívás/forgalmi piacok érintett piacként történő meghatározása (különösen 2004. évi végi piaci adatok alapján).

A szolgáltató által is hivatkozott, Bizottság által kibocsátott Ajánlás tervezet maga meg is határozza saját státuszát az alábbiak szerint: *“A jelen dokumentum konzultációra szolgáló munkaanyag és nem érinti a hatályos Ajánlás státuszát, amely teljes mértékben alkalmazandó marad”*. Az Ajánláshoz kapcsolódóan helyesen jelöli meg a szolgáltató a magyar releváns jogszabályt, mely jelenleg hatályos és a Hatóság által alkalmazandó. Eszerint a ható-

³⁷Commission Staff Working Document - Public Consultation on a Draft Commission Recommendation On Relevant Product and Service Markets within the electronic communications sector susceptible to ex ante regulation in accordance with Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council on a common regulatory framework for electronic communication networks and services, Brussels, 28 June 2006, SEC (2006) 837.

ság köteles az abban foglalt piacokat (így a tárgybani piacot is) elemezni, és az érintetté piaccá minősítés részleteit az indoklás rögzíti is.

A vitára bocsátott Ajánlás tervezet egyebek mellett azt is tartalmazza, hogy különösen azon átmeneti időszakban, amikor folyamatban vannak a piacelemzések, de már megjelenik az új Ajánlás, maradhatnak tagállamok, amelyekben az új Ajánlásban kihagyott piacokra is teljesül a három konjunktív kritérium, és ezért ott a korábbi Ajánlásban szereplő piacok is érintettek lesznek.

Az MT szerint a határozat-tervezet 1.4.7. pontjában az SHS=51 dial-up Internet hívások esetén az SHS utáni számsor értelmezése az elektronikus hírközlő hálózatok azonosítóinak nemzeti felosztási tervéről szóló 164/2005. (VIII. 16.) Korm. rendelet (a továbbiakban: ANFT) 1. számú melléklet 2.6.2. pontja szerint a következő:

„a közreműködő szolgáltatót határozza meg, amely az internetszolgáltatóval a hívások eljuttatása tárgyában hálózati szerződéses jogviszonyban áll.”

A Tanács az MT észrevétele alapján a határozat-tervezet 1.4.7. pontjának második bekezdését az alábbiak szerint módosította:

„Az Internet elérési hívás felépítéséhez az ANFT által előírt módon kizárólag „BE-51-abc def” alakú nem földrajzi hívószám használható, ahol a hatjegyű számból az „abc” a közreműködő szolgáltatót határozza meg, míg a „def” a közreműködő szolgáltató hálózatán keresztül elérhető Internet szolgáltatót, illetve annak szolgáltatását azonosítja.”

Az MT álláspontja szerint a határozat-tervezet 1.5.1.1. pontjában szereplő helyi díjas számok kifejezés nem értelmezhető. Az ANFT szerint ugyanis: *„A hívott fél a hívás fogadásáért a saját szolgáltatója által megállapított díjat fizeti,”* amely a gyakorlatban helyhez kötött hálózatban a helyi díjjal, mobil hálózatban a hálózaton belüli díjjal egyezik meg.

Az MT észrevételére a Tanács pontosította a szöveg-részt, hiszen a nemföldrajzi számok esetén az ANFT – 164/2005. (VIII. 16.) Korm.rendelet – szóhasználata megváltozott, a „helyi díjas szám” az idézett szöveg vonatkozásában nem értelmezhető, helyette az „osztott díjas szám” kifejezés használandó. Így a vonatkozó szöveg a következőképpen került módosításra:

„Az I.3. cc) pontban szereplő, nemföldrajzi számra irányuló hívások vonatkozásában meg kell jegyezni, hogy a rendhagyó díjazású számok az esetek jelentős részében nem érhetőek el mobil hálózatokból. Különösen igaz ez az osztott díjas számokra, amelyek mobil hálózatokra nem értelmezhetőek, de a prémiumdíjas számokra is, mert a helyhez kötött telefon szolgáltatók, valamint az ezen keresztül elérhető tartalomszolgáltatók a szabályozott árú összekapcsoláson keresztül nehezen tudják érvényesíteni a szokásosnál magasabb kiskereskedelmi haszonkulcsukat.”

Az emeltdíjas szolgáltatások esetén az MT szerint az indoklás pontosításra szorul, mivel véleménye szerint nem a helyhez kötött telefonszolgáltatók, hanem az emelt díjas tartalmat szolgáltatók nem tudják érvényesíteni az

elvárt haszonkulcsukat, a magas mobil összekapcsolási díjak miatt.

A számítás ezért meglátása szerint nem veszi figyelembe azt, hogy helyhez kötött telefonszolgáltatás esetén a havi díj fix költséget jelent, míg mobil hálózatokban alkalmazott havi díjak 50-100%-ban lebeszélhetőek, így az előfizető költségei fix hálózatban magasabbak, mint amit a számítás bemutat. Így a mobil helyettesítő hatás nagyobb, mint amit a határozat-tervezet bemutat.

Az az állítás, hogy a tartalomszolgáltatók nehezen tudják érvényesíteni az elvárt haszonkulcsukat a piacelemzés szempontjából nem releváns, viszont az eredeti állítás, miszerint a helyhez kötött telefonszolgáltatók a szabályozott árú összekapcsoláson keresztül nehezen érvényesíthetik kiskereskedelmi haszonkulcsukat fennáll, s ezt maga a szolgáltató sem cáfolta. Mindenesetre a javasolt pontosítást a Tanács a határozat-tervezetbe beépítette (lásd: az előző pontot). Ami a fenti észrevétel másik részét illeti, elmondható, hogy a helyhez kötött telefonszolgáltatók kínálatában egyre inkább megjelennek olyan díjsomagok, melyekben egyrészt a havi díjak bizonyos része lebeszélhető, kedvezményesebb percdíj érhető el, illetőleg a telefonbeszélgetés bizonyos irányokban ingyenes. Ebből a szempontból a helyhez kötött díjsomagok közeledtek a mobil szolgáltatók díjsomagjaihoz.

i.) A határozat-tervezet 1.5.1.3. pontjával kapcsolatban az MT kérte a számítógépek közötti, Interneten keresztül megvalósított kommunikáció kapcsán az *„Internet programok”* helyett a célszerűbb a számítógépeken futó *„szoftver alkalmazás”* kifejezés használatát.

ii.) Kérte továbbá, hogy amennyiben a Tanácsnak rendelkezésre állnak információk az ilyen jellegű alkalmazások hazai felhasználását illetően, foglalja be azokat is végleges határozatába.

iii.) A pontosság érdekében az MT javasolta annak szerepeltetését is a határozat-tervezetben, hogy ezen szolgáltatások miért nem felelnek meg az Eht. 188. § 86. pontjában definiált *„nyilvánosan elérhető telefon szolgáltatás (telefon szolgáltatás)”* fogalmának.

iv.) Az MT szerint a szélessávú Internet hozzáférés helyettesítésének vizsgálata során a határozat-tervezet nem veszi figyelembe az SHS21-es számok adta lehetőséget. Ez alapján a hívott fél azonosítója ismert a hívó számára. (Az MT véleménye szerint az állandó elérhetőség biztosítására rendelkezésre állnak eszközök: pl. routerek PSTN analóg interfésszel, illetve IP telefon számára alkalmas interfésszel.) Tehát ezek a szolgáltatások véleménye szerint reális helyettesítő szolgáltatásai a helyhez kötött telefonszolgáltatásnak. Véleménye szerint továbbá a segélyhívó szolgáltatás *„nem elérhetősége”* a versenyt nem befolyásolja: az előfizetők ma Magyarországon erősen érzékenyek, így döntésüket nem a segélyhívó szolgáltatás megléte, vagy hiánya befolyásolja.

A Tanács az i.) pontban részletezett észrevétel alapján az említett szövegrészt az alábbiak szerint módosította:

„Magyarországon ma már használatban vannak olyan számítógépen való szoftver alkalmazások³⁸, amelyek Interneten keresztül kétirányú beszédkommunikációt tesznek lehetővé akár számítógép-számítógép közötti, akár számítógép-PSTN telefon, akár IP telefon-számítógép, IP telefon-PSTN telefon viszonylatában.”

A Tanács az ii) pontban foglaltakkal kapcsolatban kiemeli, hogy a Tanácsnak a határozat-tervezetben közöltekhöz képest pontosabb adatai egyelőre nincsenek.

Az iii.) ponttal kapcsolatban a Tanács a vonatkozó fejezet bevezetőjében részletesen leírta, hogy meghatározott feltételek szükségesek a számítógépek közötti, Internet hálózaton megvalósított kommunikáció biztosításához. Ez azonban már nem tesz eleget az Eht. 188.§ 86. pontjában szereplő definíciónak, miszerint a telefon szolgáltatás „bárki számára rendelkezésre álló elektronikus hírközlési szolgáltatás”. A határozat-tervezet tartalmazza azt is, hogy a számítógépek közötti hozzáférés esetén nincs lehetőség minden szolgáltatás (többek között a segélyhívás) igénybe vételére.

Az iv) ponttal kapcsolatban a Tanács egyetért a szolgáltatóval abban, hogy az SHS21-es számok (az ún. nomadikus szolgáltatás) adta lehetőségek reális helyettesítési tényezők. Azonban ezen szolgáltatás új jelenség, ezért ezen szolgáltatás helyettesítési vizsgálatára a piacvizsgálat időpontjában nem volt reális lehetőség. Továbbá a segélyhívó szolgáltatás esetében ezen szolgáltatások figyelembevétele nem verseny, illetőleg a fogyasztó magatartásának vizsgálata szempontjából értékelésre kerülő kötelező elem, hanem az európai Egyetemes Szolgáltatási Irányelv (USO) 86. §-ában szabályozott alapkövetelmény, amely szerint a segélyhívó szolgáltatás kötelező része a helyhez kötött telefon szolgáltatásnak.

A határozattervezet I.5.3. pontjának a PLC szolgáltatók piaci belépésre való készülésével az MT kiemeli, hogy az ezekről ismert információk, tervek, elképzelések nem kerültek figyelembe vételre a kínálati helyettesíthetőség szempontjából. Az MT ezért kérte a végleges határozat kiegészítését azzal, hogy a vizsgált időtávon belül változhat-e a kínálati helyettesíthetőség az e szolgáltatók által támasztott verseny miatt.

A határozat-tervezet is megállapítja, és meg is indokolja, hogy a vizsgált piacon nincs rövidtávú kínálati helyettesítési lehetőség. Ez különösen igaz a PLC szolgáltatókra, hiszen a PLC hálózat telefonszolgáltatásra való alkalmassága tétele nagyon költséges vállalkozás, amely nem tesz lehetővé rövidtávú belépést a piacra.

Az MT kérte a határozat-tervezet I.7. pontjával kapcsolatban, hogy abban a legfrissebb rendelkezésre álló adatokat szerepeljenek:

- a „kábeltelefon” előfizetők és a közvetítőválasztás időtartama, növekedési üteme vonatkozásában (a végleges

határozat elfogadásakor vélhetően már rendelkezésre fog állnia KSH OSAP keretében gyűjtött 2006. év végi statisztikai adatai), és

- a 21xxxxxxx számmező lekötésére vonatkozóan.

A Tanács a rendelkezésre álló adatokkal kibővítette a határozat-tervezet I.7-es pontját. SHS 21 számmező lekötéssel 2006. végén 32 szolgáltató rendelkezett. Részükre összesen 226 darab 1000-es számmező volt lekötve. A Tanács azonban nem rendelkezik statisztikai adatokkal a Skype és más hasonló szoftvereket használók számáról, amelyek jelentősen meghaladják az SHS 21-el rendelkezők ill. a hazai szolgáltatók által kínált Interneten keresztül megvalósított kommunikációt igénybevevők számát.

A Tanács ezen információkat az alábbiak szerint építette be a határozat-tervezet I.7-es fejezet negyedik bekezdésébe:

„Új telefon szolgáltatás az ú.n. hordozható (nomadikus) telefon, amely helyhez nem kötött, de szorosan véve nem mobil telefonszolgáltatás igénybe vételét teszi lehetővé. Az ilyen hordozható hozzáférések elérésére a hatóság megnyitotta a 21XXXXXXX számmezőt, amelyben 2006 végéig 32 szolgáltató kötött le magának szám-tartományt. A lekötött tartományokból 2006. végéig 226 ezer hozzáférésre jelentették be a szolgáltatók azok használatbavételét, ebből 99 ezer db a Magyar Telekom által lekötött. Természetesen ez nem jelent ugyanennyi előfizetőt, mert a kijelölést a számmező megkezdésekor kéri a szolgáltatók és feltehetőleg ennek a számnak egy része mögött van csupán élő, aktív előfizető.”

Az MT a határozat-tervezet II.2.1. pontjával kapcsolatban kérte, hogy az észrevételezett pont második bekezdésben a piaci részesedések és az erőfölény kapcsolatánál pontos utalás történjen

- az Európai Bizottság 2002/C 165/03 számú iránymutatásának 75. pontjára, és
- a 8001/2004. (IHK. 8.) számú IHM tájékoztató 75. pontjára.

A Határozat-tervezet Indoklásának első bekezdésében a tervezet utal arra, hogy „A Tanács a tárgyi eljárás az IHM rendeletben foglaltak mellett a 8001/2004. (IHK. 8.) IHM tájékoztató által a piacmeghatározás és a piacelemzés körében meghatározott jogalkalmazói elvek és szempontok, valamint az ott rögzített módszertan, eljárásjogi intézmények, eszközök, fogalmak, meghatározások alapján, valamint... szerint járt”. Tehát az a tény, hogy a határozat-tervezet az adott pontban nem hivatkozik konkrétan az IHM tájékoztatóra, nem jelenti, hogy nem vette figyelembe a piacelemzési eljárás során annak útmutatásait.

Az MT a fenti ponttal kapcsolatban kifejtette, hogy „az európai esetjog szerint 50% felett biztosnak látszik az erőfölény” szövegrész helyett „Kivételes esetektől eltekintve a már eldöntött jogesetek alapján a nagyon nagy – 50%-ot meghaladó – piaci részesedés önmagában bizo-

³⁸Pl. Skype, NeoPhoneX, Klip

nyíték a domináns helyzet meglétére” szövegrészt javasolt. Ezt az MT azért tartja fontosnak, mert az európai piacelemzési gyakorlatban több esetben is megállapításra került, hogy a piacvezető szolgáltató, noha részesedése 50% feletti, nem rendelkezik jelentős piaci erővel – a piacvezető folyamatosan csökkenő piaci részesedése miatt (a kiskereskedelmi hívás/forgalmi piacoknál maradvány: nem került sor JPE szolgáltató azonosítására a belgiumi 6. piacon (a piacvezetőnek 50-60%-os részesedése volt),³⁹ a holland nemzetközi hívások piacán (a piacvezetőnek 50-60%-os részesedése volt),⁴⁰ és a svédországi 5. piacon (a piacvezetőnek 59%-a volt).⁴¹

A Tanács a fenti észrevétel alapján az alábbiak szerint módosította a határozat-tervezetet:

„A piaci részesedés önmagában általában nem döntő kritérium. 25% alatt valószínűtlen az egyedüli erőfölény, amely a Bizottság döntéshozó gyakorlatában 40% felett feltételezhető. Kivételes esetektől eltekintve a már eldöntött jogesetek alapján a nagyon nagy – 50%-ot meghaladó – piaci részesedés önmagában bizonyíték a domináns helyzet meglétére. A piaci részesedés értékelésekor annak tendenciáját is figyelembe kell venni.”

Az MT kérte továbbá, hogy amennyiben a Tanácsnak nem állnak rendelkezésére frissebb adatok, az észrevételezett pont negyedik bekezdése kerüljön kiegészítésre azzal, hogy egy-egy szolgáltató „2004 év végén” rendelkezett 100% közeli piaci részesedéssel.

A Tanács a fenti észrevétel alapján az alábbiak szerint módosította a határozat-tervezetet:

„A Tanács megállapította, hogy mindegyik érintett piacon létezik egy-egy szolgáltató, amelyik 2004 év végén 100%-hoz közeli piaci részesedéssel rendelkezik (lásd a 11. és 13. táblázatot).”

Az MT a fentiekben túl kérte, hogy ugyanezen pont ötödik bekezdésben a „piaci részesedés több évre visszatekintve” szövegrész „piaci részesedés 2002 és 2004. év vége között” szövegrészre történő módosítását, hiszen ez felel meg a Tanács által alátámasztásként a 13. táblázatban szerepeltetett adatoknak.

A Tanács a fenti észrevétel alapján az alábbiak szerint módosította a határozat-tervezetet:

„A Tanács megállapította azt is, hogy a piaci részesedés 2002 és 2004. év vége között majdnem azonos, nagyon kis mértékben csökkenő tendenciát mutat.”

Az MT hiányosnak ítélte a piaci részesedések tendenciájára való utalást is („nagyon kis mértékben csökkenő tendenciát mutat”), ezért kérte, hogy 2005-2006-ra vonatkozó adatok, vagy azok hiányában becslés szerepeljen.

Az MT szükségesnek tartotta továbbá, hogy a Tanács foglaljon állást abban (I.7., vagy a III.3.3.a) pontban), hogy a piaci részesedések évről-évre csökkenő tendenciája gyengíti-e az erőfölényes pozíciót.

A Tanács a határozat-tervezet I.7. pontjához fűzött észrevételre reagálva már kifejtette, hogy az adatgyűjtést miért nem tartotta szükségesnek a 2005. és 2006. évekre vonatkozóan megismételni. A Tanács álláspontja szerint az erőfölényes pozíció jelentős gyengülésére nem lehet következtetni akkor, amikor a JPE szolgáltatók 90% feletti részesedéssel rendelkeznek a földrajzi piacokon. Ebből következően történt meg JPE kijelölés. A piaci részesedések csökkenő tendenciájára tekintettel azonban a Tanács a legenyhébb – közvetítőválasztási – kötelezést hozta meg a JPE szolgáltatók számára, mely egyébként a Tanács véleménye szerint a vizsgált kiskereskedelmi piacon a verseny fenntartásának alapvető eszköze.

Az MT a határozat-tervezet II.2.10. pontjával kapcsolatban kérte, hogy a Tanács pontosítsa a HTCC-PanTel tranzakcióval kapcsolatban írtakat („HTCC ... megvásárolta a PanTel Kft. részvényeit”) – helytállóbb lenne a 4-6. piaci határozattervezetben e pontnál írtakat átvenni.

A Tanács az észrevételre tekintettel módosította a II.2.10. pont 7. bekezdését a következők szerint:

„A piacelemzés vizsgált időszakában az Egyesült Államokban bejegyzett Hungarian Telephone and Cable Corp. (HTCC) bejelentette, hogy megállapodásra jutott a PanTel Kft. részvényeseivel azok 100 százalékos részesedésének kivásárlásáról. Ez a körülmény a vizsgált időszakban mindkét szolgáltató részére előnyt jelenthetett...”

Az MT véleménye szerint az alábbiakban említett pontok tekintetében hibás adatok szerepelnek a határozat-tervezetben:

1. A határozat-tervezet „A.” fejezetében II.2. pont (Az egyes kritériumok vizsgálata) alatt található 14. számú „Az érintett piacokon működő vállalkozások méretének és pénzügyi helyzetének néhány jellemző mutatója 2004-ben” című táblázat az MT meglátása szerint hibásan tartalmazza az Invitel Távközlési Szolgáltató Zrt. néhány mutatóját. A tárgyi eszközök aránya, a tőkeellátottság, a likviditási mutató, az esedékességi mutató és az adósságfedezeti mutató százalékos adatokat tartalmaznak a többi szolgáltatónál, azonban az Invitelnél valószínűleg az alapadatok és nem pedig a számított mutatók lettek feltüntetve, így erre a szolgáltatóra a felsorolt mutatók százalékos értékei nem ismertek.

A Tanács a fent említett hibákat a határozat-tervezetben a fentieknek megfelelően kijavította.

2. Az MT megemlítette, hogy vélhetően elírás folytán a határozattervezet Magyar Telekom Zrt.-t említ - a II.2.10.

³⁹BE/2006/0438. sz. notifikáció.

⁴⁰NL/2005/0290. és 0292. sz. notifikációk.

⁴¹SE/2005/0197. sz. notifikáció.

Vertikálisan integrált vállalkozás, vállalkozás csoport fejezet hatodik bekezdésében -, ami helytelen. Helyesen Magyar Telekom Távközlési Nyilvánosan Működő Részvénytársaság vagy rövid néven Magyar Telekom Nyrt. J

A Tanács a fent említett hibát az alábbiak szerint javította ki:

„Emellett a Magyar Telekom Nyrt. vertikálisan integrált vállalkozás, mivel egyidejűleg nyújtani képes a kiskereskedelmi helyhez kötött telefon, bérelt vonali és szélessávú szolgáltatások mellett a nagykereskedelmi szolgáltatások teljes spektrumát is.”

C/3

Tele2 észrevételek a DH-18315-45/2006. számú, és a DH-18315-46/2006. számú piaci tervezetekhez

A határozattervezetere tett általános észrevételek:

Az elemzés időtávja

A Tele2 úgy vélte, hogy egy elvileg előremutató piacelemzést elvégző eljárásban elfogadhatatlan az, hogy az érdemi határozat indokolásában szereplő legfrissebb adatok 2004-ből, azaz két évvel ezelőttről származnak, és javasolta, hogy a Határozat-tervezetek a 2005. évi és 2006. első félévi adatokat is vegye figyelembe.

Az Eht.-ban szabályozott JPE hatósági eljárás és ahhoz kapcsolódó adatszolgáltatásra irányuló ellenőrzési eljárás sajátos típusú, tartalmú hatósági jogviszonyrendszer. Sajátos mind a tényállás tisztázására irányuló eljárási cselekmények folyamatát, mind az eljárás menetét, szerkezetét, és az abban foglalt döntési folyamat rendszerét tekintve és ebből következően az ügyintézési határidő vonatkozásában is.

Mindezek alapján megállapítható, hogy a tartalmában ex ante típusú JPE eljárás döntési folyamatának elengedhetetlen, megelőző része az adatszolgáltatás elrendelése. Az adatszolgáltatás alapján pedig a beérkezett adatok feltételét képezik a releváns tényállási- és érdemi döntéshez szükséges elemek hatósági elemzésének. Az adatszolgáltatásra irányuló eljárási cselekményeket alapvetően meghatározza, hogy egyrészt az adatszolgáltatás – fogalmi szempontból is nyilvánvalóan – csak a megelőzően, azaz a szolgáltatónál már rendelkezésre álló adatokra terjedhet ki oly módon, hogy az csak olyan időszakra és adatokra vonatkozhat, amely a hatósági eljárásban bizonyítékként értékelhető, felhasználható. Másrészt az adatok feldolgozása, elemzése, értékelése a hatóság számára időben is terjedelmes tevékenységet feltételez.

Mindebből következően az adatszolgáltatás, mint a piacelemzés folyamatának első eljárási cselekménye kizárólag múltbéli adatokra vonatkozhat, azaz az eleve kétévente lefolytatandó JPE eljárást megelőző időszakra terjedhet ki.

Az Eht. szabályain alapuló eddigiekben vázolt hatósági eljárási folyamat keretében a megfelelő, megalapozott és valóságos piaci körülményeket tükröző tényálláson nyugvó érdemi döntés meghozatala érdekében, az adatszolgáltatás elrendelését megelőző időszakra vonatkoztatható és ezért meghatározott időszakra kiterjedő adatokon túlme-

nően a Tanács egyéb a tényállás tisztázására irányuló cselekményeket is végez a JPE eljárásban, amelyek az érdemi döntésben értékelésre kerülnek:

Ilyen – a tényállás tisztázásával összefüggő – garanciális elem a piaci események, trendek adatszolgáltatást követő figyelemmel kísérése. Ebben a körben a Tanács különösen fontosnak tartja kiemelni azt a tény, hogy a Tanács határozata nem korlátozódik az adatlapokkal teljesített adatszolgáltatásra, azaz a Tanács határozata nem kizárólag az adatszolgáltatás során bekért adatokon alapul, hanem magában foglal olyan elemzéseket, és megállapításokat is, amelyekről a Tanácsnak már hivatalból tudomása van. Ilyen információforrások az egyes adatbázisok, és a különböző nyilvános ajánlatok, valamint a szolgáltatók által kialakított ÁSZF-ek. Adatbázisok lehetnek egyrészt a Hatóság saját hiteles hatósági nyilvántartásai, másrészt külső adatbázisok, mint például KSH által vezetett negyedéves frissítésű OSAP adatbázis, pontosabban annak elektronikus hírközlésre vonatkozó elemzései, statisztikái.

A tényállás tisztázásának e módszere körében a Tanács alapvetően tekintettel van arra a tényre is, hogy a piacelemzéshez teljeskörű adatszolgáltatás ismételt elrendelése komoly terhet ró az egyes szolgáltatókra is, ráadásul ezzel aránytalanul meghosszabbodna a JPE eljárásban nyitvaálló egyébként is hosszú ügyintézési határidőt. Ezért a kiemelten és kifejezetten indokolt eseteket leszámítva a Tanács megpróbálja elkerülni a JPE eljárásban a teljeskörű adatszolgáltatási kötelezettség többszöri ismétlését, elrendelését.

Összefoglalóan tehát a JPE eljárásban egy 2007-ben hozott érdemi döntés az Eht. szabályozási rendszere alapján 2005. évi adatszolgáltatási kötelezettségen, így 2004. évi adatokhoz igazodik akként, hogy a Tanács az érdemi döntés meghozataláig vezető eljárási szakaszokban folyamatosan figyeli, elemzi, értékeli, követi a részletesen említett – adatszolgáltatást kiegészítő – tényállási elemek alapján a piaci folyamatokat.

A Tanács mindezek alapján megállapította, hogy – és ezt a határozat-tervezet „I.7 A piac alakulása a jövőbeli időtávon belül” pontjában ki is fejt – jelen piacelemzési és kötelezettség előírási eljárásban a 3-5-ös piacon lévő változások, melyek a kábeltelefon szolgáltatás szélesebb körű elterjedésében, a nomadikus telefon megjelenésében, valamint az Internet telefon fejlődésében mutatkoznak meg, a 2004-ig terjedő, vizsgált időszak után a piaci viszonyokat nem befolyásolták oly módon, hogy indokolt lett volna az adatgyűjtés megismétlése a 2005-2006-os évekre vonatkozóan.

Egyébként további biztosítékot jelent a változások megfelelő kezelésének terén a szolgáltató számára, hogy a Tanács amennyiben az érintett piacon fennálló verseny megítélése szempontjából jelentős körülmény jut a tudomására, akkor az Eht. 57.§ (2) bekezdése szerint haladéktalanul lefolytathat újabb piacelemzést.

Az elemzés kontextusa

A Tele2 véleménye szerint a helyes piaci beavatkozás csak olyan szabályozói elemzések alapján képzelhető el, amelyek az egymással kapcsolatban álló, egymásra szo-

rosan ható piacokat együttesen értékeli. Véleménye szerint ez a jelen határozat-tervezetekben nem mutatható ki, mivel kiskereskedelmi piacok elemzése úgy történik a jelen határozat-tervezetekben, hogy nem kerül értékelésre az, hogy a nagykereskedelmi piacokon korábban kiszabott és jelenleg is érvényesülő kötelezettségek milyen eredménnyel jártak, elégségesek voltak-e. A Tele2 ezzel ellentétben pozitív példaként említi a szélessávú nagykereskedelmi piacot (12. számú piac), amelynek esetében elemzésre került az Internet hozzáférés kiskereskedelmi piaca is, illetve a mobil nagykereskedelmi piaci határozat mobil kiskereskedelmi piacra történő utalását, elemzését.

A Tele2 véleménye szerint a határozat-tervezet lehetlenné teszi az érdemi észrevételek tételét, mivel az érdekelt szolgáltatók nem tudhatják, hogy összességében milyen szabályozási környezet alakul ki, pontosan milyen szabályozási kötelezettségek fognak érvényesülni (Erre példaként említi, hogy sem a Határozattervezetek rendelkező részében nem kerül kiszabásra az Eht. 109. § (1) bekezdés d) pontja szerint az indokolatlan árukapcsolás alkalmazásának tilalma, sem az indokolásból nem derül ki, hogy a hatóság foglalkozni kíván a kiskereskedelmi hozzáférést és a hívásslátszolgálatokat versenykorlátozó módon összekapcsoló díjsomagokkal /pl. a T-Com-nál a Felezővel és a Favorit díjsomagokkal, vagy az új ún. Totál ajánlattal, vagy éppen a Hungarotelnél az Otthon díjsomagokkal/). A Tele2 továbbá kifejti, hogy a határozat-tervezetek III.3.5. pontjának (DH-18315-45/2006.), illetve III.4.4. pontjának (DH-18325-46/2006.) d) alpontjában megjelenő érvelés az árukapcsolásra vonatkozóan véleménye szerint megalapozatlan, mivel a határozat-tervezet szövege nem utal arra, hogy a hatóság valóban megvizsgálta-e a kiskereskedelmi díjsomagok versenykorlátozó hatásait.

A kiskereskedelmi és nagykereskedelmi piaci határozatok közzétételével kapcsolatos észrevételre később, a határozat-tervezet „III.3.2.1 Nagykereskedelmi és kiskereskedelmi kötelezettségek előírásának szabályai” fejezetével kapcsolatos észrevételnél tér ki a határozat.

A Tele2 véleményével ellentétben a Tanács hangsúlyozza, hogy a kiskereskedelmi határozat-tervezetekben alkalmazott kötelezettség kiszabásakor különösképpen tekintettel volt a jelenlegi kiskereskedelmi-, és nagykereskedelmi határozatokban kiszabott kötelezettségek érvényesülésére, illetve azok egymásra hatására. A kiskereskedelmi határozat-tervezetekben azért nem került a közvetítőválasztás kötelezettségén kívül más kötelezettség kiszabásra, mivel a Tanács éppen az érvényben lévő nagykereskedelmi határozataiban (lásd a 8. számú piaci határozat: DH-664-138/2005) kiszabott kötelezettségek alapján (mint például a referenciaajánlatokban jóváhagyott árak) arra a következtetésre jutott, hogy azoknak a JPE szolgáltatók által történő alkalmazása elégséges az esetleges versenyellenes magatartás megakadályozására. Ezt a következtetést a jelenlegi kiskereskedelmi és nagykereskedelmi határozatokban kiszabott kötelezettségek érvényesülésének vizsgálatán túl továbbá megalapozták az adatszolgáltatás során benyújtott adatok is. A 2006. májusában közzétett referenciaajánlatokban meghatározott díjakat a referenciaajánlat készítésére kötelezett szolgáltatóknak egyetemesen 2005. szeptember 15-től kell alkalmazniuk. A nagykereskedelmi díjak a Hatóság szabályozói döntéseinek nyomán - mint az alábbi ábrából is látható - folyamatosan csökkentek, és így a közvetítőválasztás során igénybevett híváskezdeményezés nagykereskedelmi szolgáltatás díjai is.

Szolgáltatás	Év	Magyar Telekom		Emitel		Invitel		Hungarotel		Monor		
		Csúcs	Kedvezményes	Csúcs	Kedvezményes	Csúcs	Kedvezményes	Csúcs	Kedvezményes	Csúcs	Kedvezményes	
Híváskezdeményezés	helyi	2002	7,44	4,03	9,23	4,56	8,73	5,37	9,60	5,77	9,18	4,44
		2003	4,70	2,42	6,91	3,47	6,80	3,92	8,10	5,10	9,18	4,44
		2004	2,42	1,27	3,76	1,75	4,14	1,93	4,14	1,93	4,14	1,93
		2006	2,08	1,21	4,10	2,06	3,39	1,78	3,39	1,78	2,90	1,39
	regionális	2002	8,46	4,41								
		2003	5,87	2,87								
		2004	3,48	1,82								
		2006	2,58	1,50	5,85	2,95	4,87	2,55	4,87	2,55		
	országos	2002	10,32	7,88								
		2003	6,69	3,18								
		2004	4,87	2,56								
		2006	2,94	1,70								

Megjegyzés: A híváskezdeményezési díjak 2002-2003-ban tartalmazták az ún. hozzáférési hiányt (2 Ft/perc, a Matáv esetében 2003-ban 1 Ft/perc). Forrás: referencia-ajánlatok

A híváskezdeményezési nagykereskedelmi szolgáltatás díjainak csökkentésétől a közvetítőválasztási szolgáltatás bővülését, valamint az alternatív szolgáltatók piacra lépési lehetőségének megerősítését célozza. Ugyanakkor a Tanács megállapította, és ezt a 11. táblázatban foglalt adatok is alátámasztják, hogy a közvetítőválasztás elterjedtségének növekedése nem érte el még azt a szintet, amelynél már valódi versenyről lehetne beszélni a vizsgált földrajzi piacokon. Az összesített adatok szerint tehát a közvetítőválasztás széleskörű elterjedése lassú, több évre kiterjedő folyamat, amely tény megalapozza a közvetítőválasztás kötelezettségének további alkalmazását. A fentiekben túl fontos kiemelni, hogy az adott kiskereskedelmi piacokon történő JPE kijelölést követően a közvetítőválasztás kötelezettségének kiszabása a Hatóság jogszabályban meghatározott kötelezettsége.

Az indokolatlan árukapcsolással összefüggésben a Tanács a határozat-tervezetben található indokoláshoz hozzá kívánja tenni, hogy az árukapcsolás két szolgáltatás esetén minden olyan esetben indokoltnak tekinthető, ha az adott két szolgáltatás tipikusan csak együtt vehető igénybe. Nyilvánvaló például, hogy vezetékes telefonhívást kezdeményezni valamilyen vezetékes hozzáférési típusú előfizetői szolgáltatáson keresztül lehet (analóg, IP, vagy szélessávú telefon). Így ezen két szolgáltatás összekapcsolása indokoltnak tekinthető, noha ez nem jelenti azt, hogy a két szolgáltatást ugyanattól a szolgáltatótól kell igénybe venni. A közvetítőválasztás szolgáltatásra válaszul kínált (hozzáférési és forgalmi szolgáltatást összekapcsoló) díjcsomagok esetén az indokolatlan árukapcsolás lehetősége a hozzáférési piacon értelmezhető. Ennek oka, hogy a felhasználók számára kialakított előnyös csomagok nyújtása teljesíti az Eht 2. § be) pontjában meghatározott alapelveket, mivel a felhasználók így a lehető legalacsonyabb áron tudnak hozzájutni az adott szolgáltatáshoz. A Tele2 által megfogalmazott észrevétel azonban a kiskereskedelmi hozzáférési piac (1-2. számú piac) szabályozási körébe tartozik, mivel egy ilyen csomagkialakítási üzletpolitika tulajdonképpen az Eht. 2. § e) pontjában meghatározott alapelvek maradéktalan érvényesülésére lehet hatással, lévén hogy az említett magatartás az elektronikus hírközlési piacokon esetleg versenyt torzító vagy korlátozó akadályokat teremthet. A Tanácsnak tudomása van olyan alternatív szolgáltatóról (lásd: Pantel), amely egy (a Tele2 által kifogásolt) díjcsomagra (Favorit) kínál közvetítőválasztásos szolgáltatást (pld: Pantel Fix, Fix Plussz csomagok). Ez a tény is egyértelműen azt mutatja, hogy a verseny nincs kizárva ezen a piacon, és megfelelő csomagképzéssel még a Favorit csomagokat is fel lehet használni közvetítőválasztás szolgáltatás nyújtásának alapjául.

A Tanács a konkrét – értesítéssel megindított – piacelemzési eljárásain kívül is, hatósági és nem hatósági eszközökkel, folyamatosan figyelemmel kíséri a piacon kialakuló jelenségeket, és a piaci szereplők magatartását. Ezen belül különösen kiemelt jelentőséget kap a JPE szolgáltatókra kiszabott kötelezettségek érvényesülésének

és elégségességének vizsgálata. Abban az esetben, ha a Tanács a fenti tevékenysége során olyan következtetésre jut, hogy a kiskereskedelmi forgalmi piacon a közvetítőválasztás kötelezettsége a nagykereskedelmi piacokon kiszabott kötelezettségekkel együtt sem alkalmas a kiskereskedelmi piacon egy esetleges versenyellenes magatartás megakadályozására akkor a Tanács mérlegelheti annak lehetőségét, hogy az Eht. 57. § (2) bekezdése szerinti rendkívüli piacelemzés keretében ex-ante szabályozással további kiskereskedelmi kötelezettségek kiszabása képes-e egy esetlegesen kialakult versenyellenes helyzetet a jövőben elhárítani. Egy további kiskereskedelmi kötelezettség kiszabása vizsgálatkor azonban szükségszerűen az is mérlegelésre kerül, hogy az adott versenyellenes helyzet nem orvosolható-e ex post eszközökkel, illetve hogy nem célszerűbb-e a probléma kezelése a nagykereskedelmi piacon. Ezzel összefüggésben kívánja megjegyezni a Tanács, hogy a GVH jelenleg két szolgáltató vonatkozásában folytat versenyfelügyeleti eljárást a hívás forgalmi piacon fennálló verseny – hozzáférési piacon meglévő erőfölény átvitele révén történő – korlátozását célzó vagy eredményező magatartások gyanúja tárgyában.

A lakossági és nem lakossági felhasználóknak nyújtott szolgáltatások elválasztása

A Tele2 véleménye szerint a határozat-tervezetek nem vizsgálják a valójában elkülönülő két piaci szegmenst, illetve az esetlegesen elkülönített adatsorok tekintetében azokkal összefüggésben a hatóság nem von le következtetéseket, amellyel viszont megalapozatlanná teszi az elemzést.

A Tanács a határozat-tervezet rendelkező részének végén kifejtette, hogy a két kiskereskedelmi piac egy határozatban történő azonosítását és elemzését elsősorban az indokolta, hogy mind a lakossági mind a nem lakossági felhasználók számára ugyanazon szolgáltatói kör nyújt szolgáltatást. Ennek oka, hogy a vizsgált piac bejelentett szolgáltatásai, illetve általános jellemzői hasonlóak, valamint a piacok elemzése és azonosítása ugyanazon feltételek és tényezők vizsgálata mellett végezhető el. A piacelemzés következtetései a két piacot illetően ugyanazok voltak, ugyanúgy, ahogyan a Tanács döntésének érdemi tartalma is. Azokban az esetekben, ahol az elemzésben a két piac tekintetében különbségek adódtak, a Tanács feltüntette azt a határozatában.

A határozattervezetre tett konkrét észrevételek:

A Tele2 véleménye szerint a határozat-tervezet I.4.3. pontjában a Tanács nem támasztja alá a helyi és országos hívások piacával kapcsolatos táblázatok adatsorával, hogy a kétféle hívástípusnál a forgalmi és bevételi adatok alapján a piac egységes, mivel az adatsorokban egyrészt nem látszanak külön a helyi és az országos hívásokra vonatkozó adatok, másrészt a megállapítást követő 3. táblázatból éppen részben a megállapítás ellentéte látszik: a helyi forgalom jóval meghaladja az országos forgalom mértékét (az eltérő átlagár pedig az eltérő költségből következik, ami egyenesen vezet az eltérő bevételi arányhoz, és ez

önmagában még semmilyen következtetéshez nem elegendő). A Tele2 ezzel kapcsolatban felveti, hogy az önálló kereslet a helyi, illetve az országos hívásokra nem tekinthető tömegjelenségnek (például a Tele2 tapasztalatai alapján létezik erre fogyasztói igény, mivel a Tele2 CPS előfizetőinek kb. 10%-a csak helyi és nemzetközi irányba kérte a beállítást). Véleménye szerint azonban tény, hogy ez a jelenség nem vezet automatikusan az elkülönülő piacok létehez (mivel korlátlan kínálati helyettesítés áll fenn), ezért fontosnak tartja, hogy a hatóság feltárja ezeket a jelenségeket, hogy a megfelelő helyen értékelni is tudja őket (ilyen „megfelelő hely” lehetne, például, az árukapcsolás tényleges vizsgálata!).

A Tele2 észrevétele félreértésen alapul, mivel a táblázatok elnevezésében a „Helyi és országos” szavak nem a helyi, illetve az országos forgalmi, illetve árbevételi adatokra utalnak, hanem ez csupán a piac elnevezést tükrözik. A vizsgált piac elnevezése: „Nyilvánosan elérhető helyi

és/vagy országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások... számára”. A Tanács ezért kijavítja a táblázatok félreérthető elnevezését „Helyi és országos” helyett „A vizsgált piacon a” kifejezésre, valamint az évszám előtti rész az „alakulása” szóval egészül ki. Így pl. az 1.a.) táblázat elnevezése: „A vizsgált piacon a lakossági árbevétel alakulása 2002-ben (MFt). A 3. táblázat előtt szereplő mondat: „Ezen adatok alapján megállapítható, hogy a kétféle piac forgalmi és bevételi jellemzői nem mutatnak olyan jelentős különbségeket, ami indokolná a különválasztást” a táblázat alá kerül.

A Tele2 szerint a határozat-tervezet I.4.4 pontjában szereplő 4. táblázat azonos évre és szolgáltatásra vonatkozó releváns adatai (a belföldi forgalmi adat kivételével) eltérnek a DH-18325-46/2006. sz. határozattervezet ugyanilyen táblázatának adataitól. Ez ugyan általánosságban nem vezethet eltérő megállapításokhoz, de célszerűnek tartja azt javítani.

A Tanács a Tele2 észrevételének figyelembe vételével a 4-6. piaci határozat-tervezet 2. táblázatát az alábbiak szerint javítja:

„2. táblázat: Árbevétel és forgalom dinamikája az adott piacon”

		2002	2003	2004
Lakossági piac	Belföldi forgalom (ezer perc)	7 597 277	6 594 643	6 668 573
	Nemzetközi forgalom (ezer perc)	82 126	74 774	76 521
	Belföldi árbevétel (MFt) ¹	82 725	81 684	75 699
	Nemzetközi árbevétel (MFt)	6 898	5 711	4 887
	Belföldi hívások átlagára (Ft/perc) ¹	10,89	12,39	11,35
	Nemzetközi átlagár (Ft/perc) ¹	83,99	76,38	63,86
Nem lakossági piac	Belföldi forgalom (ezer perc)	4 646 319	4 496 918	3 638 561
	Nemzetközi forgalom (ezer perc)	121 771	120 929	127 844
	Belföldi árbevétel (MFt) ¹	79 872	78 882	69 724
	Nemzetközi árbevétel (MFt)	8 429	6 825	6 613
	Belföldi hívások átlagára (Ft/perc) ¹	17,19	17,54	19,16
	Nemzetközi átlagár (Ft/perc) ¹	69,22	56,44	51,73

A Tele2 állítása szerint az I.4.6. pont végkövetkeztetése, amely megállapítja, hogy a közvetítőválasztással indított hívások a vizsgált piacok részét képezik, az elemzés szempontjából nem tűnik relevánsnak (bár versenyjogi alapon természetesen kétségbe nem vonható tény), mivel az ún. greenfield megközelítés miatt a piacok elemzésének egyébként is úgy kell megtörténnie, mintha nem létezne közvetítőválasztás.

A greenfield megközelítés olyan piaci vizsgálatot jelent, amelynek központjában az a feltételezés áll, hogy mi történne akkor, ha semmilyen kötelezettség nem kerülne kirovásra az adott piacon. A határozat-tervezet I.4. pontja a vizsgált piacnak az IHM rendeletben meghatározott tárgyi piactól való eltérését vizsgálja, melyben felméri, hogy milyen elemek tartoznak a piacmeghatározásba. Így a határozat-tervezet azon pontja, amely szerint a közvetítőválasztással indított hívások a vizsgált piacok részét képezik, a határozat tárgyköre tekintetében érvényesülő hatósági hatáskör fogalmi és tartalmi elemeinek világos, egyértelmű és a jogi szabályozásból következő tényszerű megállapítása. Itt tehát nem annak vizsgálata történik meg, hogy mi lenne a piacon közvetítőválasztás nélkül, mivel az adott piacon a JPE szolgáltatók kijelölését követően a JPE szolgáltatókra az Eht. XI-XIV. fejezetben foglalt kötelezettségek közül a piacelemzés alapján feltárt versenyt korlátozó akadályok által indokolt, azokkal arányos, legalább egy kötelezettséget köteles előírni. Mivel az Eht 111. § (1) bekezdése szerint a közvetítőválasztás kötelezettségének előírása a kiskereskedelmi piacokon kötelező a Hatóság számára, ezért a közvetítőválasztás adatait szükségszerűen a piac teljesítménye tekintetében figyelembe kellett venni. Ebből következően a vonatkozó szabályozási rend alapján nyilvánvalóan nem lehetséges a piac vizsgálata a közvetítőválasztásra vonatkozó adatok nélkül.

A Tele2 kiemelte, hogy a határozat-tervezet I.7. pontjában (az 5. ábrát megelőző bekezdésben) megállapításra kerül, hogy a közvetítőválasztással bonyolított forgalom növekedése 2005 végére megtorpanni látszik. Az 5. ábrán azonban ezen túl az is látható, hogy 2006 első két negyedében e forgalom aránya kifejezetten csökken, arra viszont a Határozattervezetben utalás sem található, hogy miért fordult meg ez a trend. A Tele2 úgy vélte, hogy ennek a jelenségnek az egyik oka az árukapszolás és azon keresztül a jogszerűtlen keresztfinanszírozás, amely versenykorlátozó hatással jár.

A fentiekén túl a Tele2 jelezte, hogy az 5. ábra adatsora csak részlegesen alkalmas a következtetések levonására, hiszen nem választja külön a lakossági felhasználók és a nem lakossági felhasználók számára nyújtott szolgáltatásokat.

A határozat-tervezet vonatkozó pontja a forgalmi piaccal összefüggésben von le következtetéseket amikor megállapítja, hogy a közvetítőválasztásra továbbra is szükség van. A Tanács felhívja a figyelmet arra, hogy az idézett táblázat a teljes helyhez kötött piacra vonatkozik, lévén hogy a hivatkozott OSAP kérdőív nem gyűjt külön lakossági és üzleti adatokat, így csak kiegészíti, és nem ki-

zárólagos módon alapozza meg a piacelemzés megállapításait. A Tanács hangsúlyozza, hogy a közvetítőválasztás elősegítésére tett intézkedések (a 2006. májusában közzétett RIO határozatok) még nem fejthették ki teljesen a hatásukat. A közvetítőválasztás trendjének megtorpanása is igazolja azt a szabályozás által elérni kívánt célt, hogy a Tanácsnak megelőző intézkedéseket kell tennie a versenyhelyzet fenntartása érdekében. A Tanács véleménye szerint ezen intézkedéseknek kizárólag az 1-2-es piacon van helye, különös tekintettel arra, hogy a közvetítőválasztás szolgáltatásra válaszul kínált (hozzáférési és forgalmi szolgáltatást összekapcsoló) díjsomagok vizsgálatánál az indokolatlan árukapszolás lehetősége fogalmilag kizárólag a hozzáférési-, és nem a forgalmi piacon értelmezhető. A Tanácsnak tudomása van olyan alternatív szolgáltatóról (Pantel), amely egy (Tele 2 által kifogásolt) összecsomagoló (Favorit) díjsomagra kínál közvetítőválasztásos szolgáltatást (Pantel Fix, Fix Plusz), mely mutatja, hogy a verseny nincs teljesen kizárva ezen a piacon.

A határozat-tervezetben a szolgáltatások diverzifikációjáról szóló II.2.7. pontban található megállapítás a Tele2 szerint nem egyértelmű, mivel a szolgáltatások csomagban, más szolgáltatásokkal együtt való nyújtásának lehetősége a nem azonos minden piacon lévő szolgáltató számára, legfeljebb az inkumbens szolgáltatók esetében. A többi alternatív piaci szereplő esetében véleménye szerint nem áll meg ez a megállapítás, mivel hozzáférési szolgáltatást vagy egyáltalán nem, vagy csak jelentősen kedvezőtlenebb feltételekkel tudnak nyújtani, mint az inkumbens szolgáltatók. Magyar Telekom csoport ezen túl még azzal a kifejezett versenyelönnel is rendelkezik, hogy akár a mobil szolgáltatást is a többi szolgáltatással „összecsomagolva” értékesíthetné.

Ezen túl a Tele2 ismételt felvetette, hogy az elemzésben a Hatóság nem választja el a lakossági és üzleti előfizetőknek nyújtott szolgáltatásokat, ami véleménye szerint tovább árnyalná a képet.

A Tanács az észrevételnek megfelelően az alábbiak szerint a határozat-tervezet II.2.7 pontját módosítja:

*„II.2.7. A szolgáltatások diverzifikációja
Az adott piachoz tartozó szolgáltatások diverzifikációjával (azaz ezen szolgáltatások csomagban, más szolgáltatásokkal együtt való nyújtása) kapcsolatosan elmondható, hogy a piacon lévő inkumbens szolgáltatók csaknem mindegyike közel azonos műszaki képességekkel rendelkező hálózati elemeket és eszközöket használ. A technikai, technológiai bázisban az inkumbens szolgáltatók között meglévő különbség a vizsgált időszakban csekély. (A vizsgálatot követő időszakban a Magyar Telekom csoport mobil üzletággal való bővülésével a Magyar Telekomnak megnőtt az esélye versenyelőny kialakítására, hiszen megvan a lehetősége a helyhez kötött forgalmi szolgáltatások mobil szolgáltatással való együttes csomagolására.) A többi alternatív szolgáltató azonban hozzáférési szolgáltatást csak jelentősen kedvezőtlenebb feltételekkel tudnak nyújtani, mint az inkumbens szolgáltatók.”*

A Tanács hozzáteszi, hogy a határozat-tervezetben már megállapításra került, hogy a szolgáltatások diverzifikációjában kialakult helyzet megerősíti az inkumbens szolgáltatók versenyelőnyét földrajzi piacokon.

A Tele2 szerint annak ellenére, hogy a Határozattervezet II. 2.12. pontja megállapítja, hogy számos, potenciálisan versenykorlátozó stratégiai magatartás figyelhető meg a piacon az inkumbensek részéről (pl. árprés és keresztfi-nanszírozás – az árukapcsolás ismét nem kerül említésre!), a Tanács ezek háttérét nem tárta fel, így a Határozattervezet hiányos, mivel nem indokolja meg, hogy egyes versenyproblémák esetén miért nem kíván beavatkozni (illetve a GVH beavatkozása miért lenne ezen esetekben hatásosabb).

A Tanács a fenti ponttal kapcsolatos észrevételre az általános észrevételekben található „*az elemzés kontextusa*” elnevezésű észrevételnél válaszolt.

A Tele2 álláspontja szerint a határozat-tervezet III.3.2.1. pontjában a Tanács nem hivatkozhat úgy a nagykereskedelmi kötelezettségek fenntartására, hogy a nagykereskedelmi piacok tervezett szabályozása e piacelemzési eljárási körben még nem ismeretes. Továbbá véleménye szerint a szolgáltatók sem tudnak véleményt mondani a határozat-tervezetről a nagykereskedelmi piaci szabályozás ismeretének hiányában.

A Tele2 azon felvetésével kapcsolatban, mely szerint érdemi észrevételt a határozat tervezetéhez azért nem tud tenni, mert nem tudhatja előre, hogy összességében milyen szabályozási környezet fog kialakulni a piacelemzési eljárások lefolytatásának eredményeként meghozott tanácsi határozatok követően, nyomtatékosan hangsúlyozni kívánja a Tanács, hogy a kötelezettségek kiszabása körében a döntések meghozatala során mindig azt kell vizsgálnia és mérlegelnie, hogy, az adott piachoz kapcsolódó piacokon kirótt kötelezettségek, és az elemzés alá vont piacon kirótt tervezett kötelezettségek együttesen képesek-e orvosolni a feltárt versenytorzító hatásokat. Ebből a szempontból tehát nem érhető a Tele2 felvetése, hiszen a feltárt versenyproblémákat mindig az adott helyzetben, a kapcsolódó piacokon hatályos kötelezettségek egymásra hatásának vizsgálatából kiindulva kell kezelni. A közvetítőválasztás kötelezettségének kirovásával összefüggésben fontosnak tartja a Tanács kiemelni, hogy ezen kötelezettségnek a kiskereskedelmi forgalmi piacokon történő előzetes megteremtése, biztosítása nélkül a nagykereskedelmi piacok, különösen a híváskezdeményezés nagykereskedelmi forgalmi piaca (lásd: 8. sz. piac) az ott kirótt kötelezettségek ellenére is azonnal tranzakció nélkülivé válna, és értelmetlenné tenné az ott kiszabott nagykereskedelmi kötelezettségeket.

A Tele2 észrevételei alapján a határozat III.3.2.1. pontja 2. bekezdésének utolsó mondata törlésre kerül.

A Tele2 meglátása szerint a határozat-tervezet III.3.5. pontjának pont b) alpontja szerint a kiskereskedelmi piacon célszerűbb nem kiszabni az indokolatlanul alacsony ár alkalmazásának tilalmát, mert tulajdonképpen hasonló hatást ér el a nagykereskedelmi piacon kiszabható árprés alkalmazásának tilalmára vonatkozó kötelezés. Ezzel kapcsolatban a Tele2 két dologra hívta fel a figyelmet: egyrészt, ilyen kötelezés jelenleg nem érvényesül egyik nagykereskedelmi piacon sem, másrészt a nagykereskedelmi piaci szabályozás tervezett köre még nem ismeretes, ezért a szolgáltatók nincsenek abban a helyzetben, hogy eldönthessék, megalapozott-e ez az érv (azaz nem tudható, hogy kiszabja-e majd a Tanács az árprés tilalmat, és melyik piac(ok)on). Továbbá, nem világos, hogy melyik határozattervezet fog olyan elemzést tartalmazni, amely megmutatja, hogy milyen jellegű árprés-problémák létezhetnek a vezetékes piacokon.

A Tanács folyamatosan vizsgálja az érintett piacok vonatkozásában az indokolatlanul alacsony árak alkalmazásának a valószínűségét, azonban erre utaló jeleket nem talált a vizsgált piacokon. Jelenleg a GVH két szolgáltató ügyében folytat versenyfelügyeleti eljárást a hívás forgalmi piacon fennálló verseny – hozzáférési piacon meglévő erőfölény átvitele révén történő – korlátozását célzó vagy eredményező magatartások gyanúja tárgyában. A Tanács e vizsgálatok eredménye után megvizsgálhatja majd, hogy szükséges-e a következő piacelemzés során, vagy esetleg az Eht. 57. § (2) bekezdése szerinti rendkívüli piacelemzés keretében ex-ante szabályozással további kiskereskedelmi kötelezettségeket kiszabni, és ha bebizonyosodik ennek indokoltsága, akkor a Tanács mérlegelheti majd azt is, hogy milyen kötelezettség alkalmazásával lehetne az esetlegesen kialakult versenyellenes helyzetet a jövőben elhárítani. Természetesen a Tanács az említett ex-ante szabályozást kizárólag akkor alkalmazná, ha egyéb ex-post módszerek – mint például az említett GVH eljárás – nem vezetnének az Eht. alapelvei és céljai között meghatározott eredményre, vagy nem teljeskörűen orvosolnák a megállapított problémát.

A Tele2 véleménye szerint a III.3.5. pont c) alpontja pedig olyan szempontokat vizsgál, amelyek nem a valós problémákra világítanak rá, mivel az inkumbens szolgáltatók ténylegesen megkülönböztetik az előfizetői csoportokat olyan célzott ajánlatokkal, amelyeket célzott értékesítési módszerekkel (legelsősorban telemarketing útján) csak azoknak az előfizetőknek értékesítenek, amelyeket „meg kívánnak védeni” a versenytársak ajánlataitól. (Erre példaként említi a már megszüntetett Invitel 008-as díjcsomagot, illetve a jelenleg is meglévő a Magyar Telekom által kínált ún. Totál „akciós” ajánlatot.) A Tele2 javasolja, hogy a Tanács az inkumbensek által tanúsított jogszerűtlen ügyfélmegtartási magatartást a piaci határozatban kezelje.

A Tele2 szerint továbbá a III.3.5. pont d) alpontja minden alapot nélkülöző megállapítás, mivel kijelenti, hogy lényegében a jelenlegi gyakorlatnak megfelelő díjcsomagképzés – bírjon bármilyen tartalommal – nem minősíthető indokolatlan árukapcsolásnak (Magyar Telekom Favorit díjcsomagjai). Hivatkozik továbbá európai példákra is.

A Tanács az alternatív szolgáltatók részéről felmerült olyan igényre, amely szerint a Tanácsnak meg kellene tiltania az olyan díjcsomagok képzését, amelyekben a szolgáltató az előfizetési díj fejében forgalmi szolgáltatást is

nyújt nem lehetséges, mivel egyrészt a hozzáférési díj és a forgalmi díjak ugyanannak a szolgáltatásnak részdíjai, így nem lehet indokolatlan árukapcsolásról beszélni, másrészt a csomagképzés megtiltása jelentősen csökkentené a versenyben a szolgáltatók mozgásterét. Végül, de nem utolsósorban a csomagok előnyös választékot nyújtanak az előfizetők részére hívási szokásaiknak megfelelőbb díjfizetési módok kiválasztására.

A határozat-tervezet egyértelműbb megfogalmazása érdekében azonban a Tanács szükségesnek tartja az Indoklás III.3.5. fejezetének d) alpontjának 3. bekezdése helyett a következő szövegrész szerepeltetését:

„A Tanács álláspontja miatt az ilyen csomagképzés nem tiltható meg, mivel

- a hozzáférési díj és a forgalmi díjak ugyanannak a szolgáltatásnak részdíjai, így kizárt az indokolatlan árukapcsolás,

- a csomagképzés megtiltása jelentősen csökkentené a versenyben a szolgáltatók mozgásterét,

- a csomagok előnyös választékot nyújtanak az előfizetők részére hívási szokásaiknak megfelelőbb díjfizetési módok kiválasztására.

A közvetítőválasztás dinamikájának megfigyelhető csökkenése nem érte el azt a szintet, amikor a szabályozás teljes ellensúlyozásáról, így a verseny jelentős csökkenéséről lehetne szó, különösen, különösen annak figyelembevételével, hogy ez a csökkenés nemcsak a díjcsomagok bevezetésével, hanem a műsorelosztó hálózatokon nyújtott helyhez kötött telefon szolgáltatás terjedésével is egybeesik.”

A Tanács egyéb tekintetben a fenti ponttal kapcsolatos észrevételekre az általános észrevételekben található „az elemzés kontextusa” elnevezésű észrevételnél is válaszolt.

D. fejezet

Notifikációs eljárás eredménye

A Tanács az érdekeltekkel történő egyeztetést követően az Eht. 65. § (1) bekezdése valamint a 2002/21/EK. Irányelv 7. cikk (3) bekezdése alapján 2007. március 6-án bejelentette a tervezetet – annak részletes indoklásával együtt – az Európai Bizottságnak és a tagállami elektronikus hírközlési szabályozó hatóságoknak (a továbbiakban: Bejelentés).

A Bejelentés az alábbi dokumentumokat tartalmazta:

- a) kíséző levél és a 2003/561/EC Ajánlásban előírt formájú notifikációs összefoglaló (Summary Notification Form) angol nyelven,
- b) az egyeztetés az érdekeltekkel keretében érkezett észrevételek alapján átdogozott határozattervezet magyar nyelven,
- c) a GVH határozat-tervezetre vonatkozó szakmai álláspontja magyar nyelven, és
- d) a szolgáltatók által adott észrevételek magyar nyelven.

A Tanács a b) és a d) pontban foglalt dokumentumok kapcsán azzal a kérelemmel fordult az Európai Bizottsághoz, hogy a dokumentum egyes részeit - szolgáltatói kéreésre tekintettel – az Európai Bizottság bizalmas informá-

cióként kezelje. Ennek megfelelően a dokumentumokat a Tanács két – üzleti titkot tartalmazó, illetve nem tartalmazó – változatban küldte meg a Bizottság részére.

A Bejelentést az Európai Bizottság HU/2007/0594 számon 2007. március 6-án vette nyilvántartásba.

A Bejelentéssel kapcsolatban az Európai Bizottság 2007. március 16-án kiegészítő információt kérő levelet írt, amelyben a 2006 végéig terjedő releváns piaci adatok és a piaci részesedések alakulását kérte.

Az NHH a megjelölt határidőben (2007. március 21-én) elküldte válaszát, amelyben a rendelkezésére álló - a piacelemzés során egyébként figyelembe vett, 2006 végéig terjedő időszakra vonatkozó – piaci forgalmi adatokat és a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók árbevétel-alakulását bemutató információkat a Bizottság részére megadta. Ezen átadott információk bizalmas kezelését kérte az Európai Bizottságtól az NHH a 2002/21/EK Irányelv 5. cikk (3) bekezdése alapján.

A Bejelentéssel indult eljárás lezárásaként az Európai Bizottság 2007. április 4-én kelt magyar nyelvű levelet küldött, amelyben megjegyezte, hogy az első piacelemzés alapján 2005-ben kiszabott kötelezettségek ellenére a kiskereskedelmi híváspiacokon a verseny nem erősödött jelentősen. Ezért felhívja az NHH-t, hogy a megfelelő nagykereskedelmi piacok elemzése során fordítson figyelmet a kiskereskedelmi piaci versenyfeltételekre, és elemezze azt is, hogy a nagykereskedelmi szinten alkalmazott kötelezettségek mennyiben alkalmasak ezen problémák kezelésére is.

Budapest, 2007. április 19.

Bánhidi Ferenc s. k.,

tanácsstag

Dr. Nyevrikel Emilia s. k.,

tanácsstag

Debreczeni Sándor s. k.,

tanácsstag

Pataki Dániel s. k.,

tanácsstag

elnök

dr. Rozgonyi Krisztina s. k.

tanácsstag

alelnök

A határozatot kapja:

1. Agnátus-Pont 2004 Távközlési Szolgáltató Kereskedelmi és Ipari Kft.
1108 BUDAPEST, Bányató u. 10.
2. AMTEL Hang és Internet Kommunikáció Magyarországi Kft.
2009 PILISSZENTLÁSZLÓ, Kápolna köz 2.
3. BT Limited Magyarországi Fióktelepe
1123 BUDAPEST, Alkotás u. 50.
4. Com.unique Telekommunikációs Szolgáltató Kft.
1133 BUDAPEST, Hegedűs Gyula u. 83-87.
5. Első Pesti Telefonszolgáltató Zrt.
1675 BUDAPEST, Pf. 163.
6. eTel Magyarország Távközlési Kft.
1075 BUDAPEST, Kazinczy u. 24-26.

7. *EXTERNET Informatikai Szolgáltató Kft.*
5000 SZOLNOK, Szapáry u. 18.
8. *Emitel Távközlési Zrt.*
6722 SZEGED, Tisza L. krt. 41.
9. *GTS Datanet Távközlési Kft.*
2040 BUDAÖRS, Ipartelep u. 13-15.
10. *H1 Telekom Távközlési és Kereskedelmi Kft.*
2051 BIATORBÁGY, Szent László utca 34.
11. *Hungarotel Távközlési Zrt.*
1113 BUDAPEST, Bocskai út 134-146.
12. *Invitel Távközlési Szolgáltató Zrt.*
2040 BUDAÖRS, Puskás Tivadar u. 8-10
13. *InTeleCom Telekommunikációs Szolgáltató Kft.*
1051 BUDAPEST, Dorottya u. 3.
14. *Keystone-Inc. Kft.*
1052 BUDAPEST, Vármegye u. 3-5.
15. *Magyar Telekom Nyrt.*
1013 BUDAPEST, Krisztina krt. 55.
16. *Monor Telefon Társaság Kft.*
1092 BUDAPEST, Kinizsi u. 30-36.
17. *Option One Magyarország Kft.*
1036 BUDAPEST, Lajos u. 48-66.
18. *PanTel Távközlési Kommunikációs Zrt.*
1113 BUDAPEST, Bocskai út 134-146.
19. *PRIVATE TEL Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.*
1097 BUDAPEST, Gubacsi út 302.
20. *Tele2 Magyarország Kommunikációs és Szolgáltató
Egyszemélyes Kft.*
1132 BUDAPEST, Victor Hugo u. 18-22.
21. *UPC Magyarország Telekommunikációs Kft.*
1092 BUDAPEST, Kinizsi u. 30-36.
22. *Irattár*

KÖZLÖNY

§

DH-2083-14/2007. számú, piacmeghatározás, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása és kötelezettségek előírása (4., 6. piac) tárgyában hozott határozat

*A határozatban üzleti titokként megjelölt adatok a DH-2083-15/2007. sz. határozatban szerepelnek.

Ügyiratszám: DH-2083-14/2007.

Tárgy: piacmeghatározás, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása és kötelezettségek előírása (4-6. piac)

A Nemzeti Hírközlési Hatóság Tanácsa (a továbbiakban: *Tanács*) az érintett piacok azonosítására, az érintett piacokon fennálló verseny hatékonyságának elemzésére, az érintett piacokon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítására, illetve a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók jogszabályban meghatározott kötelezettség előírására hivatalból indított eljárása során meghozta a következő

határozatot.

A Tanács a „*Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára*” elnevezésű kiskereskedelmi piacok szolgáltatási és földrajzi kiterjedését meghatározta, amelynek eredményeként öt, földrajzilag elkülönült piacot érintett piacként azonosított. Ezek a következők:

1. Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára a Magyar Köztársaság területének az elektronikus hírközlő hálózatok azonosítóinak felosztási tervéről szóló 164/2005.(VIII.16.) Korm. rendelet (továbbiakban: ANFT) 1. sz. mellékletének 2.1.3 pontja¹ alapján meghatározott, 1, 22, 23, 26, 34, 35, 36, 37, 42, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 52, 53, 54, 56, 59, 69, 72, 73, 74, 75, 76, 82, 83, 84, 85, 87, 92, 93, 94, 96, 99 hívószámú körzeteiben (továbbiakban: *1 sz. érintett piac*).
2. Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára a Magyar Köztársaság területének az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 24, 25, 27, 28, 33, 57, 62, 63, 88 hívószámú körzeteiben (továbbiakban: *2. sz. érintett piac*).
3. Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára a Magyar Köztársaság területének az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 32, 66, 68, 89, 95 hívószámú körzeteiben (továbbiakban: *3. sz. érintett piac*).

4. Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára a Magyar Köztársaság területének az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 77, 78, 79 hívószámú körzeteiben (továbbiakban: *4. sz. érintett piac*).

5. Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára a Magyar Köztársaság területének az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 29. hívószámú körzetében (továbbiakban: *5. sz. érintett piac*).

A Tanács a „*Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára*” elnevezésű kiskereskedelmi piacok szolgáltatási és földrajzi kiterjedését meghatározta, amelynek eredményeként öt, földrajzilag elkülönült piacot érintett piacként azonosított. Ezek a következők:

1. Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára a Magyar Köztársaság területének az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3 pontja alapján meghatározott, 1, 22, 23, 26, 34, 35, 36, 37, 42, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 52, 53, 54, 56, 59, 69, 72, 73, 74, 75, 76, 82, 83, 84, 85, 87, 92, 93, 94, 96, 99 hívószámú körzeteiben (továbbiakban: *1. sz. érintett piac*).
  2. Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára a Magyar Köztársaság területének az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 24, 25, 27, 28, 33, 57, 62, 63, 88 hívószámú körzeteiben (továbbiakban: *2. sz. érintett piac*).
  3. Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára a Magyar Köztársaság területének az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 32, 66, 68, 89, 95 hívószámú körzeteiben (továbbiakban: *3. sz. érintett piac*).
  4. Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára a Magyar Köztársaság területének az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 77, 78, 79 hívószámú körzeteiben (továbbiakban: *4. sz. érintett piac*).
  5. Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára a Magyar Köztársaság területének az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 29. hívószámú körzetében (továbbiakban: *5. sz. érintett piac*).
- Ezen érintett piacokon a Tanács a fennálló verseny hatékonyságát elemezte és jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként azonosította az alábbi szolgáltatókat:

¹ A számozási körzethez tartozó települések listáját lásd a hatóság www.nhh.hu honlapján az „Azonosítógazdálkodás”, „Nyilvántartások”, „Azonosítógazdálkodási nyilvántartás”, „Földrajzi számok” rovatban.

Az 1. sz. érintett piacokon a *Magyar Telekom Nyrt.*-t (székhely: 1013 Budapest, Krisztina krt. 55.; cg.: 01-10-041928)

A 2. sz. érintett piacokon az *Invitel Távközlési Szolgáltató Zrt.*-t (székhely: 2040 Budaörs, Puskás T. u. 8-10.; cg.: 13-10-040575)

A 3. sz. érintett piacokon a *Hungarotel Távközlési Zrt.*-t (székhely: 1113 Budapest, Bocskai út 134-146.; cg.: 01-10-043040).

A 4. sz. érintett piacokon az *Emitel Távközlési Zrt.*-t (székhely: 6722 Szeged, Tisza Lajos krt. 41.; cg.: 06-10-000154).

Az 5. sz. érintett piacokon a *Monor Telefon Társaság Kft.*-t (székhely: 1092 Budapest, Kinizsi u. 30-36. cg.: 01-09-268888).

A Tanács a jelen határozat szerinti 1., 2., 3., 4. és 5. számú érintett piacokon jelentős piaci erejüként azonosított szolgáltatókra az Eht. 111. § szerinti közvetítőválasztás kötelezettséget változatlan tartalommal hatályában fenntartja, ezen túl a kiskereskedelmi szolgáltatási piacon kiszabható más kötelezettséget nem ró ki.

Jelen határozat ellen fellebbezésnek helye nincs. A határozat felülvizsgálata a határozat kézbesítésétől számított 15 napon belül a Fővárosi Bírósághoz címzett, a Tanácshoz 3 példányban benyújtott keresettel kérhető.

A keresetlevél benyújtásának e határozat végrehajtására halasztó hatálya nincsen.

Indokolás

A Tanács – eleget téve az Eht. 57. § (1) bekezdésében foglaltaknak – az Eht. 14. § (1) bekezdés c) pontja értelmében az Eht. 10. § f) pontjában foglalt hatáskörében eljárva ismételt lefolytatta az Eht. 52-57. § rendelkezései szerinti, a piacmeghatározásra, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató azonosítására és kötelezettségek előírására, hatályban tartására, valamint módosítására irányuló eljárását. A Tanács a tárgyi eljárás során a piacmeghatározás, a piacelemzés és a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása, valamint a rájuk vonatkozó kötelezettségek előírása során alkalmazandó alapelvekről szóló 16/2004. (VI. 24.) IHM rendeletben (a továbbiakban „*IHM rendelet*”) foglaltak mellett a piacmeghatározás, a piacelemzés és a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása, valamint a rájuk vonatkozó kötelezettségek előírása során a hatóság által alkalmazandó alapelvekről (vizsgálati szempontokról) szóló 8001/2004. (IHK. 8.) IHM tájékoztató (a továbbiakban „*IHM tájékoztató*”) által a piacmeghatározás és a piacelemzés körében meghatározott jogalkalmazói elvek és szempontok, valamint az ott rögzített módszertan, eljárásjogi intézmények, eszközök, fogalmak, meghatározások alapján, valamint a korábbi piacelemzési eljárások során kialakult jogalkalmazói gyakorlat szerint járt el.

A Tanács a piacelemzési eljárás érdekében – azt megelőzően – lefolytatott piacfelügyeleti ellenőrzési típusú eljárása keretében rendszerezett és feldolgozott adatok és információk értékelése alapján, valamint az Eht. 57. § (1) be-

kezdésében foglalt, a piacelemzés ismételt lefolytatására irányuló törvényi kötelezettségének eleget téve megindította a „*Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára*”, illetve a „*Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára*” elnevezésű kiskereskedelmi piacok vonatkozásában a piacelemzési eljárást, melynek során megállapította, hogy fenti szolgáltatási piacon belül meghatározható öt-öt elkülönült piac továbbra is érintett piacnak minősül. A Tanács az elkülönült érintett piacokon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóként a Magyar Telekom Nyrt-t, az Invitel Távközlési Szolgáltató Zrt-t, a Hungarotel Távközlési Zrt-t, az Emitel Távközlési Zrt-t, valamint a Monor Telefon Társaság Kft-t azonosította. A piacelemzési eljárás során feltárt versenyprobléma, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók beszédcélú hívásvégződtetési piacon jelentkező jelentős piaci erejének orvoslása érdekében a Tanács a piacelemzési eljárást lezáró jelen határozatának rendelkező részében a DH-664-73/2005. és a DH-664-77/2005. ügyszámokon hozott határozataival kiszabott közvetítőválasztás kötelezettséget változatlan tartalommal hatályában fenntartotta.

A határozat indokolásában került meghatározásra, valamint részletesen bemutatásra a piacmeghatározás, a piacelemzés, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosításának, valamint értékelésének menete. A határozatban megmutatkozó hatósági döntés indokolása azon túl, hogy magában foglalja a hatósági eljárás egészének folyamatát, együttesen, összefüggésében tartalmazza a ténybeli, azaz a Tanács által feltárt releváns közgazdasági és műszaki tényállási elemeket, a tényállás tisztázásának rendszerét, a tények, bizonyítékok hatósági jogalkalmazáshoz szükséges értékelését, és a tényekből az egyedi ügyre levonható következtetéseket, valamint a jogi indokolást is, amelynek keretében a Tanács az érdemi döntéshez, jogérvényesítéshez vezető valamennyi eljárási és anyagi jogi normát tételesen és részletezően megjelölt és azok egyedi ügyre vonatkozó alkalmazását, értelmezését, tartalmát és jelentőségét ki is fejtette. Ezen túlmenően a Tanács a határozat indokolásában részletesen és külön kitért a határozat meghozatala során alkalmazott, összetett mérlegelési szempontrendszer, a mérlegelést megalapozó tényállási elemek, a mérlegelési jogkört biztosító jogszabályi keretek, valamint az egyedi ügy tényállásán és a vonatkozó jogi normákon alapuló jogalkalmazói érdemi mérlegelés, értékelés bemutatására is.

A Tanács a piacelemzési eljárás lefolytatása érdekében 2005. augusztus 04. napján az Eht. 52. § (2) bekezdése, valamint a 151. § (1) és (2) bekezdései alapján 2005. augusztus 4-én kelt DH-13978/2005. számú határozatával 30 napos határidő tűzésével adatszolgáltatási kötelezettséget írt elő Hatóság által nyilvántartott valamennyi nyilvános helyhez kötött telefon szolgáltatást nyújtó szolgáltató (a továbbiakban „*Szolgáltatók*”) számára.

A Szolgáltatókat terhelő adatszolgáltatási kötelezettség meghatározására a piacelemzési eljárást megelőző, annak eredményes lefolytatása érdekében megindított, az adatszolgáltatás mellett a megismert adatok feldolgozását és értékelését is magában foglaló piacfelügyeleti ellenőrzési típusú eljárás keretében került sor, melynek során a Hatóság a felügyelt piac szerkezete, a piacon jelenlévő piaci szereplők közötti viszonyrendszer, az általuk nyújtott szolgáltatások vonatkozásában szerzett olyan információkat, adatokat és tapasztalatokat, melyek alapján a felügyelt piac érdemi vizsgálata körében megalapozottabb döntést hozhatott. Azon túl, hogy a piacfelügyeleti ellenőrzési típusú eljárás eredményeképpen a Hatóság megállapította, hogy mely piacokon szükséges a piacelemzési eljárás lefolytatása, illetve, hogy annak körében mely szolgáltatók minősülnek majd Eht. 27. § szerint az adott piacon ügyfélnek, a tárgyi ellenőrzési tevékenység azt az adminisztratív célt is szolgálta, hogy a Hatóság a megismert, valamint a rendelkezésére álló adatok összességét – az eredményes piacelemzési eljárás érdekében – összegezni, összefoglalni, valamint rendszerezni tudja. A Hatóság fent részletezett, a piacelemzési eljáráshoz szorosan kapcsolódó döntés-előkészítési célú tevékenységének köszönhetően a Hatóság már a piacelemzési eljárás megindításakor rendelkezett azokkal az információkkal, amelyek az eredményes piacelemzési eljárás lefolytatásának, valamint az azt lezáró hatósági döntés megalapozottságának garanciáját hordozzák magukban.

A piacfelügyeleti ellenőrzési típusú eljárás keretében benyújtott adatok mennyisége és minősége tekintetében a Tanács megállapította, hogy a vonatkozó piacon az összes, gazdasági ereje alapján számításba vehető szolgáltató teljesítette adatszolgáltatási kötelezettségét. Az adatszolgáltatás körében megismert adatokon túlmenően a Tanács megvizsgálta a 3. és 5. számú piacok elemzése szempontjából releváns, nyilvánosan (pl.: általános szerződési feltételekben, nyilvános ajánlatokban, statisztikákban, piackutatási eredményekben) hozzáférhető adatokat, valamint a társhatóságok által nyilvánosságra hozott információkat, különös tekintettel a kiskereskedelmi díjakra, és díjsomagokra. Ennek megfelelően a Tanács az adatszolgáltatás beérkezésének időpontját követő esetleges piaci változásokra tekintettel konkrétan megvizsgálta annak lehetőségét is, hogy vannak-e olyan korábban nem ismert piaci folyamatok, amelyek miatt indokolt lenne újabb adatszolgáltatást elrendelni az érintett szolgáltatókkal kapcsolatban 2005. valamint 2006. évekre vonatkozóan. Ennek érdekében a Tanács elsősorban a Központi Statisztikai Hivatal által létrehozott Országos Statisztikai Adatgyűjtési Program (a továbbiakban: *OSAP*) hírközléssel összefüggő elemzéseit vette alapul a tényállás tisztázása során. Ezek egyrészt az *OSAP* 1707/04. számú „*A távközlési tevékenység évközi adatai*” elnevezésű statisztikáira támaszkodnak, amelyek a fix-mobil helyettesíthetőség körében az alábbi elemzéseket tartalmazzák:

- Nemzetközi irányban kezdeményezett beszélgetések átlagos hossza (1. ábra)
- Nemzetközi irányban kezdeményezett mobil beszélgetések átlagos hossza (2. ábra)

A határozat másrészt *OSAP* 1707. számú kérdőívét veszi alapul, amely a közvetítőválasztás alakulását, növekedési ütemét mutatja be 2003-2006. évekre vonatkozóan (3. ábra).

Az *OSAP* 2005. és 2006. évi adatai alapján a Tanács megállapította, hogy a 4. és 6. számú piacokon az adatszolgáltatással bekért adatok alapján tett megállapításokat az *OSAP* elemzések minden tekintetben alátámasztják, ezért nem szükséges a piacelemzési eljárás meghosszabbítása újabb adatszolgáltatás elrendelésével.

A Tanács piacelemzési eljárás során a rendelkezésére álló adatokat a tényállás tisztázása érdekében összesítette, és rendszerbe foglalta az adatszolgáltatásra a szolgáltatóktól beérkezett adatokat, és az ekként előállított adattáblákat alkalmazta az eljárás eredményeként meghozott döntések és megállapítások kellő megalapozásához.

A Tanács az ekként rendelkezésére álló adatokat összességében értékelte és megállapította, hogy az előző piacelemzési eljáráshoz hasonlóan továbbra is indokolt a piacmeghatározás, a piacelemzés és a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása, valamint a rájuk vonatkozó kötelezettségek előírása során alkalmazandó alapelvekről szóló módosított IHM rendelet 1. számú melléklete szerinti 4. és 6. piacok érdemi vizsgálatát elvégezni. A beérkezett adatok feldolgozásának eredményeként a Tanács tisztázta a jelen eljárásban ügyfélnek minősülők körét, és megállapította, hogy a jelen eljárásban azok a szolgáltatók minősülnek ügyfélnek, akik a 4. és 6. számú piacokon szolgáltatási jogosultsággal rendelkeznek, ténylegesen szolgáltatást nyújtanak.

Az adatszolgáltatás keretében benyújtott adatok mennyisége és minősége tekintetében a Tanács megállapította, hogy a vonatkozó piacokon a köztudomású tények alapján az összes, gazdasági ereje alapján számításba vehető szolgáltató teljesítette adatszolgáltatási kötelezettségét. A Tanács az adatszolgáltatási kötelezettséget nem teljesítő szolgáltatóval szemben a kötelezettség teljesítésének kikényszerítése érdekében bírságot szabott ki.

Ezt követően a Tanács 2006. október 25. napján kelt levelében tájékoztatta az ügyfeleket a piacelemzési eljárás megindításáról.

Az Eht. 20. § (1) bekezdés a), b) és c) pontja alapján a Hatóság és a versenyhatóság az elektronikus hírközlési piaci versenyt érintő kérdésekben a verseny védelmének következetes érvényre juttatása, illetve az egységes jogalkalmazás előmozdítása érdekében szorosan együttműködik, így különösen az elektronikus hírközlési piac érintett piacainak meghatározásával, az érintett piacokon fennálló verseny elemzésével, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosításával és a rájuk vonatkozó kötelezettségek előírásával kapcsolatos eljárásokban. A Tanács és a Gazdasági Versenyhivatal (a továbbiakban „*GVH*”)

az együttműködés részleteit szabályozó Együttműködési megállapodás vonatkozó 6. fejezetében foglaltaknak megfelelően a tárgyi eljárása során szorosan együttműködött, egyeztetve a kiküldendő kérdőíveket, az alkalmazott módszertant, valamint a határozat-tervezeteket. Ennek során a versenyhatóság szakmai álláspontját megismerte. Az együttműködés részletei a határozat Indokolásának „B” fejezetében kerülnek kifejtésre.

A Tanács az Eht. 36. § (1) bekezdésében meghatározott egyeztetési kötelezettségének eleget téve a jelen határozat tervezetét a Hatóság internetes oldalán 2006. november 24. napján, a Hírközlési Értesítő 2006/12. számában pedig 2006. december 13. napján tette közzé.

A határozattervezetre az Eht. 36. §-a keretében beérkezett észrevételek feldolgozását, a figyelembe vett, illetve a figyelembe nem vett észrevételeket, valamint azok figyelmen kívül hagyásának indokait a jelen határozat indokolásának „C” fejezete tartalmazza.

Az érdekeltekkel történő egyeztetés lefolytatását követően, az Eht. 65. § (1) bekezdése alapján a Tanács a tárgyi Határozatának tervezetét részletes indokolással együtt 2007. „...” napján megküldte az Európai Bizottságnak és a tagállami elektronikus hírközlési szabályozó hatóságoknak, miután a határozattervezetben foglaltak hatással lehetnek a tagállamok közötti kereskedelemre, tekintettel a Keretirányelv (38) szakaszára, melynek alapján, a tagállamok közötti kereskedelmet érintő intézkedések olyan intézkedések, amelyek közvetlen, vagy közvetett, tényleges vagy potenciális befolyást gyakorolhatnak a tagállamok közötti kereskedelemre oly módon, amely az egységes piac akadályát képezheti. Ezek közé olyan intézkedések tartoznak, amelyek jelentős hatást gyakorolnak a más tagállamokban található üzemeltetőkre, vagy felhasználókra, így például amelyek a más tagállamok felhasználóira érvényes árakat érintik.

A részletes indokolásra, illetve a megküldésre vonatkozó szabályokra az Európai Bizottságnak a „piacelemzés eredményeinek a Bizottsághoz való eljuttatásával (notifikáció) kapcsolatos eljárásról, a kapcsolatos határidőkről és a Bizottsággal való konzultáció módjáról” szóló, 2003. július 23. napján kiadott ajánlásában (2003/561/EC) foglaltak irányadóak. Ezen eljárás részletei a jelen határozat indokolásának „D” fejezetében kerülnek részletezésre.

Az érintett piacok megállapítására, az érintett piacokon fennálló verseny és annak hatékonysága elemzésére, az egyes érintett piacokon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítására, valamint a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatókat terhelő kötelezettségek meghatározására irányuló eljárás egy több egymásra épülő szakaszból álló közigazgatási eljárás. Az Eht. 52. § (1) bekezdése szerint a Tanács azonosítja az érintett piacokat; elemzi az érintett piacokon fennálló versenyt, illetve annak hatékonyságát, és amennyiben azokon a verseny nem kellően hatékony, azonosítja az érintett piacokon a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatót, illetve szolgáltatókat; valamint a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóra, illet-

ve szolgáltatókra az Eht. XI-XIV. fejezetében foglalt kötelezettségek közül a piacelemzés alapján feltárt versenykorlátozó akadályok által indokolt, azokkal arányos, legalább egy kötelezettséget ír elő, vagy a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatóra korábban, a jelen piacelemzési eljárást megelőzően jogszabályban megállapított legalább egy kötelezettséget fenntart, illetve módosítja azt. Eljárása során a Tanács a versenyjog vonatkozó szabályai, valamint az IHM tájékoztatóban meghatározottak szerint, a magyar elektronikus hírközlési piac sajátosságainak figyelembevételével járt el.

Az tárgyi eljárás első lépéseként a Tanács az IHM rendelet 1. számú mellékletében meghatározott „Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára”, illetve a „Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára” elnevezésű kiskereskedelmi piacok vizsgálatából indult ki, meghatározta a szolgáltatási piacokat és megállapította, hogy az ott megjelölt piacok a Magyar Köztársaság területén érintett piacnak minősülnek. A Tanács az érintett piacon belül a rendelkező részben foglalt öt-öt elkülönült piacot azonosította.

Az érintett piacok meghatározását követő szakaszokban a Tanács – az indokolásban foglaltak szerint – elvégezte az érintett piacokon fennálló verseny, illetve annak hatékonyságának elemzését, a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók kijelölését, valamint e szolgáltatókra az Eht. vonatkozó rendelkezéseiben meghatározott körben kötelezettségeket határozott meg.

A Tanács jelen határozatba foglalt döntésének meghozatala érdekében elvégzett vizsgálatok, elemzések részletes elemzését a jelen határozat indokolása az alábbiak szerint tartalmazza:

- I. Piacmeghatározás
- II. Piacelemzés, JPE szolgáltatók azonosítása
- III. Kötelezettségek kirovása

A Tanács a lefolytatott vizsgálatok alapján a Kötelezett Szolgáltatók tekintetében, az Eht. „Jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók kötelezettségei a kiskereskedelmi szolgáltatási piacokon” című XIII. fejezetében meghatározott, illetve a DH-664-73/2005. és DH-664-77/2005. számú határozataiban kirótt kötelezettségek közül az Eht. 111. § szerinti közvetítőválasztás kötelezettséget továbbra is fenntartja, ezen túl más kötelezettséget nem ró ki.

A Tanács a „Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára” elnevezésű 4. számú, illetve a „Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára” elnevezésű 6. számú kiskereskedelmi piacokra vonatkozóan egy határozatban rendelkezett. A két kiskereskedelmi piac egy határozatban történő azonosítását és elemzését elsősorban az indokolta, hogy a Tanács az adatszolgáltatás alapján megállapította, hogy mind a lakossági mind a nem lakossági felhasználók számára ugyanazon szolgáltatói kör nyújt szolgáltatást. Továbbá a két piac egy határozatban történő azonosítását

és elemzését indokolja, hogy egyrészt a vizsgált piac bejelentett szolgáltatásai, illetve általános jellemzői hasonlóak, másrészt a piacok elemzése és azonosítása ugyanazon feltételek és tényezők vizsgálata mellett végezhető el, azaz az összefüggések a két piacot illetően ugyanazok voltak, ugyanúgy, ahogyan a Tanács döntésének érdemi tartalma is. Azokban az esetekben, ahol az elemzésben a két piac tekintetében különbségek adódtak, a Tanács azt megfelelően feltüntette határozatában.

A jogorvoslati jogosultság az Eht. 46. § (1) bekezdésén és az Eht. 47. § (1) bekezdésén alapul.

A Tanács döntését az Eht 39. § (1) bekezdése alapján teljes ülés keretében hozta meg.

A. fejezet

I. Piacmeghatározás és a piacok érintettségének megállapítása

I.1. A piacmeghatározás menete

A piacmeghatározás során a Tanács az IHM rendelet I. sz. Mellékletében 4. számmal jelölt kiskereskedelmi piac², nevezetesen a „Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára” és a 6. számmal jelölt kiskereskedelmi piac³ „Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára” piacok vizsgálatából indult ki, figyelemmel az Európai Unió Bizottsága (a továbbiakban: *Bizottság*) Ajánlására⁴.

A piacmeghatározás során a Tanács meghatározta a szolgáltatások pontos tartalmát, a piacok megnevezését és a jogszabályokban meghatározott fogalmakat alapul véve.

A Tanács megvizsgálta továbbá a szolgáltatók kiskereskedelmi piaci viselkedését befolyásoló tényezőket, különös tekintettel a helyettesítés kérdéseire.

A vizsgált szolgáltatási piacok meghatározása után került sor a piacok földrajzi határainak meghatározására, amelynek során a Tanács elsősorban a hálózatok által lefedett terület nagyságát vizsgálta.

A piacok meghatározása után a Tanács megvizsgálta, hogy a „Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára” és a „Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára” kiskereskedelmi piacok érintett piacoknak tekinthetők-e a Magyar Köztársaság területén.

I.2. Jogszabályi fogalmak

A „Nyilvános telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés lakossági felhasználók számára” és a „Nyilvános

telefonhálózathoz helyhez kötött hozzáférés nem lakossági felhasználók számára” kiskereskedelmi piacok vizsgálatához a kiindulási alapot az Eht. 188. §-ban szabályozott fogalmak közül a 10., 13., 14., 15., 22., 25., 26., 28., 41., 42., 67., 68., 83., 87. és 88. pontokban meghatározott fogalmak jelentették.

Az adott piachoz tartozó jogszabályi fogalmakhoz tartoznak a többször módosított a távbeszélő-szolgáltatási piacon jelentős piaci erővel rendelkező távközlési szolgáltató által nyújtott távbeszélő-szolgáltatás díjairól, valamint az egyetemes távközlési szolgáltatással kapcsolatos díjsomagokról szóló 3/2002. (I.21.) MeHVM rendelet (a továbbiakban: *Díjrendelet*) 2. § (1) bekezdésének a), h), i), j) alpontjaiban meghatározott fogalmak.

Az adott piac fogalmainak a megközelítéséhez támpontot ad még az ANFT 1. sz. melléklete is.

I.3. A szolgáltatás tartalmi meghatározása

A Tanács megállapította, hogy a piac technológia-szemleges vizsgálata ellenére a különféle technológiák sajátosságai miatt az azokhoz kötődő szolgáltatások tartalma kisebb eltéréseket mutat. A nemzetközi hívások piacán – technológiai megvalósításuk és/vagy hívási eljárásuk tekintetében – az alábbi részpiacok különböztethetők meg:

- 1.3.1. vezetőkes hozzáféréssel rendelkező, szokványos módon telefonáló,
- 1.3.2. rádiós hozzáféréssel rendelkező,
- 1.3.3. műsorelosztó hálózathoz csatlakozó,
- 1.3.4. behívókártyát használó,
- 1.3.5. közvetítőválasztást igénybevevő előfizetők hívásai.

A Tanács megállapította, hogy az 1.3.1 - 1.3.3. részpiacok egymástól sem a hívási eljárásokban, sem az elérhető előfizetők vagy szolgáltatások vonatkozásában nem térnek el egymástól, ezeket egy piacnak tekinti mind a lakossági, mind a nem lakossági hívások esetében.

Az 1.3.4. és 1.3.5. részpiacok kérdését a Tanács az 1.4.4. és 1.4.5. pontban vizsgálta meg.

A vizsgált piac azonosításának első lépéseként a Tanács elvégezte a bejelentett szolgáltatások vizsgálatát. Ennek során a Tanács megvizsgálta a 4. és 6. számú piacon ténylegesen nyújtott és igénybe vehető, szolgáltatások tartalmi jellemzőit, és a jogszabályi követelményeket.

A „Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára” és a „Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára” kiskereskedelmi piacokhoz tartozó szolgáltatásokat alapvetően az határozza meg, hogy az a helyhez kötött, nyilvános telefonhálózat (Eht. 188. § 42. és 87. fogalom) igény-

² Amely megegyezik az Európai Bizottság 2003/311/EC sz. Ajánlásában 4. számmal jelölt piaccal

³ Amely megegyezik az Európai Bizottság 2003/311/EC sz. Ajánlásában 6. számmal jelölt piaccal

⁴ 2003/311/EC sz. Ajánlás Melléklete

bevételével a „nemzetközi hívás” jogszabályi fogalmának (Eht. 188. § 42. és 83. fogalom) megfelel, valamint az előbbi piacot az „egyéni előfizető” jogszabályi fogalmának (Eht. 188. § 10. fogalom) megfelelő felhasználók, míg az utóbbi piacot a nem egyéni (üzleti) előfizető fogalmának megfelelő felhasználók veszik igénybe.

A szolgáltatás fenti jogszabályi kritériumoknak való megfelelése független attól, hogy az igénybe vett hálózat részben vagy egészben vonalkapcsolt, vagy csomagkapcsolt technológiával működik, és a hálózat típusa PSTN vagy IP alapú.

A Tanács megállapította, hogy a vizsgált piacokon a bejelentett szolgáltatás alapvető jellemzői az alábbiak:

- a) A szolgáltatást a „Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára” megnevezésű piacon lakossági, a „Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára” megnevezésű piacon üzleti előfizetők részére nyújtják.
- b) A szolgáltatás helyhez kötött előfizetői hozzáférési ponton érhető el.
- c) A nemzetközi hívások az ANFT 1. sz. mellékletének 4.1.3. pontjában leírt módon kezdeményezhetők,
- d) A szolgáltatások köre az alábbi funkciókat tartalmazza
  - da) a külföldi (nemzetközi) helyhez kötött telefonhálózatok előfizetőinek a hívása,
  - db) külföldi (nemzetközi) mobil hálózatok előfizetőinek a hívása,
  - dc) nemzetközi műholdas rádiótelefon hálózatok előfizetőinek a hívása,
  - dd) kezelői segítséggel elérhető szolgáltatások (pl. tudakozás utáni kezelői/automatikus nemzetközi hívás) igénybevétele,
  - de) nemzetközi faxkapcsolat létesítése,
- e) a szolgáltatás keretében felépített kapcsolatok után az előfizető a kapcsolat időtartamával arányos és a hívás jellegétől⁵ függő tarifa szerinti forgalmi díjat fizet,
- f) a díjfizetés jogszabály szerint részletezett számla alapján, vagy előre befizetett összegből történő levonás alapján (hívókártya, előrefizetett díjsomag) történik,
- g) a díjak napszaktól függetlenek.

I.4. A tárgyi piacmeghatározástól való esetleges eltérés indokoltságának vizsgálata

Az IHM rendelet 2. § (2) bekezdése szerint „A Tanács a magyar elektronikus hírközlési piac sajátosságai által indokolt esetben az 1. számú mellékletben meghatározott szolgáltatási (áru) piacoktól eltérő piacokat is meghatározhat.” Ugyanígy rendelkezik a Tájékoztató 9. és 36. pontja is a hatóság feladatainak tekintetében.

A Tanács megvizsgálta, hogy vannak-e olyan, a nemzeti sajátosságok által indokolt esetek, amelyek miatt az IHM rendeletben meghatározott tárgyi piacoktól való eltérés válhat szükségessé. A Tanács a tárgyban jelzett kiskereskedelmi piacokkal kapcsolatosan az alábbi, különböző elektronikus hírközlési piacok összevonására, valamint szolgáltatási részpiacok más piacokhoz való átcsoportosítására vonatkozó alapvető lehetőségeket vizsgálta.

I.4.1. A lakossági és nem lakossági kiskereskedelmi piacok összevonása

- a) Az IHM rendelet külön kiskereskedelmi piacként jelöli meg - a nemzetközi piacok vonatkozásában is - a lakossági és a nem lakossági felhasználók részére nyújtott szolgáltatások piacát.

Az IHM rendelet fogalomhasználatát eltér az Eht. fogalomhasználatától, ezért a Tanács a „lakossági felhasználó” fogalmának szinonimájaként alkalmazta az „egyéni előfizető”/illetve felhasználó/ fogalmát (az Eht. 188.§ 10. pontja alapján) az alábbiaknak megfelelően:

A lakossági (egyéni) előfizető (felhasználó) az a természetes személy, aki úgy nyilatkozott, hogy gazdasági vagy szakmai tevékenységi körén kívül veszi igénybe az előfizetői szolgáltatást.

Ennek alapján a „nem lakossági” felhasználó meghatározást a „nem egyéni” előfizető és felhasználó törvényi fogalmának figyelembe vételével alkalmazta a Tanács: *Nem lakossági (üzleti, intézményi) előfizető (felhasználó) az a jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság vagy egyéni vállalkozó magánszemély, aki úgy nyilatkozott, hogy gazdasági vagy szakmai tevékenységi körén belül veszi igénybe az előfizetői szolgáltatást.*

- b) A Tanács megvizsgálta, hogy a szolgáltatók Általános Szerződési Feltételei (ÁSZF) lehetővé teszik-e a megkülönböztetést a lakossági és a nem lakossági felhasználók között:

- ba) A szolgáltatók általában deklaráltan külön díjsomagokat kínálnak a lakossági előfizetőknek, illetve az üzleti előfizetőknek.

- bb) A lakossági előfizetőknek kínált díjsomagok általában nem kedveznek az üzleti előfizetőknek, illetve ez fordítva is fennáll.

- bc) A lakossági előfizetők forgalmi jellemzői (így pl. nemzetközi forgalmuk volumenének hányada az összes nemzetközi forgalomból) lényegesen eltér az üzletitől:

- Lakossági nemzetközi forgalom hányada: 37,48

- Üzleti nemzetközi forgalom hányada: 62,52

(Forrás: szolgáltatók által beadott kérdőívek 2004. évi adatai alapján)

⁵ Országtól, szolgáltatótól vagy a hálózat jellegétől (helyhez kötött vagy mobil) függő díjak

- bd) Az 1993-94-ben megkötött koncessziós szerződések alapján az egyes számozási területeken működő szolgáltatók, illetve jogutódaik 8 évre kizárólagos jogot szereztek nyilvánosan elérhető helyhez kötött telefon (akkori kifejezéssel: közcélú távbeszélő) szolgáltatás nyújtására. E szolgáltatók mind a lakossági, mind a nem lakossági piacon versenyképes ajánlatokkal vannak jelen. Az újonnan piacra lépő ún. alternatív szolgáltatók, tehát amelyek korábban nem rendelkeztek koncesszióval az ország valamely területén, ezzel szemben (a Tele2 kivételével) szinte kizárólag nem lakossági előfizetőkből képezik előfizetői bázisukat. Ebből következően az alternatív szolgáltatók jellemzően vagy a lakossági (Tele2) vagy a nem lakossági szegmensre kívánnak fókuszálni, ezért e két részpiacon eltérő szereplők eltérő számmal jelennek meg, melyek üzleti, marketing stratégiája, az előfizetőkel szemben követett magatartása markánsan különböző attól függően, hogy azok a lakossági, illetőleg a nem lakossági piacon tevékenykednek.
- be) A felhasználók körében a lakossági előfizetők nem képesek kiegyenlítő vásárlóerőt létrehozni, erre csak a nagy forgalmat létrehozó, nem lakossági előfizetőknek van lehetőségük.
- bf) A közvetítéválasztást igénybe vevő előfizetők részaránya jelentősen eltér egymástól lakossági ill. üzleti előfizetők esetén.
- Lakossági, közvetítéválasztást igénybe vevő nemzetközi forgalom aránya az összforgalomhoz képest 2004-ben *8,11%*
  - Nem lakossági, közvetítéválasztást igénybe vevő nemzetközi forgalom aránya az összforgalomhoz képest 2004-ben *14,48%*.
- (Forrás: szolgáltatók által beadott kérdőívek 2004. évi adatai alapján)

Fentiek miatt a Tanács indokoltnak tartja a lakossági és a nem lakossági piac megkülönböztetését.

I.4.2. A nyilvános állomásokról indított hívások

- a) A szolgáltatók adatállományukban külön kezelik a nyilvános telefonállomásokról (a továbbiakban: nyilvános állomás) indított hívásokat. Az Eht. 188. § 88. pont szerinti nyilvános telefonállomás fogalmából nem derül ki, hogy a nyilvános állomásokról indított hívások a lakossági vagy a nem lakossági piachoz tartoznak-e, vagy esetleg mindkettőhöz. (A Bizottság ajánlása, illetve más releváns EU anyagok explicit módon nem érintik a nyilvános állomásokról indított hívások kérdését a piacelemzés vonatkozásában.)
- b) A Tanács megfontolva, hogy
- a nyilvános telefonállomásoknál a használóknak nem kell nyilatkoznia arról, hogy lakossági vagy nem lakossági minőségben telefonál-e, mivel a nyilvános állomás tarifái ettől függetlenek;
  - a nyilvános állomásokról indított hívások bizonyos mértékben megoszolhatnak a lakossági és nem lakossági piacok között, azonban ezek elkülönítése a rendelkezésre álló adatok alapján nem lehetséges, mert a kétféle eredetű hívásokat a szolgáltatók műszakilag nem tudják megkülönböztetni; ezek aránya csak igen költséges piackutatással lenne megállapítható;
  - ugyanakkor a nyilvános állomások kötelező aránya csak az egyetemes szolgáltatásra vonatkozó követelmények között szerepel (Eht. 117. § b) pont); az egyetemes szolgáltatás pedig elsősorban a lakossági felhasználók érdekeit szolgálja;
  - a tapasztalat azt mutatja, hogy a használók a nyilvános állomást gazdasági tevékenységi körükön kívüli esetekben veszik igénybe, a nyilvános állomások jelentősége fokozatosan csökken:

1. táblázat: Összes nyilvános állomásról indított nemzetközi hívás aránya a teljes lakossági nemzetközi híváshoz

		Év		
		2002	2003	2004
Összes lakossági nemzetközi hívás	árbevétele (MFt)	6897,9	5710,6	4 913,2
	forgalma (ezer perc)	82 126	74 774	77 679
Összes nyilvános állomásról indított nemzetközi hívás	árbevétele (MFt)	1 156,5	866,2	340,4
	forgalma (ezer perc)	9 150,1	7 354,5	5 716,9
% -os megoszlás	árbevétel	<i>16,8</i>	<i>15,2</i>	<i>6,93</i>
	forgalom	<i>11,14</i>	<i>9,84</i>	<i>7,36</i>

Forrás: szolgáltatók által beadott kérdőívek alapján

A Tanács a fentiek alapján a nyilvános állomásokról indított nemzetközi hívásokat, valamint az ezzel kapcsolatban befolyó bevételeket a lakossági piac részének tekinti.

I.4.3. A nemzetközi- és belföldi hívások piacának összevonása

A Tanács megvizsgálta, hogy indokolt-e Magyarországon a belföldi hívások összevonása a nemzetközi hívásokkal. A vizsgálat alapján a Tanács megállapította a következőket:

Figyelembe véve azon tényt, hogy a vizsgált múltbeli időszakban több szolgáltató nyújtott lehetőséget nemzetközi hívások behívókártyás lebonyolítására (amelyet az Eht. 188. § 88. „Nyilvános telefonállomás” fogalma, mint „hívó kódokkal használatos kártyák”-at említ), a Tanács a piacelemzés során a következő meghatározást használta:

„Behívókártyás szolgáltatás: belföldi és/vagy nemzetközi hívások lebonyolításának olyan módja, amikor az ANFT szerinti hívószám tárcsázása előtt az előfizető a

2. táblázat: Árbevétel és forgalom dinamikája az adott piacon

		2002	2003	2004
Lakossági piac	Belföldi forgalom (ezer perc)	7 597 277	6 594 643	6 668 573
	Nemzetközi forgalom (ezer perc)	82 126	74 774	76 521
	Belföldi árbevétel (MFt) ¹	82 725	81 684	75 699
	Nemzetközi árbevétel (MFt)	6 898	5 711	4 887
	Belföldi hívások átlagára (Ft/perc) ¹	10,89	12,39	11,35
	Nemzetközi átlagár (Ft/perc) ¹	83,99	76,38	63,86
Nem lakossági piac	Belföldi forgalom (ezer perc)	4 646 319	4 496 918	3 638 561
	Nemzetközi forgalom (ezer perc)	121 771	120 929	127 844
	Belföldi árbevétel (MFt)	79 872	78 882	69 724
	Nemzetközi árbevétel (MFt)	8 568	6 942	6 613
	Belföldi hívások átlagára (Ft/perc) ¹	17,19	17,54	19,16
	Nemzetközi átlagár (Ft/perc) ¹	69,22	56,44	51,73

Forrás: szolgáltatók által beadott kérdőívek alapján.

Megjegyzések a táblázathoz:

1. Az átlagárak csak összehasonlító jellegűek és az árbevétel/forgalom hányadossal egyenlők.

További, a döntést alátámasztó indokok:

- A nemzetközi hívások jellegzetessége, hogy percdíjaink jóval magasabbak a helyi vagy országos hívások díjainál;
- A nemzetközi hívások díjai – eltérően a belföldi hívásokétól – napszaktól függetlenek;
- A korábban magas nemzetközi hívásdíjak miatt a verseny ezen a piacon jóval hamarabb kialakult, mint más piacokon. A piac fejlődése szempontjából kiemelkedő jelentőségű volt, hogy – amikor a Matáv Rt. (most Magyar Telekom Nyrt.) még kizárólagos jogosultsággal rendelkezett a nemzetközi hívások piacán – már megjelentek IP technológiát alkalmazó és az akkori szabályozás szerint közcélú távbeszélő szolgáltatásnak nem minősülő nemzetközi kimenő hívásslátások;
- A nemzetközi hívások esetében a többi piachoz képest nagyobb gyakorisággal alkalmazzák a szolgáltatók az IP és/vagy kártyás behívó technológiát.

Mindezek alapján a Tanács megállapította, hogy a belföldi hívásokat mind a lakossági, mind a nem lakossági piac vonatkozásában a vizsgált nemzetközi piacoktól elkülönítve indokolt vizsgálni.

I.4.4. Behívókártyás hívások különválasztása

szolgáltatás igénybevételenek kezdeményezésére szolgáló speciális számot és behívókártyája számát, valamint azonosító (PIN) kódot tárcsáz. A szolgáltatóval kötött megállapodás alapján a hívó helyhez kötött előfizető „A” száma felhasználásával az eljárás egyszerűsíthető.”

A Tanács megállapította, hogy a funkcionalitás oldaláról a behívókártyás szolgáltatás a vizsgált piacon alkalmas nemzetközi hívások kezdeményezésére, és a vizsgált időszakban ezt a felhasználók használták is. A szolgáltatók által nyilvántartott ill. a hatósággal közölt adatokból azonban nem derül ki, hogy a behívókártyás szolgáltatást lakossági ill. nem lakossági ügyfelek milyen arányban veszik igénybe. Ezért közelítésül a megoszlást a közvetítőválasztással azonosnak vettük. Az adatok a piacok megítélésében viszonylag csekély szerepet játszanak, ezért a közelítést a Tanács elfogadhatónak tartja.

A beérkezett adatok alapján azonban megállapítható, hogy a felhasználók többsége még nem él a kétszintű tárcsázás és az előre fizetett jelleg előnyeivel.

A kérdőíves felmérés elemzése alapján a Tanács megállapította, hogy a behívókártyás szolgáltatások az előző évekhez képest jelentősen visszaestek köszönhetően annak, hogy a vizsgált piacon megjelentek olyan kínálatok –

közvetítéválasztás, díjcsomagok – mellyel a fogyasztónak technikailag egyszerűbben lehet nemzetközi hívást kezdeményezni (lásd a 3. táblázatot).

A Tanács megállapította azt is, hogy a piacon lévő behívókártyás szolgáltatást nyújtó vállalkozások a szolgálta-

tást többségükben IP technológia felhasználásával valósítják meg. Az IP technológia az átviteli útnak csak olyan szakaszára terjed ki, amely nincs közvetlen kapcsolatban az előfizetői végberendezéssel. Az előfizetők a kétféle, egymástól különböző technológia hatását nem érzékelik.

3. táblázat: Behívókártyás szolgáltatás aránya a teljes nemzetközi hívásokhoz viszonyítva

		2002	2003	2004	
Lakossági	Összes nemzetközi hívás	árbevétele (MFt)	6 948	5 711	4 913,2
		forgalma (ezer perc)	82 126	74 774	77 679
	Összes behívókártyás nemzetközi hívás	árbevétele (MFt)	346	361	26,4*
		forgalma (ezer perc)	4 597	4 860	1 157*
	% -os megoszlás	árbevétel	4,97%	6,32%	0,54%
		forgalom	5,59%	6,49%	1,49%
Nem lakossági	Összes nemzetközi hívás	árbevétele (MFt)	8 568	6 942	6 652,7
		forgalma (ezer perc)	121 771	120 929	129 581
	Összes behívókártyás nemzetközi hívás	árbevétele (MFt)	334	349	39,6*
		forgalma (ezer perc)	6 810	7 863	1 736*
	% -os megoszlás	árbevétel	3,90%	5,03%	0,60%
		forgalom	5,59%	6,50%	9,92%

Forrás: szolgáltatók által beadott kérdőívek alapján.

* a lakossági/nem lakossági bontás 40/60%-os becslésen alapul

Fentiek alapján a Tanács megállapította, hogy a behívókártyás szolgáltatással lebonyolított nemzetközi hívások az adott piac részét képezik.

I.4.5. A közvetítő-választással (korábban szolgáltató-választással) indított hívások piacának különválasztása

A Tanács megvizsgálta a közvetítő-választás alakulását az utóbbi 3 évben. Az alábbi táblázatból látható, hogy a közvetítő-választás igénybevétele 2004-ben jelentősen nőtt, bár a teljes piacok méretéhez képest a közvetítő-választás részesedése még mindig nagyon alacsony.

4. táblázat: Közvetítőválasztás részesedése az összes nemzetközi hívásból

		Év			
		2002	2003	2004	
Lakossági	Összes nemzetközi hívás	árbevétele (MFt)	6 898	5 711	4 913,2
		forgalma (ezer perc)	82 126	74 774	77 679
	Összes szolgáltató-választásos nemzetközi hívás	árbevétele (MFt)	22,5	23,2	253,3
		forgalma (ezer perc)	325,3	416,2	6 299
	% -os megoszlás	árbevétel	0,40%	0,56%	5,16%
		forgalom	0,33%	0,41%	8,11%
Nem lakossági	Összes nemzetközi hívás	árbevétele (MFt)	8 568	6 942	6 652,7
		forgalma (ezer perc)	121 771	120 929	129 581
	Összes szolgáltató-választásos nemzetközi hívás	árbevétele (MFt)	99	249	745
		forgalma (ezer perc)	2 341	6 147	18 765
	% -os megoszlás	árbevétel	1,16%	3,59%	11,2%
		forgalom	1,92%	5,08%	14,48%

Forrás: szolgáltatók által beadott kérdőívek alapján

Az IP technológia hatására ugyanaz állapítható meg, mint a 3. számú táblázat alapján az I.4.4. pontban. Emellett megfigyelhető, hogy a behívókártyás szolgáltatók a VoIP technológiának köszönhetően alacsonyabb nemzetközi hívásköltségekkel működnek, hiszen – különösen a nem lakossági szektorban – a forgalom sokkal nagyobb hányadát bonyolítják le, mint amekkora az árbevételi arányokból következnek.

Fentiek alapján a Tanács arra a következtetésre jutott, hogy a közvetítő-választás útján indított hívások a vizsgált piac részét képezik.

I.5. Helyettesítés vizsgálata

A Tanács a nemzetközi forgalmi piacokon vizsgálta a lehetséges keresleti és kínálati helyettesítést. Az esetleges helyettesítési lehetőségek mindemellett befolyásolhatják a vizsgált piac határait is. A helyettesítés vizsgálatát a Tanács egyidejűleg végezte mind a lakossági, mind a nem lakossági piacokra.

A helyettesítési lehetőségek felmérése során a Tanács elsősorban a funkcionális azonosságokat ill. eltéréseket, a piacutatás által feltárt használati szokásokat, az áttérés korlátait és az árakat vizsgálta.

I.5.1. Keresleti helyettesítés

A keresleti helyettesítés lehetővé teszi a hatóság számára azon helyettesíthető áruk vagy áruskála meghatározását, amelyekre a fogyasztók könnyen válhatnak egy relatív áremelkedés esetén. Ezek alapján a Tanács a jelen piacon megállapította, hogy a más szolgáltató által versenytársként nyújtott, tartalmilag azonos telefon-szolgáltatás – amennyiben az az adott területen elérhető – az érintett piac részeként veendő figyelembe, így nem tartozik a helyettesíthetőség vizsgálatának témakörébe.

A kiskereskedelmi szinten lehetséges keresleti helyettesítés vizsgálata során a Tanács megvizsgálta, hogy elméletileg mely szolgáltatások jöhetnek szóba a korábban meghatározott bejelentett szolgáltatás helyettesítőjeként. Ebből kiindulva a Tanács a következő, a fogyasztók számára hozzáférhető keresleti helyettesítési lehetőségeket vizsgálta meg:

1. mobil rádiótelefon hálózaton,
2. bérelt vonallal,
3. Interneten nyújtott kétirányú beszédátvitel útján kezdeményezett nemzetközi hívások.

I.5.1.1. Nyilvánosan elérhető helyhez kötött nemzetközi telefonszolgáltatások helyettesítése mobil rádiótelefon hozzáféréssel

A Tanács megvizsgálta a helyhez kötött nemzetközi telefonszolgáltatások helyettesíthetőségét mobil rádiótelefon szolgáltatásokkal. Ennek során megvizsgálta a

bejelentett szolgáltatás egyes összetevőit, valamint a szolgáltatás igénybevételének egyéb körülményeit.

A helyettesítés vizsgálata során a Tanács abból a feltételezésből indult ki, hogy a helyhez kötött telefon szolgáltatás lakossági felhasználóinak jelentős része mobil telefonnal is rendelkezik, amit alátámaszt a mobil aktív SIM-kártyák⁶ olyan magas száma (8,12 millió), amely csaknem eléri a 14 éves és annál idősebb magyar lakosság létszámát (8,517 millió)⁷ A mobil rádiótelefon használata nemzetközi hívás céljára tehát nem igényli külön előfizetői jogviszony újonnan történő létesítését. A helyettesítés vizsgálatát a továbbiakban a Tanács a funkcionalitás, a forgalmi-használati jellemzők és a jellemző árak áttekintésével végezte el.

- a) A Tanács vizsgálatainak eredményeképpen megállapította, hogy a bejelentett szolgáltatásnak az I. 3. d) pontban felsorolt „szolgáltatások köre funkciói” közül mobil rádiótelefonnal a da) (a külföldi és nemzetközi helyhez kötött telefonhálózatok előfizetőinek az elérése), a db) (külföldi és nemzetközi mobil hálózatok előfizetőinek elérése) és dc) (nemzetközi műholdas rádiótelefon hálózatok előfizetőinek az elérése) pontokban megjelöltek teljesíthetők mobil rádiótelefon hozzáférés igénybevétele esetén is.

A Tanács azonban eltéréseket talált a szolgáltatás egyéb, lényeges jellemzői és igénybevételi körülményei vonatkozásában.

Az I. 3. dd) pont (kezelői segítséggel elérhető szolgáltatások) vonatkozásában megállapítható, hogy a mobil rádiótelefon hálózatok a nemzetközi távhívás kezelő útján történő lebonyolítását nem támogatják

Az I. 3. de) pont (nemzetközi faxkapcsolat létesítése) szerinti faxhívás szolgáltatás a mobil hálózatban azért nem értelmezhető, mert az elsődlegesen hangszolgáltatásra tervezett mobil rádiótelefon hálózat csak mérsékelt sebességgel⁸ és a hálózati végpont különleges beállítása esetében alkalmas adatátvitelre. Ugyanaz a hálózati végpont vagy hangszolgáltatásra, vagy adatátvitelre alkalmas csupán és a végberendezés is különleges GSM távmásoló készülék kell, hogy legyen.

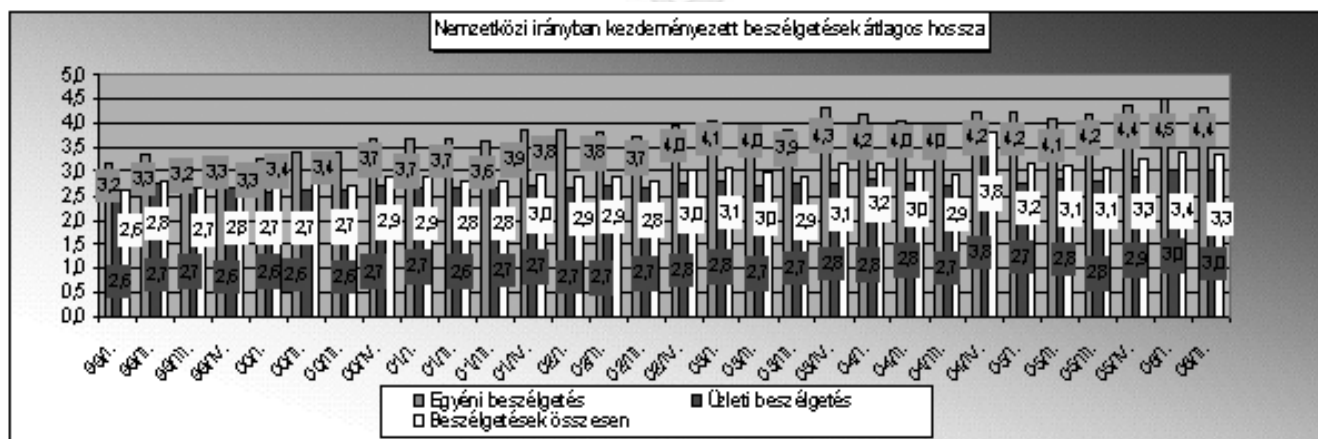
- b) A Tanács a vizsgálatok eredményei alapján arra a megállapításra jutott, hogy a beszédkapcsolatok terén differenciálódás indult meg a helyhez kötött és a mobil telefonhasználat terén. Ezt jól jellemzik a nemzetközi hívásforgalmi adatok, ezen belül a hívások tartási ideje, amely a helyhez kötött telefonhálózatban a következő képet mutatja:

⁶ Subscriber Identity Module Card – előfizetői azonosító kártya, amely a rádiótelefonba helyezve az utóbbit alkalmassá teszi annak használatára a szolgáltató hálózatában, az előfizetett szolgáltatások körében.

⁷ KSH: 2005 január 1.

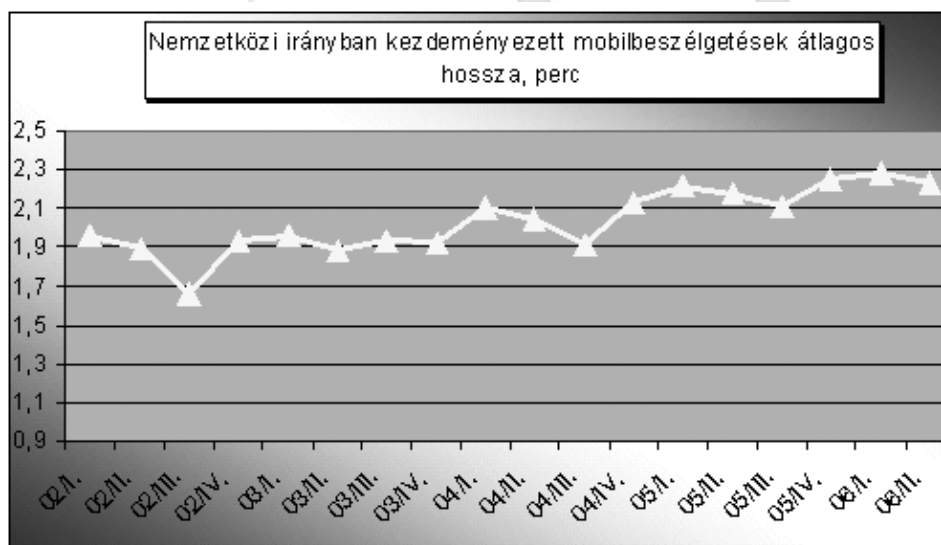
⁸ Adatátvitelre beállított végpont esetén a vizsgált időszakban max. 14 kbit/s

Forrás: OSAP, 1707/04-as számú "A távközlési tevékenység évközi adatai" c. adatszolgáltatás alapján
1. ábra

Ugyanakkor a mobil rádiótelefon hálózatban – ahol a lakossági és nem lakossági hívások megkülönböztetésére nincs mód – az adatok a következő képet mutatják:

Forrás: OSAP, 1707/04-as számú "A távközlési tevékenység évközi adatai" c. adatszolgáltatás alapján
2. ábra

A differenciálódás abban a kézenfekvő tényben nyilvánul meg, hogy a helyhez kötött telefonhívások általában háztartáshoz, vállalkozáshoz, intézményhez, hivatalos szervezethez irányulnak, míg a mobil hívások személyes jellegűek és azokat csak a legritkább esetben továbbítják más személyhez. A mintegy 1,5-2-szeres helyhez kötött/mobil tartásidők aránya is ezt bizonyítja. Másrészt a tartásidőkben megnyilvánuló különbség feltehetően arra is rámutat, hogy a mobilhívást a fogyasztók szubjektíve drágábbnak érzik.

Ugyancsak a differenciálódást támasztja alá a fajlagos forgalmak vizsgálata. Összehasonlítottuk a mobil rádiótelefonról indított nemzetközi hívásforgalom egy előfizetőre jutó átlagát a helyhez kötött telefonról indított hívásokéval. Annak ellenére, hogy sokkal több mobil rádiótelefon előfizetés van, mint amennyi helyhez kötött, az előfizetők jóval nagyobb forgalmat bonyolítanak le helyhez kötött telefonról, mint mobil rádiótelefonról. A helyhez kötött telefon előfizetők fajlagos forgalma több mint ötször haladja meg a mobiltelefon-előfizetőkét.

5. táblázat: Mobil és helyhez kötött előfizetők nemzetközi forgalma 2004-ben

	Mobil	Helyhez kötött
2004 átlagos előfizetések száma	8 335 887	3 524 065
forgalom (1000 perc)	85 968	207 260
egy előfizetésre jutó átlagos nemzetközi forgalom (perc)	10,31	58,81

A mobil nemzetközi forgalom tartalmazza a külföldön lévő magyar előfizetők felhívásakor roaming segítségével keletkezett nemzetközi hívásokat is.

- c) A tarifák általános vizsgálata alapján megállapítható, hogy a vezetékes és mobil nemzetközi hívásokból származó, forgalomra vonatkoztatott fajlagos árbevétel a következőképpen alakult (mobil esetében nincs mód a lakossági és nem lakossági árbevételek különválasztására):

A fenti táblázatokról egyértelműen kitűnik, hogy a

6. táblázat: Helyhez kötött telefon beszélgetések nemzetközi átlagdíja 2004-ben

Vezetékes díj elem	Éves bevétel (MFt.)	éves forgalom (ezer perc)	átlagos díj
lakossági	4 913,2	77 679	63,25
üzleti	6 612,4	129 581	51,03
összesen	11 525,6	207 260	55,61

Forrás: szolgáltatók által megadott adatok alapján

7. táblázat: Mobil rádiótelefon nemzetközi beszélgetések átlagdíja 2004-ben

Mobil díj elem	Éves bevétel (Ft.)	éves forgalom (perc)	átlagos díj
Lakossági + üzleti összesen	7 640 077 389	85 968 034	88,87

Forrás: Piaci monitoring jelentések alapján

mobil rádiótelefon hálózatokban kezdeményezett nemzetközi hívások átlagára jelentősen (59,8%-kal) meghaladja a helyhez kötött hálózatokban kezdeményezett hívásokét.

A Tanács a helyhez kötött lakossági nemzetközi telefonhívások helyettesíthetőségének a vizsgálata során arra a következtetésre jutott, hogy valamennyi fenti szempont fi-

gyelembevételével a mobil rádiótelefon nemzetközi hívások a vizsgált időszakban nem tekinthetők helyettesítő szolgáltatásnak.

I.5.1.2. Nemzetközi hívások helyettesíthetősége bérelt vonallal

A Tanács megvizsgálta a helyhez kötött nemzetközi telefonhívások helyettesítésének lehetőségét bérelt vonalon, *külföldi telefonközponton* keresztül felépülő hívásokkal. A bérelt vonal csak a *nem lakossági* előfizetők esetében lehet üzletileg kifizetődő a magas bérelt vonali díjak miatt, emellett a vállalkozások részére a belföldi hívások lehetőségét is biztosítani kell. Az ilyen távoli bekötésről elmondható, hogy az jellegzetesen a vállalkozás érdekkörének elérésére létrehozott második választási irány a vállalkozás alközpontjaiban.

A Tanács megállapította, hogy a bérelt vonal a helyhez kötött telefonról végezhető lakossági nemzetközi hívásnak nem helyettesítője, ezért nem indokolt e szempont további vizsgálata, illetve a szolgáltatási piac e szempont szerint nem bővíthető.

I.5.1.3. Internet hálózaton megvalósított kommunikáció és a nemzetközi hívások helyettesíthetősége

Az Interneten keresztüli nemzetközi hívásokkal történő helyettesítésnek több változata van:

- Nemzetközi hívások számítógépen keresztül,
- Nemzetközi hívások IP telefonon keresztül.

Az Internet hálózaton bonyolított kommunikáció biztosításához a következő feltételek szükségesek:

- A használatnak legyen számítógépe (terminál adapterrel, mikrofonnal és hangszóróval, megfelelő programmal stb.), vagy IP telefonja, mint végberendezés,
- A számítógép vagy az IP telefon be legyen kapcsolva,
- A használatnak legyen megfelelő szoftvere,
- A használatnak legyen szélessávú Internet hozzáférése,
- A cím kölcsönösen ismert legyen.

Ez esetben a hívottat csak akkor lehet elérni, ha annak Internet címét ismerjük, számítógépe be van kapcsolva, és bejelentkezett az Interneten, ezek hiányában a hívó nem tudja jelezni beszélgetési igényét. A nyilvános helyhez kötött hálózat esetében ezt a problémát a csengetés oldja meg.

Magyarországon ma már használatban vannak olyan Internet programok⁹, amelyek kétirányú beszédkommunikációt tesznek lehetővé akár számítógép-számítógép közötti, akár számítógép-PSTN telefon, akár IP telefon-számítógép, IP telefon-PSTN telefon viszonylatában. A legtöbb esetben a kommunikáció az Internet szolgáltató által nyújtott szolgáltatás igénybevételéből származó lehetőségként fogható fel. Az ilyen hozzáférés azonban nem ad lehetőséget minden szolgáltatás igénybevételére (pl. segélyhívás), mivel az Internet hívások nomadikus jellege nem teszi lehetővé a hívó helyének azonosítását.

⁹ Pl. Skype, NeoPhoneX, Klip

A Tanács a fentiek alapján megállapította, hogy az Internet szélessávú hozzáférési szolgáltatása a vizsgált időszakban nem tekinthető helyettesítő szolgáltatásnak a vizsgált piacokon, ezért nem indokolt e szempont további vizsgálata, illetve a vizsgált kiskereskedelmi piac meghatározására e szempont nincsen hatással, ezért a szolgáltatási piac e szempont szerint nem bővíthető.

I.5.2. Lánchelyettesítés

Helyettesíthetőségi lánc akkor keletkezik, amikor ugyan bizonyítható, hogy az „A” és „C” áruk nem közvetlenül helyettesíthetőek, a „B” áru mind az „A”, mind a „C” árut képes helyettesíteni és ezért az „A” és „C” áruk azonos árupiacon lehetnek, mivel árazásukat korlátozhatja a „B” áru általi helyettesíthetőségük.

Az előző pontokban említett lehetséges helyettesítők egyike sem bizonyult valódi helyettesítőnek, így a lánc közepén hiányzó szem (B) hiánya miatt a Tanács megállapítja, hogy lánchelyettesítés sem áll fenn.

I.5.3. Kínálati helyettesítés

A vizsgálat tárgya annak kiderítése, hogy mi a valószínűsége annak, hogy a kérdéses piacon jelenleg nem működő vállalkozások úgy döntenek-e, hogy rövid időn belül egy relatív, vagyis kismértékű de jelentős és tartós áremelkedés után belépnek a piacra.

A Tanács megvizsgálta a szóba jöhető vállalkozásokat, melyeknek meglévő hálózatuk alapvetően alkalmas e szolgáltatások nyújtására. Megállapította, hogy három ilyen lehetséges vállalkozás típus létezik, mely részben alkalmas infrastruktúrával rendelkezik:

- nem nyilvános (magánhálózattal rendelkező) helyhez kötött telefon tevékenységet végző vállalkozások,
- áramszolgáltató vállalatok PLC¹⁰ technológiával,
- olyan vezetékes/kábeles műsorelosztó szolgáltatók, melyek kétirányú csillagpontos hálózattal rendelkeznek, de telefon szolgáltatást még nem nyújtanak.

A piacralépés korlátainak vizsgálata során a Tanács megállapította, hogy a jogi korlátok jelentéktelenek, a szolgáltatás bejelentése után a szolgáltatás nyújtása azonnal megkezdhető¹¹.

A strukturális korlátok vizsgálata során a Tanács megállapította, hogy a piacralépés a meglévő korszerű infrastruktúrán túlmenően jelentős beruházásokat igényel. Ilyenek pl.:

- vezetékes műsorelosztó hálózat esetén a fejállomás csatlakoztatása a telefonhálózat valamely kapcsolóközpontjához, a számhordozhatóság és a segélyhívó szolgálatok elérésének a megoldása, a törvényes lehallgatás alrendszerének a telepítése, az előfizetők ellátása megfelelő modemekkel (set-top boxokkal);
- nem nyilvános, magánhálózattal rendelkező vállalkozás telefonhálózata esetén az előfizetői nyilvános há-

lózat kiépítése, összekapcsolás a nyilvános telefonhálózattal, a számlázó rendszer kiépítése;

- PLC hálózat esetén a vivőfrekvenciás átvivő hálózat kiépítése, az előfizetői hozzáférés eszközeinek kifejlesztése és gyártásának megszervezése, összekapcsolás más nyilvános telefonszolgáltatásra használható elektronikus hírközlő hálózattal.

A Tanács a fentiek alapján megállapította, hogy önmagában az a tény, hogy egy rivális vállalkozás rendelkezik egy bizonyos szolgáltatás nyújtásához szükséges erőforrások egy részével, nem bír jelentőséggel akkor, ha a kérdéses szolgáltatás nyereséges nyújtása komoly további befektetést igényel.

Tekintettel arra, hogy a vezetékes telefon hálózatépítés, - amely átviteli utak és kapcsolóeszközök, valamint az ezek működtetését szolgáló szoftverek rendszerének magas szintű műszaki követelményeket teljesítő megvalósítása, - igen költséges vállalkozás, a Tanács megállapította, hogy kínálati oldalról új vezetékes telefonhálózat létrehozásával járó telefon szolgáltatás esetén helyettesítő hatás nincs.

A Tanácsnak tudomása van arról, miszerint egyes vállalkozások az áramszolgáltató hálózat vivőfrekvenciás kihasználására épülő szolgáltatással készülnek belépni az adott piacra, azonban ezen vállalkozások esetleges belépéséről eddig ismert információk (tervek, elképzelések) még nem vehetők figyelembe a kínálati helyettesíthetőség vizsgálata szempontjából.

A vezetékes műsorelosztással foglalkozó vállalkozások esetében azokban az esetekben, amikor a szolgáltató már nyújt szélessávú Internet elérést a hálózatán, a kábeltelefon bevezetésének az esélye nagy. Nem lehet azonban figyelmen kívül hagyni az infrastrukturális korlátokon túlmenően azt a feladatot, amit a megfelelő szakember-gárda szervezése jelent a teljesen más jellegű fenntartási és ügyfélszolgálati feladatokhoz.

A piac vizsgálata során a Tanács megállapította, hogy a vizsgált piacon nincsen rövidtávú kínálati oldali helyettesítési lehetőség, ezért nem indokolt e szempont további vizsgálata, illetve a vizsgált kiskereskedelmi piac meghatározására e szempont nincs hatással, ezért e szolgáltatási piac e szempont szerint nem bővíthető.

I.5.4. A szolgáltatási piac meghatározásának eredménye:

A piacmeghatározás során a Tanács az IHM rendeletben meghatározott, 4. és 6. számmal jelölt kiskereskedelmi piacok, azaz a „Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára” és a „Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára” piacok vizsgálatából indult ki. A Tanács megállapította, hogy nincsenek olyan keresleti, vagy kínálati helyettesítési lehetőségek, amelyek a vizsgált piacok szélesítését indokolták volna.

¹⁰Power Line Communication

¹¹Eht. 77. § (1) bek.

Ezért a Tanács megállapítja, hogy a magyarországi nyilvánosan elérhető nemzetközi telefonszolgáltatás piaci a piacmeghatározás eredményei alapján egybeesnek az IHM rendeletben megnevezett 4. ill. 6. számmal megjelölt piacokkal. Megállapította továbbá, hogy ez a két piac nem vonható össze.

I.6. Földrajzi piac meghatározása

I.6.1. A földrajzi piac kiterjedése

Az érintett földrajzi piac egy olyan területet foglal magában, amelyben az érintett vállalkozások részt vesznek az érintett áruk vagy szolgáltatások kínálatában és keresletében, amely területen a verseny feltételei hasonlóak vagy kellően homogének és amely megkülönböztethető olyan szomszédos területektől, ahol az uralkodó versenyfeltételek számottevően különböznek.

A Tanács a piac földrajzi kiterjedését a homogén versenyfeltételek megléte alapján határozza meg. A legfontosabb vizsgálandó tényezők ennek során a következők:

- Helyi hálózattal való lefedettség,
- Jelentős előfizetői bázis megléte,
- A szolgáltatás bejelentése, valamint a lekötött és/vagy kijelölt számmezők az egyes számozási körzetekben,
- Egyetemes szolgáltatási terület kiterjedése,

A földrajzi piac vizsgálata során a Tanács elsődlegesen a szolgáltató használatában lévő hálózat által lefedett terület kiterjedését vizsgálta.

Másodsorban vizsgálta továbbá a közvetítő-választás útján kezdeményezett nemzetközi lakossági hívásokat, s megállapította, hogy azok volumene olyan csekély (lásd

B.I.4.5. pontját), hogy az nincs hatással a homogén versenyfeltételek alakulására.

A földrajzi piac Tanács általi vizsgálatának alapja, legkisebb területi egysége a számozási körzet. A fenti tényezők alapján a Tanács az 54 db számozási körzetben egyenként vizsgálta meg a versenyfeltételek homogenitását, és megállapította, hogy az 54 számozási körzetben külön-külön a versenyfeltételek homogének.

A következő lépésben a Tanács megvizsgálta, hogy melyek azok a számozási körzetek, ahol a versenyfeltételek egyformák. A vizsgálat eredménye alapján a Tanács megállapította, hogy a számozási körzetek egyenkénti megvizsgálásával és fokról fokra haladó csoportosításával 5 db olyan földrajzi piac határozható meg, melyben

1. a versenyfeltételek külön-külön homogének,
2. szignifikánsan különböznek a többi terület versenyfeltételeitől, és
3. együttesen az ország teljes területét lefedik.

A Tanács megállapította, hogy a fenti kritériumoknak megfelelő 5 db földrajzi terület mindegyikén tapasztalható, hogy egyetlen szolgáltató számára a versenyfeltételek – mind a lakossági, mind a nem lakossági piacon – jóval kedvezőbbek, mint az összes többi szolgáltató számára. Ez a kedvezőbb feltételek között levő szolgáltató mindegyik esetben megegyezik a korábbi koncessziós szolgáltatóval, vagy annak jogutódja. A homogén versenyfeltételekkel rendelkező földrajzi területeket a 8. táblázat tartalmazza.

8. táblázat: Homogén versenyfeltételekkel rendelkező földrajzi területek

Földrajzi terület	Számozási körzetek körzetszámai ¹²	Volt koncessziós szolgáltató
1. földrajzi terület	1, 22, 23, 26, 34, 35, 36, 37, 42, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 52, 53, 54, 56, 59, 69, 72, 73, 74, 75, 76, 82, 83, 84, 85, 87, 92, 93, 94, 96, 99	Magyar Telekom Nyrt.
2. földrajzi terület	24, 25, 27, 28, 33, 57, 62, 63, 88	Invitel Távközlési Szolgáltató Zrt.
3. földrajzi terület	32, 66, 68, 89, 95	Hungarotel Távközlési Zrt.
4. földrajzi terület	77, 78, 79	Emitel Távközlési Zrt.
5. földrajzi terület	29	Monor Telefon Társaság Kft. *

Forrás: szolgáltatók által beadott kérdőívek alapján

Megjegyzés: * A Monor Telefon Társaság Zrt. 2006. szeptember 29-i dátummal időközben átalakult Monor Telefon Társaság Kft.-vé. Tekintettel arra, hogy a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. 16. § (1) bekezdése szerint, ha jogszabály másként nem rendelkezik vagy azt az ügy jellege nem zárja ki, a hivatalból indított vagy folytatott eljárásban a kieső ügyfél helyébe annak polgári jog szerinti jogutódja lép, ezért a Tanács a Monor Telefon Társaság Kft.-vel szemben folytatta eljárását.

¹²Lásd az ANFT-t

I.6.2. A nem volt koncessziós szolgáltatók hatása a földrajzi piac kiterjedésére

A Tanács az adatlapok alapján megállapította, hogy az adott szolgáltatási piacon – a 8. táblázatban felsorolt szolgáltatókon kívül – Magyarország területén 2004. évben a következő szolgáltatók mutattak ki (csekély mértékű) árbevételt és/vagy forgalmat:

A Tanács a szolgáltatás-bejelentések alapján megállapította, hogy a fenti táblázatban szereplő szolgáltatók tevékenységi területe részben országos, részben csak Budapestre terjed ki. A versenyfeltételek homogenitásának vizsgálata alapján megállapította, hogy ezen szolgáltatók a földrajzi piacok fenti meghatározását árbevételükkel egyelőre nem befolyásolják (lásd a 10. és 11. táblázatot).

9. táblázat: Árbevételt közlő alternatív nemzetközi szolgáltatók 2004-ben
(L – lakossági, N – nem lakossági szolgáltató)

Szolgáltató megnevezése	Számozási körzet	L/N
Agnátus-Pont 2004 Távközlési Szolgáltató Kereskedelmi és Ipari Kft.	1	L/N
AMTEL Magyarország Kft	1	N
Atlas Telecom Távközlési Szolgáltató Kft.	1	L/N
BankNet Adatátviteli és Műszaki Fejlesztő Kft.	1	N
BT Limited Magyarországi Fióktelepe	országos	N
Com.unique Telekommunikációs Szolgáltató Kft.	1	L
Correct Business Network Szolgáltató és Kereskedelmi Kft.	országos	L/N
Első Pesti Telefonszolgálat Zrt.	1	L/N
eTel Magyarország Távközlési Kft.	1	N
EXTERNET Informatikai Szolgáltató Kft.	1	N
EUOWEB Internet Szolgáltató Zrt.	1	L/N
FASTA Üzleti Szolgáltató és Kereskedelmi Bt.	országos	L/N
Global Reach Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	országos	L/N
GTS Datanet Távközlési Kft.	országos	N
H1 Telekom Távközlési és Kereskedelmi Kft.	országos	L/N
InTeleCom Telekommunikációs Szolgáltató Kft.	1	L/N
Keystone-Inc. Kft.	1	L
Micronet Távközlési Szolgáltató és Kereskedelmi Kft.	országos	L/N
Option One Magyarország Kft.	1, 22, 23, 26, 34, 96	N
PanTel Távközlési Kft*.	országos	L/N
PRIVATE TEL Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	országos	L/N
Tele2 Magyarország Kommunikációs és Szolgáltató Egyszemélyes Kft.	1	L
UPC Magyarország Telekommunikációs Kft.	1	L/N
VoiceMaster Távközlési Kft.	országos	L/N

Forrás: a szolgáltatók beküldött kérdőívei

Megjegyzés: a hatnál több számozási körzetben működő alternatív szolgáltatók országosként vannak feltüntetve

* A Tanács az adatlapok kitöltését eredetileg a PanTel Távközlési és Kommunikációs Holding Zrt.-től kérte, azonban az utóbbi cég 2006. április 25.-ikén kelt levelében úgy nyilatkozott, hogy valamennyi hírközlési szolgáltatás nyújtásához használt eszközét 2005. február 28.-iki hatállyal átruházta a PanTel Kft.-re.

I.6.3. Helyettesítő szolgáltatások hatása a földrajzi piac kiterjedésére

Tekintettel arra, hogy mivel a Tanács megállapítása szerint az I.5.1.-I.5.3. pontokban foglaltak alapján sem keresleti, sem kínálati helyettesítés a vizsgált piac vonatkozásában nem áll fenn, a fent meghatározott földrajzi piacok módosítása erre való tekintettel nem szükséges.

I.7. A piac alakulása a jövőbeli időtávon belül

Az adatszolgáltatás alapját képező, vizsgált időszak után a vizsgált piacokon fontos változások álltak be. A műsorelosztó hálózaton keresztül elérhető, VoIP technológiát alkalmazó helyhez kötött telefon szolgáltatás (kábeltelefon szolgáltatás) már nemcsak a UPC vállalat hálózataiban áll rendelkezésre, hanem további KTV szolgáltatók is ajánlják (pl. T-Kábel, Fibernet stb.). Mivel a kábeltelefon szolgáltatást a Tanács a vizsgált piac részének tekinti, lényeges annak vizsgálata, hogy a kábeltelefon hozzáférések száma és forgalmunk mennyire befolyásolják a piac számszerű jellemzőit.

Az OSAP statisztikák alapján¹³ megállapítható, hogy 2006 év közepén mintegy 88.290 db kábeltelefon előfizető (ebből egyéni: 81.704 db, üzleti: 6.586 db.) volt az országban, elsősorban városokban, ami a teljes fővonalszámok mindössze 2,58%-a. Megállapítható, hogy a kábeltelefon szolgáltatás eddigi elterjedtsége a piaci viszonyokat nem változtatta meg annyira, hogy az adatgyűjtés megismétlése a 2005-2006 évekre indokolt lenne.

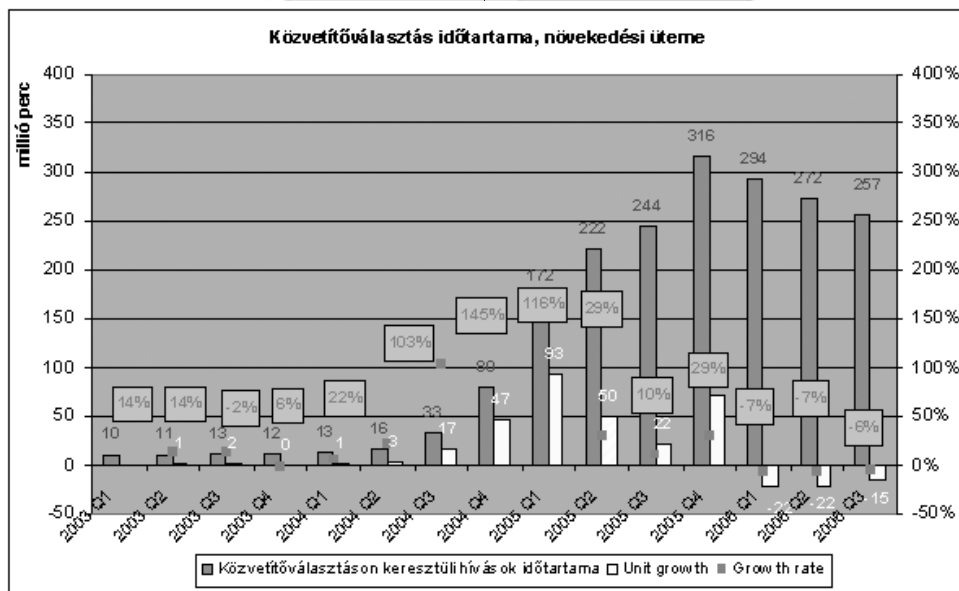
Új telefon szolgáltatás az ún. hordozható (nomadikus) telefon, amely helyhez nem kötött, de szorosan véve nem mobil telefonszolgáltatás igénybevételét teszi lehetővé.

Az ilyen hordozható hozzáférések elérésére a hatóság megnyitotta a 21XXXXXXX számmezőt, amelyben 2006 végéig 32 szolgáltató kötött le magának számtartományt. A lekötött tartományokból 2006. végéig 226 ezer hozzáférésre jelentették be a szolgáltatók azok használatbavételét, ebből 99 ezer db a Magyar Telekom által lekötött. Természetesen ez nem jelent ugyanennyi előfizetőt, mert a kijelölést a számmező megkezdésekor kérik a szolgáltatók és feltehetőleg ennek a számnak egy része mögött van csupán élő, aktív előfizető.

Ugyancsak fejlődő szolgáltatási terület az Internet telefon, amely a nyilvános Internet hálózatot használja fel a beszédcsomagok továbbítására. Nemcsak a már korábban ismert Skype használata lehetséges, hanem már egyes szolgáltatók, mint pl. a Magyar Telekom, maguk is ajánlanak szélessávú (ADSL) hozzáféréseken használható telefonálási programokat.

Mindkét utóbbi telefon szolgáltatás jellemzője, hogy új technológiák használatával nyújtják más, multimédiás szolgáltatások mellett. Várhatóan a következő piacelemzés során kell ezeket is mérlegelni; ezek az utóbbiak keresleti helyettesítésként vizsgálandók, hasonlóan a mobil rádiótelefon szolgáltatáshoz.

A Tanács megvizsgálta, hogy a 2004 vége óta eltelt időben hogyan alakultak a helyhez kötött telefon forgalmi piacai. Amint az alábbi ábra mutatja, a közvetítéválasztás forgalma 2004-ben ugyan jelentős dinamikával emelkedett, ez az emelkedés azonban 2005 végétől megtorpant. Tehát a forgalmi piacokon jelentős átrendeződés nem volt megfigyelhető:

Forrás: OSAP 1707 kérdőíve a 2003-2006. évekre

3. ábra

¹³OSAP 2006 II. negyedéves kérdőíveinek az összegzése alapján

Szükségesnek tartja a Tanács annak hangsúlyozását, hogy a vizsgált időszakban tapasztalható verseny, ami leginkább a közvetítéválasztásnak köszönhető, előnyösnek bizonyult a felhasználók szempontjából. Továbbá azt is értékelte a Tanács a piacelemzési eljárás során, hogy a közvetítéválasztási kötelezettség a megszüntetésének egyik alapvető feltétele az lenne – a JPE szolgáltatók korábbi erőfölényes helyzetének újbóli kialakulása elkerülésének érdekében –, hogy a Kötelezettek és a többi szolgáltató között kialakuljon az ideális versenyhelyzet.

Mindezek alapján a Tanács megállapította, hogy a vizsgált időtávon belül még nem várható, hogy a volt koncessziós szolgáltatók elvesztenék túlsúlyukat földrajzi piacukon.

Az Egyesült Államokban már léteznek olyan csomagok, amelyek együtt kínálnak lebeszélhető mobil- és vezetékes perceket. A vizsgált piacon mutatkoznak olyan tendenciák, hogy a jövőben egy vezetékes és egy mobil területen működő szolgáltató egyesülése révén lehetőség van olyan komplex telefonos csomagok kínálatára, melyek egyesítik a vezetékes és a mobil technológia előnyeit. Ebben az esetben az előfizetők mobiltelefonjukat otthon vezetékes telefonként, vezetékes díjszabással használják. Az integrált készülékeket be lehet majd arra programozni, hogy mindig azt a hálózatot használja, amelyiken olcsóbb a hívás. Ehhez technológiai oldalon szükség van a hagyományos telefonvonal megtartására. A Tanács azokat a fejleményeket, amelyek egyes szolgáltatóknak a fentiek miatt piaci erejük növekedéséhez vezethet, különös figyelemmel kíséri.

A közismert penetrációs adatok¹⁴ a mobil piac növekedésének mérséklődésére, telítődésére utalnak, így a mobilszolgáltatók keresik a növekedés további lehetőségeit, melynek során a vezetékes piacot kezdik támadni néhány a keresletet szondázó, tapogatózó jellegű bár a vezetékes szolgáltatások számára kihívást jelentő, a vezetékes ügyfeleket megcélzó ajánlatokkal.

2005. októberére tehető az az időpont, amikor a mobil rádiótelefon szolgáltatók is elkezdtek versenyezni a vezetékes telefonpiac ügyfeleinek megnyerése érdekében, hogy olyan új tarifacsomagot vezettek be¹⁵, amellyel az otthonról telefonálókat igyekeznek megnyerni előfizetőnek. Az új díjcsomag ugyanis az ügyfél által megadott címhez kötődik, kimenő hívás csak onnan kezdeményezhető. Tarifái viszont igen kedvezőek, nincs havidíja, a beszélgetés percdíjai vetekszenek a vezetékes szolgáltatók legkedvezményesebb tételeivel, azonban a külső hálózatról érkező hívásokat a mobil végződési díjak továbbra is terhelik. Az új díjcsomag kiegészítő tételekkel korlátozottan mobillá tehető, mobilszámok is

hívhatók vele, hátránya viszont, hogy a hozzá megvásárolható opciókkal csak a szolgáltató saját hálózatában működő számok hívhatók, valamint a roaming szolgáltatás sem vehető igénybe.

A másik új piaci jelenség egy olyan díjcsomag¹⁶, amely egyszerre tartalmazza egy vezetékes szám és egy mobil szám használatát, melyet ugyanazon (választás szerint vezetékes vagy mobil) készüléken lehet használni kedvező díjakkal. Van mód a régi vezetékes szám megtartására a Vodafone-hoz történő számhordozás segítségével. Itt már mobilszolgáltatótól is (Vodafone) lehet vezetékes számot kapni, mely egy vezetékes szolgáltatóval (Invitel Zrt.) való együttműködés eredménye.

A piac fejlődésének másik jele, hogy nemcsak a UPC, hanem más kábeles műsorelosztó szolgáltatók is bevezetik a „triple play” szolgáltatást, amikor ugyanazon a hozzáféréseken nyújtanak műsorelosztási, Internet elérési és telefon szolgáltatást (utóbbit VoIP technológiával). Tekintettel arra, hogy a szolgáltatás még indulási szakaszban van, a jövőbeli időtávon belül még nem kell számolni azzal, hogy az érintett piacokon minőségi változást hoznának volumennel.

I.8. A piacazonosítás következtetései

A Tanács elvégezte a piacazonosítást az IHM rendeletben meghatározott „4. Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára” elnevezésű és „6. Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára” elnevezésű kiskereskedelmi piacokból kiindulva, a versenyjog elveinek alapján, az EU elektronikus hírközlési keretszabályozására figyelemmel a hatályos magyar jogszabályoknak megfelelően.

Az elvégzett vizsgálat alapján a Tanács megállapította, hogy a fent meghatározott piacok Magyarországon, a magyar viszonyoknak megfelelően a szolgáltatási piac és a földrajzi piac meghatározását együttesen figyelembe véve öt-öt földrajzi piacra bomlanak, amelyek egymástól a nyújtott és igénybevett szolgáltatásokat tekintve nem, csak földrajzi területükben különböznek, és együttesen lefedik Magyarország egész területét. Ezek a földrajzi piacok területileg egybeesnek mind a lakossági piacon, mind a nem lakossági piacon belül.

A szolgáltatási piac és a földrajzi piac vizsgálata után a Tanács öt elkülönült földrajzi piacot azonosított az alábbiak szerint.

„Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára” elnevezésű kiskereskedelmi piac:

¹⁴Lásd az NHH piaci monitoring szolgálatának adatait a www.nhh.hu honlap „Piaci, szabályozási és stratégiai információk”, „Hírközlési piaci adatok, jelentések” cím alatt.

¹⁵Pl.a Vodafone HáziMobil, a T-Com MobilOtthon szolgáltatása

¹⁶Vodafone Otthon Classic tarifacsomag

1. Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára a Magyar Köztársaság területének az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3 pontja¹⁷ alapján meghatározott, 1, 22, 23, 26, 34, 35, 36, 37, 42, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 52, 53, 54, 56, 59, 69, 72, 73, 74, 75, 76, 82, 83, 84, 85, 87, 92, 93, 94, 96, 99 hívószámú körzeteiben (1. sz. földrajzi piac).
2. Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára a Magyar Köztársaság területének az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 24, 25, 27, 28, 33, 57, 62, 63, 88 hívószámú körzeteiben (2. sz. földrajzi piac).
3. Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára a Magyar Köztársaság területének az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 32, 66, 68, 89, 95 hívószámú körzeteiben (3. sz. földrajzi piac).
4. Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára a Magyar Köztársaság területének az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 77, 78, 79 hívószámú körzeteiben (4. sz. földrajzi piac).
5. Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára a Magyar Köztársaság területének az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 29. hívószámú körzetében (5. sz. földrajzi piac).

„Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára” elnevezésű kiskereskedelmi piac:

1. Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára a Magyar Köztársaság területének az ANFT) 1. sz. mellékletének 2.1.3 pontja¹⁸ alapján meghatározott, 1, 22, 23, 26, 34, 35, 36, 37, 42, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 52, 53, 54, 56, 59, 69, 72, 73, 74, 75, 76, 82, 83, 84, 85, 87, 92, 93, 94, 96, 99 hívószámú körzeteiben (1. sz. földrajzi piac).
2. Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára a Magyar Köztársaság területének az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 24, 25, 27, 28, 33, 57, 62, 63, 88 hívószámú körzeteiben (2. sz. földrajzi piac).
3. Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára a Magyar Köztársaság területének az ANFT 1. sz. mellék-

letének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 32, 66, 68, 89, 95 hívószámú körzeteiben (3. sz. földrajzi piac).

4. Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára a Magyar Köztársaság területének az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 77, 78, 79 hívószámú körzeteiben (4. sz. földrajzi piac).
5. Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára a Magyar Köztársaság területének az ANFT 1. sz. mellékletének 2.1.3. pontja alapján meghatározott, 29. hívószámú körzetében (5. sz. földrajzi piac).

I.9. A piacok érintettségének a vizsgálata

A piacok azonosítása után a Tanács megvizsgálta, hogy a meghatározott piacok szabályozási szempontból érintettek tekinthetők-e a következők szerint:

- a) A versenyviszonyok vizsgálata, amelyen belül annak elemzése, hogy:
  - aa) létezik-e az azonosított piacokon tartósan magas piacra lépési korlát?
  - ab) a piaci jellemzők alapján, az azonosított piacok a hatékony versenyhez való közeledést mutatják-e?
- b) A versenyjogi eszközök önmagukban elégségesek-e a versenykorlátok kezelésére.

I.9.1. Piacra lépési korlátok

A belépési korlátoknak alapvetően két fajtájuk van, a jogi-adminisztratív és strukturális korlátok. Jogi és adminisztratív korlátok akkor érvényesülnek, amikor a belépőre vagy belépni szándékozóra nézve hátrányos feltétel forrása nem gazdasági jellegű, hanem a piacon érvényesülő jogszabályi, adminisztratív vagy egyéb állami szabályozás következménye. Strukturális korlátok abban az esetben léteznek, amennyiben a piacra újonnan belépő vagy belépni szándékozó egyenlőtlen feltételekkel szembesül az alkalmazott technológia és a piacra jellemző költségviszonyok miatt.

Adminisztratív és jogi korlátok:

A Tanács megállapította, hogy a nemzetközi helyhez kötött telefonszolgáltatások piacára történő belépés tekintetében adminisztratív és jogi korlátok nem jelentősek. A szolgáltatás bejelentése után a piacra lépés megtörténhet. A nyilvános elektronikus hírközlési szolgáltatás megkezdésének előfeltétele az Eht. szerint a szolgáltatás bejelentése a hatóságnál, amely bejelentésnek a címadatokon kívül a nyújtani kívánt szolgáltatás és a használt hálózat leírását, valamint a szolgáltatás földrajzi kiterjedését kell tartalmaznia. Ezen kívül a hatósághoz be kell nyújtani az előfizetői szolgáltatások általános szerződési feltételeit és az interfészek leírását.

17A számozási körzethez tartozó települések listáját lásd a hatóság www.nhh.hu honlapján az „Azonosítógazdálkodás”, „Nyilvántartások”, „Azonosítógazdálkodási nyilvántartás”, „Földrajzi számok” rovatban.

18A számozási körzethez tartozó települések listáját lásd a hatóság www.nhh.hu honlapján az „Azonosítógazdálkodás”, „Nyilvántartások”, „Azonosítógazdálkodási nyilvántartás”, „Földrajzi számok” rovatban.

A nemzetközi helyhez kötött hívások piacaira belépni kívánó szolgáltató nagyrészt a váltani kívánó előfizetők-nél szerezhet ügyfelet. A váltani kívánó előfizető esetében a szolgáltatás igénybevételének adminisztratív feltétele pedig az, hogy az előfizetőnek fel kell mondania eredeti szerződését és új szerződést kell kötnie az új szolgáltatóval.

Strukturális korlátok:

Strukturális korlát oka lehet:

- ha a piacon már jelen van jelentős méretgazdaságosságot vagy választékgazdaságosságot elért szolgáltató;
- ha a piacra lépés olyan jelentős beruházással, költséggel jár, amely időelőtti kilépés esetén jelentős mértékben elvész (elsüllyedt költség);
- ha az új belépő szolgáltatásának nyújtásához szükséges egy vagy több részszolgáltatást, illetve hálózatrészt az ugyanazon piacon működő szolgáltatótól lehet vagy kell igénybe venni (függőségi viszony).

Egy-egy adott földrajzi területen új piacra lépő szolgáltató a következő módokon tud nemzetközi hívásokat lebonyolítani:

- a) új hálózatot épít, vagy már meglévő távközlési hálózatát korszerűsíti és/vagy alkalmassá teszi telefonszolgáltatásra, amelyen PSTN vagy IP protokoll szerinti nemzetközi hívás szolgáltatást nyújt,
- b) közvetítő-választás által elérhetővé válik szolgáltatása az adott földrajzi területen,
- c) behívó kártyás hozzáférést létesít az adott földrajzi területen.

A Tanács megállapította, hogy az a) esetben az új piacra lépő a következő strukturális korlátokkal találkozhat:

- Méretgazdaságosság, választékgazdaságosság és a hálózati hatás (nagyobb hálózathoz tartozni többletértéket jelent a fogyasztónak, mivel az előfizető hálózaton belüli, azaz általában egyszerűbben megvalósítható, olcsóbb hívással képes elérni több hívott felet). Ez az érintett piacok tekintetében nyilvánvaló, hiszen a fentiekben meghatározott földrajzi piacokon egyeduralkodó hálózatok léteznek.

10. táblázat: Piaci részesedés tendenciái a földrajzi piacokon a nemzetközi forgalomból származó árbevétel alapján)

	Földrajzi piac	Nagy piaci részesedéssel bíró szolgáltató neve	A piaci részesedés mértéke az árbevételek alapján		
			2002	2003	2004
Lakossági	1. sz.	Magyar Telekom Nyrt.	99,34%	98,65%	92,92%
	2. sz.	Invitel Távközlési Szolgáltató Zrt.	99,84%	98,71%	98,90%
	3. sz.	Hungarotel Távközlési Zrt.	99,99%	99,40%	100,00%
	4. sz.	Emitel Távközlési Zrt.	99,99%	99,40%	100,00%
	5. sz.	Monor Telefon Társaság Kft.	99,99%	99,40%	99,87%
Nem lakossági	1. sz.	Magyar Telekom Nyrt.	89,91%	83,58%	74,22%
	2. sz.	Invitel Távközlési Szolgáltató Zrt.	99,26%	92,67%	94,11%
	3. sz.	Hungarotel Távközlési Zrt.	99,98%	95,17%	85,65%
	4. sz.	Emitel Távközlési Zrt.	99,98%	99,06%	100,00%
	5. sz.	Monor Telefon Társaság Kft.	99,97%	92,42%	97,85%

Forrás: szolgáltatók adatszolgáltatása

- A nehezen duplikálható erőforrás jelentős beruházással, és így az elsüllyedt költség veszélyével jár. Bár az előfizetői hozzáférési hálózat létesítése terén a telefon szolgáltatókra korábban kirótt hurokátengedési kötelezettség ezt részben enyhíti, nem mentesít a saját kapcsolóközpontok létesítése alól az adott területen.

A Tanács megállapította, hogy a b) és c) esetben a szükséges beruházás kevésbé jelentős, de hálózattal – az előfizetői hozzáférési hálózat kivételével – ebben az esetben is rendelkezni kell. Strukturális korlátként az új belépőnek ilyenkor is szembe kell néznie a méretgazdaságosság és választékgazdaságosság hatásaival, ráadásul függőségi viszony is fellép az adott földrajzi területen volt koncessziós szolgáltatóval szemben. A strukturális korlátok jelenlétét alátámasztja az előző fejezetekben bemutatott csekély részesedés a VoIP és közvetítő-választás eredetű árbevétel és forgalom terén.

I.9.2. Hatékony versenyhez való közeledés

A Tanács a piaci jellemzők alapján, az adott piac hatékony versenyhez való közeledésének megállapításához minden esetben figyelembe vette az alábbi szempontokat:

- a) Az adott piac szereplői számának időbeli változása, valamint az új - az adott piacon kívüli, de az elektronikus hírközlési szolgáltatások piacán tevékenykedő – potenciálisan piacra lépő vállalkozások száma.

Az adott piacokra vonatkozó szolgáltatás-bejelentések száma 2003 és 2004 között jelentősen nőtt és további szolgáltatás-bejelentések történtek 2005 folyamán. Ezeknek a súlyát a következő, b) pont szerinti vizsgálat mutatja.

Az azonosított piacokra potenciálisan újonnan belépő vállalkozások között elsősorban azok a vezetőkes műsorelosztó szolgáltatók jövetnek szóba, amelyek hálózatukon végrehajtották annak kétirányúvá tételét.

- b) Az adott piacon a szereplők részesedésének megoszlása, azok egymáshoz való viszonya, illetve a változás múltbéli és jövőbeni várható tendenciái

A fenti táblázatból kitűnik, hogy mindegyik földrajzi piacon létezik egy-egy szolgáltató, amelynek piaci részesedése 74 % felett van, a többi szereplő jelenléte pedig elhanyagolható ehhez képest. A Tanács megállapította, hogy az elmúlt 3 évben ezek a piaci szerepek jelentéktelen mértékben változtak, és a vizsgált időtávon belül sem valószínűsíthető a jelentősebb mértékű változásuk.

c) A meghatározott piacokon lévő szolgáltatás(ok) műszaki, technológiai jellemzői

A Tanács megállapította, hogy az érintett piacokon a műszaki-technológiai jellemzőket tekintve az eredetileg homogén helyzet átalakulóban van, mivel megjelentek a kábeltelefon (azaz kábeles műsorelosztó hálózatokon hozzáférést nyújtó) telefonszolgáltatók is. Ezek árbevételi súlya azonban a vizsgált időszakban a korábban egyeduralgó, volt koncessziós szolgáltató technológiájához képest még csekély (lakossági piacon 0,198%, nem lakossági piacon 0,0071%), és így a piaci szereplők zöme ugyanazon, vagy nagyon hasonló eszközöket vesz igénybe a szolgáltatás nyújtásához.

A hatékony versenyhez való közeledés esete akkor lenne megállapítható, ha az adott piacon az Eht. által a Tanács részére biztosított külső szabályozói beavatkozás megszüntetése esetén a piac az önszabályozó mechanizmusai révén a külső szabályozási beavatkozás célját a vizsgált időtávon belül elérné. A Tanács megállapította, hogy ez az eset nem valószínűsíthető, valószínűbb, hogy a piac a kiinduló állapot felé konvergálna.

A Tanács megállapította, hogy a 2002-től 2004 végéig tartó időszakban ezek a piaci szerepek jelentéktelen mértékben változtak, és a vizsgált időtávon belül sem valószínűsíthető a jelentősebb mértékű változásuk.

I.9.3. A versenyjogi eszközök elégtelensége:

Az ex-post eszközök közös jellegzetessége, hogy panaszra ill. hivatalból indított eljárások és a piaci torzulás bekövetkezése után azt utólag kísérli meg orvosolni.

Általános megfontolás

A Tanács osztja az EU szabályozó hatóságainak azon álláspontját, hogy az elektronikus hírközlésen belül – különösen a szűk keresztmetszetekhez való hozzáférés biztosítása terén – a versenyjog elsősorban a verseny fenntartása/felügyelete (safeguarding), míg az ex-ante szabályozás a verseny elősegítése (promoting) hatékony eszköze.

A magyar hírközlés liberalizációjának elmúlt másfél évtizede alatt – bár számos új szereplő jelent meg a piacon és több területen jelentős piaci részesedést is szereztek – a verseny nem vált olyan mértékben meghatározóvá, hogy kizárólag a verseny hatékonyságát biztosító jogkövető magatartás ellenőrzése elegendőnek lenne tekinthető.

Az ágazati (ex-ante) szabályozás specifikus vonásai:

Az elektronikus hírközlési piacokra vonatkozó szabályok legalább három olyan szempontot, körülményt is leírnak, amelyek alapján arra a következtetésre lehet jutni, hogy a versenyjog módszerei önmagukban nem elegendők. Ezek az esetek:

- a piaci torzulás korrigálásához szükséges beavatkozás feltételeinek azonosítása, illetve meglétének ellenőrzése összetett, bonyolult feladat (pl. részletes, szabályozói célú számvetési kimutatások, költségvizsgálatok, műszaki szempontokat is magukba foglaló feltételek ellenőrzése stb.),
- ismétlődő és/vagy időigényes beavatkozások (vizsgálatok) elkerülhetetlenek,
- a jogbiztonság megteremtése kiemelkedő jelentőségű.

Ezen esetek alábbi elemzése azt mutatja, hogy egyedül a versenyjog nem elegendő az adott hírközlési piac szabályozásához.

a) A feladat összetettsége

A versenyhatóság ex-post eljárása egy vállalkozás konkrét versenyellenes magatartását szankcionálhatja, tehát a versenyellenes magatartások utólagos orvoslására képes, elősegítve ezzel a piacon fellépő versenytorzulások megakadályozását. Az ex-post eljárás a fenti sajátosságából következően önmagában a jövőre nézve nem tudja biztosítani, hogy a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók valamennyi előfizetővel szemben megkülönböztetés-mentesen járjanak el, illetve a szolgáltatások és a szolgáltatók közötti szabad választásában a jelentős piaci erejű szolgáltatók ne akadályozzák az előfizetőket. Az ex-ante eljárás tehát ilyen módon magát az okot, az ex-post eljárás pedig az okozatot kezeli. Az ágazati szabályozó hatóság a verseny elősegítése érdekében a fentiek alapján előre meghatározott és alkalmazandó követelmények előírásával biztosíthatja, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltatóknak ne legyen lehetőségük arra, hogy erőfölényükkel visszaéljenek.

A „Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára” és a „Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára” elnevezésű kiskereskedelmi piacokon ex-ante típusú kötelezettség kiszabása konkrétan azt teszi lehetővé, hogy a szolgáltatók erőfölényes helyzetüket kihasználva ne állapíthassanak meg indokolatlanul magas árakat az előfizetők részére, illetve ne akadályozzák más szolgáltatók piacra lépését indokolatlanul alacsony árak alkalmazásával. Ezen felül az ex-ante kötelezettségek a kiskereskedelmi piacokon eleve megakadályozzák azt, hogy a hálózat tulajdonjogával rendelkező hozzáférést biztosító jelentős piaci erejű szolgáltató az általános szerződési feltételekben vagy az egyedi előfizetői szerződésben megtiltsa vagy indokolatlan feltételek alkalmazásához kösse, hogy az előfizető a jelentős piaci erejű szolgáltatónál lévő telefon-hozzáférés megtartása mellett más szolgáltatóktól is vehessen igénybe olcsóbb forgalmi szolgáltatásokat. Az ex-post szabályozás ezeket csak utólag képes orvosolni, hozzátevé, hogy a fogyasztók esetében ezen utólagos orvoslás már nem jelentheti fogyasztók által megfizetett azon többletköltségek megtérülését, amelyek a jelentős piaci erejű szolgáltató által alkalmazott indokolatlanul magas díjak, vagy amiatt merültek fel, mert a hozzáférést

biztosító szolgáltató megakadályozta, hogy az előfizető a hozzáférés megtartása mellett más szolgáltatótól is vegyen igénybe olcsóbb forgalmi szolgáltatásokat.

b) Gyakori, időigényes beavatkozások

Amennyiben a verseny sérelme valószínűsíthető, a versenyhatóság megindítja vizsgálatát, amelynek során azonosítja az árut/szolgáltatást, meghatározza a releváns piacot, annak földrajzi határait, elemzi a piacot stb. Miután a versenyjog az egyes elektronikus hírközlési piacokra vonatkozóan részletes szabályokat nem tartalmaz, a tényállás tisztázása, illetve általában a panasszal kapcsolatos jogi értékelés bonyolultabb, mint a részletes szabályokkal rendelkező, ezeket szakmai részleteiben kellő biztonsággal, kisebb időigénnyel alkalmazó ágazati szabályozás esetén.

Tekintettel továbbá a fogyasztók és az ezzel kapcsolatban felmerülő esetleges versenyellenes magatartások nagyobb számára, valószínűsíthető, hogy a Tanács ex-ante szabályozásának hiánya a versenyhatóság sokkal gyakoribb beavatkozását eredményezné a piacon, úgy hogy ezen versenyproblémák egyébként az ex-ante szabályozással kezelhetők lennének. Az ex-ante szabályozással tehát hatékonyan csökkenthetőek a potenciális versenyellenes magatartások, és ezzel együtt a versenyhatóság időigényes beavatkozásainak száma.

c) Jogi, szabályozási vagy piaci környezet kiszámíthatósága

A jellemzően igen komoly beruházásokat igénylő piacra lépés során az új vállalkozások számára alapvető fontosságú a vállalkozás jogi környezetének és ezen jogi környezet kiszámíthatóságának ismerete. Ebben a tekintetben a versenyjog általános garanciális jellegű, míg az ex-ante szabályozás részletes, egyes konkrét kérdések szintjén kiszámítható működési és megtérülési körülményeket határoz meg. A versenyjog alkalmazása során önmagában az a tény, hogy valamely vállalkozó jelentős piaci erővel rendelkezik még nem elegendő a beavatkozáshoz. Ehhez bizonyítani kell, hogy a jelentős piaci erővel történő visszaélés megtörtént. Ezzel szemben az erőfölénnyel való visszaélés bizonyítása az ex-ante szabályozás keretei között nem szükséges, az erre való képesség megállapítása megalapozza a kötelezettség kirovását, ami lényegesen nagyobb biztonságot és kiszámíthatóságot jelent az új piacralépő számára, mint a versenyjog általános szabályai által biztosított védelem.

Így elsősorban az ex-ante szabályozás által megteremtődő jogi kiszámíthatóság teszi lehetővé, hogy a meglévő piaci szereplők és a piacra lépni kívánó vállalkozások megfelelő garanciákat kapjanak komoly beruházásainak megtérülésére, és hogy ezen szolgáltatók piaci versenye végső soron egyre olcsóbb és egyre jobb minőségű előfizetői szolgáltatásokat eredményezzen.

Tekintettel arra, hogy a vonatkozó kiskereskedelmi piacra belépés nagy befektetés igényű, ami jelentős elszüllyedt költségekkel jár, valamint arra, hogy az e piacon való működéshez jellemzően szükséges más szolgáltatókkal való együttműködés, ezen együttműködés szabá-

lyainak előzetes ismerete a szerződéses tárgyalásokra való felkészüléshez, illetve vitás esetekben az egyes tényállások tisztázásához alapvető fontosságú, a versenyjog eszközei önmagukban nem elegendők, azaz a versenyjog általános szabályai mellett szükség van az ex-ante szabályozásra is, annak részletes, konkrét, kiszámítható jellege miatt.

A konkrét piachoz kapcsolódó megfontolások:

A Tanács megállapította, hogy a piactorzulást – amennyiben annak bekövetkezése előre látható – megfelelő ex-ante szabályozással kell megelőzni ill. ellensúlyozni mivel az előfizetők nagy számát érintő kérdések utólag csak nehezen hozhatók helyre, illetve a szolgáltatók közötti egészséges verseny esetleg ki sem tud alakulni.

I.9.4. Az érintett piacok meghatározása

Fentiek alapján a Tanács megállapította, hogy az I.3. – I.5. fejezetekben meghatározott szolgáltatási piacok és az I.6. fejezetben meghatározott földrajzi piacok együttes figyelembe vételével az I.8. pontban meghatározott öt piac érintett piac, és azokon ex-ante szabályozásnak van helye.

Az érintett piacok tehát az alábbiak (a földrajzi területet bemutató 8. táblázat beosztásának megfelelően):

A lakossági földrajzi piacok vonatkozásában:

- 1. számú érintett piac:* Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára az 1. földrajzi piacon.
- 2. számú érintett piac:* Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára a 2. földrajzi piacon.
- 3. számú érintett piac:* Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára a 3. földrajzi piacon.
- 4. számú érintett piac:* Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára a 4. földrajzi piacon.
- 5. számú érintett piac:* Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára az 5. földrajzi piacon.

A nem lakossági földrajzi piacok vonatkozásában:

- 1. számú érintett piac:* Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára az 1. földrajzi piacon.
- 2. számú érintett piac:* Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára a 2. földrajzi piacon.
- 3. számú érintett piac:* Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára a 3. földrajzi piacon.
- 4. számú érintett piac:* Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára a 4. földrajzi piacon.
- 5. számú érintett piac:* Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára az 5. földrajzi piacon.

II. Piacelemzés, JPE szolgáltatók azonosítása

II.1. Általános szempontok

A jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató (a továbbiakban: *JPE szolgáltató*) – összhangban az Eht. 53. § (1) bekezdésében írtakkal – az a vállalkozás, amely valamely érintett piacon, amelyen a gazdasági verseny nem kellően hatékony, egyedül (a továbbiakban: *önálló erőfölény*) vagy más szolgáltatóval közösen (a továbbiakban: *közös erőfölény*) gazdasági erőfölényben van.

A gazdasági erőfölény olyan gazdasági helyzet, amely lehetővé teszi, hogy a vállalkozás tevékenységét a versenytársaktól, a vevőktől és végső soron a fogyasztóktól nagymértékben függetlenül folytassa.

Egy szolgáltató erőfölényének megállapítását megalapozó kritériumok köre taxatív jelleggel nem határozható meg. A JPE minősítést nem mindegyik kritérium befolyásolja azonos mértékben.

Az, hogy egy kritérium önmagában nem elégséges a JPE-ként történő azonosításhoz, nem jelenti azt, hogy a kritériumok bármely kombinációja esetén nem megállapítható egy vagy több szolgáltató érintett piacon fennálló gazdasági erőfölényes helyzete.

Egy vállalkozást egy adott kritérium vizsgálatakor alapvetően az adott érintett piacon kell értékelni, de szükség szerint figyelembe kell venni, ha az adott érintett piacon a minősítést befolyásolja ugyanezen kritériumnak más érintett piacon, vagy érintett piacnak nem minősülő szolgáltatási piacon történő értékelése.

Az önálló és közös erőfölény megállapítása alapvetően ugyanazon kritériumok vizsgálatán alapszik azzal, hogy a közös erőfölény esetén további kritériumok figyelembevétele is szükséges, illetve egyes kritériumok értelmezése, hatása eltérő lehet a JPE minősítésre.

Az egyes kritériumok esetében azok múltbéli, illetve a vizsgált időtávon belüli várható változásait is – ha ez értelmezhető – figyelembe kell venni.

Az erőfölény megállapításához szükséges, később részletezett kritériumokat a Tanács egyenként megvizsgálta, és ezek közül elsősorban a következő kritériumok vizsgálatát tekintette kiemelkedően jelentősnek a döntés meghozatala során:

- piaci részesedés;
- a nehezen megkettőzhető infrastruktúra feletti ellenőrzés;
- vertikális integráció.

II.2. Az egyes kritériumok vizsgálata

II.2.1. Piaci részesedés

A piaci részesedés vizsgálata a nettó árbevételen alapult, amit a piacvizsgálat során figyelembe vett szolgáltatások differenciált volta indokol. A nettó árbevétel típusú mérés során vehetők figyelembe leginkább az eltérő szolgáltatások, illetőleg az egyes szolgáltatások eltérő árszerkezete (különböző csomagok és kedvezmények stb.) miatti különbségek.

A piaci részesedés önmagában általában nem döntő kritérium. 25% alatt valószínűtlen az egyedüli erőfölény, amely a Bizottság döntéshozó gyakorlatában 40% felett feltételezhető. Kivételes esetektől eltekintve a már eldöntött jogesetek alapján a nagyon nagy – 50%-ot meghaladó – piaci részesedés önmagában bizonyíték a domináns helyzet meglétére. A piaci részesedés értékelésekor annak tendenciáját is figyelembe kell venni.

Jelen esetben a piaci részesedést a Tanács számozási területenként vizsgálta meg, illetve a földrajzi piacoknak megfelelő öt érintett piacon egyenként elemezte.

A Tanács megállapította, hogy mindegyik érintett piacon létezik egy-egy szolgáltató, amelyik 2004 végén legalább 74% feletti piaci részesedéssel rendelkezik (lásd a 11. táblázatot).

11. táblázat: Piaci részesedés (árbevétel szerint) a földrajzi piacokon 2004-ben

	Földrajzi piacok	Volt koncessziós szolgáltató	árbevétele MFt	Más szolgáltató, árbevétele, MFt	Volt koncessziós szolgáltató részesedése %
Lakossági	1. sz.	Magyar Telekom Nyrt.			92,92
	2. sz.	Invitel Zrt.			98,90
	3. sz.	Hungarotel Zrt.			100
	4. sz.	Emitel Zrt.			100
	5. sz.	Monor Telefon Kft.			99,87
Nem lakossági	1. sz.	Magyar Telekom Nyrt.			74,22
	2. sz.	Invitel Zrt.			94,11
	3. sz.	Hungarotel Zrt.			85,65
	4. sz.	Emitel Zrt.			100
	5. sz.	Monor Telefon Kft.			97,85

Forrás: a szolgáltatók adatszolgáltatása A kitartart rész üzleti titkot tartalmaz.

Megjegyzés a fenti táblázatokhoz: az árbevételi rovatokban csak a 0,1 MFt-ot elérő vagy meghaladó összegek kerültek feltüntetésre.

A Tanács megállapította azt is, hogy a piaci részesedés a 2002 és 2004. év vége közötti időszakban általában kis mértékben csökkenő tendenciát mutat, kivéve a nem lakossági piacot, ahol a Magyar Telekom és a Hungarotel részesedése nagyobb arányban csökkent.

A Tanács megállapította, hogy a vizsgált piacokon a döntő fölény a piaci részesedések területén mindenütt jelentkezik a piaci erőt növelő egyéb tényezőkkel (pl. innovációs készség, választék, stb.), ezért a Tanács alapvetően a piaci részesedések elemzésére szorítkozott.

II.2.2. A vállalkozások mérete

A vállalkozások méretének vizsgálata során – tekintetbe véve a helyhez kötött telefon szolgáltatások kiskereskedelmi piacainak évi 300 Mrd Ft körüli árbevételét – a Tanács elegendőnek tartotta csupán a 100 M Ft feletti nettó árbevétel elért cégeket figyelembe venni, mivel a többi vállalkozás az erőfölény meghatározását nem befolyásolja. A következő, 12. táblázat bemutatja az érintett piacokon működő cégek közül azon cégek méretének és pénzügyi helyzetének néhány jellemző adatát, amelyek összes nettó árbevétele a 2004. évben 100 millió Ft-nál nagyobb volt.

A piaci szereplők számára a nagy méret kihasználása lehetőséget teremthet a piaci verseny különböző területein (termelés, pénzügy, értékesítés, marketing, K+F stb.) az előnyszerzésre, azonban a nemzetközi hívások kiskereskedelmi piacain ezen tényező nem releváns, hiszen a pont a legnagyobb méretű szolgáltató (Magyar Telekom) szolgáltatási területén történt meg leginkább más szolgáltató általi piaci behatolás (lásd 10., 11. táblázat).

A Tanács megállapította, hogy a vállalkozások méretét tekintve a UPC Kft., a PanTel Kft. és a GTS-Datanet Kft. veszi fel a versenyt a volt koncessziós szolgáltatókkal.

A vállalkozás mérete tehát önmagában nem releváns kritérium, illetve csak a piaci részesedési kritérium hatását erősíti.

II.2.3. A nehezen megkettőzhető infrastruktúra feletti ellenőrzés

A nehezen megkettőzhető infrastruktúra feletti ellenőrzés, azaz a hálózat tulajdonlása, ellenőrzési joga egyrészt a földrajzi piacokat is alapvetően meghatározza, másrészt az ex-ante szabályozás szükségességének vizsgálata során is jelentős piacra lépési korlátot jelent.

Fontos piacra lépési korlátot jelentenek az esetleges piacra lépés azon költségei, amelyeket a piacra lépőnek be kell fektetnie a szolgáltatás infrastrukturális feltételeinek biztosítása érdekében, de ezek a piac elhagyásakor nem térülnek meg. A potenciális piacra lépő csak akkor vállalja ezeket a beruházási költségeket, ha kilátása van arra, hogy mind a beruházás költségei, mind a szolgáltatás elkerülhető költségei megtérülnek az árbevételből.

A nehezen megkettőzhető infrastruktúra feletti ellenőrzés fennállása döntően műszaki-technológiai illetve gazdasági elemzés alapján dönthető el. A tárgyalt érintett piacok esetében a meglévő infrastruktúra duplikálása elsősorban gazdaságilag indokolatlan (adott esetben műszaki szempontból lehetetlen), különösen, ha az alternatív megoldások (pl. közvetítő választás, hurokátengedés) gazdaságosabbak és kisebb tökeigényűek.

Nincs tehát olyan potenciális szolgáltató, aki, ha az érintett piacok esetében a piacra lépés abszolút műszaki és gazdasági korlátjai nem állnának fenn a megtérülés reményében képes lenne vállalkozni egy-egy területen belül egy teljes nyilvánosan elérhető helyhez kötött hálózat kiépítésére.

A Tanács megállapította, hogy az érintett piacokon a nehezen megkettőzhető infrastruktúra fölötti ellenőrzést ugyanazok a szolgáltatók gyakorolják, amelyek egyébként is döntő piaci részesedéssel bírnak.

II.2.4. A technológiai előny vagy fölény

Az adott piacokon működő szolgáltatók részben hasonló infrastruktúrával rendelkeznek. Az újabb technológiák alkalmazására (pl. digitális előfizetői hozzáférések) lényegében mindegyik piaci szereplőnek van lehetősége. A hozzáférés vonatkozásában új technológiát vezettek be a kábeles műsorelosztó szolgáltatók, azzal, hogy a beszéd és a jelzések átvitelét IP protokoll szerint működő adatátviteli eszközökkel valósítják meg. Ez azonban sem a szolgáltatások minőségében, sem a választékában nem jelent versenyelőnyt.

A kutatás-fejlesztési ráfordítások tekintetében a Tanács megállapította, hogy ilyen tevékenységet a piaci szereplők csak marketing vonatkozásában végeznek, műszaki-technológiai fejlesztés terén – eltekintve egyes egyetemi, főiskolai projektek támogatásától – a gyártók kínálatára támaszkodnak.

A Tanács megállapította, hogy a vizsgált piacokon egyik szolgáltató sem rendelkezik a másikhoz képest technológiai fölényvel, így ezen tényezők az erőfölény megállapításakor nincs relevanciája.

II.2.5. Kiegyenlítő vásárlóerő hiánya

Az Iránymutatás¹⁹ nagy súlyt helyez a kiegyenlítő vásárlóerő szerepének vizsgálatára. A Bizottság iránymutatása szerint kiegyenlítő vásárlóerő alatt a nagy vevők azon képességét kell érteni, hogy ésszerű időn belül megfelelő alternatív megoldásra (hatékony megtorlás vagy más cég szolgáltatásainak igénybe vétele) képesek átváltani, ha szállító árat emel, vagy hátrányosan módosítja a szállítási feltételeket.

Általános érvénnyel megállapítható, hogy a hírközlési szolgáltatásokat igénybe vevők alkupozícióját javítja, a

¹⁹Az Európai Bizottság 2002/C 165/03. számú Iránymutatása a piacelemzésről és a jelentős piaci erő értékeléséről az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások közösségi szabályozási keretében

12. táblázat: Az érintett piacokon működő vállalkozások méretének és pénzügyi helyzetének néhány jellemző mutatója 2004-ben

Szolgáltatók	Összes eszköz (MFt)	Tárgyi eszközök aránya (%)	Tőke-ellátottság (%)	Likviditási mutató (%)	Esedékességi mutató (%)	Adósságfedezeti mutató (%)	Összes bevétel (MFt)	Üzemi tev. eredménye (MFt)	Adózott eredmény (MFt)	Befektetett eszközök beszerzése (MFt)	Befektetett eszközök eladása (MFt)
<i>Com.unique Kft.</i>	127,8	73,3	8,4	34,0	64,1	110,3	183,4	12,6	10,0	98,5	0,0
<i>Első Pesti Telefontársaság Rt.</i>	2 766,0	35,6	91,4	2 156,8	100,0	3 389,5	3 189,0	172,0	311,0	35,0	2 155,0
<i>EMITEL Távközlési Zrt.</i>	7 938,0	86,3	49,4	22,9	73,6	169,7	5 956,0	1 616,0	1 263,0	606,0	50,0
<i>GTS Datanei Távközlési Kft.</i>	14 186,9	87,6	61,5	67,9	68,0	591,0	9 370,4	-320,8	52,8	-1 561,0	5,2
<i>HI Telekom Távközlési és Kereskedelmi Kft.</i>	85,0	44,6	23,1	58,4	88,5	133,5	282,7	13,4	10,6	14,6	1,0
<i>HUNGAROTEL Távközlési Zrt.</i>	34 087,0	85,1	41,3	25,5	48,7	184,9	17 158,0	4 122,0	5 241,0	1 031,0	9,0
<i>Invitel Távközlési Szolgáltató Zrt.</i>	100 315,4	75,2	16,1	208,5	17,8	222,5	44 415,1	4 022,0	-421,0	5 093,0	51,0
<i>Magyar Telekom Nyrt.</i>	910 300,0	39,0	41,0	30,0	55,0	180,0	273 711,0	-2 596,0	39 268,0	-54 436,0	2 967,0
<i>Monor Telefon Társaság Kft.</i>	18 226,7	80,6	40,0	92,4	48,3	255,5	10 518,6	2 269,6	2 480,5	1 895,4	26,5
<i>Option One Magyarország Kft.</i>	197,3	1,8	-68,8	162,4	30,9	51,4	241,6	-61,9	-63,1	200,0	0,0
<i>PanTel Távközlési Kft.</i>	28 358,0	45,0	22,0	97,0	27,0	150,0	22 644,0	-4 254,0	-3 539,0	3 307,0	635,0
<i>Tele 2 kft</i>	1 321,0	11,3	13,9	123,4	97,3	155,8	1 644,0	-1 507,6	-1 514,6	178,5	0,0
<i>BT Limited Magyarország fióktelepe</i>	3 434,0	13,7	-33,4	222,3	27,5	73,2	4 906,0	170,0	124,0	250,0	2,0
<i>UPC Magyarország Telekommunikációs Kft.</i>	39 502,0	83,7	18,5	47,6	33,7	182,4	34 018,0	3 883,0	3 655,0	5 054,0	52,0

Forrás: szolgáltatók adatszolgáltatása

szolgáltatók piaci erőfölényének érvényesítési lehetőségeit pedig korlátozza, ha:

- nagyfokú vevő-koncentráció áll fenn, vagyis a nagy vevők részaránya magas a szolgáltatók teljes árbevételében,
- a szolgáltató-váltás költsége alacsony,
- a fogyasztók jól informáltak, a piacon az elérhető szolgáltatások köre és azok ára a fogyasztók számára ismert és könnyen összehasonlítható.

A Tanács a rendelkezésre álló adatok alapján megállapította, hogy a „Nyilvánosan elérhető nemzetközi, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára” magyarországi piacán nem áll fenn nagyfokú vevő-koncentráció. A 2002 és 2004 közötti időszakban a 10 legnagyobb vevő kumulált részaránya elhanyagolható nagyságrendet képviselt a magyarországi helyhez kötött vezeték nélküli telefonszolgáltatók teljes árbevételében.

valamely vállalkozás a fenti szempontok alapján jobb megítélésnek örvend, könnyebben juthat pénzügyi forrásokhoz és ebből piaci előnye származhat.

A Tanács a 12. táblázat adatai alapján megállapította, hogy az érintett vállalkozások tőkehozzáférési mutatói jelentős szórást mutatnak. A tárgyalt piacokon döntő piaci részesedésű szolgáltatók helyzete és tulajdonosi háttere inkább biztosítja számukra a tőkepiacokhoz való könnyebb hozzáférést, mint más, a piacon lévő telefon szolgáltatók esetében.

A Tanács megállapította, hogy az egyes földrajzi piacokon a legnagyobb árbevétellel rendelkező szolgáltatók tőkehozzáférési mutatói jelentős szórást mutatnak és ezek alapján a piacra egységes megállapítás nem tehető. Ugyanakkor a volt koncessziós szolgáltatók helyzete és tulajdonosi háttere biztosíthatja számukra a tőkepiacokhoz való könnyebb hozzáférést.

13. táblázat: A 10 legnagyobb nem lakossági ügyféltől eredő árbevétel

<i>Szolgáltató</i>	<i>Év</i>	<i>10 legnagyobb ügyféltől eredő bevétel</i>	<i>Teljes árbevétel</i>	<i>Részarány, %</i>
<i>EMITEL</i>	2002			
	2003			
	2004			
<i>HUNGAROTEL</i>	2002			
	2003			
	2004			
<i>INVITEL</i>	2002			
	2003			
	2004			
<i>Magyar Telekom</i>	2002			
	2003			
	2004			
<i>Monor Telefon</i>	2002			
	2003			
	2004			

Forrás: szolgáltatók által beadott kérdőívek alapján (A kitakart rész üzleti titkot tartalmaz.)

A lakossági ügyfélkört általában az jellemzi, hogy sok, kis bevételt hozó ügyfélből áll. Ezen ügyfelek egyike sem kerülhet alkupozícióba, egyikük elvesztése sem veszélyeztetné a cég létét, talpon maradását. Ezért ilyenek nem kerültek a 10 legnagyobb bevételt hozó ügyfelek közé.

A Tanács megállapította, hogy a tárgyalt piacokon a kiegyenlítő vásárlóerő a jelentős piaci erő megállapítását nem módosítja.

II.2.6. A könnyű, vagy privilegizált hozzáférés a tőkéhez

A tőkepiacokhoz és pénzügyi forrásokhoz való könnyebb hozzáférést nagymértékben meghatározza az adott szolgáltató piaci részesedése, vagyoni, pénzügyi helyzete és jövedelmezősége, tulajdonosi háttere, stratégiája, valamint az ügyvezetés stabilitása és reputációja. Amennyiben

II.2.7. A szolgáltatások diverzifikációja

Az adott piachoz tartozó szolgáltatások diverzifikációjával (azaz ezen szolgáltatások csomagban, más szolgáltatásokkal együtt való nyújtása) kapcsolatosan elmondható, hogy a piacon lévő inkubens szolgáltatók csaknem mindegyike közel azonos műszaki képességekkel rendelkező hálózati elemeket és eszközöket használ. A technikai, technológiai bázisban az inkubens szolgáltatók között meglévő különbség a vizsgált időszakban csekély. (A vizsgálatot követő időszakban a Magyar Telekom csoport mobil üzletéggel való bővülésével a Magyar Telekomnak megnőtt az esélye versenyelőny kialakítására, hiszen megvan a lehetősége a helyhez kötött forgalmi szolgáltatások mobil szolgáltatással való együttes csomagolására.) A töb-

bi alternatív szolgáltató azonban hozzáférési szolgáltatást csak jelentősen kedvezőtlenebb feltételekkel tudnak nyújtani, mint az inkumbens szolgáltatók.

II.2.8. Méretgazdaságosság

A méretgazdaságosságot az jelenti, hogy egy adott szolgáltatás kibocsátásának növekedésével a termelés átlagköltsége (egységnyi outputra jutó input) csökken. Ez a jelenség a fix költségek jelenlétének köszönhető. Minél nagyobb kezdeti beruházást igényel egy iparág, annál jelentősebb méretgazdaságossági hatások jelentkezhetnek.

A Tanács megállapította, hogy az érintett hozzáférési piacokon a méretgazdaságosság előnyeit elsősorban a volt koncessziós szolgáltatók élvezik.

II.2.9. Választékgazdaságosság

Választékgazdaságosság megvalósulása esetén több terméket/szolgáltatást közös termelési folyamatban állítanak elő. Az érintett piacokon, ha a hálózat kapacitását több szolgáltatás között osztják meg, ezáltal költségmentesítés érhető el. A nagyobb választékgazdaságosság alkalmas piaci előny szerzésére.

Az érintett piacokon döntő piaci részesedéssel bíró szolgáltatók szolgáltatási portfóliója nagymértékben hasonló. Az érintett piacokon döntő piaci részesedéssel bíró szolgáltatók szolgáltatási portfóliója nagymértékben hasonló. Ezen szolgáltatók hívások tekintetében fennálló piaci pozícióját, előnyét erősítheti – legalábbis a közvetítő szolgáltatókkal, illetve hívókártyás szolgáltatókkal szemben – az a körülmény, hogy a hívások kezdeményezésének előfeltételét jelentő hozzáférés nyújtására is (ők) képesek.

A Tanács megállapította, hogy az érintett piacokon a választékgazdaságosság csak a hálózattal rendelkező piaci szereplők esetében érvényesülhet, ezért azokon a piacokon, ahol a versenytársak hálózatai között nagyságrendi különbség van a földrajzi piacokon belül, a választékgazdaságosság hatása csak igen korlátozottan jelenik meg.

II.2.10. Vertikálisan integrált vállalkozás, vállalkozás csoport

A vertikális integráció megvalósulása esetén egy vállalkozás (esetleg több azonos érdekkörbe tartozó vállalkozás) az értéklánc különböző szintjein elhelyezkedő piacokon egyaránt jelen van. Az ilyen szolgáltató a termelési folyamat különböző szintjeinek egy vállalkozáson belüli integrálása miatt képes a jobb árak elérésére (pl. eltérő belső és külső árak meghatározásával) és ebből fakadóan a piaci előnyszerzésre.

A Tanács megállapította, hogy ez a tényező releváns, amennyiben az előfizetőkkel rendelkező piaci szereplő vertikálisan integrálnak tekinthető, hiszen az IHM rendelet szerinti 4. és a 6. piachoz tartozó szolgáltatás nyújtása szorosan kapcsolódik egyrészt az előfizetői hozzáférési piacokhoz, másrészt a végződtetési, híváskezdeményezési és tranzit nagykereskedelmi piacokhoz.

A vállalkozás csoportok tekintetében az adatlapokból konkrétan is megállapítható, hogy az öt volt koncessziós szolgáltató egyike, az Emitel Zrt. a Magyar Telekom Nyrt. 100%-os tulajdonában van, ami mindkettő piaci szereplő-

sére befolyással van. A szakmai tapasztalatok átadása és a tudástranszfer során az Emitel Zrt. részére jelentős előnyt képez a hasonló, kisebb szolgáltatókkal szemben annak következtében, hogy 100%-os tulajdonosa a Magyar Telekom Nyrt.

Ugyancsak a Magyar Telekom Nyrt. által képviselt csoporthoz tartozik a T-Kábel Zrt. műsorelosztó vállalkozás is, amely 2004. év végén lépett piacra kábeltelefon szolgáltatásával és amely ehhez a szolgáltatásához igénybeveszi a Magyar Telekom infrastrukturális és szellemi adottságait.

2005. év folyamán egyesült a Magyar Telekom és a T-Mobile Magyarország. Az egyesülés után a T-Mobile egyelőre továbbra is önálló márkanevként és önálló üzletágként működik a Magyar Telekom Csoporton belül.

Emellett a Magyar Telekom Nyrt. vertikálisan integrált vállalkozás, mivel egyidejűleg nyújtani képes a kiskereskedelmi helyhez kötött telefon, bérelt vonali és szélessávú szolgáltatások mellett a nagykereskedelmi szolgáltatások teljes spektrumát is. A Magyar Telekom és a T-Mobile egyesülés megteremti a lehetőséget kombinált vezeték-mobil szolgáltatások nyújtására is.

A tulajdonosi szerkezet vizsgálata alapján a Tanács azt is megállapította, hogy a Monor Telefon Társaságnak 1999 óta tulajdonosa a Paruse cég, amely viszont 100 %-ban a hollandiai bejegyzésű UPC (United Pan-European Communications) – Európa legnagyobb szélessávú szolgáltatója – tulajdona. A UPC a vezetékes műsorelosztási és a műholdas feltételes hozzáférési műsorelosztási piacon a Magyar Köztársaság területén is jelentős szerepet játszik előfizetői bázisa révén. Ez a Monor Telefon Társaság részére előnyt jelenthet, de előnyös a UPC részére is, amely szolgáltató elsőként lépett a hozzáférési piacra kábeles műsorelosztó hálózatán nyújtott nyilvános telefonos hozzáférés szolgáltatás nyújtásával. Az összefonódás eredménye, hogy a megfelelő infrastruktúrával nem rendelkező UPC részére a Monor Telefon Kft. végzi a közvetítőválasztáshoz, valamint a számhordozáshoz és a számlázáshoz szükséges szolgáltatások nagy részét.

A piacelemzés vizsgált időszakában az Egyesült Államokban bejegyzett Hungarian Telephone and Cable Corp. (HTCC) bejelentette, hogy megállapodásra jutott a PanTel Kft. részvényeseivel azok 100 százalékos részesedésének kivásárlásáról. Ez a körülmény a vizsgált időszakban mindkét szolgáltató részére előnyt jelenthetett.

II.2.11. A magasan fejlett elosztó és értékesítő hálózat

A Tanács megállapította, hogy a magasan fejlett elosztó és értékesítő hálózat *nem releváns* tényező, amennyiben – mint ez a volt koncessziós szolgáltatók valamint a ténylegesen versenyző nagyobb alternatív szolgáltatók mindegyikénél megállapítható – mindegyik szolgáltató ügyfélszolgálatára rendelkezik ingyen vagy helyi tarifával hívható számokkal, mely utóbbiak az ország egész területéről elérhetőek. Ezen kívül mindegyik cég rendelkezik személyes ügyfélszolgálati pontokkal és személyes értékesítési csapatokkal

is, melyek képesek megkeresni az ügyfeleket bárhol az országban.

II.2.12. A potenciális verseny hiánya, piacra lépés vagy a piaci terjeszkedés akadályai

A piacon a verseny hatékonyabb irányba fejlődhet, ha a piacra lépés és a piac növekedési korlátai alacsonyak, illetve fennáll a potenciális versenyhelyzet. Ezen kritériumok relevanciáját a Tanács a (I.11.1. fejezetben található) jogi és strukturális korlátok elemzése alapján vizsgálta. A potenciális versenyt illetően meg kell említeni a I.7.3. fejezetben vizsgált kínálati helyettesítőket. Ezek közül a korábban piacra még nem lépett, kétirányú csillagpontos hálózattal rendelkező vezetékes műsorelosztó szolgáltatók, valamint az áramszolgáltató vállalatok, vagy azokkal szövetkező PLC vállalatok potenciális versenyt támaszthatnak.

További szempontként szükséges a piacon működő szolgáltatókhoz, illetve viselkedésükhöz kötődő *stratégiai korlátok* vizsgálata. A piacon bent lévő vállalatok stratégiai eszközökkel tarthatják távol vetélytársaikat. Ilyen, árázással kapcsolatos eszköz lehet az árdiszkrimináció, árpés, keresztfinanszírozás, illetve árázással nem összefüggő eszközök, mint reklámháború, kutatás-fejlesztési befektetés. A vizsgált piacokon a szolgáltatók stratégiai korlátozó magatartására utaló jelek megfigyelhetők: a Gazdasági Versenyhivatal jelenleg két szolgáltató ellen is versenyfelügyeleti eljárást folytat a hívás forgalmi piacokon fennálló verseny – hozzáférési piaci erőfölény átvitele révén történő – korlátozását célzó vagy eredményező magatartások gyanúja tárgyában. A vizsgált piacokon a szolgáltatók stratégiai korlátozó magatartására utaló jelek megfigyelhetők: a Gazdasági Versenyhivatal jelenleg két szolgáltató ellen is versenyfelügyeleti eljárást folytat a hívás forgalmi piacokon fennálló verseny – hozzáférési piaci erőfölény átvitele révén történő – korlátozását célzó vagy eredményező magatartások gyanúja tárgyában. A GVH-nak az észrevételezés során adott tájékoztatása szerint az egyik ezzel kapcsolatos eljárása már lezárult – bár az írásos határozat még nem került nyilvánosságra hozatalra –, és a Versenytanács a hozzáférési piaci erőfölény átvitelére irányuló eljárás alá vont magatartást jogsértőnek, visszaélészerűnek találta.

II.3. Közös erőfölény vizsgálata

A Tanács megvizsgálta a lehetőséget közös erőfölény kialakulására és a következőket állapította meg:

A közös erőfölény lényege az, hogy elsősorban a piaci szerkezetből következően a kisszámú (domináns) szereplő magatartása megállapodás vagy tudatos összejátszás hiányában is hasonlóan fog alakulni.

A meghatározott öt érintett piac mindegyikén egy-egy közel 100% piaci részesedéssel rendelkező szolgáltató tevékenykedik. E szolgáltatóknak elvileg nincs szükségük másokkal közös erőfölény kialakítására, a többi kis részesedéssel bíró cég pedig még együttesen is olyan csekély erővel bír ezen a piacon, hogy azok együttesen sem kerülhetnek közös erőfölényes helyzetbe.

A közös erőfölény lehetőségét egyébként eleve is kizárja az a tény, hogy az említett szolgáltatók elkülönült földrajzi piacokon tevékenykednek.

Mindezek alapján a Tanács megállapította, hogy közös erőfölény kialakulása az érintett piacokon fogalmilag kizárt, további vizsgálata indokolatlan.

II.4. Piaci erő átvitelének vizsgálata

Az Eht. 53. § (2) bekezdése előírja annak vizsgálatát, hogy van-e olyan, szomszédos piacon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató, amely gazdasági erejét átviheti egyik piacról a másikra.

Tárgyi piacok a következő piacokkal lehetnek szomszédos kapcsolatban:

- Vertikális szomszédság: Az IHM rendelet szerinti 1. és 2. számú piaccal lehetséges, hiszen a hozzáférés és a nemzetközi forgalom díjai általában együtt szoktak értékesítésre kerülni, csomagban, mivel a nemzetközi hívások indításához szükség van valamilyen hozzáférésre. A legtöbb szolgáltató mindkét piacon jelen van és azért képes erejét az egyikről a másikra átvinni.
- Horizontális szomszédság: Az IHM rendelet szerinti 3. és 5. számú piacok között is lehetséges, hiszen nagymértékben azonosak a szolgáltatások, így az azok nyújtásához igénybe vett bemenő termékek is. A legtöbb szolgáltató mindegyik piacon jelen van és képes erejét az egyikről a másikra átvinni.

Tekintettel arra, hogy az adott földrajzi piacokon a volt koncessziós szolgáltatók hozzáféréseik számaik tekintetében döntő fölényt mutatnak, várható, hogy ez valamely mértékben tükröződni fog ezen földrajzi piacok forgalmi helyzetében is. Emjatt fennáll annak a lehetősége, hogy az IHM rendelet szerinti 1. és 2. sz. piacon megmutatkozó piaci erejüket ezen vállalkozások bizonyos mértékben át tudják vinni a vizsgált nemzetközi forgalmi piacokra is.

II.5. Jelentős piaci erejűvé (JPE) történő minősítés

A piaci részesedés és a többi kritérium együttes vizsgálata alapján a Tanács megállapította, hogy az érintett piacokon a verseny nem eléggé hatékony és a következő vállalkozások jelentős piaci erővel rendelkeznek mind a lakossági, mind a nem lakossági piacon:

1. számú érintett piacok: *Magyar Telekom Távközlési Nyrt.*
2. számú érintett piacok: *Invitel Távközlési Szolgáltató Zrt.*
3. számú érintett piacok: *Hungarotel Távközlési Zrt.*
4. számú érintett piacok: *Emitel Távközlési Zrt.*
5. számú érintett piacok: *Monor Telefon Társaság Kft.*

III. Kötelezettségek megállapítása

Az Eht. 52. § (1) bekezdése előírja, hogy a Tanácsnak az érintett piacokon azonosított, JPE-vel rendelkező szolgáltató(k)ra a piacelemzés által feltárt versenyt korlátozó akadályok által indokolt, azokkal arányos, legalább egy kötelezettséget meg kell állapítania, vagy a korábban jogszabályban, vagy a hatóság határozatában megállapított legalább egy kötelezettséget fenn kell tartania, vagy módosítania. A kiskereskedelmi piacokon a Tanács által

megállapítható kötelezettségeket a XIII. Fejezet tartalmazza.

Tekintettel arra, hogy a vizsgált érintett piacokon a kijelölt JPE-vel rendelkező szolgáltatók piaci ereje várhatóan tartós marad, az ex ante szabályozásnak azt kell biztosítania, hogy a JPE-vel rendelkező szolgáltatók sem árazási eszközökkel, sem nem-árazási diszkriminatív módszerek alkalmazásával ne élhessenek vissza gazdasági erőfölényükkel.

A kötelezettségek kiszabása folyamán – többek között az Európai Bizottság előző határozathoz fűzött észrevételeit is figyelembe véve - a Tanács először megvizsgálta azokat a kötelezettségeket, amelyeket a hatóság már a vizsgált múltbeli időszakban érvényesített a vizsgált érintett piacokon és az ahhoz kapcsolódó nagykereskedelmi piacokon.

Ezt követően megvizsgálta, hogy a vizsgált piacokon bekövetkeztek-e olyan lényeges változások, amelyek befolyásolhatták a kötelezettségek fenntartását, esetleges megszüntetését, vagy új kötelezettség kirovását.

A tárgyalt piacokkal kapcsolatosan a vizsgált időszakban jogszabály előírta referenciaajánlat készítését, összekapcsolási kötelezettségeket illetve költség alapú árak alkalmazását a jelentős piaci erejű szolgáltatók részére a híváskezdeményezés és –végződtetés szolgáltatás tekintetében, amely kötelezettség ugyan nagykereskedelmi jellegű volt, de célja a helyhez kötött nemzetközi forgalmi kiskereskedelmi piacokon a verseny ösztönzése volt.

Az Eht. alapján a korábbi piacelemzési eljárás során a 8. és 9. piacon jóváhagyott referenciaajánlatok csökkenést eredményeztek a hívásdíjakban, de különösen a kiegészítő szolgáltatások egyszeri díjainak területén. Figyelemmel arra, hogy a díjakról szóló döntés csak a közelmúltban született meg, ezért annak a tényleges díjcsökkentő hatását – amelynek elérésére a 8. piaci határozatok irányultak – a kiskereskedelmi piac tekintetében még nem állt a Tanácsnak módjában érdemben értékelni, mivel a vizsgálandó időszak rövid tartama miatt az elemzéshez szükséges adatok sem kvalitatív, sem pedig kvantitatív tekintetben nem álltak rendelkezésre.

III.1. Általános célok

A Tanács a kötelezettségek meghatározása során messzemenőig szem előtt tartotta a az Eht. által a Hatóság számára az Eht 9. § (2)-ban meghatározott feladatokat, továbbá az Eht.-ban lefektetett általános célokat²⁰. A kötelezettségek kirovása során törekedett arra, hogy biztosítsa az elektronikus hírközlési piac zavartalan, eredményes működését és fejlődését, az elektronikus hírközlési tevékenységet végzők és a felhasználók érdekeinek

védelmét, továbbá a tisztességes, hatékony verseny kialakulásának és fenntartásának elősegítését.

III.2. Kötelezettségek meghatározásakor alkalmazott elvek

A kötelezettségek meghatározása során a Tanács az általános célokon kívül a következő elveket vette figyelembe:

- A kötelezettségeknek a versenyhiány következményeinek orvoslására kell irányulniuk.
- A kiszabott kötelezettségeknek a feltárt versenyt korlátozó akadályok által indokoltaknak és azokkal arányosnak kell lenniük.²¹
- A kirótt kötelezettségek nem okozhatnak aránytalan terheket a szolgáltatók számára.
- A kötelezettségek hatásaként az áraknak hosszú távon kompetitív szintre kell beállniuk.
- A kötelezettségeknek a lehető legteljesebb mértékben alkalmazkodniuk kell a meghatározott piacok sajátosságaihoz.

III.3. A hatóság által kiszabható kötelezettségek

A jelen határozat szerinti érintett kiskereskedelmi szolgáltatási piacokon az Eht. a következő kötelezettségek előírását teszi lehetővé²²:

- indokolatlanul magas díjak alkalmazásának megtiltása,
- a piaca lépést vagy a versenyt akadályozó, indokolatlanul alacsony árak alkalmazásának megtiltása,
- egyes fogyasztók indokolatlan megkülönböztetésének tiltása,
- indokolatlan árukapcsolás tiltása,
- a kiskereskedelmi díjakkal kapcsolatos kötelezettségek teljesítésének ellenőrzéséhez szükséges költségszámítási kimutatás vezetése,
- kezdeményezés és javaslat a miniszter felé az előfizetői szolgáltatások ára legmagasabb mértékének megállapítására.

A felsorolt egyedi kötelezettségeken kívül az Eht. 111. §-a olyan általános kötelezettséget - a közvetítőválasztás kötelezettségét - határoz meg, amely alkalmazása a jelentős piaci erejű szolgáltatóra nézve kötelező.

A fenti III.1. és III.2. pontokban leírt célok elérése érdekében és alapelveknek megfelelően a Tanács a következő pontban kifejtett kötelezettségeket állapította meg.

III.3.1. Általános kötelezettség: Közvetítőválasztás (Eht. 111. §)

Az Eht. 111. § előírja, hogy az a szolgáltató, melyet a Tanács határozatával a helyhez kötött telefonhálózathoz történő előfizetői hozzáféréssel és használatl kapcsolatos, a Tanács által érintett piacként meghatározott bármely

²⁰Eht. 2. §

²¹Eht. 52. § (1)

²²Eht. XIII. Fejezet 109. §

piacon jelentős piaci erejűnek nyilvánított, köteles előfizetője számára lehetővé tenni a közvetítéválasztást.

Ez összhangban áll az Egyetemes Szolgáltatási Irányelv²³ CPS-ről rendelkező 19. cikk (1) bekezdésével, amely kifejezetten kimondja, hogy az NRA²⁴-k a nyilvános telefonhálózathoz való hozzáférés és használat piaci tekintetében „előírják”, azaz kötelesek előírni a JPE szolgáltatóknak ezt a kötelezettséget az 1-6 piacokon. Ugyan az Irányelv alapján a kötelezettség kiszabása tekintetében a Hatóság mérlegelési joga nem biztosított az 1-6 piacok tekintetében, azaz az adott piacokon fennálló jelentős piaci erő esetén kiszabandó a közvetítéválasztás kötelezettsége, ám azt az Irányelv továbbra is hatósági előírás keretében határozza meg, amit többek között az egyes különböző nemzeti eljárásjogi jogintézmények, és speciális ágazati szabályozás indokol, mivel a kötelezettség tárgyában született határozat elleni jogorvoslat alkalmazásáról az Irányelv nem, csak az Eht. rendelkezik. Az Irányelv 19. cikk (2) bekezdése szerint más piacokon, más módokon történő kiszabása már nem kötelező, hanem az a hatóság mérlegelési jogkörébe tartozik azzal, hogy meg kell felelnie a Hozzáférési Irányelv²⁵ 8. cikk (4) bekezdésében foglaltaknak, vagyis a JPE szolgáltatóra kirótt kötelezettségnek tükröznie kell a probléma jellegét, azzal arányosnak, és megfelelően indokoltnak kell lennie.

III.3.2. Egyedi kötelezettségek

III.3.2.1. Nagykereskedelmi és kiskereskedelmi kötelezettségek előírásának szabályai

Az Eht. 109. § (1) bekezdése szerint, amennyiben a hatóság a piacelemzés alapján megállapítja, hogy egy általa meghatározott kiskereskedelmi szolgáltatási piacon a verseny nem kellően hatékony és a 102–108. §, illetve a 111. § szerinti kötelezettségek előírásával e törvény céljai nem lennének megvalósíthatók, az adott kiskereskedelmi szolgáltatási piacon az előfizetői szolgáltatások díjával kapcsolatos kötelezettségeket írhat elő.

A nagykereskedelmi kötelezettségek közül a korábbi piacelemzést lezáró határozatokban is előírta a Tanács az átláthatóság, a számviteli szétválasztás, a hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos, valamint a költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége kötelezettségeket, amelyek hozzájárultak a közvetítéválasztás során igénybevett híváskezdeményezés nagykereskedelmi szolgáltatás árának csökkentéséhez. Ugyanakkor a Tanács megállapította a 11. táblázat alapján, hogy a közvetítéválasztás elterjedtségének növekedése nem érte el még azt a szintet, amelynél már valódi versenyről lehetne beszélni a vizsgált földrajzi

piacokon. A jelek szerint a közvetítéválasztás széleskörű elterjedése lassú, több évre kiterjedő folyamat.

Emellett szükséges továbbra is a vizsgált kiskereskedelmi piacokon az Eht. 111. § értelmében a közvetítéválasztás biztosítására vonatkozó kötelezettség fenntartása.

Az Eht. alapján, amennyiben a Tanács a piacelemzés során egy vállalkozást jelentős piaci erejüként azonosít, akkor a rendelkezésre álló „kötelezettségek közül a piacelemzés során feltárt versenyt korlátozó akadályok által indokolt, azokkal arányos, legalább egy kötelezettséget ír elő...²⁶”. Ez a gyakorlatban a következő feladatok elvégzését teszi szükségessé:

- A versenyprobléma azonosítása
- A kötelezettségek értékelése
- Arányos és indokolt kötelezettségek meghatározása

III.3.3. Versenyprobléma azonosítása

a) *Döntő erőfölény a helyhez kötött telefon nemzetközi hívások piacán*

A Tanács elvégezte a szolgáltatási piac meghatározását, melynek során nem talált olyan keresleti és kínálati helyettesítőket, amelyek nyomást gyakorolhattak volna a szolgáltatókra lakossági vagy nem lakossági nemzetközi hívási díjaik meghatározása során. A piacmeghatározás révén azonosított piacokon történő piacelemzés során a Tanács nem talált olyan kiegyenlítő vásárlóerőt, ami nyomást gyakorolhatott volna a nemzetközi hívások díjaira.

A Tanács a helyhez kötött telefon kiskereskedelmi piacainak az elemzése során megállapította, hogy a lakossági nemzetközi hívások érintett piacain a jelentős piaci erejű szolgáltatók döntő, 92,92...100%-os piaci részesedéssel bírnak, míg a nem lakossági nemzetközi piacokon ez az arány 74,22...100%.

A döntő piaci részesedésből fakadó erőfölényüket csak tovább erősítik a nehezen megkettőzhető infrastruktúra birtoklása és a vertikális integráció által biztosított előnyök.

Mindezek hátterében az előző időszak (1993-2002) jogszabályi környezetének megfelelően megkötött koncessziós szerződéseiben meghatározott területi kizárólagosság áll. Az érintett piacokon a jelentős piaci erejű szolgáltatók versenytársai még nem rendelkeznek számottevő részesedéssel. A jelentős piaci erejű szolgáltatók lényegében a fogyasztóktól függetlenül (csak a teljes fogyasztói kereslet által korlátozva) folytathatják gazdasági tevékenységüket. Ez a különösen döntő erőfölény önmagában elegendő indok a lehetséges kötelezettségek kirovására.

Ugyanakkor a Tanács megállapította, hogy a vizsgált múltbeli időtávban a közvetítő-választás intézményének

²³Az Európai Parlament és a Tanács 2002/22/EK irányelve az egyetemes szolgáltatásról és az elektronikus hírközlő hálózatokhoz és elektronikus hírközlési szolgáltatásokhoz kapcsolódó felhasználói jogokról.

²⁴Nemzeti Szabályozó Hatóság (National Regulatory Authority)

²⁵Az Európai Parlament és a Tanács 2002/19/EK irányelve az elektronikus hírközlő hálózatokhoz és kapcsolódó berendezésekhez való hozzáférésekről és azok összekapcsolásáról.

²⁶Eht. 52. § (1)

köszönhetően a piacrálépők aránya és részesedése dinamikusán nőtt.²⁷ Továbbá megfigyelhető számos új jogszabályi pozícióban lévő szolgáltató is, amelyek kedvező áráikkal és viszonylag egyszerűen igénybe vehető szolgáltatásaikkal rövid idő alatt országosan ismertté váltak.

Emellett a behívókártyás szolgáltatás jelentősége csökken maradt, annál is inkább, mert ezen szolgáltatás forgalma, bevétele és részesedése is jelentősen csökkent 2004-ben²⁸.

b) Az árak szintje

A fent ismertetett döntő erőfölény miatt a volt koncessziós szolgáltatókon nincs olyan nyomás a nemzetközi díjaik meghatározása során, amely a díjak kompetitív szint fölött tartását gazdaságtalanná tenné, ahol a kompetitív díjszint a tökéletes verseny következtében kialakuló árat jelenti. Az eddigi időszakban valamilyen formában mindig érvényesült az érintett piacokon a kiskereskedelmi szolgáltatási árak jogszabályon alapuló hatósági szabályozása. Ez a szabályozás a *távbeszélő-szolgáltatási piacon jelentős piaci erővel rendelkező távközlési szolgáltató által nyújtott távbeszélő-szolgáltatás díjairól, valamint az egyetemes távközlési szolgáltatással kapcsolatos díjsomagokról* szóló 3/2002. (I. 21.) MeHVM rendelet értelmében 2004. április 1-től csak az érintett piacok egy szeletére, az egyetemes szolgáltatási körbe tartozó hozzáférések és hívások díjának évenkénti megengedett emelésére korlátozódik. Ennek következtében a szolgáltatók által a jövőbeli vizsgált időszakban érvényesítendő tarifákat egyre inkább a (közvetítőválasztásnak és a behívókártyás szolgáltatásoknak köszönhető) piaci verseny befolyásolta, amint ezt a kiskereskedelmi piacok elemzése is mutatja. Várhatóan ez a tendencia érvényesül a közeljövőben is.

c) Piactorzító hatások

A jelenlegi díjstruktúra nagymértékben a hagyományos távközlési árképzési módszerek, illetve a korábbi árszabályozás folyamányaként alakult ki. Továbbra is megfigyelhetőek a kompetitív szinttől tartóan elszakadó díjak, amelyeket az utóbbi időszak szabályozása sem tudott teljes mértékben kiegyenlíteni, s amelyek kedvezőtlen hatást gyakorolnak a piacra.

A Tanács megvizsgálta az érintett piacokat és megállapította, hogy a jelentős piaci erejű szolgáltatók olyan gazdasági erőfölényes helyzetben vannak, amely elméletileg lehetővé tenné a számukra, hogy díjaik szintjét a kompetitív szint felett határozzák meg, ha a közvetítőválasztás kötelezettsége nem lenne érvényben és az a) és b) pontban kifejtett pozitív hatások megszűnének. Ezért szükség van olyan szabályozói intézkedésekre, amelyek elejét veszik az ismertetett piaci probléma kedvezőtlen

hatásainak és a döntő piaci erőfölénnyel való visszaélésnek, ezzel elősegítve a hatékony verseny kialakulását és a fogyasztók érdekeinek jobb érvényesülését.

III.3.4. Az egyedi kötelezettségek célja

Minden, a Tanács által kirótt kötelezettségnek az Eht.-ban és a Keretirányelvben lefektetett általános célokot kell szolgálnia. Ezen felül a kötelezettségeknek a piac-elemzés alapján feltárt versenyt korlátozó akadályok által indokoltaknak, azokkal arányosaknak kell lenniük²⁹. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a kötelezettségek:

- Indokoltak, tehát megfelelnek a probléma természetének.
- Arányosak, tehát megfelelnek a probléma súlyának.

A Tanács által kirótt kötelezettségeknek végső célként azt kell szolgálniuk, hogy a szolgáltató ne élhessen vissza azzal az erőfölénnyel, amely lehetővé teszi számára, hogy díjait a kompetitív szint felett határozza meg. A belföldi díjak szabályozása összhangban van az Eht. céljaival, alapelveivel és azzal a követelménnyel, mely szerint a versenyproblémákat elsősorban nagykereskedelmi, másodsorban kiskereskedelmi szabályozással kell megoldani.

A Tanács megállapította, hogy a kötelezettségek arányossága érdekében a tervezett intézkedéseknek csak a szükséges mértékűnek és a legkevésbé megterhelőnek (tehát a cél teljesüléséhez minimálisan szükségesnek) kell lenniük.

III.3.5. Kiskereskedelmi kötelezettségek

Mind az Eht., mind az alapját jelentő Új Európai Keret-szabályozás céljainak, és konkrét rendelkezéseinek megfelelően a Tanács a kiskereskedelmi piacokon jelentkező versenyproblémákat alapvetően a nagykereskedelmi piacok szabályozásán keresztül szándékozott megoldani. Ennek legfontosabb oka, hogy a kiskereskedelmi piaci szabályozás, a piaci folyamatokba való beavatkozásnak bizonyos esetekben olyan közvetlen lépését jelenti, amely a piaci mechanizmusokat nagy mértékben kiiktatja és ezáltal a kívánt hatásoktól eltérő eredményre vezethet.

Az előfizetői díjakkal kapcsolatos kötelezettségek Tanács által történő előírása indokolt lehet, ha a nagykereskedelmi piacon kirótt kötelezettségek hosszú távon ugyan valószínűleg biztosítanak a kötelezettségek céljainak elérését (elsősorban a fogyasztók érdekeinek védelmét, illetve a hatékony verseny kialakulását), de ahhoz, hogy ezek a kötelezettségek ténylegesen a piacon érvényesülni tudjanak szükség van a kiskereskedelmi szintű szabályozásra.

Ez a helyzet például akkor, ha a kiskereskedelmi árak teljesen szabad meghatározása által az adott piacon jelentős piaci erejű szolgáltató, amely a kapcsolódó nagy-

²⁷Lásd a 4. táblázat adatait

²⁸Lásd az 3. táblázat adatait

²⁹Eht. 52. §. (1), Hozzáférési irányelv 8. cikk (4)

kereskedelmi piacon is jelentős piaci erejű, meg tudja akadályozni (például túlzottan alacsony, ún. ragadozó kiskereskedelmi árak alkalmazásával) hogy a versenytársai tényleges, az előfizetők számára is vonzó kínálati árakkal meg tudjanak jelenni a piacon.

Szintén szükség van kiskereskedelmi árszabályozásra, ha feltételezhető ugyan, hogy az adott kiskereskedelmi piacon a versenytársak által nyújtott szolgáltatások kínálata alapvetően a jelentős piaci erejű szolgáltatóra kirótt nagykereskedelmi kötelezettségek által biztosított piacra lépési lehetőségek révén érdemben bővülni fog, de ez a folyamat csak hosszabb távon érvényesül, ami alatt a kiskereskedelmi piacon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató a szolgáltatás árának túlzott mértékű megállapítása révén a fogyasztóknak jelentős károkat tud okozni.

Mindezeket figyelembe véve a Tanács az egyes kiskereskedelmi árszabályozások körében kiszabható kötelezettségeket az alábbiakban részletezett megállapítások miatt nem tartotta indokoltnak:

a) Indokolatlanul magas díjak alkalmazásának megtiltása (Eht. 109. § (1)a) pont)

Abban az esetben, ha a hatóság megalapozottan gyanítja, hogy a kiskereskedelmi piacon indokolatlanul magas díjakat alkalmaznak, megtilthatja azt. *A Tanács* – figyelemmel a jelen határozat III.4.2. pontjában kifejtettre, valamint arra, hogy a nemzetközi tarifákra jelentős hatással vannak a külföldi szolgáltatók árai és így azok a hatóság kompetenciáján kívül esnek – *megállapította, hogy az indokolatlanul magas díjak alkalmazásának tilalma kötelezettség kirovása a jelen körülmények között a piaci folyamatokba való túlzott mértékű beavatkozás lenne.*

b) Indokolatlanul alacsony (kiszorító) árak alkalmazásának tilalma (Eht. 109. § (1)b) pont)

Ha a szolgáltató a kiskereskedelmi piacon az indokoltan alacsonyabb árakat alkalmaz, ezzel megakadályozhatja, hogy az adott piacra új szolgáltatók lépjenek be, sőt, kiszoríthat a piacról olyanokat, amelyek ugyan hatékonyak, de ugyanazt a szolgáltatást nem tudják költség alatti áron nyújtani.

A Tanács az Eht. 116. §-ával összefüggésben megállapította, hogy az indokolatlanul alacsony ár alkalmazása okozhat árprést, az árprés megakadályozására azonban elsősorban a nagykereskedelmi piacon van lehetősége. Ezért az indokolatlanul alacsony ár tilalmát nem kívánja alkalmazni az érintett kiskereskedelmi piacokon.

c) Egyes fogyasztók indokolatlan megkülönböztetésének tiltása (Eht. 109. § (1)c) pont)

A Tanács megvizsgálva a kötelezettség megalapozottságát, megállapította, hogy a vizsgált piacon a szolgáltatók megkülönböztetik az előfizetők két kategóriáját:

- lakossági és nem lakossági, normál díjú előfizető,
- lakossági, egyetemes díjsomagot igénybevevő előfizető.

Ez önmagában nem indokolja a kötelezettség kirovását, mivel az egyetemes díjsomagot igénybevevők körét nem a szolgáltató, az igénybe vehető kedvezmény, mint

megkülönböztetés módját és körülményeit pedig a jogszabály határozza meg.

A Tanács a fentiek alapján az egyes fogyasztók további indokolatlan megkülönböztetésének tilalmát nem tartja megalapozottnak és a probléma súlyával arányosnak.

d) Indokolatlan árukapcsolás tilalma (Eht. 109. § (1)d) pont)

A Tanács megvizsgálta, hogy az érintett szolgáltatók alkalmazták-e a vizsgált piacon értékesített szolgáltatás összekapcsolását más olyan szolgáltatással, amely igénybevétele nélkül az adott piacon a szolgáltatás nem lenne igénybe vehető.

A Tanács a szolgáltatók díjsomagjainak az elemzése során úgy találta, hogy bár a díjsomagképzés maga tekinthető egyfajta árukapcsolásnak, azonban a Tanács véleménye szerint az ilyen árukapcsolás nem indokolatlan, nem lép ki a helyhez kötött nyilvános telefonszolgáltatás keretei közül és a szolgáltató ezt nem írja elő kötelezően, hanem az előfizetők által választható díjsomagok között kínálja.

A Tanács álláspontja miatt az ilyen csomagképzés nem tiltható meg, mivel

- a hozzáférési díj és a forgalmi díjak ugyanannak a szolgáltatásnak részdíjai, így kizárt az indokolatlan árukapcsolás,
- a csomagképzés megtiltása jelentősen csökkentené a versenyben a szolgáltatók mozgásterét,
- a csomagok előnyös választékot nyújtanak az előfizetők részére hívási szokásaiknak megfelelőbb díjfizetési módok kiválasztására.

A közvetítőválasztás dinamikájának megfigyelhető csökkenése nem érte el azt a szintet, amikor a szabályozás teljes ellensúlyozásáról, így a verseny jelentős csökkenéséről lehetne szó, különösen, különösen annak figyelembevételével, hogy ez a csökkenés nemcsak a díjsomagok bevezetésével, hanem a műsorelosztó hálózatokon nyújtott helyhez kötött telefon szolgáltatás terjedésével is egybeesik.

Ezért a Tanács megállapította, hogy az indokolatlan árukapcsolás tilalmának kötelezettségként való előírása nem szükséges.

e) A kiskereskedelmi díjakkal kapcsolatos előírások teljesítésének ellenőrizhetősége (Eht. 109. § (3) bekezdés)

A kötelezettség célja, hogy az előző, díjakkal kapcsolatos kiskereskedelmi kötelezettségek teljesítését a hatóság rendszeresen ellenőrizhesse és szükség esetén megfelelő szankciókkal rászoríthassa a szolgáltatót a kiszabott kötelezettség teljesítésére. A hatóság előírhatja az ellenőrzéshez szükséges költségzámítási kimutatás vezetését, ez szükséges a fenti, a) b) és c) pont alatti követelmények teljesítésének az ellenőrzésére. A szolgáltatónak tehát ezen kötelezettség keretében rendszeresen vezetnie kell az ellenőrzéshez szükséges költségzámítási kimutatásokat és betekintési lehetőséget kell biztosítania a hatóság részére a díjsomagok kalkulációjának ellenőrzéséhez.

f) Az alkalmazandó költségzámítási elvek, formák és módszerek, valamint a kimutatások tartalmának a meghatározása (Eht. 109. § (3) bekezdés)

Az e) pont szerinti költségkimutatások vezetéséhez a hatóság meghatározhatja az alkalmazandó költségszámítási elveket, formákat és módszereket, valamint a kimutatások tartalmát. A Tanács jelenleg nem tartja célszerűnek, hogy a hatóság ezeket teljes részletességgel előírja.

A Tanács az e)-f) pontban meghatározott kötelezettséget – mivel az ezeket szükségessé tevő, fenti a)-d) pontok szerinti kötelezettségeket nem róta ki – nem róta ki.

g) Az előfizetői szolgáltatások ára legmagasabb mértékének megállapítására vonatkozó kezdeményezés a miniszter felé, megjelölve ezt a legmagasabb mértéket (Eht. 109. § (4) bekezdés)

A Tanács megállapította, hogy a fogyasztók érdekeinek védelme, és a hatékony verseny elősegítése érdekében nem szükséges a jelen határozat szerinti érintett piacok vonatkozásában az előfizetői szolgáltatások ára legmagasabb mértékének megállapítása.

III.3.6. Arányos és indokolt kötelezettségek meghatározása

A Tanács megvizsgálta a tíz érintett piacon érvényesülő erőfölény hatásait, azonosította a versenyproblémát, értékelte a rendelkezésre álló szabályozói eszközöket és ennek eredményeként megállapította, hogy a jelen határozat szerinti érintett kiskereskedelmi szolgáltatási piacokon a verseny még nem kellően hatékony. A Tanács megállapította ugyanakkor, hogy várhatóan a III.4.2. a) pontban leírt kedvező tendencia – fenntartva a közvetítőválasztás kötelezettségét – fennmarad, ezért – különös tekintettel a jelen piacokhoz kapcsolódó nagykereskedelmi piacokon kirótt kötelezettségekre³⁰ – a jelen érintett kiskereskedelmi piacokon az Eht. 111. § szerinti kötelezettség alkalmazásával a szabályozás céljai megvalósíthatók, ezért a kiskereskedelmi szolgáltatási piacon egyéb kötelezettség kiszabása nem szükséges.

Az Eht. 111. § (6) bekezdése azt is kimondja, hogy ha egy szolgáltató valamely érintett piacon a hatóság piac elemzéssel és kötelezettségek megállapításával kapcsolatos eljárása alapján jelentős piaci erejűnek minősül, akkor a közvetítőválasztás lebonyolítása keretében nyújtott hálózati szolgáltatásának az ellenértékét költségalappon köteles kialakítani.

B. fejezet

Együttműködés a Gazdasági Versenyhivatallal

A Gazdasági Versenyhivatal észrevételei

A GVH az általa adott észrevételekkel kapcsolatban kiemelte, hogy az azokban megfogalmazott álláspontok a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás

tilalmáról szóló, többször módosított 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: *Tpvt.*) 38. § (2) bekezdése értelmében a jövőben folytatandó versenyfelügyeleti eljárásokban a GVH Versenytanácsát nem kötik. Ennek megfelelően a helyhez kötött telefon piacokkal kapcsolatos konkrét versenyfelügyeleti eljárásokban a GVH Versenytanácsa a Tanács határozatában meghatározottól eltérő piacokat határozhat meg, illetőleg az egyes vállalkozások piaci helyzetét, gazdasági erőfölényes pozícióját eltérően ítélni meg. Mindez az Európai Unió Bizottságának piac elemzéséről és a jelentős piaci erő értékeléséről szóló iránymutatása³¹ (a továbbiakban: Iránymutatás) 25. pontjában foglaltakkal is összhangban van. Tekintettel ugyanakkor a jogbiztonság és a jogalkalmazás kiszámíthatóságának általános követelményére, valamint az Iránymutatás 24-25. pontjából kiolvasható azon célkitűzésre, hogy az ilyen eltérések csak valóban indokolt esetben forduljanak elő, a GVH az ilyen ügyek vizsgálati szakaszában a Hatóság és a GVH között létrejött megállapodásnak megfelelően a jogalkalmazás egységének megőrzése érdekében konzultálni fog az Hatóság Döntésselőkészítő Ágzatával.

A GVH meglátása szerint a határozat-tervezet megalapozottabbá tételéhez szükséges lenne az adatok frissítésére a Hatóság adatbázisaiból rendelkezésre álló adatok és/vagy újabb adatszolgáltatási kötelezettség előírásának segítségével, különösen arra tekintettel, hogy a tervezetben szereplő, nagyrészt csak 2004-ig ismert adatok alapján levont következtetésekre alapozva kíván a Tanács az elkövetkezendő szabályozási periódusra (2007-2008-ra) kötelezettségeket előírni.

Az Eht.-ban szabályozott JPE hatósági eljárás és ahhoz kapcsolódó adatszolgáltatásra irányuló ellenőrzési eljárás sajátos típusú, tartalmú hatósági jogviszonyrendszer. Sajátos mind a tényállás tisztázására irányuló eljárási cselekmények folyamatát, mind az eljárás menetét, szerkezetét, és az abban foglalt döntési folyamat rendszerét tekintve és ebből következően az ügyintézési határidő vonatkozásában is.

Mindezek alapján megállapítható, hogy a tartalmában ex ante típusú JPE eljárás döntési folyamatának elengedhetetlen, megelőző része az adatszolgáltatás elrendelése. Az adatszolgáltatás alapján pedig a beérkezett adatok feltételét képezik a releváns tényállási- és érdemi döntéshez szükséges elemek hatósági elemzésének. Az adatszolgáltatásra irányuló eljárási cselekményeket alapvetően meghatározza, hogy egyrészt az adatszolgáltatás – fogalmi szempontból is nyilvánvalóan – csak a megelőzően, azaz a szolgáltatónál már rendelkezésre álló adatokra terjedhet ki oly módon, hogy az csak olyan időszakra és adatokra vonatkozhat, amely a hatósági eljárásban bizonyítékként értékelhető, fel-

³⁰A jelen határozatban jelentős piaci erejűként minősített szolgáltatók mindegyike a közvetítőválasztáshoz igénybevett híváskezdeményezés nagykereskedelmi szolgáltatást referencia-ajánlat alapján, szabályozott áron nyújtja.

³¹Commission guidelines on market analysis and the assessment of significant market power under the Community regulatory framework for electronic communications networks and services (2002/C 165/03)

használható. Másrészt az adatok feldolgozása, elemzése, értékelése a hatóság számára időben is terjedelmes tevékenységet feltételez.

Mindebből következően az adatszolgáltatás, mint a piacelemzés folyamatának első eljárás cselekménye kizárólag múltbéli adatokra vonatkozhat, azaz az eleve két-évente lefolytatandó JPE eljárást megelőző időszakra terjedhet ki.

Az Eht. szabályain alapuló eddigiekben vázolt hatósági eljárási folyamat keretében a megfelelő, megalapozott és valóságos piaci körülményeket tükröző tényálláson nyugvó érdemi döntés meghozatala érdekében, az adatszolgáltatás elrendelését megelőző időszakra vonatkoztatható és ezért meghatározott időszakra kiterjedő adatokon túlmenően a Tanács egyéb a tényállás tisztázására irányuló cselekményeket is végez a JPE eljárásban, amelyek az érdemi döntésben értékelésre kerülnek:

Ilyen – a tényállás tisztázásával összefüggő – garanciális elem a piaci események, trendek adatszolgáltatást követő figyelemmel kísérése. Ebben a körben a Tanács különösen fontosnak tartja kiemelni azt a tényt, hogy a Tanács határozata nem korlátozódik az adatlapokkal teljesített adatszolgáltatásra, azaz a Tanács határozata nem kizárólag az adatszolgáltatás során bekért adatokon alapul, hanem magában foglal olyan elemzéseket, és megállapításokat is, amelyekről a Tanácsnak már hivatalból tudomása van. Ilyen információforrások az egyes adatbázisok, és a különböző nyilvános ajánlatok, valamint a szolgáltatók által kialakított ÁSZF-ek. Adatbázisok lehetnek egyrészt a Hatóság saját hiteles hatósági nyilvántartásai, másrészt külső adatbázisok, mint például KSH által vezetett negyedéves frissítésű OSAP adatbázis, pontosabban annak elektronikus hírközlésre vonatkozó elemzése, statisztikái.

A tényállás tisztázásának e módszere körében a Tanács alapvetően tekintettel van arra a tényre is, hogy a piacelemzéshez teljeskörű adatszolgáltatás ismételt elrendelése komoly terhet ró az egyes szolgáltatókra is, ráadásul ezzel aránytalanul meghosszabbodna a JPE eljárásban nyitvaálló egyébként is hosszú ügyintézési határidőt. Ezért a kiemelten és kifejezetten indokolt eseteket leszámítva a Tanács megpróbálja elkerülni a JPE eljárásban a teljeskörű adatszolgáltatási kötelezettség többszöri ismétlését, elrendelését.

Összefoglalóan tehát a JPE eljárásban egy 2007-ben hozott érdemi döntés az Eht. szabályozási rendszere alapján 2005. évi adatszolgáltatási kötelezettségen, így 2004. évi adatokhoz igazodik akként, hogy a Tanács az érdemi döntés meghozataláig vezető eljárási szakaszokban folyamatosan figyeli, elemzi, értékeli, követi a részletesen említett – adatszolgáltatást kiegészítő – tényállási elemek alapján a piaci folyamatokat. Végül, de nem utolsósorban a változások megfelelő kezelésének terén az eljárás ügyfelei számára további biztosítékot, hogy a Tanács amennyiben az érintett piacon fennálló verseny megítélése szempontjából jelentős körülmény jut a tudomására, akkor az Eht. 57.§ (2) bekezdése szerint haladéktalanul lefolytathat – hiva-

talból, vagy kérelemre – újabb piacelemzést.

A Tanács azonban a határozatában megállapította – és ezt a határozat-tervezet „I.7 A piac alakulása a jövőbeli időtávon belül” pontjában ki is fejté – hogy a vizsgált piacon a változást leginkább jellemző mutató – a kábeltelefon előfizetés – mértéke azt mutatja, hogy a KTV telefon-szolgáltatás eddigi elterjedtsége a piaci viszonyokat nem befolyásolta annyira, hogy az adatgyűjtés megismétlése 2005-2006. években indokolt lenne.

A GVH szerint a tervezet tévesen állapítja meg az I.4.1. bd) pontban, hogy az újonnan piacra lépő alternatív szolgáltatók szinte kizárólag a nem lakossági előfizetőkből képezik előfizetői bázisukat, melynek ellenpéldájaként az elsődlegesen lakossági piacra koncentráló Tele2 Kft. említhető. A GVH kifejezőbbnek tartaná a megállapítás olyan értelmű átfogalmazását, mely szerint az alternatív szolgáltatók jellemzően vagy a lakossági, vagy a nem lakossági szegmensre kívántak fókuszálni, ezért a két részpiac eltérő szereplők és eltérő számban jelentek meg. Ez aztán arra a következtetésre vezethetne, hogy a kínálati helyettesítés (egyéb szempontokkal is alátámasztva) a két szegmens között kizárható, s végső soron főként erre tekintettel állapítható meg, hogy nem indokolt a két piac összevonása.

A GVH észrevétele alapján a Tanács az alábbiak szerint pontosította a határozat-tervezet I.4.1. bd) alpontját:

„bd) Az 1993-94-ben megkötött koncessziós szerződések alapján az egyes számozási területeken működő szolgáltatók, illetve jogutódai 8 évre kizárólagos jogot szereztek nyilvánosan elérhető helyhez kötött telefon (akkori kifejezéssel: közcélú távbeszélő) szolgáltatás nyújtására. E szolgáltatók mind a lakossági, mind a nem lakossági piacon versenyképes ajánlatokkal vannak jelen. Az újonnan piacra lépő ún. alternatív szolgáltatók, tehát amelyek korábban nem rendelkeztek koncesszióval az ország valamely területén, ezzel szemben (a Tele2 kivételével) szinte kizárólag nem lakossági előfizetőkből képezik előfizetői bázisukat. Ebből következően az alternatív szolgáltatók jellemzően vagy a lakossági (Tele2) vagy a nem lakossági szegmensre kívánnak fókuszálni, ezért e két részpiac eltérő szereplők eltérő számmal jelennek meg, melyek üzleti, marketing stratégiája, az előfizetőkel szemben követett magatartása markánsan különböző attól függően, hogy azok a lakossági, illetőleg a nem lakossági piacon tevékenykednek.”

A GVH meglátása szerint az I.4.2. pontban („Nyilvános telefonállomásokról indított hívások”) foglalt indokolás inkább az I.3. alfejezet témájához („A szolgáltatás tartalmi meghatározása”) illene.

A Tanács véleménye szerint ezen pont lényege annak vizsgálata, hogy a nyilvános állomásokról indított hívások melyik piac részéhez tartoznak, s nem pedig a szolgáltatás tartalmi meghatározása, mert a tartalom gyakorlatilag ugyanaz a hozzáférés minden fajtájánál. Itt történik a lakossági és nem lakossági piacok különbözőségének a vizsgálata és itt indokolt a nyilvános állomások vizsgálata is.

A GVH úgy látja, hogy a határozat-tervezet I.4.3. pontjában szereplő indoklás csak a keresleti helyettesítés hiányának alátámasztására alkalmas, ami a kétféle szolgáltatás elkülönült piacként való kezelésének csak az egyik szempontja, és a Tanácsnak további érveket kellene felhoznia a kínálati helyettesítés hiányára és a versenyviszonyok különbözőségére vonatkozóan ahhoz, hogy a belföldi és nemzetközi hívások elkülönült kezelésének indokoltságát alátámassza.

Az elkülönült kezelés csak akkor indokolt, ha a szolgáltatás nyújtásában van lényeges különbség, pl. tarifális vagy egyéb szempontból. Itt azonban léteznek olyan díjcsomagok, amelyeknél mind a helyi, mind az országos hívások azonos díjért vehetők igénybe. Ebből következően a nemzetközi és a belföldi hívások piacainak szétválasztása nem indokolt, ebben a Tanács egyetért a GVH-val.

A GVH egyetért a Tanács azon megközelítésével, miszerint a behívókártyás szolgáltatásokat a piac részének, illetve a nemzetközi hívások helyettesítőjének tekinti, ugyanakkor álláspontja szerint árnyalásra szorul a Tanács azon megállapítása a határozat-tervezet I.4.4. pontjában, hogy a behívókártyás szolgáltatások még induló szakaszban vannak, hiszen ennek ellentmondani látszik az a körülmény, hogy a behívókártyás nemzetközi hívás szolgáltatások forgalma és árbevétele, valamint az összes nemzetközi híváson belül képviselt súlya 2004-re drasztikusan lecsökkent, mind a lakossági, mind a nem lakossági szegmensben. (A GVH szerint a 3. táblázat 2004. évi oszlopában a nem lakossági %-os megoszlásoknál a forgalmi arány tévesen lett 9,92%-ként feltüntetve, a táblázat vonatkozó adataiból számítható érték helyesen 1,34%.)

A Tanács a GVH észrevételének megfelelően kijavítja az I.4.4. pont 5. bekezdését:

„A kérdőíves felmérés elemzése alapján a Tanács megállapította, hogy a behívókártyás szolgáltatások az előző évekhez képest jelentősen visszaestek köszönhetően annak, hogy a vizsgált piacon megjelentek olyan kínálatok – közvetítőválasztás, díjcsomagok – mellyel a fogyasztónak technikailag egyszerűbben lehet nemzetközi hívást kezdeményezni (lásd a 3. táblázatot).”

A Tanács a GVH észrevételben megjelölt hibát korrigálja a 3-as táblázatban. A 3. táblázat „2004”-es oszlopának utolsó sorában szereplő „9,92%-os” érték (Nem lakossági forgalom %-os megoszlása) 1,34%-ra javítandó.

A GVH – a korábbi határozat-tervezetekre adott véleményével összhangban – félreérthetőnek tartja a határozat-tervezet I.5.1 pontjának azon megállapítását, mely szerint a „más szolgáltató által versenytársként nyújtott, tartalmilag azonos telefon-szolgáltatás – amennyiben az az adott területen elérhető – nem a helyettesíthetőség körébe tartozik”. Helyette javasolja a mondatban annak hangsúlyozását, hogy ezen szolgáltatásokat a Tanács az érintett piac részeként vette figyelembe.

A GVH észrevételét a Tanács figyelembe vette, és a határozat-tervezet fenti pontját ennek megfelelően módosította.

„I.5.1. Keresleti helyettesítés

A keresleti helyettesítés lehetővé teszi a hatóság számára azon helyettesíthető áruk vagy áruskála meghatározását, amelyekre a fogyasztók könnyen válhatnak egy relatív áremelkedés esetén. Ezek alapján a Tanács a jelen piacon megállapította, hogy a más szolgáltató által versenytársként nyújtott, tartalmilag azonos telefon-szolgáltatás – amennyiben az az adott területen elérhető – az érintett piac részeként veendő figyelembe, így nem tartozik a helyettesíthetőség vizsgálatának témakörébe.”

A GVH nem ért egyet a határozat-tervezet I.5.3 pontjának azon megállapításával, miszerint a vizsgált piacokon nincsen rövidtávú kínálati oldali helyettesítési lehetőség, mert álláspontja szerint a kábeltelevíziós hangszolgáltatásokra tekintettel a kábeltelevíziós hálózatok legalább részben és minimálisan a lakossági piacokon kínálati helyettesítést képezhetnek, amit az is alátámaszt, hogy sorra jelennek meg kisebb kábeltelevíziós hálózatok is helyhez kötött telefon-szolgáltatások, illetve a nagyobb szolgáltatók is fokozatosan elérhetővé teszik a szolgáltatást hálózataik újabb és újabb részein. A tervezetben írt belépési korlátokat (műszaki beruházások, szakember-gárda szervezése, stb.) ugyanis nagymértékben csökkenthetik az azonos tulajdonosi körbe tartozó hálózatok között fennálló gazdaságossági hatások, továbbá egyes alternatív szolgáltatók (PanTel, GTS) „háttér PSTN” szolgáltatókként való megjelenése, a kábeltelevíziós hangszolgáltatások műszaki hátterének biztosításának céljával.

A Tanács hangsúlyozta a kínálati helyettesítés vizsgálata során, hogy azon vezeték nélküli/műsorelosztó szolgáltatók, melyek még nem léptek be a vizsgált piacra és nyújtanak szélessávú Internet elérést hálózatukon, esélyel nyújthatnak kábeltelefon szolgáltatást is. Azonban a Tanács felhívja a figyelmet arra, hogy a jelentős KTV társaságok már nyújtanak kábeltelefon szolgáltatást, s az már része a piacnak. A kisebb KTV szolgáltatók rövid távú belépésében taglalt műszaki, beruházási, illetve szervezési jellegű korlátokon túl fellelhetnek olyan jogi korlátok is, melyek akadályozhatják, pl. a „háttér” szolgáltatókkal történő szerződéskötést és együttműködést. (Ilyen pl. az, hogy a JPE szolgáltatók megtagadják azt a lehetőséget a KTV szolgáltatóktól, hogy a saját előfizetőik hívásainak a végződését egy- „háttér” szolgáltatóként jelentkező - alternatív szolgáltató „tranzitálásán” keresztül végezzék.) Véggkövetkeztetésként elmondható, hogy a határozat-tervezetben taglalt korlátok olyan jelentősek, hogy a Tanács továbbra sem tartja valószínűnek, hogy a KTV szolgáltatók kínálati helyettesítési lehetősége olyan fokú lenne, mely indokolná a szolgáltatási piac jelentős bővítését.

A GVH meglátása szerint a határozat-tervezet I.7. pontjában a kábeltelevíziós hangszolgáltatások szerepének megítélésekor nem elegendő a tényleges előfizetőszámok összevetése, mely alapján a Tanács a hozzáférésekre vonatkozó adatok alapján a hívásslátszószámok vonatkozásában is azt a következtetést vonja le, miszerint a kábeltelefon előfizetések száma a teljes fővonalszámok

mindössze 2,58%-a, így ez a piaci viszonyokat nem változtathatja meg érdemben a tervezet által szabályozni kívánt időszakban sem. A GVH álláspontja alapján azonban a helyhez kötött inkumbens szolgáltatók piaci pozícióját, s ennél fogva piaci magatartását nemcsak a tényleges előfizetőszámok alapján számítható piaci részesedés, vagy nem elsősorban az befolyásolja, hanem az előfizetők váltási lehetősége és hajlandósága, melyek közül az előbbit a kábeltelefonnal lefedett területeken élő előfizetők száma alapján lehet megbecsülni. A GVH – részben a Hatóság kábelprojektjének adatai alapján készített – számításai szerint például az Invitel esetében az előfizetők több, mint 50%-ának lenne lehetősége arra, hogy akár azonnal átterjenek kábeltelevíziós hangszolgáltatásra, ami – az előfizetők váltási hajlandóságától és egyéb tényezőktől függően – az Invitel JPE-státuszára is hatással lehet. Hasonló elemzéssel a GVH a többi volt koncessziós szolgáltató esetében nem rendelkezik, így szükségesnek tartaná, hogy a Tanács a piac (és a piaci pozíciók) jövőbeli alakulására vonatkozó következtetések levonása előtt ezirányú vizsgálatokat is végezzen.

A Tanács véleménye szerint az Invitel és a többi inkumbens szolgáltató JPE státusán nem változtat azon becslés, amely a területükön lévő kábeltelefonnal lefedett előfizetők váltási lehetőségét számolja ki. A Tanács rendelkezésére álló adatokból nem látszik olyan tendencia, amely a vizsgált időszakban mért igen jelentős JPE túlsúlyú piaci részesedéseket olyan módon tudná megfordítani az előretekintő időszakban, hogy egyrészt a Határozat-tervezetekben kijelölt JPE szolgáltató elveszítené JPE státusát, másrészt hogy feltűnjön olyan új (kábeltelefon) szolgáltató, melynek piaci ereje olyan mértékben megnő, hogy versenykorlátozó ereje révén azt JPE-nek kellene kijelölni. A Tanács hangsúlyozza, hogy a vizsgált piacon a verseny segítése alapvető elemének tekinti a közvetítő-választás kötelezettségét, amelynek alkalmazása nélkül komoly esély mutatkozhatna a verseny korlátozására abban az esetben is, ha egyébként a vizsgált piacon valós verseny lenne. A Tanács azzal vette figyelembe a hatékony versenyhez való közeledés kialakulásának a lehetőségét, hogy további kiskereskedelmi kötelezettséget nem rótt ki.

A GVH álláspontja szerint a határozat-tervezet I.9.1. pontjában a strukturális korlátok címszó alatt nem lehet figyelmen kívül hagyni a kábeltelevíziós hálózatok üzemeltetőinek piacra lépési lehetőségeit, akár a nagyobb beruházást igénylő kábelhálózat vissz irányúsítása, akár a már vissz irányúsított kábelhálózatok telefon szolgáltatásra alkalmassá tétele révén, mely utóbbi esetében a piacra lépési korlátok sokkal kevésbé érvényesülnek, mint a Tanács által elemzett esetekben, ami a hatékony versenyhez való közeledés szempontjából is kiemelt jelentőségű lehet.

A Tanács a GVH véleményét a következőképpen veszi figyelembe az „I.9.1 Piacra lépési korlátok” pont „Strukturális korlátok” alpontjának a) bekezdésében:

„Egy-egy adott földrajzi területen új piacra lépő szolgáltató a következő módokon tud nemzetközi hívásokat lebonyolítani:

a) új hálózatot épít, vagy már meglévő távközlési hálózatát korszerűsíti és/vagy alkalmassá teszi telefonszolgáltatásra, amelyen PSTN vagy IP protokoll szerinti nemzetközi hívás szolgáltatást nyújt”

A fentiekben részletesen kifejtetteknek megfelelően a GVH az I.9.2. pontban is szükségesnek tartaná az ismertett belépési korlátok mellett („mögött”) működő piacok hatékony versenyhez való közeledésének részletesebb elemzését, a kábelhálózatok által támasztott verseny-nyomás nagyobb – a jelentőségéhez mért – súllyal történő figyelembe vételét. Ennek során a GVH szerint nem elegendő a 2004. évi tényleges piaci részesedési adatokra támaszkodni, hanem a különböző technológiák (különösen is a kábeltelevíziós hangszolgáltatás) hatását a szabályozni kívánt időtávon belül várható lefedettségére tekintettel kellene megítélni.

A Tanács felhívja a figyelmet arra, hogy a vizsgált piacon a kábeltelevíziós hangszolgáltatást egyértelműen a piac részének tekinti. A hatékony versenyhez való közeledés vizsgálata során a Tanács nem tartja szükségesnek a különböző technológiák hatásának vizsgálatát a piacelemzésbe beemelési, hiszen a piacvizsgálat deklaráltan technológia-semleges megközelítésű. Továbbá az előfizetők váltási szándéka sem alapvetően technológiafüggő, hanem nagyon sok más tényezőn (szolgáltatók piaci, üzleti magatartása, reklám, díjsomagok, szolgáltatás-csomagok, ügyfélszolgálat stb.) alapul. A Tanács tehát azzal vette figyelembe a hatékony versenyhez való közeledés kialakulásának a lehetőségét, hogy elegendőnek tartotta a közvetítő-választás kötelezettségének kirovását, további kiskereskedelmi kötelezettséget nem rótt ki.

Az ágazati szabályozás specifikus vonásai címszó alatt a határozat-tervezet I.9.3. c) pontjának címét a GVH „Jogi kiszámíthatóság” helyett a jogi, szabályozási vagy piaci környezet kiszámíthatóságára javasolja módosítani, mert álláspontja szerint a jogi kiszámíthatóság a versenyjogi szabályozást és beavatkozást is jellemzi, a különbség – mint ahogyan az a címszó alatt szereplő elemzésből is kitűnik – inkább a piaci környezet, működési feltételek előrejelezhetőségében, előre ismert voltában áll.

A Tanács a GVH véleményét figyelembe véve a fenti pont címét az alábbiak szerint módosítja:

„Jogi, szabályozási vagy piaci környezet kiszámíthatósága”

A GVH szerint téves az a megállapítás a határozat-tervezet II.2.1. pontjában, mely szerint a nagyon magas piaci részesedések mellett a többi szempont már marginálisnak minősül, hiszen éppen az indokolja a további szempontok elemzésének szükségességét, hogy egyes tényezők képesek lehetnek a nagyon magas piaci részesedésből fakadó inkumbensi előnyök ellensúlyozására, ekként alkalmasak lehetnek arra, hogy a piaci szereplő erőfölényét erodálják. Különösen ilyen tényezőnek minősülhet a kiegyenlítő vá-

sárlóerő léte, illetve az a körülmény, ha könnyen, gyorsan, kockázat-mentesen és alacsony költségekkel megvalósítható a belépés, azaz támadható a piac. Ezen szempontok részletes elemzését megelőzően a GVH álláspontja szerint nem célszerű azok jelentőségére vonatkozó kijelentéseket tenni, így a piaci részesedésen túli szempontokat előre marginálisnak minősíteni.

A Tanács a GVH véleményét figyelembe véve a „II.2.1 Piaci részesedés” fejezet utolsó bekezdését az alábbiak szerint módosítja:

„A Tanács megállapította, hogy a vizsgált piacokon a döntő fölény a piaci részesedések területén mindenütt jelentkezik a piaci erőt növelő egyéb tényezőkkel (pl. innovációs készség, választék, stb.), ezért a Tanács alapvetően a piaci részesedések elemzésére szorítkozott.”

A határozat-tervezet II.2.9 pontjában a GVH szerint érdemes lenne megemlíteni, hogy az inkumbensek hívások tekintetében fennálló piaci pozícióját, előnyét erősítheti – legalábbis a közvetítő szolgáltatókkal, illetve hívókártyás szolgáltatókkal szemben – az a körülmény, hogy a hívások kezdeményezésének előfeltételét jelentő hozzáférés nyújtására is (ők) képesek.

A Tanács a GVH véleményét a következőképpen veszi figyelembe („II.2.9. Választékgazdaságosság” pont második bekezdésébe beszúrandó):

„Az érintett piacokon döntő piaci részesedéssel bíró szolgáltatók szolgáltatási portfóliója nagymértékben hasonló. Ezen szolgáltatók hívások tekintetében fennálló piaci pozícióját, előnyét erősítheti – legalábbis a közvetítő szolgáltatókkal, illetve hívókártyás szolgáltatókkal szemben – az a körülmény, hogy a hívások kezdeményezésének előfeltételét jelentő hozzáférés nyújtására is (ők) képesek.”

A GVH meglátása szerint a határozat-tervezet II.2.10. pontjában a különböző elektronikus hírközlési szolgáltatók között fennálló tulajdonosi, irányítási viszonyok nem a vertikális integráció kérdésköréhez tartoznak, hanem inkább a vállalkozás mérete, illetve a tőkepiachoz való hozzáférés szempontjának keretében elemzendők.

A Tanács a GVH észrevételét a határozat tartalmi mondanivalója tekintetében kevésbé lényeges inkább dogmatikai okfejtésnek tartja, mivel a hírközlési szolgáltatók között fennálló tulajdonosi, irányítási viszonyok inkább a vertikális integrációnál tett megállapítások fejezetben belül ajánlott feltüntetni. Ennek indokoltsága a határozat említett pontjában felsorolt szolgáltatók példáján keresztül konkrétan bemutatásra is került.

A GVH szerint a határozat-tervezet II.2.11. pontjában további érvekkel kellene alátámasztani a Tanács azon megállapítását, miszerint a magasan fejlett elosztó és értékesítő hálózat a JPE pozíció megállapítása szempontjából

nem releváns tényező, hiszen az inkumbensek közötti összehasonlítás e tekintetben nem mérvadó; az inkumbensek képességeit az alternatív szolgáltatókkal, versenytársakkal szembeállítva kellene elemezni. Különösen arra tekintettel lenne szükséges a megállapítás alaposabb bizonyítása, mivel a Tanács – szó szerint azonos érvelésre támaszkodva – a helyi és belföldi helyhez kötött hívások piacainak elemzésénél ezzel éppen ellentétes következtetésre jutott.

A Tanács a GVH véleményét figyelembe véve módosította a határozat-tervezet vonatkozó fejezetét:

„A Tanács megállapította, hogy a magasan fejlett elosztó és értékesítő hálózat nem releváns tényező, amennyiben – mint ez a volt koncessziós szolgáltatók valamint a ténylegesen versenyző nagyobb alternatív szolgáltatók mindegyikénél megállapítható – mindegyik szolgáltató ügyfélszolgálatára vonatkozóan rendelkezik ingyen vagy helyi tarifával hívható számokkal, mely utóbbiak az ország egész területéről elérhetőek. Ezen kívül mindegyik cég rendelkezik személyes ügyfélszolgálati pontokkal és személyes értékesítési csapatokkal is, melyek képesek megkeresni az ügyfeleket bárhol az országban.”

A korábban írtaknak megfelelően a GVH szerint a határozat-tervezet II.2.12. pontjában szereplő szempontnál nem elegendő annak megállapítása, hogy a korábban piacra még nem lépett, kétirányú csillagpontos hálózattal rendelkező vezetékes műsorelosztó szolgáltatók, valamint az áramszolgáltató vállalatok, vagy azokkal szövetkező PLC vállalatok potenciális versenyt támaszthatnak, hanem szükséges lenne ezen potenciális verseny mértékének, jelentős piaci erőre gyakorolt hatásának elemzése is, különösen a szabályozni kívánt jövőbeni időszakokra várható fejlemények figyelembevételével.

A Tanács e kérdéssel kapcsolatos véleményét lásd az I.5.3 pontban írt válaszban. A Tanács véleménye szerint jelen határozat-tervezetben elegendő utalni az I.5.3 fejezetben említett kínálati helyettesítési lehetőségekre, valamint az I.9.1 fejezetben említett piacra lépési korlátok meglétére. Ezen fejezetben leírtak együttesen bizonyítják, hogy annak ellenére, hogy vannak jelek a hatékony verseny kialakulására, a vizsgált piacon az inkumbens szolgáltatók piaci részesedése annyira túlyomó súlyú, hogy a potenciális verseny mértékének részletesebb elemzési módja sem változtatná meg a JPE minősítés konkrét kritérium rendszerét.

A stratégiai korlátok között említett versenyhivatali eljárásokhoz kapcsolódóan annyi kiegészítést kívánt tenni a GVH, hogy az egyik ilyen eljárása már lezárult – bár az írásos határozatot még nem hozta nyilvánosságra –, és a Versenytanács a hozzáférési piaci erőfölény átvitelére

irányuló eljárás alá vonta magatartást jogsértőnek, visszaélésszerűnek találta.³²

A Tanács a GVH észrevételével kiegészíti a II.2.12. pont utolsó mondatát:

„A vizsgált piacokon a szolgáltatók stratégiai korlátozó magatartására utaló jelek megfigyelhetők: a Gazdasági Versenyhivatal jelenleg két szolgáltató ellen is versenyfelügyeleti eljárást folytat a hívás forgalmi piacokon fenálló verseny – hozzáférési piaci erőfölény átvitele révén történő – korlátozását célzó vagy eredményező magatartások gyanúja tárgyában. A GVH-nak az észrevételezés során adott tájékoztatása szerint az egyik ezzel kapcsolatos eljárása már lezárult – bár az írásos határozat még nem került nyilvánosságra hozatalra –, és a Versenytanács a hozzáférési piaci erőfölény átvételére irányuló eljárás alá vonta magatartást jogsértőnek, visszaélésszerűnek találta.”

A határozat-tervezet III. fejezetének elején található bevezető ötödik bekezdésében a GVH meglátása szerint tévesen szerepelnek a helyi hurok átengedésére, illetve a hozzáférési kiskereskedelmi piacokra vonatkozó utalások, helyettük a híváskezdeményezés és -végződtetés, illetve a forgalmi piacok említése lenne indokolt.

A Tanács a GVH észrevételének megfelelően módosítja a fenti pont ötödik bekezdését:

„A tárgyalt piacokkal kapcsolatosan a vizsgált időszakban jogszabály előírta referenciaajánlat készítését, összekapcsolási kötelezettségeket illetve költség alapú árak alkalmazását a jelentős piaci erejű szolgáltatók részére a híváskezdeményezés és –végződtetés szolgáltatás tekintetében, amely kötelezettség ugyan nagykereskedelmi jellegű volt, de célja a helyhez kötött nemzetközi forgalmi kiskereskedelmi piacokon a verseny ösztönzése volt.”

A GVH álláspontja szerint a határozat-tervezet III.4.1. pontjában a nagykereskedelmi kötelezettségekre vonatkozó megállapítások tekintetében „elegánsabb” megoldás lenne, ha az azok indokoltságát alátámasztó nagykereskedelmi piaci piacelemzések, határozat-tervezetek is ismeretek lennének a piaci szereplők számára, mert ez a megközelítés biztosíthatná átlátható módon, hogy kiskereskedelmi kötelezettség kiszabására csak a nagykereskedelmi kötelezettségek hatásának mérlegelését követően, végső megoldásként, „last resort”-ként kerül sor.

A GVH felvetésével kapcsolatban nyomatékosan hangsúlyozni kívánja a Tanács, hogy a kötelezettségek kiszabása körében a döntések meghozatala során mindig azt kell vizsgálnia és mérlegelnie, hogy az adott piachoz kapcsolódó piacokon kirótt kötelezettségek, és az elemzés alá vonta piacon kiróni tervezett kötelezettségek együttesen

képesek-e orvosolni a feltárt versenytorzító hatásokat. Ebből a szempontból tehát nem érhető a GVH felvetése, hiszen a feltárt versenyproblémákat mindig az adott helyzetben, a kapcsolódó piacokon hatályos kötelezettségek egymásra hatásának vizsgálatából kiindulva kell kezelni. A közvetítőválasztás kötelezettségének kirovásával összefüggésben fontosnak tartja a Tanács kiemelni, hogy ezen kötelezettségnek a kiskereskedelmi forgalmi piacokon történő előzetes megteremtése, biztosítása nélkül a nagykereskedelmi piacok, különösen a híváskezdeményezés nagykereskedelmi forgalmi piaca (lásd: 8. sz. piac) az ott kirótt kötelezettségek ellenére is azonnal tranzakció nélkülivé válna, és értelmetlenné tenné az ott kiszabott nagykereskedelmi kötelezettségeket.

A GVH észrevétele alapján a határozat III.4.1. pontja 2. bekezdésének utolsó mondata törülésre kerül.

A GVH már említett észrevételeinek megfelelően a határozat-tervezet III.4.2. pont a) alpontja (Döntő erőfölény a helyhez kötött telefon nemzetközi hívások piacán) utolsó bekezdésében szereplő megállapítás a behívókártyás szolgáltatások növekvő forgalmára és részesedésére vonatkozóan téves; a 3. táblázatban szereplő adatok alapján a 2004. évben csökkenés volt tapasztalható.

A Tanács a GVH észrevételének megfelelően kijavítja a III.4.2-es fejezet a) pontjának utolsó két bekezdését:

„Ugyanakkor a Tanács megállapította, hogy a vizsgált múltbeli időtávban a közvetítő-választás intézményének köszönhetően a piacrálépők aránya és részesedése dinamikusan nőtt.³³ Továbbá megfigyelhető számos új jogsulti pozícióban lévő szolgáltató is, amelyek kedvező árakkal és viszonylag egyszerűen igénybe vehető szolgáltatásaikkal rövid idő alatt országosan ismertté váltak.

Emellett a behívókártyás szolgáltatás jelentősége csekély maradt, annál is inkább, mert ezen szolgáltatás forgalma, bevétele és részesedése is jelentősen csökkent 2004-ben³⁴.”

A határozat-tervezet III.4.4. d) pontja foglalkozik az indokolatlan árukapcsolás tilalma kötelezettségként való kiszabásának kérdésével. Ezzel kapcsolatban a GVH szerint a II.2.12. fejezetben foglaltaknak ellentmond a tervezet azon megállapítása, mely szerint „*egyéb, indokolatlan árukapcsolásra utaló jeleket a Tanács nem észlelt*”. A GVH álláspontja értelmében a Tanácsnak e helyütt azzal kellene megindokolnia a kötelezettség kiszabásának mellőzését, hogy bár elképzelhető, hogy a szolgáltatók hozzáférési piaci erőfölényüket megpróbálják átvinni a forgalmi piacokra is kapcsolt (lebeszélhető tartalmú) csomagok értékesítésével, ezt a problémát azonban a Tanács a hozzáférési piacon kívánja kezelni és/vagy annak kezelé-

³²A döntéssel kapcsolatban kiadott sajtóközlemény a következő internetes címen érhető el:
http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=72&st=1&m5_doc=4182

³³Lásd a 4. táblázat adatait

³⁴Lásd az 3. táblázat adatait

sére a versenyjogi ex post eszközöket, beavatkozást alkalmasnak és elégségesnek ítéli.

A Tele2 szerint továbbá a *III.3.5. pont d) alpontja minden alapot nélkülöző megállapítás, mivel kijelenti, hogy* lényegében a jelenlegi gyakorlatnak megfelelő díjcsomagképzés – bírjon bármilyen tartalommal – nem minősíthető indokolatlan árukapcsolásnak (Magyar Telekom Favorit díjcsomagjai). Hivatkozik továbbá európai példákra is.

A Tanács az alternatív szolgáltatók részéről felmerült olyan igényre, amely szerint a Tanácsnak meg kellene tiltania az olyan díjcsomagok képzését, amelyekben a szolgáltató az előfizetési díj fejében forgalmi szolgáltatást is nyújt nem lehetséges, mivel egyrészt a hozzáférési díj és a forgalmi díjak ugyanannak a szolgáltatásnak részdíjai, így nem lehet indokolatlan árukapcsolásról beszélni, másrészt a csomagképzés megtiltása jelentősen csökkentené a versenyben a szolgáltatók mozgásterét. Végül, de nem utolsósorban a csomagok előnyös választékot nyújtanak az előfizetők részére hívási szokásaiknak megfelelőbb díjfizetési módok kiválasztására.

A határozat-tervezet egyértelműbb megfogalmazása érdekében azonban a Tanács szükségesnek tartja az Indoklás III.3.5. fejezetének d) alpontjának 3. bekezdése helyett a következő szövegrész szerepeltetését:

„A Tanács álláspontja miatt az ilyen csomagképzés nem tiltható meg, mivel

- *a hozzáférési díj és a forgalmi díjak ugyanannak a szolgáltatásnak részdíjai, így kizárt az indokolatlan árukapcsolás,*

- *a csomagképzés megtiltása jelentősen csökkentené a versenyben a szolgáltatók mozgásterét,*

- *a csomagok előnyös választékot nyújtanak az előfizetők részére hívási szokásaiknak megfelelőbb díjfizetési módok kiválasztására.*

A közvetítőválasztás dinamikájának megfigyelhető csökkenése nem érte el azt a szintet, amikor a szabályozás teljes ellensúlyozásáról, így a verseny jelentős csökkenéséről lehetne szó, különösen, különösen annak figyelembevételével, hogy ez a csökkenés nemcsak a díjcsomagok bevezetésével, hanem a műsorelosztó hálózatokon nyújtott helyhez kötött telefon szolgáltatás terjedésével is egybeesik.”

A Tanács egyéb tekintetben a fenti ponttal kapcsolatos észrevételre az általános észrevételekben található „*az elemzés kontextusa*” elnevezésű észrevételnél is válaszolt.

A határozat-tervezet *III.3.5. Kiskereskedelmi kötelezettségek* fejezetét ennek megfelelően átdolgozza annak érdekében, hogy (a GVH észrevételének megfelelően) megindokolja, hogy az észrevételben szereplő piaci probléma megoldását a Tanács a miért a hozzáférési, és nem a forgalmi piacon kezeli. A Tanács kihangsúlyozza, hogy további kiskereskedelmi kötelezettségek kiszabására az 1-2-es piacon van mód, különös tekintettel arra, hogy a közvetítőválasztás szolgáltatásra válaszul kínált (hozzáférési és forgalmi szolgáltatást összecsomagoló) díjcsomagok vizsgálatánál az indokolatlan árukapcsolás lehető-

sége fogalmilag kizárólag a hozzáférési, és nem a forgalmi piacon értelmezhető. Az indokolatlan árukapcsolás két szolgáltatás esetén minden olyan esetben indokoltnak tekinthető, ha az adott két szolgáltatás tipikusan csak együtt vehető igénybe. Nyilvánvaló például, hogy vezetékes telefonhívást kezdeményezni valamilyen vezetékes hozzáférési típusú előfizetői szolgáltatáson keresztül lehet (analog, IP, vagy szélessávú telefon). Így ezen két szolgáltatás összekapcsolása indokoltnak tekinthető, noha ez nem jelenti azt, hogy a két szolgáltatást ugyanattól a szolgáltatótól kell igénybe venni. A Tanácsnak tudomása van olyan alternatív szolgáltatóról (Pantel), amely egy (Tele2 által kifogásolt) összecsomagoló (Favorit) díjcsomagra kínál közvetítőválasztásos szolgáltatást (Pantel Fix, Fix Plusz csomagok), mely mutatja, hogy a verseny nincs kizárva ezen a piacon. A Tanács az indokolatlanul alacsony árak alkalmazásának a valószínűségére utaló jeleket még nem talált a vizsgált piacon. A Tanács tehát ex-ante kötelezést kizárólag akkor kíván alkalmazni, ha egyéb ex-post módszerek nem vezetnek eredményre. Jelenleg a GVH két szolgáltató ügyében folytat versenyfelügyeleti eljárást a hívás forgalmi piacon fennálló verseny – hozzáférési piacon meglévő erőfölény átvitele révén történő – korlátozását célzó vagy eredményező magatartások gyanúja tárgyában. A Tanács e vizsgálatok eredménye után szükség esetén a következő piacelemzési eljárás során, vagy esetleg rendkívüli piacelemzési eljárás útján vizsgálja meg annak szükségességét, hogy indokolt-e további kiskereskedelmi kötelezettségeket kiszabni.

C. fejezet

Egyeztetés az érdekeltekkel

Az alábbi válaszokban a szolgáltatók által adott észrevételek összefoglaltan vannak közölve. Az NHH Tanácsa válaszai a szolgáltatók vonatkozó (mondanivalójukat összefoglaló) részei után a keretben összefoglalva található meg.

C/1

Az INVITEL Zrt. észrevételei a DH-18315-45/2006. számú, és a DH-18315-46/2006. számú piaci határozat-tervezetekhez

A határozat-tervezetre tett általános észrevételek:

Az Invitel egyetért az NHH határozat-tervezetében a közvetítő előválasztás kötelezettség fenntartásával. Másfelől viszont kifogásolja az indoklás több megállapítását, ugyanis a kábel TV szolgáltatók telefonszolgáltatása, és az aszimmetrikus mobil helyettesítés hatásának figyelmen kívül hagyásával véleménye szerint a Tanács éppen azt az infrastruktúra alapú versenyt nem értékeli, amely közvetlen szabályozói beavatkozás nélkül indult el, befolyásolja egyre nagyobb mértékben a piaci szereplők döntését.

Meglátása szerint a tervezet több helyen nem vesz tudomást, vagy jelentéktelennek ítéli a kábel TV szolgálta-

tók telefon-szolgáltatásának eredményeit, ennek megfelelően nem vizsgálja kellő alapossggal hatását a piac egészére.

Az Invitel értékelése szerint hasonló hiányosság a mobil szolgáltatások egyoldalú helyettesítő hatásának figyelmen kívül hagyása, mivel a határozat-tervezet vizsgálja ugyan a helyettesítés lehetőségét, azonban nem érdemben, és olyan szempontok alapján, amelyek a tényleges fogyasztói döntéseket kevésbé befolyásolják.

Az Invitel álláspontja szerint a kábel TV szolgáltatók telefonszolgáltatása kiszélesítette a versenyt, így az inkumbens szolgáltatóknak már a hozzáférési szolgáltatás sem jelent biztos bevételt, és díjait a legkevésbé sem alakíthatja szabadon.

Az Invitel kiemeli továbbá, hogy a mobil szolgáltatók kínálatában megjelentek a helyettesítő ajánlatok, amelyek a vezetékes szolgáltatók díjstruktúráját tükrözik, kiegészítve számos kedvezménnyel. A mobil szolgáltatás helyettesítő hatását véleménye szerint főként akkor lehet érzékelni, amikor az egy háztartásban élő előfizetők a párhuzamos vezetékes előfizetést felmondják, így a mobil hozzáférés kizárólagossá válik a háztartásban

A Tanács véleménye szerint a határozat-tervezet figyelembe veszi mind a KTV szolgáltatók kábeltelefon szolgáltatását, mind a fix-mobil helyettesítés hatását, de úgy ítéli meg, hogy ezen tényezők még nem befolyásolják olyan mértékben a verseny alakulását, hogy a vizsgált piacok szabályozás nélkül maradjanak. A Tanács annak ellenére, hogy a versenyproblémát leginkább jelző piaci részesedés mutatók jelentős (a belföldi hívás piacon legalább 93%, a nemzetközi hívás piacon legalább 74% feletti) részesedést mutattak a kijelölt JPE szolgáltatók tekintetében, a verseny jeleit mutató folyamatokat (melyeket az Invitel is bemutat észrevételében) érzékelve a kiskereskedelmi piacokon szükségesnek és elégségesnek találta az Eht. által kötelezően előírt közvetítőválasztás kötelezettségét kiróni, mivel a kiskereskedelmi piacon folyó verseny fenntartása alapvető fontosságú szabályozási cél.

A határozat-tervezetre tett részletes észrevételek:

Az Invitel szerint nem helytálló a határozat-tervezet 24. oldalán található megállapítás a mobil helyettesítés lehetőségét hívástípusonkénti elemzéséről, azaz hogy a Hatóság külön-külön értékelve vizsgálta az egyes helyhez kötött hívástípusok helyettesíthetőségét mobil hálózatról indított hívással, technológiai alapon közelítve meg a helyettesíthetőséget, és elemeiben szeparáltan vizsgált egy olyan szolgáltatás-csomagot, amit fogyasztói szokások alapján lehetne vizsgálni. Véleménye szerint ugyanis nem az a kérdés, hogy a vezetékes-vezetékes helyi hívást hogyan és mennyiért lehet mobil-vezetékes irányú hívással helyettesíteni, hanem az, hogy egyáltalán ilyen helyettesítés történik-e, vagy helyette pl. mobil-mobil hívás két mobil hálózat között, esetleg mobil-mobil hívás hálózaton belül, vagy mobil-mobil hívás hálózaton és felhasználói

csoporton (családtagok, intézményi ügyfél alkalmazottai közötti hívás speciális díjazással) belül.

Az Invitel kifogásolta az ár-összehasonlítást is. A határozat-tervezet véleménye szerint a vezetékes hálózatba irányuló hívások díjainál az alkalmazott díjakat veszi figyelembe és nem a potenciális lehetőséget, hiszen egy vezetékes végződtetési díj töredéke a mobil végződtetési díjnak, tehát a mobil-vezetékes irányú hívás potenciálisan helyettesítője lehet a vezetékes-vezetékes hívásnak. Ezzel kapcsolatban utal az Invitel a mobil szolgáltatók által bevezetett otthoni mobil csomagok díjstruktúrájára. Továbbá véleménye szerint itt asszimmetrikus helyettesíthetőségről lehet beszélni, ugyanis ezeket a hívásokat vezetékes hálózatról induló hívásokkal – az aránytalan végződtetési díjak miatt – nem lehet helyettesíteni.

A fix-mobil helyettesítés kiindulópontjakor a Tanács figyelembe vette az adott piacon lévő bejelentett szolgáltatások összetevőit annak érdekében, hogy vizsgálható legyen, hogy helyettesítés esetén a vezetékes hívásokat milyen hívástípussal lehet helyettesíteni. A Tanács tehát azt vizsgálta, hogy ha megtörtént volna a helyettesítés, az mennyibe került volna a fogyasztónak, és fennállt volna-e a valóságban a helyettesítés. De ez csak az egyik vizsgált tényező. A Tanács vizsgálta azt is, hogy az érintett piacon bejelentett szolgáltatás funkcionális összetevői (helyhez kötött és mobil előfizetői elérések, faxkapcsolat létesítése, behívásos Internet kapcsolat létesítése, nemföldrajzi számok elérése), és igénybevételi körülményei között milyen azonosságok és eltérések találhatók a helyhez kötött telefonszolgáltatás és a mobil szolgáltatás között. Elemzésre került továbbá a helyhez kötött és a mobil telefonhasználat terén mutatkozó differenciálódás jelensége is, mely mutatja a helyhez kötött és a mobil telefonhasználatban még mindig mutatkozó különbségeket, annak ellenére, hogy vannak jelei a fix-mobil helyettesítés meglétére (lásd az Invitel által is említett otthoni mobil díjsomagokat). A Tanács ezen tényezők együttes elemzésével jutott arra a következtetésre, hogy valamennyi tényezőt egybevetve nincs helyettesítés az adott piacon.

A Hatóság számításai („egy előfizetőre jutó percforgalom” bontás) az Invitel szerint nem alaposak a határozat-tervezet 28. oldalán, mivel véleménye szerint a Hatóság nem vette figyelembe, hogy a vezetékes előfizetés háztartást jelent, a mobil előfizetés viszont egyént. Mivel tehát a háztartás tagjainak percforgalma a vezetékes előfizetés esetében egy előfizetésre kumulálódik, addig a mobil előfizetés esetében ez nem jellemző. Ennek megfelelően javasolja, hogy a vezetékes előfizetésre jutó percforgalmat el kellene osztani a háztartások átlagos létszámával.

A Tanács nem tartotta indokoltnak az egy előfizetőre jutó percforgalom számolásánál a szolgáltató által javasoltakat. A határozat-tervezetben ugyanis az összehasonlíthatóság miatt a vezetékes és mobil forgalmi adatok a lakossági és üzleti adatok együttes szerepeltetésével találhatók meg. Ennek oka, hogy a mobil adatok nincsenek megbont-

va lakossági és üzleti piacokra, így a Tanács az összehasonlíthatóság miatt a vezetékes adatokat is együttes módon szerepeltette. A másik tényező, ami miatt a Tanács nem végzett korrekciót, hogy az üzleti telefon valójában több forgalmi percet jelent, s az üzleti percforgalom esetében háztartásszám egyáltalán nem értelmezhető.

Az Invitel meglátása szerint a határozat-tervezet a 31. oldalon nem foglalkozik a kábelTV szolgáltatók által beindított telefonszolgáltatással, miközben a vizsgált időszakban egyfelől a UPC bejelentette szolgáltatásának elindítását, másfelől novembertől ténylegesen meg is kezdte szolgáltatását, és már a vizsgált időszakban 700 ezer előfizetőjénél tette lehetővé a telefonszolgáltatás nyújtását.

A Tanács kiemeli, hogy a kínálati helyettesítés körében csak azon szolgáltatók vizsgálандók, amelyek nem nyújtanak telefonszolgáltatást, és rövidtávon képesek a piacra való belépésre. A legnagyobb KTV szolgáltató (UPC, T-Kábel) KTV telefonszolgáltatása már a vizsgált piac részeként szerepel.

A 35. oldal megállapításaihoz képest az Invitel előrelépésként értékeli, hogy a határozat-tervezetben – felismerve az elhúzódo eljárásból eredő hiányosságokat – a Tanács felülvizsgálta a kábelTV szolgáltatók helyzetét. Mindemellett az Invitel megjegyzi, hogy a határozat-tervezet továbbra sem a potenciális ügyfélkört veszi figyelembe, szemben a GVH gyakorlatával. Arra is felhívja a figyelmet, hogy a piacon megjelent olyan nagykereskedelmi ajánlat, amely révén a megfelelő infrastruktúra kiépítése nélkül is beléphetnek kábelTV szolgáltatók a telefon piacra (pl. Pantel), tovább csökkentve a belépési korlátokat és növelve a potenciális előfizetők számát.

A határozat-tervezet „I.7. A piac alakulása a jövőbeli időtávon belül” pontjában részletesen és egyértelműen elemzi a Tanács a kábeltelefon szolgáltatásokat. Ebben a pontban a Tanács megállapította, hogy ezen szolgáltatás elterjedtsége (2006. közepéig mérve) nem változtatta meg jelentősen a piaci viszonyokat.

Az Invitel tapasztalata szerint a hívásforgalmi szolgáltatások piacain (3-6 piacok) jelenleg is erőteljes árverseny tapasztalható a szolgáltatók között, amely az elmúlt időszakban nemcsak erősödött, de ki is egészült a szolgáltatások más jellemzői közötti versengéssel is. Másfelől megjelent az infrastruktúra alapú verseny is a különböző platformokon működő szolgáltatók között, aminek eredményeként a kábel TV szolgáltatók és mobil szolgáltatók a vezetékes ajánlatokhoz képest teljesen eltérő üzleti modellel, és ennek megfelelő egyedi kínálattal jelentkeztek, így a fogyasztók nagy része ma már nemcsak az inkumbens és közvetítő szolgáltatók szolgáltatásai között választhat, ahol a hozzáférési, forgalmi és kiegészítő szolgáltatások egyes díjainak különbözősége mellett, a szolgáltatások összetétele, sőt a kínált szolgáltatások minősége is változó. Ennek hatásaként a verseny már nem csak az árakat tartja kordában, hanem a választékot is erősíti, amely összességében a fogyasztói hasznot maximalizálja.

Az Invitel állítása szerint az elmúlt években évente elveszítette előfizetőinek 10%-át. A csökkenés véleménye szerint a T-Kábel és a UPC telefonszolgáltatása beindulásával egyidőben a kétszeresére emelkedett, amely csökkenés mind a mai napig a versenytárs megjelenése előtti szint másfélszerese. A megkérdezések alapján a vonalaikat lemondók 40%-a konkrétan a kábel TV szolgáltató ajánlata miatt hozta meg a döntését (megnevezte valamely szolgáltatót, illetve elhordozta előfizetői számát).

A szolgáltató észrevételével kapcsolatosan a Tanács úgy véli, hogy valóban vannak jelek a verseny megindulására a vizsgált piacon, amely tény azonban nem befolyásolja azt a körülményt, hogy az Invitel az érintett piacon jelentős piaci erejű szolgáltató. A Tanács pontosan a vizsgált piacon tapasztalható árverseny miatt rótta ki a JPE szolgáltatókra a „legenyhébb”, az Eht. szerint kötelezően kirovandó kötelezettséget, melynek fenntartását mindenképpen szükségesnek tartja a kiskereskedelmi piacokon a verseny fenntartása érdekében. A Tanács további megjegyzése az, hogy az OSAP adatok szerint az Invitel előfizetőinek a száma 2005-ben 5,68%-kal, 2006 11. hónapjában pedig 7,92%-kal csökkent (a szolgáltató állítása szerint évente 10%-os csökkenéssel szemben), ami nem befolyásolja érdemben az Invitel JPE minősítését.

Az Invitel észrevételeiben továbbá bemutatott néhány külföldi szabályozói gyakorlattal, és elméleti megoldásokkal összefüggő tanulmányrészletet a fix-mobil helyettesítéssel, és az asszimmetrikus szabályozással kapcsolatban. Ezek a tanulmányok azonban nem tükrözik közvetlenül a magyar hírközlési piac sajátosságait, és ezért nem is alkalmazhatók közvetlenül a vezetékes forgalmi piacokon.

A vezetékes és mobil piacon a helyettesítés kritikus mértékével kapcsolatban nem feltétlenül szükséges éppen a HM teszt elvégzése a vizsgált piacon. Továbbá a Tanácsnak nincs tudomása olyan EU tagállamról, ahol számolás szintjén elvégezték volna a hipotetikus monopolista (HM) tesztet. A fentiekben túl maga a szolgáltató észrevétele is alátámasztotta azt, hogy a Tanács miért nem alkalmazhatta a HM tesztet.

C/2

A Magyar Telekom Nyrt. észrevételei a DH-18315-46/2006 számú piaci határozat-tervezethez

Az Indokolás negyedik bekezdésével kapcsolatban a Magyar Telekom NyRt. (a továbbiakban: MT) úgy vélte, hogy az nem tartalmaz részletes indokolást arra vonatkozóan, hogy egy – az érintettek észrevételeinek feldolgozását és a bizottsági notifikációs eljárást követően – várhatóan 2007 első felében elfogadásra kerülő piaci határozat miatt 2004. év végi piaci adatokon alapul. Véleménye szerint azzal, hogy 2004. év végére az Eht. még csak egy éve tudta érzékelteni versenyélénkítő hatását, teljesen indokolatlan a 2007. év elejétől 2-3 évre előre tekintő vizsgálat, ha a 2004. év végi piaci adatokon, piaci részesedéseken alapul.

Továbbá, az MT véleménye szerint, bár a határozattervezet másutt (pld: 1.7. pontban) utalt arra, hogy figyelembe vett bizonyos OSAP adatokat, és tartalmaz indokolást, illetve utalt arra, hogy egyfelől a „kábeltelefon” szolgáltatás vonatkozásában miért nem volt indokolt „az adatgyűjtés megisméltése a 2005-2006 évekre”, illetve másfelől megvizsgálta, hogy „a 2004. vége óta eltelt időben hogyan alakultak a helyhez kötött telefon forgalmi piacai (bár számszerű utalás csak a közvetítőválasztás időtartamára, növekedési ütemére történik), ezek az indokolások, illetve utalások azonban nem teljes körűek.

Az MT továbbá azért is sérelmesnek vélte ezt a megközelítést, mivel az Eht. módosított 57. § (1) bekezdése alapján már nem évente, hanem kétfévente folytatja le a Tanács a piacelemzési eljárást. Véleménye szerint így 2009-ben még 2004. év végi piaci részesedési adatokon alapuló JPE határozat fogja kötelezni a kijelölt szolgáltatókat.

Az MT a fenti észrevételét nemcsak az (általános) indokolásra tette, hanem annak az „A.” fejezetében található legtöbb táblázatra is.

Az Indokolás, hetedik bekezdésével kapcsolatban az MT kérte, hogy a Tanács a beazonosíthatóság érdekében végleges határozatában pontosan (cím, forrás stb.) szerepeltesse „*az IRG és az ERG nyilvánosan elérhető honlapján foglaltakat*”.

Az Eht.-ban szabályozott JPE hatósági eljárás és ahhoz kapcsolódó adatszolgáltatásra irányuló ellenőrzési eljárás sajátos típusú, tartalmú hatósági jogviszonyrendszer. Sajátos mind a tényállás tisztázására irányuló eljárási cselekmények folyamatát, mind az eljárás menetét, szerkezetét, és az abban foglalt döntési folyamat rendszerét tekintve és ebből következően az ügyintézési határidő vonatkozásában is.

Mindezek alapján megállapítható, hogy a tartalmában ex ante típusú JPE eljárás döntési folyamatának elengedhetetlen, megelőző része az adatszolgáltatás elrendelése. Az adatszolgáltatás alapján pedig a beérkezett adatok feltételét képezik a releváns tényállási- és érdemi döntéshez szükséges elemek hatósági elemzésének. Az adatszolgáltatásra irányuló eljárási cselekményeket alapvetően meghatározza, hogy egyrészt az adatszolgáltatás – fogalmi szempontból is nyilvánvalóan – csak a megelőzően, azaz a szolgáltatónál már rendelkezésre álló adatokra terjedhet ki oly módon, hogy az csak olyan időszakra és adatokra vonatkozhat, amely a hatósági eljárásban bizonyítékként értékelhető, felhasználható. Másrészt az adatok feldolgozása, elemzése, értékelése a hatóság számára időben is terjedelmes tevékenységet feltételez.

Mindebből következően az adatszolgáltatás, mint a piacelemzés folyamatának első eljárási cselekménye kizárólag múltbéli adatokra vonatkozhat, azaz az eleve kétfévente lefolytatandó JPE eljárást megelőző időszakra terjedhet ki.

Az Eht. szabályain alapuló eddigiekben vázolt hatósági eljárási folyamat keretében a megfelelő, megalapozott és valóságos piaci körülményeket tükröző tényálláson nyug-

vó érdemi döntés meghozatala érdekében, az adatszolgáltatás elrendelését megelőző időszakra vonatkoztatható és ezért meghatározott időszakra kiterjedő adatokon túlmenően a Tanács egyéb a tényállás tisztázására irányuló cselekményeket is végez a JPE eljárásban, amelyek az érdemi döntésben értékelésre kerülnek:

Ilyen – a tényállás tisztázásával összefüggő – garanciális elem a piaci események, trendek adatszolgáltatást követő figyelemmel kísérése. Ebben a körben a Tanács különösen fontosnak tartja kiemelni azt a tény, hogy a Tanács határozata nem korlátozódik az adatlapokkal teljesített adatszolgáltatásra, azaz a Tanács határozata nem kizárólag az adatszolgáltatás során bekért adatokon alapul, hanem magában foglal olyan elemzéseket, és megállapításokat is, amelyekről a Tanácsnak már hivatalból tudomása van. Ilyen információforrások az egyes adatbázisok, és a különböző nyilvános ajánlatok, valamint a szolgáltatók által kialakított ÁSzF-ek. Adatbázisok lehetnek egyrészt a Hatóság saját hiteles hatósági nyilvántartásai, másrészt külső adatbázisok, mint például KSH által vezetett negyedéves frissítésű OSAP adatbázis, pontosabban annak elektronikus hírközlésre vonatkozó elemzései, statisztikái.

A tényállás tisztázásának e módszere körében a Tanács alapvetően tekintettel van arra a tényre is, hogy a piacelemzéshez teljeskörű adatszolgáltatás ismételt elrendelése komoly terhet ró az egyes szolgáltatókra is, ráadásul ezzel aránytalanul meghosszabbodna a JPE eljárásban nyitvaálló egyébként is hosszú ügyintézési határidő. Ezért a kiemelten és kifejezetten indokolt eseteket leszámítva a Tanács megpróbálja elkerülni a JPE eljárásban a teljeskörű adatszolgáltatási kötelezettség többszöri ismétlését, elrendelését.

Összefoglalóan tehát a JPE eljárásban egy 2007-ben hozott érdemi döntés az Eht. szabályozási rendszere alapján 2005. évi adatszolgáltatási kötelezettségen, így 2004. évi adatokhoz igazodik akként, hogy a Tanács az érdemi döntés meghozataláig vezető eljárási szakaszokban folyamatosan figyeli, elemzi, értékeli, követi a részletesen említett – adatszolgáltatást kiegészítő – tényállási elemek alapján a piaci folyamatokat.

A Tanács mindezek alapján megállapította, hogy – és ezt a határozat-tervezet „1.7 A piac alakulása a jövőbeli időtávon belül” pontjában ki is fejté – jelen piacelemzési és kötelezettség előírási eljárásban a 4-6-os piacon lévő változások, melyek a kábeltelefon szolgáltatás szélesebb körű elterjedésében, a nomadikus telefon megjelenésében, valamint az Internet telefon fejlődésében mutatkoznak meg, a 2004-ig terjedő, vizsgált időszak után a piaci viszonyokat nem befolyásolták oly módon, hogy indokolt lett volna az adatgyűjtés megisméltése a 2005-2006-os évekre vonatkozóan. Egyébként további biztosítékot jelent a változások megfelelő kezelésének terén a szolgáltató számára, hogy a Tanács amennyiben az érintett piacon fennálló verseny megítélése szempontjából jelentős körülmény jut a tudomására, akkor az Eht. 57.§ (2) bekezdése szerint haladéktalanul lefolytathat újabb piacelemzést.

Az MT a határozat-tervezet I.1. pontjával kapcsolatban tájékoztatta a Hatóságot arról, hogy az elektronikus hírközlésre vonatkozó közösségi keretszabályozás folyamatban levő felülvizsgálata során 2007. első felében elején várható az érintett piacokról szóló új Bizottsági Ajánlás közzététele. A Bizottság által 2006. június 28-án közzétett közlemény³⁵ már tartalmazza az új ajánlás tervezetét, amelyben nem szerepeltek a kiskereskedelmi hívás/forgalmi piacok. Az új – kiskereskedelmi hívás/forgalmi piacokat már nem tartalmazó – bizottsági ajánlás elfogadása után az MT úgy látja, hogy várható a 16/2004. (IV. 24.) IHM rendelet jogharmonizációs célú módosítása. Ezért a végleges határozatban a bizottsági ajánlásra vonatkozó hivatkozások véleménye szerint ennek megfelelően módosítandók, valamint alaposabb indokolást fog igényelni a kiskereskedelmi hívás/forgalmi piacok érintett piacként történő meghatározása (különösen 2004. év végi piaci adatok alapján).

A szolgáltató által is hivatkozott, Bizottság által kibocsátott Ajánlás tervezet maga meg is határozza saját státuszát az alábbiak szerint: *“A jelen dokumentum konzultációra szolgáló munkaanyag és nem érinti a hatályos Ajánlás státuszát, amely teljes mértékben alkalmazandó marad”*. Az Ajánláshoz kapcsolódóan helyesen jelöli meg a szolgáltató a magyar releváns jogszabályt, mely jelenleg hatályos és a Hatóság által alkalmazandó. Eszerint a hatóság köteles az abban foglalt piacokat (így a tárgyban piacot is) elemezni, és az érintetté piaccá minősítés részleteit az indoklás rögzíti is.

A vitára bocsátott Ajánlás tervezet egyebek mellett azt is tartalmazza, hogy különösen azon átmeneti időszakban, amikor folyamatban vannak a piacelemzések, de már megjelenik az új Ajánlás, maradhatnak tagállamok, amelyekben az új Ajánlásban kihagyott piacokra is teljesül a három konjunktív kritérium, és ezért ott a korábbi Ajánlásban szereplő piacok is érintettek lesznek.

i.) A határozat-tervezet I.5.1.3. pontjával kapcsolatban az MT kérte a számítógépek közötti, Interneten keresztül megvalósított kommunikáció kapcsán az *„Internet programok”* helyett a célszerűbb a számítógépeken futó *„szoftver alkalmazás”* kifejezés használatát.

ii.) Kérte továbbá, hogy amennyiben a Tanácsnak rendelkezésre állnak információk az ilyen jellegű alkalmazások hazai felhasználását illetően, foglalja be azokat is végleges határozatába.

iii) A pontosság érdekében az MT javasolta annak szerepeltetését is a határozat-tervezetben, hogy ezen szolgáltatások miért nem felelnek meg az Eht. 188. § 86. pontjában

ban definiált *„nyilvánosan elérhető telefon szolgáltatás (telefon szolgáltatás)”* fogalmának.

A Tanács az i.) pontban részletezett észrevétel alapján az említett szövegrészt az alábbiak szerint módosította:

„Magyarországon ma már használatban vannak olyan számítógépen való szoftver alkalmazások³⁶, amelyek Interneten keresztül kétirányú beszédkommunikációt tesznek lehetővé akár számítógép-számítógép közötti, akár számítógép-PSTN telefon, akár IP telefon-számítógép, IP telefon-PSTN telefon viszonylatában.”

A Tanács az ii) pontban foglaltakkal kapcsolatban kiemeli, hogy a Tanácsnak a határozat-tervezetben közöltekhöz képest pontosabb adatai egyelőre nincsenek.

Az iii.) ponttal kapcsolatban a Tanács a vonatkozó fejezet bevezetőjében részletesen leírta, hogy meghatározott feltételek szükségesek a számítógépek közötti, Internet hálózaton megvalósított kommunikáció biztosításához. Ez azonban már nem tesz eleget az Eht. 188. § 86. pontjában szereplő definíciónak, miszerint a telefon szolgáltatás *„bárki számára rendelkezésre álló elektronikus hírközlési szolgáltatás”*. A határozat-tervezet tartalmazza azt is, hogy a számítógépek közötti hozzáférés esetén nincs lehetőség minden szolgáltatás (többek között a segélyhívás) igénybe vételére. Továbbá a segélyhívó szolgáltatás esetében ezen szolgáltatások figyelembevétele nem verseny, illetőleg a fogyasztó magatartásának vizsgálata szempontjából értékelésre kerülő kötelező elem, hanem az európai Egyetemes Szolgáltatási Irányelv (USO) 86. §-ában szabályozott alapkövetelmény, amely szerint a segélyhívó szolgáltatás kötelező része a helyhez kötött telefon szolgáltatásnak.

A határozat-tervezet I.5.3. pontja utal PLC szolgáltatók piaci belépésre való készülésére, de az ezekről ismert információkat, terveket, elképzeléseket nem kerültek figyelembe vételre a kínálati helyettesíthetőség szempontjából. Az MT ezért kérte a végleges határozat kiegészítését azzal, hogy a vizsgált időtávon belül változhat-e a kínálati helyettesíthetőség az e szolgáltatók által támasztott verseny miatt.

A határozat-tervezet is megállapítja, és meg is indokolja, hogy a vizsgált piacon nincs rövidtávú kínálati helyettesítési lehetőség. Ez különösen igaz a PLC szolgáltatókra, hiszen a PLC hálózat telefonszolgáltatásra való alkalmassága tétele nagyon költséges vállalkozás, amely nem tesz lehetővé rövidtávú belépést a piacra. A Tanácsnak egyébként jelenleg sincs olyan információja olyan tervekről, elképzelésekről, melyek áramszolgáltató vállalat belépéséről szólnának a vizsgált piacon

³⁵Commission Staff Working Document - Public Consultation on a Draft Commission Recommendation On Relevant Product and Service Markets within the electronic communications sector susceptible to ex ante regulation in accordance with Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council on a common regulatory framework for electronic communication networks and services, Brussels, 28 June 2006, SEC (2006) 837.

³⁶Pl. Skype, NeoPhoneX, Klip

Az MT kérte a határozat-tervezet I.7. pontjával kapcsolatban, hogy abban a legfrissebb rendelkezésre álló adatokat szerepeljenek:

- a „kábeltelefon” előfizetők és a közvetítőválasztás időtartama, növekedési üteme vonatkozásában (a végleges határozat elfogadásakor vélhetően már rendelkezésre fog állnia KSH OSAP keretében gyűjtött 2006. év végi statisztikai adatai), és

- a 21xxxxxxx számmező lekötésére vonatkozóan.

A Tanács a rendelkezésre álló adatokkal kibővítette a határozat-tervezet I.7-es pontját. SHS 21 számmező lekötéssel 2006. végén 32 szolgáltató rendelkezett. Részükre összesen 226 darab 1000-es számmező volt lekötve. A Tanács azonban nem rendelkezik statisztikai adatokkal a Skype és más hasonló szoftvereket használók számáról, amelyek jelentősen meghaladják az SHS 21-el rendelkezők ill. a hazai szolgáltatók által kínált Interneten keresztül megvalósított kommunikációt igénybevevők számát.

A Tanács ezen információkat az alábbiak szerint építette be a határozat-tervezet I.7-es fejezet negyedik bekezdésébe:

„Új telefon szolgáltatás az ún. hordozható (nomadikus) telefon, amely helyhez nem kötött, de szorosan véve nem mobil telefonszolgáltatás igénybevételét teszi lehetővé. Az ilyen hordozható hozzáférések elérésére a hatóság megnyitotta a 21XXXXXXX számmezőt, amelyben 2006 végéig 32 szolgáltató kötött le magának számtartományt. A lekötött tartományokból 2006. végéig 226 ezer hozzáférésre jelentették be a szolgáltatók azok használatbavételét, ebből 99 ezer db a Magyar Telekom által lekötött. Természetesen ez nem jelent ugyanennyi előfizetőt, mert a kijelölést a számmező megkezdésekor kéri a szolgáltatók és feltehetőleg ennek a számnak egy része mögött van csupán élő, aktív előfizető.”

Az MT kérte, hogy a határozat-tervezet I.9.2. pontja tekintetében, amennyiben a Tanácsnak nem állnak rendelkezésre frissebb adatok, a 10. táblázat alatt „az elmúlt 3 évben” szövegrész helyett a „2002-től 2004 végéig tartó időszakban” szövegrész szerepeljen, hiszen a táblázat adatai csak ezt támasztják alá.

A Tanács a fenti észrevételt figyelembe véve az alábbiak szerint módosította a határozat-tervezetet:

„A Tanács megállapította, hogy a 2002-től 2004 végéig tartó időszakban ezek a piaci szerepek jelentéktelen mértékben változtak, és a vizsgált időtávon belül sem valószínűsíthető a jelentősebb mértékű változásuk.”

Az MT kérte, hogy a határozat-tervezet I.9.3. pontjában hivatkozott „EU szabályozó hatóságainak” „álláspontja” kerüljön pontosan (cím, forrás) meghatározásra a végleges határozatban.

A Tanács a fenti észrevételre az „Indokolás, hetedik bekezdés” tekintetében beérkezett észrevételnél már válaszolt.

Az MT kérte, hogy határozat-tervezet II.2.1. pont második bekezdésében a piaci részesedések és az erőfölény kapcsolatánál pontos utalás történjen

- az Európai Bizottság 2002/C 165/03 számú iránymutatásának 75. pontjára, és
- a 8001/2004. (IHK. 8.) számú IHM tájékoztató 75. pontjára.

A Határozat-tervezet Indokolásának első bekezdésében a tervezet utal arra, hogy „A Tanács a tárgyi eljárás az IHM rendeletben foglaltak mellett a 8001/2004. (IHK. 8.) IHM tájékoztató által a piacmeghatározás és a piacelemzés körében meghatározott jogalkalmazói elvek és szempontok, valamint az ott rögzített módszertan, eljárásjogi intézmények, eszközök, fogalmak, meghatározások alapján, valamint... szerint járt el”. Tehát az a tény, hogy a határozat-tervezet az adott pontban nem hivatkozik konkrétan az IHM tájékoztatóra, nem jelenti, hogy nem vette figyelembe a piacelemzési eljárás során annak útmutatásait.

Az MT a fenti ponttal kapcsolatban kifejtette, hogy „az európai esetjog szerint pedig 50% felett biztosnak látszik az erőfölény” szövegrész helyett „Kivételes esetektől eltekintve a már eldöntött jogesetek alapján a nagyon nagy – 50%-ot meghaladó – piaci részesedés önmagában bizonyíték a domináns helyzet meglétére” szövegrészt javasolt. Ezt az MT azért tartja fontosnak, mert az európai piacelemzési gyakorlatban több esetben is megállapításra került, hogy a piacvezető szolgáltató, noha részesedése 50% feletti, nem rendelkezik jelentős piaci erővel – a piacvezető folyamatosan csökkenő piaci részesedése miatt (a kiskereskedelmi hívás/forgalmi piacoknál maradván: nem került sor JPE szolgáltató azonosítására a belgiumi 6. piacon (a piacvezetőnek 50-60%-os részesedése volt),³⁷ a holland nemzetközi hívások piacán (a piacvezetőnek 50-60% -os részesedése volt),³⁸ és a svédországi 5. piacon (a piacvezetőnek 59%-a volt).³⁹

A Tanács a fenti észrevétel alapján az alábbiak szerint módosította a határozat-tervezetet:

„A piaci részesedés önmagában általában nem döntő kritérium. 25% alatt valószínűtlen az egyedüli erőfölény, amely a Bizottság döntéshozó gyakorlatában 40% felett feltételezhető. Kivételes esetektől eltekintve a már eldöntött jogesetek alapján a nagyon nagy – 50%-ot meghaladó – piaci részesedés önmagában bizonyíték a domináns helyzet meglétére. A piaci részesedés értékelésekor annak tendenciáját is figyelembe kell venni.”

Az MT kérte, hogy amennyiben a Tanácsnak nem állnak rendelkezésre frissebb adatok, az észrevételezett

³⁷BE/2006/0438. sz. notifikáció.

³⁸NL/2005/0290. és 0292. sz. notifikációk.

³⁹SE/2005/0197. sz. notifikáció.

pont negyedik bekezdése kerüljön kiegészítésre azzal, hogy egy-egy szolgáltató „2004 év végén” rendelkezett a megadott piaci részesedéssel. Kéri továbbá, hogy ugyanezen bekezdésben a volt koncessziós szolgáltatók „100%-hoz közeli piaci részesedés”-ére történő utalás kerüljön differenciáltan módosításra, mivel ez a megfogalmazás (amely vélhetően a 3-5. piacokra vonatkozó határozattervezetből került át) a Magyar Telekom 2004. év végi 6. piacon levő 74,22%-os részesedésére nem igaz.

A Tanács a fenti észrevétel alapján az alábbiak szerint módosította a határozat-tervezetet:

„A Tanács megállapította, hogy mindegyik érintett piacon létezik egy-egy szolgáltató, amelyik 2004 végén legalább 74% feletti piaci részesedéssel rendelkezik (lásd a 11. táblázatot).”

Az MT a fentiekben túl kérte, hogy ugyanezen pont ötödik bekezdésben a „piaci részesedés több évre visszatekintve” szövegrész „piaci részesedés 2002 és 2004. év vége közötti időszakban” szövegrészre történő módosítását, hiszen ez felel meg a Tanács által alátámasztásként a 10. táblázatban szerepeltetett adatoknak.

A Tanács a fenti észrevétel alapján az alábbiak szerint módosította a határozat-tervezetet:

„A Tanács megállapította azt is, hogy a piaci részesedés a 2002 és 2004. év vége közötti időszakban általában kis mértékben csökkenő tendenciát mutat, kivéve a nem lakossági piacot, ahol a Magyar Telekom és a Hungarotel részesedése nagyobb arányban csökkent.”

Az MT hiányosnak ítéli a piaci részesedések tendenciájára való utalást is („viszonylag kis mértékben csökkenő tendenciát mutat”), ezért kérte a Tanácsot, hogy 2005-2006-ra vonatkozó adatokat, vagy azok hiányában becslést szerepeltessen, illetve alkalmazzon differenciált megfogalmazást az MT 6. piacra vonatkozó részesedésének esetében, amely a többi kijelölt szolgáltatóénál jelentősebb mértékben csökkent (2002: 89,91%, 2003: 83,58%, 2004: 74,22%).

Az MT szükséges tartja továbbá, hogy a Tanács állást foglaljon abban (vagy ebben, az I.7., vagy a III.4.2.a) pontban), hogy a piaci részesedések évről-évre csökkenő tendenciája gyengíti-e az erőfölényes pozíciót.

A Tanács a határozat-tervezet I.7. pontjához fűzött észrevételre reagálva már kifejtette, hogy az adatgyűjtést miért nem tartotta szükségesnek a 2005. és 2006. évekre vonatkozóan megismételni. A Tanács álláspontja szerint az erőfölényes pozíció jelentős gyengülésére nem lehet következtetni akkor, amikor a JPE szolgáltatók 74% feletti részesedéssel rendelkeznek a földrajzi piacokon. Ennek megfelelően történt meg JPE kijelölés. A piaci részesedések csökkenő tendenciájára tekintettel azonban a Tanács a legenyhébb – közvetítőválasztási – kötelezést hozta meg a JPE szolgáltatók számára, mely egyébként a Tanács véleménye szerint a vizsgált kiskereskedelmi piacon a verseny fenntartásának alapvető eszköze.

Az MT a határozat-tervezet III.4.2. a) pontjával kapcsolatban kérte, hogy amennyiben a Tanácsnak nem állnak

rendelkezésre frissebb adatok, az észrevételezett pont második bekezdése kerüljön kiegészítésre azzal, hogy a piaci részesedés 2004. év végi adatokon alapul.

A Tanács a fenti észrevételre már válaszolt a piaci részesedéssel kapcsolatos felvetéseknél.

Az MT véleménye szerint az alábbiakban említett pontok tekintetében hibás adatok szerepelnek a határozat-tervezetben:

A határozat-tervezet 1.3. pont b) alpontjában a Tanács által tett megállapítás „A szolgáltatás helyhez kötött előfizetői hozzáférési ponton érhető el”. az MT álláspontja szerint nem értelmezhető, mivel ez a 8. oldalon 1.3.2 rádiós hozzáféréssel rendelkező részpiacra nem érvényes.

A rádiós hozzáféréssel rendelkező előfizetők is helyhez kötött előfizetői hozzáférési ponton keresztül érhetők el, ezért a Tanács véleménye szerint a kifogásolt pont a bejelentett szolgáltatás alapvető jellemzőjének értelmezhető.

Az MT felhívja arra a figyelmet, hogy a határozat-tervezet „A.” fejezetében II.2.2. pont alatt található 12. számú „Az érintett piacokon működő vállalkozások méretének és pénzügyi helyzetének néhány jellemző mutatója 2004-ben” című táblázat hibásan tartalmazza az Invitel Távközlési Szolgáltató Zrt. néhány mutatóját. Véleménye szerint a tárgyi eszközök aránya, a tőkeellátottság, a likviditási mutató, az esedékeségi mutató és az adósságfedezeti mutató százalékos adatokat tartalmaznak a többi szolgáltatónál, azonban az Invitelnél valószínűleg az alapadatok és nem pedig a számított mutatók lettek feltüntetve, így erre a szolgáltatóra a felsorolt mutatók százalékos értékei nem ismertek.

A Tanács a fent említett hibákat a határozat-tervezetben a fentieknek megfelelően kijavította.

C/3

A Tele2 Kft. észrevételei a DH-18315-46/2006. számú piaci tervezethez

Általános észrevételek:

Az elemzés időtávja:

A Tele2 úgy vélte, hogy egy elvileg előremutató piacelemzést elvégző eljárásban elfogadhatatlan az, hogy az érdemi határozat indokolásában szereplő legfrissebb adatok 2004-ből, azaz két évvel ezelőtől származnak, és javasolta, hogy a Határozat-tervezetek a 2005. évi és 2006. első félévi adatokat is vegye figyelembe.

Az Eht.-ban szabályozott JPE hatósági eljárás és ahhoz kapcsolódó adatszolgáltatásra irányuló ellenőrzési eljárás sajátos típusú, tartalmú hatósági jogviszonyrendszer. Sajátos mind a tényállás tisztázására irányuló eljárási cselekmények folyamatát, mind az eljárás menetét, szerkezetét, és az abban foglalt döntési folyamat rendszerét tekintve és ebből következően az ügyintézési határidő vonatkozásában is.

Míndezen alapján megállapítható, hogy a tartalmában ex ante típusú JPE eljárás döntési folyamatának elenged-

hetetlen, megelőző része az adatszolgáltatás elrendelése. Az adatszolgáltatás alapján pedig a beérkezett adatok feltételét képezik a releváns tényállási- és érdemi döntéshez szükséges elemek hatósági elemzésének. Az adatszolgáltatásra irányuló eljárási cselekményeket alapvetően meghatározza, hogy egyrészt az adatszolgáltatás – fogalmi szempontból is nyilvánvalóan – csak a megelőzően, azaz a szolgáltatónál már rendelkezésre álló adatokra terjedhet ki oly módon, hogy az csak olyan időszakra és adatokra vonatkozhat, amely a hatósági eljárásban bizonyítékként értékelhető, felhasználható. Másrészt az adatok feldolgozása, elemzése, értékelése a hatóság számára időben is terjedelmes tevékenységet feltételez.

Mindebből következően az adatszolgáltatás, mint a piacelemzés folyamatának első eljárási cselekménye kizárólag múltbéli adatokra vonatkozhat, azaz az eleve kétévente lefolytatandó JPE eljárást megelőző időszakra terjedhet ki.

Az Eht. szabályain alapuló eddigiekben vázolt hatósági eljárási folyamat keretében a megfelelő, megalapozott és valóságos piaci körülményeket tükröző tényálláson nyugvó érdemi döntés meghozatala érdekében, az adatszolgáltatás elrendelését megelőző időszakra vonatkoztatható és ezért meghatározott időszakra kiterjedő adatokon túlmenően a Tanács egyéb a tényállás tisztázására irányuló cselekményeket is végez a JPE eljárásban, amelyek az érdemi döntésben értékelésre kerülnek:

Ilyen – a tényállás tisztázásával összefüggő – garanciális elem a piaci események, trendek adatszolgáltatást követő figyelemmel kísérése. Ebben a körben a Tanács különösen fontosnak tartja kiemelni azt a tény, hogy a Tanács határozata nem korlátozódik az adatlapokkal teljesített adatszolgáltatásra, azaz a Tanács határozata nem kizárólag az adatszolgáltatás során bekért adatokon alapul, hanem magában foglal olyan elemzéseket, és megállapításokat is, amelyekről a Tanácsnak már hivatalból tudomása van. Ilyen információforrások az egyes adatbázisok, és a különböző nyilvános ajánlatok, valamint a szolgáltatók által kialakított ÁSZF-ek. Adatbázisok lehetnek egyrészt a Hatóság saját hiteles hatósági nyilvántartásai, másrészt külső adatbázisok, mint például KSH által vezetett negyedéves frissítésű OSAP adatbázis, pontosabban annak elektronikus hírközlésre vonatkozó elemzései, statisztikái.

A tényállás tisztázásának e módszere körében a Tanács alapvetően tekintettel van arra a tényre is, hogy a piacelemzéshez teljeskörű adatszolgáltatás ismételt elrendelése komoly terhet ró az egyes szolgáltatókra is, ráadásul ezzel aránytalanul meghosszabbodna a JPE eljárásban nyitvaálló egyébként is hosszú ügyintézési határidőt. Ezért a kiemelten és kifejezetten indokolt eseteket leszámítva a Tanács megpróbálja elkerülni a JPE eljárásban a teljeskörű adatszolgáltatási kötelezettség többszöri ismétlését, elrendelését.

Összefoglalóan tehát a JPE eljárásban egy 2007-ben hozott érdemi döntés az Eht. szabályozási rendszere alapján 2005. évi adatszolgáltatási kötelezettségen, így 2004. évi adatokhoz igazodik akként, hogy a Tanács az érdemi döntés meghozataláig vezető eljárási szakaszokban folyama-

tosan figyel, elemzi, értékeli, követi a részletesen említett – adatszolgáltatást kiegészítő – tényállási elemek alapján a piaci folyamatokat.

A Tanács mindezek alapján megállapította, hogy – és ezt a határozat-tervezet „I.7 A piac alakulása a jövőbeli időtávon belül” pontjában ki is fejt – jelen piacelemzési és kötelezettség előírási eljárásban a 3-5-ös piacon lévő változások, melyek a kábeltelefon szolgáltatás szélesebb körű elterjedésében, a nomadikus telefon megjelenésében, valamint az Internet telefon fejlődésében mutatkoznak meg, a 2004-ig terjedő, vizsgált időszak után a piaci viszonyokat nem befolyásolták oly módon, hogy indokolt lett volna az adatgyűjtés megismétlése a 2005-2006-os évekre vonatkozóan.

Egyébként további biztosítékot jelent a változások megfelelő kezelésének terén a szolgáltató számára, hogy a Tanács amennyiben az érintett piacon fennálló verseny megítélése szempontjából jelentős körülmény jut a tudomására, akkor az Eht. 57.§ (2) bekezdése szerint haladéktalanul lefolytathat újabb piacelemzést.

Az elemzés kontextusa:

A Tele2 véleménye szerint a helyes piaci beavatkozás csak olyan szabályozói elemzések alapján képzelhető el, amelyek *az egymással kapcsolatban álló, egymásra szorosan ható piacokat együttesen értékeli*. Véleménye szerint ez a jelen határozat-tervezetekben nem mutatható ki, mivel kiskereskedelmi piacok elemzése úgy történik a jelen határozat-tervezetekben, hogy nem kerül értékelésre az, hogy a nagykereskedelmi piacokon korábban kiszabott és jelenleg is érvényesülő kötelezettségek milyen eredménnyel jártak, elégségesek voltak-e. A Tele2 ezzel ellentétben pozitív példaként említi a szélessávú nagykereskedelmi piacot (12. számú piac), amelynek esetében elemzésre került az Internet hozzáférés kiskereskedelmi piaca is, illetve a mobil nagykereskedelmi piaci határozat mobil kiskereskedelmi piacra történő utalását, elemzését.

A Tele2 véleménye szerint a határozat-tervezet lehetlenné teszi az érdemi észrevételek tételét, mivel az érdekelt szolgáltatók nem tudhatják, hogy összességében milyen szabályozási környezet alakul ki, pontosan milyen szabályozási kötelezettségek fognak érvényesülni (Erre példaként említi, hogy sem a Határozattervezetek rendelkező részében nem kerül kiszabásra az Eht. 109. § (1) bekezdés d) pontja szerint az indokolatlan árukapsolás alkalmazásának tilalma, sem az indokolásból nem derül ki, hogy a hatóság foglalkozni kíván a kiskereskedelmi hozzáférést és a hívásslolgáltatásokat versenykorlátozó módon összekapcsoló díjsomagokkal /pl. a T-Com-nál a Felezővel és a Favorit díjsomagokkal, vagy az új ún. Totál ajánlattal, vagy éppen a Hungarotelnél az Otthon díjsomagokkal/). A Tele2 továbbá kifejti, hogy a határozat-tervezetek III.3.5. pontjának (DH-18315-45/2006.), illetve III.4.4. pontjának (DH-18325-46/2006.) d) alpontjában megjelenő érvelés az árukapsolásra vonatkozóan véleménye szerint megalapozatlan, mivel a határozat-tervezet szövege nem utal arra, hogy a hatóság valóban megvizsgálta-e a kiskereskedelmi díjsomagok versenykorlátozó hatásait.

A kiskereskedelmi és nagykereskedelmi piaci határozatok közzétételével kapcsolatos észrevételre később, a határozat-tervezet „III.3.2.1 Nagykereskedelmi és kiskereskedelmi kötelezettségek előírásának szabályai” fejezetével kapcsolatos észrevételnél tér ki a határozat.

A Tele2 véleményével ellentétben a Tanács hangsúlyozza, hogy a kiskereskedelmi határozat-tervezetekben alkalmazott kötelezettség kiszabásakor különösképpen tekintettel volt a jelenlegi kiskereskedelmi-, és nagykereskedelmi határozatokban kiszabott kötelezettségek érvényesülésére, illetve azok egymásra hatására. A kiskereskedelmi határozat-tervezetekben azért nem került a közvetítőválasztás kötelezettségén kívül más kötelezettség kiszabására, mivel a Tanács éppen az érvényben lévő nagykereskedelmi határozataiban (lásd a 8. számú piaci határozat: DH-664-138/2005) kiszabott kötelezettségek alapján (mint például a referenciaajánlatokban jóváhagyott árak) arra a következtetésre jutott, hogy azoknak a JPE szolgáltatók által történő alkalmazása elégséges az esetleges versenyellenes magatartás megakadályozására. Ezt a következtetést a jelenlegi kiskereskedelmi és nagykereskedelmi határozatokban kiszabott kötelezettségek érvényesülésének vizsgálatán túl továbbá megalapozták az adatszolgáltatás során benyújtott adatok is. A 2006. májusában közzétett referenciaajánlatokban meghatározott díjakat a referenciaajánlat készítésére kötelezett szolgáltatóknak egységesen 2005. szeptember 15-től kell alkalmazniuk. A nagykereskedelmi díjak a Hatóság szabályozói döntéseinek nyomán - mint az alábbi ábrából is látható - folyamatosan csökkentek, és így a közvetítőválasztás során igénybevett híváskezdeményezés nagykereskedelmi szolgáltatás díjai is.

A híváskezdeményezési nagykereskedelmi szolgáltatás díjainak csökkentésétől a közvetítőválasztási szolgáltatás bővülését, valamint az alternatív szolgáltatók piacra lépési lehetőségének megerősítését célozza. Ugyanakkor a Tanács megállapította, és ezt a 11. táblázatban foglalt adatok is alátámasztják, hogy a közvetítőválasztás elterjedtségének növekedése nem érte el még azt a szintet, amelynél már valódi versenyről lehetne beszélni a vizsgált földrajzi piacokon. Az összesített adatok szerint tehát a közvetítőválasztás széleskörű elterjedése lassú, több évre kiterjedő folyamat, amely tény megalapozza a közvetítőválasztás kötelezettségének további alkalmazását. A fentiekben túl fontos kiemelni, hogy az adott kiskereskedelmi piacokon történő JPE kijelölést követően a közvetítőválasztás kötelezettségének kiszabása a Hatóság jogszabályban meghatározott kötelezettsége.

Az indokolatlan árukapcsolással összefüggésben a Tanács a határozat-tervezetben található indokoláshoz hozzá kívánja tenni, hogy az árukapcsolás két szolgáltatás esetén minden olyan esetben indokoltnak tekinthető, ha az adott két szolgáltatás tipikusan csak együtt vehető igénybe. Nyilvánvaló például, hogy vezetékes telefonhívást kezdeményezni valamilyen vezetékes hozzáférési típusú előfizetői szolgáltatáson keresztül lehet (analóg, IP, vagy szélessávú telefon). Így ezen két szolgáltatás összekapcsolása indokoltnak tekinthető, noha ez nem jelenti azt, hogy a két szolgáltatást ugyanattól a szolgáltatótól kell igénybe venni. A közvetítőválasztás szolgáltatásra válaszul kínált (hozzáférési és forgalmi szolgáltatást összekapcsoló) díjcsomagok esetén az indokolatlan árukapcsolás lehetősége a hozzáférési piacon értelmezhető. Ennek oka, hogy a felhasználók számára kialakított előnyös csomagok

Szolgáltatás	Év	Magyar Telekom		Emitel		Invitel		Hungarotel		Monor		
		Csúcs	Kedvezményes	Csúcs	Kedvezményes	Csúcs	Kedvezményes	Csúcs	Kedvezményes	Csúcs	Kedvezményes	
Híváskezdeményezés	helyi	2002	7,44	4,03	9,23	4,56	8,73	5,37	9,60	5,77	9,18	4,44
		2003	4,70	2,42	6,91	3,47	6,80	3,92	8,10	5,10	9,18	4,44
		2004	2,42	1,27	3,76	1,75	4,14	1,93	4,14	1,93	4,14	1,93
		2006	2,08	1,21	4,10	2,06	3,39	1,78	3,39	1,78	2,90	1,39
	regionális	2002	8,46	4,41								
		2003	5,87	2,87								
		2004	3,48	1,82								
		2006	2,58	1,50	5,85	2,95	4,87	2,55	4,87	2,55		
	országos	2002	10,32	7,88								
		2003	6,69	3,18								
		2004	4,87	2,56								
		2006	2,94	1,70								

Megjegyzés: A híváskezdeményezési díjak 2002-2003-ban tartalmazták az ún. hozzáférési hiányt (2 Ft/perc, a Matáv esetében 2003-ban 1 Ft/perc). Forrás: referencia-ajánlatok

nyújtása teljesíti az Eht 2. § be) pontjában meghatározott alapelvet, mivel a felhasználók így a lehető legalacsonyabb áron tudnak hozzájutni az adott szolgáltatáshoz. A Tele2 által megfogalmazott észrevétel azonban a *kiskereskedelmi hozzáférési piac* (1-2. számú piac) szabályozási körébe tartozik, mivel egy ilyen csomagkialakítási üzletpolitika tulajdonképpen az Eht. 2. § e) pontjában meghatározott alapelv maradéktalan érvényesülésére lehet hatással, lévén hogy az említett magatartás az elektronikus hírközlési piacokon esetleg versenyt torzító vagy korlátozó akadályokat teremthet. A Tanácsnak tudomása van olyan alternatív szolgáltatóról (lásd: Pantel), amely egy (a Tele2 által kifogásolt) díjcsomagra (Favorit) kínál közvetítőválasztásos szolgáltatást (pld: Pantel Fix, Fix Plussz csomagok). Ez a tény is egyértelműen azt mutatja, hogy a verseny nincs kizárva ezen a piacon, és megfelelő csomagképzéssel még a Favorit csomagokat is fel lehet használni közvetítőválasztás szolgáltatás nyújtásának alapjául.

A Tanács a konkrét – értesítéssel megindított – piacelemzési eljárásain kívül is, hatósági és nem hatósági eszközökkel, folyamatosan figyelemmel kíséri a piacon kialakuló jelenségeket, és a piaci szereplők magatartását. Ezen belül különösen kiemelt jelentőséget kap a JPE szolgáltatókra kiszabott kötelezettségek érvényesülésének és elégségességének vizsgálata. Abban az esetben, ha a Tanács a fenti tevékenysége során olyan következtetésre jut, hogy a kiskereskedelmi forgalmi piacon a közvetítőválasztás kötelezettsége a nagykereskedelmi piacokon kiszabott kötelezettségekkel együtt sem alkalmas a kiskereskedelmi piacon egy esetleges versenyellenes magatartás megakadályozására akkor a Tanács mérlegelheti annak lehetőségét, hogy az Eht. 57. § (2) bekezdése szerinti rendkívüli piacelemzés keretében ex-ante szabályozással további kiskereskedelmi kötelezettségek kiszabása képes-e egy esetlegesen kialakult versenyellenes helyzetet a jövőben elhárítani. Egy további kiskereskedelmi kötelezettség kiszabása vizsgálatokor azonban szükségszerűen az is mérlegelésre kerül, hogy az adott versenyellenes helyzet nem orvosolható-e ex post eszközökkel, illetve hogy nem célszerűbb-e a probléma kezelése a nagykereskedelmi piacon. Ezzel összefüggésben kívánja megjegyezni a Tanács, hogy a GVH jelenleg két szolgáltató vonatkozásában folytat versenyfelügyeleti eljárást a hívás forgalmi piacon fennálló verseny – hozzáférési piacon meglévő erőfölény átvitele révén történő – korlátozását célzó vagy eredményező magatartások gyanúja tárgyában.

A lakossági és nem lakossági felhasználóknak nyújtott szolgáltatások elválasztása:

A Tele2 véleménye szerint a határozat-tervezetek nem vizsgálják a valójában elkülönülő két piaci szegmenst, illetve az esetlegesen elkülönített adatsorok tekintetében azokkal összefüggésben a hatóság nem von le következtetéseket, amellyel viszont megalapozatlanná teszi az elemzést.

A Tanács a határozat-tervezet rendelkező részének végén kifejtette, hogy a két kiskereskedelmi piac egy határozatban történő azonosítását és elemzését elsősorban az indokolta,

hogy mind a lakossági mind a nem lakossági felhasználók számára ugyanazon szolgáltatói kör nyújt szolgáltatást. Ennek oka, hogy a vizsgált piac bejelentett szolgáltatásai, illetve általános jellemzői hasonlóak, valamint a piacok elemzése és azonosítása ugyanazon feltételek és tényezők vizsgálata mellett végezhető el. A piacelemzés következtetései a két piacot illetően ugyanazok voltak, ugyanúgy, ahogyan a Tanács döntésének érdemi tartalma is. Azokban az esetekben, ahol az elemzésben a két piac tekintetében különbségek adódtak, a Tanács feltüntette azt a határozatában.

Konkrét észrevételek a határozattervezetben:

A Tele2 a 3-5 piacra tett észrevételeit nem kívánta megismételni, azok kivétel nélküli figyelembe vételét kéri a megfelelő módon a 4-6 piacra vonatkozó határozat-tervezet esetében is, amelyet a jelen válaszok szerint a Tanács a 4-6 piaci határozat-tervezetekben is megfelelően módosított. Ezek az észrevételek a következők:

A Tele2 szerint a 3.-5. piacra vonatkozó határozat-tervezet I.4.4 pontjában szereplő 4. táblázat azonos évre és szolgáltatásra vonatkozó releváns adatai (a belföldi forgalmi adat kivételével) eltérnek a DH-18325-46/2006. sz. határozattervezet ugyanilyen táblázatának adataitól. Ez ugyan általánosságban nem vezethet eltérő megállapításokhoz, de célszerűnek tartja azt javítani.

A Tanács a Tele2 észrevételének figyelembe vételével a 4-6. piaci határozat-tervezet 2. táblázatában a 2004. évi adatokat helyesbítette.

A Tele2 állítása szerint az I.4.6. pont végkövetkeztetése, amely megállapítja, hogy a közvetítőválasztással indított hívások a vizsgált piacok részét képezik, az elemzés szempontjából nem tűnik relevánsnak (bár versenyjogi alapon természetesen kétségbe nem vonható tény), mivel az ún. greenfield megközelítés miatt a piacok elemzésének egyébként is úgy kell megtörténnie, mintha nem létezne közvetítőválasztás.

A greenfield megközelítés olyan piaci vizsgálatot jelent, amelynek központjában az a feltételezés áll, hogy mi történne akkor, ha semmilyen kötelezettség nem kerülne kirovásra az adott piacon. A határozat-tervezet I.4. pontja a vizsgált piacnak az IHM rendeletben meghatározott tárgyi piactól való eltérését vizsgálja, melyben felméri, hogy milyen elemek tartoznak a piacmeghatározásba. Így a határozat-tervezet azon pontja, amely szerint a közvetítőválasztással indított hívások a vizsgált piacok részét képezik, a határozat tárgyköre tekintetében érvényesülő hatósági hatáskör fogalmi és tartalmi elemeinek világos, egyértelmű és a jogi szabályozásból következő tényszerű megállapítása. Itt tehát nem annak vizsgálata történik meg, hogy mi lenne a piacon közvetítőválasztás nélkül, mivel az adott piacon a JPE szolgáltatók kijelölését követően a JPE szolgáltatókra az Eht. XI-XIV. fejezetben foglalt kötelezettségek közül a piacelemzés alapján feltárt versenyt korlátozó akadályok által indokolt, azokkal arányos, legalább egy kötelezettséget köteles előírni. Mivel az Eht 111. § (1) bekezdése szerint a közvetítőválasztás kötelezettségének

előírása a kiskereskedelmi piacokon kötelező a Hatóság számára, ezért a közvetítőválasztás adatait szükségszerűen a piac teljesítménye tekintetében figyelembe kellett venni. Ebből következően a vonatkozó szabályozási rend alapján nyilvánvalóan nem lehetséges a piac vizsgálata a közvetítőválasztásra vonatkozó adatok nélkül.

A határozat-tervezetben a szolgáltatások diverzifikációjáról szóló II.2.7. pontban található megállapítás a Tele2 szerint nem egyértelmű, mivel a szolgáltatások csomagban, más szolgáltatásokkal együtt való nyújtásának lehetősége a nem azonos minden piacon lévő szolgáltató számára, legfeljebb az inkumbens szolgáltatók esetében. A többi alternatív piaci szereplő esetében véleménye szerint nem áll meg ez a megállapítás, mivel hozzáférési szolgáltatást vagy egyáltalán nem, vagy csak jelentősen kedvezőtlenebb feltételekkel tudnak nyújtani, mint az inkumbens szolgáltatók. Magyar Telekom csoport ezen túl még azzal a kifejezett versenyelőnyrel is rendelkezik, hogy akár a mobil szolgáltatást is a többi szolgáltatással „összecsomagolva” értékesíthetné.

Ezen túl a Tele2 ismételt felvetette, hogy az elemzésben a Hatóság nem választja el a lakossági és üzleti előfizetőknek nyújtott szolgáltatásokat, ami véleménye szerint tovább árnyalná a képet.

A Tanács az észrevételnek megfelelően az alábbiak szerint a határozat-tervezet II.2.7 pontját módosítja:

„II.2.7. A szolgáltatások diverzifikációja

Az adott piachoz tartozó szolgáltatások diverzifikációjával (azaz ezen szolgáltatások csomagban, más szolgáltatásokkal együtt való nyújtása) kapcsolatosan elmondható, hogy a piacon lévő inkumbens szolgáltatók csaknem mindegyike közel azonos műszaki képességekkel rendelkező hálózati elemeket és eszközöket használ. A technikai, technológiai bázisban az inkumbens szolgáltatók között meglévő különbség a vizsgált időszakban csekély. (A vizsgálatot követő időszakban a Magyar Telekom csoport mobil üzletéggel való bővülésével a Magyar Telekomnak megnőtt az esélye versenyelőny kialakítására, hiszen megvan a lehetősége a helyhez kötött forgalmi szolgáltatások mobil szolgáltatással való együttes csomagolására.) A többi alternatív szolgáltató azonban hozzáférési szolgáltatást csak jelentősen kedvezőtlenebb feltételekkel tudnak nyújtani, mint az inkumbens szolgáltatók.”

A Tanács hozzáteszi, hogy a határozat-tervezetben már megállapításra került, hogy a szolgáltatások diverzifikációjában kialakult helyzet megerősíti az inkumbens szolgáltatók versenyelőnyét földrajzi piacokon.

A Tele2 szerint annak ellenére, hogy a Határozattervezet II. 2.12. pontja megállapítja, hogy számos, potenciálisan versenykorlátozó stratégiai magatartás figyelhető meg a piacon az inkumbensek részéről (pl. árprés és keresztfinanszírozás – az árukapcsolás ismét nem kerül említésre!), a Tanács ezek háttérét nem tárta fel, így a Határozattervezet hiányos, mivel nem indokolja meg, hogy egyes versenyproblémák esetén miért nem kíván beavatkozni (illetve a GVH beavatkozása miért lenne ezen esetekben hatásosabb).

A Tanács a fenti ponttal kapcsolatos észrevételre az általános észrevételekben található „*az elemzés kontextusa*” elnevezésű észrevételnél válaszolt.

A Tele2 álláspontja szerint a határozat-tervezet III.3. 2.1. pontjában a Tanács nem hivatkozhat úgy a nagykereskedelmi kötelezettségek fenntartására, hogy a nagykereskedelmi piacok tervezett szabályozása e piacelemzési eljárási körben még nem ismeretes. Továbbá véleménye szerint a szolgáltatók sem tudnak véleményt mondani a határozat-tervezetről a nagykereskedelmi piaci szabályozás ismeretének hiányában.

A Tele2 azon felvetésével kapcsolatban, mely szerint érdemi észrevételt a határozat tervezethez azért nem tud tenni, mert nem tudhatja előre, hogy összességében milyen szabályozási környezet fog kialakulni a piacelemzési eljárások lefolytatásának eredményeként meghozott tanácsi határozatokat követően, nyomatékosan hangsúlyozni kívánja a Tanács, hogy a kötelezettségek kiszabása körében a döntések meghozatala során mindig azt kell vizsgálnia és mérlegelnie hogy, az adott piachoz kapcsolódó piacokon kirótt kötelezettségek, és az elemzés alá vont piacon kiróni tervezett kötelezettségek együttesen képesek-e orvosolni a feltárt versenytorzító hatásokat. Ebből a szempontból tehát nem érhető a Tele2 felvetése, hiszen a feltárt versenyproblémákat mindig az adott helyzetben, a kapcsolódó piacokon hatályos kötelezettségek egymásra hatásának vizsgálatából kiindulva kell kezelni. A közvetítőválasztás kötelezettségének kirovásával összefüggésben fontosnak tartja a Tanács kiemelni, hogy ezen kötelezettségnek a kiskereskedelmi forgalmi piacokon történő előzetes megteremtése, biztosítása nélkül a nagykereskedelmi piacok, különösen a híváskezdeményezés nagykereskedelmi forgalmi piaca (lásd: 8. sz. piac) az ott kirótt kötelezettségek ellenére is azonnal tranzakció nélkülívé válna, és értelmetlenné tenné az ott kiszabott nagykereskedelmi kötelezettségeket.

A Tele2 észrevételei alapján a határozat III.4.1. pontja 2. bekezdésének utolsó mondata törlésre kerül.

A Tele2 meglátása szerint a határozat-tervezet III.3.5. pontjának pont b) alpontja szerint a kiskereskedelmi piacon célszerűbb nem kiszabni az indokolatlanul alacsony ár alkalmazásának tilalmát, mert tulajdonképpen hasonló hatást ér el a nagykereskedelmi piacon kiszabható árprés alkalmazásának tilalmára vonatkozó kötelezés. Ezzel kapcsolatban a Tele2 két dologra hívta fel a figyelmet: egyrészt, ilyen kötelezés jelenleg nem érvényesül egyik nagykereskedelmi piacon sem, másrészt a nagykereskedelmi piaci szabályozás tervezett köre még nem ismeretes, ezért a szolgáltatók nincsenek abban a helyzetben, hogy eldönthessék, megalapozott-e ez az érv (azaz nem tudható, hogy kiszabja-e majd a Tanács az árprés tilalmát, és melyik piac(ok)on). Továbbá, nem világos, hogy melyik határozattervezet fog olyan elemzést tartalmazni, amely megmutatja, hogy milyen jellegű árprés-problémák létezhetnek a vezetékes piacokon.

A Tanács folyamatosan vizsgálja az érintett piacok vonatkozásában az indokolatlanul alacsony árak alkalmazásának a valószínűségét, azonban erre utaló jeleket nem talált a vizsgált piacokon. Jelenleg a GVH két szolgáltató ügyében folytat versenyfelügyeleti eljárást a hívás forgalmi piacon fennálló verseny – hozzáférési piacon meglévő erőfölény átvitele révén történő – korlátozását célzó vagy eredményező magatartások gyanúja tárgyában. A Tanács e vizsgálatok eredménye után megvizsgálhatja majd, hogy szükséges-e a következő piacelemzés során, vagy esetleg az Eht. 57. § (2) bekezdése szerinti rendkívüli piacelemzés keretében ex-ante szabályozással további kiskereskedelmi kötelezettségeket kiszabni, és ha bebizonyosodik ennek indokoltsága, akkor a Tanács mérlegelheti majd azt is, hogy milyen kötelezettség alkalmazásával lehetne az esetlegesen kialakult versenyellenes helyzetet a jövőben elhárítani. Természetesen a Tanács az említett ex-ante szabályozást kizárólag akkor alkalmazná, ha egyéb ex-post módszerek – mint például az említett GVH eljárás – nem vezetnének az Eht. alapelvei és céljai között meghatározott eredményre, vagy nem teljesskörűen orvosolnák a megállapított problémát.

A Tele2 véleménye szerint a III.4.4. pont c) alpontja pedig olyan szempontokat vizsgál, amelyek nem a valós problémákra világítanak rá, mivel az inkumbens szolgáltatók ténylegesen megkülönböztetik az előfizetői csoportokat olyan célzott ajánlatokkal, amelyeket célzott értékesítési módszerekkel (legelsősorban telemarketing útján) csak azoknak az előfizetőknek értékesítenek, amelyeket „meg kívánnak védeni” a versenytársak ajánlataitól. (Erre példaként említi a már megszüntetett Invitel 008-as díjcsomagot, illetve a jelenleg is meglévő a Magyar Telekom által kínált ún. Totál „akciós” ajánlatot.) A Tele2 javasolja, hogy a Tanács az inkumbensek által tanúsított jogszerűtlen ügyfélmegtartási magatartást a piaci határozatban kezelje.

A Tele2 szerint továbbá a *III.4.4. pont d) alpontja minden alapot nélkülöző megállapítás, mivel kijelenti, hogy lényegében a jelenlegi gyakorlatnak megfelelő díjcsomagképzés – bírjon bármilyen tartalommal – nem minősíthető indokolatlan árukapcsolásnak (Magyar Telekom Favorit díjcsomagjai). Hivatkozik továbbá európai példákra is.*

A Tanács az alternatív szolgáltatók részéről felmerült olyan igényre, amely szerint a Tanácsnak meg kellene tiltania az olyan díjcsomagok képzését, amelyekben a szolgáltató az előfizetési díj fejében forgalmi szolgáltatást is nyújt nem lehetséges, mivel egyrészt a hozzáférési díj és a forgalmi díjak ugyanannak a szolgáltatásnak részdíjai, így nem lehet indokolatlan árukapcsolásról beszélni, másrészt a csomagképzés megtiltása jelentősen csökkentené a versenyben a szolgáltatók mozgásterét. Végül, de nem utolsósorban a csomagok előnyös választékot nyújtanak az előfizetők részére hívási szokásaiknak megfelelőbb díjfizetési módok kiválasztására.

A határozat-tervezet egyértelműbb megfogalmazása érdekében azonban a Tanács szükségesnek tartja az Indoklás

III.4.4. fejezete d) alpontjának 3. bekezdése helyett a következő szövegrész szerepeltetését:

„A Tanács álláspontja miatt az ilyen csomagképzés nem tiltható meg, mivel

- *a hozzáférési díj és a forgalmi díjak ugyanannak a szolgáltatásnak részdíjai, így kizárt az indokolatlan árukapcsolás,*

- *a csomagképzés megtiltása jelentősen csökkentené a versenyben a szolgáltatók mozgásterét,*

- *a csomagok előnyös választékot nyújtanak az előfizetők részére hívási szokásaiknak megfelelőbb díjfizetési módok kiválasztására.*

A közvetítőválasztás dinamikájának megfigyelhető csökkenése nem érte el azt a szintet, amikor a szabályozás teljes ellensúlyozásáról, így a verseny jelentős csökkenéséről lehetne szó, különösen, különösen annak figyelembevételével, hogy ez a csökkenés nemcsak a díjcsomagok bevezetésével, hanem a műsorelosztó hálózatokon nyújtott helyhez kötött telefon szolgáltatás terjedésével is egybeesik.”

A Tanács egyéb tekintetben a fenti ponttal kapcsolatos észrevételre az általános észrevételekben található „*az elemzés kontextusa*” elnevezésű észrevételnél is válaszolt.

D. fejezet

A notifikációs eljárás eredménye

A Tanács az érdekeltekkel történő egyeztetést követően az Eht. 65. § (1) bekezdése valamint a 2002/21/EK. Irányelv 7. cikk (3) bekezdése alapján 2007. március 6-án bejelentette a tervezetet – annak részletes indokolásával együtt – az Európai Bizottságnak és a tagállami elektronikus hírközlési szabályozó hatóságoknak (a továbbiakban: Bejelentés).

A Bejelentés az alábbi dokumentumokat tartalmazta:

a) kísérő levél és a 2003/561/EC Ajánlásban előírt formájú notifikációs összefoglaló (Summary Notification Form) angol nyelven,

b) az egyeztetés az érdekeltekkel keretében érkezett észrevételek alapján átdogozott határozattervezet magyar nyelven,

c) a GVH határozat-tervezetre vonatkozó szakmai álláspontja magyar nyelven, és

d) a szolgáltatók által adott észrevételek magyar nyelven.

A Tanács a b) és a d) pontban foglalt dokumentumok kapcsán azzal a kérelemmel fordult az Európai Bizottsághoz, hogy a dokumentum egyes részeit – szolgáltatói kérésre tekintettel – az Európai Bizottság bizalmas információként kezelje. Ennek megfelelően a dokumentumokat a Tanács két – üzleti titkot tartalmazó, illetve nem tartalmazó – változatban küldte meg a Bizottság részére.

A Bejelentést az Európai Bizottság HU/2007/0594 számon 2007. március 6-án vette nyilvántartásba.

A Bejelentéssel kapcsolatban az Európai Bizottság 2007. március 16-án kiegészítő információt kérő levelet írt, amelyben a 2006 végéig terjedő releváns piaci adatok

és a piaci részesedések alakulását kérte, valamint a határozattervezet egy – a közvetítöválasztásra vonatkozó – megállapítása és az ehhez kapcsolódó táblázat közötti logikai ellentmondásra mutatott rá.

Az NHH a megjelölt határidőben (2007. március 21-én) elküldte válaszát, amelyben a rendelkezésére álló - a piacelemzés során egyébként figyelembe vett, 2006 végéig terjedő időszakra vonatkozó – piaci forgalmi adatokat és a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók árbevétel-alakulását bemutató információkat a Bizottság részére megadta. Ezen átadott információk bizalmas kezelését kérte az Európai Bizottságtól az NHH a 2002/21/EK Irányelv 5. cikk (3) bekezdése alapján.

A közvetítöválasztásra vonatkozó megállapítás és ábra közötti ellentmondásból adódó elírást az NHH megfelelően korrigálta.

A Bejelentéssel indult eljárás lezárásaként az Európai Bizottság 2007. április 4-én kelt magyar nyelvű levelet küldött, amelyben megjegyezte, hogy az első piacelemzés alapján 2005-ben kiszabott kötelezettségek ellenére a kiskereskedelmi hívás piacokon a verseny nem erősödött jelentősen. Ezért felhívja az NHH-t, hogy a megfelelő nagykereskedelmi piacok elemzése során fordítson figyelmet a kiskereskedelmi piaci versenyfeltételekre, és elemezze azt is, hogy a nagykereskedelmi szinten alkalmazott kötelezettségek mennyiben alkalmasak ezen problémák kezelésére is.

Budapest, 2007. április 19.

Bánhidi Ferenc s. k.,
tanácsstag

Debreczeni Sándor s. k.,
tanácsstag

Dr. Nyevrikel Emília s. k.,
tanácsstag

Pataki Dániel s. k.,
tanácsstag

elnök

dr. Rozgonyi Krisztina s. k.

tanácsstag
alelnök

A határozatot kapja:

1. *Agnátus-Pont 2004 Távközlési Kft.*
1108 BUDAPEST, Bányató u. 10.
2. *AMTEL Magyarország Kft*
2009 PILISSZENTLÁSZLÓ, Kápolna köz 2.
3. *Atlas Telecom Távközlési Szolgáltató Kft.*
1025 BUDAPEST, Szépvölgyi út 70.
4. *BT Limited Magyarországi Fióktelepe*
1123 BUDAPEST, Alkotás u. 50.
5. *Com.unique Telekommunikációs Szolgáltató Kft.*
1133 BUDAPEST, Hegedűs Gyula u. 83-87.
6. *Correct Business Network Szolgáltató és Kereskedelmi Kft.*
7400 KAPOSVÁR, Pipacs u. 43.
7. *Első Pesti Telefontársaság Zrt.*
1675 BUDAPEST, Pf. 163.
8. *EMITEL Távközlési Zrt.*
6722 SZEGED Tisza L. krt. 41.

9. *eTel Magyarország Távközlési Kft.*
1075 BUDAPEST, Kazinczy u. 24-26.
10. *EUROWEB Internet Szolgáltató Zrt.*
1138 BUDAPEST, Váci-út 141.
11. *EXTERNET Informatikai Szolgáltató Kft.*
5000 SZOLNOK, Szapáry út 18.
12. *FASTA Üzleti Szolgáltató és Kereskedelmi Bt.*
1091 BUDAPEST, Üllői út 101. I/7.
13. *Global Reach Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.*
1036 BUDAPEST, Lajos u. 125. V. em. 27.
14. *GTS Datanet Távközlési Kft.*
2040 BUDAÖRS, Ipartelep u. 13-15.
15. *HUNGAROTEL Távközlési Zrt.*
1113 BUDAPEST, Bocskai út 134-146.
16. *HI Telekom Távközlési és Kereskedelmi Kft.*
1111 BUDAPEST, Bartók Béla út 36/38. I./1.
17. *Invitel Távközlési Szolgáltató Zrt.*
2040 BUDAÖRS, Puskás Tivadar u. 8-10
18. *InTeleCom Telekommunikációs Kft.*
1051 BUDAPEST, Dorottya u. 3.
19. *Keystone-Inc. Kft.*
1052 BUDAPEST, Vármegye u. 3-5.
20. *Magyar Telekom Nyrt.*
1013 BUDAPEST, Krisztina krt. 55.
21. *Micronet Távközlési Szolgáltató és Kereskedelmi Kft.*
2040 BUDAÖRS, Delelő u. 7.
22. *Monor Telefon Társaság Kft.*
1092 BUDAPEST, Kinizsi u. 30-36.
23. *Option One Magyarország Kft.*
1036 BUDAPEST, Lajos u. 48-66.
24. *PanTel Távközlési Kft.*
1113 BUDAPEST, Bocskai út 134-146.
25. *PRIVATE TEL Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.*
1097 BUDAPEST, Gubacsi út 30.
26. *Tele2 Magyarország Kommunikációs és Szolgáltató Egyszemélyes Kft.*
1132 BUDAPEST, Victor Hugo u. 18-22.
27. *UPC Magyarország Telekommunikációs Kft.*
1092 BUDAPEST, Kinizsi u. 30-36.
28. *3C Magyarország Kft.*
1121 BUDAPEST, Konkoly-Thege u. 29-33.
29. *Iráttár*

DH-12665-15/2007. számú, a Tele 2 Magyarország Kft. és a Magyar Telekom Nyrt. közötti közvetítőválasztás biztosításával kapcsolatos jogvitás eljárás tárgyában hozott határozat

Ügyiratszám: DH-12665-15/2007.

Tárgy: a Tele2 és a Magyar Telekom Nyrt. közötti közvetítőválasztás biztosításával kapcsolatos jogvitás eljárás

A Nemzeti Hírközlési Hatóság Tanácsa a *Tele2 Magyarország Kommunikációs és Szolgáltató Egyszemélyes Korlátolt Felelősségű Társaság* (1132 Budapest, Victor Hugo u. 18-22.; cg.: 01-09-695967) a *Magyar Telekom Távközlési Nyilvánosan Működő Részvénytársaság* (1013 Budapest, Krisztina krt. 55., cg.: 01-10-041928) ellen közvetítőválasztás biztosításával kapcsolatos jogvitás eljárás tárgyában benyújtott kérelmére

megállapítja,

hogy a Magyar Telekom Távközlési Nyilvánosan Működő Részvénytársaság elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályt sértett, amikor a közvetítő előválasztás szolgáltatás beállítását a Tele2 Magyarország Kommunikációs és Szolgáltató Egyszemélyes Korlátolt Felelősségű Társaság megrendelése alapján olyan okokra történő hivatkozással is megtagadta, amelyeket elektronikus hírközlésre vonatkozó szabály illetve a Magyar Telekom Távközlési Nyilvánosan Működő Részvénytársaság DH-385-18 /2006. számú határozattal részben jóváhagyott, részben megállapított nyilvános helyhez kötött telefonhálózatból történő híváskezdeményezéssel és hívásvégződtetéssel kapcsolatos referenciaajánlata nem tartalmaz, illetve amikor a Tele2 Magyarország Kommunikációs és Szolgáltató Egyszemélyes Korlátolt Felelősségű Társaság megrendelését ok megjelölése nélkül utasította el; és ezzel megsértette a Tele2 Magyarország Kommunikációs és Szolgáltató Egyszemélyes Korlátolt Felelősségű Társaság elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályban meghatározott jogát.

A fenti megállapítás alapján a Nemzeti Hírközlési Hatóság Tanácsa

kötelezi

a Magyar Telekom Távközlési Nyilvánosan Működő Részvénytársaságot, hogy az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályoknak megfelelően a Tele2 Magyarország Kommunikációs és Szolgáltató Egyszemélyes Korlátolt Felelősségű Társaság közvetítő előválasztás szolgáltatás beállítására vonatkozó igénybejelentés teljesítését jelen határozat közlését követő naptól kezdve csak olyan konkrét indokot megjelölve tagadja meg, amelyet elektronikus hírközlésre vonatkozó szabály illetve a Magyar Telekom Távközlési Nyilvánosan Működő Részvénytársaság DH-385-18/2006 számú határozattal részben jóváhagyott, részben megállapított nyilvános helyhez kötött telefonhálózatból történő híváskezdeményezéssel és hívásvégződtetéssel kapcsolatos referenciaajánlata kifejezetten megenged.

A Nemzeti Hírközlési Hatóság Tanácsa a Tele2 Magyarország Egyszemélyes Korlátolt Felelősségű Társaság benyújtott kérelmére

megállapítja

továbbá, hogy a Magyar Telekom Távközlési Nyilvánosan Működő Részvénytársaság elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályt sértett, amikor a közvetítőválasztás szolgáltatás beállítását a Tele2 Magyarország Kommunikációs és Szolgáltató Egyszemélyes Korlátolt Felelősségű Társaság megrendelése alapján nem hajtotta végre a jogszabály által előírt határidőn belül, és ezzel megsértette a Tele2 Magyarország Kommunikációs és Szolgáltató Egyszemélyes Korlátolt Felelősségű Társaság elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályban meghatározott jogát.

A fenti megállapítás alapján a Nemzeti Hírközlési Hatóság Tanácsa

kötelezi

a Magyar Telekom Távközlési Nyilvánosan Működő Részvénytársaságot az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályoknak megfelelő magatartásra, azaz arra, hogy a közvetítőszolgáltatás beállítását a Tele2 Magyarország Kommunikációs és Szolgáltató Egyszemélyes Korlátolt Felelősségű Társaság megrendelése alapján jelen határozat közlését követő naptól kezdve minden esetben hajtja végre a jogszabály által előírt határidőn belül.

A Nemzeti Hírközlési Hatóság Tanácsa

kötelezi

a Magyar Telekom Távközlési Nyilvánosan Működő Részvénytársaságot, hogy a Tele2 Magyarország Kommunikációs és Szolgáltató Egyszemélyes Korlátolt Felelősségű Társaság által lerótt 175 000 Ft (egyszázhetvenötezer forint) igazgatási szolgáltatási díjat a határozat kézbesítésétől számított 15 napon belül térítse meg részére.

A Nemzeti Hírközlési Hatóság Tanácsa a Tele2 Magyarország Kommunikációs és Szolgáltató Egyszemélyes Korlátolt Felelősségű Társaság kérelmét ezen túlmenően, mint alaptalant

elutasítja.

A határozat ellen nincs helye fellebbezésnek. A határozat felülvizsgálata a határozat kézbesítésétől számított 15 napon belül kérhető a Nemzeti Hírközlési Hatóság Tanácsához 3 (három) példányban benyújtott, de a Fővárosi Bírósághoz címzett keresetlevélben. A keresetlevélben nyilatkozni kell arról, hogy a felperes kéri-e tárgyalás tartását. A keresetlevél benyújtásának a határozat végrehajtására nincs halasztó hatálya.

Indokolás

A Tele2 Magyarország Kommunikációs és Szolgáltató Egyszemélyes Korlátolt Felelősségű Társaság (a továbbiakban: *Kérelmező* vagy *Tele2*) 2007. március 9. napján érkezett, DH-12665/2005. számon iktatott kérelmével jogvitás eljárást indított a Magyar Telekom Távközlési Nyilvánosan Működő Részvénytársaság (a továbbiakban: *Kérelmezett* vagy *Magyar Telekom*) ellen.

A Tele2 kérelmében kérte a Nemzeti Hírközlési Hatóság Tanácsát (a továbbiakban: *Tanács*), hogy

1. az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény (a továbbiakban: *Eht.*) 45. § (1) bekezdés b) pontja alapján állapítsa meg, hogy a Magyar Telekom jogsértést követ el, amikor

- az elektronikus hírközlési szolgáltatás igénybevétele során alkalmazható közvetítőválasztásról szóló 73/2004. (IV. 15.) Korm. rendeletben (a továbbiakban: *Kvr.*) és a Magyar Telekom DH-385-18/2006 számú határozattal részben jóváhagyott, részben megállapított nyilvános helyhez kötött telefonhálózatból történő híváskezdeményezéssel és hívásvégződtetéssel kapcsolatos referenciaajánlatában (a továbbiakban: *MARIO*) foglaltakkal ellentétesen, illetve jogszerűtlen okból utasít el közvetítő előválasztás szolgáltatás berendezési igényeket (pl. „előfizető díjtartozása, meg nem határozott műszaki ok, meg nem határozott egyéb ok”);
- a közvetítő előválasztás szolgáltatás beállítására vonatkozó igénybejelentések okait átláthatatlanná teszi azáltal, hogy olyan okokat szerepeltet, amelyek a közvetítő előválasztás szolgáltatással kapcsolatban nem értelmezhetőek (pl. „berendezés nem engedélyezett, nem új belépő, technológiailag nem alkalmas”), vagy saját nyilatkozatai alapján nem biztosítja azt, hogy ezen hibák ne fordulhassanak elő; továbbá;
- esetenként az igénybejelentés elutasítását nem indokolja, és ezzel átláthatatlanná és ellenőrizhetetlenné teszi a közvetítő előválasztás szolgáltatás igénybejelentések kezelését;

és mindezekkel megsérti a *MARIO* Törzsszöveg V.3.2.2.2. és a 3.E-2 Melléklet 2.4 pontjait, valamint ezáltal közvetve a referenciaajánlatokról, hálózati szerződésekről, valamint az ezekkel kapcsolatos eljárások részletes szabályairól szóló 277/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet (a továbbiakban: *Hszr.*) 4. §-át, valamint a *Kvr.* 3. és 4. §-ait; továbbá

- a *Kvr.* 5. § (2) bekezdésében foglaltakkal ellentétesen, a közvetítő előválasztás szolgáltatás megrendelésétől számított 5 munkanapot meghaladó időtartamon belül rendezze be a szolgáltatást az esetek nem elhanyagolható százalékában;
- a nem jogosan használt elutasítási okok alkalmazásával a megrendelések ismételt feladására kényszeríti a *Tele2*-t;
- a határidőn túl teljesített megrendelések vonatkozásában használt visszajelzési rendszer nem teszi lehetővé a határidő egyszerű és pontos meghatározását, és ennek következtében a kötbérek érvényesítése csak lassan halad, ezáltal a Magyar Telekom számos, a *Tele2* által jogosnak vélt kötbér-igényt vissza kíván utasítani, ami folyamatos jogvitákhoz vezethet;

és mindezekkel megsérti a *MARIO* Törzsszöveg V.3.2.2.1., V.5.3. és VII.4.3.1. pontjait, valamint a 3.E-2 Melléklet 4. pont második bekezdését, továbbá a felek együttműködésére vonatkozó, a *Hszr.* 24. § (5)

bekezdés g) pontjába foglalt speciális kötelezettséget.

2. az *Eht.* 45. § (1) bekezdés c) pontja alapján az Magyar Telekomot kötelezze a jogszabályoknak megfelelő magatartás tanúsítására, azaz arra, hogy
  - a közvetítő előválasztás szolgáltatás vonatkozásában kizárólag jogszerű okkal, az okot egyértelműen megjelölve utasítsa el a megrendeléseket (ennek keretében a Partner Portál működését ennek megfelelően biztosítsa);
  - az el nem utasított megrendeléseket a szabályozott 5 (öt) munkanapon belül teljesítse;
  - a megrendeléstől számított 5 (öt) munkanapon belül nem teljesített (nem jogosan elutasított) megrendelésekre átlátható, a megrendelésekkel összevethető visszajelzésekkel tegye lehetővé a kötbér érvényesítést (a visszajelzésben szerepeljen az egyedi igényazonosító szám), és az összekapcsolási szerződésnek megfelelő időben fizettesse meg a jogos kötbéreket.
3. az *Eht.* 45. § (1) bekezdés h) pontja alapján rójon ki arányos bírságot a Magyar Telekomra; valamint
4. az *Eht.* 45. § (1) bekezdés i) pontja alapján kötelezze a Magyar Telekomot az igazgatási szolgáltatási díj és az eljárással esetlegesen felmerülő egyéb költségek viselésére.

A Kérelmezett 2007. március 29. napján érkezett, DH-14630-4/2005. számon iktatott észrevételeiben kérte a Tanácstól, hogy

1. az *Eht.* 45. § (1) bekezdésének a) pontja alapján a *Tele2* kérelmét utasítsa el, és az eljárást szüntesse meg.

Kérelmező eredeti kérelmét megalapozó indoklást a 2007. április 11. napján érkezett, DH-12665-8/2006. számon iktatott beadványában a Magyar Telekom beadványára reagálva kiegészítette, illetve bizonyítékokat csatolt (CD).

A Tanács az *Eht.* 50. § (3) bekezdésének megfelelő értesítések kiküldését követően 2007. április 16. napján tárgyalás tartott, amelyen a felek meghatalmazott képviselői megjelentek.

A tárgyalást követően a Kérelmező eredeti kérelmének 2007. április 20. napján érkezett, DH-12665-12/2007. számon iktatott beadványában további bizonyíték csatolásával (CD) kiegészítette, illetve a Kérelmezett a Tanács tárgyaláson tett felhívására 2007. április 21-i beérkezéssel, DH-12665-14/2007. számon iktatva további észrevételeket terjesztett elő, egyrészt a *Tele2* DH-12665-8/2006. számon iktatott beadványára vonatkozóan, másrészt a tárgyaláson a Tanács által feltett kérdésekkel kapcsolatban.

A Tanács a felek nyilatkozatai, valamint a becsatolt dokumentumok alapján az alábbi tényállást állapította meg:

A *Tele2* 2004. március 31-én kötött összekapcsolási szerződést a Magyar Telekommal, az akkor hatályos *MARIO* alapján. Az összekapcsolási szerződést a Kérelmező 2006. szeptember 8-án módosította a Kérelmezettel a Tanács DH-385-18/2006. számú, *MARIO* tartalmát részben megállapító részben jóváhagyó határozatának megfelelően.

Az összekapcsolási szerződés keretében a közvetítő előválasztás szolgáltatás megrendelése ún. Partner Portálon keresztül történik a következőképpen:

Miután a közvetítő szolgáltató feltölti a Partner Portálra a megrendeléseket, a Magyar Telekom ezen a felületen tartja nyilván a megrendeléseket, a közvetítő szolgáltató pedig ezen keresztül ellenőrizheti a megrendelés státuszát. Szintén a Partner Portálon jelenik meg az egyes igények elutasítása is, az elutasítás indokának megjelölésével. Ugyanakkor a Magyar Telekom a MARIO alapján nem a Partner Portálon keresztül, hanem ettől független formátumban (ún. mtd file-ban) értesíti a közvetítő szolgáltatót a közvetítő-előválasztás beállítására vonatkozó igények teljesítéséről.

A MARIO 3.E-2 Melléklet 2.4 a) és b) pontja illetve 6.1.1, 6.1.2 és 6.2.1 pontjai pontosan meghatározzák, hogy milyen esetekben utasíthatja el a Magyar Telekom valamely jogosult szolgáltató közvetítő előválasztás beállítására vonatkozó igénybejelentését. A Tele2 kérelmében előadottak és a kérelemhez csatolt e-mailek tanúsága szerint a Tele2 2006. augusztusa óta folyamatosan jelezte a Magyar Telekom felé, hogy a megrendelések egy részét a Magyar Telekom olyan okból utasítja el, amely nem szerepel a MARIO-ban (így különösen az előfizető díjtartozása miatti elutasítás, megrendelés előfizető általi megerősítésének elmaradása), illetve sok esetben nem jelöli meg, hogy pontosan milyen okból utasította el az igénybejelentést, továbbá folyamatosan jelezte azt is, hogy a közvetítő előválasztás beállítások egy részét nem végzi el a Magyar Telekom 5 (öt) munkanapon belül. A Tele2 által csatolt e-mailekből megállapítható továbbá, hogy a felek között 2006. ősze óta folyamatos egyeztetés zajlik a Partner Portálon keresztül leadott megrendelések elutasítási okaival összefüggő és a visszajelzések nehezen követhetőségéből eredő problémákkal kapcsolatban. Bár a csatolt e-mailek szerint a Magyar Telekom ellenőrizte a közvetítő előválasztás kezelése során használható státuszokat, de a Tele2 álláspontja szerint a Magyar Telekom gyakorlata érdemben nem változott az egyeztetések ellenére sem, mivel továbbra is nagy számban fordul elő olyan eset, hogy nem jogos okkal vagy ok megjelölése nélkül utasít el a Kérelmezett a Tele2-től érkező igényeket.

A Magyar Telekom a megtartott tárgyaláson részben elismerte, hogy a közvetítő előválasztás manuális feldolgozásából következően előfordulnak olyan hibák, amelyek kezelése nem megfelelő. A DH-12665-3/2007. számú beadványában rögzítette továbbá, hogy a vizsgált időszakban a beérkezett igények 2,6%-át valóban nem a MARIO-ban rögzített okokból utasította el.

A Kérelmezett DH-12665-14/2007. számon iktatott beadványából megállapítható továbbá, hogy a Magyar Telekom nem vitatja, hogy

- a közvetítő előválasztás beállítását 5 (öt) munkanapon belül köteles elvégezni az igénybejelentéstől számítva; továbbá azt sem,

- hogy a Tele2 DH-12665-8/2006. számon iktatott beadványában szereplő adatok – amelyek a MARIO-ban konkrétan nem szereplő okkal elutasított igénybejelentések számát és a MARIO-nak nem megfelelő okok felsorolását, illetve az igénybejelentéstől számított 5 (öt) munkanapon túl berendezett igények számát tartalmazzák – kisebb eltérésekkel megfelelnek a Magyar Telekom által ismert számoknak. A Tele2 beadványa szerint a MARIO-nak nem megfelelő okkal elutasított igénybejelentések száma 2007. január és februárban 591 db volt, illetve 2006. augusztus és 2007. február között összesen az igénybejelentések 3,08%-át teljesítette a Magyar Telekom késedelmesen. A Tele2 DH-12665-12/2007. számon iktatott beadványa alapján ugyanakkor rögzíthető, hogy a Kérelmező által a tárgyalás során jelzett korábbi ezres nagyságrendű igénybejelentések feldolgozásra kerültek.

A Tanács a beadványokból és a megtartott tárgyaláson elhangzottak alapján megállapította továbbá, hogy a felek különböző álláspontot képviseltek a tekintetben, hogy a Magyar Telekom az igénybejelentések késedelmes teljesítésével összefüggő kötbérigények kezelésére vonatkozó gyakorlata megfelel-e az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályoknak.

A Tele2 ebben a kérdésben azt az álláspontot képviselte az eljárás során, hogy a Magyar Telekom azzal, hogy a Partner Portál rendszerétől független, ún. mtd file formátumban közli a Tele2-vel azt, hogy mely igényeket teljesítette, folyamatosan megsérti a MARIO VII.4.3.1. pont második bekezdését, mivel aránytalanul megnehezíti a kötbérek érvényesítését. Ennek oka a Tele2 megállapítása szerint, hogy a két kommunikációs csatorna nem ugyanazokat az adatokat tartalmazza az egyes beállítási igényekről, és így csak a két adatbázis összevetésével tudja megállapítani, hogy késedelmesen teljesítette-e a Magyar Telekom az adott beállítási igényt. Tekintettel azonban arra, hogy a Partner Portál adatai és az mtd file adatai más-más logika szerint és más azonosítókkal ellátva kerülnek rendszerezésre és rendkívül bonyolult a két adatsor összevetése.

A Tele2 a megtartott tárgyaláson elismerte ugyanakkor, hogy mindkét kommunikációs csatorna tartalmazza ugyanakkor az előfizető kapcsolási számát, amely alapján az előfizető azonosítható (bár ezt megnehezíti, hogy egy kapcsolási számra több igényt is rögzíthetnek). A Tele2 továbbá az eljárás során nem adott elő olyan sem bizonyított, sem a másik fél által vitatott vagy nem vitatott esetet, amikor a Magyar Telekom mindkét fél által jogosnak tartott kötbérigényt nem teljesítette.

A Magyar Telekom DH12665-3/2007. és DH-12665-14/2007. számon iktatott beadványában is kifejtette, hogy álláspontja szerint a kötbérigények általa folytatott kezelése megfelel a hatályos jogszabályoknak. A Magyar Telekom véleménye szerint továbbá az mtd file-ban megadott adatok – a Tele2 által is elismerten – összevethetőek a Partner Portálról legyűjtött adatokkal. A

Magyar Telekom szerint ugyanakkor a Partner Portál visszajelzései megbízhatóak, így alapvetően meg lehetne szüntetni az mtd file-okat, de a gyakorlatban az év végéig fenn kívánják tartani azok alkalmazását, lehetőséget adva a partnereknek a Partner Portálra való zökkenőmentes átállásra.

A Tanács a fenti tényállást figyelembe véve a rendelkező részben foglaltak szerint döntött az alábbiakban részletezett indokok alapján:

A Tanács a hatáskörét – tekintettel az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabály megsértése miatt indított jogvitára – az Eht. 10. § h) pontja alapján állapította meg.

A Tanács a Tele2 által becsatolt, felek között hatályos hálózati szerződés alapján megállapította, hogy a felek között választottbíróági szerződés nincs hatályban.

1. A Tanácsnak a Tele2 kérelmének összefüggései miatt elsőként azt kellett vizsgálnia, hogy a Magyar Telekom milyen esetekben utasíthatja el a jogosult szolgáltató közvetítő előválasztás beállításra vonatkozó igénybejelentését.

A jelenleg hatályos MARIO valamennyi hírközlésre vonatkozó szabálynak figyelembevételével került a Tanács által jóváhagyásra.

A Tanács DH-664-138/2006. számú jogerős határozatának I. számú mellékletéből következően a referenciaajánlat tervezetének szolgáltató általi elkészítése és Tanács általi jóváhagyása során kötelezően alkalmazandó a Hszr., melynek 16. § (1) bekezdés m) pontja szerint a referenciaajánlatokban meg kell határozni a közvetítőválasztás feltételeit is. A referenciaajánlat – így a hatályos MARIO – közvetítőválasztásra vonatkozó rendelkezései elsősorban a Hszr. és a Kvr. alapján kerületek jóváhagyására, de a Tanácsnak a kötelezett szolgáltató által összeállított referenciaajánlat olyan tartalmi tekintetében is kell döntenie a jóváhagyásról, amelyről elektronikus hírközlésre vonatkozó szabály konkrétan nem rendelkezik. Az ilyen tartalmak indokoltsága tekintetében a Tanács természetesen mérlegelési jogkörrel rendelkezett.

A fentiek alapján a jelenleg hatályos MARIO a közvetítő előválasztás beállítására vonatkozó igénybejelentés tekintetében a következő elutasítási indokokat tartalmazza:

- a) az előfizetővel a Magyar Telekomnak nincs hatályban lévő előfizetői szerződése (MARIO 3.E-2 Melléklet 2.4 pont a) alpont); vagy
- b) a Magyar Telekomnak az Előfizetővel érvényben lévő, 2004. január 1. előtt megkötött előfizetői szerződése a Magyar Telekom általános szerződési feltételei szerint Minimál díjcsomag igénybevételére irányul (MARIO 3.E-2 Melléklet 2.4 pont b) alpont); vagy
- c) az igénybejelentés nyilvános telefonállomásra vonatkozik (MARIO 3.E-2 Melléklet 6.1.1 pont); vagy
- d) az igénybejelentés ideiglenes telefonszámra vonatkozik (MARIO 3.E-2 Melléklet 6.1.2 pont); vagy
- e) az igénybejelentés helyhez kötött rádiós elérésű (GSM-RLL) előfizetői hozzáférési pontra (E-HP) (ebben az esetben a közvetítő előválasztás helyi hívás-

ra és internet szolgáltatás elérésére irányuló hívásra nem biztosítható) (MARIO 3.E-2 Melléklet 6.2.1 pont) vonatkozik.

A fentebb felsoroltak közül az a) ponttal jelölt okot a Tanács a Kvr 7. § (5) bekezdése, a b) ponttal jelölt okot az Eht. 163. § (2) bekezdése, a fennmaradó okokat pedig objektív műszaki okok fennállása miatt állapította meg illetve hagyta jóvá.

Az Eht. 103. § (3) bekezdése szerint:

„A referenciaajánlat készítésére köteles szolgáltató (e § alkalmazásában: kötelezett szolgáltató) a jogszabályban meghatározott, illetve a piacelemzést követően a hatóság által meghatározott feltételekkel közzétett referenciaajánlatához annak hatálya alatt kötve van bármely összekapcsolást, illetve hozzáférést igénylő szolgáltatóval szemben (e § alkalmazásában: jogosult szolgáltató), attól a hálózati szerződéseiben a jogosult szolgáltató beleegyezésével sem térhet el.”

Az Eht. fenti rendelkezéséből következően a Magyar Telekom – mint referenciaajánlat készítésére kötelezett szolgáltató – jelen ügygel összefüggésben csak a MARIO által meghatározott okokkal utasíthatja el a jogosult szolgáltató közvetítő előválasztás beállításra vonatkozó igénybejelentését, minden a MARIO-ban konkrétan és kifejezetten meg nem jelenő elutasítási indok hálózati szerződésbe történő foglalása vagy gyakorlatban történő alkalmazása – még akkor is, ha a jogosult szolgáltató ezen elutasítási indok alkalmazásába beleegyezik – az Eht. fentebb idézett bekezdésének megsértését jelenti.

A tényállás tisztázása során a felek beadványai (figyelemmel a Tele2 által becsatolt, felek között 2006. augusztusa és 2007. februárja között folytatott elektronikus levelezésre is) alapján egyértelműen megállapítható volt, hogy a Magyar Telekom – általa kifejezetten elismerten (DH-DH-12665-14/2007. számú beadvány) – több esetben olyan okokkal utasította el a Tele2 közvetítő előválasztásra vonatkozó igénybejelentését, amely ok a MARIO-ban nem szerepel (pl. „duplikált igény”, „nyitott megrendelés” stb.), vagy jogszabály kifejezetten tilt (pl. a „díjtartozás vagy rendezetlen számlaegyenleg” miatti elutasítás a Kvr. 7. § (4) bekezdése alapján nem megengedett, hiszen csak ennek tényéről kell értesítenie a kötelezett szolgáltatónak a közvetítő szolgáltatót).

A Tele2 által becsatolt e-mailekből továbbá megállapítható volt, hogy a Kérelmezett az esetek nem nagy százalékában a Kérelmező igénybejelentését úgy utasította el, hogy az elutasítás indokát nem jelölte meg. Tele2 beadványaiban foglalt ezen állításokat a Magyar Telekom az eljárás során nem vitatta.

Tekintettel arra, hogy a tényállás tisztázása során bebizonyosodott, hogy a Kérelmezett több esetben utasította el a Kérelmező közvetítő előválasztás beállítására vonatkozó igénybejelentését olyan okkal, amely a MARIO-ban nem szerepelt, illetve az ok kifejezett megjelölése nélkül is, ezért a Tanács az Eht. 45. § (1) bekezdés b) pontja alapján jelen határozat rendelkező részében megállapította,

hogy a Magyar Telekom a fenti magatartásával közvetlenül elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályt sértett (azaz megsértette az Eht. 103. § (3) bekezdésében foglalt kötelezettségét), és ezáltal megsértette a Tele2 elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályban meghatározott jogát is. A Magyar Telekom fenti magatartásával ezen kívül közvetlenül megsértette a felek együttműködésére vonatkozó Eht. 3. § (1) bekezdésében, valamint a Hszr. 4. §-ában foglalt általános kötelezettséget, mivel a Tele2 2006. augusztusa óta folyamatosan jelzett közvetítő előválasztásra vonatkozó igénybejelentéssel kapcsolatos problémák jelzése ellenére is alkalmazott a MARIO-ban meghatározott okokon túli elutasítási indokokat jelen eljárás megindításáig, amellyel jelentős többletmunkát okozott a Kérelmezői társaságnak.

A Tanács a fenti jogsértés megállapítása nyomán jelen határozat rendelkező részében a Magyar Telekomot az Eht. 45. § (1) bekezdés c) pontja alapján kötelezte a jogszabálynak megfelelő magatartásra, azaz arra, hogy az Eht. 103. § (3) bekezdésének megfelelően a Tele2 közvetítő előválasztás beállítására vonatkozó igénybejelentését csak olyan konkrét indokot megjelölve tagadja meg, amelyet elektronikus hírközlésre vonatkozó szabály illetve a MARIO kifejezetten tartalmaz.

2. A Tanács ezt követően a Tele2 kérelmének azon petícióját vizsgálta, miszerint a Magyar Telekom azáltal is jogsértést követ el, hogy az esetek nem elhanyagolható százalékában nem rendezi be a kérelmezőtől érkező közvetítő előválasztás beállítására vonatkozó igénybejelentés érkezésétől számított 5 (öt) munkanapon belül a szolgáltatást.

Tekintettel arra, hogy a Magyar Telekom DH-12665-3/2007. számú nyilatkozata szerint nem vitatta a Tele2 azon állítását, hogy a Kvr. 5. § (2) bekezdéséből következően a közvetítő szolgáltató megrendelésétől számított 5 (öt) munkanapon belül el kell végeznie a közvetítőválasztáshoz szükséges műszaki beállításokat, ezért a Tanács ezt a kérdést (tekintettel a Tanács egyező jogszabály-értelmezésére is) külön nem vizsgálta.

A Magyar Telekom mind DH-12665-3/2007. számú, mind DH-12665-14/2007. számú beadványában jelezte, hogy nem tartja lehetségesnek az igények 100%-ának teljesítését a Kvr. által megadott 5(öt) munkanapon belül, valamint a megtartott tárgyaláson külön hangsúlyozta, hogy a fenti határidő álláspontja szerint csak az előrejelzett mennyiségek esetén tartható, és hogy a jövőben célszerű lenne minőségi paraméterek kidolgozása arra vonatkozóan, hogy az igények mekkora hányadát kell teljesíteni a megadott határidőn belül.

A fentiekkel kapcsolatban a Tanács a következőkre hívja fel a figyelmet:

A MARIO jóváhagyására vonatkozó eljárás során a Tanács törölte a referenciaajánlat azon rendelkezéseit, amelyek a közvetítőválasztással kapcsolatos előrejelzési kötelezettséget írtak elő a jogosult szolgáltatónak. A MARIO-t részben jóváhagyó, részben megállapító DH-385-18/2006. számú határozat indokolása hangsú-

lyozza, hogy a Hszr. 5. § (1) bekezdés h) pontja szerint a hálózati szerződésnek csak a forgalom előrejelzésével, azaz tervezett forgalom mértékével kapcsolatban kell rendelkezést tartalmaznia. A forgalmi előrejelzés valóban indokolt műszakilag is, hiszen a kötelezett szolgáltató csak úgy tudja előre méretezni a hálózatát, ha rendelkezik egy pontos becsléssel arról, hogy a saját maga, illetve a jogosultak által generált forgalom kb. mekkora lesz. Ezért a forgalmi előrejelzésnek természetesen a jogosult által generált valamennyi forgalomra ki kell terjednie (így a közvetítőválasztással kezdeményezett hívásokra is). A MARIO alapján tehát a Magyar Telekom ezt a típusú előrejelzést továbbra is megkövetelheti a jogosult szolgáltatóktól.

A DH-385-18/2006. számú határozat indokolása ugyanakkor kiemelte, hogy a fentiekkel szemben a Kvr. még explicit módon sem tartalmaz olyan rendelkezést, amely a jogosult szolgáltató részéről a kötelezett szolgáltató felé benyújtandó a közvetítő előválasztás megrendelések, és a számhordozási igények várható számára vonatkozó előrejelzést említené. A közvetítőválasztási igények esetében azok teljesítését a Kvr. nem köti egy bizonyos darabszámhoz, azaz ezen igények teljesítése a felmerülő igényektől függetlenül kötelező a kötelezett szolgáltató számára a fenti jogszabályban foglalt határidőkön belül. A közvetítő előválasztás megrendelések és a számhordozási igények várható számára vonatkozó előrejelzés pedig azon kívül, hogy jogszabályi szinten nem ismert, műszaki szempontból sem indokolható, hiszen a közvetítő előválasztáshoz kötődő beállítási munkák csak munkaerő allokációt igényelnek. Az ilyen előrejelzések szükségletességét jelzi az is, hogy a korábbi MARIO sem követelt meg a közvetítő előválasztásra nézve külön előrejelzést, és a korábbi MARIO ilyen irányú módosítására sem a Magyar Telekom, sem pedig a jogosult szolgáltatók részéről nem merült fel igény.

A Tanács – tekintettel arra, hogy a közvetítőválasztással kapcsolatos jogszabályok nem változtak, és arra, hogy a Tanács a nyilvános helyhez kötött telefonhálózatból történő híváskezdeményezéssel és hívásvégződtetéssel kapcsolatos referenciaajánlatok ilyen irányú hivatalbóli módosítását igénylő piaci változást nem észlelt – álláspontja továbbra is az, hogy a közvetítőválasztással kapcsolatos külön előrejelzési kötelezettség előírása jelenleg nem indokolt.

A tényállás tisztázása során a felek beadványaiból a Tanács kétséget kizáróan meg tudta állapítani, hogy a Magyar Telekom több esetben nem hajtotta végre a közvetítő előválasztás szolgáltatáshoz szükséges műszaki beállítást a Tele2 igénybejelentésétől számított 5 (öt) munkanapon belül, tekintettel arra, hogy a Magyar Telekom a Tele2 DH-12665-8/2007. számon iktatott beadványának 2. pontjában foglalt erre vonatkozó adatit lényegében nem vitatta.

Mivel jelenleg sem elektronikus hírközlésre vonatkozó szabály, sem a MARIO nem ír elő a közvetítő előválasztás szolgáltatás megrendelésének darabszámával kapcsolatosan előrejelzési kötelezettséget a jogosult részére, és a

teljesítendő igények darabszámával kapcsolatban minőségi paramétereket sem, ezért a Magyar Telekom a Kvr. 5. § (2) bekezdéséből, valamint a MARIO 3.E-2 Melléklet 4. pontjából következően valamennyi igénybejelentést köteles határidőn belül teljesíteni.

A fenti tényállás alapján a Tanács az Eht. 45. § (1) bekezdés b) pontja szerint jelen határozat rendelkező részében megállapította, hogy a Magyar Telekom a fenti magatartásával közvetlenül elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályt sértett (azaz megsértette Eht. 103. § (3) bekezdésében foglalt kötelezettségét és a Kvr. 5. § (2) bekezdését), és ezáltal megsértette a Tele2 elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályban meghatározott jogát is. A Magyar Telekom fenti magatartásával ezen kívül közvetetten megsértette a felek együttműködésére vonatkozó, Hszr. 24. § (5) bekezdésének g) pontjában külön nevesített speciális kötelezettséget is, mivel a Tele2 2006. augusztusa óta jelzett ilyen irányú jelzései ellenére a jogvita megindításáig továbbra is előfordultak olyan esetek, amelyeknél túllépte a jogszabály által meghatározott megrendelés teljesítésére vonatkozó határidőt, és ezáltal a Kérelmező joggal tartatott attól, hogy az Őt választó előfizetők a közvetítéválasztás szolgáltatás beállításának elhúzódása miatt valamely versenytárs szolgáltatásait veszik inkább igénybe.

A Tanács a fenti jogsértés megállapítása alapján jelen határozat rendelkező részében a Magyar Telekomot az Eht. 45. § (1) bekezdés c) pontja szerint kötelezte a jogszabálynak megfelelő magatartásra, azaz arra, hogy a Kvr. 5. § (2) bekezdésének és az Eht. 103. § (3) bekezdéséből folyó kötelezettsége alapján MARIO 3.E-2 Melléklet 4. pontjának megfelelően minden esetben az igénybejelentés kézhezvételétől számított 5 (öt) munkanapon belül hajtsa végezzé el a szolgáltatáshoz szükséges beállítást.

3. A Tele2 kérelmében sérelmezte és jogszerűtlennek tartotta a Kérelmezett közvetítéválasztással kapcsolatos kötbér-érvényesítési gyakorlatát is. Tekintettel arra, hogy a felek ezzel kapcsolatban alapvetően eltérő álláspontot képviseltek az eljárás során, a Tanácsnak elsődlegesen a referenciaajánlatban előírandó kötbérrel kapcsolatban hatályban lévő elektronikus hírközlési szabályok vizsgálatát volt szükséges elvégeznie.

3.1. Az elektronikus hírközlésre vonatkozó jogszabályok közül egyedül a Hszr. rendelkezik – meglehetősen szükségzavúan és általánosságban – a referenciaajánlatban előírandó kötbérrendelkezésekről. A Hszr. 16. § (1) bekezdés r) pontja szerint ugyanis a referenciaajánlatban meg kell határozni a felek közötti együttműködés szabályait így különösen a referenciaajánlatban meghatározott határidők bármelyikének kötelezett vagy jogosult szolgáltató általi elmulasztása esetén alkalmazandó kötbéreket, az együttműködési kötelezettség körében.

A Tanács a fenti szabály figyelembevételével állapította meg a DH-385-18/2006. számú határozatával a MARIO

Törzsszöveg VII.4.3.1 pontjának második bekezdését és hagyta jóvá harmadik bekezdését, amelyek szerint:

„Amennyiben a Szolgáltató a Közvetítő Előválasztás Szolgáltatás Beállítását, vagy a Hordozott Szám Szolgáltatás Beállítását a MARIO-ban meghatározott határidőn belül neki felróható okból nem végzi el, akkor, a Partner a Közvetítő Előválasztás Szolgáltatás Beállításnak illetve a Hordozott Szám Szolgáltatás Beállításának egyszeri díjának megfelelő kötbérre jogosult.

A Szolgáltató felelőssége csak felróhatósága esetén áll fenn, azaz a Szolgáltató mentesül a kötbérfizetési kötelezettség alól, ha bizonyítja, hogy a késedelem elkerülése érdekében úgy járt el, ahogyan az az adott helyzetben elvárható.”

A fentiek alapján tehát a Kérelmezett kötbérfizetési kötelezettsége a közvetítő előválasztás beállítás késedelmes teljesítésével összefüggésben a polgári jog általános szabályi alapján akkor áll fenn, amennyiben az neki felróható okból következett be. Erre figyelemmel a Kérelmezett természetesen nem köteles a Kérelmező oldaláról felmerült valamennyi kötbérigényt vizsgálat nélkül teljesíteni (azok jogosságát megvizsgálhatja), azonban mindkét fél által jogosként elismert kötbér-követeléseket értelemszerűen teljesítenie kell. A Tanács a becsatolt valamennyi beadvány és az eljárás során keletkezett egyéb közigazgatási iratok vizsgálta alapján azonban megállapította, hogy a Kérelmező egyetlen olyan esetről sem tett említést, amelyben a Magyar Telekom mindkét fél által jogosnak tartott kötbérigényt nem fizetett meg (így ilyen állítás hiányában a Kérelmezett erre reagálni sem tudott), illetve hogy valamely kötbérigény esetében a felek nem tudtak megállapodni arról, hogy az azzal kapcsolatos késedelmes teljesítés a Kérelmezettnek felróható okból következett-e be vagy sem.

Így a Tanács a Tele2 azon feltételezése alapján, hogy a jövőben a Magyar Telekom a Tele2 által jogosnak vélt kötbérigényeket fog visszautasítani, önmagában nem tudott jogsértést megállapítani, és valamely feltételezett jövőbeni jogszerűtlen magatartással (mindkét fél által jogosként elismert kötbérek meg nem fizetése) kapcsolatban a fentiekből következően a Magyar Telekomot nem kötelezhette a jogszabály betartására, ezért a Tele2 ezzel kapcsolatos kérelmét mint alaptalant az Eht. 45. § (1) bekezdés a) pontja alapján elutasította.

3.2. A Tele2 a Kérelmezett kötbérigények kezelésére vonatkozó gyakorlatát abból a szempontból is kifogásolta és jogsértőnek találta, hogy a teljesített megrendelések vonatkozásában használt visszajelzési rendszer nem teszi lehetővé annak egyszerű és pontos ellenőrzését, hogy az adott közvetítő előválasztás szolgáltatás beállítása határidőben megtörtént-e, mivel a megrendelésekhez használt elektronikus felület és a visszajelzésekre használt file-ok adattartalom szempontjából csak bonyolult módon vehetőek össze.

A Tanács megállapítása szerint a Tele2 fenti kérelmével összefüggésben az alábbi elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályok relevánsak:

A Kvr. 5. § (2) bekezdése szerint:

„Amennyiben a közvetítéválasztás automatikusan nem valósul meg, a kötelezett szolgáltató a szükséges műszaki változtatást köteles a közvetítő szolgáltató értesítésétől számított öt munkanapon belül végrehajtani, és ennek megtörténtéről az előfizetőt és a közvetítő szolgáltatót írásban vagy egyéb bizonyítható módon tájékoztatni.”

A MARIO Törzsszöveg V.3.2.2.3 pontja szerint:

„Az Közvetítő Előválasztás Beállítás Igénybejelentést a Magyar Telekom webfelületen (a beadás pillanatában használt webcím: <https://partnerportal.magyartelekom.hu>) fogadja.”

A fenti elektronikus hírközlésre vonatkozó jogszabály szerint tehát a kötelezett szolgáltató köteles értesíteni közvetítő szolgáltatót írásban vagy egyéb bizonyítható módon arról, hogy a közvetítő szolgáltatás beállítása megtörtént, továbbá a MARIO szerint a közvetítő előválasztásra vonatkozó igénybejelentéseket a Magyar Telekom a Partner Portálon keresztül fogadja, ugyanakkor ezen felül nem tartalmaznak rendelkezést a közvetítő előválasztás szolgáltatás beállításáról szóló kötelezeti visszajelzés módjáról vagy tartalmáról.

A Tanács a Magyar Telekom helyi hurok átengedésére és helyi bitfolyam hozzáférésre vonatkozó referenciaajánlatának jóváhagyására vonatkozó DH-370-19/2007. számú határozatában külön hangsúlyozta, hogy:

„Az Igénybejelentések benyújtásának módjára nézve jogszabályi rendelkezés jelenleg nincs. A mai fejlett viszonyok figyelembevételével elvárható, hogy a Magyar Telekom az Igénybejelentések e-mailben történő benyújtását is elfogadja, ezt a lehetőséget azonban a MARUO tervezet fenti pontja tartalmazza is. Az, hogy ezen felül a Magyar Telekom lehetővé teszi-e az Igénybejelentések más formában történő benyújtását a Jogosultak részére – gyorsítva ezzel az egyedi Helyi Hurok Átengedésre és Helyi Bitfolyam Hozzáférésre vonatkozó hálózati szerződések megkötésének folyamatát – saját rendelkezési jogába tartozik, így ezzel kapcsolatban arra a Tanács nem kötelezheti, hogy a Partner portált folyamatosan fejlessze.” Természetesen a fenti megállapítás értelemszerűen irányadó a MARIO-val kapcsolatban is.

A Tanács ezért a fentiek alapján megállapította, hogy a Magyar Telekomnak az a gyakorlata, hogy a közvetítő előválasztás beállításáról szóló visszajelzéseket nem a Partner Portálon keresztül, hanem egy ettől elkülönülő file-ban küldi meg a Tele2 részére önmagában hatályos elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályt nem sért.

A Tanács ezen felül vizsgálta azt is, hogy a Magyar Telekom azon gyakorlata, hogy az ún. mtd file-ok adattartalom szempontjából csak bonyolult módon vethetőek össze a Partner Portál adataival, sérti-e felek közötti Eht. 3. § (1) bekezdése és a Hszr. 4. §-a szerinti általános, valamint a Hszr. 24. § (5) bekezdés g) pontja szerinti, spe-

ciálisan közvetítéválasztásra vonatkozó együttműködési kötelezettséget.

A felek által becsatolt beadványok és az eljárás során keletkezett egyéb közigazgatási iratok alapján Tanács megállapította, hogy a Magyar Telekom a felek közötti együttműködési kötelezettséget nem sértette meg az alábbiak miatt:

A Tanács a felek együttműködésére vonatkozó kötelezettségének megsértését csak a feleket a hatályos elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályok alapján terhelő kötelezettségek és megillető jogosultságok körében vizsgálhatja. Pontosabban a felek együttműködési kötelezettségének vizsgálata mindig addig terjedhet, ameddig az elektronikus hírközlési szabályokban meghatározott jogaik és kötelezettségeik köre terjed. Ennek megfelelően az együttműködési kötelezettség megsértése vizsgálható az elektronikus hírközlési jogszabályok által meghatározott konkrét vagy általános jellegű kötelezettségek és jogosultságok körében, referenciaajánlat készítésére kötelezett szolgáltató esetében vizsgálható továbbá a referenciaajánlatban önkéntesen vállalt vagy a Tanács által előírt jogok és kötelezettségek körében, de nem vizsgálható olyan önként vállalt magatartással vagy gyakorlattal kapcsolatban, amelyre vonatkozóan elektronikus hírközlésre vonatkozó szabály vagy a kötelezett referenciaajánlata még csak érintőlegesen sem biztosít jogot a jogosult szolgáltató részére vagy ró kötelezettséget a kötelezett szolgáltatóra.

Mint ahogyan a Tanács a fentiekben kifejtette a Magyar Telekomot a hatályos elektronikus hírközlésre vonatkozó jogszabály jelenleg csak arra kötelezi, hogy köteles értesíteni közvetítő szolgáltatót írásban vagy egyéb bizonyítható módon arról, hogy a közvetítő szolgáltatás beállítása megtörtént, erre pedig az ún. mtd file-ok – a Tele2 által sem vitatottan – alkalmasak. Sem elektronikus hírközlésre vonatkozó szabály, sem a MARIO nem kötelezi ugyanakkor a Magyar Telekomot, hogy a fenti visszajelzés azonos fórumon vagy felületen történjen meg mint az igények feladása, így a Kérelmezőnek jelenleg – az elektronikus hírközlésre vonatkozó jogszabály vagy a MARIO alapján – nem áll fenn olyan joga, hogy a Magyar Telekomtól az igénybejelentések és a visszajelzések azonos fórumon vagy felületen történő közzétételét követelje meg, így a Tanács megállapítása szerint ezzel kapcsolatban az együttműködési kötelezettség megsértése sem állapítható meg.

Az együttműködési kötelezettség megsértése jelen ügyben abban az esetben lenne vizsgálható, ha a Partner Portálon feladott igénybejelentésekkel kapcsolatos adattartalom és az mtd file-okon lévő adattartalom alapján egyáltalán nem lehetne az igényeket a visszajelzésekkel párosítani, hiszen ebben az esetben a Kérelmezőnek közvetlenül sérülne a Kvr. 5. § (2) bekezdéséből következő azon joga, hogy a kötelezett szolgáltató öt napon belül kell, hogy elvégezze a közvetítő előválasztáshoz szükséges műszaki beállításokat, valamint azon joga is, hogy a MARIO Törzsszöveg VII.4.3.1 pontjának második bekezdése alapján a késedelmes teljesítés miatt kötbérigénnyel

lépessen fel a kötelezett szolgáltató felé. A Tele2 eredeti kérelme és a tárgyaláson elhangzottak alapján ugyanakkor megállapítható, hogy az igények visszajelzésekkel történő párosítása elvégezhető, hiszen az előfizető kapcsolási száma és egyéb azonosító adatai mindkét felületen megjelennek. Bár az kétségtelen, hogy több kapcsolási számmal rendelkező ügyfél esetében a párosítás nehezebb, azonban a kapcsolási számok alapján ugyanúgy lehetséges mint egyéb esetekben.

A Tanács a Tele2 kötbérgények érvényesítésével kapcsolatos kérelmének elutasítása során azt is figyelembe vette, hogy a Magyar Telekom – a Kérelmezett által sem vitatottan – folyamatosan törekszik az mtd file-ok kiváltására a Partner Portál fejlesztése révén; illetve azt is, hogy elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályban és a MARIO-ban nem szabályozott gyakorlat hatékony működése a nemcsak a kötelezett, hanem a jogosult szolgáltató oldalán is feltételezi a tevőleges közreműködést.

4. A Tanács a Tele2 bírság kiszabására irányuló kérelmét a rendelkező részben foglaltak szerint szintén elutasította a következő indokok alapján:

A bírság kiszabása tekintetében a Tanács a jogvita eljárás során is mérlegelési jogkörrel rendelkezik az Eht. 33. § (1) bekezdése alapján, azaz „*a hatóság az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabály és az általános szerződési feltételek megsértőjével szemben a jelen § keretei között bírságot alkalmazhat.*” A bírság kiszabásánál elsősorban azt kell mérlegelnie a Tanácsnak, hogy jogsértés tényének megállapítása esetén elegendő-e a jogsértő jogszabálynak megfelelő magatartás tanúsítására való kötelezése, vagy a jogsértés megszüntetése érdekében és a jogsértő további jogsértéstől történő visszatartása érdekében szükség van-e a jogsértő megbírságolására is.

A Tanács figyelembe véve a jogsértés jellegét, a beadványokban foglaltakat és a tárgyaláson elhangzottakat úgy ítélte meg, hogy jelen ügyben nem indokolt bírság kiszabása a Kérelmezettel szemben a következő indokok alapján:

A Kérelmezett a közvetítőválasztással kapcsolatos Eht. 111. §-ában foglalt fő kötelezettségének eleget tesz, a közvetítőválasztás szolgáltatást a Kérelmezőnek biztosítja. A Kérelmezett az eljárás során nem vitatta, hogy a közvetítőválasztás beállításához szükséges műszaki változtatást 5 (öt) munkanapon belül köteles elvégezni, és hogy ennek a kötelezettségének nem tett minden esetben eleget, továbbá nem vitatta azt sem, hogy a MARIO-ban kifejezetten nem nevesített indokokból is történt a közvetítő előválasztás beállítására vonatkozó, Kérelmezőtől érkezett igénybejelentés elutasítása.

Ugyanakkor a Kérelmezett eljárás során tanúsított magatartása mindvégig arra irányult, hogy az esetleges hasonló jövőbeni jogsértéseket megakadályozza. A Tanács a bírság kiszabásának szükségessége elleni tényezőként értékelte továbbá, hogy a Magyar Telekom ilyen kötelezettség hiányában is az igénybejelentések megfelelő kezelésére kifejlesztette a Partner Portált, amellyel kapcsol-

atban a Magyar Telekom megerősítette, hogy a jogvita eljárás időtartama alatt a Partner Portál fejlesztése megtörtént, amely lehetővé teszi, hogy az ügyfélszolgálati munkatárs csak olyan elutasítási indokot tudjon megjelölni, amelyet a MARIO kifejezetten megenged.

A Tanács a bírság kiszabására vonatkozó kérelem elutasításával kapcsolatos mérlegelési jogkörben meghozott döntésénél továbbá fokozottan figyelembe vette azt is, hogy maga a Kérelmező jelezte DH-12665-12/2007. számú beadványában, hogy a korábban felhalmozódott igénybejelentések feldolgozása időközben megtörtént, valamint azt, hogy a jogvita megindítását megelőzően (2007. január és február) az 5 (öt) munkanapon túl berendezett igények száma alig haladta meg az 1%-ot.

Így Tanács álláspontja szerint jelen határozatban foglalt kötelezés a jogsértés súlyával arányos, és *jelenleg* nem szükséges bírság kiszabása annak érdekében, hogy a Kérelmezett a jelen határozat kézhezvételétől számítva a közvetítő előválasztás szolgáltatás beállítását az Tele2 megrendelése alapján a MARIO-ban kifejezetten meghatározott okokkal utasítsa csak el, illetve, hogy az igénybejelentéseket 5 (öt) munkanapon belül teljesítse.

Ugyanakkor a Tanács felhívja a Kérelmezett figyelmét arra, hogy a Kérelmezett jogsértő magatartásának ismételt megállapítása esetén a Tanács a jogkövető magatartás kikényszerítése érdekében jogosult a Kérelmezettel szemben szankciót alkalmazni. A Tanács az Eht. 33. § (2) bekezdés f) pontja alapján, amennyiben megállapítja elektronikus hírközlésre vonatkozó szabály megsértését, legfeljebb a jogsértő előző üzleti évi nettó árbevételének 0,1%-ának megfelelő mértékű bírságot szabhat ki. Az Eht. 45. § (1) bekezdés h) pontjában és a 33. § (1) bekezdésében foglaltakból következően a Tanács mind a bírság kiszabásának megítélésénél, mind a bírság mértékének megállapításánál mérlegelési jogkörrel rendelkezik, ugyanakkor az Eht. 33. § (5) bekezdése értelmében ismételt jogsértés esetén a jogsértő szervezet vezető tisztségviselőjét bírsággal sújtani köteles. Az Eht. 33. § (5) bekezdése alapján a jogsértő szervezet vezető tisztségviselőjével szemben kiszabható bírság mértéke 50.000,- Ft-tól 3.000.000,- Ft-ig terjedhet.

5. A Tanács a rendelkező részben foglaltak szerint a Tele2 kérelme alapján kötelezte a Magyar Telekomot, hogy a Kérelmező által lerótt igazgatási szolgáltatási díjat a határozat kézbesítésétől számított 15 napon belül térítse meg a Kérelmező részére.

A Tanács megállapítása szerint az igazgatási szolgáltatási díj Kérelmező részére történő megtérítése indokolt és arányos, mivel a Tele2 jogvita kérelme és az azzal kapcsolatos jelen tanácsi határozat nélkül a Magyar Telekom jogsértő magatartása nem került volna megállapításra, és ezen jogsértő gyakorlatát a jogvita megindításának hiányában a Magyar Telekom tovább folytathatná.

A Tele2 kérelmében kérte továbbá, hogy a Tanács az Eht. 45. § (1) bekezdés i) pontja alapján kötelezze a Magyar Telekomot az eljárás során esetlegesen felmerült

költségeinek megtérítésére, azonban ilyen költséget az eljárás során nem igazolt. Ezért a Tanács a rendelkezésre álló adatok alapján a Kérelmező ezen irányú nyilatkozatának hiányát úgy tekintette, hogy ilyen költsége az eljárás során nem merült fel, ezért ezen kérdésben döntést nem kellett hoznia.

A fentiek alapján a Tanács a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

A Tanács az eljárás lefolytatására nyitva álló, az Eht. 44. § (1) bekezdésében meghatározott 45 napos határidőt – tekintettel az ügy bonyolultságára – az Eht. 44. (3) bekezdésében foglaltak szerint 15 nappal meghosszabbította, amelyről az eredeti határidő lejárta előtt a feleket értesítette.

A Tanács a teljesítési határidőről történő rendelkezésre a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 74. § (1) bekezdése alapján került sor.

A Tanács az Eht. 45. § (5) bekezdése alapján rendelkezett a kézbesítésről és a közzétételről.

A jogorvoslatra vonatkozó tájékoztatás az Eht. 46. § (1) bekezdésén, és az Eht. 47. § (1) bekezdésén, a halsztó hatály hiánya az Eht. 46. § (2) bekezdésén alapul.

Budapest, 2007. május 7.

Debreczeni Sándor s. k.,   *Dr. Nyevrikel Emília* s. k.,

tanácsstag

az eljáró tanács

elnöke

Bánhidi Ferenc s. k.

tanácsstag

A határozatot kapja:

1./ Tele2 Magyarország Egyszemélyes Korlátolt Felelősségű Társaság

1132 Budapest, Victor Hugo u. 18-22.

2./ Magyar Telekom Távközlési Nyilvánosan Működő Részvénytársaság

1013 Budapest, Krisztina krt. 55.

3./ Irattár

Bírósági határozatok

Fővárosi Bíróság ítélete (a DH-9203/2005. sz. ügyben)

A Fővárosi Bíróság a felperes keresetét elutasította.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Bíróság

a ..... által képviselt

Magyar Telekom Rt. felperes

(1013 Budapest, Krisztina krt. 55.)

által

a ..... által képviselt

Nemzeti Hírközlési Hatóság Tanácsa alperes

(1015 Budapest, Ostrom u. 23-25.)

ellen *közigazgatási határozat felülvizsgálata* iránt indított perében meghozta az alábbi **ÍTÉLETET**:

A bíróság felperes keresetét *elutasítja*.

Kötelezi a bíróság felperest, hogy az Illetékhatóság elleni felhívása alapján utólag fizessen meg ..... Ft (az az ..... forint) eljárási illetéket.

Az ítélet ellen a kézhezvételtől számított 15 napon belül ennél a bíróságnál 3 példányban előterjesztett, a Fővárosi ítéletábrához címzett fellebbezéssel lehet élni.

INDOKOLÁS:

A perben a bíróság a következő tényállást állapította meg:

A GTS-Datanet 2004-ben hálózati szerződés közvetítő-választás tekintetében történő módosítását kezdeményezte felperesnél.

Felperes a GTS-Datanet ajánlatát elutasította, ennek következtében a GTS-Datanet alperes előtt eljárást indított a felperest terhelő együttműködési kötelezettség megszegésére hivatkozással. GTS-Datanet sérelmezte, hogy felperes ..... város kivételével csak azokban a primer körzetekben biztosítja a helyi közvetítőválasztás lehetőségét, ahová a GTS-Datanet a primer központ szintjén is betelepült.

A GTS-Datanet ajánlata arra vonatkozott, hogy a helyi forgalmat ne a primer, hanem a szekunder központban adja át számára felperes.

Felperes az ajánlatot objektív műszaki és gazdasági okokra hivatkozva utasította el.

Alperes az eljárás során kötelezte felperest arra, hogy a GTS-Datanet hálózati szerződés módosítására vonatkozó ajánlata elutasításának objektív műszaki okait igazoló megvalósíthatósági tanulmányt és/vagy az elutasítás objektív gazdasági indokait bocsássa a GTS-Datanet rendelkezésére.

Felperes a megvalósíthatósági tanulmányt, valamint a forgalom mérés elveit alátámasztó (ITU) ajánlásokat megküldte GTS-Datanet részére, kitarakva azokból bizonyos, üzleti titoknak minősülő adatokat.

A GTS-Datanet a felperesi tanulmányt nem fogadta el, kérte, hogy alperes állapítsa meg, hogy felperes megsértette az elektronikus hírközlésről szóló jogszabályokat, mivel nem igazolta megfelelően az elutasítás okait. Kérte,

hogy kötelezze alperes felperest a jogszabályoknak megfelelő magatartás tanúsítására, illetve az összekapcsolási szerződés módosítására, úgy hogy a GTS-Datanet által kért hálózati pontokon is megvalósítható legyen a helyi közvetítéválasztás.

Felperes a kérelem elutasítását kérte arra hivatkozással, hogy az teljességgel megalapozatlan.

Az alperes által lefolytatott eljárás során alperes - saját munkatársa révén - műszaki szakértői véleményt készített.

Ezt követően alperes a DH-9203-16/2005. sz. határozatában megállapította, hogy a felperes által készített megvalósíthatósági tanulmányban megjelölt objektív műszaki ok ... város szekunder körzetben nem áll fenn, s ezért kötelezte felperest, hogy a felek közötti hálózati szerződést a helyi közvetítéválasztás vonatkozásában módosítsa úgy, hogy a helyi forgalmat ... város szekunder körzet is átadja GTS-Datanet számára. Ezen - a felperes hatályos Referencia Összekapcsolási Ajánlatának egyébként részét nem képező - szolgáltatás költségeihez igazodó ellenértékében a feleknek meg kell állapodniuk.

Alperes megállapította, hogy a felperes készített megvalósíthatósági tanulmányban megjelölt objektív műszaki ok ..... , ... és ..... város szekunder körzetekben az egyes primer körzetek tekintetében részlegesen áll fenn, s ezért kötelezte felperest, hogy a hálózati szerződést a GTS-Datanet ilyen feltételekkel is fennmaradó igénye esetén a helyi közvetítéválasztás vonatkozásában módosítsa úgy, hogy a helyi forgalmat ..... , ... és ..... város szekunder körzetekben is átadja GTS-Datanet számára a forgalmi szempontokból ezt lehetővé tevő, a határozat mellékletében kijelölt primer körzeteket illetően.

Ezen - a felperes hatályos Referencia Összekapcsolási Ajánlatának egyébként részét nem képező - szolgáltatás költségeihez igazodó ellenértékében a feleknek meg kell állapodniuk.

Alperes megállapította, hogy a felperes által készített megvalósíthatósági tanulmányban megjelölt objektív műszaki ok....., ..., ..., ... és ..... város szekunder körzetekben fennáll, ezért a GTS-Datanet ezen körzetekre irányuló, a helyi közvetítéválasztás tekintetében történő hálózati szerződés módosítására vonatkozó kérelmét elutasította.

Alperes a határozatban az eljárásért fizetendő szolgáltatási díj megfizetésére a feleket fele-fele arányban kötelezte.

A határozat ellen felperes keresetlevelet terjesztett elő, amelyben kérte a határozat hatályon kívül helyezését és alperes új eljárásra kötelezését.

A keresetlevélben felperes hivatkozott arra, hogy a referencia ajánlatot készítő szolgáltató a referencia ajánlatban szereplő szolgáltatás tekintetében nem köthet a referencia ajánlattól eltérő feltételekkel szerződést, ahhoz kötve van.

Hivatkozott továbbá felperes arra, hogy a határozatban foglaltak teljesítése olyan mértékű leterheltséget jelenthet

felperes hálózatára nézve, amely a saját forgalom biztonságos lebonyolítását veszélyezteti a forgalom hálózaton belüli torlódása miatt.

Hivatkozott felperes arra, hogy olyan többlet beruházásokat kellene eszközölni az alperesi határozat alapján, amelyek ésszerűtlenek és indokolatlanok lennének. A határozat végrehajtása súlyos, utólag helyre nem hozható hátránnyal járna felperesre nézve.

Sérelmezte továbbá felperes a határozat azon részét, amely az igazgatási szolgáltatási díjat megosztotta a GTS-Datanet és felperes között, mondván hogy ez a rendelkezés is megalapozatlan.

Alperes a kereset elutasítását kérte, arra hivatkozva hogy a határozat megalapozott volt. Hivatkozott alperes arra, hogy döntését megalapozottan, az alperes Műszaki és Technológiai Elemzések Osztályának munkatársa tanulmánya alapján hozta meg, tehát előzetesen megvizsgálta a kérdés műszaki tartalmát is.

Hivatkozott alperes arra, hogy a felperes által megjelölt műszaki okok nem objektívek, a műszaki elemzés alapján elég szabad kapacitás marad a nyálábokban a GTS-Datanet igényeinek kielégítésére is. Kiemelkedően magas beruházási kihatása alperes határozatának nincs, legalábbis ilyen következményt felperes nem igazolt.

Hivatkozott alperes arra, hogy a határozat elsősorban az együttműködési kötelezettség megsértésén alapul, és nem a MARIO-ra való hivatkozást vette alapul, miután az nem is volt a jogvita tárgya.

A kereset *nem alapos.*

A 277/2003. (XII. 24.) Korm. rendelet (a referencia ajánlatokról hálózati szerződésekről, valamint az ezekkel kapcsolatos eljárások részletes szabályairól) 3. § (1) bekezdés 6. pontja szerint jogosult szolgáltató az az elektronikus hírközlési szolgáltató, amely hálózati szerződéskötést kezdeményező ajánlatot tesz a kötelezett szolgáltatónak, vagy amely referencia ajánlat alapján kezdeményezi szerződés kötését.

A 3. § (1) 11. pontja szerint kötelezett szolgáltató az az elektronikus hírközlési szolgáltató, amelyre nézve az NHH megállapította a szerződéskötési kötelezettség feltételeinek teljesülését, továbbá mely szolgáltatóra jogszabály szerződéskötési kötelezettséget állapított meg, valamint amely szolgáltatóra az NHH vagy jogszabály referencia ajánlat közzétételi kötelezettséget állapított meg.

A 4. § szerint a szolgáltatók az ajánlattétel, a hálózati szerződés megkötése és teljesítése során kötelesek - a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény alapelveit figyelembe véve - jóhiszeműen és az üzleti tisztesség követelményeinek megfelelően eljárni és együttműködni továbbá kötelesek az egyenlő bánásmód követelményét tiszteletben tartani.

A 6. § (3) bekezdése szerint az ajánlat objektív műszaki okok miatt akkor utasítható vissza, ha az ajánlatban megjelölt szolgáltatási igény túlzott terhet ró a kötelezett szolgáltató hálózatára és ezáltal veszélyezteti a működés biztonságát a hálózat egységét.

Az ajánlat elutasításának alapjául szolgáló objektív műszaki okokat megvalósíthatósági vizsgálattal kell igazolni.

A 2003. évi C. tv. (Eht.) 23. §-a szerint a hatóság az e törvényben foglalt eltérésekkel az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. tv. rendelkezései szerint jár el.

Az Áe. 26. § (1) bekezdése szerint a közigazgatási szerv köteles a határozathozatalhoz szükséges tényállást tisztázni. Ha ez a rendelkezésre álló adatok nem elegendők, hivatalból vagy kérelemre bizonyítási eljárást folytat le.

Az Áe. 32. § (2) bekezdése szerint szakértőként az eljáró közigazgatási szerv megfelelő szakértelemmel rendelkező dolgozóját kell az eljárásba bevonni vagy a jogszabályban meghatározott szervet kell megkeresni.

Mindezek alapján a bíróság megállapította, hogy alperes megfelelő módon tárta fel a határozat alapjául szolgáló tényeket.

A határozat hivatkozott a 2005. április 06-án kelt szakvéleményre, részletesen és alaposan elemezte a szóban forgó ajánlattal kapcsolatos műszaki helyzetet, illetve lehetőségeket. Alperes a döntését elsősorban a szakvéleményben foglaltakra alapozta.

A Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a perben felperest terhelte annak bizonyítása, hogy a szakvéleményben foglaltak nem megalapozottak, illetve felperest terhelte annak bizonyítása, hogy olyan objektív műszaki okok állnak fenn, amely miatt az ajánlatban megjelölt szolgáltatási igény túlzott terhet róna felperes hálózatára és ezzel veszélyeztetné a működés biztonságát, a hálózat egységét.

Ezen körülmények fennállását a per során felperes nem bizonyította, erre vonatkozóan bizonyítási indítványt nem terjesztett elő.

E körben felperes csak állított bizonyos következményeket, illetve tényeket, de ezeket felperes a saját előadásán kívül más módon nem támasztotta alá.

Helytállóan hivatkozott alperes arra, hogy az Eht. 130. § (3) bekezdése alapján meghatározott kötöttség nem jelent feltétlen és abszolút kötöttséget, nem jelenti azt, hogy jogszabályváltozás esetén, különösen, ha jogszabály kifejezetten elő is írja, ne lehetne a referencia összekapcsolási ajánlattól eltérni. Ezt a lehetőséget pedig a 277/2003. (XII. 25.) Korm. rendelet kifejezetten megalapozza.

Ugyancsak helytállóan hivatkozott alperes a 73/2004. (IV. 15.) Kormányrendeletre, amelynek 11. § (2) bekezdése szerint a kötelezett szolgáltató és a közvetítő szolgáltató a közvetítőválasztás tekintetében köteles a közöttük fennálló hálózati szerződést a második fejezetben meghatározott eljárás eljárás szerint módosítani.

Alperes a jogszabályok alapján, az Európai Unió által kiadott hírközlési irányelveknek és ajánlásoknak megfelelően hozza meg a döntéseit, alakítja a magyarországi szolgáltató piacot, törekedve a versenyképes állapot kialakítására és fenntartására, illetve arra, hogy a hírközlési piacon a kisebb szolgáltatók is tartósan megjelenhessenek, ne kerüljenek versenyhátrányba a régebbi, monopolhelyzetet élvező JPE szolgáltatókkal szemben.

A közvetítő választás az elektronikus hírközlési piac egyik kiemelt jelentőségű liberalizációs eszköze.

Az alperes által alapul vett szakvélemény a felperes által készített megvalósíthatósági tanulmányon alapul, azt a szakértő a felperes által megadott adatok és tények figyelembe vételével készítette.

A felperes által hivatkozott kiemelkedően magas beruházási kihatást szintén bizonyítania kellett volna felperesnek. Ilyen jellegű beruházások csak azok ésszerűtlen és indokolatlan nagysága esetén vethetik fel az elutasítás jogszerűségét.

Önmagában azon körülmény, hogy a határozat végrehajtásából adódóan esetleg felperesnek beruházásokat kell eszközölnie, vagy kiadásai lesznek, természetesen nem elegendők a határozat megalapozatlanságának bizonyítására.

A liberalizált, a piaci szereplők esélyegyenlőségén alapuló hírközlési piac kialakítása és fenntartása alapvető társadalmi érdek, amely természetesen sok esetben ellentétes egyes szolgáltatók konkrét és veszélyeztetett érdekeivel.

Felperes semmiféle olyan körülményt a per során nem bizonyított, amelyek az elutasítás elfogadható és jogszerű indokául szolgálhatott volna.

Felperesnek - az alperesi szakvéleménnyel szemben - a per során az alábbi konjunktív feltételek fennállását kellett volna bizonyítania az alperes által nem, vagy csak részben elfogadott elutasítási okok körében:

1. olyan objektív műszaki okok mutathatóak ki, amelyek alapján
2. az ajánlatban megjelölt szolgáltatási igény túlzott terhet ró felperes szolgáltató hálózatára és ezáltal
3. veszélybe kerül a működés biztonsága, a hálózat egysége.

Felperes ezen feltételek együttes fennállását nem bizonyította.

Helytállóan állapította meg alperes azt is, hogy a felek közötti jogvitának, és így alperes eljárásának nem tárgya a MARIO felülvizsgálata, illetve az, hogy felperes köteles-e a helyi közvetítőválasztás magasabb szinten, szekunder központban történő megvalósítására.

Miután alperes a GTS-Datanet kérelmének csak részben adott helyt, más vonatkozásban pedig elfogadta a felperes által megjelölt elutasítási okokat - figyelemmel az Eht. 24. §-ában lefektetett alapelvekre, helytállóan döntött az igazgatási szolgáltatási díj megosztásáról.

Mindezek alapján - a fentiekkel kiegészítve a határozatot - a bíróság megállapította, hogy alperes a tényállást megfelelő módon és a szükséges mértékben feltárta, abból okszerű következtetések révén megalapozott és jogszerű döntést hozott.

Az illetékre vonatkozó rendelkezés a Pp. 78. F (1)-én, illetve az 1990. évi XCIII. 43. § (3)-én alapul.

Budapest, 2006. október 04.

**Fővárosi Ítéltábla ítélete II. fokon
(a DH-664-32/2005. sz. ügyben)**

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, a felperesek keresetét elutasította.

Fővárosi Ítéltábla

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. [ ] ügyvéd ([ ]) által képviselt Vodafone Magyarország Mobil Távközlési Rt. (1062 Budapest, Váci út 1-3.) I.r. és a dr. [ ] ügyvéd ([ ]) által képviselt Magyar Telekom Nyrt. (1013 Budapest, Krisztina krt. 55.) II.r. felpereseknek a dr. [ ] jogtanácsos által képviselt Nemzeti Hírközlési Hatóság Tanácsa (1015 Budapest, Ostrom u. 23-25., hiv.szám: DH-664-33/2005.) alperes ellen hírközlési ügyben hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indult perében — amely perbe a Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. [ ] ügyvéd ([ ]) által képviselt Pannon GSM Rt. (2040 Budaörs, Baross u. 165.) az alperes pernyertessége érdekében beavatkozott -, a Fővárosi Bíróság 2006. év február hó 8. napján kelt számú ítélete ellen az I.r. felperes által 50. sorszám alatt, a II.r. felperes által [ ] sorszám alatt előterjesztett és a másodfokú eljárás során [ ] sorszám alatt kiegészített, valamint az alperes által [ ] sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán az alulírott napon – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, a felperesek keresetét teljes egészében elutasítja, egyebekben az elsőfokú ítéletet helyben hagyja.

Kötelezi a felpereseket külön-külön, hogy 15 napon belül fizessenek meg az alperesnek (azaz [ ]) — (azaz [ ]) forint együttes első- és másodfokú perköltséget, valamint az államnak — az illetékügyekben eljáró hatóság külön felhívására — (azaz [ ]) — (azaz [ ]) forint kereseti és (azaz [ ]) – (azaz [ ]) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság az alperes határozatát részben — a rendelkező rész V. számú melléklete tekintetében — kiegészítette és meghatározott részeinek mellőzésével megváltoztatta, megállapította, hogy az V. számú melléklet rendelkezéseit az I. és II. r. felperes vonatkozásában a „beszédcélú hívásvégződtetés UMTS rendszerű harmadik generációs (3G) rádiótávközlési hálózaton„ nagykereskedelmi szolgáltatás tekintetében nem kell alkalmazni, továbbá a határozat második oldal c) pontjaiban előírt és a III. számú mellékletben meghatározott kötelezettségeket az I. és II. r. felperesek tekintetében hatályon kívül helyezte, egyebekben a felperesek keresetét elutasította.

Az alperes az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény (a továbbiakban: *Eht.*) 52-57.§-a alapján

piacmeghatározás, piacelemzés és jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása, valamint a rájuk vonatkozó kötelezettségek előírása során alkalmazandó alapelvekről szóló, módosított 16/2004. (VI.24.) IHM rendelet (a továbbiakban: *IHM rendelet*), a piacmeghatározás, a piacelemzés és a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása, valamint a rájuk vonatkozó kötelezettségek előírása során a hatóság által alkalmazandó alapelvekről (vizsgálati szempontokról) szóló 8001/2004. (IHK.8.) IHM tájékoztató (a továbbiakban: *IHM tájékoztató*) alapján folytatott le piacmeghatározásra, a jelentős piaci erővel rendelkező (a továbbiakban: *JPE*) szolgáltatók azonosítására és kötelezettségek előírására irányuló eljárást.

Ezen eljárás keretében az alperes a 2003. december 31. napján hatályos nyilvántartása szerinti 597 szolgáltató részére, az Eht. 151.§-a alapján adatszolgáltatási kötelezettséget írt elő, valamint megbízta a TÁRKI Rt.-t, aki 2004. május 12-14. között piacutatót végzett. Az alperes Módszertant dolgozott ki, amelyben a piacazonosítás és -elemzés, továbbá a *JPE* szolgáltatók azonosításának és kötelezettségek előírásának elveit rögzítette, és amelyet - a piaci szereplők észrevételezését követően - 2004. július 30. napján közzétett.

Az alperes az eljárása során tett megállapításait, következtetéseit és intézkedéseit tartalmazó határozattervezetét 2004. augusztus 3. napján közzétette a honlapján, melynek indoklásába a még nem véglegesített — de korábbi egyeztetés során vázolt — Módszertan szövege került beépítésre, majd augusztus 4. napján közzétételre került a végleges szövegezésű Módszertant tartalmazó határozattervezet is. Az alperes a közzététel keretében azt a tájékoztatást adta, hogy a közzététel időpontjától (augusztus 3.) számított 20 napon belül lehet a határozattervezetre észrevételt tenni. Ezt a tájékoztatást a 2004. augusztus 18. napján megtartott szóbeli tájékoztatón megismételte. A határozattervezetet a I. és II. r. felperes, valamint az alperesi beavatkozó is 2004. augusztus 23. napján észrevételezte.

Az alperes a Gazdasági Versenyhivatallal (a továbbiakban: *GVH*) mind a piacazonosítás során, mind a *JPE* szolgáltatók meghatározása és kötelezettségek kiszabása tekintetében is konzultált, a határozattervezetet a *GVH* részére megküldte, aki arra 2004. augusztus 23. napján észrevételt tett.

A határozattervezet a Hírközlési Értesítőben 2004. szeptember 10. napján jelent meg.

Ezt követően az alperes 2004. szeptember 22. napján megküldte az Európai Unió Bizottságnak a szolgáltatók észrevételeinek megfelelően pontosított és a szolgáltatók észrevételeire vonatkozó indokollással ellátott határozattervezetét, amelyet egy Lisszabonban 2004. szeptember 1-2-án tartott értekezleten véglegesített és 28 európai ország 2004. júliusi végződtetési adatait tartalmazó IRG dokumentum adatai alapján, a határozat V. számú melléklete tekintetében – az *LRIC* modell előírásokba beépített, majd törölt szabályok helyett – ún. glide-path szabályok

kal egészített ki. Az Európai Bizottság 2004. október 5. napján kiegészítő információt kért a glide-path szabályok tekintetében, majd az alperesi választ követően 2004. október 22. napján arra hívta fel az alperes figyelmét, hogy a kirótt kötelezettségeknek az azonosított probléma jellegén kell alapulniuk és azzal arányosnak és indokoltnak kell lenniük. Hiányolta annak részletes kifejtését, hogy miként jár el az alperes, ha a költségalapú díj a 2004. december 31-i átlagdíjhoz viszonyítottan 10%-nál nagyobb mértékben csökkenne. Az alperes a határozat lényegét tekintve nem tartotta indokoltnak a módosítást, majd 2004. november 29. napján megküldte újabb határozattervezetét az Európai Bizottságnak, melyben már szerepelt - a glide-path szabályokkal kapcsolatosan - az IRG dokumentumra utalás.

Az alperes a 2005. január 17. napján kelt DH-664-33/2005. számú határozatában az IHM rendelet 2.§-ának (2) bekezdése alapján, az 1.számú melléklet 16. pontja alapján a „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” nagykereskedelmi piac vizsgálatából indult ki és megállapította a nagykereskedelmi és a kapcsolódó kiskereskedelmi piac vizsgálata alapján, hogy nincsenek olyan keresleti vagy kínálati helyettesítési lehetőségek, amelyek a vizsgált piac szélesítését indokolnák. Ennek megfelelően szolgáltatási piacként a „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” nagykereskedelmi piacot jelölte, és három elkülönült szolgáltatási piacot határozott meg.

1. Beszédcélú hívásvégződtetés a T-Mobil Távközlési Rt. mobil rádiótelefon-hálózatában
2. Beszédcélú hívásvégződtetés a Pannon GSM Távközlési Rt. mobil rádiótelefon-hálózatában
3. Beszédcélú hívásvégződtetés a Vodafone Magyarország Mobil Távközlési Rt. mobil rádiótelefon-hálózatában.

Az alperes megállapította, hogy a „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” piac esetében a földrajzi piac a Magyar Köztársaság területe.

Az alperes a piacok vizsgálata során a CCP-elv (azaz a hívó fél fizet-elv) érvényesülését állapította meg, továbbá azt, hogy a végződtetési piacon a vásárló szolgáltatók kiszolgáltató helyzetben vannak, a helyettesíthetőség hiánya miatt a keresleti oldalról nyomás nem nehezedik a hívást végződtető mobil szolgáltatókra. A kínálati kiskereskedelmi helyettesíthetőség körében a visszahívást, az SMS küldést, a helyhez kötött telefonra irányuló hívást, és a mobil hálózaton belüli (on-net) hívást vizsgálata, míg a kínálati nagykereskedelmi piacon a szolgáltatók helyzetét. Rögzítette, hogy a vizsgált piac szélesítését nem indokolták a keresleti és kínálati helyettesítési lehetőségek. A strukturális és jogi, adminisztratív természetű piacra lépési korlátok, a tartós piacra lépési korlátok, valamint a szolgáltatók saját hálózatában fennálló szolgáltatói kizárólagossága, és a versenyjogi eszközök elégtelensége miatt mindhárom piacot érintett piacnak minősítette. Az érintett

piacok elemzése és vizsgálatát követően az alperes megállapította, hogy

1. „Beszédcélú hívásvégződtetés a T-Mobil Magyarország Távközlési Rt. mobil rádiótelefon-hálózatában a Magyar Köztársaság területén” nagykereskedelmi piacon a T-Mobil Magyarország Távközlési Rt. jelentős piaci erejű szereplő.
2. „Beszédcélú hívásvégződtetés a Pannon GSM Távközlési Rt. mobil rádiótelefon-hálózatában a Magyar Köztársaság területén” nagykereskedelmi piacon a Pannon GSM Távközlési Rt. jelentős piaci erejű szereplő.
3. „Beszédcélú hívásvégződtetés a Vodafone Magyarország Távközlési Rt. mobil rádiótelefon-hálózatában a Magyar Köztársaság területén” nagykereskedelmi piacon a Vodafone Magyarország Távközlési Rt. jelentős piaci erejű szereplő.

Az alperes az érintett piac és a JPE szolgáltatók fentiek szerinti azonosítását követően mindhárom elkülönült piac önálló JPE szolgáltatójára kötelezettségeket rótt ki az alábbiak szerint:

1. Az Eht. 106.§-a szerinti hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettség teljesítése érdekében előírta a szolgáltatóknak, hogy indokolatlanul nem vonhatják vissza a szolgáltatásaikhoz, illetve eszközeikhez korábban biztosított hozzáférést, továbbá gazdaságilag és műszakilag indokolt ajánlat esetén kötelesek a hálózatukat más elektronikus hírközlési szolgáltatók hálózatával összekapcsolni, illetve csatlakoztatni. Ennek során a 277/2003. (XII.24.) Korm. rendelet szabályainak alkalmazását írta elő (I. számú melléklet).
2. Az Eht. 102.§-a alapján az átláthatóság körében azt a kötelezettséget róta a szolgáltatókra, hogy a „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” nagykereskedelmi szolgáltatás csúcsidejű és csúcsidőn kívüli díját honlapjukon hozzák nyilvánosságra a költségalapú díj jóváhagyását, vagy megállapítását követő 15 napon belül, ezt követő változás esetén a változást 30 nappal megelőzően (II. számú melléklet).
3. Az Eht. 104.§-a alapján az egyenlő elbánás kötelezettségének keretében az alperes rögzítette, hogy a szolgáltatók nem tehetnek különbséget a „Beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” nagykereskedelmi szolgáltatás csúcsidejű és csúcsidőn kívüli díjai tekintetében a szolgáltatást igénybe vevő különböző elektronikus hírközlési szolgáltatók között (III. számú melléklet).
4. Az Eht. 105.§-a alapján kirótt számvetési szétválasztási kötelezettséget az alperes – határidő tűzése mellett – az elektronikus hírközlési tevékenység elkülönítéséről, valamint az elektronikus hírközlési szolgáltatók számvetési nyilvántartásai elkülönített vezetésének részletes szabályairól szóló 19/2003. (XII.27.) IHM rendelet és e rendelet 4.§-ának (1) bekezdésében adott felhatalmazásra figyelemmel a határozatban megállapított eltérésekkel rendelte teljesíteni (IV. számú melléklet).

5. Az Eht. 108.§-a alapján a költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége kötelezettség körében az alperes rögzítette, hogy a szolgáltatók a „Beszédcélú hívásvégződés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” nagykereskedelmi szolgáltatást költségalapú díjak ellenében kötelesek nyújtani. A költségalapú díjakat az V. számú mellékletben meghatározott LRIC költségszámítási módszer alkalmazásával kötelesek kialakítani és azt a határozat kézhez vételétől számított 60 napon belül kötelesek jóváhagyásra bemutatni. Előírta az alperes a szolgáltatók részére a díjak költségalapúságának és a határozatban foglalt költségszámítási módszertan szerinti kialakításának igazolását. Rögzítette, hogy ha a módszertan szerint kiszámított költségalapú átlagdíj a 2004. december 31-i átlagdíjhoz viszonyítva 10%-nál nagyobb mértékű díjcsökkenést eredményezne, az alperes a költségalapú díj alkalmazását hosszabb időszak alatt, a költségalapú díjakhoz fokozatosan közelítve írja elő, míg 10%-ot meghaladó díjcsökkenés esetén az alperes 10%-os díjcsökkenést ír elő azzal, hogy a megállapított díj a magyarországi mobil szolgáltatók közül ugyanazon időszakra megállapított/elfogadott legalacsonyabb végződési átlagdíjat 20%-nál nagyobb mértékben nem haladhatja meg. Kimondta, hogy ha 20%-ot meghaladó díjcsökkenést eredményezne, akkor meghatározza, hogy a csökkenést hány év alatt és évenként milyen mértékben kell elérni úgy, hogy az első díjcsökkenés mértéke ne haladja meg a 10%-ot, azzal, hogy a megállapított díj a magyarországi mobil szolgáltatók közül ugyanazon időszakra megállapított/elfogadott legalacsonyabb végződési átlagdíjat 20%-nál nagyobb mértékben nem haladhatja meg. Kötelezte a szolgáltatókat a 2004. december 31. napján alkalmazott átlagdíj megadására, rögzítve annak számítási módját. Utalt arra az alperes, hogy ha a szolgáltató nem nyújtja be a költségalapú díjait, vagy a kérelem hiányos, nem bírálható el, az esetleges hiánypótlás pedig nem vezet eredményre, továbbá ha a kötelezett szolgáltató által kialakított díj nem felel meg az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályoknak, akkor az Eht. 108.§-ának (5) bekezdése alapján dönt. Előírta az alperes, hogy a jóváhagyott, vagy megállapított díjat a határozat kézhezvételtől számított 120 napon belül kötelesek a szolgáltatók alkalmazni. Az alperes az V. számú mellékletben a kötelezettség teljesítésére meghatározott LRIC költségszámítási módszert, az alkalmazandó elveket és formákat rögzítette.

A kötelezettségek meghatározása során az alperes figyelembe vette, hogy azoknak a végződési piacon uralkodó versenyhiány lehetséges következményeit (túlzó árak) kell megelőzniük/orvosolniuk, a feltárt versenyt korlátozó akadályok által indokoltak és azokkal arányosnak kell lenniük, továbbá a legteljesebb mértékben alkalmazkodniuk kell a meghatározott piac sajátosságaihoz.

Az alperes a versenyproblémát abban látta, hogy a mobil rádiótelefon szolgáltatóknak lehetőségük van arra,

hogy a végződési díjaikat a versenytársaktól, a vevőtől, és végső soron a fogyasztóktól nagymértékben függetlenül állapítsák meg, azaz végződési díjaik túlzó mértékűek lehetnek. Versenytorzító hatásként értékelte a magas helyhez kötött-mobil kiskereskedelmi díjak kialakulását, továbbá a szolgáltatók közötti költségviszonyok által nem indokolt jövedelemátcsoportosításokat. Rögzítette, hogy a gazdasági erőfölényből fakadó lehetséges piaci torzulások mindegyike a végződési díjak szintjén keresztül jelentkezik, ezért indokoltnak látta a végződési díjak kompetitív (egymás hatását korlátozó) szintre csökkentését.

Véleménye szerint az átláthatóság a végződési díjak nyilvánosságra hozatalát jelenti, amely egyben segíti a versenyellenes magatartásformák átláthatóságát is. Rámutatott arra, hogy a szabályozás az átlagár átláthatóságát biztosítja, és a szolgáltatók bizonyos fokú szabadsághoz jutnak a csúcsidejű és csúcsidőn kívüli díjak megállapításában, ezért szükséges ezen díjak megismerhetőségének biztosítása is.

Az egyenlő elbánás körében – az ex ante szabályozás keretében – írt elő kötelezést az alperes, és a csúcsidejű és csúcsidőn kívüli díjak tekintetében a végződési szolgáltatást igénybevevők közötti diszkriminációmentesség érdekében találta azt indokoltnak annak ellenére, hogy tapasztalatai szerint ilyen különbségtétel nem volt a piacon.

A számviteli szétválasztási kötelezettség alperes szerint a kiskereskedelmi és a nagykereskedelmi tevékenység elkülönített kezelését jelenti, amely átláthatóvá teszi az egyes szolgáltatásokkal (jelen esetben a végződéssel) kapcsolatos költségeket, bevételeket, ráfordításokat, így módon támogatja a költségalapú ár kialakítását és ellenőrzését.

A hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezést azért tartotta indokoltnak, mert meglátása szerint a díjak csökkenése a mobilszolgáltatók gazdasági ösztönzőségének csökkenését is eredményezi, így fennáll a lehetősége annak, hogy az összekapcsolási igénnyel jelentkező új távközlési szolgáltatót elutasítson. Az elzárkozás a versenytársak és a fogyasztók érdekeit sértően, melyet alperes védeni kívánt.

A költségalapúság és díjak ellenőrizhetőségének kapcsán az alperes arra mutatott rá, hogy a piacelemzés a hatékony verseny hiányát tárta fel, ennek következtében az érintett szolgáltatók indokolatlanul magas díjakat alkalmazhatnak. E kötelezés az árszabályozás eszköze, amely közvetlenül képes a végződési díjak szintjét befolyásolni. A megadott módszertan (LRIC) a kompetitív szint meghatározásának nemzetközileg elismert és alkalmazott módszere, amely megadott közgazdasági alapelvekre épül. E módszertan alapjait az Európai Közösség dokumentumai rakták le, annak részletszabályait azonban a nemzeti hatóságok feladata meghatározni. Utalt e körben a 2002. év óta szerzett tapasztalatokra, amelyek indokolták a szabályozás részeinek pontosítását. A glide-path szabály alkalmazására a szolgáltatók érdekeinek figyelembe vételével látott lehetőséget, rögzítve az első évben elvárt csök-

kentés maximumát (10 %), továbbá a legalacsonyabb és legmagasabb végződtetési díj közötti különbség maximumát (20%). Ez utóbbi két érték meghatározásakor az alperes utalt a szakmai szabályokra és a nemzetközi tapasztalatokra.

A határozatában alperes ismertette a GVH-val történő együttműködés lépéseit, a GVH észrevételeit és az arra adott alperesi válaszokat. A két hatóság az ügyfélfogalom (hírközlési ügyekben történő) értelmezésében nem értett egyet.

A határozatában az alperes részletesen ismertette a felperesek és az alperesi beavatkozó közigazgatási eljárás során tett észrevételeit és az arra adott hatósági válaszokat.

Az I.r. felperes elsődlegesen a határozat hatályon kívül helyezését kérte. Másodlagosan a határozat megváltoztatását és ezen belül elsődlegesen azt, hogy a bíróság rá nézve ne határozza meg elkülönült érintett piacként a „beszédcelű hívásvégződtetés a Vodafone Magyarország Mobil Távközlési Rt. mobil rádiótelefon-hálózatában a Magyar Köztársaság területén” megnevezésű piacot, illetőleg másodlagosan azt, hogy ne azonosítsa őt JPE-ként. A megváltoztatás keretében harmadlagosan az átláthatóság, a számviteli szétválasztási kötelezettség, a költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége körében előírt kötelezettsége mellőzését kérte, míg az egyenlő elbánás kötelezettségének az Eht. 104.§-ának (2) bekezdés a) pontja szerinti módosítást. Negyedlegesen a kirótt kötelezettségek korlátozását kérte a második generációs mobil végződtetési szolgáltatásaira és a határozat alkalmazhatóságának kizárását a harmadik generációs mobil végződtetési szolgáltatások (UMTS) tekintetében. A kötelezettségek alkalmazásának korlátozását is kérte a vezetékes-mobil irányú végződtetési szolgáltatásokra, és azok kizárását a mobil-mobil irányú végződtetési szolgáltatások tekintetében. A költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége körében írt kötelezettségek törlésének esetére az I.r. felperes vállalta, hogy a 2004. december 31-én zárult naptári évre elfogadott vagy megállapított legalacsonyabb mobil végződtetési átlagdíj 40%-ánál nagyobb mértékben azt nem haladják majd meg a végződtetési díjai. Ötödlegesen a határozat V. számú mellékletében foglalt 20% eltérésre vonatkozó szabály jogsértő voltának megállapítását és a V. számú melléklet hatályon kívül helyezését kérte. A harmad, negyed, ötödleges kereseti kérelme elfogadása esetén a határozat kiegészítését kérte azzal, hogy a határozat időbeli hatálya 2006. január 1. napjáig terjed.

Az I.r. felperes 2006. január 27-én előterjesztett kereseti kérelmében a hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettségek előírását is vitatta. Kereseti kérelmének elfogadása esetén a határozat megváltoztatását akár mindhárom szolgáltatóra nézve is kérte.

A II.r. felperes elsődlegesen az alperesi határozat rá vonatkozó részeinek hatályon kívül helyezését kérte. Másodlagos kereseti kérelme szerint pedig a határozat megváltoztatását kérte - az átláthatóság körében előírt kötelezettségek módosítása mellett és annak kivételével - valamennyi kötelezettség törlése mellett. Csatlakozott az

I.r. felperes azon kereseti kérelméhez, hogy a határozat megváltoztatása mindhárom szolgáltatóra nézve történjen, továbbá az UMTS szolgáltatás tekintetében is elfogadta az I.r. felperes álláspontját. 2005. szeptember 14. napján módosított keresetében a II. r. felperes az érintett piac és a jelentős piaci erejüként történő azonosítását nem vitatta.

Az I. és II.r. felperes egyezően állította, hogy az alperes az eljárása során az érdekeltekkel való egyeztetés szabályait megsértette, így az Eht. 36.§-ában, 188.§-ának 69. pontjában, a 65.§-ának (1) bekezdésében, a 24.§-ának különösen g) és i) pontjában foglaltakat, illetőleg az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény (a továbbiakban: Áe.) 2.§-ának (6) bekezdésében írt rendelkezéseket figyelmen kívül hagyva járt el. A jogsértést abban látták, hogy az alperes téves tájékoztatást adott az észrevételezési határidő tekintetében, korlátozva ezzel a jogaik gyakorlását, az Európai Bizottságnak megküldött határozattervezet pedig nem egyezett a véleményezésre kiadott határozattervezettel és számos olyan határozattervezetet alkotott meg, amelyekben eszközölt változások nem, és nem kizárólag az érdekeltek észrevételén alapultak. Az ügy érdemére kiható szabálysértésként értékelték, hogy a határozattervezetek olyan lényegesen eltértek egymástól, hogy az arra vonatkozó észrevételezési jogokkal lényegileg nem tudtak élni, a koncepcióváltással kapcsolatosan észrevételeiket nem tudták érvényre juttatni, így jogorvoslati jogukban is korlátozva voltak. Kifogásolták azt is, hogy a határozattervezettel egyidejűleg az előkészítő iratokat, így p1. a TÁRKI tanulmányt, a GVH álláspontját, és a 28 országra vonatkozó elemzést nem ismerhették meg, arra vonatkozóan észrevételezési jogukkal sem élhettek. A II.r. felperes sérelmezte, hogy a határozattervezetekből a konkrét adatok és ábrák nem voltak megismerhetők, így ezekre észrevétel sem volt tehető. Az I.r. felperes a 2004. augusztus 12-én és 18-án megtartott egyeztetéssel kapcsolatosan előadta, hogy az nem tekinthető tényleges vitának, hiszen a 2004. augusztus 23-i észrevételezési határidő lejárt előtt a szóbeli tárgyalásokon a felek nem ismerhették meg egymás álláspontját, és a szóbeli tárgyalások nem szolgálták azt a célt, hogy érdemi vita zajlódjon le a felek között. A tájékoztatási kötelezettség sérelmeként értékelte II.r. felperes azt, hogy az észrevételezési határidőről tévesen tájékoztatta őket az alperes. A GVH-val való együttműködés szabályainak megsértése tekintetében az Eht. 20.§-ának (1) bekezdés a-c) pontjára, illetőleg 20.§-ának (2) bekezdésére utaltak. Állították, hogy az alperes a tényfeltárási és indokolási kötelezettségének megsértésével hozta meg határozatát, hiszen a rendelkező rész és az indokolási rész aránya nem megfelelő, a konkrét adatok, ábrák a határozatból hiányoztak és az iratbetekintés során sem voltak megismerhetők, illetőleg a TÁRKI tanulmány megismerésében is akadályozottak voltak. Ez utóbbival kapcsolatosan kifejtették, hogy nem volt lehetőségük a szakértő személyére, illetőleg a hozzá intézett kérdésekre nézve észrevételt tenni, mely sértette az Áe. 2.§-ának (6)

bekezdésében, 32.§-ának (2) bekezdésében, 33.§-ának (4) bekezdésében és 36.§-ának (3) bekezdésében foglaltakat. Az I.r. felperes mindvégig vitatta, hogy az alperes tényleges piacelemzést és piac meghatározást végzett volna. Kifogásolták, hogy a határozat nem tartalmazta az alkalmazhatóságának végső időpontját, mely az Eht. 44.§-ának (5) bekezdését sérti. Hivatkoztak arra is, hogy az alperes nem 2004. szeptember 1-jéig hozta meg határozatát, hanem 2005. január 17-én, de a határidő meghosszabbításáról nem tájékoztatta őket, és a felperesi kötelezettségekre rövid határidőt biztosított (költségmodell elkészítése).

Az anyagi jogi szabálysértések körében a piacelemzés és meghatározás elmaradását állították. Vitatták azt, hogy a hívásvégződtetést elkülönült piacként lehetne definiálni, ezt módszertanilag indokolatlannak tartották, és állították, hogy ezt a szolgáltatást izoláltan nem lehet nyújtani. Az alperesi megállapítással szemben arra utaltak, hogy a hívásvégződtetésről szóló szerződések kölcsönösek, és a szabad díjstruktúrában jelentős alku erő érvényesül. Utaltak arra, hogy két mobilszolgáltató díjai hatóságilag kötöttek, így nem a piac sajátosságai határozzák meg ezeket a végződtetési díjakat. A továbbiakban állították, hogy a szolgáltatók általi árazás nem alkalmas a versenytársak kiszorítására. A piacmeghatározást nem tartották az uniós iránymutatásnak és az alperes módszertanának megfelelőnek figyelemmel arra, hogy az ajánlott hipotetikus monopolista tesztet az alperes nem végezte el. Állították, hogy a végződtetési díj megállapításával a szolgáltató nem képes a fogyasztók megkárosítására és a versenytársak kiszorítására. A keresleti oldal elemzését adó TÁRKI tanulmányból felperesek állítása szerint az alperes határozatában nem idézte azokat a részeket, amelyek épp az ő érveiket támasztják alá. E körben utaltak arra, hogy a fogyasztót az alperes által bemutatottaktól eltérően érdekli, hogy őt milyen költséggel lehet hívni, azaz érzékeny a fogyasztó a hívó fél költségeire. A helyettesítés lehetőségeinek vizsgálatát sem tartották megfelelőnek, vitatták, hogy ez egy gyorsan változó piac lenne. A piacmeghatározás esetleges elfogadása mellett nem vitatták jelentős piaci erejükénti azonosításukat és állították, hogy az erős vevői oldalra figyelemmel nem alakíthatják ki a vevőktől függetlenül az áraikat. Az I. és II.r. felperes kiemelten hivatkozott arra, hogy a határozat nem alapozza meg azt a hatósági álláspontot, hogy a végződtetési díjak magasak, ezt nem találták igazoltnak sem a csúcsidős, sem a csúcsidőn kívüli díjak tekintetében. Azt sem látták bizonyítottnak, hogy a végződtetési díjak negatív hatással vannak a kiskereskedelmi piacra és a fogyasztók által érzékelt árak emelkedéséhez vezetnek. A II.r. felperes álláspontja az volt, hogy nem a gazdasági erőfölény a piactorzító hatású, hanem az azzal való visszaélés. Az I.r. felperes szerint nem igazolta az alperes kellően, hogy a helyhez kötött—mobil kiskereskedelmi díjak magasak, és azt sem, hogy ez a végződtetési díjnak köszönhető. Kiemelte, hogy a vezetékes szolgáltatók díjainak, illetőleg árpolitikájának a figyelembevételére és vizsgálatára nem került sor. Bizonyítatlannak ta-

lálta az indokolatlan jövedelemátcsoportosítással kapcsolatos megállapításokat, illetőleg a határozat tárgyi hatályát is jogsértőnek tekintette, hiszen olyan szolgáltatásokra is kirótt kötelezettségeket az alperes, amikre ez nem volt indokolt (UMTS szolgáltatás).

Az alperes által előírt kötelezettségekkel kapcsolatosan a hozzáféréssel és összekapcsolással összefüggően előírt kötelezettség tekintetében kiemelték, hogy nem tárt fel az alperes versenytorzító akadályt, már pedig ezáltal nem indokolt és nem arányos a megállapított kötelezés. Az átláthatóság tekintetében írtakat az elérni kívánt cél szempontjából alkalmatlannak és betarthatatlannak tekintették. Az egyenlő elbánás tekintetében írtakat pedig az Eht. 104.§-ának (1) és (2) bekezdésével és a 108.§-ának (1) bekezdésével ellentétesnek, azzal összeegyeztethetetlennek és szigorúbb követelményt állítónak minősítették. Utaltak arra, hogy a határozat belső logikájával ellentétes ennek a kötelezettségnek az előírása, ezért az aránytalan és indokolatlan. A számviteli szétválasztási kötelezettséggel kapcsolatosan azt indokolatlannak, célszerűtlennek, felesleges és többletköltséget okozónak minősítették. Változatlanul állították, hogy a díjak jóváhagyása, így a díjak alkalmazásának kötelezettsége a határidő szempontjából korábbi, mint a számviteli szétválasztási kötelezettség körében előírtak végrehajtása, ezért ennek egy határozatban történő szerepeltetése nem megfelelő. A költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége tekintetében előírtakat a versenyproblémához nem igazodónak tekintették, állították, hogy az alkalmatlan a cél elérésére, mert a vezetékes szolgáltatók kötelezettségének hiányában a vezetékes-mobil irányban indított hívások ára nem fog csökkenni, és tévesnek tartották e körben a 3/2002. (I.21.) MeHVM. rendelet 18.§-ának (2) bekezdésére történő hivatkozást is. A költségmodell benyújtásának és a költségalapú díjak bevezetésének együttes időpontját az Eht. 10.§-ának (1) bekezdés g) pontjába ütközőnek találták. Az alkalmazott díjak tekintetében kifogásolták, hogy arról a határozat nem tartalmaz rendelkezést (kompetitív árszint), kizárólag a költségmodell alapján lehet azt megállapítani, amely külön eljárás része. Változatlanul állították, hogy az alperes nem írhatta volna elő a költségalapú díjak alkalmazhatóságának kötelezettségét az Eht. 108.§ (1) bekezdés alapján, különösen a b) pont szerinti kötelezéssel együtt. A költségalapú díj alkalmazását idő előttinek találták, és az Eht. 52.§-ának (1) és 54.§-ának (1) bekezdésébe ütközőnek, mivel az alperesnek nincsen hatásköre a költségszámítási szabályok megalkotására, hiszen az Eht. 182.§-ának (4) bekezdés f) pontja az informatikai és hírközlési miniszter hatáskörébe utalja azt. A költségszámítási modellre vonatkozó eltérő szabályok megalkotását biztosító hatáskör esetén is vitatták annak helytállóságát, állítva, hogy elégtelen és megkérdőjelezhető rendelkezéseket tartalmaz az V. számú melléklet és az előírtakat maga alperes sem tudja ellenőrizni. Elfogadhatatlannak tartották a határozat időbeli hatályát és azt, hogy további évekre is rendelkezett fokozatosan a díj csökkentés részletszabályairól. Az Euró-

pai Bizottság e körben tett észrevételének indokolatlan mellőzésére is utaltak. Hiányolták a módszertan részletes szabályainak nyilvánosságra hozatalát. A V. számú melléklet 6. és 7. bekezdésének értelmetlen és pontatlan szövegezésére hivatkoztak és a 20%-os szabály diszkriminatív jellegére utalt I. r. felperes, amelyet önmagában is önkényesen meghatározottnak tekintettek. A 20%-os szabály alkalmazhatósága tekintetében I. és II. r. felperes egymással ellentétes érveket vonultatott fel, az I. r. felperes kevesellte, a II. r. felperes sokallta az eltérés mértékét. A határozat kézbesítésének jogszerűségét is vitatták, mivel abból a felhasznált adatokat nem ismerhették meg.

Az alperes a keresetek elutasítását kérte. Állította, hogy a piacazonosítás, piacmeghatározás, és a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása körében a jogszabályi rendelkezésekre figyelemmel járt el. A felperesek eljárásjogi kifogásait teljes egészében elvetette és állította, hogy nem követett el olyan eljárásjogi hibát, amely az ügy érdemére kiható lenne. Tévesnek tartotta a tájékoztatási kötelezettség körében terhére róttakat és hivatkozott arra, hogy az egyeztetési eljárás keretében a törvényi előírásokat szem előtt tartva az érdekeltek észrevételét beszerezte, a GVH-val szorosan együttműködött, a határozat tervezetét pedig két ízben is megküldte az Európai Bizottságnak. Vitatta, hogy tévesen tájékoztatta volna a feleket az észrevételezési határidő körében, illetőleg nem értett egyet azzal, hogy a tényfeltárási és indokolási kötelezettségének ne tett volna eleget. E körben utalt az ex ante szabályozás sajátosságaira, amely felperesi állásponttól eltérően azt jelenti, hogy nem kell versenytorzulást bizonyítani, elegendő csupán a gazdasági erőfölény által teremtett helyzetben a lehetséges versenyproblémát azonosítani, és ennek elkerülését célzó szabályozást alkotni. Utalt arra, hogy a hírközlési piac egy állandó szabályozást igénylő piac, ahol nem lehet tárgya a vizsgálatnak a piaci erővel való visszaélés ténye, hiszen teljesen más irányú a vizsgálódása, mint a versenyfelügyeleti eljárás keretében. A határozat megalapozottsága tekintetében utalt az adatkérés során szerzett információkra, a TÁRKI által készített tanulmányban foglaltakra, továbbá a nemzetközi tapasztalatokra. A felperesektől eltérően az egyeztetési kötelezettséget nem azonosította azzal, hogy az alperes köteles lenne valamennyi észrevételt a határozattervezetébe és annak végső változatába beépíteni. Ezt a folyamatot az adatgyűjtés és tényfeltárási részeként értékelte, rámutatva arra, hogy nincsen jogszabályi kötelezés az érdekeltek észrevételeinek kötelező beépítésére, illetőleg arra nézve, hogy a hatóság az egyeztetési eljárás során ne módosíthatson a határozat tervezetén. A piacmeghatározás, piacelemzés és jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók azonosítása körében utalt arra, hogy a felperesek egyetlen egy olyan konkrét jogszabályhelyet nem jelöltek meg, amelyet a határozat sértene. Ismételt utalt arra, hogy az alperes feladata az volt, hogy a feltárt erőfölényes helyzetet lehetséges következményeit elhárítsa. Ilyen lehetséges következményként azonosította a végződtetési díjak túlzó, kom-

petitív árszint feletti voltát. E helyzet megfelelő orvoslásának tartotta a költségalapú díjak bevezetését, illetőleg a díjak ellenőrizhetőségével kapcsolatos kötelezettségek előírását. Ehhez tartozó kötelezettségnek minősítette a számviteli szétválasztási kötelezettséget, mint támogató kötelezést. A hozzáférési és összekapcsolási kötelezettség, az átláthatóság, és az együttműködési kötelezettség körében előírtakat is a feltárt versenyproblémához igazodó, arányos és indokolt kötelezésnek tartotta. Utalt arra, hogy a felperesek sem eljárásjogi, sem anyagi jogi kifogásaikat érdemben alátámasztani nem tudták. A költségszámítási modell tekintetében utalt arra, hogy az LRIC költségszámítási modell egy nemzetközileg elfogadott modell, amelynek sajátos szabályait a nemzeti hatóságok alakítják ki és ezt a cél szolgálta a határozat V. számú mellékletében foglalt külön szabályozás, amely egyébként egy utóbbi külön eljárás részét képezi majd. A glidepath szabály alkalmazását a felperesek szempontjából kedvezőnek ítélte. A legalacsonyabb és legmagasabb végződtetési díj közötti 20%-os elérést megengedhetőségét pedig az európai tapasztalatokra és az ott fellelhető eltérésekre alapítottnak találta igazoltnak.

Az alperesi beavatkozó a perben érdemi nyilatkozatot nem tett.

Az elsőfokú bíróság a 2006. február 8. napján kelt 45. sorszámu ítéletével az alperes DH-664-32(helyesen 33)/2005. számú határozatát az alábbiak szerint és részben megváltoztatta:

Az elsőfokú bíróság a határozat rendelkező részének V. számú melléklete harmadik bekezdésében foglalt kötelezettségeket az alábbival *egészítette ki* az I. és II. r. felperes vonatkozásában:

„A költségalapú díjat, a kötelezett szolgáltató, a jóváhagyásra irányuló eljárásban hozott érdemi határozatban megállapított időponttól köteles alkalmazni.”

A határozat rendelkező részének V. számú mellékletében foglalt alábbi rendelkezéseit *hatályon kívül helyezte*:

„A szolgáltató köteles a Tanács számára bizonyítani, hogy az általa kiszámított díjak költségalapúak és azokat a jelen mellékletben meghatározott költségszámítási módszertan szerint alakította ki.

Amennyiben a kötelezett szolgáltató költségalapú végződtetési díjai megfelelnek az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályoknak, a Tanács jóváhagyja azokat.” (V. számú melléklet, határozat 24. oldal 4. bekezdés)

„Ha a meghatározott módszertan szerint kiszámított, költségalapú átlagdíj a 2004. december 31-i átlagdíjhoz viszonyítva 10%-nál nagyobb díjcsökkentést eredményezne, a Tanács a költségalapú díjak alkalmazását hosszabb időszak alatt, a költségalapú díjakhoz fokozatosan közelítve írja elő.” (5. bekezdés)

„Amennyiben a költségalapú végződtetési átlagdíj a kötelezett szolgáltatónál a 2004. december 31-i átlagdíjhoz képest 10%-ot meghaladó díjcsökkenést eredményezne, a Tanács 10% díjcsökkenést ír elő, azzal a megkötéssel, hogy a megállapított díj a magyarországi mobil szol-

gáltatók közül ugyanazon időszakra megállapított/elfogadott legalacsonyabb végződtetési átlagdíjat 20%-nál nagyobb mértékben nem haladhatja meg.” (6. bekezdés)

„Amennyiben a költségalapú végződtetési átlagdíj a kötelezett szolgáltatónál a 2004. december 31-i átlagdíjhoz képest 20%-ot meghaladó díjcsökkenést eredményezne, a Tanács meghatározza, hogy a csökkenést hány év alatt és évenként milyen mértékben kell elérni, úgy, hogy az első díjcsökkenés mértéke nem haladja meg a 10%-ot, azzal a megkötéssel, hogy a megállapított díj a magyarországi mobil szolgáltatók közül ugyanazon időszakra megállapított/elfogadott legalacsonyabb végződtetési átlagdíjat 20%-nál nagyobb mértékben nem haladhatja meg. Amennyiben az Eht. 44.§ (5) és az Eht. 57.§ (1) bekezdése szerinti időpontokban elvégzett új piacelemzés új körülményeket nem tár fel, akkor a Tanács a fent megállapítottak szerint jár el.” (7. bekezdés)

„Amennyiben a kötelezett szolgáltató nem nyújtja be a Tanácshoz költségalapú díjait, vagy a benyújtott kérelem hiányos, nem bírálható el és a Tanács által elrendelt hiánypótlás sem vezetett eredményre, továbbá ha a kötelezett szolgáltató által kialakított díj nem felel meg az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályoknak, a Tanács a szolgáltató által alkalmazandó díjak tekintetében az Eht. 108.§ (5) bekezdésben foglaltak szerint dönt.” (9. bekezdés)

A határozat rendelkező részének V. számú mellékletében foglalt alábbi rendelkezést az I. és II. r. felperesek vonatkozásában hatályon kívül helyezte:

„A Tanács által jóváhagyott, vagy megállapított díjat a kötelezett szolgáltató a jelen határozat kézhezvételétől számított 120 nap elteltét követő naptól köteles alkalmazni.” (10. bekezdés)

Az elsőfokú bíróság az V. számú melléklet egyéb rendelkezéseit nem érintette. (1., 2., 3., 8., 11. bekezdés, valamint A-F pont)

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az V. számú melléklet rendelkezéseit az I. és II. r. felperes vonatkozásában a „beszédcélú hívásvégződtetés UMTS rendszerű harmadik generációs (3G) rádiótávközlési hálózaton, nagykereskedelmi szolgáltatás tekintetében nem kell alkalmazni.

A határozat második oldal c) pontjaiban előírt és a III. számú mellékletben meghatározott kötelezettségekre vonatkozó rendelkezéseket az I. és II. r. felperes vonatkozásában hatályon kívül helyezte.

Az elsőfokú bíróság egyebekben a felperesek keresetét elutasította.

Az ítélet indokolásában megállapította, hogy az alperes megsértette az Eht. 36.§-a szerinti egyeztetési kötelezettséget, az Eht. 65.§-ának (1) bekezdés b) pontját és az Áe. 2.§-ának (6) bekezdését. Ezen belül az ügy érdemére kiható és a bírósági eljárásban nem orvosolható jogszabálysértést abban látta, hogy az ún. glide-path szabályokat és azok részbeni indokolását az alperes utólag úgy illesztette be a határozattervezetbe, illetve a végleges határozatba,

hogy az a közzétett határozattervezetben nem szerepelt, arra a felperesek észrevételét nem terjeszthették elő.

Az elsőfokú bíróság nem értett egyet az Eht. 188.§-ának 69. pontjának, azaz a közzététel szabályainak megsértésével kapcsolatos hivatkozásokkal és arra utalt, hogy a határidővel kapcsolatos tájékoztatás nem jelenti az egész határozat tekintetében az észrevételezési jog korlátozását. E körben kiemelte, hogy e hivatkozások akkor lennének perdöntőek, ha az alperes a határidőben benyújtott észrevételeket nem vonta volna vizsgálat alá, ilyen azonban nem volt. Nem fogadta el az Eht. 24. §-ának g) és i) pontjára történő hivatkozást, továbbá a tájékoztatási kötelezettség megsértését sem állapította meg. Megállapította azonban az Eht. 65.§-ának (1) bekezdésének megsértését azzal, hogy az Európai Bizottságnak és a társhatóságoknak nem az érdekeltekkel történő egyeztetést követően küldte meg az alperes a határozattervezetét. Ezt azonban – az utólagos észrevételek hiányára figyelemmel – nem tartotta az ügy érdemére kiható szabályszegésnek. Az előkészítő anyagok – különösen a TÁRKI tanulmány – közzétételének hiányát is jogszabálysértésként értékelte, de szintén nem tekintette – az iratbetekintési jog gyakorolhatósága miatt – az ügy érdemére kihatónak. Rámutatott arra, hogy az I. r. felperes az irathozzáféréseinek akadályozását nem bizonyította. A GVH-val történő együttműködést megfelelőnek találta. Nem osztotta a felperesek azon álláspontját, hogy az alperes a piacazonosítás és piacelemzés körében tényfeltárási és indokolási kötelezettségének ne tett volna eleget. Megállapította, hogy a határozat valóban nem tartalmazott bizonyos üzleti titok körébe tartozó adatokat, de ezt jogszerű eljárásnak tekintette. A konkrét adatok hiányát – azok iratok közötti fellelhetőségét, megismerhetőségét értékelve – nem tekintette jogsértőnek, és megállapította, hogy azok hiánya a perorvoslati jog gyakorlását nem korlátozta. A határozat kézbesítésével kapcsolatos jogsértést a bíróság orvosolta. A TÁRKI tanulmány kapcsán megállapította, hogy az a hatósági tevékenység körében beszerzett bizonyíték (atipikus bizonyítási eszköz), és nem az Eht. 53.§-ának (1) bekezdése szerinti bizonyítás és ezért nem alkalmazható rá az Áe. felperesek által felhívott rendelkezése. Az időbeli hatályról szóló rendelkezést sem tartotta szükséges és feltétlen határozati elemnek, és a kellő jogszabályi hivatkozás hiányában az I. r. felperesi kérelemnek e körben sem adott helyt. A felperesi hivatkozás szerint azonban megállapította, hogy az alperes megsértette az Eht. 44.§-ának (5) bekezdését, mert határozatát nem 2004. szeptember 1-éig hozta meg. Ezt a jogszabálysértést azonban nem tekintette az ügy érdemére kihatónak.

Az elsőfokú bíróság szerint az alperes az érintett piacok meghatározását és azok elemzését jogszerűen végezte el. A definiált piacoktól való eltérésre jogi indokot nem talált. Megállapította, hogy az alperes helyesen közelítette meg a piacazonosításhoz kapcsolódó feladatát, helyesen a 16-os piac létéből indult ki az Eht. 52.§-ának (3) bekezdése, valamint az IHM rendelet 2.§-ának (2) bekezdése és az I.

számú melléklete alapján. Megállapítása szerint azokat helyesen érintett piacként azonosította, majd a versenyjog vonatkozó szabályai szerint a keresleti és kínálati helyettesíthetőség tekintetében abban a körben vizsgálta az irányadó szolgáltatási piacokat, hogy szükséges-e bármely eltérés a magyar hírközlési piac sajátosságaira figyelemmel. A piacmeghatározás keretében sem a Módszertannak, sem az ERG dokumentumnak nem tulajdonított jelentőséget, és nem értékelte jogsértésként, hogy az alperes a – nem kategorikusan ajánlott - hipotetikus monopolista tesztet mellőzte. A TÁRKI tanulmány figyelembevételével végzett elemzést elfogadta, annak koncepcióját alaposnak találta. A 16-os piac tekintetében a CCP-elvből (hívó fizet-elv) levont egyszerű logikai következtetéseken alapuló, keresleti helyettesíthetőségre vonatkozó kis- és nagykereskedelmi piacot érintő elemzést elegendőnek találta. Az SMS és a vezetékesre irányuló hívások alternatívája tekintetében azok - számszerűségére és minőségére figyelemmel - erőteljesen korlátozott helyettesítést jelentő voltára utalt, továbbá az SMS hívásokat a hosszabb beszéd-célú hívások helyettesítésére nem találta alkalmasnak, és elfogadta azt az alperesi érvet, hogy azok végződtetése ugyanolyan piacon identifikálható, mint amely a 16-os piacokat jellemzi. Okszerű következtetésnek tartotta, hogy a vezetékesre irányuló hívás csak akkor lehet helyettesítő, ha a fogyasztó tudja, hogy a hívott fél hol tartózkodik. A felperesek e körben megfogalmazott állításait kellően alátámasztottnak nem találta.

Az UMTS szolgáltatás tekintetében a határozat megváltoztatását az alperesi nyilatkozat tükrében tartotta indokoltnak és a kereseti kérelemhez kötöttség okán a felperesek vonatkozásában rendelkezett ekként. Utalt arra, hogy az alperes határozatában e tekintetben is sértette az indokolási kötelezettségét, mert az az UMTS szolgáltatásra vonatkozó elemzést nem tartalmazott, mivel az alperes e tekintetben nem kívánt kötelezettséget megállapítani.

A JPE szolgáltatóként azonosítást jogszerűnek találta, elemezve a monopólium és a jelentős piaci erő közötti összefüggéseket. Az illegális piaci magatartásokat nem tartotta alkalmasnak a szolgáltatói részesedés és az árak befolyásolására.

Rögzítette, hogy a felperesek lényegében nem vitatták, hogy a CCP-elvnek lehet olyan, a határozatban feltárt hatása, amely arra ösztönzi a piaci szereplőket, hogy a saját végződtetési díjaikat tartósan határkölségük felett tartásuk és ennek következményeként nyereségre tegyenek szert. A CCP-elvből adódó versenyt korlátozó akadályok elismerése - az elsőfokú bíróság szerint - azt jelenti, hogy a végződtetési díjak a kompetitív árszint feletti, indokolatlanul magasak lehetnek. Ez alapján logikusnak tartotta alperes azon következtetését, hogy a részbeni árszabályozás jövedelemátcsoportosítást eredményez a mobil-mobil és vezetékes-mobil szolgáltatók között, a szabályozott árakat alkalmazók kárára.

Az ex ante szabályozás jellegére figyelemmel elfogadta, hogy az árak meghatározására nem volt szükség, mivel a

szabályozás célja nem annak letörése, hanem kialakulásának megakadályozása.

Az alperessel egyezően versenyproblémaként azt határozta meg, hogy a szolgáltatók gazdasági erőfölényben vannak, ami lehetővé teszi számukra, hogy a végződtetési piacon túlzó módon állapítsák meg díjaikat.

Az Eht. 106.§-a alapján előírt hozzáférési és összekapcsolási kötelezettséget (I. számú melléklet) a versenykorlátozó akadályokhoz képest indokoltnak és arányosnak találta. Rögzítette, hogy az tárgyalási kötelezettséget tartalmaz, melynek előírása kapcsolódik a költségalapú díjak kötelezettségéhez, mivel szükségszerűvé válik a szerződési ajánlat indokolatlan visszautasításának megtiltása. Ennek hiányában a hozzáférés megtagadása, a korábbi hozzáférés visszavonása megakadályozná a hatékony piaci verseny kialakulását.

Az Eht. 102.§-ának (1) bekezdése alapján az átláthatóság körében előírtakat (II. számú melléklet) is jogszerűnek találta, rámutatva arra, hogy ez a kötelezettség a garanciája annak, hogy a JPE szolgáltatók szerződéskötéseikkor ne alkalmazzanak diszkriminatív díjakat, illetőleg a vevő észlelhesse az ilyen eljárást.

Az Eht. 104.§-a szerinti egyenlő elbánás kötelezettségét, illetve a III. számú mellékletben előírtakat nem találta indokoltnak. Álláspontja az volt, hogy az ezzel kapcsolatos határozati érvelés okszerűtlen és kirívóan téves, a felhozott érvekből nem következik. A megjelölt versenyprobléma és a valós tények e kötelezettség kirovását nem indokolták.

Az Eht. 105.§-ának (1) bekezdése alapján megállapított számvetési szétválasztásra vonatkozó kötelezettség (IV. számú melléklet) körében előírtakat arányosnak és indokoltnak találta, és megállapította, hogy képes funkcióját betölteni, így a jövőbeni költségalapú díjak megalapozott és minél pontosabb - számításokon alapuló – meghatározását szolgálja. Nem látott problémát abban, hogy e kötelezettség teljesítése a múltbeli adatokon nyugszik, míg a LRIC modell alkalmazása során pedig a jövőbeni adatok felhasználására kerül sor. Rögzítette, hogy az I. r. felperesnek tehát nem visszamenőleges a kötelezettsége pusztán azért, mert múltbeli adatokon alapuló/számolt modell szerint kell a jövőbeni kötelezettségét teljesítenie.

Az Eht.108.§-a szerinti költségalapú díj alkalmazásának kötelezettsége (V. számú melléklet) körében előírtakat az elsőfokú bíróság a legerősebb szabályozói beavatkozásnak tekintette. Vizsgálta az indokoltság körében azt, hogy a feltárt versenyprobléma orvoslásának alkalmas eszköze-e ez a kötelezés. Megállapította, hogy a feltárt versenyprobléma kiküszöbölésének módja, ha a 16-os piacokon a díjak kompetitív áron, azaz határkölséghez közeli áron történő meghatározása lehetséges. E körben utalt az Eht. 108.§-ának (1) bekezdésére, amely alapján szükségesnek és arányosnak találta a kötelezettség előírását. Az I. r. felperes 3/2002. (I.21.) MeHVM rendelet 1.§-ára és 18. §-ának (2) bekezdésére alapított érvelését nem fogadta el, és rámutatott arra, hogy a az Eht 117.§-a és 118.§-a alapján a hozzáférés

biztosítása belföldi és nemzetközi beszédcélú hívások tekintetében az egyetemes szolgáltatás körébe tartozik, és az egyetemes szolgáltatókat úgy kell kijelölni, hogy az az egész ország területét lefedje. Az IHM honlapja alapján megállapította, hogy felperesek és a rajtuk kívüli inkumbens és helyi LTO-k mindegyike egyetemes szolgáltató, ekként a vezetékes szolgáltatóknak tényleges kötelezettsége létezik arra nézve, hogy a díjsökkentést átadják.

A költségalapú díjak időelőttiségevel kapcsolatos érveket sem fogadta el, és kiemelte, hogy az Eht. 108.§-ának (1) bekezdése nem állít fel időrendiséget az itt szabályozott kötelezettségek között. Azt nem vitatta, hogy a pontos költségalapú díjak meghatározása feltételezi a költség-számítási módszer alkalmazásaként előálló eredményeket. Kiemelte, hogy az alperes költségalapúságra vonatkozó kötelezésének teljesítéséhez további határozat szükséges az Eht. 108.§-a alapján, és ezzel válik ténylegesen teljesíthetővé az.

Egyetértett az I. r. felperessel abban, hogy az Eht. 10.§-ának g) pontjába ütközött a költségalapú díjak bevezetési időpontjának meghatározása, mivel az egy külön eljárás tárgya. A kötelezettség pontos tartalmának meghatározása hiányában nem látott lehetőséget a költségalapú díj alkalmazási időpontjának meghatározására.

Nem értett egyet azzal, hogy jogszerűtlen lenne a költségalapú díj előírása. A költség-számítási módszer alkalmazásával e két kötelezettséget úgy értékelte, mint amelyek megeremtik a jogi alapot az Eht. 10.§-ának g) pontja szerinti határozat meghozatalához.

Az elsőfokú bíróság az V. számú melléklet hat hatályon kívül helyezett bekezdésében (határozat 24. oldal 4-7., és 9., 10. bekezdés) írtakkal kapcsolatosan rögzítette, hogy azok a határozat indokolási részébe tartozók és az alperes jövőbeni eljárására vonatkozó megállapítások voltak, amelyek tájékoztatásként voltak értelmezhetők. E körben a felperesek érveit - mint egy jövőbeni eljárásról szóló tájékoztatás vitatását - érdemi elbírálásra nem tartotta alkalmasnak. A jelölt részek hatályon kívül helyezésére ennek ellenére azért került sor, mert e részekről azt állapította meg, hogy azok az érdekeltekkel egyeztetésre nem kerültek, és beépítésük nem az ügyfelek, az érdekeltek, illetőleg az Európai Bizottság észrevételéből fakadt. Az új eljárás elrendelését e körben nem tartotta indokoltnak, figyelemmel arra, hogy e részek léte vagy nem léte az ügy érdemi megítélésére kihatással nincsenek. A glide-path szabályokkal kapcsolatos előírást nem a jelen eljárás és határozat részének minősítette, kiemelve, hogy erről a költségalapú díjak jóváhagyására irányuló eljárásban kell dönten.

A felperesek vitatták a költség-számítási módszer előírásának jogszerűségét is, amellyel kapcsolatos okfejtéseiket az elsőfokú bíróság nem fogadta el. Megállapítása szerint az Eht. 168.§-ának (1) bekezdése szerinti időpontig a költség-számítási módszert a 18/2003. (XII.27.) IHM rendelet szabályozta. Az ezt követő időben az Eht. 10.§-ának f) pontja, 45.§-ának d) pontja, 52.§-ának (1) bekezdése, és

54.§-ának (1) bekezdése, valamint 108.§-ának (1) bekezdés b) pontja ad hatáskört az alperesnek arra, hogy meghatározza azt a költség-számítási és díjképzési módszert, amelyet alkalmazni kell. Rögzítette továbbá, hogy az alperesnek a költség-számítási szabályok meghatározásakor kizárólag az Eht. 108.§-ának (2) bekezdésére kell figyelemmel lennie, sem a korábban alkalmazott, sem a már nem alkalmazható jogszabályi előírások, sem a miniszter hatásköre nem korlátozza. A költség-számítási szabályok szerint számolt díjak ellenőrizhetősége körében rámutatott arra, hogy az alperesnek az Eht. 108.§-ának (2) bekezdése alapján más eszköz is rendelkezésére áll, nemcsak az Eht. 108.§-ának (1) bekezdés c) pontja szerinti másik költség-számítási módszer. Nem fogadta el a II. r. felperes azon érveit, hogy az alperes a költség-számítási módszerre vonatkozó rendelkezéseket nem indokolta. E körben kiemelte, hogy ez egy absztrakt módszertan, a szakmai szabályoknak megfelelően felépített logikus rendszer. Ennek részletes indokolását nem tartotta szükségesnek, tényszámait megfelelő értékűnek és okszerűen indokoltnak találta. Helytállóan minősítette az alperes azon eljárását, hogy e körben a szakmai álláspontjának megvédésére törekedett. A költségmodell értelmezésének igazolásaként értékelte, hogy a felperesek annak vitatásával kapcsolatos érveiket meg tudták fogalmazni. Kiemelte, hogy a felperesek e körben szakértői bizonyítást nem kértek, a csatolt és féli nyilatkozatként értékelhető szakvéleményük alapvető kétséget nem igazolt.

Az elsőfokú bíróság a 2006. január 27. napján beérkezett I.r. felperesi beadványt, amely a IV. és V. számú mellékletben foglalt kötelezettségek új szempontú vitatására irányult, nem vizsgálta, mivel az a keresetben nem vitatott határozati részekre terjedt ki. Ezen túlmenően az I. r. felperes eljárását úgy értékelte, hogy az sértette a jóhiszemű eljárás követelményét, mivel bizonyítási indítványa és észrevétele előterjesztésével ok nélkül késlekedett. Ezért a Pp. 3.§-ának (4) bekezdésére és a Pp. 141.§-ának (2) és (6) bekezdésére figyelemmel a Pp. 164.§-ának (1) bekezdése alapján az I. r. felperes keresetét ebben a körben elutasította.

Rögzítette, hogy az alperes az Eht. 108.§-ának (1) bekezdés a) és b) pontja alapján járt el, így nem sérthette az Eht. 108.§-ának (1) bekezdés c) pontját azzal, hogy nem hozta nyilvánosságra az ellenőrzés során alkalmazott módszert. A költségalapú kötelezettség időbeli hatályával kapcsolatosan a jogszabályi rendelkezésekre (Eht. 44.§-ának (5) bekezdés) utalt.

Az I.r. felperes fellebbezésében elsődlegesen az alperesi határozat hatályon kívül helyezését kérte, másodlagosan a határozat megváltoztatását és a részletes számviteli szétválasztásra vonatkozó, valamint a költségalapúság és díjak ellenőrizhetőségének kötelezettségének teljes törlését az V. számú melléklet részletszabályaival egyetemben, illetőleg az V. számú melléklet B,C,D,E,F fejezeteinek törlése mellett. A megváltoztatás körében kérte az V. számú melléklet kiegészítését azzal, hogy annak alkalmazására ki-

zárólag a vezetékes–mobil irányú végződtetés körében köteles, a mobil-mobil irányú végződtetés tekintetében nem. Kérte továbbá a határozati rendelkezések kiegészítését az időbeli hatály tekintetében és a határozat alkalmazásának korlátozását 2006. január 1-ig. Harmadlagosan az ítélet rendelkezéseinek hatályban tartása mellett, az ítélet indokolásának megváltoztatását kérte figyelemmel arra, hogy abban felesleges ismételtetések szerepelnek, a kereseti kérelmek ismertetése pontatlan és hiányos, továbbá nem egyértelműek benne a ténymegállapítások.

Az I.r. felperes a határozat hatályon kívül helyezésének indokát abban látta, hogy az alperes a tájékoztatási, egyeztetési kötelezettségét megsértette, e szabályszegése pedig olyan, amely a bírósági eljárásban nem orvosolható. Kiemelte e körben, hogy az Eht. 36.§-a alapján az alperest terhelő az egyeztetési kötelezettség nem pedig a bíróságot, így a nem egyeztetett határozati rendelkezések határozatból való törlését nem tekintette kellő orvoslásnak. Változatlanul fenntartotta, hogy az Eht. 36.§-ának (1) bekezdése szerinti egyeztetés érdemi előfeltétele a végleges határozatnak, így az egyeztetési és tájékoztatási kötelezettség részleges megszegésének is az a következménye, hogy a határozatot hatályon kívül kell helyezni. Állította, hogy a tájékoztatási kötelezettség megszegésének jogkövetkezménye alól nem mentesülhet az alperes pusztán abból az okból, hogy az ügyfélnek a hibát fel kellett volna ismernie. Összefoglalóan az volt az álláspontja, hogy valamennyi *eljárásjogi* szabályszegés miatt hatályon kívül kellett volna helyezni az alperesi határozatot, de külön kiemelte a TÁRKI tanulmányt, amelyet az észrevételezési határidőn belül nem ismerhetett meg. A piacmeghatározás, piacelemzés, és a JPE meghatározása körében nem tartotta elegendő indoknak a 16/2004. (IV.24.) IHM. rendeletre és a 8001/2004. (IHK.B.) IHM. tájékoztatóra való hivatkozást. Az alperes eljárását abból a szempontból is kifogásolta, hogy valamennyi szolgáltatóval szemben külön eljárást kellett volna lefolytatnia, és külön határozatot kellett volna hoznia, mert az együttes határozathozatal – állítása szerint - gátolta a felpereseket a jogorvoslati joguk gyakorlásában. Változatlanul állította, hogy indokolási kötelezettségét az alperes súlyosan megsértette és az üzleti titokra tekintet nélkül a határozat részévé kellett volna tenni a tényeket. Ismételt hivatkozott a helytelen kézbesítésre.

A határozat megváltoztatásának indokát pedig abban látta, hogy a költségalapúság és a díjak ellenőrizhetőségének kötelezettsége alkalmatlan a célok elérésére, így a kötelezés indokolatlan. Kifogásolta, hogy a határozat vezetékes–mobil viszonylatban nem biztosítja a végződtetési díjak csökkenését, és a vezetékes fogyasztók díjainak csökkenését sem eredményezi. Véleménye szerint e rendelkezések kifejezetten a vezetékes szolgáltatók gazdagodását eredményezik. Változatlanul állította, hogy az alperes hatáskör hiányában alkotott költségszámítási szabályokat annak ellenére, hogy ez az informatikai és hírközlési miniszter feladata. Utalt arra, hogy csak az Eht-ban és az abban foglalt felhatalmazással készült jogszabályban

részletezett költségmodell alkalmazhatósága lett volna előírható. Az ítélet megállapításával ellentétben az Eht. 182.§-ának (4) bekezdés f) pontját nem tekintette átmeneti szabálynak, és erre figyelemmel külön kérte az V. számú melléklet B-F fejezeteinek hatályon kívül helyezését. Fenntartotta azt a jogi álláspontját, hogy amennyiben az alperes előírhat költségszámítási szabályokat, akkor azokat részletesen köteles indokolni, márpedig azt a határozat nem tartalmazta. A számviteli szétválasztási kötelezettség tekintetében pedig arra utalt, hogy olyan időszakra kér adatszolgáltatást az alperes, amely időben még nem volt JPE, így a kötelezés indokolatlan is. A szakértő kirendelésére álláspontja szerint hivatalból kellett volna sort keríteni. Változatlanul állította, hogy szükséges a határozat időbeli hatályát 2006. január 1-ig korlátozni. Állította, hogy az alperesnek a jóhiszeműség keretein belül meg kellett volna határozni az alkalmazás végidőpontját, ennek hiánya a felpereseket kedvezőtlen helyzetbe nem hozhatja. Fellebbezés kiegészítésében a költségalapúság, a díjak ellenőrizhetősége, illetőleg a számviteli szétválasztási kötelezettség körében arra hivatkozott, hogy versenykorlátozó akadály feltárása nélkül indokolatlan ezen kötelezettségek kiszabása. A gazdasági erőfölényt kellett volna bizonyítani az alperesnek, ezt azonban nem tette. Egyetlen kötelezettség kiszabását fogadta el - ezek közül is a legenyhébbet - az Eht. 52.§ (1) bekezdése alapján. Utalt arra, hogy a kompetitív árszint meghatározásának kötelezettsége terhelte volna az alperest, össze kellett volna hasonlítani az európai és a magyarországi végződtetési díjakat és egy hipotetikus kompetitív árszintet kellett volna megjelölnie. Változatlanul fenntartotta azt az elsőfokú eljárásban tett állítását, hogy a magyarországi árak az európai átlagárak alattiak. Vitatta, hogy a számviteli szétválasztási kötelezettség elősegítené a díjak költségalapúságának ellenőrzését. E körben utalt arra, hogy a költségvetési kötelezettség múltbeli, míg az LIRC modell jövőbeni adatokat elemez.

A II.r. felperes fellebbezésében elsődlegesen az ítélet megváltoztatását és az alperesi határozat hatályon kívül helyezését kérte, másodlagosan pedig az ítélet és a határozat megváltoztatását a határozat második oldal első a) pontja, illetőleg a hozzá tartozó I. számú melléklet hatályon kívül helyezése, illetőleg ezen melléklet utolsó bekezdésének hatályon kívül helyezése mellett. Kérte a határozat második oldal első d) pontjának, illetőleg az ehhez kapcsolódó IV. számú mellékletnek - az eljárás során tett nyilatkozatai szerinti - megváltoztatását. A határozat második oldalának első e) pontjának és az ehhez kapcsolódó V. számú melléklet A-E fejezeteinek hatályon kívül helyezését és a fennmaradó rész utolsó bekezdésének oly módon történő módosítását, hogy „A fenti kötelezettségeket a kötelezett szolgáltató az informatikai és hírközlési miniszter által meghozandó rendelet szerint köteles teljesíteni” is kérte. Végül az ítéleti indokolás meghatározott részeinek megváltoztatását is kérte.

A határozat hatályon kívül helyezése körében hivatkozott az észrevételezési jogának sérelmére, az előkészítő anyag közzétételének elmaradására, az észrevételezési határidő téves megállapítására, illetőleg az erről szóló téves tájékoztatásra. Állította, hogy az Eht. 36.§-ának (1) bekezdése szerint egyeztetési kötelezettségét, és az Áe. 26.§-ának (1) bekezdésének, illetőleg 43.§-ának (1) bekezdés c) pontjának rendelkezéseit megsértve járt el az alperes, a tényállást nem tárta fel, és a határozat indokolását nem megfelelően végezte el. Az I.r. felpereshez hasonlóan utalt az észrevételezési jog és a bírósági felülvizsgálat közötti alapvető különbségekre. Állította, hogy az iratbetekintési jogát nem gyakorolhatta, és az egy határozatban történő rendelkezés akadályozta jogai hatékony érvényesítésében. A tényfeltárási és indoklási kötelezettség körében utalt arra, hogy a versenykorlátozó akadályok azonosítása az alperes kötelezettsége lett volna, azonban ilyen akadályt a határozat nem tár fel. Úgy ítélte meg, hogy ilyen versenykorlátozó akadálynak nem minősíthető a gazdasági erőfölény. Utalt arra, hogy a kompetitív árszintet meg kellett volna határozni, mert a kötelezés indokoltsága és arányossága ehhez mérten vizsgálható. A IV. és V. számú melléklet részletes szabályait nem találta kellően indokoltnak. A költségszámítás több módszertanára és az ezek közötti választási lehetőségre utalt és hivatkozott arra, hogy elengedhetetlen a módszertan részletes szabályainak pontosítása is. Nem találta indokoltnak az alperes által megalkotott, eltérő szabályokat. Hivatkozott arra, hogy nem indokolta az alperes a piacmeghatározást és a jelentős piaci erejű szolgáltatóként történő azonosítását. A GVH-val történő szoros együttműködést nem találta igazoltnak, és állította, hogy az alperes megsértette az Európai Bizottsággal történő egyeztetési kötelezettséget is, figyelemmel arra, hogy nem módosította az Európai Bizottság felhívására a határozattervezetét és nem küldte meg újabb észrevételezésre. Hivatkozott arra, hogy a költségszámítási szabályok megalkotásával az alperes az informatikai és hírközlési miniszter hatáskörét jogellenesen vonta el. Az V. számú mellékletben foglalt kötelezettségek álláspontja szerint nem érik el a céljukat, az előfizetői díjsökkentés várható mértéke 0,01%. A IV. számú mellékletet alkalmatlannak és szükségtelennek tekintette. E körben ismételt arra hivatkozott, hogy az alperes nem bizonyította, hogy a számviteli szétválasztási kötelezettség alkalmas a LRIC költség számítására. Hivatkozott arra, hogy a számviteli szétválasztás múltbéli adatokon alapul, míg az LRIC jövőbeni adatokat modellez. Állította, hogy az I. számú mellékletben az alperes nem alkalmazható jogszabály alkalmazását írta elő, amely törvényt sért. Az ítélet indokolásának téves megállapításait is részletesen felsorolta, kérve azok mellőzését és a téves megállapítások pontosítását. Fellebbezésének kiegészítésében utalt az európai szabályozás lényegére, amely szerint a hatóság a piacelemzés keretében tárja fel a piaci verseny torzulásait, és azokat a rendelkezésre álló esz-

közökkel igyekszik megszüntetni. Utalt a 2002/19/EC. Irányelvre és annak 8. cikkelyének (4) bekezdésére, amely szerint az előírt kötelezettségeknek az azonosított probléma jellegén kell alapulniuk, továbbá a 15 bevezető rendelkezésre, amely szükségessé teszi annak igazolását, hogy a kötelezettség a szóban forgó probléma jellegéhez képest megfelelő és arányos. Az arányosság keretében megfogalmazott kötelezettséget a piaci probléma azonosítása nélkül nem fogadta el, úgy ítélte meg, hogy az e körben tett kötelezések nem tekinthetők arányosnak, alkalmasnak és szükségesszerűnek, és az alperes ezen kötelezettség megállapításakor nem vizsgálta az okozott hátrányokat.

A II.r. felperes az alperes fellebbezésére figyelemmel fellebbezési ellenkérelmében az ítélet rendelkező részét érintő körben az alperesi fellebbezés elutasítását kérte, és részben indokolatlannak találta az ítélet indoklási részét érintő kérelmeket is. Az Eht. 168.§-ának (1) bekezdése alapján állította, hogy az alperesnek támadott határozatában kellett volna rendelkeznie a 2004. évi ideiglenes határozat fenntartásáról. Ennek elmulasztását olyan szabályszegésnek minősítette, amely az ügy érdemére kihatott. E körben hivatkozott a Pp. 235.§-ának (1) bekezdésére, amely szerint ezen érvelése olyan új ténynek és bizonyítéknak minősül, amelynek a fellebbezési eljárás keretében történő felhozatala nem tekinthető késedelmesnek.

Az alperes az ítélet elleni fellebbezésében az ítélet megváltoztatását, az I. és II. r. felperes azon kereseti kérelmeinek az elutasítását is kérte, amelyre alapítottnak a határozat megváltoztatására sor került. Kérte az ítélet indokolása egyes részeinek mellőzését. Nem értett egyet az elsőfokú bíróságnak az Eht. 27. és 36. §-ában foglaltakkal ellentétes megállapításaival és részletesen elemezte azt a jogi álláspontját, miszerint az Áe. 3.§-ának (4) bekezdéséhez képest szűkebb körben szabályozza az Eht. 27.§-a a hírközlési ügyekben az ügyfél fogalmát, ehhez képest az Eht. 36.§-a pedig egy kivételes szabályt rögzít azzal, hogy lehetőséget biztosít az ügyfeleken túl egyéb érdekelt számára is a hatósági eljárásban való észrevételezésre. Nem értett egyet azzal az elsőfokú bírósági állásponttal, hogy az Eht. 36.§-a szerinti egyéb érdekelt az egyeztetési eljárás során való észrevétele megtételével ügyféli pozíciót nyer, és keresetjogi joggal rendelkezővé válna. Az egyeztetéssel kapcsolatosan ismételt hivatkozott arra, hogy annak célja a tényállás tisztázása érdekében történő információszerzés és az alperesi döntés befolyásolása, azonban ez utóbbi nem kötelező erővel. Álláspontja szerint az egyeztetés nem változtat azon, hogy a piacazonosításra vonatkozó hatáskörét önállóan gyakorolja. Az észrevételek megtétele tehát keresetjogi jogot az egyéb érdekelt számára nem teremt, hiszen csak annyi joguk van, amelyről az Eht. kifejezetten (jelen esetben 36.§-ában) rendelkezik. Az alapeljárás célját illetően rámutatott arra, hogy az adott érintett piac azonosítását követően az azon folyó verseny elemzésére került sor, majd annak megállapítása után, hogy nem kellően hatékony a verseny, azonosította a JPE szolgáltatókat, és rájuk kötelezettséget szabott ki. A jelen ügyben mérvadó-

nak tekintette, hogy a 16-os piacokra vonatkozó három azonosított érintett piac és azok elemzése alapján az Eht. 53.§-ának (1) bekezdése szerint három szolgáltatóval, így három egymástól elkülönült ügyféllel rendelkező ügyben egy eljárásban bírálta el a kötelezést. Nem értett egyet azzal az ítéleti indokolással, hogy a piac érintettsége összefügg azzal, hogy rajta jelentős piaci erejű szolgáltató van. Az Eht. 52-57.§-ában foglalt eljárások lehetséges következményének tartotta a JPE szolgáltatók azonosítását, és a kötelezettségek megállapítását. Állította, hogy az érintett piac megkülönböztetője a nyújtott szolgáltatás, az ex ante szabályozás pedig egy folyamatos piacelemzést igényel, amelynek keretében azt vizsgálja, hogy fennáll-e a lehetőség az érintett piacon a verseny romlására. Amennyiben igen, akkor ezeket a lehetőségeket kell kiküszöbölnie. Állította, hogy mindig egy piacot vizsgál, azt elemzi, továbbá a szolgáltatók magatartását. Az érintett piacok elsősorban az IHM. rendeletben meghatározott 1. számú melléklet szerinti piacok lehetnek, azonban az érintett piacok tekintetében minden olyan szolgáltató ügyfél lesz, aki a piacon a meghatározó szolgáltatást nyújtja. Utalt arra, hogy valamely elektronikus hírközlési szolgáltató mindenképpen ügyfele lesz valamely piacelemzési eljárásnak, mégpedig annak, amely az általa nyújtott szolgáltatás(oka)t meghatározó piac elemzésére, azonosítására irányul. Ez alapján állította, hogy az eljárásnak és határozatnak mindhárom mobiltelefon szolgáltató ügyfele volt, hiszen mindhárman nyújtják a 16. számú piacot definiáló beszédcélú hívásvégződtetés szolgáltatást mobil rádiótelefon-hálózatban. Alperes fenntartotta, hogy nem kellett rendelkeznie arról, hogy a beszédcélú hívásvégződtetés UMTS rendszerű, harmadik generációs (3G) rádiótávközlési hálózaton nagykereskedelmi szolgáltatás tekintetében alkalmazni kell-e az V. számú melléklet rendelkezéseit, hiszen a határozat időpontjában egyetlen elektronikus hírközlési szolgáltató sem nyújtotta ezt a szolgáltatást. E tekintetben tehát a kereset elutasítását, az ítélet rendelkező részének módosítását, illetőleg az ítélet indokolásának mellőzését látta indokoltnak. Az egyenlő elbánás kötelezettségének kiszabását indokoltnak tartotta, hiszen az összes végződtetett forgalomra vonatkozó átlagdíj szabályozása mellett szükségesnek találta a kötelezettség előírását, mely biztosítja, hogy az egyes partnerekkel szembeni jelentős eltéréseket ne alkalmazzon a szolgáltató az átlagár túrt mértéke mellett. Fontosnak tartotta, hogy az egyes szolgáltatók irányában az azonos csúcsidőjű, csúcsidőn kívüli díjak kikötésére sor kerüljön. A múltbeli gyakorlat véleménye szerint nem zárja ki, hogy a jövőben ne fordulhatna elő megkülönböztetés, így e kötelezést is jogszerűnek találta. Utalt arra, hogy itt az új szabályozással felmerült esetleges piactorzító hatást igyekezett elhárítani, mégpedig az ex ante szabályozás keretében, amely azt is jelenti, hogy nem szükséges a tényleges visszaélés felderítése. A költségalapúság és a díjak ellenőrzése kötelezettségével kapcsolatosan az ítélet hatályon kívül helyező rendelkezéseit is vitatta. Utalt arra, hogy az Eht. 108.§ (1)-(2) bekezdése a

kötelezettség kiszabását, a 108.§ (3)-(5) bekezdése a kötelezettség érvényesítését tartalmazó rendelkezések. Állította, hogy a 108.§ (1) bekezdése széles mérlegelési lehetőséget ad a költségalapú díjak alkalmazására vonatkozóan, és a hívásvégződtetési átlagdíj kialakításának meghatározása mint kötelezettség érvényesítéséhez írta elő a költségmodellt, és a díj utólagos jóváhagyását. Az Eht. 108.§-ának (1) és (2) bekezdése szerinti kötelezettség érvényesítését akkor tartotta jogszerűnek, ha az érvényesítéssel kapcsolatos eljárás alapvető szabályait már itt a határozatban rögzíti, melyet a határozat szükségszerű részének minősített, annak hatályon kívül helyezését nem tartotta indokoltnak. A glide-path szabályokat az Eht. 108.§ (1) bekezdés alapján előírtak tekintette és utalt arra, hogy az Európai Bizottság a határozatban történő szerepeltetést nem vitatta, hanem annak tényleges alkalmazása esetén a határozat notifikálásának (hivatalos közlésének) szükségességére figyelmeztette. A költségalapúság és díjak ellenőrizhetősége kötelezettség előírását indokoltnak és arányosnak találta, amelyet az Eht. 10.§ g) pontjában foglalt hatásköréből kifolyólag joga volt alkalmazni. Az elsőfokú bíróság ítéletével ellentétben állította, hogy nem terjeszkedhet túl a hatáskörén, ha meghatározza, hogy a kötelezettség érvényesítése során jóváhagyott vagy megállapított díjat a határozata kézhezvételétől számított 120 nap elteltét követő naptól kell alkalmazniuk a szolgáltatóknak. Állítása szerint a rendelkezés alapját az Eht. 168.§ (1) bekezdése adja meg, amely azt a jogalkotói célt rögzíti, hogy a kötelezettségek folyamatosságát biztosítsa. A folyamatosság azonban csak úgy biztosítható, ha az új kötelezettség hatályba lépésének időpontját úgy határozza meg, hogy az legkésőbb a korábbi kötelezettségek hatályban tartására rendelkezésre álló 120 napot követő napra essen. Értelmezése szerint a költségalapúság kötelezettsége azt jelenti, hogy ha a felperesek együttműködnek és a határozat V. számú mellékletében foglaltakat megfelelően teljesítik, akkor a végződtetési díjaikat jóváhagyja. Amennyiben azonban a felperesek nem működnek együtt, illetőleg hiánypótlás ellenére úgy nyújtják be a költségmodellt és az az alapján kialakított végződtetési átlagdíjat, hogy az nem felel meg az Eht. vonatkozó szabályainak, akkor a 108.§ (5) bekezdése szerinti felhatalmazás alapján (az alperes) elvonja a szolgáltatók elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályoknak megfelelő végződtetési díj kialakítására vonatkozó jogát és maga állapítja meg az alkalmazandó díjakat. Ez utóbbi rendelkezés azt szolgálja, hogy a felperesek semmiképpen ne tudjanak mentesülni a rájuk kiszabott kötelezettség alól.

Az alperesi beavatkozó a fellebbezésekre észrevételt nem tett.

Az alperes fellebbezése alapos, a felperesek fellebbezése nem alapos az alábbiak szerint.

A másodfokú bíróság a Pp. 256/A.§-ának (1) bekezdés f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el a felperesek és az alperes fellebbezését a Pp. 253.§-ának (3) bekezdése

alapján a fellebbezési kérelmek és a fellebbezési ellenkérelmek korlátai között.

A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást helytállóan rögzítette, az abból levont jogi következtetése — az alábbi módosításokkal és pontosításokkal — nagyobb részben helytálló volt.

A másodfokú bíróság előjáróban az eljárásjogi kérdésekkel és az ítélet ehhez kapcsolódó megállapításaival, rendelkezéseivel foglalkozik:

Az Eht. 36.§-ának rendelkezéseit vizsgálva megállapította a másodfokú bíróság, hogy a felperesek tévesen hivatkoztak az eljárás szabályok jelentős és az ügy érdemére kiható megsértésére.

Az Eht. jelentős ügyekben az érdekelttel való egyeztetésre vonatkozó 36.§-ának (1) bekezdése ugyanis nem ró több kötelezettséget az alperesre, mint hogy határozatának tervezetét, valamint az ezekkel kapcsolatos előkészítő anyagokat (kivéve az érdekelttel által üzleti titoknak minősített anyagokat) a határozat meghozatala előtt 30 nappal tegye közzé. E törvényi előírás nem tartalmazza azt a kötelezettséget, hogy az észrevételezés alapján, vagy attól függetlenül eszközölt változtatások következtében kialakult tervezetet ismételt és addig kellene közzétenni, amíg azon változtatás már nem szükséges, vagy nincs. E rendelkezés — különösen a 36. § (3) bekezdésében írtak egybevetésével — olyan megkötést sem tartalmaz, hogy az alperes kizárólag az ügyfelek, az észrevételt előterjesztő egyéb személyek, vagy társhatóságok álláspontját és javaslatát építheti be a tervezetbe. Kötelező applikálásról pedig szó sem lehet a „lehetőség szerint figyelembe veszi” szófordulat alapján.

Az Eht. 65.§-a az Európai Bizottsággal való együttműködés, egyeztetés kereteit szabályozza, e rendelkezések egyike sem értelmezhető oly módon, hogy az Európai Bizottságnak megküldött tervezeten utóbb változtatások nem végezhetők. Az alperes egyébként a 65.§ (1) bekezdése szerint járt el, az elsőfokú bíróság helytálló megállapításai szerint a határozattervezet kétszer is megküldésre került, amelyre végül viszontválasz már nem érkezett. Ezt az alperes okszerűen értékelte úgy, hogy a tervezettel kapcsolatos kifogás, észrevétel már nem merült fel.

Mindezek alapján tévedett az elsőfokú bíróság, amikor azt állapította meg, hogy a „glide-path szabályokat és azok részbeni indokolását” az alperes a Eht. 36.§-ának (1) és (2) bekezdése és a 65.§-ának (1) bekezdése megsértésével, és az ügy érdemére kiható módon jogsértően illesztette be a határozattervezetébe és végleges döntésébe. Mivel az alperest nem gátolta semmilyen jogszabályi rendelkezés a módosítások elvégzésében, az egyes észrevételek mellőzésében, továbbá újolagos egyeztetési kötelezettsége sem volt az érdekelttel, így lényeges eljárás szabálysértésnek nem tekinthető az alperes egyeztetést követően eszközölt változtatása, illetőleg annak véglegesítése.

Megjegyzi a másodfokú bíróság, hogy a jogszabályi rendelkezésekből az egyeztetés „lezárása”, a határozattervezet módosításának korlátozott volta nem következik,

mint ahogy az sem, hogy csak az ügyfelek (érintett szolgáltatók) vagy egyéb érdekelttek észrevételeinek megfelelő tartalommal, velük egyetértésben hozhatná meg határozatát az alperes.

Az elsőfokú ítéletnek az alperesi határozat V. számú mellékletének hat bekezdését a fenti eljárásjogi okból hatályon kívül helyező rendelkezéseit a fenti indokokra figyelemmel a másodfokú bíróság jogsértőnek találta és e körben az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, a felperesek keresetét elutasította.

A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság azon megállapításaival, amelyeket a közzététel, a tájékoztatási kötelezettség, az iratbetekintési jog gyakorolhatósága, az előkészítő anyagok, a TÁRKI tanulmány, az üzleti titok, a határozat időbeli hatálya, az Eht. 44.§-ának (5) bekezdésének megsértése, illetőleg az Eht. 24.§-ának – különösen a g) és i) pontok – érvényre juttatása, a GVH-val való együttműködés, a téves kézbesítés, továbbá a tényfeltárási és indokolási kötelezettség körében tett. Erre figyelemmel a hozzá fűzött - lényegét tekintve - helyes jogi indokolás megismétlését szükségtelenné tartja.

Itt jegyzi meg a másodfokú bíróság, hogy a Legfelsőbb Bíróság Közigazgatási Kollégiumának 31. számú állásfoglalása alapján egyértelmű, hogy az eljárásjogi szabálysértések közül csak azok eredményezhetik a határozat hatályon kívül helyezését, amelyek jelentősek és az ügy érdemére kihatással vannak, valamint a bírósági eljárásban nem orvosolhatók. A felperesek az eljárás során sikerrel nem hivatkoztak ilyen jellegű hibára, ez okból az alperesi határozat hatályon kívül helyezésére még részben sem látott lehetőséget a másodfokú bíróság.

A másodfokú bíróság az alperessel maradéktalanul egyetértett abban, hogy az elsőfokú bíróság ítéletében szükségtelenül és téves jogi következtetéseket levonva elemezte az Eht. 36.§-ának (2) bekezdése alapján észrevételt tevő személy(ek) keresetjogi jogát. E körben — csak a helyes jogértelmezés céljával - annyit kíván rögzíteni a másodfokú bíróság, hogy az Eht. 27.§-a határozza meg — az Áe. rendelkezéseire képest szűkebben — az ügyfél fogalmát. Az Eht. 36.§-ának (2) bekezdésében biztosított jogosítványok az Áe. és a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) kapcsolódó rendelkezéseire képest, kivételesek. Ez a rendelkezés az ügyfelen kívül annak is lehetőséget ad a határozattervezet vonatkozó észrevételei megtételére, akinek jogát, vagy jogos érdekét a határozat érintheti. Ez az intézmény azonban nem tágit az ügyfél fogalmán, és természetesen nem eredeztet automatikus perindítási, keresetjogi jogot — még a nyilatkozattétel és jogorvoslathoz való jog körében sem - az észrevételező(k) számára. A Pp. 327.§-a /a módosítást követően: Pp. 327.§ (1) bek. b) pont/ alapján a perindítási, keresetjogi jog az érvényesíteni kívánt jog, vagy jogos érdek közvetlen érintettségét jelenti, amely a közigazgatási pert kezdeményező észrevételt tevő esetében szükségszerűen alapos vizsgálat tárgyát kell, hogy képezze.

A másodfokú bíróság álláspontja az, hogy a nem vitatottan ügyfél és határozatban kötelezett I. és II. r. felperes által kezdeményezett közigazgatási perben az észrevételt tevők kereshetőségi jogának elemzése szükségtelen volt különösen, hogy e kérdésben vita, eltérő álláspont nem - de maga a kérdés sem - merült fel. Erre figyelemmel a másodfokú bíróság az e körben tett ítéleti megállapításokat mellőzte és a fenti indokolással helyesbítette.

Az elsőfokú bíróság az anyagi jogi kérdések tekintetében — a hozzáférési és összekapcsolási kötelezettség kérdéskörét kivéve — helytálló jogi következtetésekre jutott.

A felperesi fellebbezésekre tekintettel arra mutat rá a másodfokú bíróság, hogy a piacmeghatározás, -elemzés és jelentős piaci erejű (JPE) szolgáltatóként történő azonosítás körében az alperes által kifejtett és bemutatott logikai lánccal alátámasztott érvelés a jogszabályi követelményeknek megfelelt, azzal szemben a felperesek érdemi ellenérveket felvonultatni nem tudtak. Mindemellett megállapítható volt, hogy az I. r. felperes a 2004. augusztus 23. napján megtett nyilatkozatában a határozattervezet JPE szolgáltatók azonosítására vonatkozó rendelkező részével érdemben egyetértett (lsd. határozat 148. oldal), míg a II. r. felperes a közigazgatási eljárás keretében e megállapításokat nem kifogásolta a 2005. november 11. napján módosított kereseti kérelmében az érintett piac meghatározását és a JPE azonosítását tovább nem vitatta.

Ennek megfelelően a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletben kifejtettek alapulvételével és a felperesi nyilatkozatok érdemi hiányossága és ellentmondásossága folytán nem látott indokot e körben az alperesi határozat hatályon kívül helyezésére.

Az alperes fellebbezésére figyelemmel megjegyzi a másodfokú bíróság, hogy az Eht. 52-57.§-aiban foglalt eljárásnak valóban nem célja, hanem csupán lehetséges következménye, eleme a JPE szolgáltatók azonosítása. Az érintett piacnak pedig ténylegesen a nyújtott szolgáltatás a megkülönböztető jellemzője, és a piacelemzés középpontjában az áll, hogy a verseny feltételei fennállnak-e, vagy sem. Az érintett piac tekintetében minden olyan elektronikus hírközlési szolgáltató ügyfél lesz, aki az adott szolgáltatást nyújtja. Ennek megfelelően a határozatban jelölt mindhárom szolgáltató ügyfele volt az eljárásnak, hiszen mindhárman nyújtották az IHM. rendelet 1. számú mellékletének 16. pontjában jelölt „beszéd-célú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban” szolgáltatást (a nagykereskedelmi piacon). A felek peres nyilatkozatai azonban egységesek voltak abban, hogy e szolgáltatási körbe (alperes szerint formailag) az UMTS szolgáltatás is beletartozik.

Ez alapján és az UMTS szolgáltatással kapcsolatos felperesi érvek és alperesi tárgyalási nyilatkozat („nem volt az eljárás tárgy”a, „nem terjed ki rá a határozat” – lsd. . sor-számú jegyzőkönyv . old. . bekezdése) tükrében az elsőfokú bíróság ugyan helyesen állapította meg azt, hogy az V. számú melléklet rendelkezéseit a „beszéd-célú hívásvég-

ződtetés UMTS rendszerű harmadik generációs (3G) rádiótávközlési hálózaton” nagykereskedelmi szolgáltatás tekintetében nem kell alkalmazni (az I. és II. rendű felperes vonatkozásában), de tévesen tett megállapítást e körben az ítélet rendelkező részében.

A Pp. 339.§-a alapján – figyelemmel az Eht. 48.§-ának (5) bekezdésére - a jelen közigazgatási perben eljáró bíróság az alperesi határozatot hatályon kívül helyezi, megváltoztatja, vagy helybenhagyja; közigazgatási perben a Pp. 123. §-án alapuló megállapítási keresetnek és az ítélet rendelkező részében „megállapításnak” nincs helye. Az elsőfokú bíróság akkor járt volna el helyesen, ha az UMTS szolgáltatással kapcsolatos megállapításait az ítélet indokolási részében helyezi el. Erre figyelemmel a másodfokú bíróság a rendelkező részből ezt a részt mellőzte, az ítélet indokolását e tekintetben pedig kiegészítette. Mindez ugyanis csak a határozat pontosításának tekinthető akként, hogy az mely szolgáltatásra nem terjed ki.

A felperesek azon érveire figyelemmel, hogy az alperes versenyt korlátozó akadályt határozatában nem tárt fel, és a gazdasági erőfölényen kívül egyéb bizonyítékot nem jelölt meg - ezáltal a kötelezettségek kirovása alaptalan és indokolatlan volt – a másodfokú bíróság az alábbiakat emeli ki.

Az alperes az ex ante szabályozás részeként folyamatos piac elemzést végez, és a lépéseit az határozza meg, hogy lát-e az érintett piacon lehetőséget arra, hogy a versenyhelyzet romlása következék be. Az alperesnek tehát a feladata nem az, hogy tényhelyzetben, megvalósult jogsértés esetén intézkedjen, hanem az, hogy a lehetőségét is elhárítsa a versenyproblémának (versenykorlátozásnak). Ennek megfelelően az alperesnek a kötelezettséget megállapító határozatában elégséges azt valószínűsítienie, hogy az általa feltárt körülmény(ek együttes) hatására versenyprobléma jelentkezhet. Ennek a problémának (torzulásnak) a bekövetkezése – a felperesi érvekkel ellentétben – nem kívánalom, és nem előfeltétel az alperesi intézkedés(ek)hez.

Az alperes határozatában (indokolás B. fejezetének III. Kötelezettségek kirovása alfejezetének 55. pontja) pontosan megjelölte, hogy a versenyproblémát abban látja, hogy a mobil szolgáltatóknak lehetőségük van arra, hogy végződtetési díjaikat a versenytársaktól, a vevőktől, és végső soron a fogyasztóktól nagymértékben függetlenül (azaz gazdasági erőfölényes helyzetben), túlzó módon határozzák meg. Ennek két valószínűsített – a felperesek által sikerrel nem cáfolt - következményét is megjelölte az alperes (56. pont). Az elérni kívánt cél pedig az volt, hogy a szabadon és esetlegesen indokolatlanul magasan megállapított díjakat kontroll alá vegye az alperes és biztosítsa azok mérhető értéken alapuló meghatározását, végső állomásként pedig a fogyasztói terheket racionalizálja.

Alaptalan tehát az a felperesi hivatkozás, hogy az alperesnek bizonyítania kellett volna a versenyproblémát - mert ez a versenyhivatali eljárás sajátja (amely során a bekövetkezett versenyjogsértést vizsgálják), míg - az alperesnek

elegendő volt okszerű érveléssel a nem kívánatos helyzet bekövetkezését valószínűsíteni. Ennek a kötelezettségének pedig az alperes határozatában eleget tett.

Felülvizsgált határozatát az alperes az Eht. 45.§-ának (1) bekezdés d) pontja alapján hozta meg, amely rendelkezés az alperes számára legalább egy kötelezettség előírását teszi lehetővé. Az alperes eljárása során az Eht. 9.§-ának (2) bekezdésében foglaltak szerint a törvényben meghatározott céloknek és alapelveknek megfelelően az elektronikus hírközlési piac zavartalan, eredményes működését kívánta biztosítani, az elektronikus hírközlési tevékenységet végzők és a felhasználók érkei védelmében, a tisztességes és hatékony verseny fenntartásának elősegítése érdekében.

A megállapított kötelezések és az ahhoz tartozó mellékletek sorrendjét követve a másodfokú bíróság az alábbiakat állapította meg.

Az alperes hozzáférréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezése (I. számú melléklet) az Eht. 106.§-ának (3) bekezdés c) és i) pontjának rendelkezésén alapul. Egyetértett a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet azon megállapításával, hogy ez egy tárgyalási kötelezettséget jelent, amelynek előírása teljesen összhangban áll és indokolt a költségalapú díjak alkalmazásának követelményével, mint ahogy erre az elsőfokú bíróság helytállóan utalt. A másodfokú bíróság a felperesi érvekkel ellentétben azt sem tartja kifogásolhatónak, hogy az alperes a kötelezettség teljesítésének részletszabályait nem iktatta be határozatába, hanem - talán az egyszerűség és átláthatóság érdekében - a 277/2003.(XII.24.) Korm. rendeletre utalt vissza. E jogszabály az alperesi határozatot megelőző időre nézve tartalmazott ugyanezen eljárásra rendelkezéseket. Ha azt továbbra is alkalmazhatónak találja az alperes, akkor a szabályok ismétlése nélkül elegendő a jogszabály felhívása, és nem kötelező új szabályok megalkotása sem. A felperesek a Korm. rendelet alkalmazásának tényleges akadályára, a kötelezés végrehajthatatlanságára e körben nem is hivatkoztak.

Az átláthatósággal kapcsolatos kötelezettség az Eht. 102.§-ának (1) bekezdésén alapul, annak pontos tartalmát az alperes az II. számú mellékletben határozta meg. Ennek a rendelkezésnek az indokát az alperes határozatában kellően ismertette, annak arányosságához és indokoltságához kétség sem férhet. Az elsőfokú ítélet megállapításait a felek nem is vitatták.

Az egyenlő elbánás kötelezettségével kapcsolatos rendelkezéseket (III. számú melléklet) az elsőfokú bíróság hatályon kívül helyezte. Az ezt alátámasztó ítéleti indokolással a másodfokú bíróság nem értett egyet, mivel e döntés ellentétes a hírközlési hatósági tevékenység szabályozó elvével. Az ex ante szabályozás lényege épp az, hogy a vélt, feltételezett (jövőbeni) torzulásokat igyekszik kiszűrni. Ebből következően a meglévő, a szabályozás előtti helyzet önmagában nem képes kizárni bizonyos intézkedés szükségességét. Ezért nem tekinthető önellentmondásnak, hogy az alperes bár azt állapította meg, hogy nem volt kü-

lönbségtétel a piacon, mégis az egyenlő elbánás kötelezettségét írja elő. E kötelezés az Eht 2.§-ának f) pontjában foglaltak érvényre juttatását szolgálja a 104.§ (2) bekezdésének keretei között. A másodfokú bíróság a kötelezés tartalma és a törvényi előírás ütközését sem állapította meg, e körben elfogadta az elsőfokú bíróság által felhozott érveket. A fentiekre figyelemmel az elsőfokú ítéletnek az egyenlő elbánás kötelezettségével kapcsolatos rendelkezését a másodfokú bíróság mellőzte, változatlanul hagyva az alperes e körben tett határozati rendelkezését.

A számviteli szétválasztási kötelezettség körében teendő intézkedéseket az Eht. 105.§-a szabályozza. Az Eht. 105.§-ának (1) bekezdése kifejezetten feljogosítja az alperest arra, hogy további részletes kötelezettségeket írjon elő az Eht. 87.§-ának rendelkezésein túl. A (2) bekezdés példálózó felsorolásban rögzíti a lehetséges kötelezettségek körét, míg a (3) bekezdés az elvek, formák, módszerek, és kimutatások tartalmának — jogszabályi keretek közötti — alperes általi meghatározására ad felhatalmazást. Az alperes e jogszabályi rendelkezések alapján járt el, az eltérő szabályok előírásával szemben a felperesek olyan érvet nem vonultattak fel, hogy a szabályozás a jogszabályi kereteket átlépte volna. A kifejezett törvényi rendelkezés tükrében az alperes részletes szabályokkal kapcsolatos előírásai nem tekinthetők jogsértőnek.

A másodfokú bíróság az alperessel és az elsőfokú bíróság megállapításaival maradéktalanul egyetértett abban, hogy ez a kötelezettség hatékonyan támogatja a költségalapú ár kialakítását és ellenőrzését. A kimutatás elkészítésével járó túlzó terheket a felperesek nem bizonyították, így a kötelezés aránytalansága nem volt megállapítható.

Az I. r. felperes „visszaható hatályú kötelezéssel” kapcsolatos érveit a másodfokú bíróság sem fogadta el, egyetértett az elsőfokú bíróság által megfogalmazottakkal. E mellett csak annyit kíván megjegyezni, hogy a végződtetési díjak mérhető alapra helyezése mint cél elérése érdekében evidensen kívánja látni az alperes, hogy a szolgáltatók számára az adott végződtetési szolgáltatás milyen költséggel, ráfordítással jár, ehhez pedig - nyilvánvalóan — az adott szolgáltatáshoz kapcsolódó múltbeli költségek bemutatása a lehetséges és szükséges kiindulási alap.

A költségalapúság és a díjak ellenőrizhetőségének kötelezettsége előírása az Eht. 108. §-ának rendelkezésén alapul [indoka megegyezik az I. és II. számú Mellékletben írtak indokával].

A másodfokú bíróság is jogszerűnek találta azt a kötelezést, hogy a szolgáltató költségalapú díj ellenében köteles nyújtani a beszédcélú hívásvégződtetés egyedi mobil rádiótelefon-hálózatban nagykereskedelmi szolgáltatást, továbbá azt, hogy a költségalapú díjak kialakítása során az V. számú mellékletben meghatározott LRIC költségszámítási módszer alkalmazásával kell eljárnia. A módszertan alapján kialakított díjak jóváhagyására megállapított határidőt is jogszerűnek találta, annak kiegészítésére az alábbiakban részletezett okból lehetőséget nem látott.

A fenti kötelezettség előírását a versenyproblémához igazodó, azt orvosolni képes előírásoknak találta, hiszen a díjak esetleges túlzó megállapítását zárja ki a mérhető, számszerűen levezethető költségalapú számítás/megállapítás.

A felperesi érvekkel ellentétben megállapítható, hogy az Eht. 108.§-ának (1) bekezdésében írt intézkedések között sem időrendre, sem vagylagosságra utaló rendelkezés nincs. Ennek megfelelően nem lehet jogsértőnek tekinteni, ha az alperes egyidejűleg írja elő mindkét kötelezettség teljesítését. Az már a jogszerűség körén kívül eső kérdés, hogy a tényleges megvalósítás menetében a kötelezéseknek való megfelelés időrendje miként alakul. Mint ahogy erre az elsőfokú bíróság helytállóan utalt, a pontos költségalapú díjak meghatározása feltételezi a költségmodell alkalmazását, eredményeinek ismeretét. Ehhez kapcsolódóan pedig a költségmodell alkalmazásának kötelezettsége válhatna alap nélkülivé, ha nem lenne a költségalapúság kötelezettsége.

A másodfokú bíróság a költségalapú díjak alkalmazási idejére vonatkozó kiegészítő elsőfokú ítéleti rendelkezést nem találta jogszerűnek. Az elsőfokú bíróság több okból sem tehet ilyen rendelkezést. Egyrészt a bíróság megváltoztatási jogköre soha nem terjedhet ki a határozat kiegészítésére. Az Áe. 48.§-ának (2) bekezdése (illetőleg a Ket. 123.§-ának rendelkezései) szerint van helye a közigazgatási határozat kiegészítésének, de ezt kizárólag a hatóság végezheti el akkor, ha az ügy érdeméhez tartozó kérdésben nem határozott. A Pp. 225-226.§-ának rendelkezése pedig kizárólag a bírósági határozatokra kiterjedően teszi lehetővé a határozat kiegészítést. Lényegesebb körülmény azonban e rendelkezés mellőzése szempontjából, hogy a kiegészítés szükségtelen is volt, mivel a költségalapú díjak jóváhagyása önálló, az Eht. 45.§-ának (1) bekezdés g) pontja alapján meghozandó határozattal lezárt eljárás, amelyben az alperes az alkalmazás időpontjáról rendelkezni köteles. A jóváhagyásra benyújtás határidejének megállapításához e rendelkezéstétel nem indokolt.

A másodfokú bíróság az V. számú melléklet elsőfokú ítélettel hatályon kívül helyezett, de a másodfokú bíróság által fenntartott („visszahelyezett”, megtartott) részeivel (határozat 24. oldal 4-7., 9. és 10. bekezdése) kapcsolatban megállapította, hogy azok – egy kivétellel - a szolgáltatóra kötelezettséget nem rónak, számára jogokat nem keletkeztetnek. Ezek a határozati részek az alperes jövőbeni eljárásával kapcsolatos tájékoztatók, mutatják, hogy a költségalapú díj jóváhagyásakor (egy önálló eljárás során) az alperes milyen elvek szerint kíván eljárni, de egyenként és összességében a határozati rendelkezések, kötelezések érdemére kihatással nincsenek. A Fővárosi Ítéletábrta e részekkel kapcsolatban egyetértett az elsőfokú bíróság megállapításaival kiemelve, hogy ezirányú kereseti kérelem hiányában, és az elsőfokú bíróság által megjelölt okból (szükségtelenség) e részek mellőzésére nem volt jogszerű lehetőség. Az eljárásjogi hiba hiányában pedig a másodfokú bíróság a vitatott részek hatályon kívül helyezésére indokot nem látott, a korábban kifejtettek miatt.

A költségszámítás egyes elemeinek (pl. tőkeköltség-szorzó) helytállóságát a másodfokú bíróság olyan kérdésnek tekinti, amely szakértelmet feltételez, azok tételek vitatása szakértő bevonása nélkül nem vizsgálható, azonban a felperesek a Pp. 164. §-ának (1) bekezdése ellenére e körben bizonyítási indítványt nem terjesztettek elő. A 20%-os szabály tekintetében az I. r. felperessel ellentétes irányú kétségeit és nem érdemi érveit vonultatta fel a II. r. felperes, amelyek alkalmatlanok voltak az érdemi vizsgálatra.

Az V. számú Melléklet (határozat 24. oldala) 4. bekezdésében megfogalmazott kötelezéssel kapcsolatosan a másodfokú bíróság megállapította, hogy az az Eht. 108.§-ának (3) bekezdésével azonos rendelkezés, így jogsértő nem lehet.

A költségalapú díj alkalmazási határidejének meghatározása (V. számú melléklet 10. bekezdés) tekintetében a másodfokú bíróság az alperes álláspontját fogadta el és az Eht. 168.§-ának (1) bekezdésére figyelemmel e rendelkezést jogszerűnek találta a kötelezettségek folyamatosságának biztosítása érdekében. Ezért az elsőfokú bíróság e körben tett megállapításait mellőzte.

A másodfokú bíróság a II. r. felperes fellebbezési kérelmének kiegészítésében (fellebbezési ellenkérelmében) tett azon okfejtését, miszerint az alperesi határozat azért is jogsértő és hatályon kívül helyezésre érdemes, mert a „2004-es ideiglenes határozat” sorsáról nem rendelkezett, nem találta alaposnak. A Pp. 235. §-ának (1) bekezdése rögzíti, hogy a fellebbezésben új tény állítására, illetve új bizonyíték előadására akkor kerülhet sor, ha az új tény vagy az új bizonyíték az elsőfokú határozat meghozatalát követően jutott a fellebbező fél tudomására, feltéve, hogy az - elbírálása esetén - reá kedvezőbb határozatot eredményezett volna. A fellebbezésben új tény állítására, illetve új bizonyíték előadására, vagy az elsőfokú bíróság által mellőzött bizonyítás lefolytatásának indítványozására akkor is sor kerülhet, ha az az elsőfokú határozat jogszabálysértő voltának alátámasztására irányul; a 141. (6) bekezdésében foglaltakat azonban ebben az esetben is alkalmazni kell. A II. r. felperes a Pp. 235.§-ának (1) bekezdése alkalmazhatóságát nem bizonyította, sem az átvétel idejét, sem a legfelsőbb bírósági döntések tartalmát, jelen ügygel összefüggő, releváns megállapításait nem tárta a másodfokú bíróság elé, holott ez az ő terhére esett. Ennek hiányában azzal érdemben a másodfokú bíróság foglalkozni nem tudott.

Mindemellett megjegyzi a másodfokú bíróság, hogy a csatolt és a II. r. felperes által 2005. augusztus 25. napján kézhez vett 2.Kf.27.191/2004/7. számú végzés alapján egyértelmű, hogy a DH-999-11/2004. számú határozat egy olyan, az Áe. 72.§-ának (4) bekezdés c) pontja szerinti ideiglenes határozat, amely átmeneti időre tartalmaz hatósági kötelezést, de amelytől függetlenül utóbb végleges határozattal kerül rendezésre a közigazgatási jogviszony. A végleges határozat külön rendelkezés nélkül is felülírja az ideiglenes határozatot. Téves az a vélelem, hogy a korábbi felhozott döntés az Eht. 65.§-ának (6) bekezdése alapján meghozott ideiglenes határozat, amelynek fenn-

tartásáról ugyanezen jogszabályi rendelkezés alapján kell utóbb érdemi határozatban dönteni. A jelen eljárásban vizsgált határozat nem azonos az Eht. 65.§-ának (6) bekezdése szerinti, a korábbi ideiglenes határozat fenntartásáról rendelkező érdemi határozattal, hanem az Eht. 36.§-án, és 65.§-ának (1)-(5) bekezdése szerinti, önálló eljárásban hozott határozat. Így a II. r. felperes ezen alapuló hivatkozása alapvetően téves jogértelmezést feltételez.

A peres feleknek az ítélet indokolási részét érintő, mellőzésre és pontosításra vonatkozó kérelmének a másodfokú bíróság oly módon tett eleget, hogy a döntése indokolási részében az elfogadott és mellőzött, az ügy megítélése szempontjából releváns részeket rögzítette, szükséges mértékben az indokolást pontosította. Ezen túlmenően a változtatásnak szükségességét nem látta figyelemmel arra, hogy az ítélet megállapításai összességében alkalmasak voltak az elsőfokú bíróság jogi álláspontjának bemutatására, a lényeges ellentmondások feloldását a másodfokú bíróság határozatában elvégezte.

Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítéletábra a Pp. 253.§-ának (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét – a fentiekben ismertetett körben - megváltoztatta és a felperesek keresetét teljes egészében elutasította, egyebekben helybenhagyta.

A sikertelenül fellebbező felperesek a Pp. 78.§-ának (1) bekezdése alapján külön-külön kötelesek az alperes első- és másodfokú perköltségének megfizetésére, valamint a 6/1986. (VI.26.) IM. számú rendelet 13.§-ának (2) bekezdése alapján a kereseti és fellebbezési illeték viselésére.

Budapest, 2007. évi február hónap 21. napján

**Fővárosi Bíróság ítélete
(a DH-385-18/2006. sz. ügyben)**

A Fővárosi Bíróság a Tanács DH-385-18/2006. sz. határozatát megváltoztatta.

Fővárosi Bíróság

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Bíróság

Magyar Telekom Távközlési Nyrt. (1013. Budapest, Krisztina krt. 55.) felperesnek

Nemzeti Hírközlési Hatóság Tanácsának Elnöke (1015. Budapest, Ostrom u. 2325.) alperes ellen

(Hiv.szám: DH-385-18/2006.)

hírközlési ügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indult perében meghozta az alábbi ítéletet

A bíróság az alperes 2006. május 3-án kelt DH-385-18/2006. számú határozatának 12. oldal utolsó előtti teljesítési határidőre vonatkozó rendelkezését megváltoztatja akként, hogy a bekezdés helyére az alábbi rendelkezés lép:

„A referenciaajánlat e határozat kézhezvételétől számított 30. napon lép hatályba”.

A felperes által le nem rótt ( ) forint kereseti illetéket az Állam viseli.

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított 8 napon belül fellebbezésnek van helye a Fővárosi Ítéletábrához, melyet a Fővárosi Bíróságon lehet három példányban benyújtani.

Indokolás

Az alperesi hatóság DH-664-138/2005-ös számú határozatával megállapította, hogy a felperes a „Híváskezelésmegnyitás nyilvános helyhez kötött telefonhálózatból” 1. számú érintett nagykereskedelmi piacon jelentős piaci erővel rendelkezik. Ezért többek között előírta referenciaajánlat tervezet készítésének kötelezettségét és benyújtását jóváhagyás céljából (I. számú melléklet), továbbá költségalapú díj alkalmazásának kötelezettségét is előírta a határozat kézhezvételétől számított 120. naptól. Előírta emellett, hogy a határozatban meghatározott LRIC módszertan szerint összeállított költségmodell alapján kell kialakítani a költségalapú díjakat, melyet a referenciaajánlat tervezettel együtt köteles benyújtani jóváhagyás céljából (III. számú melléklet).

Az alperesi hatóság DH-664-140/2005-ös számú határozatával megállapította, hogy a felperes a „Hívásvégződtes egyedi, nyilvános helyhez kötött telefonhálózatban” 1. számú érintett nagykereskedelmi piacon jelentős piaci erővel rendelkezik. Ezért többek között előírta referenciaajánlat tervezet készítésének kötelezettségét és benyújtását jóváhagyás céljából (I. sz. melléklet), továbbá költségalapú díj alkalmazásának kötelezettségét is előírta a határozat kézhezvételétől számított 120. naptól. Előírta emellett, hogy a határozatban meghatározott LRIC módszertan szerint összeállított költségmodell alapján kell kialakítani a költségalapú díjakat, melyet a referenciaajánlat tervezettel együtt köteles benyújtani jóváhagyás céljából (III. számú melléklet). (továbbiakban a két fenti határozat együtt: JPE határozatok)

A JPE határozatok a költségalapú díj kötelezettség teljesítési határidejéről akként rendelkeztek, hogy a „Tanács által jóváhagyott vagy megállapított díjat” kell a JPE határozatok kézhezvételétől számított 120. naptól alkalmazni. (III. számú melléklet)

A JPE határozatok arról is rendelkeztek, hogy a felperest, mint korábban is jelentős piaci erejű szolgáltatót terhelő kötelezettségek, köztük a korábbi referencia ajánlat alkalmazásának kötelezettsége – bizonyos (más kötelezettségekre vonatkozó) kivételekkel – a határozat kézhezvételétől számított 120. napig terhelik (JPE határozatok 2 oldal alja, 3 oldal első bekezdése).

A felperes 2005. június 16. napján a JPE határozatoknak megfelelően benyújtotta referenciaajánlat-tervezetét, melynek jóvá nem hagyásáról az alperes részletes indokolással együtt értesítette a felperest. A felperes először 2005. október 28. napján, majd hiánypótlást követően 2006. január 20. napján ismételt benyújtotta a referenciaajánlat-tervezetét jóváhagyásra.

Az alperesi hatóság a DH-385-18/2006-os számú 2006. május 3. napján kelt és felperes által 2006. május 10. napján kézhez vett határozatával (továbbiakban: határozat) a felperes által benyújtott referenciaajánlat-tervezetet részben jóváhagyta, részben pedig megállapította annak tartalmát. A felperes keresetével érintett részben úgy rendelkezett, hogy a referenciaajánlat – a referenciaajánlat 8.B. mellékletében szereplő díjak kivételével – a határozat kézbesítését követő 30. napon lép hatályba azzal, hogy a 8.B. mellékletben foglalt díjakat a JPE határozatok kézhezvételétől számított 120. nap elteltét követő naptól, azaz 2005. szeptember 15-étől kell alkalmazni. (határozat 12. oldal utolsó előtti bekezdés). Magának a referenciaajánlat Törzsszövege 11.2. 1. 1. pontja törlésre került és helyébe a következő szöveg lépett:

„11.2.1.1 A referenciaajánlat — a referenciaajánlat 8.B. mellékletében szereplő díjak kivételével — a Tanács által hozott jóváhagyó határozatban meghatározott időpontban lép hatályba azzal, hogy a referenciaajánlat 8.B. mellékletében foglalt díjakat a Kötelezett a DH-664-138/2005 számú és a DH-664-140/2005. számú határozatok kézhezvételétől számított 120. nap elteltét követő naptól kell alkalmazni.”

A határozat a felperes által előterjesztett díjakat azért nem hagyta jóvá, mert azok nem voltak a JPE határozatok szerint alkalmazandó költségmodellnek megfelelők. Ezért alperes a felülvizsgálni kért határozatban a költség modell helyes értelmezéséből adódó költségalapú díjakat állapította meg az Eht. 108.§.(5) bekezdésének alkalmazásával.

A határozat a felperes visszamenőleges díjkalkulációs előírását vitató észrevételére akként reagált, hogy megítélése szerint a JPE határozatok írták elő a költségalapú díj kötelezettségét, és azt, hogy mikortól kell azt alkalmazni. Jelen határozat csak megállapította, hogy a felperes költségalapú díjai mekkorák, ennek alkalmazási kötelezettsége visszamenőlegesen a JPE határozatból következik. A jóváhagyás körében hozott határozati tartalom csak ezt tükrözi.

A felperes előkészítő irattal és tárgyaláson pontosított 2006. május 24. napján alpereshez érkezett keresetében kérte, hogy a bíróság a határozatot változtassa meg akként, hogy a határozat 12. oldalán található 9. pontot követő bekezdése helyett a következő rendelkezés lépjen: „A referenciaajánlat e határozat kézhezvételétől számított 30. napon lép hatályba”. Perkötség igénye nem volt.

Állította, hogy a megállapított költségalapú díjak visszamenőleges alkalmazásának előírása sérti az Alkotmány jogállamiságra és jogbiztonságra vonatkozó rendelkezéseit, a 7. és 9. § (2) bekezdését, az Áe. 2. §-át és az Eht. 2.§. f.) pontját és 9.§ (3) bekezdését 103. §(3) bekezdését, a 2002/19/EK irányelv (Hozzáférési Irányelv) 8 cikkét és a 13 cikk (1) bekezdését.

Előadta, hogy egy a felperesre nézve hátrányos visszamenőleges kötelezettség előírása nem mozdíthatja elő a versenyt, hisz az fogalmilag csak jövőre néző kötelezett-

séggel lehetséges (Alk. 9. (2) bek. Hozzáférési Irányelv 8 cikk és az Eht. 2.§ f) pont sérelme).

Az Áe. 2. (6) bekezdése sérült figyelemmel a (7) bekezdésre is, amikor a felperest nem tájékoztatta alperes arról, hogy a jóváhagyási eljárás csúszásának következménye az lesz, hogy visszamenőlegesen kerül sor kötelezettségek előírására és így a felperes jóhiszeműen szerzett jogainak megváltoztatására fog sor kerülni.

Leszögezte, hogy a korábbi referenciaajánlatot jóváhagyó döntést jelen perrel támadott határozatában nem helyezte hatályon kívül az alperes és ideiglenes hatályban tartásáról sem rendelkezett. Ebből következik, hogy az Eht. 103. § (3) bekezdését sérti a határozat rendelkezése, mivel a felperes a korábban jóváhagyott referenciaajánlathoz annak hatálya alatt kötve volt e rendelkezés szerint és attól még a jogosult szolgáltató egyetértésével sem térhetett el. Ezért a felperes a korábbi jogerős határozat teljesítése alapján jóhiszeműen szerzett jogokat gyakorolt, a korábbi referenciaajánlata alapján jóhiszeműen szerzett jogokat szerzett, hiszen a jogszerzés alapja egy jogerős közigazgatási határozat volt, melyhez alperes is kötve volt, ezért a felperes jóhiszeműen szerzett jogai sérültek.

Sérlemelte, hogy az alperes nem mérlegelte azt a körülményt, hogy a visszamenőleges szabályozást tartalmazó határozat korábbi adóbevallásokat, elfogadott beszámolókat, könyv és számviteli nyilatkozatokat érint. Előadta, hogy 2006. január 1-én az ÁFA kulcs 25%-ról 20%-ra változott. Ebből az következik, hogy a határozati rendelkezés egyben végrehajthatatlan. A 277/2003 (XII. 24) Kormányrendeletre (Korm. r.) figyelemmel alperesnek a hatályos szerződések visszamenőleges módosításáról is rendelkeznie kellett volna, ezt pedig a jogszabályok nem teszik lehetővé. A Korm. r. és az Eht. szabályai alapján a szerződést csak a felek hozhatják létre, a Ptk. 206.§ és 241. §-a alapján pedig szerződést is csak a bíróság hozhat létre, illetve módosíthat, az ott meghatározott feltételek esetén. Mivel alperes a már meglévő hálózati szerződéseket kívánta módosítani, amelyre jogszabály szerint nem lett volna lehetősége, ezért e tekintetben hatáskörrel és illetékességgel sem rendelkezett.

A felperes álláspontja szerint a Hozzáférési irányelv 13 cikk (1) bekezdése azért is sérült, mert ennek során az alperes nem vette figyelembe az üzemeltető befektetését, a tőke ésszerű megtérülését az üzemeltető számára, a kockázatok figyelembevételével.

Az alperes kérte felperes keresetének elutasítását. Perkötség igénye nem volt.

Kifejtette, hogy a felperes nem vitathatja jelen ügyben azt, hogy mikortól kell alkalmazni a támadott határozatban megállapított díjakat, mert azt a JPE határozatok állapították meg, azok pedig anyagi jogerősek. Jelen esetben a kötelezettség teljesítésének jóváhagyásáról van szó. Hivatkozott korábbi hatályon kívül helyezett fővárosi bírósági ítéletekre, amely az Eht. átmeneti rendelkezéseinek JPE határozatokhoz hasonló előírásait elemezte, megjegyezve, hogy a hatályon kívül helyezésre nem ezen indo-

kolási megállapítások miatt került sor. Kifejtette, hogy a versenyre hatást gyakorol az is, ha utólagos elszámolás következik be, az alternatív szolgáltatókra és fogyasztókra előnyös hatással járhat. Előadta, hogy a korábbi referenciaajánlat alkalmazási kötelezettség a JPE határozatok rendelkezései folytán 2005. szeptember 15. napján megszűnt, ekként ettől az időponttól a JPE határozatok egyéb rendelkezéseinek betartásával szabadon köthetett szerződést és ennek módosítását sem zárja ki ezért az Eht. 103.§.(3) bekezdése, mivel az erre az esetre nem alkalmazható. A fentiekből következik, hogy a korábbi jóváhagyó határozatok hatályon kívül helyezéséről sem kellett rendelkezni, mivel a jóváhagyott referenciaajánlatok hatálya a JPE határozatokra figyelemmel 2005 szeptember 15-ére megszűnt. Kifejtette továbbá, hogy a határozati kötelezés nem végrehajthatatlan, hiszen az új referenciaajánlat miatt módosítani kell a korábbi szerződéseket, az egyéb számviteli és bevallással kapcsolatos feladatok pedig jogszerűen kivitelezhetők. Alperes álláspontja szerint a díjakkal való visszamenőleges elszámolás semmilyen formában nem érinti azt a kérdést, hogy a felperes befektetett tőkéje megtérül-e avagy nem.

A felperes további előkészítő iratban kifejtette, hogy a JPE határozatok nem egyértelműen rögzítették felperes kötelezettségeit és abból nem vezethető le, hogy a korábbi jóváhagyott referenciaajánlatot hatályon kívül helyezte volna. Alperes álláspontja azért sem elfogadható ebben a körben, mert ebben az esetben az elektronikus hírközlési piacot szabályozatlanul hagyta volna alperes a vitatott időszakot illetően és így gyakorlatilag kontrollálatlan piaci árakat alkalmazhatott volna felperes. Előadta, hogy egy korábbi Fővárosi Bírósági ítélet ( ) is leszögezte, hogy a költségalapú díj alkalmazásának kötelezettsége feltételezi a költségmodell alapján kialakított díjak jóváhagyása iránti eljárás lefolytatását. A jóváhagyás nélkül a díjalkalmazás nem hatályosulhat, egy ellenkező értelmezésről pedig tájékoztatni kellett volna felperest. Fenntartotta, hogy a visszamenőleges díjalkalmazás kötelezettsége nem arányos és indokolt. Így az a 16/2004. (IV. 24) IHM rendelet 3. § (1) bekezdését és a 8001/2004. (IHK. 8) IHM tájékoztatót is sérti, ezen keresztül pedig az Eht. 2. §-ába is ütközik.

A bíróság megállapította, hogy a felperes keresete alapos.

A felperest - nem vitatottan - referencia ajánlat készítési és közzétételi kötelezettség terhelte a JPE határozatok alapján, melynek értelmében a jóváhagyott referenciaajánlatot internetes honlapján közzé kell tennie.

Az elektronikus hírközlésről szóló 2003 évi C. törvény (Eht.) referencia ajánlat tervezet jóváhagyására vonatkozó jelen ügyben releváns rendelkezései a következők:

„Eht. 58. § (1) bekezdése szerint a Tanács határozata vagy jogszabály alapján referenciaajánlat közzétételére kötelezett szolgáltató (az 58-61. § alkalmazásában: kötelezett szolgáltató) köteles az e törvényben és külön jogszabályban meghatározott tartalommal összeállított referenciaajánlat-tervezetét jóváhagyásra a Tanácshoz benyújtani.

59. § (1) A Tanács a kötelezett szolgáltató által jóváhagyásra benyújtott referenciaajánlat-tervezetet megvizsgálja, hogy az megfelel-e az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályokban foglaltaknak.

(2) Ha a Tanács megállapítja, hogy a hozzá benyújtott referenciaajánlat-tervezet hiányos, és nem bírálható el, vagy egyébként nem felel meg az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályoknak, illetve ahhoz nem csatolták az előírt adatokat, a referenciaajánlat tervezetét nem hagyja jóvá.

(4) (Ha a referenciaajánlat-tervezetet a Tanács nem hagyja jóvá, erről a kötelezett szolgáltatót részletes indokolással együtt értesíti.

(5) (A (4) bekezdés szerinti esetben a szolgáltató köteles a Tanács által megállapított határidőben, de legfeljebb 30 napon belül új tervezetet benyújtani. E kötelezettség késedelmes teljesítése esetén a Tanács bírságot szab ki.

(6) (Ha az új referenciaajánlat-tervezet sem felel meg az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályokban foglaltaknak, a Tanács határozatában megállapítja a referenciaajánlat tartalmát.

(7) (A Tanács a jóváhagyás tárgyában született határozatot közzéteszi, a referenciaajánlatot internetes oldalán közzéteszi. A Tanács a jóváhagyás tárgyában hozott határozatában rendelkezik a referenciaajánlat vagy annak egyes részei hatálybalépésének időpontjáról. A Tanács által jóváhagyott referenciaajánlatot az érintett szolgáltató köteles 5 napon belül internetes oldalán nyilvánosságra hozni.”

Az alperes a JPE határozatokban kötelezte költségalapú díjak alkalmazására a határozat kézhezvételétől követő 120. naptól (2005. szeptember 15.), azzal, hogy e költségalapú díjakat a JPE határozatokban meghatározott LRIC módszertan alapján kell kialakítani.

E kötelezés az Eht 108. § (1) bekezdése alapján történt, amely szerint: „A hatóság a hatékonyság és a fenntartható verseny előmozdítása, valamint a fogyasztói előnyök érvényesítése érdekében – amennyiben a piacelemzés megállapítása szerint a hatékony verseny hiánya azt eredményezheti, hogy az érintett szolgáltató indokolatlanul magas díjakat, vagy árprést alkalmazhat – a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató számára egyes összekapcsolási, illetve hozzáférési szolgáltatások tekintetében

- a) költségalapú díjak alkalmazására vonatkozó kötelezettséget írhat elő,
- b) meghatározott költségszámítási és díjképzési módszer alkalmazására, illetve a díjak ellenőrizhetőségére vonatkozó kötelezettséget írhat elő, ...”

Ugyanezen szakasz (5) bekezdése feljogosítja az alperest, hogy ellenőrizze az így kialakított árat és, amennyiben az nem felel meg a költségalapúság kritériumainak, vagy akár a JPE határozatban foglalt előírások nem kerültek jogszerűen alkalmazásra, akkor a költségalapú díj összegét maga határozza meg. E jogszabályhely szerint a hatóság kötelezheti a szolgáltatót a díjak megváltoztatására, és megállapíthatja a szolgáltató által nyújtott hálózati szolgáltatás ellenértékének a szolgáltató által alkal-

mazott előfizetői díjhoz viszonyított mértékét vagy a hálózati szolgáltatásra alkalmazandó díjat.

Megállapítható a fenti jogszabályhelyek alapján, hogy az alperes egy határozatban két döntést hozott. Egyrészt a megállapította a díjakat az Eht. 108. § (5) bekezdése alapján (melyről ugyan külön rendelkezést nem tartalmaz a határozat, de tartalmilag azt magában foglalja), majd ezen döntés alapján a referenciaajánlatot részben jóváhagyta, részben annak tartalmát megállapította. A referenciaajánlat jóváhagyásához kapcsolódóan teljesítési határidőt szabott a referenciaajánlat alkalmazására akként, hogy a referenciaajánlat a 30. napon lép hatályba, azzal, hogy a díjakat 2005. szeptember 15-étől kell alkalmazni. Ez a rendelkezés tehát azt határozta meg, noha a teljesítési határidő kifejezést nem alkalmazta, hogy a felperesnek szerződéseit mely időpontra nézve kell a jóváhagyó határozatnak megfelelően módosítania, mikortól hatályos a megállapított szerződési tartalom. Az alperes a tárgyaláson maga is úgy fogalmazott, hogy a határozat 12. oldalán lévő vitatott rendelkezés nem a referenciaajánlat része, hanem a határozat részét képező teljesítési határidő ( ). Nyilvánvaló, hogy a szerződés hatályba lépésének időpontját maga a szerződés is tartalmazhatja és az a teljesítési határidőnél nem lehet távolabbi időpont. Ez részben meg is jelenik a törzsszöveg 11.2. 1.1 pontjában, melytől elkülönül az a szintén itt rögzített kérdés, hogy a hatályos szerződés szövegéből milyen kötelezettségek – esetlegesen visszamenőleges elszámolási kötelezettség – keletkezik a felek viszonylatában. Ha a szerződés maga a határozat teljesítési határidejével egyező hatálybalépési időpontot határoz meg, ehhez a felek kötve vannak. Ha nem határoz meg hatályba lépési időpontot maga a szerződés (ez a helyzet a 8.B. melléklettel, mert az abban foglalt díjak alkalmazására vonatkozó időpontot rögzíti), akkor a polgári jog általános szabályai szerint az érvényesen létrejött szerződés megkötésének napjától lép életbe az abban foglalt kötelezettségek.

A bíróság megítélése szerint két külön kérdés az, hogy egy jóváhagyott illetve megállapított szerződési tartalom mikor lép hatályba illetve az, hogy a szerződésben foglalt jogok és kötelezettségek mely időszakra vonatkoznak. A teljesítési határidő körében nem értelmezhető a negatív teljesítési határidő (visszamenőleges teljesítési határidő), az fogalmilag csak jövőre néző lehet, míg a szerződés tartalmazhat értelemszerűen a múltra néző kötelezettségeket is. Ilyen esetben azonban a szerződésnek kell rendelkeznie ennek teljesítési határidejéről (ez utóbbi tehát nem a határozat, hanem a szerződésbe foglalt kötelezettségek teljesítési határideje)

Mivel a bíróság álláspontja szerint a felperes által kifejezetten megjelölt határozati rendelkezés, mint a határozat teljesítéséről szóló határidő valóban jogsértő volt /Ket. 74.§, Áe. 44. § (1)/ mivel értelmezhetetlen és egyben végrehajthatatlan, eleve lejárt határidőt szabott meg, amely nem felel meg a teljesítési határidő fogalmi kritériumainak, ezért a bíróság a felperes ez irányú jogszerű kereseti

kérelmének — noha érvelése nem volt adekvát kérelmével — helyt adott és felperes kereseti kérelmének teljes egészében eleget tett.

A bíróság megváltoztatása folytán a határozat egy 30 napos teljesítési határidőt tartalmaz a felperes szerződésének módosítására, melyre nézve nem szabatos kifejezés a „hatálybalépés” szó használata, de legalább értelmezhető (és így nem jogsértő). A bíróság felperes kereseti kérelméhez kötve van, ezért a megváltoztatás körében szabatosabb megoldást nem tudott választani. Maga a szerződés, melyet a határozat kézhezvételétől számított 30. naptól kell (kell) alkalmazni, pedig úgy rendelkezik, hogy a szerződés a 8.B. melléklet kivételével 30. napon lép hatályba a határozat kézhezvételétől számítva, azonban a 8.B. mellékletben meghatározott díjat a JPE határozatok kézhezvételétől számított 120. nap elteltét követő naptól kell alkalmazni.

Ez a szerződési rendelkezés ugyan nem szabatos, de értelmezhető. A hatálybalépése a szerződésnek a határozatban (de nem a szerződésben) meghatározott teljesítési határidőre is tekintettel értelemszerűen a 8.B. melléklet vonatkozásában is legkésőbb a határozat kézhezvételétől számított 30. nap, hiszen 30 napon belül a törzsszöveg megállapított 11.2.1.1 pontja a szerződés részévé kell, hogy váljon. Más kérdés, hogy ez a szerződési rendelkezés csak már meglévő partnerek viszonylatában értelmes, új, még nem szerződött partnerrel később kötendő szerződés esetében ez a rendelkezés megint csak értelmezhetetlen, ezért ilyen esetben nem is alkalmazandó (alkalmazható). Továbbiakban a bíróság ezért már meglévő partnereket feltételezve végzi el e szerződési rendelkezés tartalmi elemzését.

A referenciaajánlat 8.B. mellékletében szereplő díjak e szerződési rendelkezés szerint nem lépnek hatályba a 30. napon, de azokat a JPE határozatok kézhezvételétől számított 120. naptól alkalmazni kell. A hatálybalépése a 8.B. mellékletnek és az a kérdés, hogy a hatályos 8.B. mellékletben foglalt díjakat mikortól kell alkalmazni két különböző kérdés, ezért e szerződési rész jogi értelemben inkonzisztens rendelkezések. Értelmezésük a nyilatkozati elv alkalmazhatatlansága folytán a „felek” feltehető akarata alapján értelmezhető csak /Ptk. 207. § (1)/ akként, hogy a 8.B. melléklet hatálybalépésének kivétele alatt a szerződés a 8.B. melléklet díjainak visszamenőleges alkalmazására tekintettel került sor. Ez nyilvánvalóan téves megfogalmazás, mert két különböző jogi fogalmat használ szinonimaként. Mivel a határozat teljesítési határidejéből következőleg a Törzsszöveg 11.2.1.1 pontja és a 8.B. melléklete bekerül a felperes referenciaajánlataiba, mely módosítás napján az a szerződés részévé válik, továbbá nincs külön rendelkezés a 8.B. melléklet hatályba lépésére, ezért a polgári jog általános szabályai szerint az a szerződés módosításával érvényes és egyben hatályos szerződési tartalom lesz. E szerződési tartalom szerint pedig felperesnek a JPE határozatok átvételét követő 120. napot követő naptól kell e díjakat teljesítenie, következésképp elszámolnia vele a

másik fél irányába. Egy ilyen rendelkezés a szerződésben értelemszerűen feltételezi azt, hogy a szerződés rendelkezik az elszámolás mikéntjéről és teljesítési határidejéről, ennek esetleges hiányát a polgári jog általános szabályai alapján kell megítélni. Erre jelen per tárgya nem terjedt ki, így a bíróság nem is foglalkozhatott ezzel a kérdéssel.

A bíróság hangsúlyozni kívánja, hogy a felperes keresetében még tartalmilag sem vitatta azt, hogy ha alperesi álláspont szerint 2005. szeptember 15.-től a jelen perben felülvizsgálni kért határozat teljesítési határidejének lejártáig nem volt referencia ajánlattételi kötelezettsége, akkor a megállapított referenciaajánlat, hogyan tartalmazhat rendelkezést az alperes által is elismerten nem szabályozott időszakra. A felperes lényegében azt sérelmezte, hogy a visszamenőleges elszámolási kötelezettség, olyan helyzetet eredményez, amelyhez módosítani kell a korábbi jóváhagyott referenciaajánlatát, amely jogellenes. Ez az álláspont azonban téves az alábbiak alapján:

A JPE határozatok egyértelműen megszüntették a felperes referenciaajánlat tételi kötelezettségét, mivel a korábbi szabályozási rezsim megszűnt. A JPE határozatok nem is tehetek másként az Eht. 55. § (2) bekezdésére figyelemmel. A JPE határozatok rögzítették, hogy amíg nincs referenciaajánlat-tételi kötelezettsége felperesnek, addig csak a IV. számú mellékletben kiszabott kötelezettséggel összhangban lehet módosítani a korábbi hálózati szerződéseket (I. számú melléklet 3. bek. utolsó mondat). A bíróság megjegyzi, hogy a JPE határozatokat erős tartalmi elemzés alá kell vetni ahhoz, hogy megállapítható legyen, melyek a rendelkező részei és melyek az indokolási részek. A IV. számú mellékletre utalás nyilvánvalóan indokolási részbe tartozó — egyébként téves — megjegyzés, hiszen a JPE határozat létéből következik, hogy annak minden rendelkezését, így a III. számú mellékletben foglalt költségalapú díj előírását is alkalmazni kell. Ebből értelemszerű, hogy e megjegyzés nélkül is mind a IV-es, mind a III-as mind a további rendelkezéseket, kötelezéseket követnie kell felperesnek. A JPE határozatban előírt korlátok között van tehát lehetősége szerződéseit módosítani, melybe beletartozik a LRIC költségmodell alapján kialakított árak alkalmazása is. Nem osztható ezért felperes azon álláspontja, hogy alperesi értelmezés alapján szabad árakat alkalmazhatott volna.

Ebből következik, hogy a díjak 2005. szeptember 15-től való alkalmazásának előírása valójában nem visszamenőleges előírás, hanem a JPE határozatban foglalt előírás érvényesítése. A felperes jelen ügyben felülvizsgálni kért határozatból kitűnőleg nem a JPE határozatok által előírt költségmodell helyes alkalmazásával számolta árait 2005. szeptember 15-től, noha a JPE határozatok alapján ezt kellett volna tennie. A bíróság ezért felperesnek a kereseti kérelemhez nem kapcsolódó kereseti érvelését nem tartotta alaposnak (a határozat nem ütközött sem az Alkotmány, sem az Eht. 103. § (3) bekezdésébe, sem más jogszabályba vagy jogelvébe), de mivel felperes kereseti kérelmének a bíróság teljes egészében helyt adott, ezért felperes

keresetének e kérdésben való elutasításáról nem kellett rendelkeznie, hiszen ezt a kereseti kérelem tárgyává felperes nem tette.

Mindebből következik az is, hogy nem kellett alperesnek még egyszer rendelkeznie a korábbi referenciaajánlat, avagy azt jóváhagyó határozat hatályon kívül helyezéséről.

A bíróság megjegyzi, hogy irányelvre való hivatkozás csak akkor lehet releváns, ha valamely jogszabályi rendelkezésről felperes azt állítja, hogy az ütközik az irányelvvvel, más esetekben a konkrét alkalmazandó jogszabályra hivatkozás lehet csak alapos.

A bíróság megjegyzi azt is, hogy az alperes tájékoztatási kötelezettségét nem szegte meg, a határozatok kellő tartalmi elemzésével megállapítható volt a tényleges jogi helyzet, ha felperes ezt nem tartotta elégségesnek az azt jelenti, hogy a JPE határozatokat nehezen értelmezhetőnek, vagy értelmezhetetlennek tartotta. Ha ez igaz is lenne, azt a JPE határozatok kapcsán lehetett volna sérelmezni, most már mind felperesnek, mind a bíróságnak a jogerős JPE határozatok tartalmi elemzésével kell megállapítania annak jogi hatásait.

Ugyan a bíróság észlelte, hogy van olyan esetkör, amikor a JPE határozat egyes rendelkezései nem koherensek azon jogszabállyal /Eht. 108. § (5) bek./, melyet jelen ügyben alkalmazni kellene, ez a kérdés azonban közvetetten sem volt a per tárgyává téve, ezért a bíróság a felperesi érveléssel közvetetten összefüggő további kérdésekkel nem foglalkozhatott.

A bíróság végül utal arra, hogy a felperes kereseti érvelése nem volt összhangban kereseti kérelmével. A bíróság ezért azt is megfontolás tárgyává tette, hogy a kereseti kérelemhez kötöttségre figyelemmel, a felperes kereseti kérelmének helyt adás nem jár-e a felperesre hátrányosabb következménnyel, mintha a határozatot meg sem támadta volna, hiszen definíciószerűen a kereseti kérelem valamely jogsérelem orvoslására irányul, következésképp nem járhat azzal a következménnyel a helyt adás, hogy a felperes helyzete még súlyosabbá válik. A felperes állította, hogy a határozat végrehajthatatlan, melynek azon okokból, amit felsorolt, nem volt alapja, e körben a bíróság alperes ellenkérelmére utal vissza. A határozat a negatív teljesítési határidőre tekintettel nem volt végrehajtható e részében, amely önmagában kedvezőbb felperesre nézve, mint ha végrehajthatóvá válik az a kötelezettség, amelynek „visszamenőleges” voltát felperes sérelmezte. A bíróság három tagú tanácsa végül úgy döntött, hogy a felperesnek törvényes érdeke fűződik ahhoz, hogy a határozat rendelkezései koherensebbek és ekként törvényes formát öltsenek, még akkor is, ha ezáltal válik a ténylegesen sérelmezett kötelezettség végrehajthatóvá, mert mindez értelmezhetőbbé teszi a határozatot, amely egyben felperes tájékoztatási kötelezettség elmaradását sérelmező előadásával is összhangban van.

Mindezekre tekintettel a bíróság a felperes keresetének helyt adott és az alperes határozatát a rendelkező részben

foglaltak szerint határozata meg a Pp. 339.§ (2) q) pontja és az Eht. 48. § 5. bek.) alapján.

A bíróságnak a perköltségről ilyen kérelem hiányában a Pp. 78.§ (2) bekezdése alapján döntenie nem kellett, míg az illetékről az Itv. 43.§ (3) bek és a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján döntött.

Budapest, 2006. december. 12

Fővárosi Bíróság ítélete
(a DH-388-16/2006. sz. ügyben)

A Fővárosi Bíróság a Tanács DH-388-16/2006. sz. határozatát megváltoztatta.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN

A Fővárosi Bíróság

Emitel Távközlési Zrt. (6722. Szeged, Tisza L. krt.

41.) felperesnek

Nemzeti Hírközlési Hatóság Tanácsa (1015. Budapest, Ostrom u. 23-25.) alperes ellen (Hiv. szám: DH-388-17/2006.)

hírközlési ügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indult perében meghozta az alábbi ítéletet

A bíróság az alperes DH-388-17/2006. számú 2006. május 3-án kelt határozatát megváltoztatja akként, hogy a rendelkező rész 10. oldal utolsó előtti teljesítési határidőre vonatkozó bekezdése helyébe az alábbi rendelkezés lép: „A referenciaajánlat a határozat kézhezvételétől számított 30. napon lép hatályba”.

A felperes által le nem rótt forint kereseti illetéket az Állam viseli.

A peres felek költségeiket maguk viselik.

Az ítélet ellen a kézbesítésétől számított 8 napon belül fellebbezésnek van helye a Fővárosi Ítéltáblához, melyet a Fővárosi Bírósághoz lehet írásban, 3 példányban benyújtani.

INDOKOLÁS

Az alperesi hatóság DH-664-138/2005-ös számú határozatával megállapította, hogy a felperes a „Híváskezdemenyezés nyilvános helyhez kötött telefonhálózatból” nagykereskedelmi piacon saját szolgáltatási területén jelentős piaci erővel rendelkezik. Ezért többek között előírta referenciaajánlat tervezet készítésének kötelezettségét és benyújtását jóváhagyás céljából (I. számú melléklet), továbbá költségalapú díj alkalmazásának kötelezettségét is előírta a határozat kézhezvételétől számított 120. naptól. Előírta emellett, hogy a határozatban meghatározott LRIC módszertan szerint összeállított költségmodell alapján kell kialakítani a költségalapú díjakat, melyet a referenciaajánlat tervezettel együtt köteles benyújtani jóváhagyás céljából (III. számú melléklet).

Az alperesi hatóság DH-664-140/2005-ös számú határozatával megállapította, hogy a felperes a „Hívásvégződtes egyedi, nyilvános helyhez kötött telefonhálózatban” nagykereskedelmi piacon – saját szolgáltatási területén – jelentős piaci erővel rendelkezik. Ezért többek között előírta referenciaajánlat tervezet készítésének kötelezettségét és benyújtását jóváhagyás céljából (I. sz. melléklet), továbbá költségalapú díj alkalmazásának kötelezettségét is előírta a határozat kézhezvételétől számított 120. naptól. Előírta emellett, hogy a határozatban meghatározott LRIC módszertan szerint összeállított költségmodell alapján kell kialakítani a költségalapú díjakat, melyet a referenciaajánlat tervezettel együtt köteles benyújtani jóváhagyás céljából (III. számú melléklet). (továbbiakban a két fenti határozat együtt: JPE határozatok)

A JPE határozatok a költségalapú díj kötelezettség teljesítési határidejéről akként rendelkeztek, hogy a „Tanács által jóváhagyott vagy megállapított díjat” kell a JPE határozatok kézhezvételétől számított 120. naptól alkalmazni. (III. számú melléklet)

A JPE határozatok arról is rendelkeztek, hogy a felperest, mint korábban is jelentős piaci erejű szolgáltatót terhelő kötelezettségek, köztük a korábbi referencia ajánlat alkalmazásának kötelezettsége – bizonyos (más kötelezettségekre vonatkozó) kivételekkel – a határozat kézhezvételétől számított 120. napig terhelik (JPE határozatok 2 oldal alja, 3 oldal első bekezdése).

A felperes 2005. június 16. napján a JPE határozatoknak megfelelően benyújtotta referenciaajánlat tervezetét, melynek jóvá nem hagyásáról az alperes részletes indokolással együtt értesítette a felperest. A felperes először 2005. október 28. napján, majd hiánypótlást követően 2006. január 9-én ismételt benyújtotta a referenciaajánlat tervezetét jóváhagyásra, melyet január 20-án kiegészített.

Az alperesi hatóság a DH-388-17/2006-os számú 2006. május 3. napján kelt és felperes által 2006. május 10. napján kézhez vett határozatával (továbbiakban: határozat) a felperes által benyújtott referencia ajánlat tervezet részben jóváhagyta, részben pedig megállapította annak tartalmát. A felperes keresetével érintett részben úgy rendelkezett, hogy a referencia ajánlat – a referenciaajánlat 7. számú függelékében szereplő díjak kivételével – a határozat kézbesítését követő 30. napon lép hatályba azzal, hogy a 7. számú mellékletben foglalt díjakat a JPE határozatok kézhezvételétől számított 120. nap elteltét követő naptól, azaz 2005. szeptember 15-étől kell alkalmazni. (határozat 10 oldal utolsó előtti bekezdés). Magának a referenciaajánlat Törzsszövege 11.2.1.1. pontja törlésre került és helyébe a következő szöveg lépett:

„11.2.1.1 A referenciaajánlat – a referenciaajánlat 7. számú függelékében szereplő díjak kivételével – a Tanács által hozott jóváhagyó határozatban meghatározott időpontban lép hatályba azzal, hogy a referenciaajánlat 7. számú függelékében foglalt díjakat a Kötelezett a DH-664-138/2005 számú és a DH-664-140/2005. számú

határozatok kézhezvételétől számított 120. nap elteltét követő naptól kell alkalmazni.”

A határozat a felperes által előterjesztett díjakat azért nem hagyta jóvá, mert azok nem voltak a JPE határozatok szerint alkalmazandó költségmodellnek megfelelők, az alperes lényegében a költség modell helyes értelmezéséből adódó költségalapú díjakat állapította meg az Eht. 108.§.(5) bekezdésének alkalmazásával.

A határozat a felperes visszamenőleges díjalkalmazás előírását vitató észrevételére akként reagált, hogy megítélése szerint a JPE határozatok írták elő a költségalapú díj kötelezettségét, és azt, hogy mikortól kell azt alkalmazni. Jelen határozat csak megállapította, hogy a felperes költségalapú díjai mekkorák, ennek alkalmazási kötelezettsége visszamenőlegesen a JPE határozatból következik. A jóváhagyás körében hozott határozati tartalom csak ezt tükrözi.

A felperes 2006. május 25. napján alpereshez érkezett keresetében kérte, hogy a bíróság a határozatot változtassa meg akként, hogy a határozat 10 oldalán található 7.1 pontot követő bekezdése helyett a következő rendelkezés lépjen: „A referenciaajánlat e határozat kézhezvételétől számított 30. napon lép hatályba”. Perköltség igénye volt.

Állította, hogy a megállapított költségalapú díjak visszamenőleges alkalmazásának előírása ütközik az Alkotmány jogállamiságra és jogbiztonságra vonatkozó rendelkezéseit, a 7. és 9.§ (2) bekezdését, az Áe. 2. §-át és az Eht. 2.§. f.) pontját és 9.§(3) bekezdését 103.§.(3) bekezdését, a 2002/19/EK irányelv (Hozzáférési Irányelv) 8 cikkét és a 13 cikk (1) bekezdését.

Előadta, hogy egy a felperesre nézve hátrányos visszamenőleges kötelezettség előírása nem mozdíthatja elő a versenyt, hisz az fogalmilag csak jövőre néző kötelezettséggel lehetséges (Alk. 9. § (2) bek. Hozzáférési Irányelv 8 cikk és az Eht. 2. § f) pont sérelme).

Az Áe. 2. § (6) bekezdése sérült figyelemmel a (7) bekezdésre is, amikor a felperest nem tájékoztatta alperes arról, hogy a jóváhagyási eljárás csúszásának következménye az lesz, hogy visszamenőlegesen kerül sor kötelezettségek előírására és így a felperes jóhiszeműen szerzett jogainak megváltoztatására fog sor kerülni.

Leszögezte, hogy a korábbi referenciaajánlatot jóváhagyó döntést jelen perrel támadott határozatában nem helyezte hatályon kívül az alperes és ideiglenes hatályban tartásáról sem rendelkezett. Ebből következik, hogy az Eht. 103. § (3) bekezdését sérti a határozat rendelkezése, mivel a felperes a korábban jóváhagyott referencia ajánlathoz annak hatálya alatt kötve volt e rendelkezés szerint és attól még a jogosult szolgáltató egyetértésével sem térhetett el. Ezért a felperes a korábbi jogerős határozat teljesítése alapján jóhiszeműen szerzett jogokat gyakorolt, a korábbi referenciaajánlata alapján jóhiszeműen szerzett jogokat szerzett, hiszen a jogszerzés alapja egy jogerős közigazgatási határozat volt, melyhez alperes is kötve volt. Mindebből következik, hogy a felperesnek jóhiszeműen szerzett jogai sérültek.

Sérelmezte, hogy az alperes nem mérlegelte azt a körülményt, hogy a visszamenőleges szabályozást tartalmazó határozat korábbi adóbevallásokat, elfogadott beszámolókat, könyv és számviteli nyilatkozatokat érint. Előadta, hogy 2006. január 1-én az ÁFA kulcs 25%-ról 20%-ra változott. Ebből az következik, hogy a határozati rendelkezés egyben végrehajthatatlan. A 277/2003. (XII.24.) Kormányrendeletre (Korm.r.) figyelemmel alperesnek a hatályos szerződések visszamenőleges módosításáról is rendelkeznie kellett volna, ezt pedig a jogszabályok nem teszik lehetővé. A Korm. r. és az Eht. szabályai alapján a szerződést csak a felek hozhatják létre, a Ptk. 206 § és 241. §-a alapján pedig szerződést is csak a bíróság hozhat létre, illetve módosíthat, az ott meghatározott feltételek esetén. Mivel alperes a már meglévő hálózati szerződéseket kívánta módosítani, amelyre jogszabály szerint nem lett volna lehetősége, ezért e tekintetben hatáskörrel és illetékességgel sem rendelkezett.

A felperes álláspontja szerint a Hozzáférési irányelv 13 cikk (1) bekezdése azért is sérült, mert ennek során az alperes nem vette figyelembe az üzemeltető befektetését, a tőke ésszerű megtérülését az üzemeltető számára, a kockázatok figyelembevételével.

Az alperes kérte felperes keresetének elutasítását és perköltségben történő marasztalását. Kifejtette, hogy a felperes nem vitathatja jelen ügyben azt, hogy mikortól kell alkalmazni a támadott határozatban megállapított díjakat, mert azt a JPE határozatok állapították meg, azok pedig anyagi jogerősek. Jelen esetben a kötelezettség teljesítésének jóváhagyásáról van szó. Hivatkozott korábbi hatályon kívül helyezett fővárosi bírósági ítéletekre, amely az Eht. átmeneti rendelkezéseinek JPE határozatokhoz hasonló előírásait elemezte, megjegyezve, hogy a hatályon kívül helyezésre nem ezen indokolási megállapítások miatt került sor. Kifejtette, hogy a versenyre hatást gyakorol az is, ha utólagos elszámolás következik be, az alternatív szolgáltatókra és fogyasztóikra előnyös hatással járhat. Előadta, hogy a korábbi referenciaajánlat alkalmazási kötelezettség a JPE határozatok rendelkezései folytán 2005. szeptember 15. napján megszűnt, ekként ettől az időponttól a JPE határozatok egyéb rendelkezéseinek betartásával szabadon köthetett szerződést és ennek módosítását sem zárja ki, ezért az Eht. 103.§.(3) bekezdése nem sérült, mivel az erre az esetre nem alkalmazható. A fentiekből következik, hogy a korábbi jóváhagyó határozatok hatályon kívül helyezéséről sem kellett rendelkezni, mivel a jóváhagyott referencia ajánlatok hatálya a JPE határozatokra figyelemmel 2005. szeptember 15-ére megszűnt. Kifejtette továbbá, hogy a határozati kötelezés nem végrehajthatatlan, hiszen az új referenciaajánlat miatt módosítani kell a korábbi szerződéseket, az egyéb számviteli és bevallással kapcsolatos feladatok pedig jogszerűen kivitelezhetők. Alperes álláspontja szerint a díjakkal való visszamenőleges elszámolás semmilyen formában nem érinti azt a kérdést, hogy a felperes befektetett tőkéje megtérül-e avagy nem.

A bíróság megállapította, hogy a felperes keresete alapos.

A felperest – nem vitatottan – referencia ajánlat készítési és közzétételi kötelezettség terhelte a JPE határozatok alapján, melynek értelmében a jóváhagyott referencia-ajánlatot internetes honlapján közzé kell tennie.

Az elektronikus hírközlésről szóló 2003 évi C. törvény (Eht.) perbeli időszakban hatályos referencia ajánlat tervezet jóváhagyására vonatkozó jelen ügyben releváns rendelkezései a következők:

„Eht. 58. § (1) bekezdése szerint a Tanács határozata vagy jogszabály alapján 15 referenciaajánlat közzétételére^a) kötelezett szolgáltató (az 58-61. § alkalmazásában: kötelezett szolgáltató) köteles az e törvényben és külön jogsza^b) bályban meghatározott tartalommal összeállított referencia-ajánlat-tervezetét jóváhagyásra a Tanácshoz benyújtani.

59. § (1) A Tanács a kötelezett szolgáltató által jóváhagyásra benyújtott referenciaajánlat-tervezetet megvizsgálja, hogy az megfelel-e az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályokban foglaltaknak.

(2) Ha a Tanács megállapítja, hogy a hozzá benyújtott referenciaajánlat-tervezet hiányos, és nem bírálható el, vagy egyébként nem felel meg az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályoknak, illetve ahhoz nem csatolták az előírt adatokat, a referenciaajánlat-tervezetét nem hagyja jóvá.

(4) Ha a referenciaajánlat-tervezetet a Tanács nem hagyja jóvá, erről a kötelezett szolgáltatót részletes indoklással együtt értesíti.

(5) A (4) bekezdés szerinti esetben a szolgáltató köteles a Tanács által megállapított határidőben, de legfeljebb 30 napon belül új tervezetet benyújtani. E kötelezettség késedelmes teljesítése esetén a Tanács bírságot szab ki.

(6) Ha az új referenciaajánlat-tervezet sem felel meg az elektronikus hírközlésre vonatkozó szabályokban foglaltaknak, a Tanács határozatában megállapítja a referenciaajánlat tartalmát.

(7) A Tanács a jóváhagyás tárgyában született határozatot közzéteszi, a referenciaajánlatot internetes oldalán közzéteszi. A Tanács a jóváhagyás tárgyában hozott határozatában rendelkezik a referenciaajánlat vagy annak egyes részei hatálybalépésének időpontjáról. A Tanács által jóváhagyott referenciaajánlatot az érintett szolgáltató köteles 5 napon belül internetes oldalán nyilvánosságra hozni.”

A bíróság mielőtt a kereseti kérelem és jogalapja tekintetében állást foglalna szükségesnek tartja rögzíteni azt, hogy mi az ügyben vitatott határozat jelen per szempontjából releváns tartalma. A bíróság ezért nem a kereseti kérelemben érvényesített jog, hanem az ennek alapjául szolgáló tényhelyzetet kívánja bemutatni az alábbiakban, mely szükséges a keresettel érintett jog tekintetében való bírói ítéleti döntés megértéséhez:

Az alperes a JPE határozatokban kötelezte költségalapú díjak alkalmazására a határozat kézhezvételétől követő 120. naptól (2005. szeptember 15.), azzal, hogy e költség-

alapú díjakat a JPE határozatokban meghatározott LRIC módszertan alapján kell kialakítani.

E kötelezés az Eht 108.§ (1) bekezdése alapján történt, amely szerint: „A hatóság a hatékonyság és a fenntartható verseny előmozdítása, valamint a fogyasztói előnyök érvényesítése érdekében – amennyiben a piacelemzés megállapítása szerint a hatékony verseny hiánya azt eredményezheti, hogy az érintett szolgáltató indokolatlanul magas díjakat, vagy árprést alkalmazhat – a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltató számára egyes összekapcsolási, illetve hozzáférési szolgáltatások tekintetében költségalapú díjak alkalmazására vonatkozó kötelezettséget írhat elő, meghatározott költségszámítási és díjképzési módszer alkalmazására, illetve a díjak ellenőrizhetőségére vonatkozó kötelezettséget írhat elő, ...”

Ugyanezen szakasz (5) bekezdése feljogosítja az alperest, hogy ellenőrizze az így kialakított árat és, amennyiben az nem felel meg a költségalapúság kritériumainak, vagy akár a JPE határozatban foglalt előírások nem kerültek jogszerűen alkalmazásra, akkor a költségalapú díj összegét maga határozza meg. E jogszabályhely szerint a hatóság kötelezheti a szolgáltatót a díjak megváltoztatására, és megállapíthatja a szolgáltató által nyújtott hálózati szolgáltatás ellenértékének a szolgáltató által alkalmazott előfizetői díjhoz viszonyított mértékét vagy a hálózati szolgáltatásra alkalmazandó díjat.

Megállapítható a fenti jogszabályhelyek alapján, hogy az alperes egy határozatban két döntést hozott. Egyrészt a megállapította a díjakat az Eht. 108.§.(5) bekezdése alapján (melyről ugyan külön rendelkezést nem tartalmaz a határozat, de tartalmilag azt magában foglalja), majd ezen döntés alapján a referenciaajánlatot részben jóváhagyta, részben annak tartalmát megállapította. A referenciaajánlat jóváhagyásához kapcsolódóan teljesítési határidőt szabott a referenciaajánlat alkalmazására akként, hogy a referenciaajánlat a 30. napon lép hatályba, azzal, hogy a díjakat 2005. szeptember 15-étől kell alkalmazni. Ez a rendelkezés tehát azt határozta meg, noha a teljesítési határidő kifejezést nem alkalmazta, hogy a felperesnek szerződéseit mely időpontra nézve kell a jóváhagyó határozatnak megfelelően módosítani, mikortól hatályos a megállapított szerződési tartalom. Nyilvánvaló, hogy a szerződés hatályba lépésének időpontját maga a szerződés is tartalmazhatja és az a teljesítési határidőnél nem lehet távolabbi időpont. Ez részben meg is jelenik a törzsszöveg 11.2.1.1 pontjában, melytől elkülönül az a szintén itt rögzített kérdés, hogy a hatályos szerződés szövegéből milyen kötelezettségek — esetlegesen visszamenőleges elszámolási kötelezettség — keletkezik a felek viszonylatában. Ha a szerződés maga a határozat teljesítési határidejével egyező hatálybalépési időpontot határoz meg, ehhez a felek kötve vannak. Ha nem határoz meg hatályba lépési időpontot maga a szerződés (ez a helyzet a 7. számú függelékkel, mert az abban foglalt díjak alkalmazására vonatkozó időpontot rögzít), akkor a polgári jog általános

szabályai szerint az érvényesen létrejött szerződés megkötésének napjától lép életbe az abban foglalt kötelezettségek.

A bíróság álláspontja a keresettel érintett jog fennállása tekintetében:

A felperes kereseti kérelmében — tartalmát tekintve — megfogalmazott és így érvényesített jog, szabatosan fogalmazva az, hogy az előírt „negatív teljesítési határidőre” tekintettel visszamenőleges jogalkalmazás történt, és ezt a jogsértést a bíróság állapítsa meg, alapos volt.

Ez pedig megállapítható abból, hogy a teljesítési határidő körében nem értelmezhető a negatív teljesítési határidő (visszamenőleges teljesítési határidő), az fogalmilag csak jövőre néző lehet, csak maga a szerződés tartalmazhat a múltra néző kötelezettségeket és jogviszonyok rendező részeket, ezért a bíróság álláspontja szerint a felperes által kifejezetten megjelölt határozati rendelkezés, mint a határozat teljesítéséről szóló határidő valóban jogsértő volt /Ket. 74. §, Áe. 44. § (1)/. A felperes a megsértett konkrét jogszabályhelyeket nem jelölte meg, de hivatkozott arra, hogy a határozat ezen rendelkezése értelmezhetetlen és egyben végrehajthatatlan, ezért a bíróság a felperes ez irányú jogszerű kereseti kérelmének helyt adott és felperes kereseti kérelmének teljes egészében eleget tett.

A felperes nem támadta keresettel a törzsszöveg 11.2.1.1. pontját, és a 30 napos keresetindítási határidőn belül előterjesztett kereseti kérelme a határozat rendelkező részének ezen részére nem terjed ki, így arra egy esetleges keresetváltoztatás sem terjedhetett volna ki, ilyen keresetváltoztatás azonban az első tárgyalásig nem is volt. Mivel felperes összes jelentéti tényállási részben ismertetett egyéb érve, jogszabályokra hivatkozása a törzsszöveg 11.2.1.1. pontjára vonatkozó megváltoztatási kérelem keretében lenne értelmezhető, ezért felperes minden egyéb érve irreleváns volt jelen perben, azok nem képezték jelen per tárgyát, így a bíróság azokkal foglalkozni nem tudott. Az ezekkel kapcsolatos bírósági álláspont kifejtése azért is szükségtelen, mert ezen egyéb érvektől függetlenül a bíróság felperes kereseti kérelmének teljes egészében helyt adott. Ahogy az Alkotmánybíróság több határozata (8/1990 (IV.23.) AB határozat, 9/1992 (I.30.) AB. határozat, 1/1994 (I.7.) AB határozat) rámutatott, a jogvitában érdekelt fél alkotmányos joga arra, hogy ügyét bíróság elé vigye – hasonlóan a többi szabadságjoghoz – magában foglalja annak szabadságát, hogy e jogával ne éljen. Az eljárási ételemben vett fél rendelkezési joga az alkotmányos önrendelkezési jog egyik aspektusa, eljárási vonatkozása, amely az egyén autonómiáját érinti, illetőleg azzal kapcsolatos. A bíróság jelen ügyben a 14/2002 (III.20) AB határozat iránymutatását követve elment a bíró általi jogalap választás lehetőségének végső határáig, melyen való túlterjeszkedés már a pártatlanság elvét sértette volna (lásd még erről 17/2001 AB határozat).

Mindezekre tekintettel a bíróság a felperes keresetének helyt adott és az alperes határozatát a rendelkező részben

foglaltak szerint változtatta meg a Pp. 339. § (2) q) pontja és az Eht. 48. § 5. bek.) alapján.

Megjegyzi a bíróság, hogy noha a bíróság eleget tett felperes kereseti kérelmének, a referenciaajánlat törzsszövegének 11.2.1.1 pontjára figyelemmel felperest a 2005. szeptember 15-ig terjedő – „visszamenőleges” – elszámolási kötelezettség továbbra is terheli a 7. számú függelékben meghatározottak szerint.

A bíróság a Pp. 80. § (2) bekezdésére figyelemmel döntött, úgy hogy a felek költségeiket maguk viselik, mert felperes döntően inadekvát érvelése alperesnek felesleges többlet költségeket okozott, így a felperesi költségek és az alperesnek okozott felesleges költségek összege körülbelül kiegyenlítette egymást. Az illetékről az Itv. 43. § (3) bek. és a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján döntött.

Budapest, 2007. évi február hó 6. napján

**Fővárosi Bíróság végzése
(DH-396/2006. sz. ügyben)**

FŐVÁROSI BÍRÓSÁG

JEGYZŐKÖNYV
nyilvánosan tartott tárgyalásról

Felperes: Vodafone Magyarország
Alperes: Nemzeti Hírközlési Hatóság Tanácsa
A per tárgya: közigazgatási határozat felülvizsgálata
helye: Fővárosi Bíróság Markó u. 27. fszt. 8.
ideje: 2007. év április hó 3. nap 13 óra
megkezdve: 13 órakor

Jelen vannak

dr. *Felperesért:* dr. ügyvéd
bíró A/2837 sz. üv. Ig. igazolja magát
Alperesért: dr. jogi munkatárs
8279/06.sz. ig. igazolja magát
Hangfelvételtől:
jegyzőkönyvvezető,

A bíróság a tárgyalást megnyitja megállapítja, hogy a megidézettek a szabályszerű idézésre megjelentek.

A bíróság tájékoztatja a feleket, hogy a tárgyalás anyagát hangszalagon rögzíti, melyről készült jegyzőkönyvet 8 munkanap elteltével a bíróság Közigazgatási Kezelőirodájában tekinthetnek majd meg, illetve vehetnek át.

A bíróság ismerteti a beérkezett keresetleveleket, ellenkérelmeket, valamint a per egyéb iratait 3 sorszámig bezárólag, beleértve a sorszámú ideegyesített ügy iratait, valamint a sorszámú végzését.

A felek részletesebb iratismertetést nem kérnek.

Felperes jogi képviselője az alábbi észrevételt teszi:

Szeretném bejelenteni, hogy a peres felek kérik közösen a per megszüntetését, egymással szembeni perköltség igényük nincsen.

Alperes:

Így van.

A bíróság ezt követően meghozta a

I. sz. végzést

A bíróság a pert megszünteti.

A bíróság kötelezi a felperest, hogy az APEH Regionális Igazgatóságának a külön felhívására az ott megjelölt időben és módon fizessen meg 1.700.-(Egyezer-hétszáz) forint le nem rótt mérsékelt kereseti illetéket.

A végzés ellen a kihirdetéstől számított 15 napon belül fellebbezésnek van helye a Fővárosi Ítéltáblához, melyet a Fővárosi bíróságon lehet írásban, 3 példányban benyújtani.

Indokolás

A felperes keresettel támadta az alperes DH-17170-1/2005, DH-17170-5/2005, és a DH-396-10/2006. sz. határozatát.

Felperes az első tárgyaláson bejelentette, hogy keresetétől elkíván állni. Alperes ehhez hozzájárult. A feleknek egymással szemben perköltség igényük nem volt.

Mindezekre tekintettel a bíróság a Pp.157.§.c./ pontja alapján a pert megszüntette.

A bíróság a Pp.160.§.(1) bekezdésére figyelemmel a Pp.78.§.(2) bekezdése alapján a perköltségről való döntést mellőzte.

A bíróság a mérsékelt illetékről az Itv.43.§.(3) bekezdés és az 58.§.(1) a./ pontja alapján rendelkezett.

dr.

bíró

Felek egybehangzóan úgy nyilatkoztak, hogy a fellebbezési jogukról lemondanak.

A bíróság megállapítja, hogy 3-1. sz. permegszüntető végzés a mai napon jogerős és végrehajtható.

A felek a hangszalag visszahallgatását nem kérték.

Tárgyalás befejezve. jkv. lezárva: 13.15 órakor

kmf

bíró

A kiadmány hitelül:

Hangfelvételtől leírta:

2007. április 11-én

tisztviselő

Fővárosi Bíróság végzése (DH-14182-7/2006. sz. ügyben)

A Fővárosi Bíróság a pert megszüntette.

Fővárosi Bíróság

A bíróság a M. Tóth Gábor Ügyvédi iroda (1094 Budapest, Viola u. 23-25.; ügyintéző: dr. M. Tóth Gábor ügyvéd) által képviselt *Monor Telefon Társaság Kft.* (1092 Budapest, Kinizsi u. 30-36.) felperesnek az Aranyosné dr. Börcs Janka jogi főigazgató-helyettes által képviselt *Nemzeti Hírközlési Hatóság Tanácsa* (1015 Budapest, Ostrom u. 23-25.) alperes ellen hírközlési ügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indult perében meghozta a következő

végzést:

A bíróság a pert megszünteti.

A végzés ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül a Fővárosi Ítéltáblához lehet fellebbezni. A fellebbezést írásban, három példányban a Fővárosi Bíróságon kell előterjeszteni.

Indokolás

Az alperes a DH-664-180/2005. számú határozatával jelentős piaci erővel rendelkező (továbbiakban: JPE) szolgáltatóként azonosította a felperest a 12. számú, „nagykereskedelmi szélessávú hozzáférési szolgáltatás” elnevezésű piacon, részletes adatszolgáltatási kötelezettséget előírva számára a JPE-re irányadó meghatározott díjképzési rendszer alkalmazására és a díjak ellenőrizhetőségére vonatkozó kötelezettség érvényre juttatása érdekében.

Az alperes az adatszolgáltatás alapján 2006. október 30. napján hozott DH-14182-7/2006. számú határozatában megállapította a felperes által már nyújtott szélessávú hozzáférés szolgáltatásokkal kapcsolatban érvényesülő díjak legmagasabb értékét, így az országos szintű IP bitfolyam hozzáférés nagykereskedelmi legmagasabb árát, valamint a kiskereskedelmi szélessávú DSL szolgáltatás nyújtása során a különböző szélessávú hozzáférés típusok tekintetében alkalmazott átlagos kiskereskedelmi ár és a társszolgáltatók számára nyújtott IP bitfolyam hozzáférési szolgáltatás nagykereskedelmi ára közötti különbség (ár-rés) mértékét. Az alperes előírta, hogy a felperes a határozatnak megfelelően kialakított díjat az új szerződésekre vonatkozóan a határozat kézbesítésétől, a korábban kötött hűségnyilatkozattal érintett szerződésekre a hűségnyilatkozat lejártá után a szerződés meghosszabbításakor köteles alkalmazni.

A felperes keresetében az alperes határozatának felülvizsgálatát és annak hatályon kívül helyezését és az alperes új eljárásra kötelezését kérte.

Az alperes ellenkérelmében – fenntartva a határozatában foglaltakat – a felperes keresetének elutasítását kérte.

A felperes a 2007. április 18. napján kelt és a 2007. április 21. napján benyújtott beadványában bejelentette, hogy a keresetétől a Pp. 160.§ (1) bekezdése alapján eláll.

Az alperes a 2007. április 18. napján kelt nyilatkozatában hozzájárult a felperes keresettől elállásához, melyre tekintettel nem tartott igényt a perindítás folytán felmerült költségeinek megtérítésére.

A Pp. 157. §-ának e) pontja szerint a bíróság a pert megszünteti, ha a felperes keresetétől elállott. A Pp. 106. § (1) bekezdése értelmében a felperes a per érdemi tárgyalása előtt keresetétől az alperes hozzájárulása nélkül is elállhat, az érdemi tárgyalás megkezdése után azonban csak akkor, ha az elálláshoz az alperes hozzájárul. A felperes mindkét esetben köteles alperesnek a keresetindítás folytán felmerült költségeit megtéríteni.

A felperes az alperes határozatának felülvizsgálata iránt indult perben a keresetétől az alperes érdemi ellenkérelmének kézbesítését követően elállt, melyhez a Pp. 160. §

(1) bekezdése értelmében az alperes hozzájárult, ezért a bíróság a pert a Pp. 157. § e) pontja alapján megszüntette.

Az alperes nem tartott igényt a perindítás folytán felmerült költségeinek megtérítésére, ezért arról a bíróságnak a Pp. 160. § (1) bekezdése alapján nem, kellett rendelkeznie.

A felperes az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (továbbiakban Itv.) 62. § (1) bekezdésének h) pontja alapján az öt megilletőt tárgyi illetékfeljegyzési jog ellenére a keresetlevelére lerótt 16 500 (tizenhatezer-ötszáz) forint kezeseti illetéket. A felperes az Itv. 43. §. (3) bekezdése és 58. § (1) bekezdésének a) pontja értelmében 1700 (egyezerhatszáz) forint mérsékelt kereseti illeték viselésére köteles, míg az Itv. 80. § (1) bekezdésének i) pontja alapján a keresetlevelére szükségtelenül lerótt 14 800 (tizennégyezer-nyolcszáz) forint illeték visszatérítését kérheti az illetékhivaltaltól.

Budapest, 2007. évi április hó 25. napján
bíró

KÖZLÖNY

§

III. FŐRÉS Z: Nemzeti Hírközlési Hatóság Hivatala

Tájékoztatás a piacfelügyeleti eljárásokban a Nemzeti Hírközlési Hatóság által hozott és a hatóság honlapján 2007. április hónapban közzétett érdemi határozatokról

Sor-szám	Határozat száma	Tárgy	Szolgáltató/Igénybevevő forgalombahozó/forgalmazó
Elsőfokú határozatok			
1.	HS-1915-6/2007.	A Vodafone Magyarország Zrt. díjtartozás miatti hozzáférési jog megvonása tárgyában A határozat ellen fellebbezés érkezett. 2007/04/02	Vodafone Magyarország Zrt.
2.	HS-775-5/2007.	A SATEL Kft. hibabejelentés kezelése tárgyában 2007/04/02	SATEL Kft.
3.	HS-3051-7/2007.	Az RLAN Internet Kft. hibabejelentés kezelése tárgyában 2007/04/02	RLAN Internet Kft.
4.	HZ-6174-6/2007.	Az Electro – Construct Bt. által elkövetett rongálás tárgyában 2007/04/10	Electro – Construct Bt.
5.	HS-8375-8/2007.	A BRENDON Kft. által forgalomba hozott LINDAM LD78T-EU típusú babafigyelő berendezés tárgyában 2007/04/11	BRENDON Kft.
6.	HS-5834-7/2007.	Az EMW Networks Távközlési Szolgáltató Kft. hibabejelentések kezelése tárgyában 2007/04/16	EMW Networks Távközlési Szolgáltató Kft.
7.	HS-4496-13/2007.	A Tele2 Magyarország Kft. hibabejelentések kezelése tárgyában 2007/04/16	Tele2 Magyarország Kft.
8.	HD-1328-3/2007.	A Magyar Telekom Nyrt.-vel szemben előfizetői szerződés megkötése tárgyában 2007/04/24	Magyar Telekom Nyrt.
9.	HD-1578-1/2007.	A Magyar Telekom Nyrt.-vel szemben az előfizetői szolgáltatás díjazásának tárgyában 2007/04/25	Magyar Telekom Nyrt.
10.	HD-1873-11/2007.	A Magyar Telekom Nyrt.-vel szemben az előfizetői szolgáltatás díjazásának tárgyában 2007/04/25	Magyar Telekom Nyrt.
11.	HD-82-7/2007.	A Magyar Telekom Nyrt.-vel szemben előfizetői szerződés megkötése és hibabejelentések kezelése tárgyában 2007/04/25	Magyar Telekom Nyrt.
12.	HD-1844-5/2007.	A Vodafone Magyarország Zrt.-vel szemben mobil rádiótelefon szolgáltatás díjazásának tárgyában 2007/04/25	Vodafone Magyarország Zrt.
13.	HD-5800-13/2007.	A Magyar Telekom Nyrt.-vel szemben az előfizetői szolgáltatás díjazásának tárgyában 2007/04/25	Magyar Telekom Nyrt.
Másodfokú határozatok			
1.	FK-1915-11/2007.	A HS-1915-6/2007. számú döntés ellen a Vodafone Magyarország Zrt. díjtartozás miatti hozzáférési jog megvonása tárgyában 2007/04/02	Vodafone Magyarország Zrt.

A határozatok megtekinthetők a www.nhh.hu << piacfelügyelet << nyilvántartások menüpontnál.

Tájékoztató a távközlési szolgáltatások bejelentése nyilvántartásba való bejegyzések tényéről

Sorszám	Szolgáltató	Szolgáltatás
1.	Faragó Sándor	Nyilvános helyi, belföldi és nemzetközi távbeszélő-szolgáltatás
2.	Faragó Sándor	Műsorelosztó-szolgáltatás
3.	IDC EXPORT-IMPORT Termelő, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Helyi, belföldi és nemzetközi távbeszélő szolgáltatás
4.	EnterTel Informatikai Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Nyilvános helyi, belföldi és nemzetközi, virtuális magánhálózati, távbeszélő és adatátviteli célú összekapcsolás, integrált távközlési szolgáltatás, távkonferencia, egyéb máshová nem sorolt (képtelefon és videokonferencia) távközlési szolgáltatás
5.	Pajtásné Hatvány Éva	Műsorelosztó-szolgáltatás
6.	Füzes Tv Kft. (Szabó Zoltán volt)	Internetszolgáltatás
7.	WGROU-P-COM Távközlési Kft.	Nyilvános helyi, belföldi és nemzetközi távbeszélő-szolgáltatás
8.	Isis-Com Kft. (volt W-Net's Kft., Savaria.hu Kft.)	Nyilvános helyi, belföldi és nemzetközi távbeszélő-szolgáltatás
9.	Gál István	Internetszolgáltatás 2,4 GHz-en
10.	Portál-Net Hungary Kft.	Adathálózati szolgáltatás
11.	Macrogate Ipsystem Magyarország Kft. (volt Fivegate Magyarország Távközlési Kft.)	Névváltozás
12.	Budapesti Sportcsarnok Üzemeltető Kft.	Internetszolgáltatás 2,4 GHz-en
13.	Virányosi Szolgáltató	Műsorelosztó-szolgáltatás
14.	C-Satelit Antennaszereelő Szolgáltató Kft. (volt Satelit Antenna-szereelő Kkt.)	Névváltozás
15.	DIGI Kommunikációs Zártkörűen Működő Rt. (volt DMCC Kommunikációs Kft.)	Névváltozás
16.	NetKábel Villamosipari és Kábeltelevíziós Szolgáltató Kft. (volt Electronett Kft.)	Névváltozás
17.	Taszár-Coop Kereskedelmi és Szolgáltató Bt. (volt Kft.)	Névváltozás
18.	AMB-Micro Kft.	Adathálózati szolgáltatás VOIP
19.	Novi-Com Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	Internetszolgáltatás
20.	Parabola és Kábel Bt.	Internetszolgáltatás

Tájékoztató a távközlési szolgáltatások bejelentése nyilvántartásból való törlések tényéről

Sorszám	Szolgáltató	Szolgáltatás megnevezése	Törlés dátuma
1.	Optosat Plusz Kft.	Vezetékes műsorelosztó-szolgáltatás törlése	2007.02.28.
2.	Optosat Plusz Kft.	Internetszolgáltatás és szolgáltató törlése	2007.03.01.
3.	Sterczer Gergely	Vezetékes műsorelosztó-szolgáltatás (Csabdi törlése)	2007.04.01.
4.	Artel Kft.	Szolgáltató törlése	2006.12.31.
5.	Parisat Kft.	Műsorelosztó-szolgáltatás terület Dusnokpuszta és Sajógalgóc törlése	2007.04.30.

6.	Automatik kkt.	Műsorelosztó-szolgáltatás terület Dalmand, Kéty, Kisvejke, Lengyel, Mucsfa, Nagykónyi, Závod törlése	2007.03.31.
7.	ProSolution Bt.	Szolgáltató törlése	2007.01.31.
8.	Kábeltelevízió-Igal Kft.	Szolgáltató törlése	2007.02.28.
9.	Kétegyházi Szolgáltató Kft.	Vezetékes műsorelosztó-szolgáltatás törlése	2007.03.31.
10.	Ábel László	Vezetékes műsorelosztó-szolgáltatás (Magyarhertelend, Oroszló törlése)	2006.12.31.
11.	Bvfon Kft.	Zárt felhasználói. Egyéb máshova nem sorolható távközlési szolgáltatás törlés	2007.04.13.
12.	Global Reach Kft.	Szolgáltató törlése	2006.01.01.
13.	Mars BékésNet Kft.	Szolgáltató törlése	2007.03.05.
14.	Pete Ferenc	Vezetékes műsorelosztó szolgáltatás törlése Nagygeresd községben	2007.04.17.
15.	Molnár János	Vezetékes műsorelosztó szolgáltatás Domaháza törlése	2007.03.31.

Jogszabályfigyelés

A hírközlési ágazatot érintő jogszabályok jegyzéke 2007. április 11. - május 14. között.

<i>83/2007. (IV. 25.) Korm. rendelet</i>	a számhordozhatóság szabályairól szóló 46/2004. (III.18.) Korm. rendelet, az elektronikus hírközlési hálózatok azonosítóinak nemzeti felosztási tervéről szóló 164/2005. (VIII. 16.) Korm. rendelet és az elektronikus hírközlő hálózatok azonosítóival kapcsolatos gazdálkodás rendjéről szóló 184/2005. (IX. 13.) Korm. rendelet módosításáról (M.K. 2007/52.)
<i>1030/2007. (V. 9.) Korm. határozat.</i>	az elektronikus kereskedelemmel kapcsolatos jogszabályok módosításával összefüggő kormányzati feladatokról (M.K. 2007/57.)

KÖZLÖNY

§

V. FŐRÉS: Egyéb információk, tájékoztatók

A Nemzeti Hírközlési Hatóság elérhetősége

Központi elérhetőség

Cím: 1015 Budapest, Ostrom utca 23-25.
 Levelezési cím: 1525 Budapest Pf. 75.
 Telefon: 06 1 375-7777, 06 1 457-7100
 Telefax: 06 1 356-5520
 E-mail: info@nhh.hu
 Honlap: www.nhh.hu

Nemzeti Hírközlési Hatóság Tanácsa

Cím: 1015 Budapest, Ostrom utca 23-25.
 Levelezési cím: 1525 Budapest Pf. 75.
 Telefon: 06 1 375-7777, 06 1 457-7100
 Telefax: 06 1 356-5520
 E-mail: info@nhh.hu
 Honlap: www.nhh.hu

A Nemzeti Hírközlési Hatóság Hivatala ügyfélszolgálatainak elérhetőségei és nyitvatartási rendje

Budapest

Cím: 1133 Budapest, Visegrádi utca 106.
 Levelezési cím: 1386 Budapest 62. Pf. 997.
 Telefon: 06 1 468-0500
 Telefax: 06 1 468-0626
 Az ügyfélszolgálat e-mail címe:
uszi-budapest@nhh.hu

Debrecen

Cím: 4025 Debrecen, Hatvan utca 43.
 Levelezési cím: 4001 Debrecen Pf. 230.
 Telefon: 06 52 522-122
 Telefax: 06 52 417-857
 Az ügyfélszolgálat e-mail címe:
uszi-debrecen@nhh.hu

Miskolc

Cím: 3529 Miskolc, Csabai kapu 17.
 Levelezési cím: 3501 Miskolc Pf. 391.
 Telefon: 06 46 555-500
 Telefax: 06 46 411-475
 Az ügyfélszolgálat e-mail címe:
uszi-miskolc@nhh.hu

Pécs

Cím: 7624 Pécs, Alkotmány utca 53.
 Levelezési cím: 7602 Pécs PFÜ Pf. 459.
 Telefon: 06 72 508-800
 Telefax: 06 72 508-808
 Az ügyfélszolgálat e-mail címe:
uszi-pecs@nhh.hu

Sopron

Cím: 9400 Sopron, Kossuth L. utca 26.
 Levelezési cím: 9401 Sopron Pf. 123.
 Telefon: 06 99 518-500
 Telefax: 06 99 518-518
 Az ügyfélszolgálat e-mail címe:
uszi-sopron@nhh.hu

Szeged

Cím: 6721 Szeged, Csongrádi sgt. 15.
 Levelezési cím: 6701 Szeged Pf. 689.
 Telefon: 06 62 568-300
 Telefax: 06 62 568-368
 Az ügyfélszolgálat e-mail címe:
uszi-szeged@nhh.hu

Nemzeti Hírközlési Hatóság Hivatala ügyfélszolgálatainak elérhetőségei és nyitvatartási rendje

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
Budapest	13 ⁰⁰ - 18 ⁰⁰	9 ⁰⁰ - 15 ⁰⁰	9 ⁰⁰ - 15 ⁰⁰	zárva	9 ⁰⁰ - 13 ⁰⁰
Debrecen	14 ⁰⁰ - 18 ⁰⁰	zárva	8 ⁰⁰ - 12 ⁰⁰	zárva	8 ⁰⁰ - 12 ⁰⁰
Miskolc	14 ⁰⁰ - 18 ⁰⁰	zárva	8 ⁰⁰ - 12 ⁰⁰	zárva	8 ⁰⁰ - 12 ⁰⁰
Pécs	14 ⁰⁰ - 18 ⁰⁰	zárva	8 ⁰⁰ - 12 ⁰⁰	zárva	8 ⁰⁰ - 12 ⁰⁰
Sopron	14 ⁰⁰ - 18 ⁰⁰	zárva	8 ⁰⁰ - 12 ⁰⁰	zárva	8 ⁰⁰ - 12 ⁰⁰
Szeged	14 ⁰⁰ - 18 ⁰⁰	zárva	8 ⁰⁰ - 12 ⁰⁰	zárva	8 ⁰⁰ - 12 ⁰⁰

A Magyar Hivatalos Közlönykiadó
megjelentette

dr. Oros Paulina fordításában
Marta Sgubin

Jacqueline Kennedy szakácsnője voltam

című könyvét

A szerző huszonöt év alatt szinte tagjává vált a Kennedy családnak, akik leginkább mégis a főzőtudományát becsülték.

Ez a könyv a legemlékezetesebb eseményeken feltalált fogások receptjeivel lepi meg az olvasót, miközben kedves történetei rendhagyó memoárként a család mindennapjaiba is betekintést adnak, kellemes kikapcsolódást kínálva mindenkinek, aki érdeklődik hírességek élete és szokásai iránt.

A kötet 224 oldal terjedelmű, ára **4200 forint** áfával.

Példányonként megvásárolható a Közlönykiadó Jogi Könyvesboltjában (1085 Budapest, Somogyi B. u. 6., tel./fax: 318-8411), valamint a Budapest VII., Rákóczi út 30. szám (bejárat a Dohány u. és Nyár u. sarkán) alatti Közlöny Centrumban (tel.: 321-5971, fax: 321-5275, e-mail: kozlonycentrum@mhk.hu), illetve megrendelhető a kiadó ügyfélszolgálatán (fax: 318-6668, 338-4746, e-mail: kozlonybolt@mhk.hu) vagy a www.mhk.hu/kozlonybolt internetcímen.

MEGRENDELÉS

Megrendelem a

Marta Sgubin

Jacqueline Kennedy szakácsnője voltam

című, 224 oldal terjedelmű kiadványt (ára: **4200 forint** áfával) ..... példányban, és kérem, juttassák el alábbi címemre:

A megrendelő (cég) neve: .....

Címe (város, irányítószám): .....

Utca, házsám: .....

Ügyintéző neve, telefonszáma: .....

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül átutaljuk a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára vagy postai úton a fenti címre.

Keltezés: .....

.....

cégszerű aláírás

**A Magyar Hivatalos Közlönykiadó kiadásában
– a Kreátor Info Kft. szervezésében – megjelent a**

„Helyi önkormányzati rendeletalkotás és jogalkalmazás az Alkotmánybíróság és az Európai Bíróság döntéseinek tükrében” című kiadvány

A két kötetből álló kiadvány célja, hogy az egyes részterületeket sorra véve bemutassa, hogy melyek azok a leggyakoribb hibák, amelyeket a helyi önkormányzatok a rendeleteik megalkotásánál elkövetnek, mégpedig a jelentősebb alkotmánybírósági határozatok tükrében. Mindezen túl egy önálló kötet tartalmazza az Európai Bíróság azon ítéleteit, amelyekben helyi vagy regionális önkormányzatok, illetve helyi vagy regionális hatóságok voltak érintettek, vagy ellenük folyt az eljárás. E kiadvány olyan fontos információk gyűjteménye, melyet a helyi önkormányzatok felhasználhatnak majd a helyi jogalkotás előkészítésénél.

A „*Helyi önkormányzati rendeletalkotás és jogalkalmazás az Alkotmánybíróság és az Európai Bíróság döntéseinek tükrében*” című könyvben tematikus sorrendben kerül rendszerezésre az egyes témakörök szempontjából fontos AB határozatok rövid, kivonatolt tartalma, amely minden jegyző és helyi döntéshozó számára – az önkormányzati rendeletalkotáshoz – szükséges és elengedhetetlen jogforrás.

E mellett az egyes önkormányzati rendeletalkotási tárgykörökre vonatkozóan az önkormányzati rendeletalkotásra felhatalmazást adó hatályos jogszabályok, az egyes rendeletek főbb tartalmi elemeinek és ezen elemekhez kapcsolódó AB döntések ismertetésére is sor kerül. Az AB határozatok lényegi kérdéseinek felvázolása mellett a megsemmisített rendeletek, szakaszok helyett helyes megoldásokra is utal a kiadvány a célból, hogy segítséget nyújtson a jegyző számára a helyi jogalkotási problémák megoldásához.

A kötet fő gerincét alkotják a következő önkormányzati témákban alkotott alkotmánybírósági döntések: a helyi jogalkotás általános kérdései és a jogi alapelvek érvényesülése az önkormányzati rendeletekben, a helyi adó, a hatósági ár, a szociális támogatások, gyermekvédelmi ellátások, lakás- és helyiséggazdálkodás, hulladékgazdálkodás, állattartás, közterület-használat, vásárok és piacok rendje, építésügy, önkormányzati vagyon, költségvetés, útépitési és közműépítési díj, az önkormányzat szervezete és működése.

Külön érdekessége a kiadványnak, hogy a szerzők olyan alkotmánybírósági határozatokat is bemutatnak, amelyek időközben a magyar jogszabályok módosítása, illetve a közösségi jognak való megfelelés okán nem alkalmazhatók, ezzel ugyanis elkerülhető, hogy adott esetben a jogalkotó olyan határozatra hivatkozzon a szabályozás során, amely okafogyottá vált.

Magyarország uniós csatlakozása óta kiemelt jelentősége van a közösségi előírások betartásának is mind a helyi önkormányzati rendeletek alkotása, mind pedig a helyi önkormányzatok törvényes működésének biztosítása során. Így a kiadvány az Európai Bíróság ítéleteinek rövid ismertetése mellett az adott helyzetben alkalmazandó közösségi jogszabály hivatkozását, a helyes értelmezést és a követendő magatartást is tartalmazza. Más tagállamok önkormányzatainak negatív tapasztalatai nagy segítségül szolgálhatnak a jegyzők számára a közösségi jogszabályok helyes alkalmazásához és a közösségi jogsértések elkerüléséhez.

A „*Helyi önkormányzati rendeletalkotás és jogalkalmazás az Alkotmánybíróság és az Európai Bíróság döntéseinek tükrében*” című kötet szerzői a magyar önkormányzati rendszer és az Európai Unió joganyagának kiváló ismerői:

Dr. Gyergyák Ferenc főtanácsadó (Magyar Köztársaság Alkotmánybírósága)

Dr. Orova Márta főosztályvezető-helyettes (ÖTM, Közigazgatási Hivatali, Jegyzői és Hatósági Főosztály)

Sárközyné dr. Szabó Piroska, jegyző

Dr. Zöld-Nagy Viktória közigazgatási jogász (ÖTM, Közigazgatási Hivatali, Jegyzői és Hatósági Főosztály)

A **Magyar Hivatalos Közlönykiadó** a „*Helyi önkormányzati rendeletalkotás és jogalkalmazás az Alkotmánybíróság és az Európai Bíróság döntéseinek tükrében*” című kiadványt ajánlja az ország valamennyi jegyzőjének, körjegyzőjének, főjegyzőjének, a polgármestereknek, megyei közgyűlési elnököknek, a képviselő-testületek tagjainak, valamint a helyi jogalkotás előkészítésében részt vevő hivatali munkatársaknak.

A 384 oldalterjedelmű kiadvány ára: **3948 Ft** áfával

Példányonként megvásárolható a Közlönykiadó Jogi Könyvesboltjában (1085 Budapest, Somogyi B. u. 6. Tel./fax: 318-8411), valamint a Budapest VII., Rákóczi út 30. (bejárat a Dohány u. és Nyár u. sarkán) szám alatti Közlöny Centrumban (tel.: 321-5971, fax: 321-5275, e-mail: kozlonycentrum@mhk.hu), illetve megrendelhető a kiadó ügyfélszolgálatán (fax: 318-6668, 338-4746, e-mail: kozlonybolt@mhk.hu) vagy a www.mhk.hu/kozlonybolt internetcímen.

MEGRENDELŐLAP

Megrendelem a „**Helyi önkormányzati rendeletalkotás és jogalkalmazás az Alkotmánybíróság és az Európai Bíróság döntéseinek tükrében**” című kiadványt (ára: **3948 Ft** + postaköltség), ... példányban, és kérem juttassák el az alábbi címre:

A megrendelő (cég) neve: .....

Címe (város, irányítószám): .....

Utca, házszám: .....

Ügyintéző neve, telefonszáma: .....

A megrendelő (cég) bankszámlaszáma: .....

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára átutalom.

Keltezés: .....

.....
cégszerű aláírás

A Magyar Hivatalos Közlönykiadó
megjelentette a Közlöny Könyvek sorozatának újabb köteteként a

HATÁRON TÚLI MAGYAROK KEDVEZMÉNYEINEK ÉS TÁMOGATÁSÁNAK SZABÁLYAI

című könyvet.

A könyv összefoglalja a határainkon túl élő magyarok támogatásának módozatait és intézményeit szabályozó rendelkezéseket, valamint rövid áttekintést ad azokról a kedvezményes banki eszközökről, amelyek elősegítik az adott térségek gazdasági fejlődését.

A támogatási rendszer alapelve: jobb feltételeket teremteni a magyar honfitársainknak a szülőföldön maradáshoz.

Ajánljuk a kiadványt magánszemélyeknek és intézményeknek, akik/amelyek

- részletesebb ismereteket akarnak szerezni a támogatási rendszerről,
- a határainkon túli térségek regionális fejlesztésében kívánnak részt venni és ehhez kívánnak információt szerezni a támogatási rendszerről,
- a határainkon túl élnek, működnek és támogatást remélnék szerezni fontos céljaik megoldásához,
- egyetemi tanulmányokat folytatnak vagy egyetemeken a támogatási rendszer oktatásával is foglalkoznak.

A 336 oldal terjedelmű kiadvány ára **3465 Ft** áfával.

Példányonként megvásárolható a Közlönykiadó Jogi Könyvesboltjában (1085 Budapest, Somogyi B. u. 6. Tel./fax: 318-8411), valamint a Budapest VII., Rákóczi út 30. (bejárat a Dohány u. és Nyár u. sarkán) szám alatti Közlöny Centrumban (tel.: 321-5971, fax: 321-5275, e-mail: kozlonycentrum@mhk.hu), illetve megrendelhető a kiadó ügyfélszolgálatán (fax: 318-6668, 338-4746, e-mail: kozlonybolt@mhk.hu) vagy a www.mhk.hu/kozlonybolt internetcímen.

MEGRENDELÉS

Megrendelem a

HATÁRON TÚLI MAGYAROK KEDVEZMÉNYEINEK ÉS TÁMOGATÁSÁNAK SZABÁLYAI

című, 336 oldal terjedelmű kiadványt

(ára: **3465 Ft** áfával) ..... példányban, és kérem juttassák el alábbi címemre:

A megrendelő (cég) neve: .....

Címe (város, irányítószám): .....

Utca, házszám: .....

Ügyintéző neve, telefonszáma: .....

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül átutaljuk a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára vagy postai úton a fenti címre.

Keltezés: .....

.....

cégszerű aláírás

A Magyar Hivatalos Közlönykiadó
megjelentette

Kondorosi Ferenc–Uttó György–Visegrády Antal

A bírói etika és a tisztességes eljárás

című könyvét

A könyvhöz előszót dr. Lomnici Zoltán, a Legfelsőbb Bíróság, illetve az Országos Igazságszolgáltatási Tanács elnöke írt, melyben a következő szavakkal ajánlja a kötetet:

„Az olvasó kezébe olyan könyv (tankönyv, szakmai háttéranyag) kerül, amely tudományos igényességgel és a gyakorlati alkalmazhatóság szándékával mutatja be a bírói etika szakmai-morális alapjait. A kötet jelentős nemzetközi kitekin-tést nyújt, amikor más országok gyakorlatának, szabályozásának feltárását is vállalja.

A tapasztalt és a tárgykör nemzetközi összefüggéseit is jól ismerő szerzők – helyeselhető módon – abból indultak ki, hogy a bírák etikus magatartása és eljárása az eljárások résztvevői – a peres felek, a vádló, a védő, a jogi képviselő, a bün-tetőügyekben a vádlott – számára garanciális jelentőségű, mert megteremti/megadja az eljárás minőségét is.

A szerzők a bírói etika érvényesülését is vizsgálták a peres eljárás másik minőségi követelményének, a fair eljárás igényének megvalósulásával összefüggésben.

A tisztességes eljárás napjainkban nemzetközi jogi, alkotmányos és morális követelményt is jelent, amelynek tartalma az Emberi Jogok Európai Bírósága és – egyre inkább – az Európai Bíróság esetjogából ismerhető meg. A kötet számos jogeset bemutatásával szolgálja a hazai jogi kultúra színvonalának emelését, a tiszta, demokratikus közállapotok, a bí-rák és a bíróságok tekintélye megóvását.

A könyv fontos tananyag a bírák, ügyészek, ügyvédek számára, de különös haszonnal forgathatják gyakorló politiku-sok, a tudományos élet képviselői, a média munkatársai és mindenki, aki felelősséget érez a hazai jogállam, a jogrend minőségéért.”

A kötet 184 oldal terjedelmű, ára **3381 forint** áfával.

Példányonként megvásárolható a Közlönykiadó Jogi Könyvesboltjában (1085 Budapest, Somogyi B. u. 6. Tel./fax: 318-8411), valamint a Budapest VII., Rákóczi út 30. (bejárat a Dohány u. és Nyár u. sarkán) szám alatti Közlöny Centrumban (tel.: 321-5971, fax: 321-5275, e-mail: kozlonycentrum@mhk.hu), illetve megrendelhető a kiadó ügyfél-szolgálatán (fax: 318-6668, 338-4746, e-mail: kozlonybolt@mhk.hu) vagy a www.mhk.hu/kozlonybolt internetcímen.

MEGRENDELÉS

Megrendelem

Kondorosi Ferenc–Uttó György–Visegrády Antal

A bírói etika és a tisztességes eljárás

című, 184 oldal terjedelmű kiadványt (ára: **3381 forint** áfával) ..... példányban, és kérem, juttassák el alábbi címemre:

A megrendelő (cég) neve: .....

Címe (város, irányítószám): .....

Utca, házsám: .....

Ügyintéző neve, telefonszáma: .....

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon be-lül átutaljuk a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára vagy postai úton a fenti címre.

Keltezés: .....

.....
cégszerű aláírás

A Magyar Hivatalos Közlönykiadó
megjelentette

Bócz Endre

Büntetőeljárás jogunk kalandjai
Sikerek, zátonyok és vargabetűk

című könyvét.

Az olvasó olyan tudományos munkát tart a kezében, amelynek legfőbb tárgya a büntetőeljárás jog, a büntetőeljárás és kisebb mértékben a kriminalisztika. Így jelenik meg a büntetőeljárás jog tudományának és kodifikációjának története is. Bócz Endre több síkon elemzi a büntetőeljárás tárgyköreit. Az egyik a kodifikáció- és tudománytörténeti aspektus. Ezen belül ismerteti az 1808. évi francia kódexek Európára kiterjedő hatásait, ideértve az 1896. évi magyar Büntetőeljárásról szóló törvényt is. A munka külön érdekessége és értéke a nálunk úgyszólván ismeretlen cári orosz kodifikálás történetének, az 1864. évi kódexnek és előzményeinek bemutatása.

A mű másik kiterjedt tárgykörét a nyomozás adja. A szerző rámutat itt olyan jelenségekre, amelyeknek ritkán jártunk utána a jogi elemzés során. Ilyenek pl. a nyomozásról mint a büntetőeljárás önálló szakaszáról vallott nézetek, illetőleg az azt kifejező intézmények.

A szerző az ügyész, a közvédelmi szerepkörébe szöve foglalja a bizonyítás kérdéseivel. Itt elsősorban a fogalmak – mint a „bizonyítás”, „történet”, „tény”, „felderítés” – tisztázására törekszik. Nem mulasztja el szót tenni a bűnügyi technika jelentőségéről, a bizonyításban vitt fejlesztő szerepéről és a kriminalisztikai képzés hiányosságairól. Figyelmet szentel a nyomozásbeli tényfeltárás (bizonyítás) terjedelmének. Felhívja a figyelmet a nyomozási, vizsgálati szakaszban fenyegető egyoldalúság veszélyeire, főként arra, hogy az ezt követő döntés befolyásolására alkalmas.

Az olvasó természetesen maga dönti el, mit tart a bemutatott műből a legtanulságosabbnak.

A kötet 224 oldal terjedelmű, ára **3990 forint** áfával.

Példányoként megvásárolható a Közlönykiadó Jogi Könyvesboltjában (1085 Budapest, Somogyi B. u. 6. Tel./fax: 318-8411), valamint a Budapest VII., Rákóczi út 30. (bejárat a Dohány u. és Nyár u. sarkán) szám alatti Közlöny Centrumban (tel.: 321-5971, fax: 321-5275, e-mail: kozlonycentrum@mhk.hu), illetve megrendelhető a kiadó ügyfélszolgálatán (fax: 318-6668, 338-4746, e-mail: kozlonybolt@mhk.hu) vagy a www.mhk.hu/kozlonybolt internetcímen.

MEGRENDELÉS

Megrendelem

Bócz Endre

Büntetőeljárás jogunk kalandjai
Sikerek, zátonyok és vargabetűk

című, 224 oldal terjedelmű kiadványt

(ára: **3990 Ft** áfával) ..... példányban, és kérem, juttassák el alábbi címemre:

A megrendelő (cég) neve: .....

Címe (város, irányítószám): .....

Utca, házsám: .....

Ügyintéző neve, telefonszáma: .....

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül átutaljuk a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára vagy postai úton a fenti címre.

Keltezés: .....

.....

cégszerű aláírás

5 érvünk van:

hivatalos és hiteles
jogszabályszevegek

hasznos kiegészítők
(pl. iratmintatár)

folyamatosan
aktualizált
kommentárok

megújult, gyors
keresőprogram

online frissítés
naponta

+1 klubtagság

Előfizetésével Ön jogosult lesz a Közlöny Klub névre szóló prémium kártyájára, amellyel nem csak a Magyar Hivatalos Közlönykiadó boltjaiban részesül azonnali árkedvezményben, hanem az Euro Discount Club partnercégeinél is országszerte.

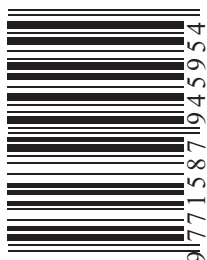
Éves előfizetési díj:
72 000 Ft + áfa
diákkezdmény: 50%

i www.mhk.hu
06 (80) 200-723

Szerkeszti a Nemzeti Hírközlési Hatóság, a szerkesztőbizottság közreműködésével.
A szerkesztőbizottság elnöke: Spakievics Sándor.
A szerkesztésért felelős: Kalmár Béla, 1015 Budapest, Ostrom u. 23–25. Telefon: 457-7283.
E-mail: hirkozlesi.ertesito@nhh.hu
Kiadja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó. Felelős kiadó: dr. Kodala László elnök-vezérigazgató.
Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6. Telefon: 266-9290, www.mkh.hu.

Előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadó ügyfélszolgálatán (fax: 318-6668, 338-4746, e-mail: kozlonybolt@mhk.hu) vagy a www.mhk.hu/kozlonybolt internetcímen, Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., 1394 Budapest, 62. Pf. 357.
Előfizetésben terjeszti a Magyar Hivatalos Közlönykiadó a FÁMA Rt. közreműködésével. Telefon/fax: 266-6567.
Információ: tel./fax: 317-9999, 266-9290/245, 357 mellék.
Példányonként megvásárolható a Budapest VII., Rákóczi út 30. (bejárat a Dohány u. és Nyár u. sarkán) szám alatti Közlöny Centrumban (tel.: 321-5971, fax: 321-5275, e-mail: kozlonycentrum@mhk.hu).
2007. évi előfizetési díj: 6552 Ft áfával. Egy példány ára: 567 Ft áfával.
A kiadó az előfizetési díj év közbeni emelésének jogát fenntartja.

HU ISSN 1587-9453

07.1830 – Nyomta a Magyar Hivatalos Közlönykiadó Lajosmizsei Nyomdája. Felelős vezető: Burján Norbert igazgató.